

THE J. PAUL GETTY MUSEUM LIBRARY

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

1837-1874

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΥΠΟ
ΑΘΗΝΑΣ Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΙΑΣ ΠΡΟΥΝΗ-ΦΙΛΙΠ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΒΛΕΨΙΝ
† ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΡΟΥΖΟΥ - ΝΙΚ. Μ. ΚΟΝΤΟΛΕΟΝΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1973

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

1837-1874

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΥΠΟ

ΑΘΗΝΑΣ Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΙΑΣ ΠΡΟΥΝΗ-ΦΙΛΗ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΒΛΕΨΙΝ

† ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΡΟΥΖΟΥ - ΝΙΚ. Μ. ΚΟΝΤΟΛΕΟΝΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1973

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: ΔΘ. Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ - Μ. ΠΡΟΥΝΗ-ΦΙΛΗ

Φ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ & Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔ
Πανεπιστήμιον 39 - Τηλ. 32 21 268

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ
ΧΡΗΣΤΟΥ Ι. ΚΑΡΟΥΖΟΥ
(1900 - 1967)

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΦΟΡΟΥ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ (1942 - 1964)
ΚΑΙ ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ Δ. Σ. ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΗΡΟΛΟΓΟΣ

Είχε καταστή από μακροῦ χρόνον φανερόν ὅτι ἦτο ἀπαραίτητος ἡ σύνταξις τοῦ Ἑξορτηρίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, διὰ τὰ ἀποδοθῆναι εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τὸ πολύτιμον καὶ πολέμορον ὄλιγον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, ἰδίᾳ τὸ ἀποθησαυρισμένον εἰς τοὺς πρώτους τόμους αὐτῆς, τοὺς ἀπὸ τοῦ 1837 μέχρι τοῦ ἔτους 1874 ἐκδοθέντας, ἄγνωστον ἐν πολλοῖς σὺν μόνον εἰς τοὺς ξένους ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς περισσοτέρους ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολόγων, Σοβαροὶ ἔθνικοι καὶ ἐπιστημονικοὶ λόγοι συνιγρόσαν ὑπὲρ τῆς ἐργασίας ταύτης, δι' ἧς ὑπελογίσθη ὅτι θὰ γίνῃ δυνατὴ ἡ χρησιμοποίησις ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης τοῦ σημαντικωτάτου καὶ ἐξαιρετικῶς καρποφόρου ἔργου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἤτις, μέχρι τοῦ 1900 περίπου, ἐπιῆρξεν ὁ κενόθετος φορεὺς τῆς ἐπιστημονικῆς διερευνήσεως τῶν μνημείων τῆς ἱστορίας μας.

Διὰ πάντα ταῦτα, ἐν ἔτει 1960, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Α.Σ. τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, μετὰ πρότασιν τοῦ νῦν Προέδρου αὐτῆς κ. Γ. Βέλτσον, ἡ ἀποδελίωσις τῶν παλαιῶν τόμων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, ἤτις καὶ ἀνετέθη εἰς τὰς ἀρχαιολόγους κκ. Ἀθηνᾶν Γ. Καλογεροπούλου καὶ Μαρίαν Προύνη-Φιλίπ, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἀειμνήστου Διευθυντοῦ τοῦ Ἑθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, Ἀκαδημαῖζου Χρ. Καρούζου, τὴν θέσιν τοῦ ὁποίου εἰς τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἔργου, μετὰ τὸν πρόωρον θάνατόν του ἐν ἔτει 1967, ἀνέλαβεν ὁ νῦν Ἀρτιπροέεδρος Καθηγητῆς κ. Νικ. Κορτολέων.

Ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς ἡ ἀποδελίωσις παρουσίασε μεγάλας καὶ ἀπροβλέπτους δυσκολίας καὶ τοῦτο διότι, λίαν συντόμως, ἐγένετο ἀντιληπτὸν ὅτι, πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ μέχρι τοῦ 1874 παρουσιαζομένου ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι ὄλιγου, ἦτο ἀνάγκη κατὰ πρόωτον ἡ ἀναγνώρισις αὐτοῦ, λόγῳ παραπλανητικῶν ἢ ἑλλειπῶν περιγραφῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἡ ταύτισις του πρὸς τὰ ἐπάροχτα ἐν τοῖς Μουσείοις τοῦ Κράτους παρτοῖα μνημεῖα, οὕτως ὥστε τὸ Ἑξορτήριο νὰ παρέχῃ εἰς τὸν συμμοιρὸν μελετητὴν ἅπαντα τὰ στοιχεῖα, ἣτοι ἀριθμὸν Ἑξορτηρίου τοῦ Μουσείου, ὡς καὶ τὰς τεχνὰς ἐν τῷ μεταξὺ γενομένας συμπληρώσεις ἢ ὀρθοτέρας ἀναγνώσεις τῶν ἐπιγραφικῶν μνημείων. Ἡ τελευταία περίπτωσις, ἣτοι ἡ ταύτισις τοῦ ἐπιγραφικοῦ ὄλιγου πρὸς τὸ εἰς τὰς IG δημοσιενόμενον, ἐπιῆρξεν ἡ δυσκολωτέρα καὶ ἡ ἀπαιτήσασα μακρότερον χρόνον διότι, ὡς ἐγένετο καὶ διὰ τὰ ἄλλης φύσεως ἔργα, ἐκοίθη ἀναγκαῖα, μετὰ τὴν ἐξονομιστικὴν ἔρευναν τῆς ὑπαρχούσης βιβλιογραφίας, ἡ ἐπὶ τόπον ἐν τοῖς Μουσείοις ἀναγνώρισις καὶ ταύτισις τῶν ἐπιγραφῶν, αἱ ὁποῖαι πολλακίς ἔχον συμπληρωθῆναι διὰ νέων τεμαχίων, ἀναφερομένων ἐπίσης εἰς τὰ οἰκεῖα λήμματα τοῦ Ἑξορτηρίου, Ἐλήφθη κυρίως φροντὶς ὅπως ἐξαρθῶσιν αἱ διακριβοῦμεναι παρτοῖαι ἱστορικαὶ πληροφοροὶαι ἐξ ὄλων τῶν αἰώνων τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, ὡς καὶ αἱ τοπογραφικαὶ συνζητήσεις καὶ εἰδήσεις περὶ ἀρσκαφῶν καὶ ἐφοιμάτων, αἱ ἐγκατεσπαρμένα ἀκόμη καὶ εἰς τὰ διάφορα ὀρθοῖδια τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. Ἰδιαιτέρου σημασίας ἐδόθη εἰς πληροφουρίας ἀναφερομένας εἰς τοπωνύμια ἀρχαῖα καὶ νεώτερα, εἰς εἰζονογρα-

γικά ή διακοσμητικά και αρχιτεκτονικά θέματα, εις τεχνικάς λεπτομερείας (π.χ. διατήρησιν χρωμάτων) κ.ά.τ. Ἐν πολλοῖς ὅμως, προσέχει δὲ τοῦτο γὰρ τοιοσθῆναι, ἐγένετο καὶ τελείως πρωτότερος ἐργασία, ἀπαιτήσασα μακροχρόνιον καὶ ἐπίπονον προσπάθειαν, διὰ τὴν ὁποίαν, ὑπὸ ἄλλας συνθήκας, θὰ ἐχρηιάζετο συλλογικὴ μελέτη ὑπὸ ὁμάδος ἐπιστημόνων.

Ἐκ τῆς μέχει τοῦδε ἐργασίας, γενομένης ὑπὸ τῶν ἀναλαβουσῶν ταύτην μετὰ μεγίστης ἀφοσιώσεως, ἀκαμάτου ζήλου καὶ ὑπομονῆς, ἀπεμασίσθη κατ' ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ Α.Σ. τῆς Ἐταιρείας ἡ ἔκδοσις τῆς ἀποδεκτικῆς τῶν δύο πρώτων περιόδων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, τῶν μέχει τοῦ ἔτους 1874 ἐξικνουμένων. Ἐκρίθη ἀπαραίτητος ὁ διαχωρισμὸς οὗτος, κατόπιν σχετικῆς προτάσεως τοῦ μακαρίτου Χρ. Καρούζου, ἐν ἔτει 1966. Ὡς λέγεται ἐν αὐτῇ, ἡ Γ' περίοδος ἐκδόσεως τῆς Ἐφημερίδος, ἡ ἀπὸ τοῦ 1883 κ.έ., συμπύπτει «μὲ τὴν νεωτέραν καὶ ἀνστηροτέραν μορφήν τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου, φάσιν εἰς τὴν ὁποίαν καὶ σήμερον ἀκόμη ζῶμεν καὶ ἦτις μᾶς εἶναι οἰκεία».

Περὶ τοῦ τρόπου ἐργασίας καὶ τῶν παντοειδῶν δυσχερειῶν διὰ τὸν ἀπαρτισμὸν Ἐδρετηρίου ἀναφερομένου εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος τῶν πρώτων μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν δεκαετιῶν, ὡς καὶ περὶ τῆς χρήσεως τοῦτου, δίδονται λεπτομερῆ στοιχεῖα εἰς τὴν ἀκολουθοῦσαν Εἰσαγωγὴν, εἰς τὴν ὁποίαν περιέχεται συντόμως καὶ ἡ ἱστορία τῆς συλλήσεως ἀρχαίων μνημείων ὑπὸ τῶν ξένων, ὡς καὶ τὰ ληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μέτρα, κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, τὴν περιόδον τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια, καὶ τὴν Ὀθωρικὴν περίοδον, διὰ τὴν διαφύλαξίν των. Περιλαμβάνεται ἐπίσης καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος καὶ παντοῖαι παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἐκδόσεώς της.

Ἐκρίθη σκόπιμον γὰρ ἐκτενωθῆναι ἰδιαίτερος ὁ παρουσιαζόμενος πρῶτος τόμος τοῦ Ἐδρετηρίου τῶν μέχει καὶ τοῦ ἔτους 1874 ἐργονῶν, ὁ ὁποῖος περιέχει τρία μέρη: λεπτομερῆ πίνακα περιεχομένων, πίνακα λιθογραφημάτων καί, τέλος, ἀντιστοιχίαν τῶν δημοσιευομένων εἰς τὴν Α.Ε. ἐπιγραφῶν πρὸς τὰς τοιαύτας τῶν IG. Εἰς τὸν δεῦτερον τόμον θὰ περιέχεται τὸ «πραγματικὸν» μέρος τοῦ ἑλικοῦ τῶν ἰδίων ἐτῶν (1837-1874), τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν Τοπογραφίαν, Ἐπιγραφικὴν, Ἀρχιτεκτονικὴν, Πλαστικὴν, Ἀγγειογραφίαν, Μικροτεχνίαν, ὡς καὶ στοιχεῖα διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς Νεοελληνικῆς Ἀρχαιολογίας ἄγνωστα τοῖς πολλοῖς.

Α. Κ. ΟΡΑΝΔΟΣ

Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ

Θερμόταται εὐχαριστίαι ἐκφράζονται διὰ τὴν βοήθειάν των εἰς τὴν παροῦσαν ἐργασίαν εἰς τὸν Καθηγητὴν Dr. G. Klaffenbach, τὸν Dr. G. Dunst, τὴν Dr. L. H. Jeffery, τὸν τ. Γενικὸν Ἐφορὸν Ἀρχαιοτήτων κ. Ἱ. Κοντῆν καὶ τὸν κ. Ἰ. Μικτὴν Ἀγγέλου. Ἐπίσης εἰς τοὺς Διευθυντὰς Μουσείων κκ. Γ. Δοντᾶν, Ν. Ζαφειρόπουλον καὶ Β. Καλλιπολίτην, εἰς τοὺς ἀρχιτέκτονας-ἀρχαιολόγους κκ. Κ. Μπίρην καὶ Ἱ. Τραυλόν, τὸν Καθηγητὴν κ. Γ. Δεσπίνην, εἰς τοὺς Ἐφόρους Ἀρχαιοτήτων δ. Ὁ. Ἀλεξάνδρῃ, κ. Εὐθ. Μαστροκόσταν καὶ δ. Β. Φιλιππάκη, εἰς τοὺς ἐπιμελητὰς Ἀρχαιοτήτων δ. Ἀ. Δραχίωνα, κ. Φ. Ζαφειροπούλου, κ. Π. Θέμεϊτην, κ. Ἱ. Παπαχριστοδοῦλου, κ. Θ. Σπυροπούλου, κ. Ἱ. Τζεδάκη, κ. Ε. Τουλούπα, κ. Ντ. Τσάκων, κ. Ἡλίαν Τσιριβάκων καὶ δ. Δ. Νατζί, εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν βοήθον τοῦ Ἑθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου κ. Ἱ. Τριάντη, ὡς καὶ εἰς τὰς ἀρχαιολόγους κκ. Μ. Μπρόσκαρη καὶ Β. Νατζημεγάλη.

Ὅπως ἰδιαιτέραι εὐχαριστίαι ἐκφράζονται εἰς τὴν Διευθύντριαν τοῦ Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου κ. Ντ. Πέππα-Δελμούζου, ἣ ὁποία, εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ἐγνώρισεν εἰς τοὺς συντάκτας τοῦ Ἐγχειρήσιου νέας συλλογὰς ἢ ταυτίσεις ἐπιγραφῶν γενομένας ὑπὸ τῆς ἰδίας, τὰς ὁποίας καὶ προστίθεται αὕτη νῦν δημοσιεύσῃ ἐν καιρῷ.

Εἰς τὴν εὐγενῆ ὑποχρεωτικότητά καὶ προθυμίαν τῶν λογίων Κερκυραίων κκ. Κ. Δαφνῆ καὶ Γερ. Νυτήρη ὑφείλονται πολὺτιμοι πληροφορίαι διὰ τὴν ἐν Κερκύρα νομοθετικὴν περὶ ἀρχαιοτήτων προστασίαν. Ἡ βοήθειά των δὲν περιορίσθη ἀπλῶς εἰς τὴν παροχὴν εἰδήσεων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀποστολὴν φωτοτυπιῶν ἐντύπου ὀλιγοῦ, μὴ ὑπάρχοντος εἰς τὰς ἐν Ἀθήναις βιβλιοθήκας.

Εὐχαριστοῦμεν, ἐπίσης, τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου τῆς Μυκόνου κκ. Ν. Φυγετάκη, Ἀ. Δελαβέρην, Σ. Μάρων ὡς καὶ τὸν κ. Β. Ζουγανέλην διὰ τὴν βοήθειάν των.

Τέλος, ὅπως ἰδιαιτέραι εὐχαριστίαι ὑφείλονται εἰς τὸ Σὸν Δ.Σ. τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, τὸ ὁποῖον διὰ τσαυτῆς στοργῆς περιέβαλε πάντοτε τὴν ἐκτελεσθεῖσαν δύσκολον ἐργασίαν, κυρίως δὲ τὸν Πρόεδρον κ. Γ. Βέλτσον καὶ τοὺς Καθηγητὰς κκ. Ἄν. Ὁρλάνδον καὶ Νικ. Κοντολέοντα. Φυσικῶς τῷ λόγῳ ὑφείλονται πάρα πολλὰ εἰς τὴν ποικιλότροπον καὶ σφῆν καθοδήγησιν τοῦ ἀληθμονήτου Νρ. Καρούζου, ἐπιβλέψαντος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν τὴν ἐργασίαν καὶ μὴ δυνηθέντος, λόγῳ τοῦ τόσον προώρου θανάτου του, νῦν ἴδῃ, ὡς τὸ ἐπεθύμει ζωηρῶς, ἐκτυπωθεῖσαν τὴν παροῦσαν ἐργασίαν, ἥτις, δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, ἀφιερῶται εἰς μνήμην του.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΙ

Α.Ε. καὶ Ε.Α.	= Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς
Ἄρ. ἢ Ἄριθ.	= Ἄριθμός
Ἐθν. Μ.	= Ἐθνικὸν Μουσεῖον
Ἐθν. Μ. Α.	= Ἐθνικὸν Μουσεῖον. Ἀγγεῖα
Ἐθν. Μ. ΑΝΕ	= Ἐθνικὸν Μουσεῖον. Ἄριθμός Νέου Εὐρετηρίου
Ἐθν. Μ. Ἀποθ.	= Ἐθνικὸν Μουσεῖον. Ἀποθῆκαι
Ἐθν. Μ. Ν.	= Ἐθνικὸν Μουσεῖον. Νάλκινα
ΕΜ	= Ἐπιγραφικὸν Μουσεῖον
IG	= Inscriptiones Graecae
Λιθ. ἢ Λιθῶμα ἢ Λιθῶτα	= Λιθογράφημα, λιθογραφήματα
Μ. ἢ Μουσ.	= Μουσεῖον
Μ. Ἀκροπ.	= Μουσεῖον Ἀκροπόλεως
Βρεταν. Μ.	= Βρετανικὸν Μουσεῖον
Μ. Δελφ.	= Μουσεῖον Δελφῶν
Μ. Ἐλευσ.	= Μουσεῖον Ἐλευσίνως
Μ. Κεραμ. Ρ.	= Μουσεῖον Κεραμεικοῦ, Plastik
Μ. Λούβρου, Cat. Somm.	= Μουσεῖον Λούβρου, Catalogue Sommaire
Μ. Μυκ.	= Μουσεῖον Μυκόνου
Μ. Πειρ.	= Μουσεῖον Πειραιῶς
Ν.Κ.	= Νοτιὰ κλιτῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν
Πίν.	= Πίναξ
Πλατ. Συντ.	= Πλατεῖα Συντάγματος
Ρ. Ἄ.	= Ρωμαϊκὴ Ἀγορὰ
Στ.	= Στήλη
Στ. Ἀττάλου	= Στοιὰ Ἀττάλου
Στ. Ἀττάλου I	= Στοιὰ Ἀττάλου. Inscriptions
Σχ.	= Σχεδιογράφημα

ΣΗΜΕΙΑ

- ἕνευ ἀριθμοῦ
- * ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

	Σελίς
Στοιχεῖα τῆς ἱστορίας τῆς περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων μερίμνης ἀπὸ τῆς Τουρκοκρατίας μέχρι καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς περιόδου. Ἡ ἔκδοσις τῆς Ἀρ- χαιολογικῆς Ἐφημερίδος	
Σύντομος ἱστορία συλλήψεως μνημείων ὑπὸ ξένων.....	13 13'
Οἱ Τούρκοι καὶ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα.....	13' 14'
Ξένοι Φιλόαρχαιοι Ἑταιρεῖαι καὶ ἀρχαιολογήσαντες ἐν Ἑλλάδι πρε- σβευταὶ κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα.....	14' 15
Ἡ ἀντίδρασις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν διαρπαγὴν.....	15' 16'
Ἡ ἐν Ἀθήναις Φιλόμουσος Ἑταιρεία.....	16' 17'
Ἡ περὶ ἀρχαιοτήτων μερίμνα κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821.....	17' 17'
Ἡ περὶ ἀρχαιοτήτων μερίμνα ἐπὶ Ἰωάννου Καποδίστρια.....	17' 18'
Αἱ ἀπὸ τοῦ 1832 μερίμναι διὰ τὰ ἀρχαῖα.....	18' 14'
Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας.....	14' 19'
Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ.....	19' 19'
Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία κατὰ τὴν περίοδον 1838-1844.....	19' 19'
Ἡ ἔκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. Α' περίοδος.....	19' 19'
Ἡ ἔκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. Β' περίοδος.....	19' 19'
Προβλήματα ἀφορῶντα εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Εὐρετηρίου τῆς Α.Ε....	19' 19'
Αἱ χρονολογίαι τοῦ Πιπτάκη.....	19' 19'
Ἐπίμετρον.....	19' 19'

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

I. ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΟΝ

Α' Περίοδος.....	1-113
Β' Περίοδος.....	115-137

II. ΠΙΝΑΞ ΔΙΟΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Α' Περίοδος.....	139-179
Β' Περίοδος.....	181-190

III. ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΤΩΝ ΙΓ ΗΡΟΣ ΤΑ ΔΗΜΜΑΤΑ ΤΗΣ Α.Ε.

Α' Περίοδος.....	191-236
Β' Περίοδος.....	237-243

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΡΙΜΝΗΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΘΩΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ. Η ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς εἶναι τὸ πρῶτον ἀρχαιολογικὸν περιοδικὸν τοῦ νεοπαροῦς ἑλληνικοῦ κράτους. Ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς «Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς», συσταθείσης διὰ τοῦ ἀπὸ 6/18 Νοεμβρίου 1836 Βασιλικοῦ Διατάγματος¹, εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀρθροῦ 7, προηγηθέντος Βασιλικοῦ Διατάγματος ὑπ' ἀριθ. 15510 τῆς 2/14 Ὀκτωβρίου 1836, καὶ μετὰ γνωμοδότησιν τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαίδευσως Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας.

Διὰ τὴν κατανόησιν τῆς τεραστίας σημασίας ἣν ἐνεῖχεν ἡ ἔκδοσις τοῦ πρώτου τοῦτου ἑλληνικοῦ ἀρχαιολογικοῦ περιοδικοῦ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, διὰ τὴν ὁρθὴν τοποθέτησιν τῶν ποικιλομόρφων προβλημάτων, τὰ ὅποια ἀνέκυψαν κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἐκδόσεώς του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀξιολόγησιν τοῦ ποιοτικοῦ του ἐπιπέδου κατὰ τὴν μέχρι τοῦ 1860 περίοδον, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία οὐχὶ μόνον σύντομος ἀναδρομὴ εἰς τὴν ἐλάχιστα γνωστὴν ἱστορίαν τῶν πρώτων βημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας, ἀλλὰ καὶ ἀναφορὰ εἰς τὰς προηγηθείσας προσπάθειάς τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων, τῶν πρώτων Ἐπαναστατικῶν Κυβερνήσεων, ὡς καὶ τῆς σοβαρᾶς ἐργασίας, ἣτις ἐγένετο ἐπὶ Καποδίστρια καὶ Ὀθωνος διὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ διατήρησιν τῆς πατρογονικῆς κληρονομίας.

ΣΥΝΤΟΜΙΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΥΛΛΗΣΕΩΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΓΥΘΟ ΞΕΝΩΝ

Εἶναι ἰδιαιτέρως συγκινητικὸν τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὅποῖον ἐξεδήλωσαν διὰ τὰς ἀρχαιότητες τοῦ Ἑθνους οἱ μετὰ τιτάνιον ἀγῶνα ἀπελευθερωθέντες ἐκ τοῦ μακροχρονίου ἐχθρικοῦ ζυγοῦ Ἕλληνες. Ἀπὸ δύο αἰώνων ἤδη, τοῦ 17ου, 18ου, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς πρώτας δεκαετίαις τοῦ 19ου παρίσταντο κατ' ἀνάγκην, ἄνευ δυνατότητος ἀντιδράσεως, βωβοὶ μάρτυρες μιᾶς ἀνηλεοῦς πράγματι διαρπαγῆς, τὴν ὅποιαν ὑπέστησαν ὄχι μόνον τὰ παντοῖα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ καὶ πλῆθος σπουδαίων χειρογράφων, ἀποκειμένων εἰς τὰς διαφόρους ἑλληνικὰς Μονάς.

Τὸ μέγα δυστύχημα διὰ τὴν τύχην τῶν ἀναριθμητῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν τοῦ Ἑθνους εἶναι ὅτι ἡ διαρπαγὴ καὶ ἡ ἐξαγωγή των ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ἡ πλήρης καταστροφὴ ὠρισμένων ἢ ἡ κολύβωσις των, ἤρχισαν ἀπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς κατακτήσεως, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Μακεδονίας², τὸ 168 π.Χ. Τότε, ἰδίᾳ ὅμως

1. Φ.Ε.Κ. ἀριθ. 67 τῆς 22 Νοεμβρίου 1836.

2. Πολύβιος, Α 15, ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῆς φοβερᾶς κατὰστροφῆς καὶ διαρπαγῆς 70 ἡπειρωτικῶν πόλεων ὑπὸ τῶν Ρωμαίων τοῦ Λιμνίου Πυλίου, καὶ Πλούταρχος, εἰς Βίον Λιμνίου Πυλίου XXXII 4 κ.έ., περὶ τῶν διαρπαγέντων

μετὰ τὸ 146 π.Χ.¹, κατεστράφη ἢ μετέχθη εἰς Ἰταλίαν ἀπειρία ἔργων πλαστικῆς ἢ ζωγραφικῶν πινάκων. Ἐξ ὄλων τῶν μεγάλων ἐλληνικῶν πόλεων, τῶν περιελθουσῶν σταδιακῶς εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Ῥωμαίων, ἐλαμβάνοντο ὡς πολεμικὴ λεία, διὰ νὰ κοσμήσουν, μετὰ τῶν ἄλλων λαφύρων, τὸν θρίαμβον τῶν Ῥωμαίων στρατηγῶν παντοῦα ἔργα τέχνης². Τὸ ἀποκορύφωμα τῆς λεηλασίας καὶ τῆς καταστροφικῆς μανίας τῶν κατακτητῶν ἐγνωρίσεν ἡ ἀκμάζουσα πόλις τῆς Κορίνθου ἥτις κατεσκάφη ἐκ θεμελίων τὸ 146 π.Χ., διηρπάγησαν δὲ τότε ἐξ αὐτῆς ποικίλοι καλλιτεχνικοὶ Θησαυροί, ἀλλὰ καὶ κατεστράφησαν τὰ σπουδαῖα μνημεῖα τῆς³.

Αἰ μετὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν κατάκτησιν ἱστορικαὶ περιπέτειαι τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου κυρίως αἰ βαρβαρικαὶ ἐπιδρομαί, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπικράτησις τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα, ἀφ' ἐνός τὴν δῆωσιν τῶν μεγάλων Ἱερῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἢ τὴν ἐγκατάλειψιν των. Οὕτω σταδιακῶς ἤρειπώθησαν τὰ ἐναπομένοντα ἄρθρα ἀρχιτεκτονικὰ καὶ ἄλλα μνημεῖα καὶ κατεστράφησαν ἢ διηρπάγησαν τὰ ὑπάρχοντα εἰσέτι εἰς αὐτὰ ἀναθήματα. Τὰ ἀρχαῖα Ἱερά ἦσαν ἀληθῆ μουσεῖα, γέμοντα ἀκόμη τότε παντοειδῶν καλλιτεχνικῶν Θησαυρῶν ἀρχιτεκτονικῆς, ζωγραφικῆς ἢ γλυπτικῆς. Ἄλλη αἰτία ἀπογυμνώσεως τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν καλλιτεχνικῶν Θησαυρῶν τῆς ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ ὠρισμένων Χριστιανῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου μεταφορὰ εἰς τὴν Βασιλεύουσαν ἔργων ἀρχαίας τέχνης διὰ τὸν καλλωπισμὸν διαφόρων χώρων τῆς, ἐνῶ πολὺ ἔνωρίς, μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ἐπισήμου θρησκείας τοῦ Κράτους, ἀρχαῖοι ναοὶ μετετρέποντο εἰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας, ἢ ἐπὶ τῶν θεμελίων των καὶ διὰ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ των ὕλικου, ἰδρύνοντο ναοὶ τῆς νέας θρησκείας. Αἰ βαρβαρικαὶ ἐπιδρομαὶ συμπλήρωσαν ἐν πολλοῖς τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς, ὅπως π.χ. συνέβη μετὰ Ἱερά τῆς Ἐλευσίνος καὶ τῆς Ἐπιδαύρου, τὰ ὅποια κατέσκαψαν οἱ Βησιγῆθοι λόγῳ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ.

Ἄφθονον ὕλικόν ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἀρχαῖα ἀνάγλυφα καὶ ἄλλα γλυπτὰ ἐνετειχίζοντο εἰς μεταγενεστέρως οἰκοδομάς⁴, ἐνῶ συχνὰ ἀρχαῖα κτήρια περιελαμβάνοντο εἰς νεωτέρως ὀχυρώσεις τῶν ἐλληνικῶν πόλεων⁵.

ἐκ Μακεδονίας ἔργων τέχνης, ἅτινα ἐνεφανίσθησαν τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ θριάμβου τοῦ Αἰμιλίου Παύλου εἰς τὴν Ῥώμην ἐπὶ 250 ἀρμάτων (ἀδριάντες, «γραφαῖ», κολοσσιαῖα ἀγάλματα κ.ἄ.π.).

1. Παιουανίας, Ζ, 16, 8-9. Ὁ Παιουανίας εἶδεν ὁ ἴδιος «ἀνάγλυφα Κορίνθια» εἰς τὴν Πέργαμον: «καὶ ἦν περγαμηνοῖς καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι λάφυρα κορίνθια», καὶ Πλούταρχος, εἰς Βίον Φιλοπόιμενος XXI, 5 κ.ἄ.

2. Παιουανίας, Β, 1, 2 καὶ Ζ, 16, 7 κ.ἄ. Στράβων, Γεωγραφικά, Η, ὡς καὶ Plinius N. H. XXX, IV, 7 (ὅπου σημειοῦται ὅτι καὶ μετὰ τὴν λεηλασίαν τῆς Ρόδου ἀπέμειναν εἰς τὴν νῆσον ἄνω τῶν 3.000 ἔργα τέχνης). Tacitus, Ann. XV, 15, ὅπου γίνεται λόγος περὶ διαρπαγῆς ἀγαλμάτων ἐκ τῶν Ἱερῶν τῆς Ἑλλάδος κατὰ διαταγὴν τοῦ Νέρωνος.

3. Βλ. σελ. 12' σὺμ. 2. Βετεράνοι τοῦ Καίσαρος μετὰ τὴν ἀνίδρυσιν τῆς Κορίνθου ἀνέσκαπτον τὴν γῆν τῆς πρὸς ἀνεύρεσιν παντοίων κτερισμάτων ἐντὸς τῶν ἀρχαίων τάφων, μετὰ ἀποτέλεσμα νὰ πληρωθῆ ἡ ἀγορὰ τῆς Ρώμης «νεκροκορινθίων», ὡς χαρακτηριστικῶς ὀνομάσθησαν τὰ διαρπαγέντα εὐρήματα τῶν ἀρχαίων τάφων τῆς Κορίνθου: «ἐπλήρωσαν τὴν Ῥώμην νεκροκορινθίων», Στράβων, Η.

4. A. Rumpf, Archaeologie I, Einleitung. Historischer Überblick, Βερολῖνον, 1953, σελ. 26. Οὕτω διεσώθησαν πολλὰ ἀρχαῖα γλυπτὰ καὶ ἐπιγραφαὶ ἢ βάθρα.

5. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 26. Τὸ Ὡδεῖον Ἱερώδου Ἀττικοῦ π.χ., ὡς καὶ τὰ τεῖχη τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, περιελήφθησαν εἰς νεωτέρως ὀχυρώσεις.

Τὸ καταστροφικὸν διὰ τὰ μνημεῖα ἔργον δὲν ἐσταμάτησεν ἐκεῖ· τὸν αὐτίκον ἀνευρέθη ὑπὸ τῶν Σπαρτοφόρων, οἱ ὅποιοι ἰδίᾳ ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὸ 1204, ἐπεδόθησαν εἰς πρωτοφανῆ λεηλασίαν. «Ὀχι μόνον διήρπασαν τότε ἔργα τέχνης, ἀλλὰ ὄρισμένα χεῖρ᾽ αἰ μνημεῖα κοσμοῦντα τὸν Ἰππόδρομον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀναφέρεται ὅτι κατ' ἑτήξαν χάριν τοῦ μετάλλου»¹.

Ἡ ἐπὶ δεκαετίας ὀλοκλήρου κατοχῇ ὄρισμένων ἐλληνικῶν τόπων ὑπὸ τῶν Φράγκων ἐγένετο πρόξενος νέων καταστροφῶν ἢ δηλώσεων, μετατροπῶν ἀρχιτεκτονικῶν κλημειῶν τῆς ἀρχαιότητος εἰς χώρους κατοικίαις ἢ εἰς φραγκικὰ ἐκκλησία, πρῶτα μὲν εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ γίνεταί, ὡς ἐλέχθη ἄνωτέρω, ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων².

Ἀπὸ τοῦ 14ου αἰ., ἰδίᾳ ἴσως κατὰ τὸν 15ον αἰ., ἐγένετο ἐναρξίς νέου εἴδους λεηλασίας, ἣτις συνεχίζετο, ἀξαναομένη ὁλοῦν, μέχρι καὶ τῶν πρώτων δεκαετιῶν τοῦ 19ου αἰ. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν πολυπληθῶν Μονῶν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ὡς καὶ τὰ Θεσσαροφυλάκεια αὐτῶν, ἦσαν πλήρη χειρογράφων κωδίκων καὶ παντοίων καλλιτεχνικῶν Θεσχυρῶν. Πλὴν χιλιάδων ἐξ αὐτῶν τὰ ὅποια κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν «Ἀλωσιν τῆς Βασιλευσύσης», τὸ 1453, πολλοὶ ἐκ τῶν φιλομούσων ἡγεμόνων τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἤρχισαν καὶ πρῶ, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ ἐντεῦθεν, νὰ ἐνδιαφέρωνται ζωηρῶς διὰ τὴν ἀπόκτησιν κωδίκων ἢ καὶ ἀρχαιοτήτων ἐκ τῆς Ἑλλάδος³ διὰ τὸν πλουτισμὸν τῶν ἰδιωτικῶν συλλογῶν των⁴. Ἡ μεταφορὰ χειρογράφων κωδίκων εἶχεν ἀρχίσει καὶ πρὸ τῆς Ἀλώσεως, ὅτε οἱ διάφοροι Ἕλληνας λόγιοι φεύγοντες πρὸς τὴν Ἰταλίαν, συναπεκόμιζον καὶ παντοία χειρόγραφα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ γίνουσι τότε γνωστὰ εἰς τὴν Δύσιν τὰ κείμενα τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, καὶ νὰ δημιουργηθῶσι οὕτω αἱ συνθήκαι διὰ τὴν Ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων. «Ἐκτοτε, κατὰ τοὺς ἐπακόλουθίσαντας αἰῶνας τῆς δουλείας, ἡ Θήρα καὶ ἡ ἀρπαγὴ τῶν πάσης κατηγορίας καὶ πάσης ὕλης μνημείων τῆς ἱστορίας ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ γενικῶς ἔργον, πολλῶς συστηματικόν, πολυαριθμὸν Εὐρωπαϊκῶν ἐπισήμων καὶ μὴ, πρεσβυτέρων, προξένων καὶ ἄλλων διπλωματικῶν ὑπαλλήλων, περιηγητῶν, ἐμπόρων, ναυτικῶν καὶ εἰς τινας ἄλλου. Καὶ ὑπῆρξε τόσον μέγας ὁ ἐπιδειχθεὶς ὑπ' αὐτῶν ζήλος εἰς τὸ ἀνίσρον τοῦτο ἔργον ὥστε, ὁσάκις ἠδυνάτουσι νὰ ἀπαγγέλουσι ἐξ ὀλοκλήρου μνημείων τι, δὲν ἐδίσταζον, χάριν πλουτισμοῦ τῶν συλλογῶν των, νὰ τεμαχίζουσι χειρόγραφα, νὰ ἐκκόπτουσι μικρολογραφίας, νὰ διασποῦν τὴν ἐνότητα ἀρχαίων συλλογῶν διὰ νὰ οὐκαιοποιηθῶσι πολὺτιμα ἔργα καὶ νὰ κολοβώσουσι ἀρχαῖα μνημεῖα. Τὰς ἐπιδόσεις ταύτας τῶν φιλαρχαίων Εὐρωπαϊκῶν

1. Βλ. βιβλιογραφίαν καὶ σχετικὰ παρατηρήσεις εἰς τὸ μοναδικόν, διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐν αὐτῷ ἀποθησαυρισμένου ὕλικου, βιβλίον τοῦ Ἱ. Γεννάδιου, Ὁ Λόγος Ἑλλήνων καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἀθήνας ἰδίως ἀρχαιολογίσαντες ἐπιδρομαῖς, 1440 - 1837, Ἀθήναι, 1930. Ἐκδόσις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, σελ. 154 κ.ε.

2. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ε. σελ. 154 - 158.

3. Ἀπήρτιζον ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας τόμων κατὰ μαρτυρίαν τοῦ καρδινάλιου Ἰσιδώρου, βλ. Κ. Παπαρηγόπουλου, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθους, τόμ. 5β, σελ. 6-7.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Ἱστορικὰ ἔγγραφα περὶ ἀρχαιοτήτων κλπ. Ἀθήναι, 1967. Ἐκδόσις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, σελ. 0', 1', ὅπου ἀναφέρονται ὄρισμένοι Εὐρωπαῖοι αἰενοὶ συλλέκται χειρογράφων καὶ ποικίλων ἀρχαιοτήτων.

5. Ἐλ. Βουραζέλη, Ὁ βίος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, Ἀθήναι, 1939, σελ. 43 - 44.

ἐν Ἑλλάδι, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῶν δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶν ὡς αἰσχρὰ ἀρχαιοκαπηλία, ἐπισημαίνει τις εὐχερῶς εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν δημοσιεύματα, εἰς τὰ ὁποῖα μετὰ πολλῆς ἐνίοτε ὑπερηφανεῖας ἀνεκοίνουσι ποῖα καὶ πόσα μνημεῖα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης κατώρθωσαν νὰ μετακομίσουν ἐξ Ἑλλάδος ἢ ἄλλων ἀνατολικῶν χωρῶν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἐκ τούτων ἐλάχιστοι ὑπῆρξαν ἀληθῶς ἀρχαιοφίλοι· οἱ περισσότεροι ἦσαν ἀπληστοὶ ἔμποροι καὶ μεταπράται»¹.

Προξενεῖ ἀληθῶς κατάπληξιν εἰς τὸν ἄνθρωπον τῶν ἡμερῶν μας ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως σημειωθεῖσα στροφὴ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν πεπαιδευμένων Εὐρωπαϊῶν πρὸς τὸν ἀρχαῖον ἐλληνικὸν κόσμον καὶ τὴν μελέτην τῶν ποικίλων δημιουργημάτων του, ἐξώθει τούτους κυρίως εἰς ἀρπαγὰς ἔργων ἀρχαίας τέχνης καὶ χειρογράφων κωδίκων ἐξ Ἑλλάδος. Οὐδεὶς ἡγεμὼν ἢ φιλόμουσος ἰδιώτης διενόηθη, πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, νὰ ἐνδιαφερθῆ καὶ διὰ τὴν σκληρὰν μοῖραν τῶν ἀπογόνων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἵτινες ὑπόδουλοι ἀπὸ αἰῶνων, λησμονημένοι ὑπὸ τῆς Εὐρώπης, ζῶντες ὑπὸ τρομερὰς πράγματι συνθήκας, καὶ ἀντιμετωπίζοντες συχνὰ ἀπεριγράπτους βαρβαρότητας τοῦ κατακτητοῦ, ἔβλεπον ἐπὶ πλεόν τὴν γῶρὰν των κατατρεχταμένην καὶ ὑπὸ τῶν φιλαρχαίων Εὐρωπαϊῶν².

Οἱ ἐπισκέπται τῆς Ἑλλάδος πρὸ τῆς Ἀλώσεως, ἰδίᾳ ὅμως τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας, διακρίνονται εἰς τρεῖς κατηγορίας· εἰς τὴν πρώτην ἀνήκουν διάφοροι Εὐρωπαῖοι λόγιοι, οἵτινες ἐπεχείρουν, ἐξ ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος ὠθούμενοι, περιηγήσεις εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπιστρέφοντες δὲ εἰς τὰς πατρίδας των συνέγραφον τὰς ἐντυπώσεις των. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν περιήρχετο καθ' οἷονδήποτε τρόπον ἀρχαῖον μνημεῖον εἰς χεῖρας των, τὸ μετέφερον εἰς τὴν πατρίδα των. Εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἀνήκουν ἄλλοι, καθαρῶς «ἐπιδρομεῖς» αὐτοί, οἵτινες ἤρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποκλειστικῶς ὡς πράκτορες τῶν διαφόρων Εὐρωπαϊῶν ἡγεμόνων, ἡγούραζον ἀρχαιότητας διὰ λογαριασμὸν τῶν κυρίων των, ἐξετέλουν λαθραίας ἀνασκαφὰς ἢ πολλακίς διτήραζον καὶ χειρόγραφα ἐκ τῶν ἐλληνικῶν Μουσῶν³. Εἰς τὴν ἰδίαν κατηγορίαν κατατάσσονται καὶ ἅπαντες οἱ εὐρεθέντες τυχαίως ἢ διελθόντες ἀπλῶς ἐξ Ἑλλάδος ἰδιῶται, οἵτινες, ὡς οἱ προηγούμενοι, μετέφερον εἰς τὰς πατρίδας των παντοῖα ἔργα τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος ἢ χειρόγραφα. Εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν ἀνήκουν Εὐρωπαῖοι, ὑπηρετοῦντες ὡς πρεσβευταὶ ἡγεμονικῶν ἀλλῶν παρὰ τῆ Ὑψηλῆ Πύλῃ, οἵτινες διενήργουν συστηματικὴν ἀρχαιοκαπηλίαν δι' ἰδίων πρακτόρων ἢ διὰ τῶν κατὰ τόπους προξένων ἢ ὑπο-

1. Βλ. τὸ πολὺτιμον, πράγματι, εἰς τὸ εἶδος του, προαναφερθὲν βιβλίον τοῦ Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, σελ. 1-12'.

2. Ὁ σκοπὸς τοῦ εἰσχωρικοῦ τούτου σημειώματος δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐπεκταθῶν αἱ ὑπογραφόμενα διὰ μακρῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θλιβεροῦ τούτου θέματος, τὸ ὁποῖον χρῆζει ἰδιαιτέρας πραγματείας. Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἀναγραφόμενη σχετικῆ πρὸς τὸ θέμα βιβλιογραφία, ἀλλὰ καὶ τὰ περιεχόμενα στοιχεῖα, δὲν εἶναι πλήρη.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 1' καὶ 10', ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία. Προσθετέα καὶ αἱ περιπτώσεις τοῦ J. Maundeville, τοῦ Buodellmonti, τοῦ Paolo di Perugia κ.ἀ. δεινῶν συλλεκτῶν χειρογράφων, ἐπιγραφῶν, νομισμάτων κ.ἄ. μνημείων, ἐλθόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ τῆς Ἀλώσεως. Βλ. Ἑλ. Βουραζέλη, ἔ.ἀ. σελ. 43-44, καὶ E. Ziebarth, Ein griechischer Reisebericht des funfzehnten Jahrhunderts, AM XXIV (1899), σελ. 72-88.

προξένων τῶν κρατῶν των. Τοῦτο ἐγένετο διὰ τοὺς ἡγεμόνας των ἢ συχνὰ καὶ δι' ἰδίων λογαριασμῶν.

Ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, ἐλάχιστοι ἐκ τῶν ἰδιωτῶν τούτων ἀπειροσμέων) καὶ των τριῶν κατηγοριῶν ἦσαν πρῶτα ἀρχαιοφίλοι. Καὶ ὁ συμπαθέστερος ἀκόμη ἐξ αὐτῶν ὁ Ciriaco de' Pizzicollì (ὁ Kyriacus Anconitanus, ὡς ὠνόμαζεν ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτοῦ του), περιελθὼν πολλοὺς ἐλληνικοὺς τόπους καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου¹, ἀφοῦ περιέγραψε πολλὰ σωζόμενα μνημεῖα καὶ ἀντιέγραψεν ἀρχαῖα ἐπιγραφαί, ἠρόρασε χειρογράφον τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐν Νίῳ (1447), καὶ κώδικα τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύας ἐν Κύπρῳ². Ἄλλος διαπρεπὴς λόγιος τῆς Ἀναγεννήσεως, ὁ Gian Francesco Bracciolini (1380 - 1459), μαθητῆς τοῦ Χρυσολοῦρῶ, λέγεται ὅτι ἀπερομνήσθη διὰ τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ καὶ μάλιστα τῶν ἐν Νίῳ φίλων του ἰκανὰ γλωπτὰ, δι' ὧν ἐκόσμησε τὴν παρὰ τὴν Φλωρεντίαν νεόδηκτον ἔκταλιν του, καὶ ἐπιγραφαί, ὧν κατέλιπε τὰς ἐρμηνείας³.

Ὁ Ogier Ghislain de Busbecq (1555), πρεσβευτῆς τῆς Γερμανίας ἐπὶ Φερδινάνδου Α' εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπεχείρησε κατ' ἐντολὴν τοῦ βασιλέως του ταξίδια εἰς τὸν εὐρύτερον ἐλληνικὸν χῶρον μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1555-1562, ἐπιστρέψας δὲ εἰς τὴν πατρίδα του ἀσυναπεκόμισε 240 ἐλληνικὰ χειρόγραφα, πολλὰ ἀρχαῖα νομίσματα, ἐπιγραφαί καὶ πληθὺν ἄλλων ἀρχαιοτήτων⁴.

Διάφοροι σημαντικαὶ συλλογαὶ ἀρχαιοτήτων ἐσχηματίσθησαν διὰ τῆς μεταφορῆς ἀρχαίων ἐξ Ἑλλάδος. Ἐκ τῶν πλέον ἀξιολόγων εἶναι αἱ μεγάλαι συλλογαὶ Giustiniani⁵ καὶ Grimani⁶. Χαρακτηριστικὸν γεγονός εἶναι ὅτι ὁ σπουδαῖος σοφὸς τοῦ Tübingen, Martin Krauss (ὁ γνωστός ὡς Crusius), ἐζήτησε τὸ 1575 νὰ μάθῃ ἐκ τῶν Ἑλλήνων

1. Ἦλθεν εἰς Ἀθήνας τὸ 1436 καὶ πάλιν τὸ 1444. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐταξίδευσεν ὅσας ἀπὸ τοῦ 1435 - 1438 καὶ ἀπὸ τοῦ 1444 - 1448, ἐπισκεφθεὶς οὐχὶ μόνον τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ τὰς νήσους. Μὲ τὸ κείμενον τοῦ Στραβωνος ἀνὰ χεῖρας προσεπῆθε ὅσους νὰ ταυτίσῃ ἀρχαίους τόπους. Βλ. Ἱ. Γεννάδιον, ἔ.ἀ., σελ. 161 κ.έ. καὶ A. Rumpf, ἔ.ἀ., σελ. 41. Παρεμφερῆ ἐργασίαν ἀντιγραφῆς ἐπιγραφῶν καὶ περιγραφῆν τῶν Ἀθηνῶν ἔκτισεν ἐπίσης ὁ κατὰ τὸ 1395 ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας Niccolò da Martoni. Βλ. W. Judeich, Athen im Jahre 1395 nach der Beschreibung des Niccolò da Martoni, *JM* XXII (1897), σελ. 423-438. Ὁ W. Larfeld (*Handbuch der griechischen Epigraphik*, I, σελ. 30) χαρακτηρίζει τὸν Ciriaco de' Pizzicollì ὡς «ein mittelalterliches Vorbild des unsterblichen Heinrich Schliemann» (ὁ Κυριακὸς Ἀγκωνίτης (1391-1455) ἦτο ἔμπορος). Βλ. εἰς Χρ. Ν. Πέτρου-Μεσογείτην, Ἐπιγραφικὴ καὶ Ἐπιγραφικὸς Σπουδὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα, Θεσσαλονίκη, 1961, σελ. 14-15, περὶ διαφόρων ἀρχαίων, μεσαιωνικῶν ἢ καὶ μεταγενεστέρων λογίων ἀσχοληθέντων μὲ τὴν ἀντιγραφὴν καὶ μελέτην ἀρχαίων ἐπιγραφῶν. Πρὸς καὶ G. Klaffenbach, *Griechische Epigraphik*, σελ. 12 κ.έ.

2. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 164, ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ πρὸς τὸ θέμα βιβλιογραφία.

3. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 166 - 167. Πολλὰ εἶναι καὶ ἄλλα σχετικὰ παραδείγματα.

4. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 167. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 49 καὶ Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 10', ὅπου γινεται ἀνακιν πολλῶν ἄλλων «ἐπιδρομέων».

5. Οἱ Γενουάται Giustiniani, ἔχοντες σχέσιν μὲ τὴν Νίον, ἀπέκτησαν πολλὰς ἀρχαιοτήτας ἐκ τῆς νήσου ταύτης διὰ τὴν συλλογὴν των. Βλ. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 53-54.

6. Πολλὰ ἐλληνικὰ ἀρχαιοτήτες μετέχθησαν εἰς τὴν συλλογὴν Grimani, ἥτις ἐν ἔτει 1523 μετεφέρθη εἰς Βενετίαν. Βλ. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 54.

φιλολόγων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἃν ὑπῆρχον ἀκόμη αἱ Ἀθῆναι¹. Τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Ἑλλάδα ἤρχισεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐφθασαν ἐνταῦθα οἱ πρόξενοι τῆς Γαλλίας Chataignier καὶ τῆς Μ. Βρεταννίας Giraud², ἀλλὰ ἰδιαιτέρως ἀφ' οὗτου ἐγκατεστήθησαν εἰς Ἀθήνας οἱ Καπουκῖνοι μοναχοί, ἐν ἔτει 1658, διαδεχθέντες τοὺς Ἰησουίτας. «Τὰ πρῶτα σχέδια τῶν Ἀθηνῶν τὰ ὁποῖα ἐξεπόνθησαν οἱ Καπουκῖνοι (1670), καὶ ἡ περιγραφή τοῦ Ἰησουίτου πατρὸς Babin (1672), ἀνήκουν ἀκόμη εἰς τὴν σφαῖραν τῶν Mirabilien», ὡς ἀναφέρει χαρακτηριστικῶς ὁ A. Rumpf³.

Ὁ ἐγκαινιαστὴς ὅμως τῆς συστηματικῆς συλλήσεως τῶν ἑλληνικῶν θησαυρῶν ὑπῆρξεν ὁ Thomas Howard, κόμης Arundel (1586 - 1646), ὅστις μακρινῶδες συλλέκτης ὢν, εἶχε καταρτίσει ἀρχικῶς πλουσίαν πινακοθήκην καὶ συλλογὴν ἐκ διαφόρων καλλιτεχνημάτων ἐν Ἀγγλίᾳ, συμφώνως δὲ πρὸς γραπτὰς πληροφορίας ἔθεσεν ὡς ὑψίστην φιλοδοξίαν του, βραδύτερον, στρέψας τὸ ἐνδιαφέρον του πρὸς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἀποκτήσῃ ὅσον περισσύτερα ἀρχαῖα μνημεῖα ἢτο δυνατόν⁴. Δι' ἀνασκαφῶν τὰς ὁποίας ἔκαμεν ὁ ἴδιος εἰς Ρώμην, καὶ διὰ διαφόρων πρακτόρων του εὐρισκομένων καὶ ἐρευνώντων εἰδικῶς διὰ λογαριασμόν του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπέκτησεν 27 ἀγάλματα, 123 πορτραῖτα καὶ περὶ τὰς 250 ἐπιγραφάς⁵. Κατέστησεν οὕτω τὴν οἰκίαν του, τὸ Arundel House, ἀληθὲς μουσεῖον, ὅπου τὸν ἐπεσκέπτοντο διάφοροι ἐπίσημοι καὶ λόγιοι, ἀκόμη καὶ ὁ ἀτυχήσας βασιλεὺς Κάρολος Α' τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ βασίλισσα. Κατόπιν τούτου, καὶ ὁ ἴδιος ὁ βασιλεὺς ἐπεζήτησε νὰ προμηθευθῇ ἀρχαιότητας⁶.

Τὴν ἀπίστευτον πράγματι νοστροπίαν, τὴν ἀναπτυχθεῖσαν ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διὰ τὸν θεωρούμενον γνήσιον τύπον τοῦ Βρεταννοῦ gentleman ἀντικατοπτρίζει πιστῶς τὸ βιβλίον «The Complete Gentleman» τοῦ λογίου Henry Pea-

1. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 54. Βλ. καὶ Στέμην Καρούζου, Μαρτίνος Κρούσιος, Ὁ πρῶτος φιλέλληνας, Ἀθῆναι, 1973.

2. Βλ. M. Collignon, Le consul J. Giraud et sa relation de l'Attique au XVIIe s., Mém. Acad. Inscr. XXXIX (1913), σελ. 381-382 καὶ W. Judeich, Topographie von Athen², Munchen, 1931, σελ. 227.

3. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 54. Σημαντικὴ εἶναι ἡ ἀκριβὴς περιγραφή τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Georg Transfeldt, ἐκ Στρασβούργου, τὸ 1675. Οὗτος ἀνέγνωσε τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ Μνημείου τοῦ Λυσικράτους καὶ προσδιώρισε τὰ εἰρηπια τοῦ Ὀλυμπίου· τὸ χειρόγραφόν του ὅμως ἐξεδόθη μόνον μετὰ 200 ἔτη. Αἱ περιγραφαὶ τοῦ Jacques Spon καὶ τῶν Βρεταννῶν G. Wheeler καὶ Francis Vernon, ἐπισκεφθέντων τὴν Ἑλλάδα τὸ 1675-1676, ἔχουν ὡποδευγματικὴν ἀντικειμενικότητα. Ὁ Spon ἐδημοσίευσεν τὸ ταξιδιωτικὸν ἔργον του Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant fait en 1675-1676, εἰς τὴν Λυὸν τὸ 1678, ἐνέχει δὲ τοῦτο ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι δίδει εἰς αὐτὸ περιγραφὴν τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Morosini καταστροφῆς τῆς.

4. I. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 167 κ.έ. καὶ A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 54.

5. Ἰδικὸς του πράκτορ, ὁ William Petty, ἀνεῦρε τὸ περίφημον Πάριον Χρονικόν, ἀποκείμενον νῦν ἐν τῷ Βρεταννικῷ Μουσείῳ. Διὰ τοῦ παρὰ τῆ Ἰψηλῆ Πύλῃ Βρεταννοῦ πρεσβευτοῦ Sir Thomas Roe, ὅστις εἰργάζετο πυρετωδῶς διὰ τὴν εἰς τὸν Arundel προμήθειαν ἀρχαίων ἔργων, τοῦ ὑπεδείχθη ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀνδρου καὶ ἡ Δῆλος, ὡς πηγὴ μνημείων, περιγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ἱερομένου ἐκείνου ὡς «θησαυρὸς ἀνένωτος». (Βλ. I. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 169, καὶ A. Michaelis, Ancient Marbles in Great Britain, Cambridge, 1882 (μετάφρασις τοῦ γερμανικοῦ), σελ. 185 - 205). «Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων πᾶς, ὅστις περιηγεῖτο ἐν Ἑλλάδι, ἐκράτει διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὸν Παυσανίαν καὶ διὰ τῆς ἄλλης πτόνον καὶ ὀλίγοι ἦσαν οἱ ματαίως ἀνασκάψαντες· πλουσιώτατοι δὲ ἀπέβησαν οἱ κερσοὶ οἱ νῦν ἀποτεθησαυρισμένοι ἐν πολλαῖς τῶν μεγάλων Ἀγγλικῶν ἐκαύλευσιν» (βλ. I. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 126, 129 κ.ά.).

6. Ἐδῶκε σχετικὴν ἐντολὴν εἰς τὸν ἐννοούμενον νῦν ἀρχόν του, Sir Kenelm Digby, μετὰ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ἀνὰ τὸ Λιγαῖον πλοῦ του (I. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 170).

cham¹. Ούτος υπῆρξε καὶ παιδαγωγὸς τῶν τέκνων τοῦ κόμητος Arundel, γράφει δὲ εἰς τὸ ἀνωτέρω βιβλίον, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὰ ἐξῆς ἐκπληκτικά: «Ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλα-
χοῦ τῶν κτήσεων τοῦ σουλτάνου (ὅπου ἄλλοτε υπῆρχον περισσότερα ἀγάλματα ἀνδρου-
μένα ἢ ἄνθρωποι ζῶντες τὸσον ὑπερτέρα τῆς φύσεως ἢ το τότε ἢ τέχνη) δύναται τις νὰ
τὰ ἀποκτήσῃ σκάπτων μόνον καὶ ἀποκομίζων... εἰς τὴν γενναιοδορίαν καὶ μεγαλοπρέ-
πειαν (τοῦ κόμητος Arundel) ἢ γονία αὐτῆ τοῦ κόσμου (ἢ Ἀγγλία) ὀφείλει τὴν κατὰ
πρώτην φορὰν θεῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ρωμαϊκῶν ἀνδριάντων, μὲ τὴν θυμασίαν παράταξιν
τῶν ὁποίων ἤρξατο πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν νὰ περικυβητῇ τοὺς κήπους καὶ τὰς στοάς
τοῦ Ἀρουνδελείου οἴκου καὶ ἐξηκολούθησεν ἕκτοτε μεταρρυθμῶν ἐν Ἀγγλίᾳ τὴν ἀρ-
χαίαν Ἑλλάδα»². Ὁ complete gentleman ὄφειλε νὰ συμπληρώσῃ τὴν πανεπιστημια-
κὴν του μόρφωσιν μὲ ταξίδια εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἰταλίαν (τὸ continental grand tour).
Βραδύτερον ἐθεωρήθη ἀπαραίτητος καὶ ἡ ἐπίσκεψις τῆς Ἑλλάδος. Οὕτω οἱ περιοδεύον-
τες ἀπέκτων ποικιλοτρόπως, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ταξιδίων τούτων, ἄφθονα ἔργα
ἀρχαίας τέχνης, τὰ ὁποῖα μετεφέροντο ἀμέσως εἰς Ἀγγλίαν διὰ νὰ κοσμήσουν τὰς
ἐπαύλεις τῶν Βρεταννῶν εὐγενῶν, ὡς ἀπῆται τότε ὁ συρμός. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου
κατηρτίσθησαν αἱ πολυποίκιλαι ἰδιωτικαὶ βρεταννικαὶ συλλογαὶ ἀρχαίων ἔργων τέχνης,
καὶ τότε καὶ βραδύτερον. Τὸ περιεχόμενον τούτων τελικῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατέ-
ληξεν εἰς τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον ἢ εἰς ἄλλας γνωστὰς σήμερον ἀγγλικὰς συλλογὰς³,
ἐνῶ πολλῶν ἄλλων διαρπαχαισῶν ἀρχαιοτήτων ἀγνοεῖται καὶ σήμερον ἡ τύχη, διότι
οἱ ἀπόγονοι τῶν φιλαρχαίων, μὴ διαπνεόμενοι πάντοτε ὑπὸ τῆς αὐτῆς πρὸς τὰς ἀρχαιό-
τητας ἀγάπης, ἠδιαφόρουν διὰ τὴν τύχην τῶν εἰς τὴν κατοχὴν των θησαυρῶν, πολλοὶ τῶν
ὁποίων ἐχάθησαν. Οὕτω αἱ διάφοροι ἀρχαιολογικαὶ συλλογαὶ αἱ σχηματισθεῖσαι ἐν Μ.
Βρεταννίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης ἐγένοντο ἀφορμὴ νὰ στραφῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν
φιλαρχαίων Εὐρωπαϊκῶν πρὸς τὴν ἐστίαν τοῦ κλασσικοῦ πολιτισμοῦ, τὴν Ἑλλάδα.

Σημειωθήτω ἀκόμη μία ἄλλη καταστροφή πολὺ συχνή, ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς τὰ ἐλ-
ληνικὰ ἀρχαῖα ὑπὸ περιγηγῆτων: ἡ ἀναγραφή τῶν ὀνομάτων των ἐπὶ τῶν μνημείων

1. 2^a ἐκδοσις, 1634. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐν Ἀθῆναις βιβλιοθηκῶν εὐρίσκειται. Θεσμικὴ εὐχαριστικὴ
ὀφείλονται καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν Δρα L. H. Jeffery, ἥτις μετὰ συγκινητικῆς προθυμίας ἤρπαισε σχετικῶς εἰς τὴν
βιβλιοθήκην τοῦ Ashmolean Museum, γνωρίσασα ἡμῖν ἅπαντα τὰ αἰτεθέντα στοιχεῖα.

2. Ἱ. Γεννάδιος, ἐ.ά., σελ. 170.

3. Βλ. ἐνδεικτικῶς: A Description of the Collection of Ancient Marbles in the British Museum, (1812-1861), 10^{το}-
μον. Ἐκδ. Βρετ. Μουσεῖον τὸν εἰκονογραφημένον κατάλογον τῶν ὁποίων ἐξέδωκεν ἡ τὸ 1904 συγκροτηθεῖσα «Λέσχη τῶν
Ἑρασιτεχνῶν» ἐν Ἀγγλίᾳ, μὲ τὴν εὐκαιρίαν ἐκθέσεως τῶν ὁποίων ὀργάνωσε: Catalogue of the Burlington Fine Arts
Club Exhibition of Ancient Greek Art, London, 1904, ὡς καὶ τοῦ Fr. Poulsen, Greek and Roman Portraits in English
Country Houses (μετάφρ. εἰς τὴν ἀγγλικὴν ὑπὸ G. G. Richards), Oxford, 1923. Εἰς τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον ὑπάρ-
χουν ἐπίσης καὶ ἀναθηματικὰ ἀνάγλυφα ἐξ ἀνασκυφῶν, ἃς διενήργησεν ὁ λόρδος Aberdeen (1804), καὶ τὰ ὁποῖα μετε-
φέρθησαν εἰς Βρεταννίαν διὰ πλοῖου ναυλοθέντος ὑπὸ τοῦ Ἑλλῆν. Ἐκστὴ δὲ εὐρίσκειται, πλὴν τῶν Ἑλληνιστῶν μαρμαρῶν,
καὶ μικρὸν τμήμα τῆς ζωφόρου τοῦ Παρθενῶνος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀποκτήσει ὁ R. Cockerell (Travels in Southern
Europe and the Levant, 1810-1817, 1903), ὡς καὶ ἄλλα ἀρχαιότερα μεταφερθεῖσαι εἰς Ἀγγλίαν ὑπὸ ἄλλων ἐπι-
σῆμων ἢ ἰδιωτῶν Βρεταννῶν. Βλ. καὶ χαρακτηριστικὰ παραδείγματα ἀποκομίσεως ἀρχαιοτήτων ἐξ Ἑλλάδος εἰς *An-
nuario XLVII-XLVIII* (1969-1970), *Disiecta membra del tempio di Poseidon a Capo Sunio*, σελ. 417 κ.έ. (L. Beschi)
καὶ *A.E.* 1972, *Disiecta membra del tempio di Poseidon a Capo Sunio* (II), σελ. 173 κ.έ. (L. Beschi).

ἢ ἢ ἀποκοπή μελῶν, κυρίως τῶν κεφαλῶν τῶν ἀγαλμάτων, ὅταν ὑπῆρχε δυσκολία μεταφορᾶς ὀλοκλήρων τῶν ἔργων¹. ἐπίσης, ἡ κολλόβωσις τῶν ἐν ταῖς Μοναῖς ἀποκειμένων χειρογράφων διὰ τὴν ἀπόκτησιν μικκυλογραφιδῶν ἦτο καὶ αὕτη συγγὴ περίπτωσις.

Ἄφ' ὅπου ἐγένετο τοῦ συρμοῦ ἢ ἐν τῇ Ἀνατολῇ περιήγησις διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν λογίων, ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι πολλάκις ἀνέσκαπτον ἢ ἠγύραζον ἀρχαιότητας ἐξ Ἑλλάδος². Διὰ τῶν Ὀδοιπορικῶν, τὰ ὁποῖα συνέγραφον περιγράφοντες τὰς ἐντυπώσεις των καὶ δίδοντες ποικίλας πληροφορίας περὶ τοῦ τόπου καὶ τῶν σωζομένων μνημείων, ἐνίστε καὶ περὶ τοῦ βίου τῶν κατοίκων τῶν διαφόρων ἐλληνικῶν περιοχῶν, περὶ τῶν ἐνδυμα-

1. Cornelio Magni, Viaggi, II, 484. «Mancano quasi a tutte queste (metope) le teste, mentre chi non ha potuto esportare i corpi interi, si è contento di esse, per trasmetterle poi ad ornare le galerie, e gabinetti de' signori Grandi, e curiosi letterati in Roma per l'Italia, Francia, Spagna, Germania, e rimanente dell' Europa». Βλ. καὶ Du Loir, Le voyage du sieur —, contenu en plusieurs lettres écrites du Levant etc., Paris, 1654

2. Ἐξ αὐτῶν, π.χ. ὁ G. Wheeler εἶχε μετακομίσει καὶ ἀρχαιότητας (A Journey into Greece, London, 1682). Ὁ E. Dodwell (A Classical and Topographical Tour through Greece, during the Years 1801, 1805 and 1806, London, 1819), εἶχε διενεργήσει ἀνασκαφὰς καὶ καθήρτισε πλουσίαν συλλογὴν ἀρχαιοτήτων, ἐκτεθεῖσαν εἰς ἴδιον Μουσεῖον ἐν Ρώμῃ (Notice sur le Musée Dodwell et catalogue raisonné des objets qu'il contient, Rome, 1837). Τὰ ἀγγεῖα τῆς συλλογῆς του ἀπόκεινται νῦν, ἀγορασθέντα, εἰς τὴν Γλυπτοθήκην τοῦ Μονάχου. Ὁ περιηγητὴς Richard Pococke καὶ ὁ ζωγράφος Richard Dalton ἠρεύνησαν ἐπιπολαίως τὰ ἐρεῖπια τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ δὲ Γάλλος ἀρχιτέκτων Le Roy εἰς τὸ ἔργον του Ruines des plus beaux monuments de la Grèce, Paris, 1770, ἐξεπύνησεν ὠραῖα, οὐχὶ ὅμως ἀκριβῆ σχέδια (βλ. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 57). Ὁ R. Chandler περιηγήθεις τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Μ. Ἀσίαν τὸ 1765 - 1766 ἔκαμε πολυτίμους ταυτίσεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν τοπογραφίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀναχωρήσας ὅμως ἐξ Ἑλλάδος παρέλαβε πολλὰς ἐπιγραφὰς τὰς ὁποίας ἐξέδωκεν ὁ ἴδιος: Inscriptiones antiquae, pleraeque nondum editae; in Asia Minori et Graecia, praesertim Athenis, collectae, Oxonii 1774. Βλ. τοῦ ἰδίου καὶ ἄλλας ἐρεῦνας εἰς Roman Antiquities (1797), ὡς καὶ τὸ Travels in Asia Minor and Greece, London, 1817 (third edition). Ὁ Ed. Clarke ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας τὸ 1801, παρ' ὅλον ὅτι ἐπικρίνει τὰς ἀρπαγὰς ἀρχαιοτήτων, ἀπεκόμισε, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, περίφημον χειρόγραφον τοῦ Πλάτωνος ἐκ Πάτμου καταλεηλατήσας ἐπίσης τοὺς κώδικας τῆς Μονῆς (βλ. Ἱ. Σακκελιάνος, *III* 2 (1885) σελ. 427 - 428 καὶ Ἑλ. Βουραξέλη, ἔ.ἀ. σελ. 44 κ.έ.), ὑπὲρ τὰ χίλια νομίσματα καὶ ἀγγεῖα ἀλλαχόθεν, ὡς καὶ τὸ «ἀγάλμα τῆς Δήμητρος» ἐξ Ἐλευσίνος, Description of the Greek Marbles brought from the Shores of the Euxine, the Archipelago, and the Mediterranean and deposited in the Vestibule of the University of Cambridge. Cambridge, 1809, ὡς καὶ Testimonies of different Authors respecting the Colossal Statue of Ceres, placed in the Vestibule of the public Library at Cambridge, July the 1st 1803; with a short Account of its Removal from Eleusis Nov. 1801, Cambridge 1809). Τὴν Κερυράτιδα τῶν Προτυλαίων τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἐλευσίνος (τὸ λεγόμενον ἀγάλμα τῆς Δήμητρος) εἶχεν ἀνεῦρει ὁ Spron, τὸ ἐξήτουν δὲ οἱ Γάλλοι παρὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ τοῦ 1676. Βλ. τοῦ ἰδίου, Travels in Various Countries of Europe, Asia and Africa, 1811 - 1823. Ὁ λόγιος ἱατρός Anthony Askew ἔφρεν ἐξ Ἀθηνῶν (1748) τὸ ἐξαίρετον ἀττικὸν ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον τοῦ Ξανθόππου (νῦν εἰς Βρετανικὸν Μουσεῖον). Ὁ ἐφημέριος τῆς ἀγγλικῆς Levant Company τῆς Σμύρνης Edmund Chishull εἰς τὸ βιβλίον του Antiquitates Asiaticae, Λονδίνου, 1728, περιγράφει τὰς ἀρχαιότητας τὰς ἐκ τῆς Ἑλλάδος ὑπ' αὐτοῦ διαρπαγείσας, τὰς ὁποίας ἐδῶρησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ὀξφόρδης. Βλ. περισσότερα στοιχεῖα εἰς Ἱ. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 173 κ.έ., εἰς E. Beulé, L'Acropole d'Athènes I, 74, ὡς καὶ Eug. Lovinesco, Les voyageurs Français en Grèce au XIXe s., Paris, 1909. Ἐπίσης, Δσμ. Ν. Πασχάλη, Περιηγηταὶ ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ ΒΒ' μέχρι τοῦ Κ' αἰῶνος, Ἐπετ. Κρητικῶν Μελετῶν 4 (1964) σελ. 231-324. Βλ. καὶ περὶ πλήθους διαρπαγῶν εἰς Βοιωτίαν, Φωκίαν, Δωρίδα, Λοκρίδα, Θεσσαλίαν, Εὐβοίαν, Ἀκαρνανίαν, Ἠπειρον, Αἴγιον, Ἀργαδίαν, εἰς J.L.S. Bartholdy, Voyage en Grèce, τόμ. 1, σελ. 44-45. Ἐκεῖ, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Καθηγητοῦ Ἑμμ. Πρωτοψάλτη, ἔ.ἀ. σελ. 15', ἀδὲν ἀπέμεινεν οὔτε ἐν μνημείων ἀρχιτεκτονικῶν, οὔτε εἰς κίων ἄθικτος. Βλ. καὶ περιγραφὰς τῶν Philippe Le Bas, Voyage archéologique en Grèce et en Asie Mineure, 1847-1868 (6 τόμοι) καὶ Charles Texier, Description de l'Asie Mineure, Paris, 1839-1849. Τὰ μνημεῖα τῆς Λυκίας ἠρεύνησεν ὁ Charles Fellows (1838-1843), βλ. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 69.

σιων των κλπ., τὸ περὶ Ἑλλάδος ἐνδιαφέρον ἡδὲ ἴσθι σημαντικῶς. Συγχρόνως, συνώδευον τὰ κείμενά των διὰ διαφορῶν σχεδίων ἢ χαρτογραφικῶν φιλοτεχνουμένων ἐπὶ τοῦ τῶ ὑπὸ εἰδικῶν ζωγράφων, οἵτινες τοὺς συνώδευον εἰς τὰς περιγραφῆσεις των¹. Ἀντιστοιχῶς ἡμῶς ἐγενικεύθη καὶ ἡ διαρπαγῆ. Ὁ βίος τῶν Ἑλλήνων ἦτο τόσον ἄθλιος κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν καὶ ἡ δυσπραγία των τόσον ἀπερίγραπτος, ὥστε ἐνόστο ἡναγκάζοντο νὰ πωλοῦν οἱ ἴδιοι τοὺς προγονικούς θησαυρούς, τοὺς ὁποίους εἶχον εἰς τὴν κατοχὴν των, εἰς τοὺς ἐπιζητοῦντας νὰ τοὺς ἀποκτήσουν Εὐρωπαίους². Πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι εἰς τὸν ζῆλον αὐτῶν τῶν περιγραφῶν ὑφείλονται καὶ θετικὰ καὶ ἀ: αἱ ἴδῃ ἀναφερθεῖσαι ἀπεικονίσεις ἀρχαίων μνημείων καὶ τοπίων ἐλληνικῶν, αἱ περιεχόμεναι εἰς τὰ συγγράμματά των, ἀποτελοῦν πολὺτιμον μαρτυρίαν διὰ τὴν κατάστασιν τῶν πρώτων, καὶ διὰ τὴν μορφήν τῶν δευτέρων ἐπὶ Τουρκοκρατίας³. Ἡ ἐκδοσις τῶν λεπτομερειῶν αὐτῶν (Ὀδοιπορικῶν⁴, ὅπου δίδονται συχνὰ καὶ πληροφορίαι περὶ παλαιότερων διαρπαγῶν μνημείων συνετέλεσεν (εἰς τὴν προαγωγὴν σοβαρωτέρων μελετῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀναζωπύρησιν τοῦ περὶ ἐλληνικῶν ἀρχαιοτήτων ἐνδιαφέροντος) καὶ ἐν γένει τῶν κλασσικῶν σπουδῶν, μὲ ἐπίκεντρον τὴν Ἑλλάδα. Τότε ἡμῶς ἐσυστηματοποιήθη πλέον ἡ ἐκστρατεία διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἀρχαίων, προσριζομένων νὰ κοσμήσουν τὰς συλλογὰς τῶν Εὐρωπαϊῶν ἡγεμόνων διὰ τῶν παρὰ τῆ Ὑψηλῆ Πύλῃ διαπεπιστευμένων πρεσβευτῶν των, οἵτινες ἐν συνεχείᾳ ἔδιδον σχετικὰς ἐντολάς εἰς τοὺς κατὰ τόπους προξένους διὰ τὴν ἐπιτυχεστέ-

1. I. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 6 σμ. 1 καὶ ἄλλοι σποράδην. Βλ. ἐπίσης, W. Cole, Select Views of the Remains of Ancient Monuments in Greece, London, 1835. Th. du Roncel, Vues pittoresques des monuments d'Athènes, Paris, 1845. J. Paton, Mediaeval and Renaissance Visitors to Greek Lands, Princeton, N. J., 1951. Sh. Weber, Voyages and Travels in the Near East made during the XIX Cent., Princeton, N. J., 1952. Τοῦ ἴδιου, Voyages and Travels in Greece, the Near East and adjacent Regions made previous to the Year 1801, Princeton, N.J., 1953.

2. Τὸ αὐτὸ συνέβη τότε καὶ εἰς Ἱταλίαν ὅπου πολλὰ πτωχεύσασα οἰκογένεια εὐγενῶν ἐπώλουν εἰς τοὺς περιοδεύοντας Ἀγγλοὺς, πολὺτιμα ἔργα ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν συλλογῶν τὰς ὁποίας παλαιότερον εἶχον καταρτίσει οἱ πρόγονοὶ των. Διὰ τοῦτο συχνὰ ἤκούετο ἐν Ἱταλίᾳ ἡ φράσις, ἡ ἀφροῦσα εἰς τοὺς Βρεταννοὺς ἀρχαιοθήρας: «Inglese italianato e un diavolo incarnato». Βλ. I. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 168, σμ. 116.

3. A. Boppe, Les peintres du Bosphore au XVIIIe siècle, Paris, 1911, ἴδῃ τὸ ἐν τέλει τοῦ βιβλίου τοῦτου παράρτημα. Ἐξαιρετικῆς σημασίας εἶναι τὰ ἐλευθέρᾳ μὲν ἀλλὰ εὐσυνειδήτᾳ σχέδια τοῦ φιλαμυνοῦ ζωγράφου J. Carrey, ἀνήκοντος εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μαρκησίου de Nointel, Γάλλου πρεσβευτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Αὐτὰ ἡμῶς εἶμην ἐπ' ἀρετὸν εἰς τὴν Bibliothèque Nationale τῶν Ἡερσιῶν ἀνεκδοτὰ (βλ. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 55 καὶ ἐνταῦθα σελ. κε', σμ. 5).

4. O. J. Spon, Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant, Lyon, 1678, ὁ G. Wheeler, A Journey into Greece, London, 1682, ὁ νόμος Choiseul-Gouffier, Voyage pittoresque de la Grèce, 1782-1824 ὁ R. Dalton, Antiquities and Views in Greece and Egypt with the Manners and Customs of the Inhabitants from Drawings made in the Spot, London, 1791, οἱ J. Stuart-N. Revett ἐκδόσαντες τὸ ἀξισημεῖστον βιβλίον, The Antiquities of Athens, London, 1762-1816, εἶναι οἱ γνωστότεροι. Ὑπάρχει ἡμῶς σοφεῖα ἄλλων Εὐρωπαϊῶν συγγραψάντων σχετικὰ βιβλία ἢ μελέτας περὶ ὧν βλ. I. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σποράδην, ἴδῃ σελ. 6 σμ. 7, σελ. 7 σμ. 8 καὶ 172 κ.ἐ. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, βλ. Henri Omont, Missions archéologiques Françaises en Orient aux XVIIe et XVIIIe siècles, Paris, 1902 (δίτομον) καὶ J.P.J. Brants, Description of the Ancient Sculptures preserved in the Department of Greek and Roman Antiquities of the Museum of Archaeology of Leiden, κ.ἀ.π. Ἰδῃ βλ. τὸ σπουδαϊκότατον βιβλίον τοῦ Martin Leake, The Topography of Athens with some Remarks on its Antiquities, London, 1821. Οὗτος ἠρεΐνησε μετὰ τῶν ἐτῶν 1805 - 1807 τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ θεωρεῖται ὡς ὁ κυριώτερος θεμελιωτῆς τῆς ἀρχαιολογικῆς τοπογραφίας. Βλ. σχετικῶς A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 66.

ραν ἔκβασιν τῶν ἐπιχειρήσεων των¹. Πολλάκις αἱ ἀρχαιοκαπηλικαὶ ἐνέργειαι ἐγένοντο καὶ κατόπιν τουρκικῶν φερμανίων, τὰ ὅποια κατώρθωσαν νὰ ἀποσπάσουν οἱ Εὐρωπαῖοι φιλόραχοι πιέζοντες τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, ἣτις μεγάλην εἶχεν ἀνάγκην τῆς ὑποστηρίξεως τῶν Κυβερνήσεων των, ἣ προσφέροντες εἰς Τούρκους ἀξιωματούχους χρυσᾶ ὠρολόγια, τηλεσκοπία, κοσμήματα, ἀργυρᾶ ὄπλα, πολυτίμους καπνοσύριγγας ἢ καπνοθήκας, πῆλινα ἢ χρυστάλλινα ἀγγεῖα κ.ά.π.². Πολὺ συχνὰ ὅμως πᾶς ξένος πλοίαρχος ἀποβιβαζόμενος εἰς τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος ἢ τὰς νήσους ἔσπευδε τόσον αὐτός, ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοί, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλη τῶν πληρωμάτων ἀκόμη, νὰ ἀρπάσουν ἀρχαιότητας³ ἢ νὰ χαράξουν τὰ ὀνόματά των ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μνημείων⁴.

Τὰ μνημεῖα τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηναίων, τὰ ὅποια εἶχον σεβασθῆ καὶ ὁ χρόνος καὶ οἱ ἄνθρωποι, παρέμενον μέχρι τινὸς ἄθικτα. Οὐδεὶς εἶχε τολμήσει νὰ σκεφθῆ τὴν σύλησίν των. Ἡ μοιραία των ὥρα ἔφθασεν, ὅτε ἐγένετο ἡ πολιορκία τοῦ Morosini τὴν 26 Σεπτεμβρίου 1687, ὅποτε οἱ μὲν Τούρκοι κατηδάρισαν τὸν ναὸν τῆς Ἀθηναῖς Νίκης, διὰ τὴν κατασκευὴν πυροβολείου, ὥστε νὰ τὸ χρησιμοποιήσουν ἐναντίον τοῦ στρατοῦ τοῦ Morosini, βόμβα δὲ τοῦ Königsmark κατηρέϊψε τὸν Παρθενῶνα, χρησιμοποιούμενον τότε ὡς πυριτιδαποθήκην. Ὀλίγον πρότερον εἶχον καταπέσει τμήματα τῶν Προπυλαίων ἐκ κεραυνοῦ (1656). Ἡ νίκη τοῦ Morosini ἐσήμανε τὴν βάρβαρον καταστροφὴν καὶ τοῦ κεντρικοῦ τμήματος τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος, λόγῳ ἀδεδειγμένης τῶν τεχνιτῶν, οἱ ὅποιοι διετάχθησαν νὰ καταβιβάσουν ἐξ αὐτοῦ τὰ ἀγάλματα. Τεμάχια ἐκ τῶν καταπεσόντων μελῶν τοῦ ὠραιότερου τῶν μνημείων τῆς ἑλληνικῆς

1. Δίδονται ἐνταῦθα ἐλάχιστα παραδείγματα: ὁ δοῦξ τοῦ Buckingham ὡς καὶ ὁ κόμης Arundel διὰ τοῦ πρεσβευτοῦ Sir Thomas Roe ἐπρομηθεύθησαν ἀρχαιότητας ἑλληνικὰς, ὁ βρεταννὸς πρεσβευτὴς Heneage Finch (1661-1669), κόμης τοῦ Winchelsea (βλ. Ἰ. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 172). Ὁ Edward Wortley Montagu (1716), ὅστις ἐδώρησε τὰς μεταφερθεῖσας ἀρχαιότητας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Canterbury. Ὁ Sir Richard Worsley, Βρεταννὸς πρέσβυς ἐν Βενετίᾳ, παραμείνας ἐπὶ τρία ἔτη εἰς Ἀθήνας, τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ εἰς Μ. Ἀσίαν, συναπεκόμισεν ὠρισμένα ἀρχαῖα, δημοσιευθέντα τὸ 1794 εἰς τὸ «Museum Worsleianum». Βλ. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 65 καὶ Ἰ. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 175.

2. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 17.

3. Βλ. Rev. Th. S. Hughes, *Travels in Sicily, Greece and Albania*, London, 1820, I, 266 κ.ά. καὶ Ἰ. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 160· ἐπίσης, A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 65, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ τῶν Ρώσων κατοχῆς τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου (1770), πολλοὶ δυτικευρωπαῖοι πλοίαρχοι, ἰδίᾳ Ὀλλανδοί, μετέφερον εἰς Leiden ἀρχαῖα ἀγγεῖα ἐκ τῶν νήσων. Ἰδιαίτερον δραστηριότητα ἀνέπτυξε τότε ὁ Pasch van Krienen, διενεργήσας ἀνασκαφὴν τοῦ λεγομένου «τάφου τοῦ Ὀμήρου» ἐν Ἰω. Βλ. *Breve descrizione dell'Arcipelago, e particolarmente delle diciotto isole sottomesse l'anno 1771 al dominio russo, del conte Pasch di Krienen*. Con un ragguaglio esatto di tutte le antichità da esso scoperte ed acquistate, e specialmente del sepolcro d'Omero e d'altri celebri personaggi In Livorno, per Tomasso Masi e comp. 1773. Ἐπίσης, Graf Pasch van Krienen. *Abdruck seiner italienischen Beschreibung des griechischen Archipelagus, mit Anmerkungen und einer Abhandlung über den Verfasser und seine Auffindung des Grabes Homer's auf Ios, aus dem Nachlasse, von Ludwig Ross*. . . Halle, G. Schwetschkescher Verlag, 1860. Βλ. καὶ εἰς *Studia in honorem Stratis Andreadis*, Ἡ περὶ τὰ ἀρχαῖα δραστηριότης ὑποπροξένου τῆς Βρεταννικῆς στῆ Μύκονο (1821-1841), Ἀθήναι, 1974, τόμ. III, σελ. 539 κ.έ. (Ἀθηναῖ Γ. Καλογεροπούλου).

4. Cte L. Forbin, *Voyage dans le Levant en 1817 et 1818*, β' ἔκδοσις, Paris, 1819, σ. 20. L. Lalanne, *Des pèlerinages en Terre Sainte avant les Croisades*, Paris, 1845, σελ. 4, σημ. 3. Ἀκόμη καὶ ὁ Λόρδος Elgin ἐσχάλισε τὸ ὄνομά του εἰς κίονα τοῦ Παρθενῶνος. Βλ. σχετικῶς Γ. Κωνσταντινίδην, *Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων*, Ἀθήνησι, 1876, σελ. 565.

ἀρχαιότατος ἔφθασαν τότε διὰ τῶν Γερμανῶν ἢ Δανῶν στρατιωτῶν, ὑπηρετούντων εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑνετῶν, μέχρι καὶ τῆς Κοπεγχάγης¹.

Ὁ γραμματεὺς τοῦ Morosini San Gallo ἔρπασε τὴν γνωστὴν γυναικείαν κεραμὴν τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος, τὴν ὑποίαν βραδύτερον ἠγγράσεν ὁ κτίτης Laborde καὶ ἀπόκειται σήμερον, συνδεδεμένη μὲ τὸ ὄνομά του, εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου². Ὁ ἴδιος ὁ Morosini μετέφερε τότε εἰς Βενετίαν τρεῖς μαρμαρίνους λέοντας, τὸν γνωστὸν ἐκ Πειραιῶς, ἓνα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τρίτον ἐκ Κερκυραίων. Ἐταρτος μετεφέρθη ἐκ Δῆλου εἰς τὴν Βενετίαν, πιθανῶς τὸ 1716³.

Ἡ καταστροφὴ τοῦ Παρθενῶνος, τὰ ἐρείπια τοῦ ὑποίου ἐκείοντο πλέον χαμαὶ ἔδωκε νέον σύνθημα, τὸ περισσότερον καίριον, τῆς διαρπαγῆς καὶ τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἐφ' ὅσον ἄπαντες οἱ φιλόμουσοι Εὐρωπαῖοι ἐνδιεφέροντο διακαῶς πλέον νὰ ἀποκτήσουν ἕστω καὶ τμήμα ἐκ τῶν μνημείων αὐτῆς.

Ἄλλος ἡγεμὸν ὅστις ἔδωκεν ἐντολὰς διὰ τὴν ἀπόκτησιν χειρογράφων ἦτο ὁ Λουδοβίκος ΙΔ', διὰ τοῦ ὑπουργοῦ του Colbert, εἰς τὸν Γάλλον παρὰ τῆς Πύλης πρέσβυν (1670-1671) Charles François Olivier, marquis de Nointel⁴. (Εἰς πρωτοβουλίαν τοῦ de Nointel ὑφείλονται τὰ ἀπεικονίσματα τῶν ἀετωμάτων τοῦ Παρθενῶνος, τὰ ὅποια ἐφιλοτέγχησεν ὁ ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ του ζωγράφος Jacques Carrey⁵). Εἰς ἐκθεσίν του ὅμως σταλεῖσαν τὸ 1674, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀρχαιότητας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ Παρθενῶνος, «σαφῶς μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἀρπακτικῆς διαθέσεως, τῆς ἐκδηλουμένης καὶ πρὸ τῆς τοῦ Παρθενῶνος καταστροφῆς, ἣν προβάλλουσί τινες ὡς δῆθεν ἐλαφρύνουσαν τὸ ἔργλημα τῆς μετὰ ταῦτα συλήσεως»⁶.

Δὲν πρέπει νὰ παραλειφθῇ καὶ μία ἄλλη αἰτία καταστροφῆς τῶν ἀρχαίων μνημείων. Τὸ μάρμαρον καιόμενον ἀποδίδει ἀρίστης ποιότητος ἔσβεστον. Οὕτω, εἰς χώρους τῆς Ἑλλάδος βρέθοντες ἀρχαίων μνημείων, ἐγκατεστάθησαν ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἢ ὑπὸ τῶν Τούρκων κλίβανοι ὅπου κατεστράφη τελείως πλῆθος ἀρχαιοτήτων. Ὡς γνωστὸν, εἰς τὸ Ὀλυμπιεῖον τῶν Ἀθηνῶν ἀνευρέθησαν περὶ τοὺς 15 κλίβανοι. Τὸν 18ον αἰῶνα, ὁ βοε-

1. De Laborde, Athènes au XVe, XVIe et XVIIe siècles, Paris, 1854, II, σελ. 238 καὶ Brundstedt, Voyage et recherches dans la Grèce, σελ. 171. E. Breton, Athènes, σελ. 117. Βλ. Ἱ. Γεννάδιου, ἔ.ἀ. σελ. 183-184, σελ. 118.

2. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 184, συνέχεια σελ. 118 καὶ σελ. 186 κ.έ. Ἐπίσης, Frank Prommer, Die Skulpturen der Parthenon-Giebel, Mainz, 1963, σελ. 36, πίν. 132. Μορφὴ G.

3. Ph. Bruneau - J. Ducat, Guide de Délos. Ἐκδόσεις τῆς École Française d'Athènes, 1965, σελ. 113, σελ. 1.

4. De Laborde, Documents inédits ou peu connus sur l'histoire et les antiquités d'Athènes, Paris, 1854, σελ. 24-28, ὅπου ἡ σχετικὴ ἀλληλογραφία μεταξύ Colbert καὶ de Nointel. Ὁ πρὸ τοῦ de Nointel πρέσβους, de la Haye, «envoya, en deux fois, plus de cent manuscrits en cette langue (grecque), parmi lesquels il y en a trois qui n'ont point de prix et plusieurs très considérables» βλ. Ἱ. Γεννάδιου, ἔ.ἀ. σελ. 192.

5. Ὁ Sander Pierron, καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Λιέγης, δὲν πιστεύει ὅτι εἶναι ἔργα τοῦ Carrey. Βλ. *Messenger d'Athènes*, 26 Ὀκτωβρίου, 1926, ἀλλὰ καὶ H. Omont, Athènes au XVIIe s., Paris, 1898, πίν. 1-19. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 192, σελ. 120. Heberdey, *ÖJh* 31 (1939) d'Untersuchungen zu den Zeichnungen Jacques Carrey's», σελ. 96. G. Lippold, Griechische Plastik, etc Handbuch der Archäologie, III, I, München, 1950, σελ. 148. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 55.

6. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 195.

βόδας τῶν Ἀθηνῶν, Χατζῆ Ἀλῆ Νασεκῆς, μετέβαλεν εἰς ἄσβεστον ὀλόκληρον κίονα¹. Ὀρισμένα μνημεῖα, τὰ ὅποια ἦσαν ἀκόμη ὄρθια, ὡς ὁ ἰωνικός ναὸς τοῦ Ἰλισσοῦ, κατεδαφίσθησαν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ὑλικῶν των εἰς τὰς ὀχυρώσεις, αἱ ὅποια ἐγένοντο ὑπὸ τῶν Τούρκων².

Μετὰ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰ. ἰδρύθησαν κρατικὰ Μουσεῖα ἐν Εὐρώπῃ, εἰς τὰ ὅποια περιελήφθησαν πολλὰ τῶν διαρπαγέντων ἐξ Ἑλλάδος ἀρχαίων³, ἠὺζήθη ὅθεν τὰ μέγιστα τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἀπόκτησιν νέων. Ὁ Choiseul-Gouffier, Γάλλος εὐπατρίδης, πρέσβυς εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἶναι ὁ πρῶτος ὅστις, πλὴν τῆς ἀποστολῆς διαφόρων πρκατόρων του, διὰ τὴν ἄγραν χειρογράφων τὰ ὅποια ἐπεθύμει νὰ ἀποκτήσῃ, ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἤρχισε τὴν διαρπαγὴν γλυπτῶν τοῦ Παρθενῶνος⁴. Μετὰ τὴν φοβεράν, ἀλλὰ καὶ ἀκατανόητον καταστροφὴν 1200 ἀρχαίων ἐπιγραφῶν τὰς ὁποίας ἀντέγραψε μὲν, ἀλλ' ἀπέξεσε κατόπιν ὁ Γάλλος ἀββάς Michel Fourmont⁵, — εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν Ἑλλάδα με ἐντολὴν τῆς Académie des Inscriptions et Belles Lettres —, ὁ κόμης Choiseul-Gouffier κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ, ἐν ἔτει 1784, τὴν ἐκδοσιν φερμανίου καὶ ἤρχισεν ἐρευνᾶν τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει κατακείμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐρείπια, χρησιμοποιοῦσας πρὸς τοῦτο τὸν ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ του ζωγράφον, μετέπειτα πρόξενον τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθήναις, Louis Sébastien Fauvel, ὅστις τοῦ ἐξησφάλισε τμημα τῆς ζωφύρου καὶ μίαν τῶν μετοπῶν τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ Παρθενῶνος⁶ (ἀπόκεινται νῦν εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου). Εἴκοσι ἐξ κιβώτια με ἀρχαιότητος ἐξ Ἀκροπόλεως καὶ ἄλλων σημείων τῶν Ἀθηνῶν ἀπέστειλε βραδύτερον ἐν Γαλλίᾳ πρὸς τὸν Choiseul-Gouffier ὁ Fauvel. Πάντα ταῦτα ὅμως ἐπέπρωτο νὰ μὴ φθάσουν ποτὲ εἰς τὸν παραλήπτην των, λόγῳ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ ἐκρήξεως τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ πολέμου⁷. Χαρακτηριστικὸν τῆς ἀληθοῦς μανίας ἥτις ἐκυρίευσε τοὺς ξένους «ἐπιδρομεῖς» διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος διαρπαγὴν ἀρχαίων, εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἄνθρωποι

1. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 27.

2. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 65.

3. Π.χ. τὸ Μουσεῖον τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῶν Conservatori, ὡς καὶ τὸ Museum Capitolinum, κυρίως μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς πρώτης συλλογῆς Albani (1734). Τὸ 1759 ἰδρύθη τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον ἐν Λονδίῳ, τὸ 1792 τὸ Museum Pio-Clementinum τοῦ Βατικανοῦ, εἰς τὸ ὅποιον, τὸ 1808, περιελήφθη καὶ τὸ Μουσεῖον Chiaramonti (A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 62, 63). Τὸ 1808 τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου ἠγόρασε τὴν Συλλογὴν Borghese.

4. Ὁ κόμης Choiseul-Gouffier συνέγραψε τὸ Voyage pittoresque de la Grèce, 1782-1824, 3 τόμοι. Ἐπεσκέψθη τὰς Ἀθήνας τὸ 1776, ἐπανελθὼν ἐκ νέου τὸ 1785. Βλ. Ἰ. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 204 κ.έ. Οὗτος ἐχάραξε καὶ τὸ ὄνομα του διὰ ἐπὶ κίονων τοῦ Θησαύου, τὸ 1776 καὶ τὸ 1785. Ἐπίσης, πρῶτος ἐφρόντισε διὰ τὴν ἐκπόνησιν ἐκμαγείων, ὡς καὶ σχεδίων τοῦ Μνημείου τοῦ Λουκιζάτους.

5. Raoul Rochette, Deux lettres a comte d'Aberdeen, sur l'authenticité des inscriptions de Fourmont, Paris, 1819, σ. 10. C. Pouqueville, Voyage de la Grèce, 1826, σ. 532-534. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 197 κ.έ. Ὁ Fourmont εἶχε σταλῆ ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' διὰ τὴν προμήθειαν ἀρχαίων χειρογράφων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως κ.ά. τὸ 1730.

6. E. Beulé, L'Acropole d'Athènes, Paris, 1853-1854, I, 714. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 119. Βλ. καὶ A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 65.

7. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 206 κ.έ. Μετεφέρθησαν ἐκ τῆς Μάλτας εἰς Λονδίον καὶ ἀπόκεινται νῦν εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον. Βλ. καὶ W. St. Clair, Lord Elgin and the Marbles, London, 1967 (Oxford University Press), σελ. 268.

τοῦ Choiseul-Gouffier εἶχον ἔτοιμον σχέδιον μετακομισεὶς ὀρθοκλήρου τοῦ σοῦζου-
νου ἀκροαρίου ναοῦ τοῦ Ἱεραίστου (Θησείου) ἐν Γαλλίᾳ¹.

Ἡ μεγαλύτερα καὶ πλέον καταστροφικὴ σὺλλογὴ ἀρχαίων μνημείων οὐχὶ μόνον ἐκ
τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ὡς κοινῶς πιστεύεται, ἀλλὰ ἐξ ὀρθοκλήρου τοῦ εἰληφι-
κοῦ χώρου, ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Λόρδου Ἑλγιν, πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Ἑβρῆν
Πύλιν ἀπὸ τοῦ 1799 μέχρι τοῦ 1803². Ἡ ἐπιχείρησις, ἣ ὑπὸ τοῦ Ἑλγιν ἀναλήφθη, ἐπι-
πραγματοποιήθη κατόπιν λεπτομερῶς προδικαγεγραμμένου σχεδίου, λίαν ἐπιτυχῶς ὑπε-
γαναθέντος καὶ ἤριστα ἐκτελεσθέντος ὑπὸ μιᾶς ὁμάδος ἀξίων πρακτόρων του, οἵτινες
δὲν ἐφείσθησαν κόπων οὐδὲ τῶν χρημάτων τοῦ κυρίου των, ἀλλὰ, ἐργασθέντες μὲ μεγά-
λην ἐπιμονὴν καὶ ἀκάματον ζῆλον, περιελθόντες τὸν ἐλληνικὸν ἡπειρωτικὸν χῶρον καὶ
τὰς νήσους, ἀπεργῶνσαν τὸν τόπον ἀπὸ πλείους σημαντικῶν μνημείων. Παρὰ τὸν
μεγάλον ἀριθμὸν τῶν ἀποκομισθέντων ἀρχαίων καλλιτεχνημάτων, τὰ σπουδαιότερα των
ὁποίων ἦσαν τὰ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν διαρπαγέντα, ἅπαντα ἔφθασαν τε-
λικῶς εἰς Ἀγγλίαν εἰς διάστημα 28 ἐτῶν, μεταφερθέντα συνολικῶς εἰς 250 περίπου
κιβώτια³.

Εἰς τὰς Ἐφημερίδας τοῦ Ἰωάννου Μπενιζέλου ἀναγράφεται «Περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰου-
λίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῶν [17]99 ὁ μὲν Ἑλγιν, πληρεξούσιος πρέσβυς τῆς Βρεταν-
νίας παρὰ τῆ Ὀθωμανικῆς Πόρτης, ἔστειλε εἰς Ἀθήνας τεχνίτας Ρωμαίους καὶ Ἀνατο-
λιτάνους διὰ νὰ κατασχάσουν καὶ νὰ ἐρευνήσουν εἰς τὰ ἐνδύματα τῆς γῆς διὰ μάρμαρα
καὶ κτίρια παλαιὰ καὶ νὰ κατεβάσουν ἀπὸ τὸν περίφημον ναὸν τῆς Ἀθηνῶν ἐκεῖνα τὰ
ἀξιολογώτατα ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντας, τὰ ὅποια ἔδιδον ὄχμβος καὶ ἐκπλαζῶν εἰς
ὄλους τοὺς περιηγητάς»⁴. Καθ' ἃ ὁ ἴδιος ὁ Λόρδος Ἑλγιν ἔγραψε τὸ 1815 εἰς ἐπιστο-
λὴν του πρὸς τὸν Ἰταλὸν γλύπτην Canova, ἣ συγκρότησις τῆς ἀρχαιολογικῆς σὺλλογῆς
του ἀπετέλει πραγμάτων αὐτῆς καὶ σκοποῦ, ὃν εἶχε διάπυρον ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἔκτου
ἔτους τῆς ἡλικίας του). «Ὅτε ὁ Ἑλγιν ἐπρόκειτο νὰ ἐλθῆ ὡς πρεσβευτὴς εἰς Κωνσταν-
τινούπολιν, ὁ γνωστὸς του ἀρχιτέκτων, ὁ κατασκευάσας τὴν ἐν Σικωτῆ ἑπαυλίαν του
(Broomhall), μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1796 - 1799⁵, ὁ Thomas Harrison, τοῦ συνέστησεν ὅτι
ἀέκμαγεῖα τῶν ἐν Ἀθήναις ἀρχαιοτήτων μεγάλως ἤθελον συμβάλει εἰς ἀναζωπύρησιν

1. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 108.

2. Περὶ τοῦ Ἑλγιν βλ. κυρίως Ἀντώνιον Μηλιταρχην, Περὶ τῶν Ἑλληνείων Μαρμάρων, εἰς Ἐστίας, ΙΣΤ' ἀριθ. 669 - 676 τῆς 23 Ὀκτωβρίου - Δεκεμβρίου 1888 σελ. 681 - 685, 697 - 700, 713 - 718, 729 - 732, 744 - 747, 767 - 772, 777 - 780 καὶ 793 - 799. The Sculptures of Parthenon with an Introduction and Commentary ὑπὸ A. H. Smith, London, 1910. Ἐκδόσις Βρετανικοῦ Μουσείου. A. Michaelis, Der Parthenon, Αὐβίζ, 1870, 1871, σελ. 73 κ.έ. A. H. Smith, Lord Elgin and his Collection εἰς JHS 36 (1916) σελ. 163 - 372. A. H. Smith, A short Guide to the Sculptures of the Parthenon in the British Museum (Elgin Collection), London, 1925, 2α ἔκδ. μετὰ 30 εἰκόνων. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σποράδην. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 65. Βλ. ἐπίσης τὴν ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσαν (σελ. 42', σημ. 7. σημαντικὴν, νεωστὶ ἐκδοθεῖσαν, μελέτην τοῦ William St. Clair, Lord Elgin and the Marbles, London, 1967 (Oxford University Press).

3. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 6 καὶ 48.

4. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 1 - 2. Βλ. καὶ W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 2 καὶ 5.

5. W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 5, 7, 180. Βλ. καὶ A. Michaelis, Ancient Marbles in Great Britain, 1882' τοῦ αὐτοῦ. Supplement on Marbles at Broomhall, JHS 5 (1884), σελ. 143 κ.έ.

των καλών τεχνῶν ἐν Ἀγγλίᾳ»¹. Ἡ ἰδέα ἐφάνη εἰς τὸν Ἕλγιν ἀρίστη, ὅθεν καὶ ὑπέβαλε σχετικὴν πρότασιν πρὸς τὴν Βρεταννικὴν κυβέρνησιν, νὰ ἀναλάβῃ ἢ ἰδίᾳ ἢ τοῦλάχιστον νὰ τὸν συνδράμῃ εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον. Ἐζήτησε δηλαδὴ τότε τὴν πραγματοποίησιν λήψεως ἐκμαγείων, ἀρχιτεκτονικῆς ἀποτυπώσεως τῶν ἐλληνικῶν ἀρχαιοτήτων, ὡς καὶ ἀπεικονίσεως τῶν σπουδαιωτέρων ἱστορικῶν τοπίων τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πρότασις του ὅμως δὲν ἐγένετο δεκτὴ, διὰ τοῦτο καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ σχέδιον αὐτὸ μόνος του, φροντίσας ὅπως προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του τὰ κατάλληλα πρόσωπα. Οὕτω, ἀπερῦθθη εἰς τὸν ἐκ Νεαπόλεως γνωστὸν Ἴταλὸν τοπιογράφον Giovanni Battista Lusieri², ὅστις ὑπῆρξεν ὁ κυριώτερος παράγων τῆς ομάδος τοῦ Ἕλγιν, καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του — τὸ 1821 — ἔκαμε πᾶν τὸ ἀνθρωπίνως δυνατὸν διὰ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ κυρίου του, πρὸς κατάρτισιν τῆς συλλογῆς του. Αὐτὸς κατηύθυνε τὰς ἐργασίας ἀπορυμνώσεως τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Προσελήφθησαν ἐπίσης δύο περὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν εἰδικίᾳ, ὁ Sebastian Ittar³ καὶ ὁ Vincenzo Balestra. Ὡς ἱερογράφος καὶ σχεδιαστὴς ἐχρησιμοποιήθη ἰδιότυπος ἀλλὰ λίαν προικισμένος ζωγράφος. Τάταρος ἐξ Ἀστραχάν, ὁ Theodor Iwanovitch⁴. Στενοὶ συνεργάται τοῦ Ἕλγιν διὰ τὴν διαρπαγὴν τῶν μνημείων, ἀσχοληθέντες μὲ ἀληθινὸν πάθος εἰς τὸ ἀνίερν τοῦτο ἔργον, ὑπῆρξαν καὶ δύο ἱερωμένοι: ὁ ἐφημέριος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει βρεταννικῆς πρεσβείας Philip Hunt⁵, καὶ ὁ Dr Carlyle⁶, καθηγητῆς τῆς ἀραβικῆς ἐν Canterbury. Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ ἄνδρες ἀρχικῶς ἠσχολήθησαν μὲ τὴν ἀπόκτησιν, διὰ λογαριασμὸν τοῦ εὐπατρίδου αὐθέντου των, παλαιῶν χειρογράφων κωδίκων, ἐπιδειξάντες ἀπίθανον ἀρπακτικὴν μανίαν. Εἰς τὸν δεῦτερον ἐξησφάλισεν ὁ Ἕλγιν ἄδειαν νὰ ἐξετάσῃ χειρόγραφα ἀποκείμενα ἐν τῷ Σεραγίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἔρευνα συνεχίσθη καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας συλλογὰς ὑπαρχούσας εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, εἰς τὰς παρακειμένας νήσους, εἰς τριάκοντα Μονὰς τοῦ Ἄθω, ὡς καὶ εἰς ἄλλας εὕρισκομένας εἰς τὴν ὑπόλοιπον ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου⁷. Καρπὸς τῶν περιηγήσεων αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ ἀρπαγὴ πολλῶν χειρογράφων, ὡς καὶ ἡ σύνταξις εἰδικοῦ καταλόγου ἄλλων, τὰ ὅποια ἐπεσήμανε μὲν ὁ Carlyle, δὲν κατώρθωσεν ὅμως νὰ τὰ ἀποκτήσῃ τότε διὰ λογαριασμὸν τοῦ αὐθέντου του. Ὁ Hunt εἶχεν ἐπίσης σταλῆ ὑπὸ τοῦ Ἕλγιν «πρὸς θήραν

1. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 6. Βλ. καὶ W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 7.

2. Τοῦτον ὁ D. E. Clarke, Travels in various Countries of Europe, Asia and Africa, London, 1816 - 1818, 2α ἔκδ. (VI, 205) χαρακτηρίζει «ἄν ὄχι ποιητὴν, ὅμως ἱστοριογράφον τῆς φύσεως». W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 28 κ.έ.

3. Οὗτος, περιηγηθεὶς πολλοὺς ἐλληνικοὺς τόπους, φθάσας μέχρι τῆς Ἡπείρου, ἐσχεδίασε πολλὰ μνημεῖα καὶ τοπία ἐλληνικά, τὰ δὲ σχέδιά του ταῦτα ἀπόκεινται νῦν εἰς τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον. Βλ. καὶ W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 31.

4. D. E. Clarke, ἔ.ἀ. VI, σελ. 376. Ὁ Iwanovitch εἶχε διακριθῆ μεταξὺ τῶν ἐν Ρώμῃ ζωγράφων, ἐφιλοτέχνησε δὲ ἐν Ἑλλάδι πολλὰ ἱερογραφήματα, ἀπεικονίσας διάφορα μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν. Τὰ ἔργα του εὕρισκονται σήμερον εἰς τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον. Ἀναφέρεται συχνὰ ὑπὸ ὀρισμένων Εὐρωπαίων ὡς ὁ «Καλμοῦκος τοῦ Ἕλγιν». Βλ. W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 30 κ.έ.

5. Οὗτος περιῆλθεν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πράκτορες τοῦ Ἕλγιν, σχεδὸν ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Μ. Ἀσίαν πρὸς ἐπισήμανσιν ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν. Βλ. καὶ W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 6.

6. W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 10.

7. Memorandum on the Subject of the Earl of Elgin's Pursuits in Greece (ἔκδ. β', 1811, σελ. 36-37). Βλ. καὶ W. St. Clair ἔ.ἀ. σελ. 74 κ.έ.

χειρογράφων εἰς τὸ "Λογιον" Ὄροσον, ἢ συμβολὴ τῶν ὅμοιων δὲν ἐσταμάτησεν ἐκεῖ. Ὑπῆρξε πολῦτιμος εἰς τὸν πάτρωνά του, διότι περιερχόμενος τὴν ἐλληρικὴν ἐπιγράμειαν, συχνὰ μὲ ἡμιεπισημοὺς διπλωματικὰς ἀποστολάς, ἐπεσήμανε τὴν ὑπαρξὴν σπουδαίων ἀρχαιοτήτων ἢ ἀνθρῶπων ὅ,τι ἠδύνατο¹. Ὁ Hunt καὶ ὁ Lusieri ὑπῆρξαν οἱ δύο κύριοι πράκτορες τοῦ Ἑλγίου, οἱ δραστηριώτερον πάντων τῶν ἄλλων ἐργασθέντες διὰ τὸν πλουτισμὸν τῆς συλλογῆς του. Διακρίνοντο ἀμφοτέρω διὰ πρωτοφανῆ θρασύτητα, διότι μετέβησαν πᾶν μέσον πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀποστολῆς των. Τὸ μέγα δυστύχημα διὰ τὰς ἀρχαιοτήτας τῆς Ἑλλάδος ἦτο ὅτι, τόσον ὁ Ἑλγιος, ὅσον καὶ οἱ δύο αὐτοὶ ἀδίστακτοι ἄνδρες, διέθετον ὀξὺ καλλιτεχνικὸν αἰσθητήριον, δυνάμενοι οὕτω νὰ ἐπιλέγουν πρὸς διαρπαγὴν τὰ καλύτερα ὑπάρχοντα μνημεῖα. Καὶ τῶν δύο ἢ ἰκανότης αὐτῆ κατίσταται φανερὰ ἐκ τῶν ὑπομνημάτων-ἐπιστολῶν τὰς ὁποίας ἀπέστειλον εἰς τὸν κύριόν των, κατόπιν ἐκάστης περιουσίας των, ἢ πραγματοποιήσεως ἐργασίας τινός². Εἰς τὴν ὅλην ἐργασίαν προσέφερε μεγάλην βοήθειαν ὁ τότε γραμματεὺς τοῦ Ἑλγίου William Richard Hamilton³, ὅστις περιηγήθη ἐπίσης πολλοὺς ἐλληνικοὺς τόπους, σημειῶν ποῦ ὑπῆρχον ἐνδιαφέροντα μνημεῖα. Ἡ ὁμάδα τοῦ Ἑλγίου ἔφθασεν εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν 22 Ἰουλίου τοῦ 1800, φέρουσα συστατικὰς ἐπιστολάς πρὸς τὸν πρόξενον τῆς Βρετανίας Σπυρίδωνα Λογοθέτην Νοματιανὸν «παρ' ὃ ὄφρ' ἔτι νὰ καταθέτωσιν ὅ,τι γλυπτὸν εὑρισκόν ἄξιον μεταφορᾶς εἰς Λονδῖνον»⁴. Εἰς τὴν ὁμάδα μετεῖχον καὶ εἰδικοὶ τεχνῖται διὰ τὴν ἐκπόνησιν ἐκμαχείων, οἱ ὁποῖοι ἀμέσως ἐπρομηθεύθησαν ὅσα ἀπὸ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἐργασίαν των ὕλην δὲν εἶχον φέροι ἐκ τῆς Ἰταλίας.

Διὰ νὰ δυναθῇ ἡ «συνοδεία» αὕτη νὰ ἀρχίσῃ τὸ ἔργον της, ἔπρεπε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Πρὸς τοῦτο ὅμοιος ἀπηρτεῖτο εἰδικὸν φερμάνιον παρὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, — ὁ Τοῦρκος δισδάχης ἐπέτρεπε συντόμως ἐπισκέψεις ἢ ἀπηγγέρευε τὴν εἴσοδον εἰς τοὺς ξένους, κατὰ μαρτυρίαν πολλῶν περιηγητῶν, περιφρουρῶν οὕτω καὶ τὰ μνημεῖα — τὴν ἐκδοσιν τοῦ ὁποίου δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ ἀμέσως. Εἶχεν ὅμως ὁ Ἑλγιος τὴν ἰκανότητα νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν νὰ ἀποκαμίσῃ δύο σπουδαῖα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, τὰ ὁποῖα ἐζήτησαν ἐπιμόνως ἀπὸ τοῦ 1718 ξένοι ἡγεμόνες καὶ ἰδιῶται⁵. Πρόκειται

1. Οὕτω, προσομισηθεὶς εἰς Καλλιόπολιν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1801 ἀνῆρπασεν ἐκεῖθεν «ἀκέραιον ἄγαλμα καὶ δυο ἐπιγραφάς» (IG ἀρ. 195 καὶ 2012) ἀποκειμένως σήμερον ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ, ἐνῶ ἀρχώτερον διεβῆν τυχαίως ἐκ τῆς Ἀλικαρνασσῦ καὶ τῆς Κνίδου ἀπεκόμισε καὶ ἐκεῖθεν ἀρχαιοτήτας, τὰς ὁποίας ἐφόρτωσεν εἰς τὸ πλοῖον του, ἐσημείωσε δὲ λεπτομερῶς ἄλλων ἀξιολόγων μνημείων τὴν ὑπαρξὴν, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύνηθη τότε νὰ μεταφέρει.

2. «Ἡιστεύσατε, παρχακλῶν, γράφει ὁ Lusieri εἰς ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Ἑλγιον, αὐτὶ πᾶν ὅ,τι ἐξ Ἀθηνῶν εἶναι εἰς ἄκρον ἐνδιαφέρον οὐ μόνον διὰ τὴν φήμην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τέλος τοῦ ἔργου». Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.χ. σελ. 25. Καὶ ἄλλοι: «Ἄν δὲν δυναθῶ νὰ λάβω τὸ Πανδρόσειον ἠλόκληρον, δὲν ἀπελπίζομαι περὶ μιᾶς τῶν Κερκατιδῶν. Τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου εἶναι πτωχῆς ἀρχιτεκτονικῆς, πολὺ ὀγκώδες, τὰ γλυπτὰ του δὲν εἶναι τῆς ἀρίστης τέχνης οὐδὲ καλῶς διατηρημένα. . .» (Ἐπιστολὴ II Ἰανουαρίου 1802). Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.χ. σελ. 18.

3. Οὗτος διορίσθη ἀρχώτερον πρέσβυς τῆς Βρετανίας ἐν Νεαπόλει, μετὰ ταῦτα ὑφυπουργὸς τῶν Ἑξωτερικῶν, ὑπῆρξε δὲ καὶ γραμματεὺς τῆς Society of Dilettanti καὶ ἐκ τῶν συμβούλων τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου. Βλ. Ἱ. Γεννάδιον, ἔ.χ. σελ. 8, καὶ W. St. Clair, ἔ.χ. σελ. 6 κ.ά.

4. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.χ. σελ. 10. Πρβλ. ἐνταῦθα, σελ. κζ', σημ. γ'. Βλ. καὶ W. St. Clair, ἔ.χ. σελ. 50.

5. Ἐκ τοῦ σημ. Γαλιόρ-κισὶ ἢ Γενῆ-Χισάρ. Ἀπόκεινται καὶ τὰ δύο εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον. Ἡ διαρπαγὴ των προσέκλεισε πρωτοφανῆ θρῆνον εἰς τοὺς Ἑλληνας κατοίκους τῆς περιοχῆς, οἵτινες ἀπέδιδον εἰς αὐτὰ μαχικὰς καὶ θεραπει-

περὶ τῆς περιφήμου βουστροφηδῶν ἐπιγραφῆς καὶ ἐνὸς καλοῦ ἀναγλύφου ἐκ Σιγείου, τὰ ὁποῖα ἐστάλησαν εἰς Ἀγγλίαν.

Ὡς πρεσβευτὴς μεγάλης δυνάμεως, εἰς τὴν φιλίαν τῆς ὁποίας ἀπέβλεπεν ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις, κατώρθωσεν ἐν τέλει ὁ Ἕλλην νὰ λάβῃ φερμάνιον δι' οὗ τοῦ ἐπετρέπετο νὰ παραλάβῃ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν «πᾶν γλυπτὸν φέρον γράμματα ἢ μορφάς». Εἶναι χαρακτηριστικαὶ αἱ ἐντολαὶ τὰς ὁποίας ὁ Βρεταννὸς πρεσβευτὴς ἔδωκε σχετικῶς εἰς τὸν Lusieri: «Ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως πραγματικὰ δείγματα ἐκάστου ἀντικειμένου ἢ ἀρχιτεκτονικοῦ κοσμήματος, ἐκάστου γείσου, ἐκάστης ζωόρου, ἐκάστου κιονοκράνου, τῆς διακοσμήσεως τῶν ὀροφῶν, τῶν ραβδωτῶν κίωνων, δείγματα τῶν διαφόρων ἀρχιτεκτονικῶν ρυθμῶν καὶ τῶν παραλλαγῶν αὐτῶν τῶν ρυθμῶν, τῶν μετοπῶν καὶ τῶν τοιούτων, ὅσον ἔνεστι πλείω. Ἐπὶ τέλος πᾶν ὅ,τι γλυπτὸν, μετάλλια καὶ περιέρχα μάρμαρα, ἅτινα δύναται νὰ εὑρεθῶσι δι' ἐνδελεχοῦς καὶ ἀκαμάτου ἀνασκαφῆς. Αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται δεόν νὰ ἐπιδιωχθῶσιν ὅσον ἔνεστι δραστηριώτερον, οἷον δῆποτε καὶ ἂν ὑπάρξῃ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν!!»¹. Ἡ σύλλησις τοῦ Ἱεροῦ Βράχου ἤρχισεν ἀμέσως: ἀπεκομίσθησαν πολλαὶ ἐπιγραφαὶ κατακείμεναι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐγένοντο πρόχειροὶ ἀνασκαφαί, ὡς καὶ καθαρισμὸς τοῦ Ἐρεχθείου ἐκ τῶν διαφόρων προσκτισμάτων. Ταυτοχρόνως, κατεβιβάσθησαν κατὰ τὸν βαρβαρώτερον τρόπον γλυπτὰ τοῦ Παρθενῶνος². Διετυπώθη ὑπὸ τοῦ Hunt τότε καὶ ἡ ἀπίστευτος πρότασις: «Ἄν εὐρίσκειτο ἐν Πειραιεῖ μέγα Ἀγγλικὸν πολεμικὸν πλοῖον, ἡδυνάμεθα νὰ ἀποκομίσωμεν ὀλόκληρον τὸ κομψὸν ἐκεῖνο κτίσμα [τὴν πρόστασιν τῶν Κορῶν τοῦ Ἐρεχθείου] ἀντὶ μιᾶς μόνου κόρης»³. Εἶναι γνωστὴ ἡ καταστροφή, τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν ἐκ τῆς διαρπαγῆς ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ γλυπτῶν ἐνσωματωμένων εἰς αὐτὰ καὶ τὰ δύο θαυμάσια μνημεῖα τῆς Ἀκροπόλεως, ὁ Παρθενὼν καὶ τὸ Ἐρέχθειον, συνοψίζεται δὲ ἐξάριετα εἰς μίαν μόνον φράσιν γραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ F.S.N. Douglas: «Ἀπορῶ διαλογιζόμενος τὸ θράσος τῶν χειρῶν, αἵτινες ἐτόλμησαν νὰ μετατοπίσωσιν ἐκεῖνα, ἅτινα ὁ Φειδίας ἔθεσεν ὅπου ὁ Περικλῆς εἰσηγεῖτο»⁴. Πλὴν τῶν ἐξ Ἀκροπόλεως ἀρπαγέντων, δι' ἀνα-

τικὰς ιδιότητας. Βλ. E. Q. Visconti, Mémoire sur les ouvrages de sculpture du Parthénon, Paris, 1818. Ἐπίσης X. Φιλητῶν ἐν *Πανδώρα*, φυλλ. 183 τῆς 1 Νοεμβρίου 1857, σ. 333 - 341, καὶ Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 11 καὶ 135. Καὶ ὁ πενθερὸς τοῦ Ἕλλησι Nisbet, εἰς περιουσίαν ἣν ἐπεχείρησεν ἐν Ἑλλάδι, ἔλαβεν ὡς δῶρον ἀρχαῖον θρόνον, τὸν ὁποῖον προσέφερεν εἰς τὴν σύζυγόν του ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν. Οὗτος εὐρίσκειται εἰς τὴν ἐν Σικωτίᾳ ἑπαυλίῳ τῶν Nisbet. Περὶ τοῦ ἔργου τούτου βλ. Stuart-Revetl, III, κεφ. 3 καὶ Michaelis, Der Parthenon, σελ. 29. Ἡ σύζυγος τοῦ ἰδίου, Charlotte Hamilton Nisbet, ἔλαβε καὶ ἐκ τῆς Πηνυκῆς γλυπτὸν ἀρχαῖον μαρμάρινον θρόνον, πρὸς στολισμὸν μιᾶς τῶν ἐστιῶν τοῦ μεγάρου τῆς ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα τεμάχια μαρμάρων ἀρχαῖα (βλ. J.L.S. Bartholdy, Voyage en Grèce fait dans les années 1803, et 1804 par —, Paris 1807, τόμ. 1, σελ. 160 καὶ W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 78).

1. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 17.

2. Τριάκοντα Βρεταννοὶ ναῦται τὰ μετέφερον ἐπὶ κιλίβαντος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ προξένου τῆς χώρας τῶν ἐν Ἀθῆναις.

3. Τὸ Ἐρέχθειον ἐνδιέφερον ἰδιαίτερος τὸν Ἕλλησι, ὅστις ἐπεθύμει νὰ κοσμήσῃ τὴν ἐν Σικωτίᾳ ἑπαυλίῳ του, τοποθετῶν εἰς τὴν μεγάλην αὐτῆς αἴθουσαν τὸν διάκοσμον τοῦ Ἐρεχθείου. Δι' αὐτὸ παρήγγειλεν εἰς τὸν Lusieri νὰ τοῦ στείλῃ τὰ παραγγελλθέντα εἰς αὐτὸν ἔργογραφήματα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως κ.ἀ. Βλ. καὶ W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 100 - 101.

4. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 114.

σκαφῶν γενομένων εἰς Ἀργολίδα, ἀπεκομίσθησαν πολλὰ ἀρχαῖα καὶ ἐπιγραφαί¹. Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Βρεταννὸς εὐπατρίδης εἶχε κυριευθῆ ὑπὸ κυριαρχικῆς ματίας διαρπαγῆς: «Καὶ τὸ ἐλάχιστον πρῶγμα ἐξ Ἀθηνῶν εἶναι ἀνεκτίμητον», ἔγραψε πρὸς τὸν Lusieri. «Ἡρῶται εἰς τὸν κατὰλογον εἶναι αἱ μετόπαι, τὰ ἀνάκλυρα καὶ τῶν ἀγαλμάτων τὰ λείψανα, ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνευρεθῶσιν. Ἰδίως αἱ μορφαὶ αἱ ἐν τῷ ἀετώματι τοῦ Παρθενῶνος... ὅσον πλείους μετόπας δύνασθε νὰ ἐξασφαλίσχητε...». Ἐπεθύμει νὰ ἀποκτήσῃ τὸ πᾶν ἐξ Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ ἀλλοχρόθεν. «Ἦθελε νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν του, ἀκόμη καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους², πρῶγμα τὸ ὁποῖον λόγῳ τῆς ἀντιδράσεως τῶν Καπουαίνων μοναχῶν, δὲν ἐπέτυχε. Ἐλήφθησαν μόνον διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐκμαγεῖα τοῦ γλυπτοῦ του διακόσμου. Κατόρθωσαν ὅμως νὰ ἀποκτήσῃ πλὴν πολλῶν ἄλλων μνημείων, βωμὸν ἐκ Δήλου³, τὸ κολοσσιαῖον ἀκέφαλον ἄγαλμα τοῦ Διονύσου, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ἄνωθεν τοῦ χορηγικοῦ μνημείου τοῦ Θρασύλλου⁴, δύο κεφαλὰς φιλοσόφων ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀρχιτεκτονικὰ καὶ γλυπτὰ ἐκ τῶν Προπολαίων, τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Ἐρεχθείου καὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηναίας Νίκης, κίονα ἐκ τοῦ παρὰ τὸ Στάδιον ναύσκου καὶ ἐπιγραφὰς ἐξ Ὀρχομενοῦ⁵. Ἡ σύλλησις τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως προσεκάλεσε ποικίλας ἀντιδράσεις εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἀκόμη ὅμως καὶ εἰς τὸν Τοῦρκον δισδάργην, ὅστις ἐκλαυσε παρακαλουθῶν τὴν καταστροφὴν τοῦ τελειοτέρου δημιουργήματος τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος. Ἡ ἀρπαγὴ τῆς Καρυάτιδος ἐδημιούργησεν ὄχι μόνον ὀργὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ τὴν γνωστὴν παράδοσιν περὶ τοῦ θρήνου τῶν Κε-

1. Ὁ Ἔλγιν εἶχεν ἐν τῷ μεταξύ λάβει ἄδειαν ἀνασκαφῶν καὶ ἐκ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν τῆς Πελοποννήσου. Περὶ τὰ 610 ἀρχαῖα ἀρχαῖα καὶ διάφορα ἐπιτύμβια γλυπτὰ εἶχε παραλάβει μέχρι τοῦ 1819 ὁ Ἔλγιν, ἀποσταλέντα εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Lusieri. Βλ. W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 269.

2. Βλ. καὶ W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 112 κ.ἀ. σποράδην.

3. Ἀπόκειται νῦν εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον.

4. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 21, 23. Βλ. καὶ W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 112. Τὸ τελευταῖον τοῦτο κατέστη δυνατὸν νὰ διαρπαγῆ, μετὰ τὴν πρὸς τὸν βουεβόδαν τῶν Ἀθηνῶν δωρεὴν ἀλόγου καὶ πρασίμου ἐπενδύτου.

5. Ἱ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. 25, 26, 31. Τεμάχια ἐκ τῶν γλυπτῶν τοῦ Παρθενῶνος ἀποκομίσθέντα ἐξ Ἑλλάδος, κατὰ τὸν 18ον αἰ. πιθανώτερον, ἀνευρέθησαν εἰς Palermo, Padua, Χαρισίους, Würzburg καὶ Karlsruhe. Τρία ἐξ αὐτῶν ἀπέκτησε τὸ Μουσεῖον τοῦ Βατικανοῦ, ἐνῶ ἡ Βασιλικὴ Ἀκαδημία τοῦ Λονδίνου, περὶ τὸ 1714, ἀπέκτησε πλάκα ἐκ τῆς ζωφόρου. Ἄλλα τεμάχια ὑπάρχον εἰς βρετανικὰς ἐπικύβεις (Chatsworth καὶ Marbury Hall). Τεμάχιον τῆς ζωφόρου ἀνεσάφη (!) τὸ 1902 εἰς κῆπον τοῦ Essex, ἐνῶ τρία τεμάχια ἀπαχθέντα ὑπὸ τοῦ Chandler τὸ 1765 εἶναι ἀγνωστον τοῦ εὐρίσκονται σήμερον (R. Chandler, Travels in Greece, 1776, σελ. 51).

Περὶ τῶν ἀρπαγέντων καὶ ἀποκομισθέντων ἐξ Ἑλλάδος γλυπτῶν τοῦ Παρθενῶνος βλ. A. Michaelis, Der Parthenon, 1871 (ὅπου πληροφωρίαι περὶ τῆς ἱστορίας τῆς διαρπαγῆς τοῦ μνημείου καὶ διαφόρων γλυπτῶν τοῦ ἀπολεσθέντος). A. H. Smith, The Parthenon, 1910. Περὶ τῶν τεμαχίων τῶν ἀετωμάτων βλ. Frank Brommer, Die Skulpturen der Parthenon-Giebel, Mainz, 1963, σελ. 62 κ.ἀ. περὶ τῶν τεμαχίων τῶν μετοπῶν: τοῦ Ἰδίου, Fragmente der Parthenonmetopen εἰς *JdI* 75 (1960), σελ. 37 κ.ἀ. Περὶ τῶν ἐν Βατικανῷ τεμαχίων βλ. *JHS* 58 (1938) σελ. 276 καὶ *Festschrift Archäologischer*, II (1947), 243. Περὶ τοῦ τεμαχίου τοῦ Würzburg, G. Rodenwaldt, Kopfe von den Südmetopen des Parthenon, Βερολίνον, 1948, σελ. 13. Κεφαλή ἀνδρική μετεφέρθη ἐξ Ἀκροπόλεως, τὸ 1794, ὑπὸ τοῦ ἀρνώστου μέχρι σήμερον Σουηδοῦ περιηγητοῦ Carl Axel Löwenhielm εἰς Στοκχόλμην. Οὗτος περιῆλθε τὴν Ἑλλάδα καὶ Μ. Ἀσίαν, τὸ δὲ Ἡμερολόγιόν του μελετᾷ ἡ κ. Madeleine v. Heland. (Ἡ πληροφωρία αὕτη περιελήφθη εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Σουηδικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου κ. P. Hellstrom, γενομένην τὴν 23 Ἰανουαρίου 1974 καὶ ἀναφερομένην εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν λόγῳ Ἰνστιτούτου κατὰ τὸ 1973 ἐν Ἑλλάδι).

ρουατίδων διὰ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἀδελφὴν των¹. Ὁ Hunt ἐπισκεφθεὶς τὰς Μυκῆνας, ἐθαύμασε τοὺς δύο λέοντας τῆς Πύλης καὶ ἔγραψεν ὅτι ἐπειδὴ εἶχον λαξευθῆ ἐπὶ ὑπερ-μεγέθους λίθου ἢ «μεταφορὰ εἰς τὴν ἐκεῖθεν ἀπέχουσαν ἀκτὴν ἀπέβαινεν ἀδύνατος»². Ὁ Lusieri εἶχε συστήσει τὴν διεξαγωγὴν ἀνασκαφῶν εἰς Ὀλυμπίαν³. (Εἶχεν ἤδη σχετικῶς ἐκφρασθῆ παλαιότερον ἐπὶ τοῦ θέματος ὁ Ἕλγιν εἰς ἐπιστολὴν του, ὅπου ἔγραφε: «Σεῖς πρέπει νὰ εἴσθε οἱ πρῶτοι [ἐκεῖ]»). Κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν φρά-σιν τοῦ Ἰ. Γεννάδιου «πᾶσα ἡ Ἑλλάς ἐλαφυραγωγῆθη τότε, ὅχι μόνον ἡ Ἀκρόπολις, ὡς κοινῶς ὑποτίθεται»⁴.

Ἡ ὄρεξις τῶν ἀρχαιολογούντων ξένων ηὐξήθη τὰ μέγιστα, κατόπιν τῆς διαρπαγῆς τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, οὕτως ὥστε ἐν ἔτει 1811 ἐγένοντο δύο ἀκόμη ἄλλαι μεγάλαι συλήσεις. Ὁ Charles Robert Cockerell, ἀφοῦ ἐσχέδιασε τὰ γλυπτὰ τῆς Ἀφαιῆς εἰς τὴν Αἴγιναν, τὰ ἀνήρπασε (1811 - 1812) καὶ τὰ ἀπέστειλεν εἰς Ζάκυνθον⁵, αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος, μετὰ τῶν συνεργατῶν του πάλιν, κατώρθωσε τὰ ἀποκο-μίσθη (1812) καὶ τὰ γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος τῆς Φιγαλείας⁶. Ἄπαντα ἐξετέθησαν εἰς δημοπρασίαν τὸ 1815 καὶ ἠγοράσθησαν, τὰ πρῶτα μὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τῆς Βαυαρίας, τὰ δὲ τελευταῖα κατέληξαν εἰς τὸ Βρεταν-νικὸν Μουσεῖον. Τὸ 1820 ἀνευρέθη ἐν Μήλῳ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης⁷, ἀπαχθὲν ὅμως ἀμέσως ἐκ τῆς νήσου, ἠγοράσθη τὸ αὐτὸν ἔτος ὑπὸ τοῦ Μουσείου τοῦ Λούβρου.

ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

Δὲν ἦσαν μόνον οἱ ξένοι, Ἀγγλοὶ, Γερμανοί, Γάλλοι καὶ Ρῶσοι,¹ (οἱ τελευταῖοι, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς προσκαίρου ἐγκαταστάσεώς των εἰς τὰς νήσους τῶν Κυκλάδων, ὅπο-τε ἤρπασαν ἀρχαιότητας², ἐνδιεφέροντο ὅμως κυρίως διὰ χειρόγραφα), οἱ ὅποιοι διήρ-πασαν ἀρχαῖα μνημεῖα. Εἰς ὀρισμέναις περιπτώσεσι, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Τούρ-κοι ἐπέδειξαν γενικῶς σεβασμὸν διὰ τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, ἐν τούτοις διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν εὐμένειαν ἐπιφανῶν ξένων ἰδιωτῶν ἢ μοναρχῶν, ἐδώρουν αὐτοῖς ἀρχαιότητας, ὡς π.χ. ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ὅστις προσέφερεν ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τι διάστημα δεσμευθείσης συλλογῆς τοῦ Ἕλγιν, 120 ἀργεῖα εἰς τὸν Ναπολέοντα.

1. Βλ. προχείρως Fred. Sylvester N. Douglas, An Essay on certain Points of Resemblance between the Ancient and Modern Greeks, London, 1813, σ. 85. Hughes, ἔ.ἀ. I, 259 καὶ Ἰ. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 18, σημ. 21. I.E. 1856, σελ. 1378, σημ. 1.

2. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 16. W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 101, 110.

3. W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 101, 110 καὶ 208.

4. Ἰ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 26. Περὶ τῶν ἀνωτέρω ἐνεργειῶν τοῦ Ἕλγιν αἱ κρίσεις ἀρχαιολόγων καὶ μὴ ποιητι-κῶν. Βλ. χαρακτηριστικῶς A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 66.

5. E. Michon, Les sculptures d'Égine et de Phigalie, REG 25 (1912), σελ. 159 κ.έ. Papers on the Aigina Marbles. Ἐκδόσις τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου. Βλ. καὶ Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, Ὁ Γεώργιος Χριστιανὸς Grupius, σελ. 46-80.

6. Βλ. προχείρως W. St. Clair, ἔ.ἀ. σελ. 207 κ.έ.

7. Βλ. σχετικὴν βιβλιογραφίαν εἰς Ἰ. Γεννάδιον, ἔ.ἀ. σελ. 209, σημ. 128 καὶ A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 68.

8. Ἀθηνᾶς Ἰ'. Καλογεροπούλου, ἔ.ἀ., τόμ. III σελ. 539 κ.έ.

καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες εἰς τὸν Βρεταννὸν ταγματάρχην Leake, εὑρισκόμενον τότε ἐν Ἑλλάδι, μὲ μυστικὴν πολιτικὴν ἀποστολὴν τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως¹. Ἐτέρα δωρεὰ ἀρχαίων, ἀξία σημειώσεως, εἶναι ἡ εἰς τὸν λόρδον Sligo γενομένη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ Βελῆ. Οὗτος διεξήγαγεν ἀνασκαφὰς εἰς Μυκήνας καὶ Ἄργους, ἐδώρησε δὲ εἰς τὸν Βρεταννὸν εὐγενῆ τεμάχια τῶν ἡμικίονων τοῦ Θεσαυροῦ τοῦ Ἄτρείως, ἕτινα μετεφέρθησαν ἀρχικῶς εἰς τὴν ἐν Ἰρλανδίᾳ ἑπαυλίῳ τοῦ Sligo, διὰ τὴν κατάληξίν τὸ 1904 εἰς τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον². Οἱ Τούρκοι, ὡς ἀναφέρεται, ἠγάπων τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ἰδιαιτέρως οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἀττικὴν³. τὰ ἐπροστάτευον δὲ συνήθως, ἴσως ἐθούμενοι καὶ ἐκ δεισιδαιμονίας ἢ ἄλλων αἰτίων. Κατὰ δὲ τὴν πρώτην πολιουρχίαν τῶν Ἀθηνῶν ἐπέδειξαν ἀρίστην συμπεριφορὰν. Τουρκοικῶς νόμος ἐπροστάτευε τοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους, ἀπαγορεύων τὴν ἀποκατῶν ἰδιωτικῶν κυριότητων ἐπὶ τῶν ἐκτάσεων, αἱ ὅποια δὲν ἦτο δυνατόν νὰ καλλιεργηθῶν δι' ἀρότρου⁴. Αἱ περιπτώσεις ἐνδείξεως διαθέσεως καταστροφῆς τῶν ἀρχαιοτήτων ὑπὸ τῶν Τούρκων, αἱ ἀναφερόμεναι ὑπὸ τῶν ξένων περιηγητῶν, εἶναι μεμονωμένα παραδείγματα ἄνευ γενικῆς ἀξίας. Ἐξἄλλου, οἱ ἴδιοι οἱ ξένοι, ἐκμεταλλεζόμενοι τὴν ἀφείλιαν τῶν Ὀθωμανῶν κατακτητῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου ἢ τὴν ἐπιθυμίαν των νὰ ἀποκτήσουν σπανίζοντα εἶδη, διὰ διαφόρων δόρων, τοὺς ἀπέσπων φερμάνια διὰ τὴν διεξαγωγὴν ἐρευνῶν ἢ τὴν παραλαβὴν ἀρχαίων τινῶς μνημείων⁵.

ΞΕΝΑΙ ΦΙΛΑΡΧΑΙΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΗΣΑΝΤΕΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΗΡΕΣΒΕΥΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19^{ον} ΑΙΩΝΑ

Ἡ ἱστορία τῆς διαρπαγῆς ἀρχαιοτήτων ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου εἶναι ἀτελεύτητος. Εἰς τὰ προηγουμένως σημειωθέντα δέον ἔτι προστεθῆ ἡ ὀργανωμένη δρᾶσις δύο φιλομούσων ἐταιρειῶν, τῆς Society of Dilettanti (1732), ἰδρυθείσης ἐν Βρεταννίᾳ⁶, καὶ τῆς «Ἐταιρείας πρὸς ἀναδιόρθωσιν καὶ ἀνασκαφὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι μνημείων» (1807), ἐδρευούσης ἐν Ρώμῃ⁷. Καὶ αἱ δύο προσέφερον πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν διὰ τῆς ὑπὸ τῶν μελῶν των δημοσιεύσεως Ὀδοιπορικῶν ἢ ἄλλου τύπου βιβλίων, ὅπου ἐκτίθενται τὰ συμπεράσματα τῶν ἐρευνῶν των. Μέλη των ἕμως, ὡς ἀναφέρθη ἄνωτέρω,

1. Γ. Γεννάδιος, ἔ.χ. σελ. 37. Τὰ ἀρχαῖα ταῦτα εὑρίσκονται νῦν εἰς τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον, ὅπου ὁμοίως ἀπόκειται καὶ μικρὸν τμήμα τῆς ζωφόρου τοῦ Παρθενῶνος, τὸ ὅποιον εἶχεν ἀποκτήσει ὁ Cockerell (Γ. Γεννάδιος, ἔ.χ. σελ. 180) ἀλλὰ καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες κομισθεῖσαι εἰς Ἀγγλίαν ὑπὸ τοῦ Sir William Gell.

2. Γ. Γεννάδιος, ἔ.χ. σελ. 38, 181.

3. M. Raybaud, Mémoires sur la Grèce, τόμ. 2, σελ. 96-97 καὶ Δ. Σουρμελιῆς, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν, 3 ἔκδοσις, σελ. 32. E. Dodwell, ἔ.χ. I, 322-327 καὶ 352.

4. Έμμ. Ηρωτοψάλτης, Ἱστορικὰ ἔγγραφα, σελ. 151.

5. Βλ. ἄνωτέρω σελ. 29', 31' καὶ 32', σημ. 4.

6. W. St. Clair, σελ. 56-57.

7. Lionel Cust - Sidney Colvin, History of the Society of Dilettanti, London, 1914. Βλ. καὶ Ionian Antiquities, published by the Society of Dilettanti, Λονδίνον, 1840.

8. Ἐπὶ τῶν Hacker, Linkh, Cockerell, Stackellberg, Brøndstedt καὶ Koes. Γ. Γεννάδιος, ἔ.χ. σελ. 126.

ἀνῆρπασαν καὶ πλείστας ἐλληνικὰς ἀρχαιοτήτας¹. Ἐκ τῶν ἀρχαιοκαπηλικῶν αὐτῶν ἐρευνῶν ἡ κυριωτέρα ὑπῆρξεν ἡ διαρπαγὴ τῶν γλυπτῶν τῆς Αἰγίνης καὶ τῆς Φιγαλείας². «Ἀρχαιολογικὸς σύμβουλος καὶ ἐμπορικὸς πράκτωρ τῆς ομάδος αὐτῆς τῶν ξένων καλλιτεχνῶν» ὑπῆρξεν ὁ Γεώργιος Χριστιανὸς Gropius, πρόξενος τῆς Αὐστρίας ἐν Ἀθήναις³. Οὗτος εἶχε καταρτίσει σπουδαίαν ἀρχαιολογικὴν συλλογὴν, ἡ δὲ ἐν τῇ ὁδῷ Ἀδριανοῦ οἰκία του, τὴν ὁποίαν ἐπεσκεύεθον πολλαὶ προσωπικότητες τῆς ἐποχῆς («Ἕλληνες καὶ ξένοι») ἦτο «πραγματικὸν ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον». Τόσον ὁ Gropius, ὅστις προσέφερε καὶ θετικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν διάσωσιν τῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος κατὰ τὰς δύο πολιορκίας τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς Ἐθνεγεροσίας, ὅσον καὶ ὁ Γάλλος Louis Fauvel, ὑποπρόξενος καὶ κατόπιν πρόξενος τῆς Γαλλίας, ὑπῆρξαν δεινοὶ ἔμποροι ἀρχαιοτήτων⁴. Ἀπηγορεύθη ὁμοῦς εἰς τὸν Fauvel ὑπὸ τῶν ἐλληνικῶν ἀρχῶν ἡ μεταφορὰ τῆς συλλογῆς του ὅτε οὗτος ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦτο καὶ καθυβρίζει τοὺς Ἕλληνας εἰς ἐπιστολὴν του ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου 1832 σταλεῖσαν ἐκ Σμύρνης, ὅπου ἦτο πρόξενος τῆς Γαλλίας, πρὸς τὸν συμπατριώτην του ζω-

1. Μεταξὺ πολλῶν παραδειγμάτων εἶναι καὶ τὸ τοῦ Βαυαρῶν βαρῶνου Haller von Hallerstein, ὅστις ἦτο ἔτοιμος νὰ ἀνασκάψῃ τὸ ἀρχαῖον θέατρον τῆς Μήλου· δὲν ἐπραγματοποίησεν, ὅμως, τὸ σχέδιόν του, διότι ἀπέθανε τὸ 1817.

2. Βλ. σελ. λβ', σημ. 5, καὶ *Der Apollotempel zu Bassae in Arkadien und die daselbst ausgegrabenen Bildwerke*, dargestellt und erläutert durch Otto Magnus Baron von Stackelberg, Ρώμη, 1826.

3. Ἐμμ. Γ. Πρωτοψάλτης, Ὁ Γεώργιος Χριστιανὸς Gropius καὶ ἡ δρᾶσις αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι, Ἀθήναι, 1947, σελ. 46-80. Ὁ λόρδος Βύρων, συνδύαζον τὸ Gropius μὲ τὸ ἀγγλικὸν ρῆμα to grope = φηλαφῶ, στιγματίζει τοῦτον, ἐπιτιθέμενος ἐναντίον του διὰ τὴν ἀρχαιοκαπηλικὴν του δρᾶσιν. (*Childe Harold's Pilgrimage*, Canto II, note 6).

4. Ὁ Fauvel (1753 - 1838), εἶχεν ἔλθει μετὰ τοῦ Choiseul-Gouffier εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς ζωγράφος του, οὗτος δὲ ἐφιλοτέχνησε καὶ ὠρισμένας ἐκ τῶν εἰκόνων τοῦ *Voyage pittoresque*. Τοῦ ἐπρομήθευσε τεμάχιον ἐκ τῆς ζωφόρου καὶ μίαν τῶν μετοπῶν τοῦ Παρθενῶνος, κατόπιν φερμανίου τὸ ὅποιον ὁ Choiseul-Gouffier τοῦ ἐξήσφαλισε τὸ 1784. Ὁ Fauvel, κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Byron, ἦτο φοβερὸς μισέλλην ἠθεωρῶν ἐξαχρειωμένους τοὺς Ἕλληνας καὶ ὡς ἔθνος καὶ ὡς ἄτομον (βλ. σχετικῶς Note D1 to *Childe Harold's Pilgrimage*). Ἀπὸ τοῦ 1785 εἶχεν ἔλθει κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου καὶ ἐγκατεστάθη τελικῶς. Ἦτο καὶ καλλιτέχνης καὶ ἀρχαιοδίφης, ἐγνώριζε δὲ καλῶς τὴν τοπογραφίαν τῶν Ἀθηνῶν, ὡς καὶ πολλῶν ἄλλων ἀρχαιολογικῶν τόπων τῆς Ἑλλάδος. Ἐχρησιμοποίηθη πλειστάκις ὡς ξεναγὸς τῶν ἐξ Ἀθηνῶν διερχομένων περιηγητῶν καὶ εἰδικὸς σύμβουλος τῶν ἐπιθυμούντων νὰ προμηθευθοῦν ἀρχαιοτήτας. Εἶχε καταρτίσει εἰς τὴν οἰκίαν του μουσεῖον ἀρχαιοτήτων κατὰ τὴν τριακονταετῆ σχεδὸν ἐν Ἀθήναις παραμονὴν του. Περιεῖχε τοῦτο πλὴν πολλῶν ἀξιολόγων ἀρχαιοτήτων καὶ ἀναγλύφους χάρτες, ὠραῖα σχέδια καὶ ἐκμαγεῖα ἀρχαιοτήτων, ἅπαντα ἐτελεσθέντα ὑπ' αὐτοῦ. (C. Pouqueville, *Voyage de la Grèce*, Paris, 1827, V, σ. 46 - 54. Chateaubriand, *Itinéraire de Paris à Jérusalem*, Paris, σελ. 38 κ.έ.). Ὁ Fauvel ἀνέσκαπτε καὶ διέθετεν ἀρχαιοτήτας εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὰς Ἀθήνας ξένους περιηγητάς. Ἐπώλησεν π.χ. τὴν 27 Σεπτεμβρίου 1817 ὠδεκατρία ἀρχαῖα ἀντικείμενα ἐξαιρέτου τέχνης εἰς τὸν Γενικὸν Δευθοντὴν τοῦ Βασιλικοῦ Μουσεῖου τῆς Γαλλίας. Οὗτος ἐφυγεν ἐξ Ἀθηνῶν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Τούρκων τὸ 1828. Διορίσθη βραδύτερον πρόξενος εἰς τὴν Σμύρνην. Προσπετάθησεν ἀνεπιτυχῶς νὰ ἐξαγάγῃ καὶ τὴν συλλογὴν του, ἥτις εἶχε συσχευασθῆ ἐντὸς 54 κιβωτίων· ὁ Γάλλος κτάρχος De Rigny τοῦ εἶχε μάλιστα ἀποστείλει διὰ τὴν μεταφορὰν τῆς εἰς τὴ Φάληρον δύο καρβέττας. Βλ. Ph. E. Legrand, *Biographie de Louis-François-Sébastien Fauvel, antiquaire et consul (1753-1838)* *RA* XXX (1897) σελ. 41-66 καὶ XXXI (1898) σ. 185-223. Δ. Καμπούρογλου, *Λουδοβίκος Φωβέλ, Ὁ καλλιτέχνης ἀρχαιοδίφης HME* 1923, σελ. 385 - 400. Τοῦ ἰδίου, Ὁ πρόξενος Φωβέλ, *HME* 1924, σελ. 239 - 258. J. Paton, *The Erechtheion*, 1927, σελ. 609 - 612. Sp. Pappas, *La maison de M. Fauvel, Messager d' Athènes*, 10 καὶ 11 Ὀκτωβρίου 1929. Βλ. καὶ Ἱ. Τρυλόν, ἑ.ἀ. σελ. 224 καὶ σημ. 1.

γράφον Louis Dupré¹, αναφερόμενος εις τὴν παρεμπόδισιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν θρησκειῶν τῆς συλλογῆς του.

Ἀξίζει, ἀκόμη, νὰ σημειωθῇ ἐν ἐπεισόδιον ἀπίστευτον, τὸ ὅπου ὁμοίως ἀντικαταστράζει τὴν ἄλλοθιαν κατάστασιν, τὴν ὅπου ἐπέμεναν νὰ διακωνίσουν, καὶ μετὰ τὴν ἄνασιν στασιν τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους, οἱ πρεσβευταὶ τῶν ξένων δυνάμεων ἐν Ἀθήναις. Ὁ Prokesch-Osten, τὸ 1832, ἠγγράφασε παρὰ τινος Τούρκου τὴν Πνύα καὶ ὅλην τὴν πέριξ αὐτῆς περιοχὴν. Ἐπέμεινε δὲ βραδύτερον νὰ τοῦ ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀγορὰ αὐτῆ (!) ὑπὸ τῆς ἐλληνοτουρκικῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς, τῆς συσταθείσης διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐγκαταλειφθεισῶν τουρκικῶν περιουσιῶν². Τέλος, ὁ πρῶτος διπλωματικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Μ. Βρετανίας εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα (1828 - 1835) Sir E.J. Dawkins διενήργει ἀνασκαφὰς δι' ἴδιον λογαριασμὸν εἰς Αἴγιναν καὶ ἀλλαγῶν, μετὰ τοῦ Emil Wolff, γλύπτου καὶ Διευθυντοῦ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἀγ. Λουκᾶ εἰς Ρώμην. Ὁ Dawkins ὑπῆρξεν ὁ ὁργανωτὴς ἀποστολῆς ἐπιδρομῆς, διὰ βρετανικοῦ βρικόου, εἰς Αἴγιναν, διὰ τὴν διαρπαγὴν ἀρχαίων ἀγάλματος³. Ἐκ τῶν εἰς Αἴγιναν ἐρευνῶν ἀπέκλιθεν ὁ Wolff πλουσίαν σειρὰν ἀρχαίων ἀγγείων⁴. Ὁ W. M. Leake⁵, οἱ ἐπὶ τῆς Ἐπιναστάσεως τοῦ 1821 δρᾶσαντες φιλέλληνες, οἱ ἱστορικοὶ George Finlay⁶ καὶ Thomas Gordon⁷, ἀλλὰ καὶ διάφοροι ἄλλοι ξένοι, διαμείναντες εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν ἀπειου-

1. Οὗτος ἐκυκλοφόρησε τὸ Voyage à Athènes et à Constantinople, ou Collection de vues et de costumes grecs et ottomans, peints d'après nature, lithographiés et coloriés par Louis Dupre, élève de David; accompagné d'un texte orné de vignettes, Paris, Imprimerie de Dondey-Dupre MDCCCXXV, in folio. Εἰς τὸ λεύκωμα τοῦτο (τόμ. XIX) εἰκονίζεται καὶ ὁ ἴδιος ὁ Fauvel εἰς τὸν οἶκον του (ἦτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ηωαίλης), μετὰ τὴν Ἀλβανίδα αἰωνόμορον του, ἧτις τοῦ προσφέρει καφέν. Βλ. καὶ Papiers Fauvel εἰς Bibliothèque Nationale de Paris, τὸν τόμον (ἀλλολεγογραφία).

2. Ἡ ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς Ταχυέστερος Φήμη, φύλλον 2 τῆς 3 Ἀπριλίου 1837, ἀναφέρει ὅτι τὴν Πνύα ἀφῆρξεν ὁ κ. Γρόπιος καὶ ἐξ αὐτοῦ εἰς τῶν πρεσβέων, ὅστις θέλων νὰ ἐπιχωρήσῃ τὴν ἀγορὰν του, ... εἶχε δυσκολίαν. Διότι ἡ ἐπιτροπὴ αὐτῆ, καθ' ὃ συστημένη, ἀπὸ Ἑλλήνων ἐπρότεινε εἰς τὴν Β. Κυβέρνησιν νὰ μείνῃ ἡ περὶ τῆς ὁδοῦς θέσις, ὡς ἀναγκαία εἰς τὸ δημόσιον. Θυμωζόμενοι, ὅμως, πῶς ὁ ἀναφερόμενος πρέσβυς δὲν συνέλαβε διὰ τὴν ἀρχαίαν τακτοποίησιν τὸ αὐτὸ αἶσθημα, τὸ ὅπου ἐκτελεσθέντες δι' ὅλην τὴν κλασσικὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος οἱ κάτοικοι τῆς Ἑβρωτίας, συνείργησαν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσίν της. Βλ. καὶ Δ. Κημπούρογλου, Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων, τ. 3, σελ. 119, ὡς καὶ εἰς Ἀθηναϊκά, τεύχος 8, Ὀκτώβριος 1957, τὸ ἔκθερον τοῦ Ἀγγ. Γέροντα, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι τὸ 1837 ὁ υἱὸς τοῦ Prokesch-Osten ἐδώρησε τὴν Πνύα εἰς τὸ ἐλληνικὸν κράτος.

3. Ἀ. Ρ. Παγκαλῆς, Ἀπομνημονεύματα, Ἀθήναι, 1894, τόμ. 1, σελ. 370. Ἡ διαρπαγὴ ἡμποδίσθη ὑπὸ τῶν πρωτοεξάντων Αἰγινήτων, τῆ προτροπῆ τοῦ τότε Ἐπιστάτου τοῦ Μουσείου Αἰγίνης Ἀθ. Ἰακρίδου. Βλ. σχετικὴν περιγραφὴν εἰς Γ. Φαρμακίδου, Ὁ ζωγράφος Ἀθανάσιος Ἰακρίδης, 1799 - 1865, Ἀθήναι, 1960, σελ. 14 καὶ.

4. Βλ. εἰς Bullettino degli Annali dell' Instituto di corrispondenza archeologica, 1829, σελ. 122-128; Rapporto del Sig. Emilio Wolff intorno i vasi dipinti dell'isola d' Egina. Βλ. περὶ τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἐμμ. Προτοψάλτην, Ἱστορικὰ ἔγγραφα, σελ. 51 - 52, ἀριθ. ἐγγράφων 41, περὶ αἰτήσεως τοῦ Wolff νὰ ἀγοράσῃ, τὸ 1828, ἀρχαία ἐκ Μήλων.

5. Βλ. βιογραφίαν του ὑπὸ Κ. Φρεαρίτου εἰς *Harvardian*, ἀριθ. 259 τῆς 1 Ἰανουαρίου 1864, σελ. 445 - 447.

6. Οὗτος κατεῖχε μεγάλην συλλογὴν νομισμάτων καὶ μαρμαρίνων ἔργων τέχνης. Carlisle, Diary in Turkish and Greek Waters, Boston, 1855, σελ. 158 σημ. καὶ Ἐμμ. Προτοψάλτην, Ἱστορικὰ ἔγγραφα, σελ. 43, ἀριθ. ἐγγράφου 32. Κατὰ τὸ 1835 διεξήχθη, μετὰ τοῦ Βυκουρῶ ἱατροῦ Lindermayer, τῆς πρώτης ἀνασκαφῆς εἰς Πικέρμι (βλ. προχείρως *HME* 1924, σελ. 260).

7. Ὁ Gordon ἔμεινε μέχρι τοῦ 1839 εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς ἀνασκαφὰς ἡς διενήργησεν αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐν Ἀργεὶ ἀνεῖρε πρῶτος τὸ Ἰκρίον ἐν ἔτει 1836. Ἀναχωρῶν βραδύτερον ἐξ Ἑλλάδος ἀπεκόμισε μεγάλην ἐπιτομῆσαν στήλην, χαλκᾶ ἀγάλματα, κοσμημένα καὶ νομισματὰ καὶ ἄλλα ἀρχαία. Βλ. περὶ τῆς στήλης, ἧτις εὑρίσκειται ἕμωδ μετὰ δυο ἐπιγραφῶν

θέρωσιν, ἤσαν δεινοὶ συλλέκται ἀρχαιοτήτων¹. Σημειοῦται, τέλος, ἐνταῦθα, ἡ διὰ πρῶτην φορὰν γενομένη γνωστή, ἐξ ἐγγράφων προσφάτως δημοσιευθέντων καὶ ἀποκειμένων ἐν τῷ Ἀρχεῖφ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου τῆς Μυκόνου, φοβερὰ ἀρχαιοκαπηλικὴ δραστηριότης τοῦ ὑποπροξένου τῆς Βρεταννίας εἰς Μύκονον, Πέτρου Κορδία μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1821-1841. Οὗτος, διαφθείρων διὰ χρημάτων ἢ καὶ ἐκβιάζων ὠρισμένους χωρικοὺς, ἐμφανίζεται νὰ προσφέρῃ πρὸς πώλησιν ἀρχαιότητας ἐκ τῆς Δήλου, πρὸς τὸν λόρδον Strangford, Βρεταννὸν πρεσβευτὴν παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ (τὸ 1821), πρὸς τὸν διάδοχόν του Stratford Canning (τὸ 1825), καὶ πρὸς τὸν λόρδον Guilford, εἰς Κέρκυραν².

II ANTIΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΑΡΗΑΡΗΝ

Θὰ ἦτο ἀνήκουστον ἀλλὰ καὶ ἰδιαίτερος ὑποτιμητικὸν διὰ τοὺς Ἕλληνας νὰ μὴ ἔχῃ κυριαρχήσει ἐντὸς των ἱερὰ ἀγανάκτησις διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ξένων «ἐπιδρομέων» ἐπὶ αἰῶνας διαρπαγὴν μνημείων ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ νὰ μὴ ἔχῃ πληγῆ βαθύτατα ἡ ἔθνικὴ φιλοτιμία. Ἦτο ὅμως ἀδύνατον, διὰ πολλοὺς καὶ εὐνοήτους λόγους, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ὅσων ἀνεφέρθησαν ἥδη, νὰ ἀντιδράσῃ ἀποτελεσματικῶς. Διασῶζονται ἐν τούτοις, ὠρισμέναι πληροφορίαι ἐκ τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐμφαίνεται σαφῶς ὅτι, ἦσαν ὑπῆρχε κάποια δυνατότης, δὲν παρέλειψαν οἱ ὑπόδουλοι τὸ ἱερὸν χρέος των ἐναντι τῆς πατρογονικῆς κληρονομίας³. Ὡς ἀναφέρει ὁ E. Breton⁴ τὸ 1660, ἦσαν οἱ Τοῦρκοι εἶχον ἀρχίσει νὰ καταστρέφουν τὸ λεγόμενον «Θησεῖον», διὰ νὰ ἰδρῦσουν διὰ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ του ὑλικοῦ τζαμίον, οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνεργήσαντες αὐθωρεὶ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ, ἐπέτυχον τὴν ἐκδοσιν φερμανίου τοῦ Σουλτάνου, ἀπαγορεύσαντος νὰ θιγῆ ὁ ἐξαίρετος ἀρχαῖος ναός.

Ἡ θέα τῶν ἀρχαίων μνημείων, τὰ ὅποια εὕρισκοντο εἰς τὸν τόπον, ὡς πραγματικὰ

εἰς τὸ οἰκογενειακὸν μέγρον τῶν Gordon ἐν Σκωτίᾳ, τὸ Cairness House, εἰς Stackelberg, Die Gräber der Hellenen, σ. 38 καὶ *JHS* 49 (1929), σελ. 1-6. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ Καθηγητοῦ J. Frel, ἡγορήθη ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Paul Getty Museum εἰς Malibu Καλιφορνίας γλυπτὸν (κεφαλὴ) ἀνῆκον, κατὰ τὴν γνώμην του, εἰς μετόπισιν τοῦ Ἡραίου τοῦ Ἀργεοῦ. Τὸ γλυπτὸν προέρχεται, ἴσως, ἐκ τῆς Συλλογῆς Finlay ἢ Gordon, ἡ δὲ ἀγορὰ τούτου ἐγένετο πρὸ τινος ἐν Ἀγγλίᾳ.

1. B. Müller-Schöll, *Archaeologische Mitteilungen aus Griechenland, I, Athens Antiken-Sammlung*, Frankfurt am Main, 1843, σελ. 15, ὅπου ἀναφέρονται αἱ ἰδιωτικαὶ ἐν Ἀθήναις συλλογαὶ τοῦ 1840—μεταξὺ αὐτῶν τοῦ G. Gropius, G. Finlay, τοῦ Prokesch-Osten, τοῦ von Brassier, πρεσβευτοῦ τῆς Πρωσσίας, τοῦ Faber, συμβούλου τῆς Πρωσσιακῆς πρεσβείας, τοῦ Röser, προσωπικοῦ ἱατροῦ τοῦ Ὄθωνος, τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου H. Ulrich κ.ά. Σημαντικὴ ἦτο καὶ ἡ ἀρχαιολογικὴ συλλογὴ τοῦ Γάλλου ἀντιπρέσβευτος βαρόνου Rouen, μεταφερθεῖσα εἰς Γαλλίαν. Κατὰ πληροφορίαν τοῦ L. Ross (*Übersicht über der archaologischen Bestrebungen in Griechenland von 1832 bis 1836*, ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν I τόμον τῶν *Archaeologische Aufsätze*), τὰ πρῶτα ἀρχαῖα τῆς συλλογῆς του, τὰ εἶχον ἀποκτήσει ὁ Rouen ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Καποδίστρια, δι' ἀνασκαφῶν εἰς τὴν Αἴγινα.

2. B. Ἀθηνῶν Γ. Κυλογεροπούλου, ἔ.ά. τόμ. III, σελ. 539 κ.έ.

3. B. E. Dodwell, ἔ.ά., I, σελ. 322-327.

4. E. Breton, *Athènes décrite et dessinée par—, Suivie d'un voyage dans le Péloponèse*, Paris, 1868, σελ. 192: «En 1660, les Turcs avaient commencé à détruire le Théséion pour élever une mosquée sur son emplacement et avec ses matériaux. Il fallut, pour arrêter ce vandalisme, un firman que les Grecs obtinrent à Constantinople».

κοσμήματα αὐτοῦ, ἀνεκίνει εἰς τοὺς ἀτυχεῖς ὑποδούλους θάλας μνήμας παλαιῶν ἐν δόξῳν ἡμερῶν, καθ' ἃς τὸ ἔθνος ἦτο ἐλεύθερον καὶ ἐμεγαλύνετο. Ἐξἄλλου, πλῆθος περιηγητῶν ἐπεσκέπτετο εἰδικῶς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἄρπασί, τοῦτο δὲ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ διεγείρεται ἀκόμη περισσότερο ὁ θαυμασμὸς τῶν δυστυχῶν ἀπογόνων διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀπαλαϊῶν, ὅπως τοὺς ἀπεκάλουν, καὶ νὰ τρέφουν δι' αὐτὰ πραγματικὴν λατρείαν καὶ ἀπέραντον σεβασμὸν, χωρὶς νὰ γνωρίζουν καὶν περὶ ποίων ἀκριβῶς μνημείων ἐπρόκειτο¹. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ὡς ἀναφέρουν περιηγηταὶ τῆς Τουρκοκρατίας εἰς τὰ συγγράμματά των, ἀπεδίδοντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ μαγικαὶ ιδιότητες εἰς τὰ ἄρχαῖα. Γνωστὴ εἶναι ἡ πίστις των ὅτι τὰ ἀγάλματα ἐθεωροῦντο ψυχαὶ ἀπολιθωθεῖσαι ὑπὸ κακοβούλων μάγων, ζῶσαι ὅμως, αἵτινες θὰ ἀπέκτων καὶ πάλιν τὴν πνοήν των καὶ θὰ ἐκινῶντο, ἔταν ἡ γῆρα θὰ ἀπληθευροῦτο ἐκ τοῦ βαρβαρικοῦ ζυγοῦ².

Ἀνεφέρθη ἤδη ὁ Θρῆνος τῶν χωρικῶν τοῦ Σιγείου, ὅτε ὁ Ἕλληνας ἀνὴρ πασε τὸ ἀνάγλυφον καὶ τὴν βουστροφρεθὸν ἐπιγραφὴν (βλ. ἀνωτέρω σελ. 10', σημ. 5). Τὴν τραχιότητά τῆς βωβῆς ἀποδοχῆς τῆς βουλῆσεως τῶν ἰσχυρῶν ἐκ μέρους τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ τὸν πόνον των διὰ τὴν ἀδυναμίαν ἀντιδράσεως ἐκ μέρους των, ἀντικατοπτρίζει ὁ συγκινητικὸς Θρύλος τῶν πέντε Καρυατίδων, αἵτινες ἐθρήνουν τὴν νύκτα διὰ τὴν ἄρπαγὴν τῆς ἀδελφῆς των ἐκ τοῦ Ἐρεχθείου, ἐνῶ ἐκεῖνη ἀπεκρίνετο κλαίουσα ἐπίσης ἐκ τῆς εἰς Ἀθήνας φυλακῆς τῆς³. Ἐν γένει εἶναι γνωστόν, ἀλλὰ καὶ σήμερον ὄρατὸν ἀκόμη, ὅτι ἐνετειγίζοντο τεμάχια ἀρχαίων γλυπτῶν ἢ ἐπιγραφῶν εἰς νεωτέρας οἰκίας ἢ χριστιανικοὺς ναοὺς τῆς Τουρκοκρατίας⁴. Τοῦτο ἐγένετο διότι τὰ ἀρχαῖα ἐθεωροῦντο

1. Χαρακτηριστικῶς ἐπισημαίνει ὁ Ραγκαβῆς εἰς ἄρθρον του εἰς τὴν Ἱστοριολογικὴν Ἐφημερίδα τὸ γεγονός. «Ὀρεμάσαντες δὲ οἱ καρποὶ τῆς δουλείας ἐπιβαρυνούσης ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπέρσαν τέλος ἐντελῶς ἐπ' αὐτῆς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας, καὶ οἱ σφώτεροι μεταξὺ τῶν μεταγενεστέρων Ἀθηναίων, λησμονήσαντες ὡς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μνημείων τῶν προπατέρων των, ὀνόμαζαν κατὰ τὸν μεσαιῶνα τὸν Παρθενῶνα Πάνθειον, τὰ Προπύλαια Ὀπλοστάσιον τοῦ Λυκαῦργου, Νεῖον τοῦ Αἰόλου τοῦ Κυρέστου τὸν Πύργον, καὶ τὰ ἄλλα Φαναίρι τοῦ Διογένοως καὶ Παλάτιον τοῦ Θεμιστοκλέους». (I.E. 1837, σελ. 5).

2. Οὕτω, οἱ Ἕλληνες ἐργάται οἱ ἠπόιοι μετέφερον τὰ ὑπὸ τοῦ Ἕλληνα διαρπαχθέντα ἀρχαῖα, συσκευασμένα ἐντός κιβωτίων, διὰ τὴν εἰς Βρετανίαν μεταφορὰν των, ἠρνήθησαν νὰ συνεχίσουν τὴν ἐργασίαν, ἀπὸ τὴν στιγμήν καθ' ἣν τους ἐφάνη ὅτι ἤκουσαν τὴν φωνὴν τῶν φυλακισμένων ψυχῶν. Βλ. Hobhouse, Travels I, σελ. 318 καὶ De Laborde ἔ.ξ. I, 81 καὶ II, 178: «L'atmosphère d'Athènes elle-même respirait encore les traditions antiques, le goût du beau, le respect des chefs d'œuvre. Sa population entièrement grecque était, sinon lettrée et instruite, comme on l'entendait, comme on l'entend encore de nos jours, au moins distinguée par le caractère, les sentiments et les manières. Gouvernée par ses anciens, quoique courbée sous la domination turque, la petite communauté se maintenait dignement comme elle l'avait fait au milieu des violences et des excès de ses derniers ducs et des premiers sultans ottomans. Ces descendants des Athéniens de Périclès avaient, je l'avoue, corrompu la langue de Demosthène et mis en oubli la culture des lettres et des arts, mais ils avaient conservé l'air noble de la race, et sinon la même intelligence, le respect au moins de tout ce qui avait excité l'enthousiasme de leurs ancêtres». Βλ. καὶ I Γεννάδιου, ἔ.ξ. σελ. 135 κ.έ.

3. Βλ. Frederic Sylvester N. Douglas, An Essay on Certain Points of Resemblance between the Ancient and Modern Greeks, London, 1813, σελ. 55 καὶ Hughes, Travels I ἔ.ξ. σελ. 258. Βλ. ἐνταῦθα σελ. 135, σημ. 1.

4. Memorandum on the Subject of the Earl of Elgin's Pursuits in Greece, 1811, σελ. 34. Χ. Μπορσεα, Ἡ Κλοροροπολοῦ, Ρ. Ἀνδραδάη, Ἐκκλησίαι τῆς Ἀττικῆς, Ἀθήνα, 1960, στροχῆν.

ἀντικείμενα λατρείας καὶ φύλακες, «τὰ καλὰ στοιχεῖα»¹. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Ἐλευσίνος ἔκαιον κανδήλιον εἰς τὴν ἀπαχθεῖσαν Κόρην τῶν Προπυλαίων (θεωρουμένην τότε ὡς Δήμητρα). διότι ἐπιστεύετο ὅτι αὕτη ἦτο «δοτὴρ εὐφορίας»².

Ὁ αἰδεσιμώτατος Hunt σημειώνει εἰς ἐπιστολήν του πρὸς τὸν Ἑλγιν, τῆς 11 Ἰανουαρίου 1802, ὅτι οἱ Ἕλληγες ἀλλὰ καὶ οἱ Τοῦρκοι³ ἦσαν πολὺ ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ ἀρχαῖα, καὶ ἀηκούσθησαν μουρμουρίσματα ὅτε ὁ Hunt τὰ ἐζήτησεν⁴. Ὁ αὐτὸς ἱερωμένος ἀναφέρει εἰς ἄλλην ἐπιστολήν του ὅτι προσέφερε κάποτε 600 γρόσια εἰς Ἑλληνα χωρικόν, διὰ νὰ ἀγοράσῃ ὠραῖον ἀρχαῖον δακτυλιόλιθον. Ὁ πτωχὸς ἀγρότης ἐδήλωσεν ὅτι δὲν ἐπεθύμει νὰ τὸν πωλήσῃ οὔτε ἕναντι 2.000, διότι ὑπέθετεν (ὡς καὶ οἱ χωρικοὶ τοῦ Σιγείου), ὅτι ἐκ τοῦ λίθου ἐκείνου ἐξηρτᾶτο ἡ εὐεξία τῶν τέκνων καὶ τοῦ ποιμνίου του⁵.

Ὡς εἶναι φυσικόν, ἐπειδὴ ἡ ζωὴ συνεχίζεται, ὁ δὲ βίος τῶν Ἑλλήνων ἦτο ἀφαντάστως δύσκολος κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, συχνὰ ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ οἰκοδομικὸν ὑλικὸν καταπεσόντων ἀρχαίων μνημείων διὰ τὴν κατασκευὴν νέων κτισμάτων. Ἀναφέρονται ὠρισμέναι τοιαῦται περιπτώσεις ὑπὸ ξένων περιηγητῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἐμφανὲς καὶ εἰς διατηρηθέντα μέχρι τῶν ἡμερῶν μαρτυρήματα τῆς Τουρκοκρατίας, τοῦτο δὲ τὸ γεγονός προεβλήθη καὶ παλαιότερον⁶ ἀλλὰ ἀκόμη καὶ σήμερον, ὡς δικαιολογία διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος διαρπαγὴν ἀρχαιοτήτων, αἵτινες οὕτω ἐσώθησαν «ἐκ τῆς καταστροφικῆς μανίας τόσοσιν τῶν Τοῦρκων, ὅσον καὶ τῶν Ἑλλήνων». Αἱ ὀλίγαι αὗται περιπτώσεις ὅμως δὲν ἀπετέλουν τὸν κανόνα, ξένος δέ, ὁ Βρεταννὸς βουλευτὴς John Bacon Sawrey Morritt (1772 - 1843)⁷—περιηγηθεὶς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν (1794 - 1796), πρόεδρος ἐπὶ τι διάστημα τῆς Society of Dilettanti (ἐπεσκέφθη καὶ τὰς Ἀθήνας τὸ 1795)—, ὑπεγράμμισεν εἰς ὁμιλίαν του ἐν τῇ ἀγγλικῇ Βουλῇ, ὅτε συνεζητεῖτο ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀγορᾶς γλυπτῶν τοῦ Ἑλγιν ὑπὸ τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως, ὅτι, ὡς ἐγνώριζεν ὁ ἴδιος, «οἱ Ἀθηναῖοι διέκειντο σφόδρα ἐναντίοι

1. J.E. 1856, σελ. 1378, σημ. 1.

2. Γ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 135.

3. Βλ. σελ. λγ' καὶ ὑποσ. 3 καὶ 4 τοῦ παρόντος Εὐρετηρίου.

4. Γ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 18.

5. Γ. Γεννάδιος, ἔ.ἀ. σελ. 57-58, σημ. 57.

6. J. C. Hobhouse, Travels, I, σελ. 299: «Προτιμότερον εἶναι τὰ γλυπτά τοῦ Παρθενῶνος νὰ διατηρῶνται ἐν μουσεῖῳ τινὶ τῆς Ἀγγλίας, παρὰ νὰ συντρίβωνται μέχρι κίνεως μένοντα ἐδῶ ἐπὶ τῶν βάσεων των οὐδὲν δ' ἐλάβομεν ἐκ τοῦ Θεσείου, διότι εἰς οὐδὲνα ἦτο ἐκτεθειμένον κίνδυνον». Βλ. ἐπίσης στοιχεῖα περὶ καταστροφῶν ὑπὸ τῶν Τοῦρκων εἰς R. Chandler, Travels in Greece, 1776, σελ. 44-51 Ἐπίσης: E. Dodwell, I, σελ. 352 κ.έ. Ὁ Leo Klentze εἰς διὰλεξίν του τῆς 31 Μαρτίου 1821 εἰς τὴν Βυυαρικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν μετ' ἴτλον «Ueber das Hinwegführen plastischer Kunstwerke aus dem jetztigen Griechenland und die neuesten Unternehmungen dieser Art», München, 1821, εἶπεν: «Ἡ διὰ τῆς ἀπαγωγῆς διαφύλαξις τῶν ἐν Ἑλλάδι μνημείων—πλὴν ἂν κινητικὴ αἰτία ἦν πνευονεξία τις ἢ ματαιοφροσύνη—εἶναι σωτήριον ἔργον, ὅμοιον τῷ τοῦ Περσέως καὶ τοῦ Βελλεροφόντου». Ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἀναφερθῇ καὶ παρομοίαι γνώμη τοῦ Ἑλλήνος καθηγητοῦ Ἀθ. Ρουσοπούλου: «Ὁ Παρθενὼν ἦτο διαμαρτυρία κατὰ πάσης δυσθώσεως τοῦ Παρθενῶνος καὶ μέθοδος πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ, Ἐν Ἀθήναις», σελ. 25. Βλ. καὶ A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 66.

7. J.B.S. Morritt, Letters descriptive of a Journey in Europe and Asia Minor in the Years 1794-1796, 1914.

τῆς ἀπαγωγῆς τῶν μαρμάρων καὶ τῶν γλυπτῶν καὶ ὅτι μόνη ἡ ἐπιρροή ἀνωτέρου δημοσίου λειτουργοῦ ἠδύνατο νὰ ἐκβιάσῃ ἄδειαν τοιαύτης φύσεως¹. Θὰ ἦτο ἐξάλλου ἄδικον, ἀκόμη καὶ διὰ τοὺς Τούρκους, ὡς ἐσημειώθη καὶ ἀνωτέρω (βλ. σελ. 1 γ' καὶ σημ. 3 καὶ 4), νὰ λεχθῆ ὅτι εἶχον οὗτοι καταστροφικὴν διάθεσιν διὰ τὰ ἐλληνικὰ ἀρχαῖα μνημεῖα². Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Τοῦρκος δισδάχτης παρακολουθῶν τὴν καταβίβασιν τῶν ἀγάλματων ἐκ τοῦ Α. ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος καὶ βλέπων τὴν βάρβαρον καὶ καταστροφικὴν διὰ τὸ κτήριον ἐπέμβασιν τῶν ἀνθρώπων τοῦ "Ἐλγιν, ἐδάχρυσεν³, εἰπὼν μὲ ἔμφασιν φωνῆς: «Τέλος»!, ἐνοσῶν ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θὰ ἐπέτρεπε πλέον συνέχισιν τῆς συλήσεως.

Τέλος, διὰ τὴν πρὸς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ἀφοσίωσιν, ἐνίοτε καὶ πραγματικὴν λατρείαν πρὸς αὐτὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐκδηλωμένας εἰς τὰς ποικιλοτρόπους προσφορὰς ἢ δελεαστικὰς προτάσεις Εὐρωπαίων πρὸς ἀπόκτησίν των, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ προστεθῆ ἐνταῦθα μέρος τοῦ κειμένου ἀναφορᾶς, ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1829, ἱερέως ἐκ Θερμιῶν (Κύθου) πρὸς τὸν Κυβερνήτην Ἰ. Καποδίστριαν: «Ὁ ἱερεὺς οὗτος γνωστοποιεῖ τὴν προσφορὰν δύο ἀρχαίων ἀγάλματων, τὰ ὅποια ἀφιερῶ εἰς τὸ νεοσύστατον πρῶτον Μουσεῖον τοῦ Ἑθνους. Ἐὰ ἀγάλματα αὐτὰ ἀναμαγλεύσας τὸ ἔδαφος τῆς νήσου μου καὶ ἀνακαλύψας, μετεκόμισα εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ τὰ διεφύλακτον ἔχι μόνον ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ἀλλ' ἀπὸ ἐθνουσιασμὸν καὶ τὰ ἐθυμιάζον. Πολλοὶ κατὰ καιρὸν διαβάντες ἀπὸ ταύτην τὴν νῆσον περιηγηταὶ μὲ ἐζήτησαν ἐπιμόνως προσφέροντές μου ἱκανὴν ποσότητα χρημάτων καὶ ὑποσχόμενοι νὰ ἐξαποστείλωσιν ἕνα τῶν υἱῶν μου εἰς τὴν Εὐρώπην νὰ σπουδάσῃ μὲ ἰδικὰ των ἔξοδα, ἀλλὰ ποσῶς δὲν ὑπέμεινα νὰ ἀποξενώσω τὰ μόνα κειμήλια καὶ ὡς ἀληθῶς ἀγάλματα καὶ ἐγκαλλωπίσματα τῆς οἰκίας μου»⁴.

Φαίνεται ὅτι, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, πρὸ τῆς Ἑθνεγεροσύνης,

1. Γεννάδιος ἑ.ἀ. σελ. 55-56. Βλ. καὶ Fr. S. N. Douglas, An Essay on Certain Points of Resemblance between the Ancient and Modern Greeks, London, 1813.

2. Δὲν πρέπει νὰ ἀποσιωπηθῆ, ὅτι ἐκ δεισιδαιμονίας πολλὰ ἀρχαῖα μνημεῖα κατεστράφησαν, λόγῳ τῆς πίστεως, ὅτι τὰ μάρμαρα ἐκρυπτοῦν θεσχυροῦς ἐντός των, μολονότι, ὅπωςδὴποτε, ἡ ἐκ τοῦ λόγου τούτου καταστροφή ἦτο πολὺ μικροτέρα ἀπὸ ὅ,τι γενικῶς πιστεύεται. Σογὰν ἐχρησιμοποιοῦντο, ὡς ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, μάρμαρα, ἀκόμη καὶ ἐνεπίγραφα ὡς καὶ ἀγάλματα, διὰ νὰ μεταβληθῶν εἰς ἄσβεστον. Τοῦτο ἐγένετο καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων, δὲν εἶναι δεκτὸν ὅμως αἰ τοιαῦτα ἐνέργειαι νὰ θεωρηθῶν ὡς ὁ γενικὸς κανὼν.

3. Clarke ἑ.ἀ. VI, σελ. 223. Βλ. καὶ Lord Byron, Childe Harold's Pilgrimage, Canto II

«Her sons too weak the sacred shrine to guard,
Yet felt some portion of their mother's pains,
And never knew, till then, the weight of Despot's chains».

Ἐπισημειῶ δέ: I heard a young Greek observe — for lost as they are, they yet feel on this occasion — «then may Lord Elgin boast of having ruined Athens». Βλ. καὶ ὅσα ἀναφέρει ὁ περιηγητῆς Dodwell, I, σελ. 552, περὶ τῶν ἐντόνων διαχωρητικῶν τῶν χωρικῶν τοῦ Μενιδίου διὰ τὴν εἰς Ἀθήνας μεταφορὰν ἀρχαίων τινῶς ἐπιγραφῆς. Ἡρεμῖα ἐπέβλε μόνον, ὅταν ἐπεστράφη καὶ ἐτέθη εἰς τὴν θέσιν τῆς ἐκ νέου.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Ἱστορικὰ ἔγγραφα, σελ. 126-127, ἔγγραφων 105, ὡς καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 90, 91, 95, 99, καὶ 107 ἀποκείμενα εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους. Διὰ τῶν ἐγγράφων αὐτῶν γνωστοποιεῖται πρὸς τὸν ἱερομένον, ὅτι μόλις συσταθῆ Ἑκκλησιαστικὸν Σχολεῖον ἐν Αἰγίνῃ θὰ ἀναλάβῃ τὸ Κράτος τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ του.

αί κατὰ τόπους δημογεροντίαι ἐφρόντιζον διὰ τὴν περιφρούρησιν τῶν ἀρχαίων μνημείων. Τοῦτο καθίσταται σαφές ἐξ ἐγγράφου τῆς Δημογεροντίας Ψαρῶν πρὸς τὴν Δημογεροντίαν τῆς Μυκόνου, ἐκ τῆς ὁποίας ζητεῖται, ὡς παρὰ τῆς ὑπευθύνου ἀρχῆς, ἡ ἄδεια ἐξαγωγῆς ἐκ τῆς Δήλου κιώνων μαρμαρίνων, διὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν οὗτοι εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμενοβραχίονος κλπ. τῆς νήσου¹. Εἰς ἄλλην ἐπιστολὴν τῆς Δημογεροντίας Μυκόνου πρὸς τοὺς «προεστῶτας» τῆς Τήνου ἐκφράζεται ἔντονος διαμαρτυρία διὰ τὴν λαθραίαν ἀπαγωγὴν, ἐπὶ ἔτη ἑλδύκληρα, μαρμάρων καὶ ἄλλων ἀρχαιοτήτων ἐκ τῆς Δήλου καὶ Ρηγναίας².

Δέον, τέλος, νὰ σημειωθῇ ὅπως ἰδιαιτέρως ἡ γνώμη τοῦ κατὰ τὰ ἄλλα φιλέλληρος John Cam Hobhouse, λόρδου Broughton, ἐπισκεφθέντος τὸ 1810 τὰς Ἀθήνας³. «Οὐδὲν ἔτι εἶπον περὶ τοῦ δυνατοῦ — ἐν περιπτώσει ἐπαναστάσεως ληγούσης ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων — τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐρειπίων, οὕτως ὥστε νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν φθορὰν τοῦ χρόνου· οὐδὲν εἶπον, διότι τοιαύτην ἐπανάστασιν ἀδύνατον εἶναι κατ' ἐμὲ κοιτῆν· νὰ φαντασθῇ τις κἄν⁴, ὅστις ἐγνώρισε τὰς Ἀθήνας καὶ τοὺς Ἀθηναίους τῆς σήμερον. Καὶ ὅμως δὲν δύναμαι νὰ ἀποσιωπήσω τοὺς λόγους λογίου τινοῦς Ἑλλήνος τῶν Ἰωαννίνων, ὅστις μοι εἶπεν: σεῖς οἱ Ἀγγλοὶ ἀποκομίζετε τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων, τῶν προγόνων μας· φυλάξατέ τα καλῶς. Ἑλλήνες θὰ ἔλθουν πάλιν νὰ τὰ ἀναζητήσουν»⁵.

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἡ πρώτη οὐσιαστικὴ ἀλλὰ καὶ σπουδαία διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς προσπάθειαι τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων πρὸς διάσωσιν καὶ συντήρησιν τῶν ἀρχαίων μνημείων ἐξεδηλώθη ἐν Ἀθήναις, ὅτε ὑπὸ ἐξεχόντων Ἀθηναίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἰδρύθη τὴν 1 Σεπτεμβρίου τοῦ 1813⁶, ἡ ἐν Ἀθήναις «Ἐταιρεία τῶν Φιλομούσων»⁷. Πρῶτοι ἔφοροι

1. Βλ. εἰς Ἀθηνᾶν Γ. Καλογεροπούλου, ἐ.ἀ. τόμ. III', σελ. 548 κ.ἐ. ἐγγραφον δημογερόντων Ψαρῶν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22 Δεκεμβρίου 1819.

2. Ἐ.ἀ. σελ. 548 κ.ἐ. ἐγγραφον «κοινῶν ἐπιστατῶν Μυκόνου» πρὸς τοὺς «ἄρχοντας καὶ προεστῶτας τῆς νήσου Τήνου», ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24 Ἀπριλίου 1820.

3. J.C.A. Hobhouse, Travels in Albania, σελ. 299 κ.ἐ.

4. Ἡ ὑπογράμμισις δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ κείμενον, ἐτέθη ὅμως ὑπὸ τῶν ὑπογραφομένων ὡς λίαν χαρακτηριστικὴ τῆς νοστορίας τῶν Εὐρωπαίων κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, διότι εἶναι ἀποκαλυπτικὴ καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα θέματα.

5. Π. Γεννάδιος, ἐ.ἀ. σελ. 109, 137. Δὲν ὑπῆρξεν, φυσικὰ, ἄπαντες οἱ περιηγηθέντες τὴν Ἑλλάδα Εὐρωπαῖοι ἀρκαγεῖς ἀρχαιοτῆτων. Πολλοὶ εἶναι οἱ διαμαρτυρηθέντες διὰ τὰς συλλήσεις, ἰδίᾳ διὰ τοῦ Ἑλγίν τὸ ἐγχείρημα, ἀκόμη καὶ ἐντὸς τῆς ἀγγλικῆς βουλῆς. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονοῦνται τὰ ὅσα ἔγραψεν σχετικῶς ὁ Chateaubriand, ὁ λόρδος Βύρων (Childe Harold's Pilgrimage, Cant. I καὶ II καὶ The Curse of Minerva, 1812) κ. ἄ. Ἐπίσης πολλοὶ ξένοι, ἰδίᾳ οἱ ἔχοντες ἐπίσημον ἰδιότητα, ὡς θὰ ἀναφερθῇ κατωτέρω, πλειστάκις ἐνηργήσαν παρὰ τῇ Ἑψηλῇ Πύλῃ πρὸς διάσωσιν τῶν μνημείων, ὅτε ἤρχισεν ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1821.

6. Ο Π. Γεννάδιος ἀναφέρει ὡς ἔτος ἰδρύσεως τὸ 1812 (Π. Γεννάδιος, ἐ.ἀ. σελ. 139-140), ἐνῶ ὁ Π. Τραυλὸς τοποθετεῖ τὴν ἰδρύσιν τῆς Ἐταιρείας τὸ 1814 (Πολιοδομικὴ ἐξέλιξις τῶν Ἀθηνῶν, Ἀθήναι, 1960, σελ. 230).

7. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα στοιχεῖα περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις «Ἐταιρείας τῶν Φιλομούσων», εἰς περιοδικὸν «Ἀθηνᾶ», τόμος 61 (1957), σελ. 253 κ.ἐ., ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία.

αὐτῆς ὑπῆρξαν οἱ πρόκριτοι Ἀλέξανδρος Λογοθέτων Νωματικὸς¹, Γεώργιος Μαρμαροτούρης, Πέτρος Ρεβελλάκης², καὶ Γεώργιος Σοφικὸς, τὴν θέσιν τοῦ ὑπολοταχέως ἔλαβεν ὁ λόγιος διδάσκαλος Γεώργιος Τατλίκαρος (Βιζυριανός). Ἡ Ἐταιρεία ἐξέθηκε τοὺς σκοποὺς τῆς εἰς κείμενον ἐπιγραφόμενον «Βιβλιοποιεῖσα τῆς Φιλολογίας τοῦ Ἐταιρείας», ὅπου περιλαμβάνοντο εἰς δέκα ἄρθρα τὸ καταστατικὸν τῆς. Δύο ὑπῆρξαν οἱ κύριοι σκοποὶ τοῦ ὑπολοίπου ἐτάξεν αὐτῆ, Πρῶτον, ἡ ἐκπαίδευσις τῆς νεολαίας εὐρισκομένη τότε εἰς ὑποτυπώδη κατάστασιν, καὶ δεύτερον ἡ αὐθάσασις τῶν φθειρομένων καὶ διαρπαζομένων ἐνδόξων μνημείων τῆς ἀρχαιότητος³. Καὶ οἱ δύο σκοποὶ ἦσαν αἰτήματα, ἅτινα ἀπὸ μακροῦ πολλοὶ Ἕλληνας εἶχον ἀσθαιθεῖ. Ἀπὸ ἐτῶν ἤδη, διδάσκαλοι τοῦ Γένους, ἰδίᾳ ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῖς, γνωρίζων καλῶς εἰς ποίαν Οὐβερρὰν κατάστασιν, ἀπὸ μορφωτικῆς ἀπόψεως, εὐρίσκοντο οἱ Ἕλληνας διεκρήρυττε: «Δράξασθε παιδείας», «Nous descendons des Grecs, il faut tâcher de redevenir dignes de ce nom, ou ne plus le porter»⁴. Πλὴν τοῦ Ἀδαμάντιου Κοραῖ, καὶ διάφοροι ἄλλοι Ἕλληνας, μεταβαλόντες, ὡς ἦτο τότε συνήθεια, εἰς τὴν Εὐρώπην πρὸς ἐκπαίδευσιν, ἀπρὶν καὶ μετὰ τὸν Ἀγῶνα, συνέδεαν μέσα τους, μὲ τὸ ρομαντικὸ φιλελληνικὸ πνεῦμα ποῦ ἡ Εὐρώπη εἶχε ἀναπτύξει τότε, τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα μὲ τὴν νεώτερη⁵ καὶ κατενόουν ἀπολύτως τὴν διὰ τὸ ὑπόδοιλον ἔθνος σημασίαν τῆς παιδείας⁶.

Μέλη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐταιρείας τῶν Φιλολογῶν», πλὴν τῶν Ἑλλήνων, ἐγένοντο καὶ πολλοὶ ἐπιφανεῖς Εὐρωπαῖοι ἐπισκεφθέντες τὰς Ἀθήνας⁶, ἰδιαιτέρως δὲ ἐτιμήθη ὑπ' αὐτῆς τὸ 1814, ἀνακηρυχθεὶς εἰς ἐπίτιμον Πρόεδρόν τῆς, ὁ Βρεταννὸς

1. Οὗτος ἦτο ἀδελφός, κατ' ἄλλους υἱὸς ἴσως τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συλλήσεως τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν ὑποτῆς ομάδος τοῦ Ἑλλῆν προξένου τῆς Ἀγγλίας. Διεδέχθη δὲ τὸν Σπυρίδωνα ὡς πρόξενος τῆς Βρεταννίας ἐν Ἀθήναις.

2. Οἱ Μαρμαροτούρης καὶ Ρεβελλάκης ἐγένοντο βραδύτερον μέλη ἐνεργῆ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, ὅπως καὶ ἄλλοι χρηματίζοντες μέλη τῆς ἐφορείας τῆς Ἐταιρείας ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις. Μνημονεύεται ἐναῦθα καὶ ὁ Γ. Αἰνίου, ὅστις, ὡς Φιλικός, περιῆλθεν τὸ 1818 τὴν Σπυριάν Ἑλλάδα μὲ σκοπὸν νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος. Οὗτος, φύσει φιλάρχαιος, ἐξετέλεσε τότε μικρὰν ἀνασκητὴν κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς Οὔτης πύρην τοῦ Ἑρακλίου μὲ ἔξοδα ἴσως τῆς Φιλολογίας Ἐταιρείας. Ἁ. Μάμουκας, Τὰ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, τόμος Α' (1839) σελ. 97 κ.έ. 99 § 4. Βλ. ἐπίσης Δ. Συρμελιῆν, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν, σελ. 82, καὶ Γ. Π. Οἰκονόμου, Τὰ ἐκείνων ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. Λόγος πανηγυρικὸς τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου, ρηθεὶς τῆ 23ῃ Ὀκτωβρίου 1938 ἐν τῷ Παρθενῶνι κατὰ τὴν Παναγυρικὴν Συνεδρίαν τῆς Ἐξακτονταετηρίδος, Ἐν Ἀθήναις, σελ. 12, σημ. 2. Βλ. καὶ Περὶ ῥήρημα τοῦ .Α.Α. 1919, σελ. 25 κ.έ. (Νικ. Χατζηδάκιος).

3. Rev. T.S. Hughes, Travels in Sicily, Greece and Albania, Λονδίνου, 1820, τόμ. Α', σελ. 302. Ἐπιμ. Πρωτοψάλτης, Νέα στοιχεῖα, σελ. 253.

4. Βλ. προχείρωσι: Ἄλκην Ἀγγέλου, Οἱ λόγιοι καὶ ὁ Ἀγῶνας, Ἀθήναι 1971, σελ. 52-53. Βλ. καὶ «Memoire sur l'etat actuel de la civilisation dans la Grèce», Paris, 1803 (ἀνεργάσθη εἰς τὴν Société des Observateurs de l'Homme, εἰς τὰς 6 Ἰανουαρίου 1803).

5. Βλ. Γ. Τερτσέτη, Ἀπομνημονεύματα Ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 (Γ. Τερτσέτη, Ἐργατα, τόμ. Γ'), Ἀθήναι, 1979, σελ. 28. Ἐπιμέλεια Ντ. Κονόμου, ὅπου ὁ Κολοκοτρώνης εἰς λόγον τοῦ τῆς 25 Μαρτίου 1851 λέγει: αὐτοὶ νέοι ἐστυάζον εἰς τὰ πανεπιστήμια καὶ ὅσοι ἄλλοι ξενιτευόμεθα . . . ἐμαθίναμε ποιοὺς εἶχαμε προγόνους φέρουσι, ἀρεγόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς τὴν ἀναγέννησιν μας καὶ τὴς παλαινῆς δόξης τῆς Ἑλλάδος».

6. Ἡ Ἐφημερὶς τῆς Βιέννης Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος ἢ πολιτικὴ, φιλολογικὴ καὶ ἐμπορικὴ ἔφημερὶς ἀριθ. φ 151 τῆς 27/12/1814, σελ. 651-652, ἐδημοσίευσεν «Κατάλογον τῶν τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλολογίας Ἐταιρείας συνδρομητῶν». Βλ. καὶ Δ. Κιμπούρογλου, Μνημεῖα τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, Ἐν Ἀθήναις, 1889-90, τόμ. Α' σελ. 217-220.

λόρδος Frederic North Guilford (μετέπειτα ιδρυτής τῆς δευτέρας Ἴονίου Ἀκαδημίας) ἐν Κερκίρᾳ τὸ 1823¹. Πόροι τῆς Ἑταιρείας θὰ ἦσαν αἱ συνδρομαὶ τῶν μελῶν τῆς ἡ δωρεαὶ διαφόρων προσώπων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἢ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ διαβιούντων. Ἡ Ἑταιρεία διώρισε καὶ ἐπιτρόπους αὐτῆς «εἰς τὰ ἔξω μέρη», τὸν Ἄνθιμον Γαζῆν διὰ τὴν Γερμανίαν καὶ τὸν ἐν Τεργέστη Νικόλαον Ζωγράφον διὰ τὴν Ἰταλίαν². Μεταξὺ τῶν ἔργων τῆς Ἑταιρείας, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀρχαιότητας, ἦσαν ἢ διεμορφώθησαν σταδιακῶς: ἡ διενέργεια ἀνασκαφῶν, ἡ συστηματικὴ περισυλλογὴ διαφόρων ἀρχαιοτήτων, ἢ καθ' οἷονδήποτε τρόπον προστασία τῶν μνημείων δι' ἀναστηλώσεων, ὡς καὶ ἡ ἀνάδειξις των, διὰ καθαρισμοῦ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὰ χώρου. Ἐπίσης, ἐνεκαινιάσθη ὑπ' αὐτῆς συστηματικὴ προσπάθεια ὑποδοχῆς τῶν ἐν Ἀθήναις ἀφικνουμένων περιηγητῶν³ ὑπὸ μελῶν τῆς, δυναμένων νὰ ξεναγοῦν εἰς τὰς ἀρχαιότητας, «καὶ νὰ προσφέρωσιν αὐτοῖς κάθε ἐνδεχομένην ὑπουργίαν καὶ περιποίησιν». Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ Ἐμμ. Πρωτοψάλτη, διὰ τῶν ξεναγήσεων τὰς ὁποίας προσέφερον τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας εἰς τοὺς ξένους, κατώρθωνον νὰ τοὺς παρακολουθοῦν εὐσχήμως, προστατεύοντες οὕτω ἐκ τῆς διαρπαγῆς τὰς ἀρχαιότητας τῆς πόλεως⁴. Ὁ εἷς ἐκ τῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας τῶν Φιλομούσων, ἡ προσπάθεια δηλαδή διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νέων, ἐπραγματοποιήθη καὶ ἀπέδωκε καρπούς. Ἐλαβεν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς τὸ ὀνομαστὸν σχολεῖον τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Ντέκα ἰδρυθὲν ἀπὸ τοῦ 1750⁵. Οὕτω, ἀνέλαβεν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὴν μισθοδοσίαν περιφρήμων διδασκάλων⁶, τὴν ἐκδοσιν βιβλίων, ἐπροστάτευεν οἰκονομικῶς ἀπόρους μαθητὰς καὶ δι' ἐξόδων τῆς ἀπέστειλε διὰ σπουδὰς εἰς τὴν Εὐρώπην ὀρισμένους Ἀθηναίους. Μεταξὺ τῶν σκοπῶν τῆς ἦτο ἐπίσης ἡ μέριμνα διὰ τὸν καταρτισμὸν βιβλιοθήκης. Ἀξιομνημόνευτον εἶναι

1. Βλ. προχείρως εἰς Αἰκ. Κουμαριανοῦ, Ὁ τύπος στὸν Ἀγώνα, Ἀθήνα, 1971, τόμ. Γ', σελ. 217 κ.ε., ὅπου ἄρθρον περὶ Ἴονίου Ἀκαδημίας, δημοσιευθὲν τὴν 11 Νοεμβρίου τοῦ 1825 εἰς τὴν Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος.

2. Βλ. Λόγιον Ἐμμῆρ, 1814 σελ. 99-100.

3. Μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν ὁ J. Hughes, ὁ βαρῶνος Otto Magnus von Stackelberg, ὁ Jacob Linkh, οἱ Parker καὶ Forster, ὁ Guilford, ὁ Rouqueville, ἡ πριγκίπισσα Καρολίνα τῆς Οὐαλλίας κ.ἄ.π. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα Στοιχεῖα, σελ. 256 καὶ σσμ. 5.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Ἱστορικὰ Ἐγγράφα, σελ. κβ'.

5. J.E. 1853, σελ. 1221 καὶ Θ. Φιλαδελφεῖς, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας, Ἦν Ἀθήναις, 1902, τόμ. 2, σελ. 231-232. Σχετικὴ βιβλιογραφία εἰς Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, Νέα Στοιχεῖα, σελ. 254, 255. Βλ. καὶ Ἱ. Τρυκιδόν, Πολιτισμικὴ ἐξέλιξις τῶν Ἀθηνῶν, σελ. 214, 216.

6. Καίτοι ἐκτὸς τόπου, ἀξίζει ἕως νὰ ἀναφερθῇ ἐνταῦθα, διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἐπικρατούσης τότε νοστορίας, ὅτι μεταξὺ τῶν διδασκάλων, οἵτινες προσελήφθησαν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἦτο καὶ ὁ Ιατροφιλόσοφος Διονύσιος Πύρρος ὁ Θεσσαλός, φθάσας τὸ 1813 εἰς Ἀθήνας ἐξ Ἰταλίας καὶ διδάξας ἐν Ἀθήναις ἐπὶ διατίαν. Ἦτο τοιαύτη ἡ ρομαντικὴ διάνθεσις του καὶ ἡ στροφὴ τῆς σκέψεώς του πρὸς τὴν ἀρχαιότητα, ὥστε, ὡς ὁ ἴδιος γράφει: «μετεβάπτισεν... τοὺς μαθητὰς του πάντας δούς αὐτοῖς ὀνόματα ἀρχαίων σοφῶν καὶ ἡρώων». Ὁ ἴδιος ἀναφέρει διεξοδικῶς: «Εἰς τὸ πρῶτον μου μάθημα ἄλλαξα τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν μαθητῶν μου, καὶ ἀντὶς νὰ τοὺς κράζω Πέτρον, ἢ Παῦλον, ἢ Ἀντώνιον τοὺς ὀνόμασα Περικλέα, ἢ Θεμιστοκλέα, ἢ Πλάτωνα καὶ Σοφοκλέα κ.τ.λ. Εἰς τὰ νέα ταῦτα αἰσθήματα αἱ καρδίαι ὄλων τῶν μαθητῶν μου ἔχαιρον καὶ τρόπον τινὰ ἐσπίρτων ἀπὸ τὴν χαρὰν τους, περιμένουσαι μὲ ἀνησυχίαν πότε καὶ πότε νὰ τελειώσωσι τὰς σπουδὰς των καὶ νὰ γένωσι φιλόσοφοι καθὼς οἱ πρόγονοι αὐτῶν». Δ. Πύρρου, Χρ. Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Α', 1828, εἰς Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα Στοιχεῖα, σελ. 255.

τὸ γεγονός ὅτι προσελάμβανε καὶ διδασκάλους διὰ τὴν ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἐκμάθησιν τῆς γαλλικῆς καὶ ἰταλικῆς¹. Χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον εἶναι ὅτι πλὴν τῆς Γραμματικῆς, τῆς Συντάξεως καὶ τῆς Καλλιγραφίας, ὡς καὶ τῶν ξένων γλωσσῶν, ἐδιδάσκοντο, κατὰ κύριον λόγον, κείμενα ἀρχαίων ἢ πατέρων τῆς ἐκκλησίας ὡς καὶ μεσαιωνικῶν συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ «Γεωμετρία, Τριγωνομετρία Ἐπίπεδος καὶ Σφαιρικὴ κ.ἄ.π.»² Μεταξὺ τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου, τοὺς ὁποίους ἐνίσχυσεν ἡ Ἐταιρεία ὑπῆρξαν ὁ Γεώργιος Ψύλλας³, ὁ Δ. Σουρμελιῆς, ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Κυριακὸς Πιπτάκης, ὁ πρῶτος Ἑλλην ἀπὸδιδάκτος ἀρχαιολόγος, ὁ συστηματικῶς ἀσχοληθεὶς μὲ τὴν διάσωσιν τῶν ἀρχαιοτήτων καθ' ὅλον τὸν βίον του, κ.ἄ.⁴ ἀναφερόμενοι ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «μαθηταὶ» εἰς ἐκθεσιν τῶν Ἐφόρων τῆς Ἐταιρείας σταλεῖσαν ἐξ Ἀθηνῶν (13/25 Ἰουνίου 1820) πρὸς τὸν μητροπολίτην Ἱερὰκιον⁵. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1819 ἐκλέγεται ὡς μέλος τῆς ἐφορίας καὶ ὁ Γεώργιος Gropius! Μεταξὺ τῶν σκοπῶν τῆς «Ἐταιρείας τῶν Φιλολομῶσεων» ἦτο καὶ ἡ «συλλογὴ ἐπὶ λίθων ἐπιγραφῶν, ἀγαλμάτων καὶ σκευῶν καὶ εἰς ὅτι ἄλλο τῆς προσοχῆς ἀξίων». Εἰς τὸ καταστατικὸν τῆς, εἰς κεφ. ε', ἀναφέρεται ὅτι «τὰ συλλεχθέντα ἀρχαιολογικὰ πρά-

1. Αἱ δύο αὐτὰ γλώσσα ἦσαν αἱ «διεθνεῖς» τῆς ἐποχῆς.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα στοιχεῖα, σελ. 282.

3. Ὁ Γεώργιος Ψύλλας ἦτο Ἀθηναῖος (1794 - 1879). Ἐσπούδασεν ἀρχικῶς εἰς Πίζαν, μεταξὺ 1816 - 1817, μεταβὰς κατόπιν εἰς Γερμανίαν (εἰς τὴν Ἰέναν καὶ Γουτίγγην), πρὸς συνέχισιν τῶν σπουδῶν του. Ἦτο χαρακτηρὸς ἀνέριος, εὐστροφος, δημοκρατικὸς εἰς τὰς ἰδέας του καὶ ἐκ τῶν ἀκροφαιῶν τοῦ συστήματος τῆς ἀπλῆς φωνῆς. Ἀμέσως μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς Ἐπαναστάσεως, διακόψας τὰς σπουδὰς του, ἐσπείσε νὰ ἐλθῆ νὰ ἐνισχύσῃ τὸν Ἀγῶνα, ὡς ἐπυροῦν καὶ ἄλλοι νέοι Ἕλληνες, σπουδάζοντες τότε εἰς Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης. Συμμετέσχεν ἐνεργῶς εἰς τὰς πολιτικὰς κινήσεις, εἰς τὰς πλείους τῶν Ἐθνικῶν Συνελεύσεων, ἐνδιαφερόμενος ζωηρῶς διὰ τὴν διχοφύωσιν τοῦ πολιτικοῦ μέλλοντος τῆς χώρας. Τὸ ἔτος 1824 ἦτο εἰς ἐκ τῶν ἐφόρων τῆς Ἐταιρείας τῶν Φιλολομῶσεων τῶν Ἀθηνῶν (βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, Νέα Στοιχεῖα, σελ. 284). Ἐπῆρθε σημαντικὸς λόγιος καὶ ὁ ἐκδότης τῆς Ἐφημερίδος Ἀθηναίων, ἐκδόσεως ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1824 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1826. Ἐγένετο μέλος τῆς «Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς» τὸ 1836 (περὶ ἧς γίνεται λόγος κατωτέρω). Ἐπὶ ὄθωνος κατέλαβε διαφόρους διοικητικὰς θέσεις, διετέλεσε δὲ γενουσιαστὴς καὶ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐπιπραξίας. Τὸ 1854 μετέσχε τῆς Κυβερνήσεως Μικροκορδαῖων ὡς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Περὶ τῆς ἐν γένει δραστηριότητος τοῦ Γ. Ψύλλου βλ. εἰς Αἰκ. Κομμαρακοῦ, ἑ.ἄ. τόμ. V', σελ. κκ' κ.ἑ. καὶ ἀλλαχοῦ σποράδην.

4. Δὲν εἶναι γνωστὰ τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν φοιτητῶν ἢ ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας ὑποστηριχθέντων εἰς τὰς σπουδὰς τῶν μαθητῶν ἐκ τῶν ὀλίγων ὅμοις σωζομένων ἢ, μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, γνωστῶν στοιχείων, ἐμφαίνεται ὅτι ἀρκετοὶ ἐξ αὐτῶν ἔλαβον μέρος εἰς τὰς πρώτας ἐπαναστατικὰς κυβερνήσεις, ὡς καὶ εἰς τὰς μετέπειτα ἐπὶ Κυβερνήτου διαμορφωθείσας Γραμματείας («Ὑπουργεῖα») ἄλλοι δὲ, ἔχοντες ἐμπνευσθῆ ἐκ τῆς γενομένης εἰς αὐτοὺς διδασκαλίας διὰ τὴν σημασίαν τῶν ἀρχαίων μνημείων, συνέβησαν εἰς τὴν λήψιν νομοθετικῶν μέτρων διὰ τὴν περιφρόνησιν τῆς ἐθνικῆς κληρονομίας, ἢ ὅποια, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀναληφθέντος ὑπερανθρώπου ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτόν, ἐξεγκόλοθαι νὰ εἶναι ἀντικείμενον διαρπῆγῆς ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων. Ὀρισμένοι ἐκ τῶν παλαιῶν μαθητῶν, ἀνδρούμενοι, ἐξελέγησαν ὡς μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου («Ἐφορείας») τῆς Ἐταιρείας. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ἐπιστῆς, ὑπῆρξαν κατὰ καιροὺς καὶ μέλη τῆς Ἐφορείας τῆς βραδύτερον ἰδρυθείσης Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

5. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα Στοιχεῖα, σελ. 265 κ.ἑ. Ἡ ἐπιθεσις αὕτη ἀποτελεῖ σπουδαιότατην πηγὴν διὰ τὸ καθόλου ἔργον τῆς «Ἐταιρείας τῶν Φιλολομῶσεων», διότι ἀναφέρονται λεπτομερῶς εἰς αὐτὴν στοιχεῖα περὶ τῶν διδασκομένων μαθημάτων, τῶν διδασκόντων αὐτὰ, τῶν πόρων τῆς Ἐταιρείας ὡς καὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα προβλήματα τὰ ὅποια ἀντιμετώπισεν ὁ Ὄργανισμὸς οὗτος κατὰ τὴν πρώτην ἐξουσίαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του.

γματοα αποταμιεύονται εἰς τινὰ τόπον, ἐπὶ τούτῳ διωρισμένον ὀνομαζόμενον Μουσεῖον πρὸς θεῶν τῶν περὶ ταῦτα ἔραστῶν»¹.

Τὰ μέλη τῆς «Ἐταιρείας τῶν Φιλομούσων» εἶχον προσδιορίσει ἄριστα τοὺς σκοπούς των, διὰ τὴν πραγμάτωσίν των ὅμως ἤσαν ἀναγκαῖα πολλὰ χρήματα, τὰ ὅποια δὲν διέθετον. Κατόπιν τούτου, διὰ νὰ μὴ ματαιωθῇ ἡ σπουδαία ἐκείνη κίνησις, οἱ ἔφοροι τῆς Ἐταιρείας ἀπηυθύνθησαν πρὸς τὸν ἐν Βιέννῃ διαμένοντα τότε ἀρχιμανδρίτην καὶ σημαντικὸν λόγιον, Ἄνθιμον Γαζῆν², ἐκδότην τοῦ Ἰοργίου Ἐρμοῦ, αἰτούμενοι παρ' αὐτοῦ νὰ ζητήσῃ οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν διὰ τὴν Ἐταιρείαν ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην πλουσίων Ἑλλήνων. Ὁ Ἄνθιμος Γαζῆς ἀνταπεκρίθη πολὺ εὐχαρίστως εἰς τὸ αἶτημα τῆς «Φιλομούσου Ἐταιρείας», διότι θὰ τοῦ ἐδίδετο ἡ εὐκαιρία, ἂν ἐπετύγχανεν ἡ προσπάθειά του, νὰ πραγματοποιήσῃ παλαιὸν ὄνειρον κύκλου λογίων Θεσσαλῶν ἐν Βιέννῃ. ἀλλὰ καὶ ἰδικόν του³: τὴν ἴδρυσιν «Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου καὶ Ἀκαδημίας» εἰς Μηλέας τῆς Θεσσαλίας⁴. Ὁ Γαζῆς ἐζήτησεν ἀμέσως τὴν βοήθειαν τοῦ πεφωτισμένου μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Ἰγνατίου, εὐρισκομένου τότε εἰς Βιέννην, ὁ τελευταῖος δὲ ἀνεκοίνωσε τὰς σχετικὰς λεπτομερείας εἰς τὸν Ἰ. Καποδίστριαν, ὅστις διὰ τοῦ τεραστίου κύρους τὸ ὅποιον διέθετε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὴν Εὐρώπην⁵, ἠδύνατο νὰ κινήσῃ γῆν καὶ οὐρανόν, διότι καὶ αἱ ἰδικαί του ἀπόψεις συνέπιπτον: ἐθεώρει δηλαδὴ ἀναγκαίαν τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑθνους⁶. Ὑπέβαλε τότε ὁ Καποδίστριας πρὸς τὸν Τσάρον τὴν ἰδέαν διεξαγωγῆς ἔρανου μεταξὺ τῶν εἰς Βιέννην ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1814 ἐλθόντων ἐπισήμων προσώπων διὰ τὸ ἐκεῖ συνέδριον. Ὁ ἴδιος ὁ Καποδίστριας, τῇ ἐντολῇ τοῦ Τσάρου, συνέταξε πρόγραμμα διὰ τὴν ἐγγραφὴν δωρητῶν⁷, προωθήσας οὕτω τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐνισχύσεως τῆς Ἐταιρείας τῶν Φιλομούσων. Εἰς τὸν κατάλογον τῶν δωρητῶν ἐνεγράφη καὶ ὁ Τσάρος καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα⁸, πολλοὶ ἄλλοι ἡγεμόνες, οἱ ὑπουργοὶ των, ὡς καὶ ἅπασαι σχεδὸν αἱ ἐξέχουσαι προσωπικότητες αἱ συγκεντρωθεῖσαι εἰς Βιέννην διὰ τὸ συνέδριον⁹. Ὁ ἔρανος ἐπεξετάθη καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα ἐν Βιέννῃ καὶ εἰς τὰς ἐλληνικὰς παροικίας τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὑπῆρξε δὲ ἀποδοτικῶς. Κατόπιν τούτου, προσεχώρησεν ὁ Ἄνθιμος Γαζῆς εἰς σύμπηξιν ἐτέρας Ἐταιρείας ἐν Βιέννῃ, Φιλομούσου ἀποκληθείσης καὶ ταύτης, τεθείσης ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ μητροπολίτου Ἰγνατίου. Τὸ καταστατικὸν τῆς ἐν Βιέννῃ Ἐταιρείας ἦτο ὅμοιον περίπου πρὸς τὸ τῆς ἐν Ἀθήναις «Φιλομούσου Ἐται-

1 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα Στοιχεῖα, σελ. 253-254. Πρὸς. Αἰκ. Κουμαριανοῦ, ἔ.ἀ. τόμ. Α', σελ. νθ', σημ. 1.

2 Βλ. Γ. Μουγογιάννην, Ἄνθιμος Γαζῆς (1758 - 1828), *Μορφάι τῆς Μαγνησίας*, Βόλος, 1973, σελ. 83 κ.έ.

3 Οὗτοι ἦσαν οἱ Γρηγόριος Κωνσταντῆς, Δαμιῆλ Φιλιππίδης, Στέφανος Δούγκας, Δημήτριος Ἀλεξανδρίδης καὶ ὁ ἰατρός Ζήσης Κάβρας, ζηλωταὶ τοῦ ἐθνικοῦ διαφωτισμοῦ.

4 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα στοιχεῖα, σελ. 257 κ.έ.

5 Ἄλ. Δεσποτόπουλος, Ὁ Κυβερνήτης Καποδίστριας καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Ἑλλάδος, *Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορικῇ*. Ἀθήναι, 1954, σελ. 8 κ.έ.

6 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα στοιχεῖα, σελ. 257, ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία.

7 Αὐτοβιογραφία Ἰωάννου Καποδίστρια (ἔκδ. Μιχ. Λάσκαρι), σελ. 45.

8 Ὁ πρῶτος διὰ 200, ἡ δὲ δευτέρα διὰ 100 ὀλλανδικὰ δουκάτα.

9 Ἰ. Φιλήμων, *Δοκίμιον Ἱστορικὸν περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας* (ἐν Ναυπλίῳ, 1834).

ρείας) —συνέκειτο ἐξ ἑννέα ἄρθρων—, προσετέθησαν ὁμοῦς εἰς αὐτὸ διατάξεις ἀφορῶσαι εἰς τὴν ὑποστήριξιν καὶ τοῦ σχολείου τῶν Μεγλεῶν¹. Τοῦ ἐν Βιέννῃ γραφείου τῆς Ἑταιρείας διορίσθη Ἐπιστάτης ὁ Ἀλέξανδρος Βασιλείου². Εἰς «Ἐπίμετρον» τοῦ καταστατικοῦ ὀρίσθη, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι αἱ συνεισφοραὶ, αἱ συγκεντρούμεναι ὑπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ Ἑταιρείας, σκοπὸν θὰ εἶχον τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐν Ἀθήναις «Φιλομούσου Ἑταιρείας» καὶ τοῦ «καταστήματος τοῦ Ηγλίου». Εἰς περίπτωσιν δὲ καθ' ἣν θὰ ἔκλειον τὰ δύο αὐτὰ «καταστήματα», οἱ πόροι τῆς Ἑταιρείας θὰ διετίθεντο «ἢ εἰς συντήρησιν ὁμογενῶν Γραικῶν εἰς τὰς τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης Ἀκαδημίας σπουδαζόντων... ἢ εἰς ἀγορὰν βιβλίων καὶ μηχανῶν πεμφθησομένων ὅπου τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἢ συσταθῶσι σχολεῖα. . . , ἢ εἰς ἔκδοσιν βιβλίων, κρινομένων χρησίμων πρὸς φωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν Γραικῶν»³.

Τὸ 1815, προφανῶς λόγῳ τῆς φιλοτουρκικῆς πολιτικῆς τῆς αὐστριακῆς Κυβερνήσεως, τὸ ἐν Βιέννῃ Γενικὸν Γραφεῖον τῆς «Φιλομούσου Ἑταιρείας» μετεφέρθη εἰς Μόναχον, ὀρισθέντος ὡς Ἐπιστάτου τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ καὶ σπουδαίου φιλέλληρος Baader, κατοικοῦντος εἰς Μόναχον⁴. Τὰ ἐν Ἑσπερία συγκεντρούμενα χρήματα ὑπὲρ τῆς «Φιλομούσου Ἑταιρείας», συμφώνως τῷ Ὁργανισμῷ τῆς, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν διοικητικῶν δαπανῶν, θὰ ἐμοιράζοντο εἰς δύο ἴσα μέρη, τιθέμενα εἰς τὴν διάθεσιν «τῆς Ἐφορείας τοῦ ἐν Ἀθήναις Γυμνασίου καὶ τοῦ ἐν Ηγλίῳ⁵». Πλὴν τῆς βοήθειας τῆς σταλείσης εἰς Ἀθήνας, ἐν ἔτει 1815, ἕτερον σημαντικὸν ποσὸν (ἐκ 5.344 γροσίων) συνεκεντρώθη ὀλίγον βραδύτερον. Μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ τόσον ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος, ὅσον καὶ ὁ Ἱ. Καποδίστριας ἐπεθύμουν διακαῶς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ Ἔθνους, διὰ τῆς σπουδῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Ἑλληνοπαίδων, ἢ τὴν ἔκδοσιν βιβλίων καὶ τὴν ἐνίσχυσιν φιλολογικῶν περιοδικῶν, δὲν ἐστάλησαν πλέον χρήματα εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις «Φιλόμουσον Ἑταιρείαν», ἥτις συνέχισε παρὰ ταῦτα τὸ ἔργον τῆς μέχρι τῆς ἐκρή-

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα στοιχεῖα, σελ. 258. Εἰς τὸ α' ἄρθρον προσετέθη: «Ἡ δὲ τοῦ Ηγλίου ἕρως ἡμέγρις συγκροτεῖ ἐν σχολεῖον τακτικὸν κατὰ μίμησιν τῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Εὐρώπης». Βλ. σχετικῶς καὶ Ἐλ. Κούρκου, Ὁ Καποδίστριας καὶ ἡ Παιδεία, 1803-1822 Α'. Ἡ Φιλόμουσος Ἑταιρεία τῆς Βιέννης, Ἀθήναι, 1958.

2. Οὗτος ἦτο λόγιος, ἔμπορος, φίλτατος τοῦ Ἀδ. Κοραῆ, ἐγκατεστημένος εἰς Βιέννῃ. Εἰς ἐπιστολὴν τοῦ Καποδίστρια πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Βασιλείου, ὁ μέγας ἐκείνος Ἕλληνας τοῦ γράφει ἐν τέλει: «Βέβαια αἰσθάνεσαι, ὅσον καὶ ἡμεῖς, τὸ ἐμφυχοῦν ἡμᾶς αἶσθημα εἰς μίαν στιγμὴν ἀξιωμακρόνεντον, καθ' ἣν ὑποχρεοῦμεθα εἰς τὸ ἱερώτερον πρὸς τὴν πάτριον γῆν χρέος. Δι' αὐτῆς γὰρ ὑπάρχομεν, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ζῆν ὀφείλομεν». (Ἡ ὑπογράμμισις ἐγένετο ὑπὸ τῶν συντακτῶν τῆς Εἰσαγωγῆς). Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα Στοιχεῖα, σελ. 259.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα Σχολεῖα, σελ. 261.

4. Βλ. περισσοτέρας λεπτομερείας εἰς Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, Νέα στοιχεῖα, σελ. 261 κ.ε., ὅπου ἀναφέρεται, συν τοῖς ἄλλοις, ὅτι καὶ ἡ Ἐφορεία τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλομούσου Ἑταιρείας ἐσκέφθη τότε νὰ μεταφέρῃ τὸ Γενικὸν Γραφεῖον τῆς εἰς Ζάκυνθον ἀμακρὰν τῆς τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος, πρᾶγμα τὸ ὅποιον, ὁμοῦς, δὲν ἐπραχματοποιήθη.

5. Δεὸν ἐνταῦθα νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ παιδεία ἐν Ἀθήναις δὲν ὑπῆρξε μόνον τῆς Φιλομούσου Ἑταιρείας μέριμνα, ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς Ἐπαναστάσεως. Τόσον αἱ κρατικαὶ ἀλλὰ καὶ αἱ κοινοτικαὶ ἀρχαὶ τῆς πόλεως ἐφρόντισαν σχετικῶς. Καὶ εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλάδα, ἐξ ἄλλου, εἶχον ἰδρυθῆ περίφημα σχολεῖα. Βλ. προχείρως, Τρ. Εὐαγγελίδην, Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας, Ἀθήναι, 1936. Διὰ τὰ ἐν Ἀθήναις σχολεῖα βλ. Δ. Καμπούρογλου, Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων, Γ', Ἀθήναι, 1896, σ. 211-226. Τοῦ ἰδίου, Αἱ παλαιαὶ Ἀθήναι, Ἀθήναι, 1922, σελ. 129 καὶ 231-236, Θ. Φυλάκιδην, Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων, τόμ. 2, Ἀθήναι, 1902, σελ. 184-241, καὶ Α. Ἀγγέλου, ἔ.α., σποράδην.

ξεως τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ὅποτε, λόγω τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ὑπεχρεώθη ἐπὶ τριετίαν νὰ ἀργήσῃ.

Εἰς ἔκθεσιν, ὅπου ὑπάρχει καὶ ὁ ἀπολογισμὸς ἐξόδων καὶ ἐσόδων τῶν ἐτῶν 1813 - 1820, ἀποσταλεῖσαν ὑπὸ τῶν ἐφόρων τῆς «Φιλομούσου Ἐταιρείας» εἰς Πίζαν πρὸς τὸν ἐκεῖ τότε διαμένοντα μητροπολίτην Ἰγνάτιον, φαίνεται σαφῶς πόσον ὀλίγα χρήματα διέθετεν ἡ Ἐταιρεία τῶν Ἀθηνῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὸ μέγα ἔργον τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναλάβει. Ἐπίσης, ἐκ τοῦ ἀπολογισμοῦ τούτου γίνεται γνωστὸν ὅτι παρὰ τοὺς γλίσχρους πόρους τοῦ Ἰδρύματος, ἐγένοντο καὶ τινες ἀγοραὶ ἀρχαιοτήτων. Εἰς τὴν ἔκθεσιν ἐπισημαίνεται ἐπίσης τὸ κάτωθι: «Τὸ ὄνομα Μουσεῖον ἀνηρέθη διόλου, καὶ ἀντετάχθη ἐκεῖνο τῆς Βιβλιοθήκης· τὸ πρῶτον ἐφανέρωσε μερικώτερον συλλογὰς πραγμάτων πολυτίμων καὶ μῆ, καὶ δὲν ἀρμόζει τελείως εἰς μίαν ἀπλῶς συλλογὴν βιβλίων ἀναγκαίων διὰ ἓνα σχολεῖον ἢ διὰ ἓν γυμνάσιον. Τὸ ὄνομα τῆς Βιβλιοθήκης δὲν ἐμποδίζει νὰ θέτωνται εἰς αὐτὸν τὸν τόπον πράγματα τεχνῶν, ἢ ἀρχαιοτήτες, τὰς ὁποίας ἡ τύχη θέλει δυνηθῆ μίαν ἡμέραν νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὴν ἑταιρείαν· ἐπειδὴ κατὰ τὸ παρὸν τὰ χρήματά της δὲν φθάνουν μόνον εἰς τὰ ἀφρευκὰ ἐξόδα. Ὁ τρόπος τοῦ νὰ λαμβάνωμεν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην μας βιβλία ἢ ἄλλα πράγματα τεχνῶν ἔπι λόγω ἀπλῆς παρακαταθήκης, καθὼς φαίνεται σημειωμένον εἰς τὸν κατάλογον τῶν καταγραφῶν, μᾶς ἐφάνη ἀρμόδιος εἰς τὴν πολιτικὴν θέσιν τοῦ συστήματός μας· καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος δύναται νὰ αὐξάνῃ τὴν πίστιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν δώρων χωρὶς κανὲν εἶδος ἀτόπου»¹.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἡ «Φιλόμουσος Ἐταιρεία» ἀνταπεκρίθη καὶ εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν σκοπὸν της. Φαίνεται ἐπίσης, ἐκ τῶν ἐλαχίστων γνωστῶν περὶ αὐτῆς λεπτομερειῶν, ὅτι διέθετε χρήματα καὶ διὰ μικροανασκαφὰς ἢ ἐρεῦνας, ἢ διὰ περισυλλογὴν ἀρχαίων καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως. Μὲ ἰδικὰς της δαπάναις ἐστηρίχθη ὁ ΒΔ κίων τοῦ Ἡφαιστείου (Θησαείου), τὸν ὁποῖον, ὡς σημειοῖ ὁ Ἀλ. Ρ. Παγκαβῆς εἰς ἔκθεσίν του, διεπέρασε κεραυνὸς τὴν 25 Φεβρουαρίου τοῦ 1820 (ἄνωθεν μέχρι κάτω). Ἡ Ἐταιρεία ἐφρόντισεν ἀμέσως νὰ τὸν ἐξασφαλίσῃ, καὶ τὸν περιέζωσε «διὰ σιδηροῦ κρίκου»². Μὲ τὴν ἠθικὴν ἐνίσχυσιν ἐξἄλλου, ἢ δι' ἐξόδων τῆς «Φιλομούσου Ἐταιρείας» ἠδυνήθη ἐπίσης καὶ ὁ Κυριακὸς Πιπτάκης (ὁ περισσότερον παντὸς ἄλλου ἐμμείνας πιστὸς εἰς τοὺς σκοποὺς της ἐκ τῶν δι' ἐξόδων της σπουδασάντων Ἀθηναίων μαθητῶν της, ὁ θέσας ὡς κύριον σκοπὸν τῆς ζωῆς του τὴν διάσωσιν καὶ τὴν διατήρησιν τῶν ἀρχαίων μνημείων), νὰ³ περισυλλέξῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως ἀρχαιοτήτας ἢ νὰ κάμῃ μικροερεῦνας³.

Παρ' ὅλον ὅτι ἡ «Φιλόμουσος Ἐταιρεία», λόγω τῆς ἐκρηξέως τῆς Ἐπαναστάσεως, ἤργησε μέχρι τοῦ 1824, πρέπει νὰ εἶχεν ἀποκτήσει κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐξ πρώτων

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Νέα Στοιχεῖα, σελ. 270-271.

3. Βλ. Α.Ε. 1837, σελ. 10.

3. Βλ. Η. Κιββαδίκου, Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900, Ἀθήνησιν, 1900, σελ. 12, σημ. 2. Περὶ τοῦ θέματος τούτου δὲν ἀναφέρει ὁ Η. Κιββαδίκου πῶθεν ἔλαβε τὴν πληροφορίαν αὐτήν.

χρόνων τῆς ζωῆς της μέγα κύρος εἰς τὰς Ἀθήνας. Τὸ 1824 δι' εἰδικῆς προκηρύξεως, ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου, ἐζήτησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ διακοπὴν ὑπὸ τοῦ πολέμου ἔργον της, αἰτουμένη τὴν ἐγγραφὴν μελῶν - συνδρομητῶν, καὶ οὕτω, ὄχι μόνον ἀναβῆναι ἐπὶ διετίαν, ἀλλὰ ἀκριβῶς λόγῳ τῆς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκτιμῆσεως τῆς προτέρας της δραστηριότητος, μετὰ μερίστης προσοχῆς τόσον ἢ Δημογεροντία τῶν Ἀθηνῶν, ὅσον καὶ τὸ ἐν Ναυπλίῳ Ἐκτελεστικὸν προθυμοποιούνται νὰ πραγματοποιήσουν διάφορα αἰτήματα, τὰ ὁποῖα ὑπέβαλεν αὐτοῖς κατὰ τὴν β' περίοδον λειτουργίας της. Οὕτω, ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐνεκρίθη, κατόπιν ἀναφορᾶς της ἀπὸ 16.4.1824 πρὸς τὴν Δημογεροντίαν Ἀθηνῶν, νὰ τῆς παραχωρηθοῦν τὰ Τζαμιὰ τοῦ Σιταροπάζαρου, τῆς Κολώνας καὶ τοῦ Ροδακιοῦ, διὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὑπ' αὐτῆς ὡς σχολεῖον τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον ὡς Δημοσία Βιβλιοθήκη καὶ ὡς σχολεῖον τῶν ἐπιστημῶν τὸ τρίτον, ὁ περίξ τοῦ ὁποίου χώρος θὰ ἐγίνετο Βοτανικὸς Κήπος¹. Ἡ ἴδια Ἐταιρεία συνέταξε «Κατάλογον τῶν Τουρκικῶν οἰκοδομημάτων καὶ οἰκοπέδων ὅπου ἢ ἀρχιτεκτονικῇ Ἐπιτροπῇ... κρίνει ἀναγκαῖον νὰ φυλαχθῶσι πρὸς δημόσιον χρῆσιν»². Ἄξιον πάσης προσοχῆς εἶναι κυρίως ὅτι, εἰς τὴν πρὸς τὴν Δημογεροντίαν ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσαν ἀναφορὰν τῆς «Φιλομούσου Ἐταιρείας» ζητεῖται, πλὴν τῶν ἄλλων, νὰ τῆς παραχωρηθῇ, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς «Μουσεῖον Ἀρχαιοτήτων, ὁ τόπος εἰς τὴν Ἀκρόπολιν πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς», ὅστις ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ἀποθήκη πολεμικοῦ ὕλικου. Καὶ τότε μὲν δὲν ἐνεκρίθη τὸ τελευταῖον τοῦτο αἶτημα, παρ' ὅλον ὅτι προσεπάθησαν οἱ Ἐφοροὶ νὰ τὸ ἐπιτύχουν διὰ τοῦ ἰσχυροῦ ἀνδρὸς τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, στρατηγῶν Ἱ. Γκούρας, μέλους τῆς Ἐφορείας τῆς Ἐταιρείας. Πρὸς αὐτὸν ἀπευθύνουν ἐπιστολὴν ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 1824, εἰς τὴν ὁποίαν τοῦ γνωρίζουν ὅτι ἡ Ἐταιρεία «ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ Μουσεῖον, ὅπου ν' ἀποθέτῃ ὅλα τὰ σωζόμενα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐρριχμένα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος καὶ προβλέπουσα διὰ τὴν ὠφέλειαν τῆς ἱερᾶς ταύτης παρακαταθήκης, ἐνέκρινε τόπον καὶ ἀσφαλέστερον καὶ ἱερώτερον τὸν ναὸν τοῦ Ἐρεχθέως εἰς τὸ ἀνατολικὸν βόρειον μέρος τῆς Ἀκροπόλεως... διὰ νὰ κατασταθῇ τὸ ἐπιθυμητὸν Μουσεῖον»³.

Καὶ ὁ μὲν Ἱ. Γκούρας δι' ἀναφορᾶς του ἀπευθυνθείσης πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν, ἀπὸ 10.3.1825, ἐζήτησεν ὅπως ἐλευθερωθῇ τῶν πολεμευοδίων τὸ Ἐρέχθειον, ὁ ἀτίμητος ναὸς τοῦ Ἐρεχθέως, τὸ μόνον σῶον μνημεῖον τῶν ὠραίων τεχνῶν τῶν προπατόρων μας». ὡς ἀναγράφει ὁ ἴδιος⁴. Ἐντὸς ὀλίγου ὁμοίως, ὅτε ἐνεκρίθη ἢ ἀπομάκρυνσις τῶν

1. Βλ. σχετικὸν ἐγγράφον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τῆς 18 Νοεμβρίου 1824 εἰς Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Ἱστορικὰ ἐγγράφα, σελ. 17-18, ἀριθ. 6, ἀποκειμένον εἰς Γ.Α.Κ. εἰς τὸν φάκελλον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ (ἀριθ. 1119). Βλ. ἐπίσης, τοῦ αὐτοῦ, τὰ εἰς σελ. 16-17 ἐγγράφα ὑπ' ἀριθ. 4 καὶ 5. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς κρατούσης τότε νοοτροπίας τὸ αἰτιολογικόν, τὸ προτασόμενον τῆς διαταγῆς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ (ἐγγράφον τῆς 18.11.24): «Ἐπειδὴ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ὑπῆρξε ποτὲ καθέδρα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας διχέουσα τὰ φῶτα τῆς παιδείας καὶ ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις προσπαθεῖ νὰ εἰσάξῃ τὸν φωτισμὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐπιθυμεῖ νὰ φθάσῃ ἡ πόλις αὕτη εἰς τὴν ἀρχαίαν της δόξαν καὶ λαμπρότητα, βλέπει δὲ καὶ τὸν εἰς τοῦτο ζῆλον καὶ προθυμίαν τῶν κατοίκων αὐτῆς, συναινέσει καὶ τοῦ Σ. Βουλευτικοῦ Σώματος διατάττει...».

2. Δ. Καμπούρογλου, Αἱ Παλαιαὶ Ἀθήναι, Ἀθήναι, 1922, σελ. 401.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Ἱστορικὰ ἐγγράφα, σελ. 16-17, ἀριθ. ἐγγράφου 5. Βλ. καὶ Ἀθηναϊκὸν Ἀρχειον, τόμ. Α', σελ. 324-325.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Ἱστορικὰ ἐγγράφα, σελ. 18-19, ἀριθ. ἐγγράφου 7.

πολεμεφοδίωv ἐξ αὐτοῦ, —εἶναι ἄγνωστον πότε ἀκριβῶς ἐξεκενώθη ὁ χῶρος ἐκ τῶν πυρομαχικῶν— ἔσπευσε νὰ ἐγκαταστήσῃ εἰς τὸν ἀρχαῖον ναὸν τὴν οἰκογενεῖάν του, ἣ ὁποία διέμεινεν ἐκεῖ, μέχρις ὅτου κατεστράφη τὸ κτήριο ὑπὸ τουρκικῆς ὀβίδος κατὰ τὴν β' πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως, ταφέντων ὑπὸ τὰ ἐρείπιά του καὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του.

Μία τῶν πλέον ἀξιωμανημονεύτων καὶ ἐκπληκτικῶν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην προτάσεων τῆς «Ἐταιρείας τῶν Φιλομούσων», ἥτις ἀποδεικνύει πόσον τὰ μέλη της κατεῖχον τὸ αἶσθημα τοῦ ἀρχαιολογικοῦ τοπίου καὶ κατενόουν τὴν ἀξίαν τῆς ἀναδειξέως τῶν μνημείων εἰς τὸν χῶρον —ἀπόψεις τὰς ὁποίας ἔχομεν σήμερον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μόνον ἡ ἐποχὴ μας ἔχει κατακτήσει—, εἶναι αἱ διὰ τῆς ἀναφορᾶς τῆς Ἐφορείας της πρὸς τὸ εἰς Ναύπλιον Ἐκτελεστικόν, ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου 1826, ἐκφραζόμεναι σκέψεις. Οἱ ἔφοροι τῆς Ἐταιρείας ζητοῦν νὰ ληφθῇ μέριμνα νὰ μὴ πωληθοῦν, δυνάμει τοῦ περὶ ἐκποιήσεως νόμου, ὠρισμένα («ἐθνικὰ κτήρια») εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, «γνωρίζοντες πόσον ἡ περίστασις δύναται νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὸ νὰ λάβωσι διὰ πάντα κάποιαν περιθαλψιν καὶ πρέπουσαν θέσιν πολλὰ ἀρχαῖα οἰκοδομήματα κακῶς περιπεπλεγμένα μέσα εἰς τὴν κακὴν μορφήν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει ἡ βαρβαρότης καὶ ἡ ἀμάθεια πρὸ αἰώνων εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, καὶ τρέχοντα τὸν κίνδυνον τῆς παντελοῦς ἐξοντώσεώς των εἰς αὐτὰς μάλιστα τοῦ πολέμου τὰς περιστάσεις, θεωροῦμεν ὡς χρέος μας νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Σ. Διοίκησιν, παρακαλοῦντες ἐν ὀνόματι τῆς ἀρχαίας ἐκείνης Ἑλληνικῆς δόξης νὰ ἐνεργηθῶσιν ἐν καιρῷ τὰ δεόντα εἰς περαίωσιν τοῦ κοινωφελοῦς τούτου προβλήματός μας». Περαιτέρω προτείνεται ἡ κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐφορείας ἀρμόζουσα νὰ συσταθῇ, διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος, Ἐπιτροπὴ, προστίθεται δὲ ὅτι αὕτη δύναται «νὰ προσέξῃ ἀδεία τῆς Διοικήσεως καὶ εἰς ἄλλα μικρὰς διορθώσεις δρόμων. . . πρὸς καλὴν διάταξιν τῆς πόλεως»¹.

Πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἡ πράγματι σπουδαιότης διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐνέργεια αὕτη τῆς ἐν Ἀθήναις «Φιλομούσου Ἐταιρείας», ἥτις, ἐνῶ ἐμαίνετο κυριολεκτικῶς ὁ ἀγὼν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἔθνους, εἶχε τὸν νοῦν νὰ μεριμνᾷ διὰ τὸ ρυμοτομικὸν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, διὰ τὴν διάσωσιν καὶ ἀνάδειξιν τῶν ἀρχαίων μνημείων, ὡς καὶ διὰ τὴν διαφύλαξιν των ἀπὸ κινδύνων πυρκαϊᾶς².

Δέον ἐπίσης νὰ τονισθῇ τὸ ἀξίον πάσης προσοχῆς γεγονός, ὅτι τὸ ἐν Ναυπλίῳ Ἐκτελεστικόν, ἀντιμετωπίζον τότε τόσα καὶ τόσα ὀδυνηρὰ καὶ φλέγοντα προβλήματα, ἀπεδέχθη πλήρως πάσας τὰς προτάσεις τῆς Ἐταιρείας καὶ ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἐνέκρινεν αὐτὰς καὶ ἀπέστειλε σχετικὸν ἀπαντητικὸν ἔγγραφο³. Σπουδαία εἶναι ἐπίσης ἡ πρό-

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, Ἱστορικὰ ἔγγραφα, σελ. 21-22, ἀριθ. ἐγγράφου 11.

2. Βλ. καὶ ἀπόφασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἀπὸ 29.2. 1826, ὑπογραφομένην ὑπὸ τοῦ Προέδρου Γ. Κουντουριώτου, τοῦ Γεν. Γραμματέως Ἄλ. Μαυροκορδάτου καὶ τῶν Γαῖα Μπότση, Ἀναγνώστη Σηλιωτάκη, Κωνσταντίνου Μαυρομιχάλη καὶ Ἰωάννου Κολέττη εἰς Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος — ἐκδιδομένην τότε ἐν Ναυπλίῳ— τῆς 27 Φεβρουαρίου 1826. Εἰς τὸ ἄρθρον Ε' ἀναγράφεται: «Ἡ αὕτη φροντίς καὶ ἐπιμέλεια νὰ γίνεται, καὶ δι' ὅσας ἀρχαιότητας εὐρίσκονται καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἀττικῆς». Οὕτω τὸ αἶτημα τῆς Φιλομούσου Ἐταιρείας ἐγένετο ἀποδεκτόν, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ δι' ὅλοκληρον τὴν περιοχὴν τῆς Ἀττικῆς.

3. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἣ ὁποία θὰ ἐφρόντιζε διὰ πάντα ταῦτα, συμφώνως πρὸς τὰς προαναφερθείσας προτάσεις τῆς Ἐται-

τασις τοῦ Βουλευτικοῦ — ὑπογράφοντος τοῦ Προέδρου αὐτοῦ Πανούτζου Νοταρᾶ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν (ἄρχικόν τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος), δι' οὗ αὐτὸ Βουλευτικὸν γνωμοδοτεῖ νὰ διατάξῃ τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν, τὴν εἰρημένην Ἐπιτροπὴν νὰ νομίζῃ ἐθνικὰς ὄλας τὰς παλαιὰς ἀρχαιότητας, ὡς ἀγάλματα, καὶ ὅσαι ἤθελαν εἰσεθῆ εἰς ἐκποιουμένας οἰκίας¹, καὶ νὰ διαταχθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Φιλομούσου Ἐταιρείας, νὰ τὰς παραλαμβάνῃ καὶ νὰ τὰς ἀποταμῶν εἰς μέρος ἀσημάτων, αἱ δὲ οἰκίαι νὰ ἐπισκευάζονται μὲ δημοσία ἐξόδα διὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἐκποιήσεως Ἐπιτροπῆς².

Ἄπασαι αὗται αἱ ἐνέργειαι καταδεικνύουσιν ἀναμφισβητήτως τὴν πρὸς τὰς ἀρχαιότητας μεγίστην ἀφοσίωσιν τῶν ὑπὸ τινῶν Εὐρωπαίων συγγά, εἰς τὰ συγγράμματά των, ἀποκαλουμένων ἀπαιδευτῶν Ἑλλήνων, ὡς καὶ τὴν φροντίδα των διὰ τὴν διάσωσιν τῶν μνημείων τοῦ Ἑθνους. Ἐπίσης χρήζει ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐταιρεία, κατόπιν τῆς ἀδείας τὴν ὑπόαυ ἐλαβεν, ἐφρόντισε καὶ διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν κίωνων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀδριανοῦ. Οὐσιώσασα πρὸς τοῦτο πόλλας νεωτέρας οἰκοδομὰς, ὡς καταδεικνύεται ἐξ ἀναφορᾶς τῆς πρὸς τὸ ἐν Ναυπλίῳ Ἐκτελεστικόν, ἀπὸ 16 Μαρτίου 1826³. Αὕτη ἦτο καὶ ἡ τελευταία τῆς ἐνέργεια Ἐκτελεστικῆς ἢ «Φιλομούσου Ἐταιρείας» δὲν ἀναφάνεται πλέον.

Σημαντικὸν καὶ ἄξιον πάσης προσοχῆς εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς νὰ διαφυλάξῃ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, ἐπεδείκνυε ταυτοχρόνως σεβασμὸν καὶ διὰ τὴν καταστρεφομένην περιουσίαν τῶν ἰδιωτῶν. Διέταξεν οὕτω, νὰ ἀποζημιωθῶσιν οἱ κύριοι αὐτῶν — τῶν οἰκοδομῶν ποῦ θὰ ἐκρημιζόντο — «μὲ ἄλλα ἴσης τιμῆς ἐθνικὰ»⁴. Εἶναι ζήτημα ἂν ἄλλο Ἑθνος, πλὴν τῆς Ἑλλάδος, ἀντιμετωπίσαν ζυγὸν ἐκ τῶν βαρβαρωτέρων ἐπὶ αἰῶνας, καὶ παραμῆναν εἰς στάθμην μορφωτικὴν περιπίου ἀνύπαρκτον, θὰ εἶχε τὴν ψυχικὴν δύναμιν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπαιτουμένην μεγάλην

ρείας ἀπεφασίσθη νὰ ἔχῃ ὡς μέλη: τὸν ἑπαρχὸν τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τῶν Ἐπιστατῶν τῆς ἐπαρχίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐφοροὺς τῆς Φιλομούσου Ἐταιρείας καὶ τὸν Γάλλον συνταγματάρχην Φαβιέρου. Ἡ ἰδίᾳ Ἐπιτροπὴ θὰ διεξήγαγε τὰς δεύσας συνεννοήσεις μετὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκποιήσεως (Βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἐ.ἀ. σελ. 23, ἀριθ. ἐγγράφου 12 καὶ σελ. 24-25, ἀριθ. ἐγγράφου 14 τοῦ Ἐκτελεστικοῦ).

1. Κατὰ τὴν πληροφορίαν Διονυσίου Πύρρου τοῦ Θεσσαλοῦ εἰς χειρόγραφον ἔργον του ὑπὸ τίτλον «Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος καὶ πόλειμοι αὐτῆς ἀρχαῖοι καὶ νεότεροι», εἰς τὸ τμήμα του «Ἀττικῶν Σύνοψις, Ἀττικὰ καὶ Ἑλευσινιακὰ» ἀναγράφεται: «Εἰς τὴν νέαν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν δὲν εἶναι οἶκος, ἐκτὸς τῶν Τούρκων, ὅπου δὲν ἔχει ἐξωθεν εἰς τὰ ἀνώφλια τῆς θύρας του ἐν τι ἀρχαῖον: δηλ. ἡ εἰδωλον, ἡ κεραλήν, ἡ χεῖρα, ἡ πόδιαι κλπ. Ἀπὸ τὴν γῆν σκάπτοντες ἐξήρασαν καθ' ἑκάστην λόχους παλαιούς, μυροδόχα καὶ δακρυδόχα ἀγγεῖα, νομίσματα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ, εὐρίσκοντο καθ' ὅλην τὴν πόλιν καὶ ἐπιγραφαὶ διάφοραι ἄλλαι εἰς στήλας καὶ ἄλλαι εἰς πλάκας καὶ μάρμαρα». Βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἐ.ἀ. σελ. 5, ὡς καὶ βιβλιογραφίαν περὶ τοῦ Πύρρου τοῦ Θεσσαλοῦ εἰς σελ. 1, σημ. 1.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἐ.ἀ. σελ. 24, ἀριθ. ἐγγράφου 13. Περὶ τὰς ἐνεργείας τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως ὡς καὶ τῆς Ἐταιρείας τῶν Φιλομούσου, αἱ προσπάθειαι ἐκείναι ἀπέβλεπον μάλιστα, πλὴν τῆς γενομένης περιστάσεως τῶν ἀρχαιοτήτων, διότι κατὰ τὴν β' πολιορκίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἡ πόλις μετεβλήθη εἰς σωρὸν ἐρείπιων, κατὰ δὲ ἀξιώπιστον κατὰ πάντα, ὡς αὐτόπτου, μαρτυρίαν τοῦ Κ. Πιπτάκη, μόνον 60 οἰκίαι ἀπέμειναν ὄρθαι. (Α.Ε. 1856, σελ. 1335, σημ. 1). Φυσικά, καὶ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, ἰδίαι τὰ ἐν Ἀκροπόλει, ὑπέστησαν τότε πολλαπλᾶς καταστροφάς.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἐ.ἀ. σελ. 25-26, ἀριθ. ἐγγράφου 16.

4. Ἡ σχετικὴ πρότασις εἶχε διατυπωθῆ ὑπὸ τῆς Φιλομούσου Ἐταιρείας καὶ ἐγένετο ἀποδεκτὴ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἐ.ἀ. σελ. 27-30, ἀριθ. ἐγγράφου 17, 19-21.

αὐτοπεποιθῆσιν, ἐνῶ διεζήγητο ἀκόμη ὁ διὰ τὴν Ἑθνικὴν Ἀνεξαρτησίαν ἀγὼν, νὰ φροντίζη μὲ τόσην ἀγάπην τὰ προγονικά του μνημεῖα. Ἀσφαλῶς, τὸ ἔργον τῶν διδασκάλων τοῦ Ἑθνους καὶ τῆς ἐν Ἀθήναις «Φιλομούσου Ἑταιρείας» εἶχον ἀποδώσει τοὺς καρπούς των.

II ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΡΙΜΝΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 1821

Συνήθεια καθιερωθεῖσα ἐπὶ αἰῶνας ἦτο δύσκολον νὰ ἐκλείψῃ διὰ τῆς ἐκρήξεως τῆς Ἐπαναστάσεως τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων. Οἱ ξένοι ἐπέμενον νὰ θεωροῦν τιμᾶριον ἀδέσποτον τὴν πλουσίαν εἰς ἀρχαιότητα γῆν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐξηκολούθουν νὰ διαρπάζουν μνημεῖα, ἀλλὰ καὶ νὰ διεξάγουν κρυφίως ἀνασκαφὰς διὰ τῶν κατὰ τόπους, ἰδίᾳ τῶν ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου, προξένων καὶ ὑποπροξένων των· ἐπίεζον, ἐπίσης, ποικιλοτρόπως τοὺς ἐνδεεῖς Ἑλληνας νὰ τοὺς παραδίδουν τοὺς εἰς τὴν κατοχὴν των ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς¹.

Οὕτω, πλὴν τῶν ἤδη ἀναφερθεισῶν ἐνεργειῶν τῆς «Φιλομούσου Ἑταιρείας», πρέπει νὰ γίνῃ μνεῖα ὠρισμένων ἀποφάσεων, ληφθεισῶν ὑπὸ τῶν προσωρινῶν τοπικῶν διοικήσεων τῆς ἐπαναστατημένης Ἑλλάδος, ἢ ὑπὸ τῶν διαφόρων Ἐθνοσυνελεύσεων, μὲ σκοπὸν τὴν περιφρούρησιν τῶν ἀρχαιοτήτων, γεγονόςς τὸ ὅποιον καταδεικνύει τὸ ἀπανελλήνιον ἀρχαιολογικὸν αἶσθημα².

Συντόμως ἀλλὰ καὶ ἀορίστως ἀναφέρεται ὁ Ἀλ. Ραγκαβῆς εἰς τὰς ἐνεργείας τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν διάσωσιν τῶν ἀρχαίων μνημείων διὰ τῶν κάτωθι, δημοσιευθέντων εἰς τὸ πρῶτον φυλλάδιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τὸ 1837: «Ἀλλὰ τοῦ χαρᾶκτῆρος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἐμπρὸς μὲν τὴν τύχην τῆς νέας Ἑλλάδος, ὕπισθεν δ' ἐχούσης τὰς ἐμπνεύσεις τῆς παλαιᾶς, φυσικὴ συνέπεια ἦτον νὰ φέρῃ σέβας εἰς τ' ἀρχαῖα κειμήλια, καὶ νὰ συλλέγῃ τὰ λείψανα ταῦτα τῆς παρωχημένης δόξης, ὡς ἀφετηρίας τῆς μελλούσης εὐκλείας. Τοῦτο ἔπραξαν τῶ ὄντι αἱ διάφοροι ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως Ἑλλ. Κυβερνήσεις, καὶ ἡ ἐξαγωγή ἀρχαιοτήτων ἀπιγορεύθη διὰ ψηφίσματος τῆς βουλῆς. Καὶ αἱ πόλεις καθ' ἕκασται ἀμιλλώμεναι ν' ἀποδείξωσι πόσον ἐκτιμοῦν τὴν ἀξίαν τῶν παρ' αὐταῖς ἀρχαίων μνημείων, ἐφιλοτιμήθησαν καὶ αὐταὶ πολλοὶ νὰ ἐκδώσωσιν ὁμοίας διατάξεις διὰ τῶν δημοτικῶν των ἀρχῶν, καὶ αὐτοὶ δὲ πολλάκις οἱ ὄπλαρχηγοὶ μετεχειρίσθησαν τὴν ἐμπιστευμένην αὐτοῖς στρατιωτικὴν δύναμιν διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἀρχαιοτήτων ἀπὸ ξένους, ὠφελουμένους

1. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τὸ γεγονός ὅτι πολλὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διετήρουν προξενεῖα εἰς διαφόρους νήσους τοῦ Αἰγαίου. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρεται, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων στοιχείων, ὅτι ὑπῆρχε Γάλλος ὑποπρόξενος ἐν Θήρᾳ, ὅστις ἐφρόντιζε, πλὴν τῶν ἄλλων καθηκόντων του, καὶ διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἀρχαίων ἐκ Μήλου κ.ά. Ἐπίσης, ἡ Σουηδία καὶ ἡ Νορβηγία διετήρουν ὑποπροξενεῖον ἐν Μυκόνῳ, ἡ δὲ Μ. Βρεταννία προξενεῖον ἐν Τήνῳ καὶ ὑποπρόξενον ἐν Μυκόνῳ (τὰ τελευταῖα ταῦτα στοιχεῖα προκύπτουν ἐξ ἐγγράφων τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀγῶνος, ἀποκειμένων νῦν εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Μυκόνου). Βλ. Ἀθηνᾶν Γ. Καλογεροπούλου, ἔ.ἀ. τόμ. III, σελ. 539 κ.έ.

2. Γ. Η. Οἰκονόμος, Τὰ Ἐκστὸν Ἔτη, σελ. 2.

ἀπὸ τὴν ταρχὴν τοῦ δημοσίου κλύδωνος καὶ τοῦ ἀγωνιῶντος ἔθνους τους περισπασμούς»¹.

Διαταχὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου τῆς Ἀνατολικῆς Νέρσου Ἑλλάδος, ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου 1822, ρυθμίζουσα αὐτὰ τῆς νεοσυστάτου τότε ἀρχῆς τῶν Ἐφορειῶν τῆς πολιτικῆς (διοικήσεως) ἤτοι Νομαρχιῶν, μεταξὺ τῶν χρεῶν καὶ δικαιωμάτων τοῦ Ἐφόρου ἐν παλαιῷ γράφῳ 4, ἀναφέρει ὅτι οὗτος «*φοροτίζει διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν ἀρχαιοτήτων*»².

Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραΐς, ὅστις παρηκολούθει μὲ ἀξίωσαν ἔντασιν τὰ τῆς Ἐπικρασίας, ἀλλὰ βλέπων μὲ μεγάλην ἀνησυχίαν τὴν συνέχισιν τῆς ἀγρίας ἀπορρυτιώσεως τοῦ τόπου ἐκ τῶν Θησαυρῶν του, ἀέπανειλημμένως συνεβούλευσε τοὺς κυβερνητικούς παράγοντας νὰ συγκεντρώσουν καὶ νὰ διαφυλάξουν ἐπιμελῶς πᾶν ἀρχαῖον σωζόμενον ἔτι ἐν Ἑλλάδι. Εἰς ἐπιστολὴν του, ἀπὸ 27 Αὐγούστου 1823, πρὸς τὸ «*Συνέδριον τῶν Ἀντιπροσώπων*» ὑποδεικνύει ἐπιμόνως, μεταξὺ ἄλλων ἀναφερομένων εἰς τὴν παιδείαν τοῦ λαοῦ, «*τὴν συνάθροισιν καὶ φυλάκην τῶν λειψάνων τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος*»³.

Κατὰ τὴν πρώτην πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως, ὁ φιλέλληρ συνταγματάρχης Voutier, ἀρχηγὸς τοῦ ἑλληνικοῦ πυροβολικοῦ, ἔλαβε συγγενητικὸν ἔγγραφον ἐκ μέρους τοῦ «*μινίστρου*» τῶν Πολεμικῶν Ἰωάννου Κωλέττη, ἐνθα οὗτος ἔγραφε: «*La soumission d'Athènes assure votre gloire. . . Mais n'oubliez pas que dans la forteresse sont renfermés ces restes précieux de l'antiquité, restes que le temps destructeur n'a pu anéantir; nous recommandons à votre amour du beau les chefs-d'œuvre de nos ancêtres. Que Pégide de Minerve garantisse son temple!*»⁴. Τότε, λόγῳ τοῦ πολέμου, κατεστράφησαν καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων δι' ἀπόληψιν μολύβδου μαρμαρίνοι κίονες⁵ καὶ τοῖχοι, ἀλλὰ καὶ ἀρχαῖα μνημεῖα (Ἡραϊστεῖον, Μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου κ.ἄ.) καὶ οἰκίαι ἰδιωτικαὶ (ζυμῆας μεγάλας ὑπέστη ἡ οἰκία τοῦ Γάλλου προζένου Φωβέλ, ὡς καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσα σπουδαία ἀρχαιολογικὴ του συλλογὴ)⁶.

Μεγαλυτέρα ὑπῆρξεν ἡ καταστροφὴ τῶν ἀρχαίων κτηρίων κατὰ τὴν β' πολιορκίαν τῆς

1. Α.Ε., 1837, σελ. 7.

2. Γ. Π. Οἰκονόμος, ἔ.ἀ. σελ. 2. Ἀξίζει νὰ ὑπογραμμισθῇ τὸ γεγονός ὅτι μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου κατελέγοντο καὶ ὁ Γεώργιος Αἰνιάν καὶ ὁ Θεσσαλὸς Δρόσος Μανσόλας, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. Ὁ δεύτερος ἐνεγράφη τὴν 7 Δεκεμβρίου τοῦ 1824 ὡς «*συνήγορος*» εἰς τὴν Ἀθήναις Ἐταιρείαν τῶν Φιλομυθῶν. Βραδύτερον, ὁ ἴδιος ἐγένετο καὶ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. κζ' καὶ σημ. 4.

4. Colonel Voutier, Mémoires sur la guerre actuelle des Grecs, Paris, 1823, σελ. 239. Βλ. ἐπίσης καὶ εἰς Χρ. Ν. Πέτρου-Μεσογειίτην, Ἐπιγραφικὴ καὶ Ἐπιγραφικὰ σπουδὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα, Θεσσαλονίκη, 1961, σελ. 16, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι, «*σεῖναι θορυμαστὴ γιὰ τὸν πρωτοφανῆ ἥρωισμόν καὶ τὴν ἀρχαιολατρεῖα τῆς ἐνέργειας τοῦ Πατῆρος, νὰ στείλουν κατὰ τὴν Ἐπικράσασιν, στοὺς πολιορκουμένους πάνω εἰς τὴν Ἀκρόπολιν Τούρκους βόλια, γιὰ νὰ μὴ ἀναγκάζονται ἀπ' τὴν ἑλληψήν τους νὰ σπάζουν τὰ ἀρχαῖα μάρμαρα, γιὰ νὰ προμηθεύονται τὸ μολύβδι τῶν περιμολυβδωμένων μεταλλικῶν συνδέσμων*». Δὲν ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀνδρὸς τὴν σχετικὴν πληροφορίαν, ἥτις συνδέει τὸν Πατῆρα μὲ τὴν ἀνωτέρω ἐνέργειαν.

5. G. Waddington, A visit to Greece in 1823 and 1824, σελ. 91.

6. Max. Raybaud, Mémoires sur la Grèce, Paris, 1825, τόμ. 2, σελ. 86 κ.έ. Βλ. σχετικῶς πρὸς τὴν ἐν γένει τότε καταστροφὴν Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. κζ', σημ. 4.

Ἀκροπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων¹. Τότε κατέπεσε καὶ τὸ Ἐρέχθειον, πληγὴν ὑπὸ τουρκικῆς βόμβας. Καθημερινῶς ἐβάλλετο ὁ Ἰερὸς Βράχος διὰ ἀπλέον τῶν 200 σφαιρῶν καὶ 100 βομβῶν ἐκ 16 πυροβόλων καὶ 10 ὄλων². Οἱ ξένοι ἀρχαιοφίλοι πρεσβευταὶ δὲν παρέλειψαν τότε τὸ χρέος των. Κατὰ τὴν πρώτην πολιορκίαν ὁ λόρδος Strangford, πρεσβευτῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐζήτησεν ἀπὸ τοῦς Τούρκους, ἐξ ὀνόματος τοῦ ἡγεμόνος του, νὰ σεβασθοῦν οὗτοι τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα τῆς πόλεως ἐκδίδοντες σχετικὰς διαταγὰς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐπέτυχε³. Τὸ αἴτημα ὅμως τοῦ Βρεταννοῦ πρέσβευος ἐπέφερε προσωρινὸν μόνον ἀποτέλεσμα, διότι ἡ συνέχισις τῆς πολιορκίας ἐξώθησεν εἰς τὰ ἄκρα τὴν κατάστασιν, ὥστε κανεὶς νὰ μὴ σέβεται πλέον τὰς διαταγὰς. Καὶ ὁ στρατηγὸς Cochrane καὶ ὁ ναύαρχος Church, ἰδίᾳ ὅμως ὁ πρόξενος τῆς Αὐστρίας Γεώργιος Gropius ἐνδιεφέρθησαν σοβαρῶς διὰ τὴν διάσωσιν τῶν ἀρχαίων μνημείων. Εἶναι μάλιστα περιέργον ὅτι ὁ Gropius, καὶ μετὰ τὴν λήξιν τῆς ζωῆς τῆς ἐν Ἀθήναις «Φιλομούσου Ἑταιρείας», συνεχίζων τὴν παράδοσίν της, ἐπεδείκνυεν ζωηρῶς τὸ ἐνδιαφέρον του πρὸς διάσωσιν τῶν ἀρχαιοτήτων, ἰδίᾳ κατὰ τὴν δευτέραν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως, ὅποτε ἐπέτυχε καὶ τὴν ἔκδοσιν εἰδικοῦ φερμανίου⁴. Ὁ ἴδιος ἐφρόντισε νὰ ληφθῆ μέρμνα διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ ἐντὸς τοῦ «Θησείου» ὑπάρχοντος ἀχύρου, ὥστε νὰ προληφθῆ ἐνδεχομένη πυρκαϊά, ἥτις θὰ ἦτο καταστροφικὴ διὰ τὸ κτήριον. Ἐκ παραλλήλου ὅμως, ἐξηκολούθει νὰ χρησιμεύη καὶ ὡς ἀρχαιολογικὸς πρᾶκτωρ διαφόρων ξένων διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀπόκτησιν ἀρχαιοτήτων⁵.

1. Διὰ λεπτομερείας καὶ βιβλιογραφικὰ στοιχεῖα βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. κη' κ.έ. καὶ σελ. 33, ὅπου περιλαμβάνεται ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Ἀθηναίου δημογέροντος Νικ. Καρῶρη.

2. Χρ. Βυζαντινῶν, Ἱστορία τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, σελ. 253. Βλ. καὶ Γενικήν Ἐφημερίδα 1827, σελ. 176.

3. Μιχ. Βολονάκης, Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ διπλωματικῶν ἐνεργειῶν πρὸς διάσωσιν τῶν μνημείων τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν (1821), Ἀθῆναι, 1939, σελ. 3.

4. «Τὸ φερμάνι ἐξεδόθη καὶ ἐστάλη εἰς τὸν Κιουταχὴ εὐρισκόμενον εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὴν πολιορκίαν, διὰ τοῦ προξένου τῆς Αὐστρίας κ. Γροπίου» (Περιοδ. Ἐβδομάς, 20.7.1886, σελ. 339 (Γ. Αἰνιάν). Δ. Σουρμελιῆς, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸν ὑπὲρ Ἐλευθερίας ἀγῶνα, Ἐν Αἰγίνῃ, 1834, σελ. 188. Ὁ Gropius, ἀκόμη καὶ τὸ 1829, γράφει ἐξ Αἰγίνης πρὸς τὸν Μεχμέτ Ἀγᾶ δύο ἐπιστολάς, μίαν ἀπὸ 17/29 Ἀπριλίου 1829 (Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 87 - 88, ἀριθ. ἐγγράφου 60), καὶ δευτέραν ἀπὸ 30 Ἀπριλίου/12 Μαΐου 1829, παρακαλῶν, πλὴν ἄλλων, διὰ τὴν φύλαξιν τοῦ ὁσπίτιου του ἀκαὶ διὰ τὰ ἄλλα ὁσπίτια φράγκακα ὅπου σώζονται ἀκόμη καθὼς διὰ τὴν φύλαξιν τῶν ἀρχαίων κτηρίων τῆς χώρας [πόλεως] καὶ τοῦ Κάστρου [Ἀκροπόλεως], καὶ περιπλέον τὸν ναόν, τὴν ἐκκλησίαν, λέγω, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου [Ἰφραιστείου], ὅπου ἔχουν μέσα ἄχυρον. Σὺς παρακαλῶ νὰ εἴπετε τοῦ Μπέη ἀπὸ μέρος μου, ὅτι νὰ μὴν παραχωρήσῃ ὅπου τὸ ἄχυρον νὰ μείνῃ μέσα, οὔτε νὰ βάλουν ἄλλο, ἢ σιρόν, ἐπειδὴ κινδυνεύει νὰ πάρῃ φωτιὰ καὶ ἤθελεν εἶσθαι κακὸ καὶ μία μεγάλη ἐντροπή, ὅτι τοιοῦτον κτήριον νὰ χαθῆ εἰς τὰς ἡμέρας μας, ἀφοῦ διὰ 2400 χρόνια ἐβάσταξεν». Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 88, ἀριθ. ἐγγράφου 61. Πρέπει νὰ σημειωθῆ ἐνταῦθα ὅτι ὁ Gropius διετέλεσε μέλος καὶ τῆς Ἐφορείας [Συμβουλίου] τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της (1837) μέχρι τοῦ ἔτους 1847 - 1848. βλ. Π. Καββαδίου, Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Ἀθῆναι, 1900, σελ. 8.

5. Ἰπῆρξεν ὁ μεσολαβητὴς διὰ τὴν πώλησιν εἰς τὸν συνταγματάρχην Κάρολον Γουλιέλμον βαρῶνον v. Heideck τριῶν ἀγαθμάτων εὐρεθέντων εἰς Μέργαρι, ἀπὸ ὅπου τὰ εἶχεν ἀγοράσει πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως ὁ σύζυγος τῆς χήρας Ἰβλένης Θεοχαράκη Ρέντη. Τὰ τρία αὐτὰ ἀγάλματα παρεχώρησεν ὁ Heideck, ὀλίγον βραδύτερον, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν «πρὸς χρῆσιν τοῦ συστηθῆσομένου Ἐθν. Μουσείου», ἀφοῦ ἐζήτησε νὰ τοῦ καταβληθῆ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἡ ἐκ 350 διστήλων ἀμοιβή τὴν ὅποιαν εἶχεν ὁ ἴδιος δώσει εἰς τὸν Ρέντην διὰ νὰ τὰ ἀγοράσῃ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 30, ἀριθ. ἐγγράφου 23, σελ. 37, ἀριθ. ἐγγράφου 26 καὶ σελ. 90 - 91 ἀριθ. ἐγγράφου 63.

Παρά τὰς φροντίδας τῶν ξένων φιλελλήνων καὶ τὴν ἐκδοσὶν τοῦ φερικίου, ὅτε οἱ Τούρκοι εἰσῆλθον, μετὰ τὴν δευτέραν πολιορκίαν, εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, εὗρον τὸ ἔδαφος τῆς κεκαλυμμένον ἀπὸ ἀπειρίαν θραυσμάτων μαρμάρων καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν. Τὰ μνημεῖα τῆς «περιέστησαν ἐκ τῶν σφαιρῶν καὶ βουμβίδων εἰς τὴν σημερινὴν αὐτῶν ἐλεεινὴν κατάστασιν»¹. Τὴν πράγματι τραγικὴν εἰκόνα τῶν πάντων ἐν τῇ Ἀκροπόλει διεπίστωσε καὶ ὁ Βαυαρὸς ἀξιοματικὸς Χριστόφορος Νέεζερ, ὅστις, λόγῳ τῆς ἀποφασισθείσης ἀποχωρήσεως τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς, μὲ τμήμα τοῦ βαυαρικοῦ στρατοῦ, παρέλαβε τὴν Ἀκρόπολιν παρὰ τοῦ τελευταίου Τούρκου φρουράρχου Ὀσμὰν Ἐφέντη τὴν 29 Μαρτίου/10 Ἀπριλίου 1833, ὑπῆρξε δὲ καὶ ὁ πρῶτος φρούραρχος αὐτῆς ἐπὶ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Γράφει οὗτος χαρακτηριστικῶς εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του ὅτι «ὡς εἰς κυκεῶνα κατέκειντο ἐν μέσῳ κιονοκράνων, συντετριμμένων στηλῶν, μικρῶν καὶ μεγάλων μαρμάρων, σφαιρῶν τελεβόλων, τμήματα μύδρων, ἀνθρώπινα κρανία καὶ ὀστᾶ»².

Φαίνεται ὅτι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἡ ἀπαγωγὴ ἀρχαιοτήτων ἐκ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐσταμάτησεν οὔτε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος τῆς Ἑθνεγερσίας. Εἰς ἔγγραφον τοῦ Γενικοῦ Ἐπιστάτου τῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν Ἀνδρέου Ξάνθη, ἀπὸ 14 Ἰουλίου 1825, ἀναγράφεται ἐπὶ λέξει: «Κατὰ τὴν 13 τοῦ τρέχοντος ἔφθασεν εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς ὁ κύριος Πίτζελ Ἄγγλος κομαντάντε μιᾶς φρεγάτας ἀγγλικῆς, τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔφθασαν εἰς τὴν πόλιν πολλοὶ ἀξιοματικοὶ καὶ ὁ πλοῦτος του, οἱ ὅποιοι περιφερόμενοι εἰς τὴν πόλιν ἠγόρασαν ἀπὸ ἡμερικῶν πτωχῶν Ἀθηναίους πέτρας, λείψανα τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ ἀστυνομία, εἰδοποιηθεῖσα τοῦτο, ἐμπόδισε τὴν ἔξοδόν τους ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ εἶχον ἀγοράσει ἕξι κομμάτια, ἅπερ εἶχον ὅπου ἐκατοικοῦσαν, ἡ ἀστυνομία, στέλλουσα πρὸς αὐτούς, τοὺς ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ Σ. Διοίκησις ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ ἐβγαίνῃ ἡ ἀρχαιότης ἔξω τῆς πόλεως καὶ δὲν ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ τὰ μετακομίσουν. Ἐδόθη ἡ εἶδησις εἰς τὰς πόρτας τῆς πόλεως καὶ εἰς τὸν λιμεναρχὴν διὰ νὰ προσέχουν μὴν τὰ ἀπεράσουν διὰ νυκτός»³. Ἀξίζει νὰ ἀναφερθῇ καὶ ἡ δοθεῖσα λύσις: ἐπειδὴ οἱ Ἄγγλοι εἶχον καταβάλει 5 1/2 τάλλαρα, ἔλαβον 12 καὶ ἀπῆλθον!

Ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ Ἱ. Βασιλείου, ἐνὸς τῶν ἀεπιτρόπων) τῆς νῆσου Μήλου, ἀπὸ 29 Αὐγούστου 1825 πρὸς τὸ Βουλευτικόν, προκύπτει ἕτερον παρεμφερὲς ἐπεισόδιον: κολονέλλος Ὀλλανδέζος, φθάσας μὲ πολεμικὴν φρεγάταν εἰς τὴν νῆσον, ἀέβγαλεν εἰς τὴν γῆν πολλοὺς ναύτας καὶ ἤρχισε νὰ σκάπτῃ καὶ νὰ ζιτῇ ἀρχαιότητες». Εἶχε βεβαίως προηγηθῆ συμφωνία τῶν ξένων μὲ τὸν ἰδιοκτῆτην («ἐξουσιαστὴν») τοῦ ἀγροῦ, ἀσφαλῶς δὲ θὰ εἶχε δοθῇ καὶ κάποια χρηματικὴ ἀμοιβή. Εἰς τὴν προσπάθειαν τῶν τοπικῶν ἀρχῶν νὰ τὸν ἐμποδίσουν, παρουσιάσθησαν δυσκολίαι, ὅποτε ἐδόθη ἡ ὑπόσχεσις νὰ χορηγηθῇ τὸ 1/3 αὐτῆς τιμῆς τῶν εὑρεθησομένων ἀρχαιοτήτων καὶ νὰ μὴ σκάψῃ εἰς ἄλλο χωράφι». Ἄλλη φρεγάτα Ὀλλανδική, ἡ ὁποία μάλιστα ἔφερε τὸν «Ἵππουργόν

1. K. Mendelson - Bartholdy, Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος (μετ. Ἀ. Βλάχου), Ἀθήναι, 1873, τόμ. 1, σελ. 639.

2. Χρ. Νέεζερ, Ἀπομνημονεύματα τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1911, σελ. 38 - 39.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἑ.ἀ. σελ. 19, ἀριθ. ἐγγράφου 8.

τῆς αὐτῆς των διὰ τὴν Ὀθωμανικὴν πόρταν», ἀπεβίβασεν ἀπειρίαν ναυτῶν) εἰς τὸν αἰγιαλὸν μὲ ἐντολὴν νὰ ἀποκομίσουν ἀρχαῖον βωμὸν φέροντα ἀνάγλυφα βούκρανα, εὐρεθέντα εἰς ἀγρὸν τῆς Μήλου. Ὅταν καὶ πάλιν αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ προσέβαλον ἀντιρρήσεις, ἢ ἀπάντησις ἦτο ὅτι ἐκεῖνος «ἔχει φερμάνι τοῦ Σουλτάνου, καὶ διοίκησιν ἐλληνικὴν δὲν γνωρίζει». Ὁ Ἰ. Βασιλείου ζητεῖ νὰ ἐκδοθῶν διαταγαί, ἀπροσταγαί δραστήριον, διὰ τὴν ἀποτροπὴν εἰς τὸ μέλλον τοιούτων ἐπιχειρήσεων, ἀλλὰ ὑποβάλλει καὶ προτάσεις διὰ τὸν χειρισμὸν τοῦ ἔλου προβλήματος ὑπὸ τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως. Προτείνει οὕτω νὰ ζητηθῶν 5.000 κολωνᾶτα ἀπὸ τὸν κολονέλλον¹. Αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ δὲν προσέβησαν μόνον εἰς αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν: εἶχον ἤδη στείλει ἰταλιστὴ καὶ ἐγγράφον διαμαρτυρίαν (προτέστον) πρὸς τὸν illustissimo S. Sig^{re} Colonello Olandese, ἀπὸ 29 Ἰουλίου/10 Αὐγούστου 1825, ὅπου τοῦ ἐπεσημαίνεται ἡ ἀπαγόρευσις νὰ ἐρευνήσῃ ἄλλοῦ, πλὴν ἐντὸς τοῦ συμπεφωνημένου ἀγροῦ, καὶ τοῦ ἀνεκοινώνετο ὅτι οὗτος ἦτο ὑπόλογος διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας τοῦ βωμοῦ, ἀνερχομένης εἰς 5.000 κολωνᾶτα, εἰς τὴν Προσωρινὴν Διοίκησιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύο περιπτώσεων προσπαθείας διαρπαγῆς ἀρχαιοτήτων ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐκ Μήλου, ὑπὸ ξένων, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὕσων σημειοῦνται εἰς τὰ σχετικὰ ἐγγράφα, προκύπτει, ὅτι τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1825, εἶχον ἐκδοθῆ ὑπὸ τῆς «Προσωρινῆς Διοικήσεως» τῆς Ἑλλάδος συστάσεις ἢ διαταγαὶ πρὸς τὰς κατὰ τόπους ἐλληνικὰς ἀρχάς, νὰ φροντίζουσιν διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος. Ἐκ τοῦ ἐγγράφου τοῦ Γενικοῦ Ἐπιστάτου τῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν, κυρίως δὲ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν εἰς τὰς ὁποίας οὗτος προσέβη, καὶ ἐκ τῆς φράσεως τῆς περιεχομένης ἐν τῇ ἀναφορᾷ του («ἡ Σ. Διοίκησις ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ ἐβγαίνη ἡ ἀρχαιότης ἔξω τῆς πόλεως»), ἀλλὰ καὶ ἐκ φράσεως τοῦ εἰς τὴν ἰταλικὴν γραφέντος «προτέστον», τοῦ σταλέντος ὑπὸ τῆς τοπικῆς δημογεροντίας τῆς Μήλου πρὸς τὸν Ὀλλανδὸν Κολονέλλον («il quale era conservato (τὸ «μάρμαρον») sotto li ordini del nostro Provvisorio Governo»), προκύπτει σαφῶς ὅτι εἶχον γίνεαι ἤδη συστάσεις, ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τῆς διαφύλαξεως τῶν ἀρχαιοτήτων, πρὸς τὰς τοπικὰς ἀρχάς, ἐκ μέρους τῆς «Προσωρινῆς Διοικήσεως». Τὰ ἐγγράφα ταῦτα διὰ τῶν ὁποίων εἶχον δοθῆ αἱ ἐντολαὶ δὲν ἔχουν εὐρεθῆ: οὕτω ἀγνωεῖται τὸ ἀκριβές των περιεχόμενον. Μόνον ἐκ τῶν διατηρηθέντων ἐγγράφων τῶν τοπικῶν ἀρχῶν διαφαίνονται αἱ ἐντολαὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐξἄλλου, καὶ ἐξ ὕσων γράφει ὁ Βέλγος περιηγητῆς B. Rottiers, ἀναφερόμενος εἰς προσπάθειάν του νὰ κάμῃ τὸ 1825 ἔρευναν εἰς Μῆλον, ἐπιβεβαιοῦνται αἱ ἀνωτέρω ἐκφρασθεῖσαι σκέψεις. Ὁ περιηγητῆς οὗτος σημειοῖ: «Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἐπαναστατικῆς ἀρχῆς» δὲν τὴν ἐπέτρεψε (τὴν ἔρευναν). «Μὲ ἐπληροφόρησεν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, δι' ἐνὸς διατάγματός της, ἔχει ἀπαγορεύσει εἰς ἄτομα ὁποιασδήποτε ἐθνικότητος, νὰ διενεργοῦν ἀνασκαφὰς καὶ νὰ λαμβάνουσιν τεμάχια ἐκ τῶν ἀρχαίων μνημείων, διότι ταῦτα ἀνήκουν εἰς τὸ Ἔθνος»³.

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 20, ἀριθ. ἐγγράφων 9 καὶ 10.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 20-21, ἀριθ. ἐγγράφου 10. Ὑπογράφουν οἱ Δημογέροντες Ἰάκωβος Ταταράκης, Ἰάκωβος Ἀρμένης καὶ Ἰωάννης Βασιλείου.

3. Bernard Rottiers, Monuments de Rhodes, ἐν Βρυξέλλαις, 1828 - 1830. Βλ. Πρόλογον, (Γνωστοποίησις τῆς

Ἀσφαλῶς, μετὰ τὰς σημειωθείσας ἀβιαιρεσίας ὑπὸ τῶν ξένων, θὰ ἐστῶλησαν δραστηριότερα προσταγαὶ πρὸς τὰς κατὰ τόπους ἀρχὰς διὰ τὴν διάσωσιν τῶν ἀρχαιοτήτων ὑπὸ τῆς «Προσωρινῆς Διοικήσεως» τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ προστασεως τοῦ Βουλευτικοῦ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν, γενομένης τὴν 26 Μαρτίου 1826¹. Ὁ Ἐπειδῆ, γράφεται, «τὸ Βουλευτικόν πληροφορεῖται ὅτι διάφοροι Εὐρωπαῖοι δὲν παύουν ἀπὸ τοῦ νὰ ἀνακαλύπτουν καὶ παίρνουν πολυτίμους ἀρχαιότητες ἀπὸ τὴν νῆσον Μήλον, ὑπενομιᾶται (εἰς) τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν νὰ διατάξῃ τὴν Διευθυντικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Αἰγαίου Πελάγους νὰ διοίσῃ τοὺς Δημογέροντας ἐκείνης τῆς Νήσου νὰ προσέξωσιν εἰς τὸ ἐξῆς, νὰ μὴν ἀφήσωσιν κανένα ὁποιοδήποτε νὰ πάρῃ ἀπὸ τὴν Νῆσον των καμμίαν ἀρχαιότητα, ἀλλὰ ὅταν εὐρίσκωνται, νὰ τὰς ἐναποθέτουν αὐτοὶ εἰς ἀσφαλῆ μέρη καὶ νὰ εἰδοποιῶν ἀμέσως τὴν διοίκησιν περὶ αὐτῶν». Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀναφορὰν ἐδόθη ἀπάντησις τὴν 29 Μαρτίου 1826², ἐνῶ ἤδη ἀπὸ τῆς 28 εἶχε σταλῆ ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σχετικὴ ἐντολὴ πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν διευθύνουσαν τὰ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους». Παρόμοια διαταγαὶ θὰ εἶχον ἀπευθυνθῆ καὶ πρὸς τοὺς Δημογέροντας ἄλλων νήσων τοῦ Αἰγαίου, ἰδίᾳ τῆς Μυκόνου, ὅπου ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἐμαίνετο τόσον ἡ ἀρχαιοκαπηλία, ὅσον καὶ ἡ ἀπόληψις μαρμάρων ἐκ τῆς Δήλου διὰ διαφόρους σκοπούς, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ σειρᾶς διαφόρων ἐγγράφων ἀποκειμένων νῦν εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου τῆς Μυκόνου³. Ἐξ ἐγγράφου τοῦ Ἐφορείου τῆς Μυκόνου», πρὸς τὸν ὑποπρόξενον τῆς Βρεταννίας Πέτρον Κορδίαν, ἀπὸ 9 Αὐγούστου 1826, καθίσταται σαφές ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δι' ἀγνώστου εἰς ἡμᾶς διαταγῆς τῆς, ὑπ' ἀριθ. 1260, ἔδιδεν ἐντολὴν πρὸς τὸ Ἐφορεῖον τοῦτο διὰ τὴν περιφρουρήσιν τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Δήλου («διοριζόμεθα), ἀναγράφεται, ὑπὸ τοῦ Ἐφόρου τῆς Νήσου (ὡς φροντίζωμεν τὴν σύναξιν τῶν ὅσα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος ἀνευρίσκονται εἰς Δήλον)»⁴.

Πρὸ τῆς καθόδου τοῦ Κυβερνήτου Ἰ. Καποδίστρια εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὰς συζητήσεις τῆς ἐν Τροιζῆνι συνελθούσης Γ' Ἐθνοσυνελεύσεως, καθ' ἃς ἀπεφασίσθη ἡ ἐλευσίς του ἐνταῦθα, προφανῶς ἐγένετο λόγος καὶ διὰ τὰ περὶ προστασίας τῶν ἀρχαιοτήτων ἐνδεικνύμενα νὰ ληφθοῦν μέτρα. Οὕτω, εἰς τὸ ἀπὸ 1 Μαΐου 1827 ψηφισθὲν πολίτευμα (Διοικητικὴν διάταξιν), εἰς τὸ ἄρθρον ΙΗ' ἀναγράφεται: «Ὁ Διοικητὴς χρεωστεῖ νὰ φροντίζῃ νὰ μὴ πωλῶνται, ἢ νὰ μὴ μεταφέρωνται ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας αἱ Ἀρχαιότητες»⁵.

πληροφορίας ὑπὸ τοῦ τ. Γενικοῦ Διευθυντοῦ Ἀρχαιοτήτων κ. Ἰ. Κοντῆ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκφράζονται καὶ ἐντεῦθεν θερμοὶ εὐχαρισταί).

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 27, ἀριθ. ἐγγράφου 17.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 28, ἀριθ. ἐγγράφου 19.

3. Πάντα ταῦτα ἀποτελοῦν θέμα ἰδιαιτέρως μελέτης, ἀφορώσης εἰς τὰ περὶ τὴν Μυκόνον, διότι τὰ ὑπάρχοντα στοιχεῖα εἶναι ἄφθονα, πολυτίμα καὶ ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὰ διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐκεῖ τότε κατὰστασιν. Βλ. ὠρισμένη σχετικὰ στοιχεῖα εἰς Ἀθηνᾶν Γ. Καλογεροπούλου, ἔ.ἀ. τόμ. ΙΙΙ, σελ. 539 κ.έ.

4. Βλ. τὸ κείμενον τοῦ πρὸς τὸν Π. Κορδίαν ἐγγράφου τοῦ Ἐφορείου τῆς Μυκόνου, εἰς Ἀθηνᾶν Γ. Καλογεροπούλου, ἔ.ἀ. σελ. 559 κ.έ.

5. Ἀ. Ζ. Μάμουκας, Ἐκτὸς τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, 1841, τόμ. Θ', σελ. 124. Τῆς συνελεύσεως ταύτης μετέσχον καὶ αἱ μετέπειτα ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας: Γ. Στάϊρου, Ρήγας Παλαμήδης, Γ. Γαράκης καὶ Δρόσος Μανσόλας. Βλ. καὶ Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 30, ἀριθ. ἐγγράφου 22.

Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἐκφεύγει τοῦ σκοποῦ τῆς παρούσης Εἰσαγωγῆς, ἢ ἀναφορά, ἐνταῦθα, δύο χαρακτηριστικῶν περικοπῶν, μιᾶς ἐκ λόγου ἐκφωνηθέντος ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως Σπ. Τρικούπη, ὡς καὶ ἑτέρας ἐκ τῶν «Ἱστορικῶν Ἀναμνήσεων» τοῦ Νικ. Δραγούμη. Καὶ οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες εὐρεθέντες εἰς τὸ προσκήμιον τῆς πολιτικῆς δραστηριότητος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, διὰ τῶν λόγων τῶν, καλύτερον παντὸς ἄλλου, δίδουν ἐναργεστάτην εἰκόνα τῆς ἐπικρατησάσης ἐν Ἑλλάδι, μετὰ τὴν Ἐθνεγεσίαν, ἰδιοτύπου νοστροπίας.

«Ἡ ἐπανάστασις τῆς Ἑλλάδος», εἶπεν ὁ Σπ. Τρικούπης, «δὲν εἶναι ἐποχὴ τοῦ Ἐθνους μας μόνον, εἶναι ἐποχὴ ἕλων τῶν αἰώνων, ἐπειδὴ, . . . εἶναι φαινόμενον μοναδικὸν εἰς τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῶν ἐθνῶν»¹. «Τῶν πεπαιδευμένων ὁ ἀριθμὸς ἦν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἐλάχιστος, καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν ὀλίγιστοι οἱ ἐπιστήμονες», γράφει ὁ Δραγούμης². «Οἱ πλείους καὶ τῆς στοιχειωδέστερας παιδείας ἦσαν ἄγευστοι». Ἐπὶ πλέον, ἡ διχόνοια ἐξηκολούθησε νὰ μαστίζη τὴν χώραν, δημιουργηθέντων οὕτω, εὐθὺς ἀμέσως, τεραστίων προβλημάτων ἐκ τῶν συνεχῶν ἐρίδων καὶ τοῦ τοπικιστικοῦ πνεύματος. Βεβαίως ἔσπευσαν πολλοὶ πεπαιδευμένοι «Ἕλληνες σπουδάσαντες εἰς τὴν Ἐσπερίαν ἢ διακώψαντες τὰς σπουδὰς τῶν, μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἐπαναστάσεως, διὰ νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας τῶν πρὸς τὸ μαχόμενον ἔθνος»³. Οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπαιδευτῶν «κατεῖχον τὰ ὑπέροτατα τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων, τὸν ἔρωτα δηλαδὴ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν πίστιν πρὸς τὴν πατρίδα⁴. . .» Πάντες δὲ οὗτοι «διημιλλῶντο ὅπως ἐξάψωσι τὸν ἐθνουσιασμόν, ρυθμίσωσι τὸν ἀγῶνα καὶ περιάψωσιν εἰς τὴν διοίκησιν μορφὴν τάξεως καὶ εὐπρεπείας»⁵. Ἐλάχιστα κατώρθωσαν ὅμως, παρ' ὅλας τὰς καλὰς τῶν προθέσεις. Τόσον ὥστε ὁ Ν. Δραγούμης σημειοῖ ὅτι «ὁ δ' ἐπεξεργόμενος τὴν ἱστορίαν τῶν χρόνων ἐκείνων ἀπορεῖ βεβαίως πῶς ἐκ τοιοῦτου χάους φιλαρχίας, λογομαχίας καὶ παθῶν, πῶς ἐκ τοσαύτης ἐλλείψεως πολιτικῆς δεξιότητος καὶ ἀρετῆς, ἀνέκυψεν εἰς φῶς τὸ ἔθνος»⁶. «Πρῶτος δὲ ὁ ἐκ Σάμου πληρεξούσιος Χριστόδουλος Ματακίδης, ἀνὴρ φιλόπατρις καὶ χρηστός . . . προσέτεινε τῇ 18 Φεβρουαρίου [τοῦ 1827] ἐν Ἐρμιόνη ν' ἀνατεθῆ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία εἰς χεῖρας ἐνός. Ἐν δὲ τῇ συνεδριάσει τῆς 27 Μαρτίου ἐπροβλήθη (ὑπὸ τίνος δὲν λέγεται) νὰ ἐκλεγθῆ Κυβερνήτης ὁ κόμης Ἰω. Καποδίστριας, καὶ ἔγινε δεκτὴ ὁμοφώνως ἢ πρό-

1. Λόγοι, β' ἔκδοσις, Ἀθήναι, 1862, σελ. 9.

2. Ν. Δραγούμης, Ἱστορικαὶ Ἀναμνήσεις, Νέα Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη, Ἀθήνα 1973, Ἐπιμέλεια Ἀλκίη Ἀγγέλου, τόμ. Α', σελ. 26.

3. Ἐκ τῶν πρώτων λόγιων ἔφθασαν οἱ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Θεόδωρος Νέγρης, Στέφανος Κανέλλος, καὶ ὁ Νεόφυτος Βάμβας, αὐστis ὅμως κατέλιπε μετὰ δύο ἔτη τὴν παλεοῦσαν Ἑλλάδα». Ἦλθον ὅμως βραδύτερον καὶ ἄλλοι: Βενιαμὴν ὁ Λέσβιος, Γρηγόριος Κωνσταντᾶς, Ἀνθίμος Γαζῆς, Θεόκλητος Φαρμακίδης, Θεόφιλος Καίρης, Γ. Πρατίδης, Ἀναστάσιος Πολυζωίδης, Σπυρίδων Τρικούπης, Ἰωάννης Κωλέττης, Γεώργιος Γλαράκης, Γεώργιος Αἰνιάν, Ἰ. Φιλῆμων, Γ. Ψύλλας, Δρόσος Μανσόλας, οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Σκουφοῦ, ἀλλὰ βραδύτερον ἀκόμη καὶ ὁ Γ. Γεννάδιος, οἱ ἀδελφοὶ Σοῦτσοι κ.ἄ. Βλ. Ν. Δραγούμης, ἔ.ἄ. σελ. 27-28.

4. Ν. Δραγούμης, ἔ.ἄ. σελ. 6.

5. Ν. Δραγούμης, ἔ.ἄ. σελ. 28.

6. Ν. Δραγούμης, ἔ.ἄ. σελ. 39.

τασις»¹. Ήσαν σύμφωνοι πρὸς τοῦτο καὶ ὁ Καραϊσκάκης, ἀρχηγὸς τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Στερεῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁ Κολλοκοτρώνης. Διὰ τὴν ἐξευμενισθῆναι δὲ ἢ Ἀγγλία διὰ τὴν τοιαύτην ἐκλογὴν ἐγένοντο ἐνέργειαι ὅπως προσκλήθῃ, ὡς ἀρχιστράτηγος ὁ Church. Μετὰ δὲ διωρίσθη, ὡς ἀπόλυτος στόλαρχος, ὁ Cochrane, ὅστις ἐπενέβαινε διαρκῶς καὶ εἰς τὰ διοικητικά². Μετὰ πολλὰς ἐσωτερικὰς περιπετείας, ξενικὰς ἐπεμβάσεις καὶ ἀναμονὴν ἐννέα μηνῶν, ἔφθασεν ἐπιτέλους ὁ Ἰ. Καποδίστριας, κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου τοῦ 1828 διὰ τοῦ βρετανικοῦ δικρότου («Warspite»). Εἰς αὐτὸν ἀνητένιζε σύμπαν τὸ ἔθνος ὡς εἰς μόνον σωτῆρα»³.

II ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΡΙΜΝΑ ΕΠΙ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς ἐλευθερωθείσης τότε Ἑλλάδος Ἰ. Καποδίστριας, ζήσας ὡς ἐξόριστος τρόπον τινὰ ἐν Γενεύῃ μέχρι τοῦ 1827, «μὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν» ἐστραμμένος πρὸς τὸν Ἀγῶνα καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀρχηγὸς ἐκ τῶν παρασκηνίων τῆς Φιλελληνικῆς κινήσεως καὶ συντονιστὴς τῶν παντὸς εἶδους ἐνεργειῶν ἐν Εὐρώπῃ ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ὑπῆρξε, κατ' ἐξοχὴν τότε, ἡ ἄγρυπνος συνειδησις τοῦ Ἔθνους»⁴. Ἦτο νοῦς δημιουργικὸς καὶ ὀργανωτικὸς, προικισμένος μὲ σιδηρᾶν θέλησιν καὶ σπαρτιατικὴν λιτότητα, διαθέτων πραγματικὴν λατρείαν διὰ τὸ Ἔθνος (βλ. τὴν φράσιν του: «δι' αὐτῆς (τῆς πατρίδος) γὰρ ὑπάρχομεν καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ζῆν ὀφειλομεν») εἰς σελ. με', σημ. 2). Ἐλθὼν ἐξ Εὐρώπης πλήρης πίστεως καὶ διαθέσεως αὐταπαρνήσεως διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ εἰς χαώδη κατάστασιν Ἔθνους, εὔρε τοὺς μὲν ἀνθρώπους εἰς πρωτοφανῆ ἀθλιότητα, τὸν δὲ τόπον βριθόντα ἐρειπίων. Μόνον ὁ στίχος τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ δίδει ὠχρὰν εἰκόνα τῆς καταστάσεως τὴν ὁποίαν ἀντίκρουσεν ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς ἀπελευθερωθείσης Ἑλλάδος:

*Δὴ μὴ φορὰ ἦταν ἄνθρωπος κι ἐκεῖ ἔταρ ἕνας τόπος*⁵

Κατερχόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦτο πλήρης ὀνείρων, ὀραματιζόμενος νὰ ὀργανώσῃ κατὰ πάντα τὸν τόπον⁶. Διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν σχεδίων του ἐχρειάζετο ὅμως οὐχί

1. Ν. Δραγούμης, ἔ.ά. σελ. 54.

2. Ν. Δραγούμης, ἔ.ά. σελ. 56, 57.

3. Ν. Δραγούμης, ἔ.ά. σελ. 72.

4. Ἄλ. Δεσποτόπουλος, ἔ.ά. σελ. 48.

5. Ἐπιγράμμα Διονυσίου Σολωμοῦ μὲ τίτλον «Ξερὴ πολυμάθεια» (βλ. Ἄπαντα τοῦ ποιητοῦ ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Α. Πολίτη, τόμ. Α', Ἀθήνα, 1948, σελ. 301).

6. Τὴν πραγματικὴν ἰδιοφυίαν τοῦ Ἰ. Καποδίστρια εἰς τὰ διπλωματικὰ καὶ ὀργανωτικὰ θέματα εἶχεν, ἀπο τοῦ τέλους τοῦ 1813, διαβλέψει ὁ Τσάρος Ἀλέξανδρος τῆς Ρωσίας, ἀναθέσας εἰς αὐτὸν λεπτὰς διπλωματικὰς ἀποστολάς, καὶ χρησιμοποίησας τοῦτον τρόπον τινὰ «ὡς προσωπικὸν αὐτοῦ βοηθόν». Μετὰ τὴν μάχην τῆς Λειψίας, ἐνδιαφερόμενος ὁ Τσάρος διὰ τὴν τύχην τῆς Ἑλβετίας, —κατασπαρασσομένης τότε ὑπὸ ἐσωτερικῶν ἐρίων καὶ εὐρισκομένης εἰς τὰς παραμονὰς ἐμφυλίου πολέμου— καὶ ἐπιθυμῶν νὰ τὴν κερδίσῃ διὰ τὸ συμμαχικὸν στρατόπεδον, ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν Ἰ. Καποδίστριαν «τὸν χειρισμὸν τοῦ λεπτοῦ καὶ ἄκρως δυσχεροῦς αὐτοῦ ζητήματος», ὑπολογίζων ὅχι μόνον «εἰς τὰς δεδοκιμασμένας ἱκανότητάς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ αἰσθητά αὐτοῦ ὡς φιλοδημοκρατικοῦ, καὶ εἰς τὴν εἰδικὴν ἐμπειρίαν, ἣν εἶχεν ἀποκτήσει οὗτος ἐν Ἐπτανήσῳ» (Ἄλ. Δεσποτόπουλος, Ὁ Κυβερνήτης Ἰωάννης Καπο-

τυχαίους βοηθούς, ἀλλ' ἀξιώτάτους, οἵτινες, σὺν τοῖς ἄλλοις, θὰ ἐνεφοροῦντο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ὡς ἐκεῖνος, πνεύματος διὰ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑθνους. Κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν τοῦ Νικ. Δραχούμη φράσιν, ὁ Ἰ. Καποδίστριας ὑπῆρξεν ὁ εἷς ἐκ «τῶν δύο (δεύτερον θεωρεῖ τὸν Ὀθωνα) θεμελιωτῶν τοῦ διαικητικοῦ οἰκοδομήματος»: συνεχίζει δὲ γράφων τὸ 1879: «καὶ σήμερον μόνον ὁμολογοῦμεν ὅτι πρότερον μὲν ὑπῆρχεν ὅλη ἀκατέργαστος καὶ χάος βαθύ, πρῶτοι δὲ αὐτοί, ἀληθεῖς εὐεργέται τῆς πατρίδος, ἔτυξαν, διέπλασαν καὶ εἰς κόσμον μετέβαλον τὴν ζοφερὰν ἄβυσσον»¹. Οἰονδύποτε ἄλλον Κυβερνήτην, Εὐρωπαϊοποιημένον μάλιστα ὡς ὁ Καποδίστριας, ἡ ὑπάρχουσα κατάστασις θὰ τὸν ὠδήγει εἰς ἀπελπισίαν, ἀδράνειαν ἢ παραίτησιν. Ὁ φλογερὸς ὅμως ἐκεῖνος πατριώτης διέθετε, πλὴν τῶν ἄλλων προσόντων του, καὶ δύο μοναδικὰς ἀρετάς: ἀπέραντον ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονήν. Ἐπεζήτησε νὰ δημιουργήσῃ κράτος εὐνομούμενον καὶ παρεσκεύασε στερεὰ τὰ θεμέλιά του, εἰς τὸ ἐλάχιστον διάστημα κατὰ τὸ ὅποιον ἐκυβέρνησε. Πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἐνταῦθα, διότι ὑπῆρξεν ἐν τῶν ἑξυτέρων ἐσωτερικῶν προβλημάτων τὰ ὅποια ἀντιμετώπισεν ὁ Κυβερνήτης, ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισαμένων ἐπεθύμουν νὰ λάβουν θέσεις εἰς τὸ νεοπαγὲς κράτος, δὲν διέθετον ὅμως οὐδὲ τὴν στοιχειώδη μόρφωσιν.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναφερθοῦν ὀλίγαι ἀκόμη φράσεις τοῦ ἐξαιρέτου ἱστορικοῦ, τοῦ Ν. Δραχούμη, διότι, ἐφ' ὅσον ὁ Καποδίστριας, ὡς θὰ φανῆ κατωτέρω, ἔθεσε πρῶτος τὰ θεμέλια καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας, ἰδρύσας τὸ πρῶτον «Ἐθνικὸν Μουσεῖον» ἐν Αἰγίνῃ (1829), εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ὑπογραμμισθῇ ἐπακριβῶς ὁ τύπος του, νὰ κατανοηθῇ δὲ ἀπολύτως ἡ αὐστηρότης τὴν ὁποίαν συγχρᾶ ἐπεδείκνυεν εἰς τὴν τήρησιν τοῦ Νόμου καὶ τῆς τάξεως ἢ κάποια συντηρητικότης εἰς τὴν προώθησιν τῶν πολιτικῶν διαδικασιῶν, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ καταγγερόθη ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του. Εἶναι ἀναγ-

δίστριας, σελ. 8 κ.έ.). Ἀπέστειλεν οὕτω εἰς Ἑλβετίαν τὸν Καποδίστριαν, «ὅστις ἐπέτυχεν νὰ διαλλάξῃ τὰς ἀντιπάλους παρατάξεις, νὰ ὑπαγορεύσῃ τοὺς ἀπραιτήτους συμβιβασμούς, νὰ προστατεύσῃ τοὺς δημοκρατικούς, τοὺς δικαιομένους ὑπὸ τῶν μετὰ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ἐπανερχομένων «ἀριστοκρατικῶν», διὰ τῆς χορηγήσεως ἰδίᾳ γενικῆς ἀμνηστίας παρὰ πλείστον καντονίων, νὰ τροποποιήσῃ ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον τὰ σχεδιασθέντα συντάγματα, νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν μάλιστα ἐνδεδειγμένον ὁμοσπονδιακὸν καταστατικὸν χάρτην, τέλος νὰ προπαρασκευάσῃ σημαντικὰς συνοριακὰς βελτιώσεις. Τὰ ἐκ τούτων δὲ χρήζοντα διεθνῶς ἐπικυρώσεως ἐμερίμνησε νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὰ Συνέδρια τῆς Βιέννης καὶ τῶν Παρισίων, ἐπιτυχὸν ἐκαὶ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν καθιέρωσιν τῆς σὺνδετερότητος τῆς χώρας καὶ τὸ ἀπαρξίαν τῶν συνόρων αὐτῆς. Ἐκτοτε τὸ ὄνομα τοῦ Καποδίστρια θὰ παρμεινῇ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλβετίας συνδεόμενον πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς εἰρήνευσιν, τὴν πολιτικὴν ἀποκατάστασιν, τὴν ἑδαφικὴν ἀκεραίωσιν καὶ τὴν διεθνῆ ἀνακρίωσιν τῆς σὺνδετερότητος αὐτῆς». Εἰς ἀνακρίωσιν τῶν πρὸς τὴν χώραν ὑπηρεσιῶν του, ἀνεκνήρυθη οὕτως τόσον εἰς τὴν πόλιν τῆς Γενεύης, ὅσον καὶ εἰς τὰ καντόνια τοῦ Βῶ καὶ τῆς Λωζάννης ἐπίτιμος πολίτης. Ἀξιωματικόμενα δὲ εἶναι ὅσα ὑπὲρ αὐτοῦ εἶπεν ὁ Pictet de Rochemont, ἀρχηγὸς τῆς Ἑλβετικῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων, ὅτε ὀριστικῶς διατυπώθησαν καὶ ὑπογράφησαν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἑλβετίαν: «Τὶ δυνάμεθα νὰ πράξωμεν δι' αὐτὸν τὸν ἐξαιρέτον Καποδίστριαν. . . Εἶναι ὁ φοιτῆς τῆς διπλωματίας. Χωρὶς αὐτὸν τὸ Συνέδριον τῆς Βιέννης καὶ τὰ ἄλλα θὰ ἦσαν διαφορετικὰ. . . Ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι χωρὶς αὐτὸν ἡ Ἑλβετία θὰ εἶχεν εἰς ὀλοκλήρῳ ἀνατραπῆ. . .»

Ἐν περὶ αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Γενεύην, κτυπήσατε ὅλους τοὺς κώδωνας τῶν ἐκκλησιῶν καὶ χαιρετίσατε τὴν ἄφιξίν του διὰ τοῦ κερωνοῦ τοῦ προβολικοῦ μαι». Βλ. Stam, Lascaris, Capodistrias avant la Révolution Grecque, 1918, σελ. 85-86, καὶ Ἄλ. Δεσποτόπουλον, ἔ.χ. σελ. 9.

1 Βλ. Πρῶτον β' ἐκδόσεως τῶν Ἱστορικῶν Ἀναμνήσεων τοῦ Νικ. Δραχούμη, ἔ.χ. τόμ. Α', σελ. 13.

καίον ὅμως νὰ σημειωθῆ ἐπίσης ὅτι «διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ Πανελληνίου, καὶ ἰδίᾳ τῆς προκηρύξεως Ἐκλογῶν Ἐθνοσυνελεύσεως, ὡς καὶ διὰ τῆς διαδικασίας τῆς μεταβολῆς, ἠθέλησεν ὁ Καποδίστριας νὰ ἐκδηλώσῃ καὶ νὰ τολήσῃ τὸν σιβασμὸν αὐτοῦ πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὴν συνταγματικὴν παύαδον τῆς Λόφου»¹.

Χρειάζεται νὰ γνωρίζῃ ὁ ἀναγνώστης τὰς φοβερὰς δυσκολίας τὰς ὑπῆλθε, μὲ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ἠράκλειον θέλησίν του, ἐπέτυχε νὰ παρακάμψῃ ὁ Κυβερνήτης, «Ἠθέλησεν αὐτὰ Βουλὴν τε καὶ Ἀντικυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν ἀπέθετο ἀπροφασίστως εἰς χεῖρας αὐτοῦ πάσας τὰς ἐξουσίας. Ἐκεῖνος δέ, ἀνιχνεύων αὐτὰς μετὰ θάρρους, τοσαύτην ἀεπτύξε δραστηριότητα, ὥστε ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσι, μέχρι τῆς 10 Φεβρουαρίου, συνέστησε τὸ Πανελλήμιον, κατὰ τὴν ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου προῆξιν τῆς Βουλῆς, ἐκάνθησε τὰ τῆς ναυτιλίας, ὡς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο κατεπεύγοντα διὰ τὴν κορυφωθεῖσαν πειρατείαν, ἰδρύσατο χρηματιστικὴν τράπεζαν, διήρπασεν εἰς χύμαρχίας τὸν στρατὸν, διώρισεν ἐπιτροπὴν ἐξ ἀρχιερέων πρὸς ρύθμισιν τῶν τῆς ἐκκλησίας, ἐξέδωτο νομισματικὴν διατίμησιν καὶ, χάριν τῶν πενήτων, σιτοδείας ἐπικρατούσης, προσέβησε καὶ περὶ φυτείας γεωμήλων, τότε πρῶτον καλλιεργηθέντων ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἐμερίμην δὲ μόνος περὶ πάντων, κοπιῶν ὅλον σχεδὸν νυκθήμερον καὶ ἐλάχιστον ἀναπαύμενος, συνεργῶς ἤ μᾶλλον ὄργανα τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ ἔχων τοὺς πρὶν κυβερνήτας καὶ δημοσίους λειτουργοὺς, τοὺς μὴ εὐτυχήσαντας νὰ πράξωσι διὰ μακροῦ χρόνου ὅτι αὐτὸς διενεόθη καὶ ἐξετέλεσεν ἐν βραχεῖ διαστήματι»². Ἀπὸ τῶν Κυβερνητῶν τὸ Ἔθνος ἀπῆλθε λύσιν καὶ ρύθμισιν πάντων τῶν κρατικῶν προβλημάτων καὶ τῶν ἐθνικῶν διεκδικήσεων, ἐξέυρεσιν ἐργασίας δι' ὅλους, οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν, σύνταγμα κ.ἄ.π. Οἱ Αἰγύπτιοι ὅμως δὲν εἶχον φύγει ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἀκόμη, καὶ μέχρι μέρους τῆς Στερεῆς κατεῖχτο ὑπὸ τῶν Τούρκων. Εἰς δὲ τὸν Κυβερνήτην ἔλειπον τὰ πάντα: Στελέχη ἄφθονα καὶ ἱκανά, ὠργανωμένους στρατὸς καὶ, κυρίως, τὰ οἰκονομικὰ μέσα. Ἐπρεπε ἐκ τῶν ἐρειπίων νὰ δημιουργήσῃ κράτος, Φοβερὰ ἔνδεικα, ἀπειθαρχία, ἐγωισμὸς ἀπέραντος ἐβασίλευσεν, αἱ δὲ «προστάτιδες Δυνάμεις», μέχρι τῆς δολοφονίας του, πλὴν ἄλλων προσκομιμάτων, ἀπείρων ραδιοουργιῶν κ.ἄ.π. μυστικῶν ἐνεργειῶν, διὰ τῶν διακρίτων ἐντολοδόχων του, δὲν παρεχώρησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ματαίως ἐπὶ ἔτη ἀναμενόμενον δάνειον. Τοῦτο ἐκχωρηθὲν βραδύτερον, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὀθωνος, διεσπαθίσθη οἰκτρῶς ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας. Εἶναι ἀξιοσημείωτοι ὀρισμένοι φράσεις τοῦ Κυβερνήτου, χαρακτηριστικὰ τῶν αἰτημάτων τῆς ἐποχῆς: «Ζητεῖτε σύνταγμα, ἀλλὰ ποῦ οἱ συνταγματικοί; Θέλετε Πανεπιστήμιον, ἀλλ' ἔχετε ἀκρατήριον ἢ καὶ καθηγητὰς»³:

1. Ἄλ. Δεσποτόπουλος, ἔ.ἀ. σελ. 81.

2. Ν. Αρχαίου, ἔ.ἀ. σελ. 73. Βλ. καὶ Ἐπ. Κορκιανῶν Ἱστορία τοῦ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ, Ἀθήναι 1892, σελ. 151 κ.ε.

3. Ν. Αρχαίου, ἔ.ἀ. σελ. 77. Διὰ τὸν τύπον τοῦ Κυβερνήτου εἶναι ἀναγκαῖα μία ἀκόμη προσθήκη. «Ἐπίστευται, ὡς γνωστὸν, ἄμισθῃ καὶ τὴν ἀρλοκέρδειον ταύτην τόσῳ μᾶλλον ὀρεῖται ν' ἀναγκάζῃ εὐρωμονεῖ ἢ ἱστορεῖ, ὅσο καὶ περιορίσιν εἶχε μετρίαν καὶ εἰς τὴν Χρηματιστικὴν Τράπεζαν συνένεγκε καὶ τὰ ἐν Κερκυρα ὄντα αὐτοῦ κεφάλαια ἔδωκεν εἰς ὑποθήκην ἐν ἀγοράῃ ἐν Μεδίττῃ δυο φορτὰ σίτου πρὸς διατροφήν τῶν πεινώντων. «Ἐπιστρέφοντι, ἀπῆλθον εἰς τὴν ἐν Ἄργει Συνέλευσιν, ἀπὸ προσηθείας εἰς ἐμυκτὸν τὰς ἀναγκασίας τοῦ βίου, αἵτινες προσηθείουσαν εὐπορίαν ἐνῶ εὐρισκόμεθα ἐν μέσῳ ἐρειπίων, περιστοιχισμένον ὑπὸ πλήθους ἀνθρώπων βεβηθημένων εἰς τὴν ἐσχάτην ἀναγκάειαν».

τυχαίους βοηθούς, ἀλλ' ἄξιωτάτους, σίτινες, σὺν τοῖς ἄλλοις, θὰ ἐνεφοροῦντο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ὡς ἐκεῖνος, πνεύματος διὰ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑθνους. Κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν τοῦ Νικ. Δραχούμη φράσιν, ὁ Ἰ. Καποδίστριας ὑπῆρξεν ὁ εἷς ἐκ «τῶν δύο (δεύτερον θεωρεῖ τὸν Ἰοῦωνα) θεμελιωτῶν τοῦ διοικητικοῦ οἰκοδομήματος»: συνεχίζει δὲ γράφων τὸ 1879: «καὶ σήμερον μόνον ὁμολογοῦμεν ὅτι πρότερον μὲν ὑπῆρχεν ὅλη ἀκατέργαστος καὶ χάος βαθύ, πρῶτοι δὲ αὐτοί, ἀληθεῖς εὐεργέται τῆς πατρίδος, ἐτυξάν, διέπλασαν καὶ εἰς κόσμον μετέβαλον τὴν ζοφερὰν ἄβυσσον»¹. Οἰονόμησε ἄλλον Κυβερνήτην, Εὐρωπαϊκοποιημένον μάλιστα ὡς ὁ Καποδίστριας, ἢ ὑπάρχουσα κατάστασις θὰ τὸν ὠδήγει εἰς ἀπελπισίαν, ἀδράνειαν ἢ παραίτησιν. Ὁ φλογερὸς ἄλλως ἐκεῖνος πατριώτης διέθετε, πλὴν τῶν ἄλλων προσόντων του, καὶ δύο μοναδικὰς ἀρετάς: ἀπέραντον ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονήν. Ἐπεζήτησε νὰ δημιουργήσῃ κράτος εὐνομούμενον καὶ παρσκευάσε στερρὰ τὰ θεμέλιά του, εἰς τὸ ἐλάχιστον διάστημα κατὰ τὸ ὅποιον ἐκυβέρνησε. Πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἐνταῦθα, διότι ὑπῆρξεν ἐν τῶν ἡζυτέρων ἐσωτερικῶν προβλημάτων τὰ ὅποια ἀντιμετώπισεν ὁ Κυβερνήτης, ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισαμένων ἐπεθύμουν νὰ λάβουν θέσεις εἰς τὸ νεοπαγὲς κράτος, δὲν διέθετον ἄλλως οὐδὲ τὴν στοιχειώδη μόρφωσιν.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναφεροῦν ὀλίγαι ἀκόμη φράσεις τοῦ ἐξαιρέτου ἱστορικοῦ, τοῦ Ν. Δραχούμη, διότι, ἐφ' ὅσον ὁ Καποδίστριας, ὡς θὰ φανῇ κατωτέρω, ἔθεσε πρῶτος τὰ θεμέλια καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας, ἰδρύσας τὸ πρῶτον «Ἑθνικὸν Μουσεῖον» ἐν Αἰγίνῃ (1829), εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ὑπογραμμισθῇ ἐπακριβῶς ὁ τύπος του, νὰ κατανοηθῇ δὲ ἀπολύτως ἢ αὐστηρότης τὴν ὅποιαν συχνὰ ἐπεδείκνυεν εἰς τὴν τήρησιν τοῦ Νόμου καὶ τῆς τάξεως ἢ κάποια συντηρητικότης εἰς τὴν προώθησιν τῶν πολιτικῶν διαδικασιῶν, διὰ τὴν ὅποιαν καὶ κατηγορήθη ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του. Εἶναι ἀναγ-

δίστριας, σελ. 8 κ.έ.). Ἀπέστειλεν οὕτω εἰς Ἑλβετίαν τὸν Καποδίστριαν, «ὅστις ἐπέτυχε νὰ διαλλάξῃ τὰς ἀντιπάλους παρατάξεις, νὰ ὑπαγαγῆσθαι τοὺς ἀπαραίτητους συμβιβασμούς, νὰ προστατεύσῃ τοὺς δημοκρατικούς, τοὺς διωκομένους ὑπὸ τῶν μετὰ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ἐπανερχομένων «ἀριστοκρατικῶν», διὰ τῆς χορηγήσεως ἰδίᾳ γενικῆς ἀμνηστίας πρὸς πλείστον καντονίων, νὰ τροποποιήσῃ ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον τὰ σχεδιασθέντα συντάγματα, νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν μῆλλον ἐνδεδειγμένον ἡμοσπονδικὸν καταστατικὸν χάρτην, τέλος νὰ προπαρασκευάσῃ σημαντικὰς συνοριακὰς βελτιώσεις. Τὰ ἐκ τούτων δὲ χρήζοντα διεθνῶς ἐπικυρώσεως ἐμερίμνησε νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὰ Συνέδρια τῆς Βιέννης καὶ τῶν Παρισίων, ἐπιτυχῶν ἐκεῖ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν καθιέρωσιν τῆς οὐδετερότητος τῆς χώρας καὶ τὸ ἀπαρχίβιστον τῶν συνόρων αὐτῆς. Ἐκτότε τὸ ὄνομα τοῦ Καποδίστρια θὰ παραμείνῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλβετίας συνδεόμενον πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς εἰρήνευσιν, τὴν πολιτικὴν ἀποκατάστασιν, τὴν ἐδαφικὴν ἀνεκρίωσιν καὶ τὴν διεθνῆ ἀναγνώρισιν τῆς οὐδετερότητος αὐτῆς. Εἰς ἀναγνώρισιν τῶν πρὸς τὴν χώραν ὑπηρεσιῶν του, ἀνεκηρύχθη οὗτος τῶσον εἰς τὴν πόλιν τῆς Γενεύης, ὅσον καὶ εἰς τὰ καντόνια τοῦ Βῶ καὶ τῆς Λωζάνης ἐπίτιμος πολίτης. Ἀξιομνημόνευτα δὲ εἶναι ὅσα ὑπὲρ αὐτοῦ εἶπεν ὁ Pictet de Rochemont, ἀρχηγὸς τῆς Ἑλβετικῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ Συνέδριον τῶν Παρισίων, ὅτε ἡριστικῶς διατυπώθησαν καὶ ὑπεγράφησαν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἑλβετίαν: «Ἦν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν δι' αὐτὸν τὸν ἐξαιρέτων Καποδίστριαν. . . Εἶναι ὁ φρονιῆς τῆς διπλωματίας. Χωρὶς αὐτὸν τὸ Συνέδριον τῆς Βιέννης καὶ τὰ ἄλλα θὰ ἦσαν διαφορετικά. . . Ἐγὼ τὴν πεποιθήσιν, ὅτι χωρὶς αὐτὸν ἡ Ἑλβετία θὰ εἶχεν ἐξ ὀλοκλήρου ἀνατραπῆ. . . Ἄν περῆσῃ ποτὲ ἀπὸ τῆς Γενεύης, κτυπήσατε ὅλους τοὺς κώδωνας τῶν ἐκκλησιῶν καὶ χαιρετίσατε τὴν ἀφιξίν του διὰ τοῦ κερωνοῦ τοῦ πυροβολικοῦ μας». Βλ. Stam, Lascaris, Capodistrias avant la Révolution Grecque, 1918, σελ. 86, καὶ Ἄν. Δεσποτόπουλον, ἔ.ἀ. σελ. 9.

1 Βλ. Πρόλογον β' ἐκδόσεως τῶν Ἱστορικῶν Ἀναμνήσεων τοῦ Νικ. Δραχούμη, ἔ.ἀ. τόμ. Α', σελ. 13.

καὶ ὅμως νὰ σημειωθῆ ἔπίσης ὅτι «διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ Πανελληνίου, καὶ ἰδίᾳ τῆς προκηρύξεως Ἑκλογῶν Ἐθνοσυνελεύσεως, ὡς καὶ διὰ τῆς διαδικασίας τῆς μεταβολῆς, ἠθέλησεν ὁ Καποδίστριας νὰ ἐκδηλώσῃ καὶ νὰ τοῖσιν τὸν σεβασμὸν αὐτοῦ πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὴν συνταγματικὴν παύδοσιν τῆς Λόγῃς»¹.

Χρειαζέται νὰ γνωρίζῃ ὁ ἀναγνώστης τὰς φοβερὰς δυσκολίας τὰς ὑπάρχοντες μετὰ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ἠράκλειον θέλησίν του, ἐπέτυχεν νὰ παρακάμψῃ ὁ Κυβερνήτης, «Πρὸς αὐτὰ Βουλὴν τε καὶ Ἀντικυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν ἀπέθεντο ἀπροφασίστως εἰς χεῖρας αὐτοῦ πάσας τὰς ἐξουσίας. Ἐκεῖνος δέ, ἀναλαβὼν αὐτὰς μετὰ θάρρους, τοσαύτην ἀέπτυσεν δραστηριότητα, ὥστε ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσι, μέχρι τῆς 10 Φεβρουαρίου, συνέστησε τὸ Πανελλήνιον, κατὰ τὴν ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου προῶν τῆς Βουλῆς, ἐκάνουσε τὰ τῆς ναυτιλίας, ὡς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο κατεπεύγοντα διὰ τὴν κορυφωθείσαν πειρατείαν, ἰδρύσατο χρηματιστικὴν τράπεζαν, διήρθεσεν εἰς χιλιαρχίας τῶν στρατῶν, διώρισεν ἐπιτροπὴν ἐξ ἀρχιερέων πρὸς ρύθμισιν τῶν τῆς ἐκκλησίας, ἐξέδωτο νομισματικὴν διατίμησιν καί, χάριν τῶν πενήτων, σιτοδείας ἐπικρατούσης, προσέβηκε καὶ περὶ φυτείας γεωμηλῶν, τότε πρῶτον καλλιεργηθέντων ἐν τῇ Ἀνατολῇ, Ἐμερίμνα δὲ μόνος περὶ πάντων, κοπιῶν ὅλον σχεδὸν νυχθημερὸν καὶ ἐλάχιστον ἀναπαυόμενος, συνεργῶς ἢ μᾶλλον ὄργανα τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ ἔχων τοὺς πρὶν κυβερνήτας καὶ δημοσίους λειτουργοὺς, τοὺς μὴ εὐτυχήσαντας νὰ πράξωσι διὰ μακροῦ χρόνου ὅ,τι αὐτὸς διενεούθη καὶ ἐξετέλεσεν ἐν βραχεῖ διαστήματι»². Ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην τὸ ἔθνος ἀπῆτει λύσιν καὶ ρύθμισιν πάντων τῶν κρατικῶν προβλημάτων καὶ τῶν ἐθνικῶν διεκδικήσεων, ἐξέυρεσιν ἐργασίας δι' ὅλους, οἰκονομικὴν ἀνάρθωσιν, σύνταγμα κ.ἄ.π. Οἱ Αἰγύπτιοι ὅμως δὲν εἶχον φύγει ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἀκόμη, καὶ μέγα μέρος τῆς Σπερῆς κατεῖχετο ὑπὸ τῶν Τούρκων. Εἰς δὲ τὸν Κυβερνήτην ἔλειπον τὰ πάντα: Στελεῖται ἄρθρα καὶ ἱκανά, ὠργανωμένος στρατὸς καί, κυρίως, τὰ οἰκονομικὰ μέσα. Ἐπρεπε ἐκ τῶν ἐρειπίων νὰ δημιουργήσῃ κράτος. Φοβερὰ ἔνδεια, ἀπειθαρχία, ἐγωισμὸς ἀπέραντος ἐβασίλευον, αἱ δὲ «προστάτιδες Δυνάμεις», μέχρι τῆς δολοφονίας του, πλὴν ἄλλων προσκομμάτων, ἀπειρῶν ραδιουργιῶν κ.ἄ.π. μυστικῶν ἐνεργειῶν, διὰ τῶν διαφόρων ἐντολοδόχων του, δὲν παρεχώρησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ματαίως ἐπὶ ἔτη ἀναμενόμενον δάνειον. Τοῦτο ἐκχωρηθὲν βραδύτερον, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὀθωνοῦ, διεσπαθίσθη οἰκτρῶς ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας. Εἶναι ἀξιοσημείωτοι ὠρισμένοι φράσεις τοῦ Κυβερνήτου, χαρακτηριστικαὶ τῶν αἰτημάτων τῆς ἐποχῆς: «Ζητεῖτε σύνταγμα, ἀλλὰ ποῦ οἱ συνταγματικοί; Θέλετε Πανεπιστήμιον, ἀλλ' ἔχετε ἀχροατήριον ἢ καὶ καθηγητάς»³:

1. Ἄλ. Δεσποτόπουλος, ἔ.ἀ. σελ. 81.

2. Ν. Δραγούμης, ἔ.ἀ. σελ. 73. Βλ. καὶ Ἐπ. Κοριακίδην, Ἱστορία τοῦ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ, Ἀθήναι 1892 σελ. 151 κ.έ.

3. Ν. Δραγούμης, ἔ.ἀ. σελ. 77. Διὰ τὸν τύπον τοῦ Κυβερνήτου εἶναι ἀναγκαῖα μία ἀκόμη προσθήκη. Ἐπίστεται ὡς γνωστὸν, ἀμυσθί καὶ τὴν ἀφιλοκέρδειαν ταύτην πόσω μᾶλλον ὀρεῖται ν' ἀναγράψῃ ἐννοούμενοι ἢ ἱστορικῶς ὅσοι καὶ περιουσίαν εἶχε μετρίαν καὶ εἰς τὴν Χρηματιστικὴν Τράπεζαν συνένεγκε καὶ τὰ ἐν Κερκίρα ὄλγα αὐτοῦ κτηματα εἰδωκεν εἰς ὑποθήκην ἔν' ἀγοράσῃ ἐν Μεδίττῃ δύο φορτὰ σίτου πρὸς διατροφήν τῶν πεινῶντων. «Ἀποστρέφουσι», ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐν Ἀργεῖ Συνέλευσιν, «ὡς προμηθεύω εἰς ἐμὰς τὴν τὰς ἀναγκὰς τοῦ ἔθνους, κίτινας προσωποθέτους εὐπορίας ἐνῶ εὐρισκόμεθα ἐν μέσῳ ἐρειπίων, περιεστοιχισμένον ὑπὸ πλήθους ἀνθρώπων βεβουλισμένον εἰς τὴν ἐσχάτην ἀρχαίαν».

Ἡ γνώμη τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Ἰ. Καποδίστριας περὶ τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν Ἑλλήνων ἦτο ὑπερβολικὴ ἴσως, δὲν ἀπεῖχεν ὅμως κατὰ πολὺ τῆς πραγματικότητος¹. Αὐτός, ἄλλωστε, ἦτο ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον κατέβαλε θετικὰς φροντίδας διὰ τὴν ἴδρυσιν σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, ὡς καὶ διὰ τὴν προμήθειαν βιβλίων καὶ ἐποπτικῶν ὀργάνων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ². Καὶ ὅμως ὑπὸ τῶν ἀντιτιθεμένων αὐτῷ συγχρόνων του ἀπεκαλεῖτο «φωτοσβέστης»³. Αἰσθανόμενος τὴν ἀνάγκην νὰ ἔχη πλησίον του εἰς καιρίας θέσεις ἄτομα τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης του, μετεκάλεσε, πλὴν ἄλλων, ἐκ Κερκύρας τὸν ἀδελφόν του Βιάρων Καποδίστριαν, ὅστις, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐθεωρήθη ὅτι ἀπέτυχε μὲν εἰς τὴν διοίκησιν, διεκρίνετο ὅμως διὰ τὴν μεγίστην ἀφοσίωσίν του πρὸς τὰς ἀρχαιότητας. Οὕτω ἔλαβε σχετικῶς πολὺτιμα, πράγματι, μέτρα, ἀναφερομένη εἰς τὴν οἰκεία θέσει. Βλέπων ὁ Καποδίστριας ὅτι πέριξ του ὑπῆρχον μὲν ἀρχαιόφιλοι⁴,

Και τούτων τῶν θεσιῶν μνημονεύων ὁ ναύαρχος Jurien de la Gravière ἀναφωνεῖ ἀγκυρακτῶν ταῦτα: «Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἐξόχου τούτου ἀνδρός ὃν ἡ Ρωσία παρεχώρησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθ' ὃν ὅμως ἀντέστησαν ἀδυσωπητως ὁ φθόνος καὶ τὸ μῖσος τῶν ἀριστοκρατικῶν τῆς Ἑλλάδος» (Ν. Δραγούμης, ἔ.ἀ. σελ. 81). Ὁ ἴδιος φιλαλήθης ναύαρχος, αὐτόπτης μάρτυς τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος τῆς Ἀνεξαρτησίας, λέγει ἄλλοι: «Ὅτε βραχίωνων στιβαρῶν οὔτε καρδιῶν μεγαθύμων ἐστερεῖτο ἡ Ἑλλάς ἐν ἔτει 1826, ἐστεροῦντο ὅμως τρόπων ὑπάρξεως ἐκεῖνοι οὓς τακτικῶς τις μισθὸς θ' ἀπεδείκνυνεν ἤρωας, ἐνῶ ἡ ἀδυσώπητος πείνα ἐξώθει εἰς τὴν ληστείαν. Καὶ δὲν ἦτο δικαιοτέρον νὰ κατακρίνωσιν οἱ κατήγοροι τὴν Εὐρώπην, ἥτις, διατάζουσα ἀδικήτως, ἐπέτρεπε νὰ ἐξαντλῶνται καὶ οἱ τελευταῖοι πόροι καὶ αἱ τελευταῖαι σταγόνες τοῦ αἵματος τοῦ ταλαιπώρου ἐκείνου λαοῦ;» (Ν. Δραγοῦμης, ἔ.ἀ. σελ. 74).

1. Εἶναι χαρακτηριστικὴ σχετικὴ περικοπὴ τοῦ Ν. Δραγοῦμης, ὑπηρετήσαντος τότε εἰς τὴν Γραμματεῖαν τοῦ Κυβερνήτου. Ἀκούσας ὁ Κυβερνήτης ὅτι ἔχει μόνον ὁ Ἰακωβάκης Ρίζος Νερουλιός, εἰς ἐκ τῶν ἐξ μελῶν τῆς γραμματείας του, δὲν ἦτο ὁ μόνος, ἀλλὰ ὅτι καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἐγνώριζον τὴν γαλλικὴν ἀνεφώνησιν: «Πῶς! . . . γινώσκουσι γαλλικά;» «Ἐπῶρθε δέ», γράφει ἐν συνεχείᾳ ὁ Δραγοῦμης. «διότι ἐνόμιζεν ὅτι εὐάριθμοι ἦσαν οἱ ἐξ ἡμῶν γινώσκοντες γράμματα καὶ μάλιστα ξένας γλώσσας. . .». Βλ. Ν. Δραγοῦμης, ἔ.ἀ. σελ. 91.

2. Ἑλ. Κούρκου, Ὁ Καποδίστριας καὶ ἡ παιδεία. 1827-1832. Β'. Τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τῆς Αἰγίνης. Ἀθήναι, 1972, σποράδην. Βλ. καὶ Εὐαγγ. Μανῆν, Ἀνδρέας Μουστοξύδης, 1785 - 1860, σελ. 40 κ.ἀ. σποράδην.

3. Δημ. Βερναδάκης, Καποδίστριας καὶ Ὄθων. Ἐκδοσις Γαλαξία, Ἀθήναι 1962, σελ. 64 κ.ἀ.

4. Εἰς τὴν Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος τῆς 30 Μαρτίου 1827 (βλ. Αἰκ. Κουμπριανοῦ, ἔ.ἀ. τόμ. Γ', σελ. 330 - 331) ἐδημοσιεύθη τὸ κάτωθι κείμενον («Προκηρύξεις») τοῦ Κ. Πιττάκη (περὶ τοῦ ὁποῖου βλ. κατωτέρω σποράδην), ἐξ ὃς ἐμφαίνεται ἡ ἔντονος ἀπὸ ἐτῶν ἀπασχόλησίς του μὲ τὰς ἀρχαίας ἐπιγραφάς. Πρόκειται περὶ ἀναγγελίας ἐκδόσεως βιβλίου τοῦ Κ. Πιττάκη μὲ 1.600 ἐπιγραφάς, τὸ ὅποιον ὅμως, μὲ τὰς τότε ἐπικρατούσας συνθήκας, δὲν ἐδημοσιεύθη, ἀπλῶς μέρος τοῦ ὅλικοῦ, τὸ ἀναφερόμενον εἰς ἐπιγραφάς τῶν Ἀθηνῶν, θὰ περιελήφθη εἰς τὸ κατὰ τὸ 1835 ἐκδοθὲν γαλλιστὶ βιβλίον του Ancienne Athènes, ἐνῶ ἡ ὑπόλοιπος ἐργασία, ἡ ἀναφερομένη εἰς μνημεῖα ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν, θὰ περιελήφθη εἰς τὴν βραδύτερον ἐκδοθεῖσαν Ἱταλωλογικὴν Ἐφημερίδα. Τὸ κείμενον τῆς «Προκηρύξεως» τοῦ Πιττάκη ἔχει ὡς ἐξῆς:

Κύριε Θ. Φαρμακίδε!

Ἐν Αἰγίνῃ, 1827 Μαρτίου 15

Παρακαλεῖσθε νὰ καταχωρίσητε τὴν παροῦσαν προκήρυξιν εἰς τὴν ἐφημερίδα σας.

Ὁ φίλος σου

Κυριακὸς Πιττάκης

Προκήρυξις

Προ κυριοῦ ἔτρεφον στοχασμὸν νὰ ἐκδώσω εἰς φῶς τὴν συλλογὴν χιλίων ἐξακοσίων ἀνεκδότων ἐπιγραφῶν, γενομένην παρ' ἐμοῦ ἀπὸ τοῦ 1816, ἀρ' ὅτου ἄρχισα νὰ ἐρευνῶ τὰ εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος εὐρισκόμενα προγονικά μου λείψανα· ἀλλ' αἰτία τινὲς ἀνέββαλον μέχρι τοῦδε τὴν ἐκδοσίν μου, τώρα δέ, λαβῶν εὐκαιρίαν, ἀποφασίζω νὰ τὰς τυπώσω.

οὐδείς ἄλλως ἢ το κατ' οὐσίαν ἀρχαιολόγος, ἐσκέφθη νὰ ἀναθέσῃ τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑπιτροπῆς εἰς τὸν φίλον καὶ συμπολίτην τοῦ ἱστορικοῦ Ἀνδρέαν Μουσταξόδη, ἔχοντα ἤδη διακροῖν διὰ τὰς ἱστορικές του μελέτας, ὑποχέοντα μεγάλῃς ἐκτιμήσεως εἰς τὸ ἐξωτερικόν, διαβιῶντα δὲ τότε ἐν Βενετίᾳ¹.

Συνιθροισα αὐτάς προσπαθῶν νὰ τὰς ἀντιγράψῃ ὡς τὸ δυνατόν μετὰ τοῦ ἰαυτοῦ σφραγισμοῦ ὅπως ἔσαν γράμματα, σημειῶνων ὅπου ἔσαν διεσθαρμέναι, καὶ εἰ δυνατόν, σφραγίσων καὶ αὐτὸν τοῦ σφραγισμοῦ τοῦ ἰαυτοῦ εἶθός, ἔπειτα κάτω ἐσημείωσα ποῦ εὐρίσκατο, ὅποιας ἰδιότητος ἦτον ὁ τίθους, καὶ τὴν ἐποχὴν, καὶ ἢ ἀντέγραψῃ.

Ἡ συλλογὴ αὕτη δὲν συνίσταται εἰς μόνον ἐπιτεχνίους, ἀλλ' αἰ περισσώτεροι εἶναι ψήφισματα, σφραγισμα, ἀφαισίματα, ὄροι, καὶ ἄλλα.

Θέλω τυπώσαι αὐτάς, ὅπου εὐρεθῶν εὐκολώτερον γράμματα ἔσονται ἀνάλογοι. Εἰς τὸ βιβλίον μου ἀπὸ τοῦ ἐν μέρει τῆς σε λίδος θέλω ἐκθέσαι ἄπλως τὴν ἐπιγραφὴν, καθὼς τὴν εἶδον, γράμματα ἔσονται, εἰ δυνατόν, καὶ αὐτὸν τὸν τίθους, ἐν δὲ τοῦ ἑτέρου θέλω ἐκθέσαι ἀντίγραφον λεπτογραμμικόν, με ὅσας εἶναι δυνατόν νὰ κάμω εἰκασίας, ὡς τὴν εἰς τοῦ εἶθου ἀδελφὸν ἀντιγραφὴν.

Ἐλπίζω οἱ μικροὶ μου αὐτοὶ κόποι νὰ μὴ δυσχερεστήσων τοὺς σφοδρῆς τῶν φωτισμένων ἰαυτοῦ, ἀλλὰ νὰ φανῶν φρονίως πρὸς ἐμέ, ἐγὼ δὲ μένω νὰ τυπώσω μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλα ὀφείματα.

K. Πιπτάκης, Ἀθηναίος

Βλ. ἐπίσης ἐπιστολὴν τοῦ Κυριακοῦ Πιπτάκη πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1828, αὐτομένης νὰ τοῦ ἀνατεθῇ «ὠπόργημα», ἀφοῦ δίδει περιγραφὴν τῶν γνώσεών του καὶ σημειῖ τὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια ἦν δυνατόν νὰ δώσων περὶ αὐτοῦ συστάσεις (Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 66-68, ἀριθ. ἐγγράφου 43). Εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν δὲν ἀπῆλθεν ὁ Κυβερνήτης—ὄ τὸ ἔκκλιον ἀνακριβῶς ἐντύπωσιν ἀκριεῖ ἀνορθογραφίαι ἐν αὐτῇ (ὡς Κυβερνίτα, Ἐξοχώτητα, σὰς ἴδων, ἐριπέων κ.ἄ.)—δὲ ὁ καὶ ἐπανέρχεται ὁ Πιπτάκης εἰς τὸ αὐτὸ θέμα, διὰ νεωτέρας τοῦ ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Κυβερνήτην, ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου 1829 (Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 70-71, ἀριθ. ἐγγράφου 46). Τὴν φρονίαν ταύτην προσθέτει: «Ἐγὼ ἐγγράφους ἀποδείξεις τῆς πατρίδος μου περὶ ἐκδουλεύσεων καὶ διαγωγῆς μου, καὶ ὅταν θέλετε. Σὰς τὰς δείξω». Ἡ σύνταξις τῆς ἐπιστολῆς παρουσιάζει σολοικισμούς. Πάντως καὶ πάλιν ὁ Κυβερνήτης δὲν συγκατένευσε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸν K. Πιπτάκη, ὁ ὅποιος ἐμφανίζεται ἐπὶ τοῦ προσακρίσιος ἐκ νέου, εἰς ἐγγράφον τῆς Γενικῆς Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπὸ 13 Ἀπριλίου 1829, ἐξ Αἰγίνης, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι καίτε τὴν ἄδειαν νὰ ἀκῶν εἰς Σαλαμῖνα εἰς ἀνακάλυψιν ἀρχαιοτήτων, καὶ ὅσας ἤθελεν εἶρει, νὰ τὰς δίδῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν λαμβάνων μόνον παρ' αὐτῆς ἀντιμισθίαν τινα». Προστίθεται ἐπίσης ὅτι πρὸς τὸν Ἐπιτροπικὸν Συμβούλιον ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην καὶ προσκαλεῖ διὰ τῆς Γενικῆς Γραμματείας τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν νὰ μετακαλέσῃ διὰ τοῦ κατὰ τὰς Δυτικὰς Σποράδας Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου (τοῦ Βικροῦ Καποδίστρια) τὸν διαληφθέντα νέον, καὶ νὰ φροντίσῃ νὰ κάμῃ μετ' αὐτοῦ τὴν ἀνάγκασιν συμφωνίαν κατὰ τὸν καλύτερον καὶ συμφερότερον τρόπον. Ὁ αὐτὸς Ἀθηναίος ἔδωκε πρὸ τινων ἡμερῶν, κατὰ τὴν ἀναφορὰν τοῦ κατὰ τὰς Δυτικὰς Σποράδας Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου, καὶ τινὰ ἀγγεῖα καὶ ἀνάγκυρα, καὶ δίκαιον κρίνεται παρὰ τοῦ Συμβουλίου νὰ τοῦ γνησκονα ἀντιμισθία (βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 86-87, ἀριθ. ἐγγράφου 58).

1. Ἐπιστολαὶ Ἱ. Καποδίστρια, συλλογεῖσαι φροντίσει τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἐκδοθεῖσαι παρὰ Β. Α. Βετταν καὶ μεταφρασθεῖσαι παρὰ Μιχαὴλ Γ. Σχινῆ. Ἀθήνησιν, 1841, τόμ. 2, σελ. 192, 354. Ὁ Ἀνδρέας Μουσταξόδης (1785-1860) ὑπῆρξε σπουδαῖος λόγιος, φιλόλογος, ἱστορικός καὶ ἀρχαιολόγος, μίς τῶν μεγάλων ἑλληνικῶν προσωπικοτήτων τοῦ 19ου αἰ. με σημαντικὴν ἀκτινοβολίαν εἰς τὴν Εὐρώπην. Γνήσιος Ἕλλην πατριώτης ἠγωνίσθη καὶ ἐπὶ διαφόρων πολιτικῶν θεμάτων συνδεσμένον ἰδίᾳ μετὰ τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ πατρίδος τὴν Κέρκυραν, ὑπῆρξεν ὅμως, καὶ συνεργατῆς τοῦ Κυβερνήτου, μετὰ τοῦ ὅποιον διατῆρει στενὴν φιλίαν, καὶ ὁ θεμελιωτῆς τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως, διότι εἰς αὐτὸν ἀνέθεσαν ὁ Ἱ. Καποδίστριας—δικαιῶς ἐνδιαφερόμενος ἐπίσης διὰ τὸ ὄξύ τοῦτο πρόβλημα εἰς τὸ νεοσύστατον ἑλληνικὸν κράτος— τὴν ὀργάνωσιν τῆς.

Συνέγραψε πολλὰ ἔργα, ὑπῆρξε δὲ καὶ ἐκδότης ἢ συνεργατῆς διαφόρων περιοδικῶν ἑλληνικῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν. Μεταξὺ τῶν ἔργων του μεγιστὴν ἐντύπωσιν ἐνεποίησε τὸ βιβλίον του: *Notizie per servire alla storia Corfuesa dai tempi eroici fino al Secolo XII*, Corfu, 1804, τὸ ὅποιον ἐξέδωκεν εἰς ἡλικίαν 19 ἐτῶν. Κατόπιν τούτου διορίσθη διὰ

Ἡ μετάκλησις καὶ τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν ἐδημιούργησε πράγματα εἰς τὸν Κυβερνήτην, ὅστις δὲν ἤτο δυνατόν νὰ προβλέψῃ τὴν δυσφορίαν, ἣτις θὰ ἐδημιουργεῖτο ἐναντίον των εἰς τοὺς (αὐτόβθονας) Ἕλληνας. Φυσικῶς, πρέπει ἐδῶ νὰ σημειωθῇ πῶς, διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν τῆς περιόδου ταύτης, εἶναι πλέον ἢ σαφές ὅτι ὁ Ἰ. Καποδίστριας ἀντιμετώπισεν ἐν γένει φοβερὰν ἀντίδρασιν, τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐπίλογος τῆς ὁποίας ἦτο τὸ δραματικὸν τέλος του, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1831.

Λόγω τῆς μεγάλης ἐμπιστοσύνης τὴν ὁποίαν ἔτρεφε πρὸς αὐτὸν ὁ Τσάρος Ἀλέξανδρος, ἐκτιμῶν τὰς ἐξαιρέτους ἰκανότητάς του, καὶ μετὰ τὴν παραιτήσιν του ἀκόμη, ὁ Κυβερνήτης ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν ἐτέρων δύο Προσταγίδων δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων, ὡς ὄργανον τῆς Ρωσικῆς πολιτικῆς. Ὡς δὲ εἶχον τότε τὰ ἐν Ἑλλάδι πράγματα, μετὰ τὴν διχόνοιαν ἡ ὁποία

τιμητικῶς ψηφίσματος ἱστοριογράφος τῶν Ἰονίων Νήσων, μετὰ μισθὸν τριάκοντα ταλλήρων μηνιαίως. Τὸ 1805 ἀνεκρήρύχθη διδάκτωρ τῆς Νομικῆς ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ραβιά. Ἀμέσως κατόπιν προσεφέρθη νὰ διδάξῃ εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἰδρυθεῖσαν πρῶτην Δημοσίαν Σχολὴν φιλοσοφικὰ μαθήματα ἀμισθί. Εὐρύτατα γνωστὸς ἐν Εὐρώπῃ ἐγένετο, ὅτε ἀνεκάλυψε καὶ ἐδημοσίευσε μέγα μέρος τοῦ, περὶ Ἀντιδόσεως, λόγου τοῦ Ἰσοκράτους. Μετέφρασε τὸν Ἡρόδοτον εἰς τὴν ἰταλικήν, ἐξέδωκε μετὰ τοῦ Δημ. Σχημᾶ τὸ 1816-1817 Συλλογὴν Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων Πουητῶν καὶ Λογογράφων διαφόρων ἐποχῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐν Βενετίᾳ. Συνέγραψε τὸ σπουδαῖον σύγγραμμα Delle Cose Corciresi, ὑπῆρξε δὲ ἐν Κερκύρᾳ, ὁ ἐκδότης τοῦ Ἑλληνομνημόσιου (1843-1853). Ἐβοήθησε τὸν Monti διὰ τὴν εἰς τὴν ἰταλικὴν μετάφρασιν τοῦ Ὀμήρου, συνέγραψε μελέτην περὶ τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης, διαμαρτυρίαν (ἀνωνύμως) διὰ τὴν πώλησιν τῆς Πάργας ὑπὸ τῶν Βρετανῶν εἰς τοὺς Τούρκους τὸ 1819 (Exposé des faits qui ont précédé et suivi la cession de Parga), καὶ Ὑμνον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εἰς τὴν ἰταλικήν, εἰς στίχους, διὰ τὰ κατορθώματα τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου (1821 - 1822), ἐπιθυμῶν νὰ γίνωσιν γνωστὰ πάντα ταῦτα εἰς τοὺς Εὐρωπαίους διὰ τὴν μεταστροφὴν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τῶν διαφόρων Κυβερνήσεων τῆς Εὐρώπης, ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ὑποθέσεως. Ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος Ἕλληρ ἐπιστήμων, ὁ ὁποῖος ἐπεσήμανε καὶ προέβλεπε τὴν σημασίαν τοῦ Μεσαιωνικοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τῆς συνεχείας τοῦ ἔθνους, διὰ τῆς συνδέσεώς του πρὸς τὸ Βυζάντιον. Συνειργάσθη ἐπίσης στενῶς μετὰ τοῦ Fauriel (1821 - 1823), παρὰ χωρήσας εἰς αὐτὸν καὶ τὴν ἰδικήν του συλλογὴν ἑλληνικῶν δημοτικῶν ἀσματίων. Ἀνεκρήρύχθη μέλος, ἀρχικῶς, τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας καὶ τῆς Φλωρεντινῆς Ἀκαδημίας. Μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλα εὐρωπαϊκὰ πνευματικὰ ἰδρύματα καὶ Ἀκαδημίαι τὸν ἀνεκέρυξαν ἀντεπιστέλλον μέλος των. Μετὰ τὸ 1807 μετέβη εἰς Ἰταλίαν, ὅπου ἠσχολεῖτο μετὰ τὰς ἱστοριοδικρικὰς καὶ ἱστορικὰς του μελέτας, διαμένων κυρίως ἐν Μιλάνῳ καὶ Βενετίᾳ. Εἰς τὸ Μιλάνον ἐξέδωκε τὸ διττομὸν ἔργον του Illustrazioni Corciresi, Milano I, 1811, καὶ II, 1814.

Ὅτε ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Ἰ. Καποδίστρια κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου εἰργάσθη λίαν ἀποτελεσματικῶς διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν. Μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου ἐπέστρεψεν εἰς Κέρκυραν, ἀνεμίχθη δὲ ἐνεργῶς εἰς τὴν πολιτικὴν. Ἐξελέγη βουλευτῆς τῆς Θ' Ἰονίου Βουλῆς (Μάρτιος 1850 - Δεκέμβριος 1851), Γερουσιαστῆς καὶ Ἀρχων (ὑπογράφος) τῆς Παιδείας, τὸ πρῶτον μεταξὺ 1832 - 1835 καὶ ἀπὸ τοῦ 1857 μέχρι τοῦ θανάτου του (17/29 Ἰουλίου 1860). Σημειωθήτω ὅτι τὸ 1845 ὁ Ἰ. Κολλέττης δι' ἐπιστολῆς του ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἀ. Μουστοξύδη κατὰν στέργῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν σὺν Θεῷ αὐτονομουμένην Ἑλλάδα, ὅταν ποτὲ ἀποφασίσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ τὸν προσκαλέσῃ. Τοῦ ἔγραψεν ἀκόμη ὁ Κολλέττης: «καὶ ὡς διευθυντῆς τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ὡς καθηγητῆς Ἀστικῆς καὶ Ἰταλικῆς φιλοσοφίας καὶ ὡς πολλὰ ἄλλα ἐπιτηδευόμενος δύνασαι τὰ μέγιστα νὰ ὠφελήσῃ τὴν κοινὴν Πατρίδα». Ὁ Ἀ. Μουστοξύδης ἔχων πικρὰν πείραν ἐκ τῆς πρώτης ἐν Ἑλλάδι παραμονῆς του δὲν ἔδωκε συνέχισιν. Θεωρεῖται ὡς ὁ «μέγας Μεσαιωνοδίφης καὶ ἰδρυτῆς τῆς νέας ἱστορικῆς σχολῆς τῶν Ἑλλήνων, τῆς Ἑπτανησιακῆς ἱστορικῆς σχολῆς». Βλ. διεξοδικῶς περὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου του, Εὐάγγ. Μανθῆ: Ἀνδρέας Μουστοξύδης (1785 - 1860), ὁ ἐπιστήμων, ὁ πολιτικὸς, ὁ ἔθνικος ἀγωνιστῆς (διδακτορικὴ διατριβή), Ἀθήναι, 1960, ὅπου δίδεται ἐνκρηγῆς εἰκὼν τῆς ἐν γένει δραστηριότητος τοῦ μεγίστου τούτου ἀνδρός, ὡς καὶ ἄπασα ἡ σχετικὴ μετ' αὐτὸν καὶ τὰ ἔργα του βιβλιογραφία.

εξηκολούθει να μαστίζη τον τόπον, δεν ήτο δυνατόν να μη εκμεταλλευθούν την κατάσταση αυτήν οι ξένοι, επηρεάσαντες ποικιλοτρόπως τους "Ελληνας και συνετέλεσαντες ὥστε να δημιουργηθῶν ἕκτοτε ἐν Ἑλλάδι μερίδες¹: τὸ Γαλλικὸν λεγόμενον κόμμα, τὸ Ἀγγλικὸν καὶ τὸ Ρωσικόν. Οὕτω, πολλοὶ πατριῶται "Εἴληνες, χωρὶς να κατανοῶν τοὺς λόγους τῆς ἐναντίον τοῦ Καποδίστρια πολεμικῆς τῶν ξένων, ἀντέταξαν συντόμως ἔντονον ἀντίδρασιν κατὰ πάσης ἐνεργείας του.

Χρειαζεται ἐπίσης να θυγῆ ἐνταῦθα καὶ ἐν ἄλλοι στοιχεῖον, τὸ ὅποιον συνετέλεσεν, ὑποσυνειδήτως τότε, βραδύτερον ὅμως, γενόμενον συνειδητόν, ὠδήγησεν εἰς τὴν δημιουργίαν δύο ἀκόμη ἀντιμαχομένων μερίδων "Ελλήνων: τῶν αὐτοχθόνων καὶ τῶν λεγομένων ἀετορχθόνων». Οἱ ἀγωνισθέντες εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ "Ἐθνους "Εἴληνες διέθετον ἀπύθμενον ἀρσίοισιν εἰς αὐτό, ἀνέμενον ὅμως, ὡς ήτο φυσικόν, μετὰ τὴν λήξιν τοῦ Ἀγῶνος, να λάβωιν θέσεις εἰς τὴν Διοίκησιν, ἐξακολουθοῦντες να παίζουιν ρόλον εἰς τὴν μοῖραν τῆς πατρίδος. Διεπνέοντο ἀναμφιβόλως ὑπὸ τεραστίου ἐθνουσιασμοῦ, ὡς ἀνεφέρθη ὅμως σαφῶς ἀνωτέρω, τὰ ὑπ' αὐτῶν διατιθέμενα ἐφόδια ἦσαν συνήθως περιορισμένα, ὑπολειπόμενα κατὰ πολὺ τῶν μεγάλων φιλοδοξιῶν τὰς ὁποίας ἔτρεφον διὰ τὴν μελλοντικὴν συμβολήν των εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς κρατικῆς μηχανῆς. Ἦτο φυσικόν, ἐπομένως, καὶ δὲν πρέπει να διαφεύγη τῆς προσοχῆς τοῦ σημερινοῦ ἐρευνητοῦ, ὅτι οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν, γέμοντες ὑπερηφανεῖας διὰ τὰ μέχρι τότε ἐπιτεύγματά των, μὴ συναισθανόμενοι ὅμως πῶσας εἶχον ἐλλείψεις διὰ τὸν ἐλεύθερον πλέον βίον, δὲν ἔβλεπον διόλου εὐχαρίστως τοὺς μετὰ τὴν Ἀπελευθέρωσιν ἐλθόντας να προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των². Ἐκ τῶν δευτέρων, οἱ περισσότεροι εἶχον τὴν εὐκαιρίαν να ἀποκτήσωιν λαμπρὰν παιδείαν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ. Αἱ οἰκογένειαι πολλῶν ἐξ αὐτῶν, διαβιώσασαι ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς Παραδουναβίους ἡγεμονίας, ὅπου ὁ καθημερινὸς βίος ήτο σχετικῶς ἐλεύθερος, ὑπῆρχον δὲ καὶ εὐνοϊκὰ συνθήκαι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἐμπορίου, διέθετον συγχὰ ἄφθονα οἰκονομικὰ μέσα, δι' ὧν καὶ κατώρθωσαν να δώσωιν εἰς τὰ τέκνα των ἀξιοσημεῖωτον μόρφωσιν εἰς τοὺς χώρους ὅπου ἔζων ἢ εἰς τὴν Εὐρώπην. Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν μερίδων, αὐτοχθόνων καὶ ἀετορχθόνων "Ελλήνων³, δὲν ἀνεπτύχθη ἐξ ἀρχῆς πνεῦμα καλῆς συνεργασίας εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς διοικήσεως, ὅπου, ὡς ήτο ἐπόμενον, οἱ δεῦτεροι κατέλαβον τὰς καριέρας θέσεις, ἐνῶ οἱ αὐτόχθονες, κατ' ἀνάγκην, ἦ ἔμειναν ἐκτὸς ἢ ἔλαβον ἥσσονος σημασίας ὑπουργήματα.

1 Νικ. Δραχολῆς, ἔ.ἀ. τόμ. Α' σποράδην καὶ Ἐπ. Κυριακίδης, ἔ.ἀ. τόμ. Α' σελ. 151 καὶ σποράδην.

2. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος μία λεπτομέρεια τὴν ὅποιαν ἀναφέρει ὁ Νικ. Δραχολῆς (ἔ.ἀ. σελ. 400 "Ὅτε, κατὰ Μάρτιον τοῦ 1829, ἐπέστρεψεν ὁ Κυβερνήτης εἰς Αἴγινα, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐνεργειῶν του, ήτο καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ Πανελληνίου: «Περίεργος δὲ ἡ διακίνησις δι' ἧς ἀνήγγειλε τὰ περὶ τῆς συμπληρώσεως εἰς το σῶμα τοῦτου», γράφει ὁ ἱστορικός. «Ἐπειδὴ», εἶπεν, «εἶναι ἀνάγκη να μεταχειρισθῶμεν ἄνδρας εἰδήμονας περὶ τὰ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς διοικήσεως, διώρισά τινα μέλη τοῦ Πανελληνίου, "Ελληνας μὲν, οὐχὶ ὅμως αὐτόχθονας, ἐλπίζων ὅτι θέλει συγκατανεῦσαι να πρᾶραδεθῆ αὐτοὺς ἡ πατρίς. Ἐγὼ αὐτὸς εὐρίσκαμι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἄλλ' ἢ καρδία μου μοὶ λέγει ὅτι, καίτοι μὴ αὐτόχθον, ἐδικαίωσα μέχρι τοῦδε τὸ ἐπ' ἐμοὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τὴν ὅποιαν τὸ ἔθνος μοὶ ἔδειξε».

3. Ἡ διάστασις αὕτη ὠδήγησεν εἰς τὴν ἐκδοσιν εἰδικοῦ νόμου τὸ 1843, δι' οὗ ἀπεκλείοντο οἱ ἀετορχθόνους ἀπο δι-

Ἐν μέσῳ τούτων φοβερῶν δυσκολιῶν, ὁσημέραι αὐξανομένων, εἶχε νὰ παλαίσῃ ὁ Κυβερνήτης. Μεταξὺ τῶν πολυποικίλων μέτρων, τὰ ὅποια ἦτο ἀνάγκη νὰ λάβῃ συντόμως, ἦτο καὶ ἡ περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Ἔθνους μέριμνα. Ἡ σχετικὴ ἀπόφασις τῆς Γ' ἐν Τροιζῆνι Ἐθνοσυνελεύσεως (ἄρθρον ΙΗ') τὸν εἶχεν ὀρίσει θεματοφύλακα αὐτῶν, ὥστε νὰ μὴ ἐξάγωνται ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Συγχρότατα, ὅμως, ἔφθανον εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας διάφοροι ἀναφοραὶ πρὸς τὸν Κυβερνήτην, διὰ τῶν ὁποίων ἐγνωστοποιῶντο νέα διαρπαγαὶ ὑπὸ ξένων, ἢ προτάσεις τούτων πρὸς διαφόρους Ἑλληνας δι' ἐξαγωγὴν μνημείων¹.

Ὁ Ἰ. Καποδίστριας ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ οὐχὶ μόνον διὰ τὴν παρεμπόδισιν ἐξαγωγῆς ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ χειρογράφων. Προϋπόθεσις ὅμως τούτου ἦτο ἡ ἴδρυσις Μουσείου πρὸς κατάθεσιν τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἡ σύνταξις καταλόγου διὰ τὰ χειρόγραφα. Οἱ κατὰ τόπους δημογέροντες ἐφρόντιζον διὰ τὰ ἀρχαῖα, πολλάκις ὅμως, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ σχετικῶν ἀναφορῶν των, ἦσαν ἀνίσχυροι νὰ ἐπιτύχουν τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, δι' αὐτὸ καὶ ἐζήτησαν σχετικὰς ὁδηγίας καὶ ἐντολάς.

Ἀπὸ ἐτῶν ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς, πληροφορούμενος τὴν διαρροὴν χειρογράφων ἐκ τῶν διαφόρων Μονῶν καὶ ἰδίᾳ ἐκ τοῦ Ἀγίου Ὁρους, εἶχε γράψει: «Πρὸ καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν Ἄλωσιν πολλοὶ λόγιοι ἐπέρασαν εἰς τὴν Ἰταλίαν φέροντες καὶ τὰ βιβλία των, ἅτινα μετὰ τὸν θάνατόν των ἔμειναν εἰς ξένας βιβλιοθήκας. Ἐκτὸς τούτων καὶ οἱ Μῆδικοὶ τῆς Φλωρεντίας ἀπέστειλαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐξεπίτηδες ἀνθρώπους, διὰ ν' ἀγοράζωσιν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ἀντίγραφα. Τούτους ἐμιμήθησαν καὶ ἡγεμόνες καὶ ἰδιῶται καὶ δὲν ἔπαυσαν μέχρι τῆς σήμερον νὰ συναθροίζωσι μὲ τὴν ἐπιμέλειαν, μ' ὅσην ἡμεῖς σκορπίζομεν ἀμέλειαν τῆς Ἑλλάδος τὰ ἀντίγραφα, ἕως οὗ τὴν ἐγύμνωσαν ἀπ' ὅλα τὰ μαρτύρια καὶ λείψανα τῆς ἀρχαίας τῆς δόξης»². Εἶχε τότε προτείνει ὁ Κοραῆς, πρῶτος, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς διαρπαγῆς τῶν χειρογράφων νὰ ἰδρυθῇ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «Ἑλληνικὸν Μουσεῖον», διὰ νὰ συγκεντρωθῶν ἐκεῖ τὰ χειρόγραφα τῶν ἀγιορειτικῶν Μονῶν καὶ τῶν ἄλλων βιβλιοθηκῶν τῆς Ἀνατολῆς, προσθέτων εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν καὶ τὴν ἀνάγκην συντάξεως καταλόγων καὶ τὴν «θέσπισιν αὐστηρῶν διατάξεων πρὸς παρεμπόδισιν τῆς περαιτέρω διαρροῆς»³.

Ἡ σχετικὴ ἀπόφασις τῆς ἐν Ἀθήναις «Φιλομούσου Ἐταιρείας» δὲν ἦτο ξένη πρὸς

οικητικὰς θέσεις. Ἡ κατάστασις ἐπεδεινώθη, ἰδιαιτέρως τὸ 1832, ὅτε μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως Ὀθωνος, καὶ μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεώς του, παρουσιάσθησαν ξένοι, αὐτὴν τὴν φορὰν, οἱ Βαυαροί, οἵτινες ἔλαβον εἰς χεῖρας των τὴν διακυβέρνησιν τοῦ κράτους κατὰ τὴν περίδον τῆς Ἀντιβασιλείας. Μαζὶ των, ἔξαρχῆς ἢ βραδύτερον, ἦλθον καὶ ἄλλοι ξένοι, οἱ ὅποιοι ἀνέλαβον ὑπηρεσίαν εἰς τὸ νεοπαγὲς βασίλειον.

1. Βλ. προχειρῶς εἰς Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, Ἱστορικὰ ἐγγράφα, σελ. 37 - 38, ἀριθ. ἐγγράφου 27, ἀναφορὰν τοῦ Σαμίου ἱατροῦ Ἰωσήφου Δούκας, δι' ἧς γνωρίζει πρότασιν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσίας Ἀλεξάνδρου Ribeaupierre, νὰ προσφέρῃ ὁ Δούκας εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρωσίας «ἀρχαῖα τινὰ πράγματα πολλοῦ λόγου καὶ πολλῆς τιμῆς ἄξια, τῆς προπατορικῆς τέχνης γεννήματα» ἔναντι γενναίης ἀνταμιβῆς.

2. Βλ. Ἀδ. Κοραῆν, Προλεγόμενα, Παρίσιος, 1815, σ. 197 (εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἰσοκράτους, τόμ. 1, Παρίσιος, 1807, σελ. λγ' - μστ') καὶ Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. κ' - κα'.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. κα'.

τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἀδ. Κοραΐ. Κατόπιν τῆς κινήσεως τῆς Ἐταιρείας αὐτῆς καὶ τοῦ Πατριαρχεῖου ἐφρόντισε νὰ δώσῃ πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς ὁδηγίαις, ἵνα λάβουν μέρος διὰ τὴν διατήρησιν τῶν χειρογράφων.

Σημαντικὴ εἶναι διὰ τὴν ἐποχὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ πρῶτα μέτρα τὰ ὁποῖα συντόμισε ὁ Ἰ. Καποδίστριας ἔλαβε διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν ἀρχαιοτήτων, ἐπιστολὴ τοῦ συμβούλου τοῦ Δ. Ὑψηλάντου, Ν. Φλωγαΐτου, ἀπευθυνθεῖσα πρὸς τὸν Κυβερνήτην τὴν 31 Μαρτίου 1828¹. Ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται ἡ συνεχιζομένη ἐξαγωγή ἑλληνικῶν ἔργων ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, οἵτινες «μᾶς τὰ ἀποστεροῦν διὰ παντός». Προτείνει, τέλος, συνεχίζων, ὅτι «μία τῶν ἀξιολόγων... πράξεων τῆς Κυβερνήσεως ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἀπαγόρευσις τῶν ἀρχαιοτήτων, ἀπαγόρευσις ὅλως διόλου ἐξηρημένη ἀπὸ τοῦ κανόνα τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας· συγχρόνως ὅμως... δίκαιον εἶναι νὰ συστηθῶσι Δημόσιον Ἀρχαιολογικὰ Μουσεῖον, τὸ ὁποῖον ν' ἀγοράζῃ τὰς ἀνακαλυπτομένας ἀρχαιότητες, ἂν οἱ ἔχοντες αὐτὰς ἀρνηθῶσι τὴν ἀφιέρωσίν των εἰς αὐτό». Γνωστοποιεῖ δὲ ὅτι ἤγγρασε «διὰφορα ἀρχαῖα σκευὴ ἢ δοχεῖα... ἐξήκοντα περίπου τὸν ἀριθμόν», μὲ σκοπὸν νὰ τ' ἀφιέρωσῃ εἰς τὸ πρῶτον «συστηθησόμενον Δημόσιον Μουσεῖον».

Μουσεῖον ἦτο ἀδύνατον νὰ ἰδρυθῆ ὑπὸ τὰς συνθήκας, αἵτινες ἐπεκράτουν τότε ὁ Κυβερνήτης ὅμως ἐνήργησε, κοινοποιήσας Ἐγκύκλιον μετ' ἀξεχωριστὰς ὁδηγίας τὴν 12 Μαΐου 1828 πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους, προσδιορίζων τὰ ἀπέναντι τῶν ἀρχαιοτήτων καθήκοντά των: «Οἱ Ἐκτάκτοι Ἐπίτροποι θέλουν ἐπαγρυπνεῖ, ὥστε αἱ ἀρχαιότητες, δηλαδὴ νομίσματα παλαιὰ, ἐρμολόγια ἢ ἄλλα ἀρχαῖα λείψανα, νὰ μὴν ἐξάγονται παντελῶς ἀπὸ τὸν τόπον καὶ νὰ παραχωρῶνται κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν παρὰ τῶν Κυρίων αὐτῶν»².

Πολλοὶ ἐκ τῶν Ἐκτάκτων Ἐπιτρόπων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν προσωπικότητες τῆς ἐποχῆς³, ἐφρόντισαν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Κυβερνήτου, προσθέτοντες εἰς τὰ ἄλλα τὸν καθήκοντα καὶ τὴν περιφρουρήσιν τῶν πατρογονικῶν θησαυρῶν. Εἰς ἀναφορὰς των ἐπιστημαίνουσαν τὴν ὑπαρξίν διαφόρων ἀρχαιοτήτων, ἐμποδίζουσαν τὴν ἐξαγωγήν των, προτείνουν δὲ καὶ ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ λάβουν οἱ κάτοχοι ἀρχαίων. Συχνότατα, συνοδεύουν τὰς πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἀναφορὰς των καὶ διὰ προχείρων καταλόγων τῶν μνημεῖων⁴. «Ὅπως ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον περιλαμβάνει ἀναφορὰ τοῦ Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου τῶν Βορείων Κυκλάδων Κωνσταντίνου Μεταξῆ πρὸς τὸν Κυβερνήτην, δι' ἧς τοῦ γνωρίζει τὰς ὑπαρχούσας εἰς χεῖρας ἰδιωτῶν εἰς Μύκονον ἀρχαιότητας, αἵτινες «ἤθελε καταστήσῃ μίαν μικρὰν ἀρχὴν μουσείου, καὶ ἐπομένως μίαν ἀποθήκην, ὅπου οἱ Ἕλληγες φιλοτιμούμενοι ἐμποροῦσαν νὰ διευθύνουν τοὺς ἀρχαιολογικοὺς εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος τὰς ἀρχαιότητας, τὰς ὁποίας ἤθελεν εὔρουν». Τὰ μνημεῖα ταῦτα,

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 38-39, ἀριθ. ἐγγράφου 28.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 39, ἀριθ. ἐγγράφου 29.

3. Κωνσταντῖνος Μεταξῆς, Παναγιώτης Ἀναγνωστόπουλος, Μιχαὴλ Σούτσος, Νικόλαος Καλλιέργης, Κωνσταντῖνος Ράδος κ.ἄ.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 40-43, ἀριθ. ἐγγράφου 31, σελ. 43, ἀριθ. ἐγγράφων 32-33, σελ. 44, ἀριθ. ἐγγράφου 35, σελ. 44-45, ἀριθ. ἐγγράφου 36.

λόγω ἐλλείψεως χρημάτων, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀγορασθοῦν ἀμέσως, ἀναφέρει ὅμως ὁ Μεταξῆς τὰς ἐνεργείας εἰς τὰς ὁποίας προσέβη σχετικῶς, ἀποστέλλων καὶ ἀξιωματικόν διὰ τὴν ἀκρίβειάν του κατὰλογον τῶν μνημείων, ὅπου ἀναφέρονται τὰ πάντα: τόπος προσελύσεως, διαστάσεις, ὕλη, ὑπολογιζομένη ἀξία καὶ σύντομος περιγραφή¹.

Ἐκ τῶν ἀναφορῶν αὐτῶν, τόσον τῶν Ἐκτάκτων Ἐπιτρόπων τοῦ Αἰγαίου ἀλλὰ καὶ τῆς Πελοποννήσου, ὅπου θὰ ἐστάλη, ὡς εἰκάζεται, ἡ ἀνωτέρω ἀναφερομένη Ἐγκύκλιος τοῦ Κυβερνήτου, φαίνεται ὅτι τόσον εἰς τὰς νήσους ὅσον καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον οἱ ξένοι ἀνέπραζον, ὅτι ἠδύνατο, μόνον πού, ἔκτοτε, εὑρισκόν ἐμπόδια, ὀφειλόμενα εἰς τὰ μέτρα τῆς Ἑλληνικῆς διοικήσεως².

Ἡ ψυχὴ τῆς προσπαθείας διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν ἀρχαιοτήτων ὑπῆρξε, κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ἀναμφιβόλως, ὁ Ἐκτακτὸς Ἐπίτροπος τῶν Δυτικῶν Σποράδων, Βιάρος Καποδίστριας, ὅστις μὲ πραγματικὸν πάθος ἐφρόντισε διὰ τὴν διάσωσιν τῶν ἀρχαίων, δίδων σχετικὰς ἐντολάς³, διὰ τὴν περιφρούρησιν τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν ἀνευρισκόμενων εἰς Μῆλον, Ἀνάφην, Τήρον, Σαντορίνην κ.ά.⁴. Τὰ πρῶτα ἀρχαῖα τῆς ἐν Αἰγίνῃ συλλογῆς ἐδωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Β. Καποδίστρια⁵.

Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀφεθῆ ἀσχολίαστον γεγονός, ὑψίστης σημασίας, τὸ ὁποῖον καταδεικνύει ἐπίσης οὐχὶ μόνον τὴν πρὸς τὰς ἀρχαιότητας ἀγάπην, ἀλλὰ καὶ τὴν παρηγοσίαν καὶ ὑπερηφάνειαν τῶν μελῶν τοῦ Πανελληνίου, ἐπιδειξάντων ἦθος δημοσίων ἀνδρῶν, πιστῶν εἰς τὴν τήρησιν τῶν νόμων τοῦ Κράτους, ἀκόμη καὶ ἀπέναντι παρακλήσεων τοῦ Κυβερνήτου, «Ἰσχυροὶ λόγοι», ἔλλειψις πολεμικοῦ ὕλικου δηλαδὴ, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη συμπαραστάσεως τῶν ξένων ἡγεμόνων πρὸς τὸ μὴ ἐλευθερωθῆν τελείως ἀκόμη ἐλληνικὸν κράτος, ὑπεχρέωσε τὸν Κυβερνήτην νὰ ἀπευθυνθῆ τὴν 21 Δεκεμβρίου τοῦ

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 52, ἀριθ. ἐγγράφου 42.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 15-16, ἀριθ. ἐγγράφου 37, ὅπου ὁ κατὰ τὴν Ἀρχαίαν Ἐκτακτὸς Ἐπίτροπος ἀναφέρει περὶ τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἔλαβε, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ ἀρχαιοκαπηλικὴν ἐπιχείρησιν τοῦ διοικητοῦ τοῦ ἀγγλικοῦ πλοῦτος «La Blonde», σιχάψαντος εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου ἐν Πάτραις καὶ εὐρόντος μίαν στήλην, τὴν ὁποίαν ἐπέμενον ἀναιδῶς νὰ ἀποκομίσῃ τελικῶς ἐπέτυχε νὰ μεταφέρῃ τόσον αὐτὴν, ὅσον καὶ ἄλλα μνημεῖα, εἰς τὸ πλοῖον του (αὐτόθι, σελ. 16-17, ἀριθ. ἐγγράφου 38). Χαρακτηριστικὸν ἐπίσης εἶναι ἐγγράφον τοῦ «Ἐφορείου τῆς Μυκόνου», ὅπου ζητεῖται ὑπὸ τοῦ ὑποπροξένου τῆς Ἀγγλίας Πέτρου Κορδία νὰ ἐπιστρέψῃ ζεῦγος ἀρχαίων ἐνωτίων, τὰ ὁποῖα εἶχεν οὗτος ἀποκτήσει ἀνορθόδοξως, παρὰ τινῶν ἐντοπίων, ἐξ ἀνασκαφῶν λαθραίων εἰς Δῆλον (τὰ σχετικὰ ἐγγράφα εὑρίσκονται εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Μυκόνου). Βλ. σχετικῶς, Ἄθηνᾶ Γ. Καλογεροπούλου, ἔ.ἀ. τόμ. III, σελ. 557 κ.έ.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 17, ἀριθ. ἐγγράφου 39.

4. Ὁ Ἄ. Μουστοξύδης εἰς ἐγγράφον του, ἀπὸ 27 Φεβρουαρίου 1830, τὸν ἀποκαλεῖ «τὸν πρωταίτιον τῆς συστάσεως τοῦ Μουσείου καὶ τὸν τοσοῦτον συνεργήσαντα εἰς πλουτισμὸν αὐτοῦ». Βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 139, ἀριθ. ἐγγράφου 113. Φαίνεται, ὅτι ὠρισμένα ἀνευρισκόμενα ἀρχαῖα ἐστέλλοντο πρὸς τὸν Βιάρου, εἰς Αἰγίνα, ὅπου ἠδρεύει, ἐνῶ ἄλλα κατατίθεντο εἰς πλησίον Μονᾶς (βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 84 - 85, ἀριθ. ἐγγράφων 55-56). Πάντως, μέχρι τῆς 20 Μαΐου τοῦ 1829 τὸ Μουσεῖον δὲν εἶχεν ἐπίσημως συσταθῆ (βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 90-91, ἀριθ. ἐγγράφου 63), ἐνῶ, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ἄλλων ἐγγράφων πολιτῶν, ἦτο γνωστὴ ἡ ὑπαρξίς Ἐθνικοῦ Μουσείου ἤδη τὴν 26 Αὐγούστου 1829 (βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 95, ἀριθ. ἐγγράφων 69-70). Ὁ Βιάρος Καποδίστριας ζητεῖ ὅπου τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ τὸ ἐπιτυγχάνει, νὰ δοθῆ ἄδεια ἀνασκαφῆς εἰς Σαλαμίνα, εἰς τὸν ναῶν τότε Κυριακῶν Πιπτάκην, γινώσκον τὸν ἐκ Κερκυρας (Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 86-87, ἀριθ. ἐγγράφου 58).

5. André Papadopoulos Vretos, Mémoires biographiques-historiques sur le président de la Grèce, le Comte Jean Capodistrias, II, σελ. 122 - 123.

1828 πρὸς τὸ Πανελλήνιον (ἀποδεικνύων καὶ ἐκεῖνος μὲ τὴν σειράν του, ὅτι ἐπίστευε πῶς δὲν ἐδίκαιοντο νὰ προχωρήσῃ εἰς σχετικὰς ἐνεργείας, πρὶν ἀκούσῃ τὴν γνώμην τοῦ Πανελληνίου), ζητῶν τὴν ἄδειαν ἐξαγωγῆς ἀρχαιοτήτων ἐκ Μήλου, τὰς ὁποίας ἐπεθύμει νὰ ἀγοράσῃ διὰ τὸ Μουσεῖον τοῦ Βερολίνου ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας. Ὁ Καποδίστριας εἶχε σκεφθῆ νὰ ἀγοράσῃ τὸ Κράτος τὰς ἀρχαιότητες καὶ νὰ τὰς δωρήσῃ εἰς τὸν βασιλέα, ἀναμένων νὰ ἀνταμειφθῆ ἀφθονοπαρόχως διὰ τὴν ἀγορὰν ταύτην. . . δι' ἀποστολῆς πολεμικῶν εἰδῶν, τὰ ὁποῖα ἡ Α.Μ. θέλει εὐαρεστηθῆ νὰ πέμψῃ ἀναμφιβόλως εἰς τὴν Κυβέρνησιν»¹. Τὴν 26 Δεκεμβρίου 1828 τὸ Πανελλήνιον ἀπαντᾷ ἀρνητικῶς, ὑπογραμμίζον ὅτι «δὲν δύναται νὰ παραβῆ τὸν νόμον τὸν ἀπαγορεύοντα ρητῶς τὴν ἐκ τῆς Ἐπικρατείας ἀεξαγωγὴν πάσης ἀρχαιότητος»². Προσθέτων τὰ μέλη του, ἐν τέλει, ὅτι «ἡ δὲ Ἐξουχότης τῆς προβαλλομένη τὸν νόμον τοῦτον ἔμπορεῖ νὰ δώσῃ τὴν πρέπουσαν ἀπόκρισιν πρὸς τὸν κ. Λιμίλιον Βόλφινον»³. Ἐνῶ ὁ Καποδίστριας καὶ οἱ Ἑκτακτοὶ Ἐπίτροποι προσεπάθουν νὰ ἐπιβάλουν τὸν νόμον, ἐμποδίζοντες τὴν ἐξαγωγὴν ἀρχαιοτήτων παρ' οἴουδ' ἕποτε, ὁξὺ ἀνέκυψε πρόβλημα, τὸ ὁποῖον, οὐχὶ μόνον ἐταλάνισε τὸν Κυβερνήτην, ἀλλὰ ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ κατηγορηθῆ ὁ ἴδιος, βραδύτερον, ὅτι δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα⁴.

Ἡ κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1829 ἐλθοῦσα εἰς Πελοπόννησον γαλλικὴ στρατιωτικὴ ἀποστολὴ ὑπὸ τὸν Maison, εἶχε μαζί της τὰ μέλη τῆς Expédition Scientifique de Morée, ἧτις ἀνασκάψασα, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν ἀρχαίαν Ὀλυμπίαν, ἀνεῦρε τὰ «Ὀλυμπιακὰ μάρμαρα», τὰ ὁποῖα καὶ ἐπεθύμει μετὰ ταῦτα νὰ σταλῶν εἰς τὴν Γαλλίαν. Ὑπῆρχεν ὅμως ἡ σχετικὴ ἀπαγόρευσις τῆς ἐν Τροιζῆνι Γ' Ἐθνοσυνελεύσεως, δι' ἣ καὶ ἐκμεταλλευόμενοι οἱ Γάλλοι τὰς πελοποννησιακὰς οἰκονομικὰς καὶ ἄλλας ἀνάγκας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἤσκησαν πίεσιν ἐπὶ τοῦ Καποδίστρια, νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν ἐξαγωγῆς των. Ἐχρειάζετο ὅμως πρὸς τοῦτο νὰ προηγηθῆ ἡ ἄδεια τῆς Δ' Ἐθνοσυνελεύσεως, ἧτις θὰ συνήρχετο κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1829 εἰς τὸ Ἄργος. Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Κυβερνήτης ἐζήτησε κατάλογον τῶν ἀρχαιοτήτων, τὰς ὁποίας ἐπεθύμει νὰ λάβῃ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις, παρήγγειλεν ὅμως νὰ παραδοθῶν εἰς παρακαταθήκην, εἰς τὸν Ἑκτακτον Ἐπίτροπον, ἅπανσι αἱ ἀνευρεθεῖσαι ἀρχαιότητες, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου ἔδωκεν ἐντολήν, τὴν 2 Ἰουνίου 1829, πρὸς τὸν ἐν Ἡλιδι Ἑκτακτον Ἐπίτροπον Σ. Καλογερόπουλον, νὰ φροντίσῃ νὰ λάβῃ «πλήρη κατάλογον ὄλων τῶν εὑρεθησομένων ἐκεῖ πωγμάτων, εἴτε μείνων εἰς τοὺς τόπους, εἴτε κατατεθῶν εἰς χεῖρας τῶν σοφῶν Γάλλων»⁵.

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 51, ἀριθ. ἐγγράφου 41.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 68, ἀριθ. ἐγγράφου 44. Ἐννοεῖ τὸ ἄρθρον III τῆς Διοικητικῆς Διατάξεως τῆς Γ' ἐν Τροιζῆνι Ἐθνοσυνελεύσεως.

3. Ἦτο ὁ ἐντολοδόχος τοῦ βασιλέως, ἀρχαίμακτοπιεὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐζητοῦντο αἱ ἀρχαιότητες. Περὶ τοῦ Wolff βλ. ἐνταῦθα, σελ. 16'.

4. Α.Ε. 1837, σελ. 7 καὶ Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 19 κ.έ. καὶ σσμ. 18. Βλ. ὁμοίως καὶ Ἐπ. Κυριακίδης, Ἱστορικὸν τοῦ Συγγρόνου Ἑλληνισμοῦ, Ἀθῆναι, 1892, τόμ. 1, σελ. 157 καὶ Γ. Ἀσπρέαν, Πολιτικὴ Ἱστορία τῆς Νεωτέρου Ἑλλάδος, Ἀθῆναι, ἔκδ. Β', 1930, τόμ. 1, σελ. 85, ὅπου κρίνονται δικαίως αἱ συναφεῖς ἐνέργειαι τοῦ Ἰ. Καποδίστρια. L. Ross, Erinnerungen und Mitteilungen aus Griechenland, Βερολίνον, 1863, σελ. 151 καὶ K. Mendelson - Bartholdy, Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος (μετ. Ἄ. Βλάχου), τόμ. 2, σελ. 90-91.

5. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 91, ἀριθ. ἐγγράφου 64, ὡς καὶ Fr. Thiersch, De l'état actuel, τόμ. 1, σελ. 21 κ.έ.

Τὰ πράγματα εἶχον οὕτω, ὅτε τὸν Ἰούλιον, ὅποτε ὁ Καποδίστριας εὐρίσκειτο εἰς Ἄργος διὰ τὴν παρακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Δ' Ἐθνοσυνελεύσεως (11 Ἰουλίου-6 Αὐγούστου), ἐπέσθη δεινῶς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Schneider, ἀρχηγοῦ τοῦ Γαλλικοῦ ἐκστρατευτικοῦ σώματος — εἶχεν ἀντικαταστήσει τὸν Maison, — νὰ λάβῃ οὗτος ἐπιτέλους τὴν ἄδειαν ἐξαγωγῆς τῶν «συντριμμάτων» «πρὸς μελέτην ὑπὸ τῶν σοφῶν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας».

Ὁ Καποδίστριας, καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, οὐδεμίαν διάθεσιν θὰ εἶχε νὰ υποκύψῃ εἰς τὰς γαλλικὰς ἀπαιτήσεις. Ὑπῆρχεν ὅμως ἀπόλυτος ἀνάγκη, καὶ πάλιν, τῆς γαλλικῆς συμπαραστάσεως, διὰ τὴν ἐγγύτησιν τοῦ δανείου ἐκ μέρους τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, τὸ ὁποῖον ἐζήτηι ὁ Κυβερνήτης, δι' ἐπειγουσας κρατικὰς ἀνάγκας¹. Οὕτω ὑπεχρεώθη νὰ προβῇ εἰς δραματικὴν εἰσήγησιν πρὸς τὴν Συνέλευσιν, διὰ νὰ δεχθῇ νὰ δώσῃ αὕτη τὴν ἄδειαν ἐξαγωγῆς: «Ἡ Συνέλευσις συμπεραίνει βέβαια τὰ αἴτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἔφεσιν ταύτην τῶν Γάλλων σοφῶν. Ἀλλὰ τοιαῦτα ζητήματα εἶναι πιθανὸν νὰ μᾶς κάμουν καὶ ἄλλοι, καὶ νομίζομεν ὅτι, ὡς πρὸς τὰ λείψανα μόνον καὶ τὰ συντρίμματα τῶν ἀρχαιοτήτων, ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἄδειαν νὰ συγχωρῇ τὴν ἐξαγωγὴν αὐτῶν τότε μόνον, ὅταν ζητῶνται χάριν ἐπιστημονικοῦ τινος καταστήματος ὁποιασδήποτε Κυβερνήσεως². Προσθέτει ὅμως εἰς τὴν εἰσήγησίν του ὅτι: «Ταῦτα παραχωροῦσα ἡ Κυβέρνησις, δύναται νὰ λάβῃ ἀμοιβαίως ἀπὸ τὰς ἀνηκούσας Κυβερνήσεις πράγματα πολύτιμα καὶ ἀφεύκτως ἀναγκαῖα εἰς καταστήματα κοινῆς παιδείας. Βιβλία δηλαδή, ἐργαλεῖα ἀστρονομίας, πρωτότυπα μηχανῶν, κλπ.» Οὕτω ἐπεκυρώθη ἡ ἀπαγόρευσις ἢ θεσπισθεῖσα διὰ τοῦ ἄρθρου ΙΗ' τῆς Διατάξεως τῆς Γ' Ἐθνοσυνελεύσεως, μὲ τὴν ἀνωτέρω ἐξαίρεσιν³.

Τὸ 1829, ὅπως ἀνεφέρθη, μὲ τὴν φροντίδα ἴσως τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας, καὶ ὁποσδήποτε μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Βιάρχου Καποδίστρια, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπίνευσιν τοῦ Κυβερνήτου, εὐρισκομένου τότε εἰς Αἴγιον, ἤρχισεν ὁ σχηματισμὸς τῆς πρώτης ἀρχαιολογικῆς συλλογῆς εἰς τὴν νῆσον, ἀπὸ δωρεὰς πολιτῶν καὶ διάφορα ἄλλα εὐρήματα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε κάπου νὰ κατατίθενται πρὸς φύλαξιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἄνευ τυπικῆς ἰδρυτικῆς πράξεως. Εἰς τὴν Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς 14 Σεπτεμβρίου τοῦ 1829 ἐδημοσιεύθη ἡ πρώτη περὶ ἰδρύσεως ἐν Αἴγινη Μουσείου ἀρχαιοτήτων εἰδησις⁴: «Εὐάρεστον θέλει εἶναι βεβαίως εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας νὰ μάθουν καὶ διὰ τῆς

1. Βλ. ἐπιστολὴν τοῦ Ἱ. Καποδίστρια, ἀπὸ 30 Ἰουνίου 1829, ἐκ Ναυπλίου πρὸς τὸν Schneider εἰς Γ. Φαρμακίδην ἐ.ά. σελ. 19 καὶ 284, σημ. 13.

2. Ἰ. Ζ. Μάμουκας, ἐ.ά. τόμ. ΙΑ' (Ἀθήνησιν, 1852), σελ. 101.

3. Τὸ σχετικὸν Ἔγγραφο Γ' βλ. εἰς Ἰ. Ζ. Μάμουκας, ἐ.ά. τόμ. ΙΑ', σελ. 105, 106, 185 καὶ Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἐ.ά. σελ. 94, ἀριθ. ἐγγράφου 68. Εἶναι ἀξιοπρόσεκτον τὸ αἴτημα τοῦ Κυβερνήτου πρὸς τοὺς ξένους ἔναντι τῆς ἐκχωρήσεως ἀδείας ἐξαγωγῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν μαρμάρων. Εἶχε πάντοτε, ὡς ἀνεφέρθη, τὸ πάθος διὰ τὴν παιδείαν τοῦ λαοῦ. Βιβλία ἔλειπον εἰς τὰ σχολεῖα, ὡς καὶ παντὸς εἶδους ἐποπτικὰ μέσα, δι' ἃ καὶ προσεπάθησε νὰ ἐκμεταλλεῖται καὶ αὐτὴν τὴν περίστασιν διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἀριθμὸν ἐξ αὐτῶν διὰ τὰ σχολεῖα τοῦ ἀναγεννωμένου ἀλλὰ φτωχοῦ ἔθνους. Καὶ αὕτη ἡ πρότασις τοῦ Κυβερνήτου κατεπίθη ὑπὸ τῶν πολυτακτικῶν ἐχθρῶν του, θεωρηθεῖσα ὡς ἀποδεικνύουσα τὴν ἀπέναντι τῶν ἀρχαιοτήτων ἀδιαφορίαν του. Βλ. καὶ σελ. 55', σημ. 4 τοῦ παρόντος Εὐρετηρίου.

4. Βλ. Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς 14.9.1829 καὶ Γ. Φαρμακίδην, ἐ.ά. σελ. 24. Πρβλ. καὶ Η. Καββαδίων, Γλυπτὰ

ἐφημερίδος μας τὰ καλὰ ἔργα τῶν φιλοκάλων πολιτῶν, οἱ ὅποιοι συντρέχουσιν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν, στερέωσιν καὶ πλουτισμὸν καταστήματος ἐντίμου ἅμα καὶ ἐπωφελοῦς. Εἰς τὸ ἐνταῦθα Ὀρφανοτροφεῖον, ἐν ᾧ κατοῦντο τὰ θεμέλια του, εὐρέθησαν ἀγγεῖά τινα παλαιά, τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ μορφή εἶναι ἀξία τῆς περιεργείας τῶν ἀρχαιολόγων. Εὐρέθησαν ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν ἐξοχλισμὸν τῶν ὕδων τῆς πόλεως ἄλλα τοιαῦτα, καθὼς καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ νέου λαιμοκαθαρητερίου εὐρέθη ἀνάγλυπτον, παριστάνον ἵππον μετὰ τοῦ ἵπποκόμου του¹. Αὐταὶ εἶναι αἱ ἀρχαὶ τοῦ νεοσυστηθέντος μουσείου εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐναριθμοῦνται τώρα ἀγάλματα δύο καὶ δύο κεφαλαί, ἐννέα ἐπιγραφαὶ καὶ ἀνάγλυπτα ἐξῆντα ἑπτὰ, ἐν ψήφισμα, ἐν μέγα ἀγγεῖον λίθινον μὲ ἀνάγλυπτα καὶ δύο χρυσᾶ ἐνώτια. Ἐκ τούτων ἐν μέρος ἐσυνήχθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν μὲ μικρὰν δαπάνην καὶ τὰ περισσότερα ἐπροσφέρθησαν ἀπὸ πολιτίας, τῶν ὁποίων διετάχθημεν νὰ δημοσιεύσωμεν τὰ ὀνόματα, καὶ προθυμοῦμεθα τώρα νὰ κάμωμεν τοῦτο² (ἀναγράφονται 17 ὀνόματα δωρητῶν· σημειωτέον ὅτι ἡ ἀναγραφὴ τῶν ὀνομάτων δωρητῶν εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα ἦτο πρότασις τοῦ Μουστοξύδη, περιλαμβανομένη εἰς σχέδιον ψήφισματος τὸ ὁποῖον εἶχε καταρτίσει «Περὶ προτάσεως τῶν ἀρχαιοτήτων», καὶ τὸ ὁποῖον ὅμως τελικῶς δὲν ἐγένετο νόμος)³. «Τὸ κατάστημα τοῦτο ἐπισκέπτεται καθημερινῶς ἀπὸ περιηγητὰς καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιτροπὰς τῶν ὀραίων τεχνῶν τῶν Γάλλων (τῆς Expédition Scientifique), οἱ ζωγράφοι τῶν ὁποίων ἀντιγράφουσι τὰ ἀξιολογώτερα».

Ἐν τῷ μεταξῷ, πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας ἀκόμη, οἰκεία βουλήσει, καὶ μὲ τὴν ἠθικὴν ὑποστήριξιν τῆς «Φιλομούσου Ἑταιρείας», ὡς ἐστὶ μειώθη ἀνωτέρω, ἀπὸ μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὰς ἀρχαιότητας κινούμενος, ἕνας Ἀθηναῖος, ὁ Κυριακὸς Πιττάκης, ἐφρόντιζε διὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ τὴν φύλαξιν ἀρχαιοτήτων ὡς καὶ τὴν ἀνεύρεσιν νέων⁴. Ὁ Πιττάκης, μετὰ τὴν ἐκπαίδευσίν του εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις «Φιλομούσου Ἑταιρείας» ὑποστηριζόμενον σχολεῖον, ἐφρόντισεν εἰς τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν, δὲν ἦτο ὅμως ἀρχαιολόγος. Τὴν ἀτέλειαν τῶν γνώσεών του ἀνεπλήρου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν συγχρόνων καὶ τῶν νεωτέρων του, ἀκάματος ζήλος καὶ ἐργατικότης⁵ καὶ ἡ πραγματικὴ λατρεία, μοναδική, τὴν ὁποίαν ἔτρεφε διὰ τὰ προγονικὰ λείψανα. Ἐγνώριζε τὴν γαλλικὴν καὶ ἀγγλικὴν — ὁ ἴδιος προσθέτει εἰς ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Κυβερνήτην τὴν γερμανικὴν, ἰταλικὴν καὶ λατινικὴν καὶ τὴν σπουδὴν τῆς Ἰατρικῆς⁶. Ὁ Κ. Πιττάκης ἀπὸ τοῦ 1828 ἠτήσατο παρὰ τοῦ Κυ-

τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, Κατάλογος περιγραφικὸς (Ἀθήναι, 1890-1892), Πρόλογος, Ἐπίσης R. Kekule v. Stradonitz, Die antiken Bildwerke im Thesalon zu Athen, Λειψία, 1869, Πρόλογος, Τὸ Μουσεῖον τοπικῶς ἰδρύθη τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἰδίου ἔτους καὶ ὄχι τὸν Μάρτιον, ὡς ἀναγράφουσι οἱ Καββαδίκαι καὶ Kekule. Βλ. ἐνταῦθα σελ. 34, καὶ σημ. 3.

1. Σ. Καρούζου, Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον, Σύλλογὴ Γνωπτῶν Περιγραφικῶς Κατάλογος, Ἀθήναι, 1967, σελ. 38, ἀριθ. 1385.

2. Βλ. σχετικῶς, κατωτέρω, σελ. 97 καὶ ε.

3. L. Ross, Erinnerungen und Mitteilungen aus Griechenland, Βερολῖνον, 1863, σελ. 32.

4. Εἴθ. Καστόρχης, Ἱστορικὴ Ἐκθεσις, Ἀθήνησιν, 1879, σελ. 10-13. Π. Καββαδίκαις, Ἱστορίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Ἀθήνησιν, 1900, σελ. 16.

5. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἐ.ἀ. σελ. 66-68 καὶ 70-71, ἀριθ. ἐγγράφων 43 καὶ 46.

βερνήτου διορισμόν του εἰς τι ἀποβύργημα ἤθελε τοῦ ἐμπιστευθῆναι¹. Ἐπιμένων νὰ ἀσχολῆται ἀποκλειστικῶς μὲ τὰ ἀρχαῖα, προσεπορίζετο τὰ τοῦ ζῆν ἐργαζόμενος ἐν Ἀθήναις² ὡς ξεναγός³, κατεγίνετο μὲ πάθος, σὺν τοῖς ἄλλοις, εἰς τὴν ἀντιγραφὴν ἀρχαίων ἐπιγραφῶν, τὰς ὁποίας ἀνεύρισκε καὶ διεφύλαττε, χωρὶς πάντοτε νὰ κατανοῇ ἀπολύτως τὴν σημασίαν των, ἐφ' ὅσον αἱ ἱστορικαὶ του γνώσεις ἦσαν ἐλλιπεῖς. Παρ' ὅλον ὅτι δὲν ἐπέτυχε διορισμόν του ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια, δὲν ἀπεγοητεύθη, ἀλλ' ἐξηκολούθει τὰς ἐρεῦνας του, καὶ οὕτω, ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ Βιάρου Καποδίστρια ἀπὸ 13 Ἀπριλίου 1829⁴—αἱ προτάσεις τῆς ὁποίας ἐνεκρίθησαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν—φαίνεται ὅτι προσέφερον εἰς τὸ Κράτος ἀρχαῖα ὑπ' αὐτοῦ ἀνευρεθέντα καὶ ἐζήτει νὰ διεξαγάγῃ ἀνασκαφικὰς ἐρεῦνας εἰς Σαλαμίνα, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν νὰ παραδίδῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰ ἀνευρισκόμενα ἀρχαῖα, (λαμβάνων μόνον παρ' αὐτῆς ἀντιμισθίαν τινά)⁵. Ἀντιμισθία ἐπίσης διετάχθη νὰ τοῦ δοθῆ καὶ διὰ τὰς παραχωρηθείσας ὑπ' αὐτοῦ ἀρχαιότητας.

Δέον νὰ σημειωθῆ ἐνταῦθα ὅτι κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον (2.10.1829) ἡ Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας ἀσχολεῖται ἀκόμη μὲ τὰς κινήσεις τῶν Γάλλων ἐπιστημόνων τῆς Expedition, διότι εἶχον φθάσει μέχρις αὐτῆς εἰδήσεις, ὅτι οὗτοι ἀνεκάλυπτον διαφόρους ἀρχαιότητας. Οὕτω, διὰ διαταγῆς τῆς Γραμματείας αὐτῆς πρὸς τὸν Ἐκτακτὸν Ἐπίτροπον τῆς Ἡλιδος⁶, συνιστᾶται νὰ καταβάλλεται ἡ ἀπαιτουμένη ἐπιμέλεια, διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀρχαιοτήτων τούτων, καὶ τὴν ἀποστολὴν των εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τῆς Αἰγίνης: «Ἐπαγρυπνοῦσα [ἡ Ἐπιτροπὴ] καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ὥστε ὅσάκις καὶ ὅπου ἀνακαλύπτονται τοιαῦτα, νὰ συλλέγωνται ἀμέσως ἀπὸ τὰς ἐπιτοπίους ἀρχὰς καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἀποταμιεύονται ἀσφαλῶς, διὰ νὰ κατατεθῶσιν ἐν δέοντι εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ διορισθησόμενον Μουσεῖον». Ὁ Ἐκτακτὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἡλιδος Π. Ἀ. Ἀναγνωστόπουλος, ἀφοῦ ἀπήντησεν εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην, ἐκοινοποίησεν ἀξιοσημείωτον πράγματι, καὶ συγκινητικὴν διὰ τὸ ὕφος τοῦ περιεχομένου τῆς. Ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς περιφερείας του, ὅπου δίδεται ἐρμηνεῖα τοῦ ὅρου Μουσεῖον, προσδιορίζονται δὲ ποῖαι εἶναι αἱ ἀρχαιότητες—πλὴν αὐτῶν περιλαμβάνει εἰς τὰ πρὸς περισυλλογὴν ἀντικείμενα καὶ «βιβλία εἰς μεμβράνας». Σημειοῦται, ἐπίσης, ὅτι αἱ ἀρχαιότητες «φέρουν τιμὴν μεγάλην εἰς τὸ Ἔθνος. Αὗται τιμώμεναι ἀπὸ τὴν σοφὴν Εὐρώπην καὶ ζητούμεναι καθ' ἡμέραν ἀπὸ τοὺς περιηγητὰς φανερόνουν τὴν ἀξίαν των· καὶ ὡς νὰ ἔλεγον εἰς τοὺς Ἕλληνας: Σεῖς δὲν πρέπει νὰ καταφρονῆτε τὰ λείψανα τῶν προγόνων σας! Αὐτὰ σᾶς ἐβοήθησαν, καὶ αὐτὰ ἔχετε χρέος νὰ σέβεσθε, διότι εἶναι ἱερὰ καὶ ἀνήκοντα πράγματα διὰ σᾶς τοὺς ἰδίους, τὴν ὑπόληψιν καὶ τιμὴν

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 66-68, ἀριθ. ἐγγράφου 43.

2. Αἱ Ἀθῆναι εὐρίσκοντο ἀκόμη ὑπὸ τοὺς Τούρκους.

3. Οὗτω ἐγνώρισε πολλὰς προσωπικότητας τῆς ἐποχῆς Ἑλλήνας «ἐτερόχθονας» καὶ ξένους. Βλ. Ἀλ. Ραχναβῆν, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. 2. σελ. 7.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 86-87, ἀριθ. ἐγγράφου 58.

5. Βλ. Διαταγὴν τῆς Γενικῆς Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπὴν εἰς Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 86-87, ἀριθ. ἐγγράφου 58.

6. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 106, ἀριθ. ἐγγράφου 80.

σας». Κατόπιν γνωστοποιεῖ ὅτι: 1. Πρέπει νὰ κατατίθενται εἰς τὴν Ἐπιτροπείαν αἱ ἀνευρισκόμεναι ἀρχαιοτήτες. 2. Οἱ φέροντες ἀρχαιοτήτας θὰ λαμβάνουν ἀποδεικτικὸν τοῦ εὐρεθέντος ἀντικειμένου. 3. Ὁ ζητήται δὲ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ δίδῃ σχετικὴν ἀμοιβήν. 4. Οὐδεὶς ἔχει ἄδειαν νὰ σκάπτῃ εἰς ἐρείπια παλαιῶν πόλεων, πρὶν τὴν λάβῃ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπείαν. 5. Ὅσα ἀρχαῖα τυχὸν εὐρίσκει σκάπτων ὁ καθείς πρέπει νὰ φροντίζῃ νὰ μὴ βλάπτονται καὶ νὰ εἰδοποιῇ περὶ τῆς εὐρέσεώς των. 6. Νὰ ἀνακοινῶνται ἀμέσως εἰς τὴν Ἐπιτροπείαν ἢ ἀνεύρεσις ἐνεπιγράφων λίθων. 7. Ἀπαγορεύονται αἱ πωλήσεις ἀρχαίων, διότι μόνον τὸ Ἔθνος εἶναι ὁ κύριος καὶ ὁ ἀγοραστής ἕλων, ἐκτὸς τῶν δακτυλιδοπετρῶν. 7. Ὁ πωλὼν θὰ τιμωρῆται μὲ πρόστιμον. Ἀρῶν δίδονται καὶ ἄλλαι ὁδηγίαι, ἐν τέλει σημειοῦται ὅτι ἀμοιβὴ μεγαλύτερα εἶναι τὸ νὰ χορηγήσῃ τις εἰς τὸ Ἔθνος του ἀρχαιοτήτα, διὰ τὸν στολισμὸν τοῦ Μουσείου τοῦ Ἔθνους του. Φιλοτιμηθῆτε, Ἕλληνες, καὶ σύμφωνα μὲ τὸν ἔνδοξον σκοπὸν τῆς Κυβερνήσεως, πασχίσατε νὰ πλουτισθῇ τὸ Μουσεῖον τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν τιμὴν σας καὶ τὸν φωτισμὸν σας»¹.

Συχνότατα πολίται ἢ αἱ Ἐκτακτοὶ Ἐπιτροπαί, πρὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1829, ἀνεκοίνουν δι' ἀναφορῶν των πρὸς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας τὴν ἀνεύρεσιν ἀρχαιοτήτων, καὶ ἀφιέρωσιν ὠρισμένων εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον», προσέτεινον διεξαγωγὴν ἀνασκαφῶν ἢ ἐζήτουν ἀμοιβὰς διὰ τοὺς εὐρέτας ἀρχαίων ἢ τέλος κατήγγελλον πωλήσεις ἀρχαίων εἰς ξένους². Ἦτο φανερὸν ὅτι κάποιος ὑπεύθυνος ἐχρειάζετο διὰ νὰ δίδῃ σχετικὰς ὁδηγίας δι' ἅπαντα τὰ εἰδικὰ ταῦτα θέματα.

Πρέπει νὰ εἶχε γίνει συνειδήσις πλέον εἰς τὸν Κυβερνήτην, ὅτι ἦτο ἀναγκαῖα ἡ ἴδρυσις, ἔστω ὑποτυπώδους Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας διὰ τὴν παρακολούθησιν πάντων τούτων τῶν θεμάτων, ὡς καὶ ἡ διὰ νόμου ἴδρυσις Μουσείου Ἀρχαιοτήτων. Καὶ τότε, δὲν διωρίσθη πάλιν ὁ Κυριακὸς Πιπτάκης, διότι προφανῶς ὁ Κυβερνήτης ἐπιθυμῶν νὰ τοποθετήσῃ ἐπικεφαλῆς τόσον τοῦ Μουσείου, ὅσον καὶ τῶν ἄλλων δημοσίων ἐν Αἰγίνῃ «καταστημάτων»³ (Ὁρφανοτροφείου, Βιβλιοθήκης, τῶν Τυπογραφείων τῆς Κυβερνήσεως — γαλλικῆς καὶ ἑλληνικῆς — ὡς καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Σχολείου) ἄνδρα ἐξέχοντα, διαθέτοντα πλήρη ἐφόδια διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν γένει, μετεκάλεσεν, ὡς ἀνεφέρθη, ἐξ Ἰταλίας τὸν Ἀνδρέαν Μουστοξύδην, συμπατριώτην καὶ φίλον του⁴.

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.λ. σελ. 107 - 109, ἀριθ. ἐγγράφου 82. Ἐγκύκλιος ἀπὸ 7 Ὀκτωβρίου 1829 τοῦ Π. Ἀ. Ἀναγνωστοπούλου.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.λ. σελ. 95-100, 104-105, 109, ἀριθ. ἐγγράφων 69 - 72, 78 - 79 καὶ 83.

3. Τὴν Προεδρικὴν πάντων εἶχε μέχρι τότε ὁ Ἐκτακτὸς Ἐπίτροπος Δυτικῶν Σποράδων Βιάρης Καποδίστριας, ὅστις ὁμοίως τότε διωρίσθη Γραμματεὺς (Ἰπουργός) τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν.

4. Εἶχε προηγηθῆ μεταξὺ των σχετικῶς μικρὰ ἀλληλογραφία, ὠρισμένα σημεῖα τῆς ὁποίας εἶναι συγκριτικὰ, διότι ἐκδηλώνουν τὸ ἦθος τοῦ Κυβερνήτου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμμονὴν του νὰ ὀργανώσῃ κράτος ἐν μέσῳ τοῦ χάους: «Ἐλπίω δὲν τολμῶν, τοῦ ἔγραψε, ἢ νὰ σὲ προτείνω νὰ ἔλθῃς νὰ κατασταθῇς ἐδῶ οἰκογενειακῶς, ἐπειδὴ καὶ πάντες συναθροίζομεν καὶ τὸ πᾶν ἀκίμῃ εἶναι ἐρημία, ἐρείπια καὶ ἀταξία. Ἐάν ὁμοίως θέλῃς νὰ ἔλθῃς... καλῶς νὰ ὀρίσῃς. Καὶ ἔχω νὰ σὲ κάμω νὰ τρέξῃς καθὼς ἴθις, ὅσοι κατὰ κακὴν τύχην μὲ ἐγγίξουσιν (Ἐπιστολὴ Ἱ. Καποδίστρια, ἔ.λ., Ἐπιστολὴ Ἀυγούστου 1828, τόμ. 2, σελ. 192). Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1828 γράφει πάλιν ὁ Καποδίστριας εἰς τὸν Μουστοξύδην: «Περὶ δὲ σεαυτοῦ καὶ πάλιν σὲ λέγω ὅτι δὲν τολμῶ νὰ σὲ προβάλλω νὰ συσκευασθῇς καὶ μεταφέρῃς ἐδῶ

Ὁ Ἀνδρέας Μουστοξύδης ἔφθασεν εἰς τὴν Αἴγιναν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1829, ἀνέλαβε δὲ ἀμέσως τὴν διοίκησιν τῶν δημοσίων (καταστημάτων), ὡς ἐξαρχηγεύοντο τότε. Τὴν 21 Ὀκτωβρίου μόνον ἐξεδόθη τὸ ψήφισμα διορισμοῦ του, δημοσιευθὲν εἰς τὴν Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος τὴν 16 Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους¹. Τὸ ψήφισμα εἶναι σύντομον ἀλλὰ οὐσιαστικόν. Γράφεται ἐν αὐτῷ: «Θεωροῦντες τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ὠφέλειαν τοῦ νὰ κάμωμεν βαθμηδὸν τὴν συλλογὴν ὅλων τῶν ἀρχαιοτήτων, τὰς ὁποίας καλύπτει εἰσέτι τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, καὶ αἱ ὁποῖαι, δυνάμεναι νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν πρόοδον τῆς Φιλολογίας καὶ τῶν Τεχνῶν, εὐρίσκονται διεσπαρμέναι εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἐπικρατείας.

» Θεωροῦντες ὡς πρώτην ἀνάγκην νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὸ ἔργον τοῦτο εἰς πολίτην ἔμπειρον περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν, ὅστις θέλει ἐνασχοληθῆι περὶ τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐνεργήσῃ πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου τοῦ σκοποῦ.

» Ἐπιθυμοῦντες νὰ σαφηνισθῶσιν αἱ εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τῆς Αἰγίνης ἀποκείμεναι ἀρχαιοτήτες καὶ ὅσαι θέλουν ἀξήσῃ ἀκολούθως ταύτην τὴν συλλογὴν. Ψηφίζομεν. . .»².

Οὕτω ὁ Ἀνδρέας Μουστοξύδης διωρίσθη Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ἐπιτροπῆς, Ἐφορος τοῦ Κεντρικοῦ Σχολείου, Διευθυντὴς καὶ Ἐφορος τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου καὶ Διευθυντὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου, μὲ ὑποχρέωσιν «νὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἐνέργειαν τοῦ παρόντος ψηφίσματος»³.

σωρηδὸν γυναῖκα, παιδιά καὶ οἰκετεῖαν. Τοῦτο μόνον δύνασαι νὰ κάμῃς, νὰ ἔλθῃς ὡς ἐλεύθερος, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου πρέπει ἐμβριθέστερον νὰ σκεφθῆς μηδὲν προκείμενος ἐκ τῆς περὶ ἐμὲ εὐνοίας σου καὶ ἀγάπης». (Ἐπιστολαὶ Ἰ. Καποδίστρια, ἔ.ἀ. τόμ. 2, σελ. 354).

1. Γενικὴ Ἐφημερίς τῆς Ἑλλάδος, Ἔτος Δ', ἀριθ. φύλλου 77 τῆς 16 Νοεμβρίου 1829. Βλ. προηγεῖρας εἰς Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 110, ἀριθ. ἐγγράφου 84, ὡς καὶ Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος ἀριθ. 70 τῆς ἰδίας ἡμερομηνίας. Διὰ τοῦ ψηφίσματος τούτου ὀρίζεται ὅτι:

Α'. Ὁ Κύριος Ἀνδρέας Μουστοξύδης διαδέχεται τὸν ἔκτακτον Ἐπίτροπον τῶν Δυτικῶν Σποράδων εἰς τὴν ρηθεῖσαν ἐπιτροπὴν τοῦ Ὀρφανοτροφείου Αἰγίνης.

Β'. Θέλει λάβῃ ἐπ' ὅψιν μετὰ τῶν συνεπιτρόπων τὰ καθυποβληθέντα εἰς τὴν Κυβέρνησιν δύο σχέδια περὶ ὄργανισμοῦ τοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ θέλει προβάλλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὁριστικῶς τοὺς κανονισμοὺς οἱ ὁποῖοι κρίνονται ἀρμοδιότεροι πρὸς βελτίωσιν τοῦ καταστήματος τούτου.

Γ'. Ὁ ἔκτακτος ἐπίτροπος τῶν Δυτικῶν Σποράδων θέλει καταστήσῃ τὸν διάδοχόν του εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ὀρφανοτροφείου δίδων εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς πληροφορίες καὶ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἔχει εἰς χεῖράς του.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 21 Ὀκτωβρίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης Ἰ. Ἀ. Καποδίστριας

Ὁ ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως Γραμματεὺς, Χρυσόγελος

Τὸ ψήφισμα τοῦτο ἀπόκειται εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, Φάκελλος Γραμματείας Ἐκπαιδεύσεως, Ὀκτωβρίου 1829. Βλ. καὶ Ἐφημερίδα *Le Courrier de la Grèce*, ἀριθ. 3 (1/13 Δεκεμβρίου 1829). Εἰς τὸ αὐτὸ φύλλον, 77, τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος ἐδημοσιεύθη καὶ ἰδιαιτέρον ἔγγραφον τοῦ Καποδίστρια πρὸς τὸν Μουστοξύδην, ἔπου τοῦ δίδει ὁδηγίαν διὰ τὸν τρόπον ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων του: «Ὁφείλεις, Κύριε, τοῦ γράφει, «νὰ κοινοποιήσῃς τὰς ἰδέας σου εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ψηφίσματος, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐμπιστεύσῃς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου».

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 110, ἀριθ. ἐγγράφου 84.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 110, ἀριθ. ἐγγράφου 84, καὶ ἐνταῦθα σελ. α', σμ. 4.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀναλαμβάνει ὁ Ἀνδρέας Μουστοξύδης τὴν ἐπιστασίαν τῶν ἐν Αἰγίνῃ δημοσίων ἀκαταστημάτων, διακρίνεται σαφῶς ἡ ὑπαρξίς ἀνθρώπου ἀριερωμένου εἰς τὸ ἔργον του, ἀρίστου γνώστου τῶν περὶ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἀρχαιολογίαν θεμάτων, ἐνεργητικοῦ καὶ ὀργανωτοῦ. Εἶναι συγκινητικὸν ὅτι, παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ ἀποδώσῃ αἱ διάφοροι ἐνέργειαι του, συνεχῶς ἔχει κατὰ νόον, εἰς τὰς προτάσεις αἱς ὑποβάλλει πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἑκκλησιαστικῶν καὶ Δημοσίου Ἐκπαιδείσεως, τὴν «τωρινὴν ἔνδειαν» τοῦ κράτους καὶ προσπαθεῖ νὰ κάμῃ τὰς πλείον δυνατὰς οἰκονομίας¹. Δεῖγμα τοῦ χαρακτῆρος του, τῆς εἰς τὸ ἔργον του ἀφοσιώσεως, τῆς φιλοπατρίας του καὶ τῆς πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἀγάπης του, εἶναι ἐπιστολὴ σταλεῖσα ἐξ Αἰγίνης πρὸς τὸν Γ. Καποδίστριαν μετὰ τὸν διορισμὸν του εἰς τὸ Μουσεῖον², ὡς καὶ ἔγγραφόν του πρὸς τὴν Γραμματείαν τῶν Ἑκκλησιαστικῶν κλπ.³ Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1829 ὑπέβαλε πρὸς τὸν Κυβερνήτην σχέδιον ψηφίσματος ἐξ 26 ἄρθρων «περὶ προστασίας τῶν ἀρχαιοτήτων». Τὸ σχέδιον τοῦτο ἄγνωστον διαπί. δὲν ἐγένετο τότε νόμος—, προσέβλεπε τὰ περὶ ἀνασκαφῶν, ἀμοιβῶν ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν εἰς τοὺς εὐρέτας ἀρχαίων κ.ἄ.⁴. Τὸ κείμενόν του, ἀξιοσημεῖον, διότι ἀποτελεῖ τὴν πρώτην προσπάθειαν νομοθεσίας περὶ Ἀρχαιοτήτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Ἐπειδὴ τὰ ἀρχαῖα τῶν ἐλευθερίων τεχνῶν λείψανα διαμένοντα εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ πατρῶον ἔδαφος ὅπου ἐτεχνουργήθησαν ἔτι λαμπρότερον προβάλλουσιν, καὶ ἐπειδὴ ἡ διατήρησις, . . . τῶν ὅσα διέφυγον τὴν τοῦ χρόνου καὶ τὴν τῶν βαρβάρων ἐπήρειαν περιβάλλοντα ἀξιοπρέπειαν εἰς τὸ Ἔθνος χρησιμεῖον εἰς τὴν περὶ τὰ καλὰ σπουδῆν.

1. Βλ. προτάσεις του δι' ἔξοδα ἀνασκαφῆς εἰς Παλάτια Πόρου, Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 118, ἀριθ. ἐγγράφου 93. Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι δι' ἐπιστολῆς του ἀπὸ 21 Ὀκτωβρίου/2 Νοεμβρίου 1829 ὁ Κυβερνήτης τοῦ γράφει χαρακτηριστικῶς: «Ἴδου πρὸς τὸ παρὸν τὸ πρῶτον μέρος τῶν ἔργων ἐπὶ τὰ ὅποια τάχτεσθε, ἐπακολούθησαντες μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ δευτέρου καὶ γενναϊότερου. Σπουρὴς εἰς τὸν ὅποιον καταδικάζονται ὅσοι οἱ συμμετέχοντες τῆς ἐμῆς ταχῆς. Γράφω τῷ Βιάρῳ, ἵνα σᾶς καθιδρύσῃ ἐν τῷ Ὁρφανοτροφεῖῳ. . .». Διὰ τοῦ ἰδίου γράμματος ὁ Καποδίστριας ἐγνώριζεν εἰς τὸν Μουστοξύδην ὅτι ὁ μνηστὴς μισθὸς του θὰ ἦτο 500 γρόσια κατὰ μῆνα. Προσέθετε δὲ «δὲν ἀξιῶ βέβαια νὰ σᾶς ἀρκέσωσιν ἐκ παντὸς 500 γρόσια κατὰ μῆνα. Ὅσον ἂν χρῆζετε μικρὰς τινας προσθήκας μὴ συνέχεσθε, ἀλλὰ κληροσάτε ἐλευθέρως πρὸς τὸν Βιάρου». Εἶναι χαρακτηριστικὸν τοῦ ἤθους τοῦ Μουστοξύδη, ὅτι οὐδέποτε ἐζήτησεν αὐξήσιν, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀντιμισθία του ἦτο πενιχρά. Τοῦτο θὰ τὸ ἐπραΐε, ἀφ' ἐνός μὲν διότι ἠκολούθει τοῦ Καποδίστρια τὴν λιτότητα, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἐφρόντιζε νὰ μὴ ἐπιβαρύνεται τὸ πτωχὸν ταμεῖον τοῦ Ἔθνους μὲ ἐπὶ πλείον δαπάνας.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 113, ἀριθ. ἐγγράφου 86, «Τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὴν Ἐμετέρην Ἐξοχότητα, ὅτι καὶ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τούτων καὶ τῶν περὶ τὰς δύο τυπογραφίας ὑπηρεσιῶν μου, καὶ διὰ τὴν ὅποιαν μέλλω νὰ λάβω συμμεθεξίν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ τυπικοῦ σχολείου καὶ εἰς τὰς μελέτας τῆς εἰς ἐκλογὴν καὶ σύνταξιν στοιχειωδῶν βιβλίων ἐκτελεσθείσης ἐπιτροπῆς, θέλω καταβάλλει πᾶσαν ἐπιμέλειαν, νομίζων ἐμικρῶν μακάριον, ἂν ἐμπορέσω τοῦλάχιστον μὲ τὴν καλὴν μου προαίρεσιν νὰ συνεισφέρω τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴ μέγα τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος οἰκοδόμημα, τοῦ ὁποῦ ἀρχιτέκτονα ἐθέσπισεν ἡ Θεία Πρόνοια διὰ σημείων τόσον λαμπρῶν τὴν Ἐμετέρην Ἐξοχότητα».

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 113-114, ἀριθ. ἐγγράφου 87.

4. Γ. Φαρμακίδης ἔ.ἀ. σελ. 44, καὶ σσμ. 16. Τὸ κείμενον τοῦτο ὑπάρχει εἰς «σχέδιον» εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κρατους, Καποδιστριακὴ περίοδος, φάκελλος Γραμματείας τῆς Παιδείας, Δεκέμβριος 1829. Κείμενον ἑλληνικὸν καὶ γαλλικόν. Βλ. προχείρωσ εἰς Εὐάγγ. Μανῆν, Ἀνδρέας Μουστοξύδης, σελ. 217 κ.έ.

Ψηφίζομεν

α) Πᾶς τις κύριος οἰκίας ἢ ἀγροῦ, εἰς διάστημα μηνός, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος ψηφίσματος, ὀφείλει νὰ παρέξῃ εἰς τὸν τοῦ Τμήματός του διοικητὴν ἀκριβῆ καταγραφὴν τῶν κτισμάτων, ἀγαλμάτων, τορνευμάτων, ἀγγείων κεραμίων, μαρμάρων εἰργασμένων ἢ ἄλλως ἐπισήμων διὰ τὸ μέγεθος καὶ ἐτέρων τοιούτων πραγμάτων σωζομένων εἰς τὰ τείχη ἢ ὑπαρχόντων εἰς τὸν ἀγρόν του.

β) Τὰ αὐτὰ διατάσσονται καὶ εἰς πάντα ἐκκλησιαστικόν, ἱερὸν λειτουργικόν τόπου ἢ χωρίου, ἐπιστάτην ἐκκλησιαστικῶν ἢ ἄλλων κτισμάτων.

γ) Ὁ δὲ διοικητὴς, ἐξετάσας δι' αὐτοψίας τὰ καταγεγραμμένα εἰς διάστημα μηνός μετὰ τὴν τῆς γραφῆς παραλαβὴν, θέλει προσθέσει καὶ ἰδίως αὐτοῦ παρατηρήσεις καὶ σημειώσεις ἐν ταῦτῳ ἢσα παρόμοια πράγματα ἤθελαν εὐρεθῆ εἰς τὰ κτίρια καὶ γαίαι τὰς ἐθνικάς. Θέλει δὲ πέμψῃ τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἰς τὸν τοῦ Μουσείου Ἐφόρον.

δ) Οἱ δ' εἰρημένοι εἰς τὸ α καὶ β ἄρθρον πρέπει νὰ δηλοποιήσωσιν ἐν ταῦτῳ ἂν θέλουν νὰ ἀλλοτριώσωσι πάντα ἢ μέρος τῶν καταγεγραμμένων πραγμάτων.

ε) Κανεὶς τῶν ἐχόντων ἀρχαιότητά τινα δὲν ἔχει ἐξουσίαν νὰ τὴν ἀποξενώσῃ χωρὶς προσήκουσάν τῃ ἀδειαν τοῦ Ἐφόρου.

στ) Ὁ παραβαίνων ταῦτα ζημιούται τὴν ἡμίσειαν τιμὴν τῶν ἀποξενωθέντων ἢ ἀποσιωπηθέντων πραγμάτων κατὰ τὴν τοῦ Ἐφόρου καὶ δύο ἄλλων ἐπ' αὐτῷ τούτῳ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐκλεγθησομένων ἐκτιμητῶν.

ζ) Πᾶσα λαθραία ἐξαγωγή τιμωρεῖται μὲ τὴν ἀφαίρεσιν, ἐκ μὲν τοῦ ἀγοραστοῦ τῶν πραγμάτων, ἐκ δὲ τοῦ πωλητοῦ τῆς τιμῆς αὐτῶν.

η) Ἀπαγορεύεται εἰς τὸ ἐξῆς πᾶσα, πρὸς ζήτησιν ἀρχαίων πραγμάτων, ἀνασκαφὴ γινομένη ἄνευ ἀδείας τοῦ Ἐφόρου ἐπὶ ποινῇ ἀφαιρέσεως τῶν ἀνευρεθέντων πραγμάτων.

θ) Ἡ δὲ τοιαύτη ἀδεια δίδεται μόνον εἰς τὸν κτήτορα τῆς γῆς ἢ εἰς τὸν ἔχοντα τὴν παραχώρησιν αὐτοῦ.

ι) Ὁ Ἐφορος ἢ ὁ ἀντ' αὐτοῦ ἐπίτροπος θέλει διορίσει τὰς περιοχὰς καὶ τοὺς τόπους, ὅπου αἱ ἀνασκαφαὶ συγχωροῦνται καὶ προστάζει τὴν ἔμφραξιν τῶν λάκκων, ὅταν τοῦτο ἀπαιτεῖται διὰ τὴν τῶν δρόμων, ὑδραγωγῶν, δημοσίων καὶ ἰδίων κτιρίων συντήρησιν, διὰ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν καὶ διὰ τὴν τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν.

ια) Ὁ κτήτωρ ἢ ὁ ἐργολάβος τῆς ἀνασκαφῆς ὀφείλει νὰ δίδῃ κατ' ἑβδομάδα εἰς τὸν τοῦ Μουσείου Ἐφόρον, ἀμέσως ἢ διὰ τοῦ διοικητοῦ, ἀκριβῆ καταγραφὴν τῶν ἀνευρεθέντων πραγμάτων ἐπὶ ποινῇ ἀφαιρέσεως αὐτῶν τούτων.

ιβ) Τὰ ἐξ ἀνασκαφῆς τινος προταθέντα εἰς πώλησιν, πρὶν τῆς τοῦ Ἐφόρου ἢ τινος ἐπιτρόπου του ἐγκρίσεως, δημεύονται.

ιγ) Πᾶσα ἀνακάλυψις ἀρχαίου τινός ὑπογείου κτιρίου ὀφείλει νὰ εἰσαγγελθῇ διὰ νὰ διαμαρτυρηθῇ καὶ νὰ ἐγχογραφηθῇ.

ιδ) Ἀπαγορεύονται τὸ νὰ φθείρονται κατ' ὅποιονδήποτε τρόπον, ἄνευ ἀδείας τοῦ Ἐφόρου, τοῖχοι, λιθόστρωτα, καμάραι καὶ πᾶν ἄλλο τι ἀνήκον εἰς ἀρχαῖον κτίριον, οἷον κονίαμα τοιχογραφίαι ἢ ἐπιγραφαί. Ἀλλὰ μήτε νὰ μετατοπίζωνται τὰ τοιαῦτα ὅθεν εὐρίσκονται. Πᾶσα παράβασις θέλει τιμωρηθῆ μὲ τὴν δήμευσιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἀποζημίωσιν τῆς βλάβης.

ιε) Οί κτήτορες γῆς ἐχούσης ἀρχαῖα μνημεῖα δὲν ἔχουν ἄδειαν νὰ τὰ χαλῶσιν, νὰ τὰ προσδιορίζωσιν εἰς ἀναξίαν τινὰ χρῆσιν ἢ νὰ τὰ βλάβωσι μὲ τάρφους ἢ ἐπισωρευόντες γῆν.

ιστ) Οἱ αὐτοὶ κτήτορες ὀρῶντες τὰ τοιαῦτα μνημεῖα νὰ ρθειῶνται θέλουσι τὸ εἰσαγγεῖλαι εἰς τὸν Ἐφορον διὰ νὰ προνοήσῃ τὰ δέοντα περὶ αὐτῶν. Οἱ παραβάντες τοῦτο καὶ τὸ προηγουμένον ἄρθρον ὑποχρεοῦνται εἰς ἀνασκηνῆν μὲ ἴδιὰ τῶν ἐξοδα πάσης ζημίας.

ιζ) Ὅταν μνημεῖόν τι ἀναγνωρισθῇ διὰ τὴν ἀξίαν του μάλιστα καλὸν νὰ διασώζεται, τότε ἡ Κυβέρνησις θέλει ἀποζημιώσει τὸν κτήτορα διὰ τὴν τοῦ ἐδάφους ἀποβολήν.

ιη) Οἱ εὐρέται τεχνουργήματος ἢ ἀπλῶς ἀρχαιότητος τινας, κατὰ τύχην ἢ σκόμπτοντες θεμέλια ἢ ἄλλο τι καὶ οἱ τῶν δημοσίων δρόμων ἐργάται, δὲν ἔχουν ἄδειαν νὰ τὰ σφετερίζωνται καὶ θέλουν εἶσθαι ἔνοχοι εἰς τὰς ἐνταῦθα εἰρημέναις διατάξεις.

ιθ) Ἐὰν ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν εὐρεθέντα τεχνουργήματα μαρμάρου, λευκοῦ, χρωματισμένου κτλ. ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τῆς γῆς ἢ εἰς τὸν ἐργολάβον, πλὴν τῶν θησαυρῶν, διότι ἐπὶ τούτων τὸ Ἔθνος λαμβάνει τὰ εἰς αὐτὸ ἀνήκοντα.

κ) Ἐὰν τυχερῶς εὕρῃ τις τι ἀμίσθωτος ἢ ἔμμισθος ἐργάτης, εἰς τοῦτον ἀνήκει τὸ ἦμισυ τοῦ εὐρήματος, τὸ δὲ ἕτερον παραχωρεῖται εἰς τὸν κύριον τοῦ ἐδάφους. Ὁ παραβάτης τῆς διατάξεως ταύτης χάνει πᾶν δικαίωμα.

κα) Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ κολύβωσις κατ' ὅποιονδήποτε τρόπον καὶ μετακινήσις ἀγαλμάτων, ἀγγείων, πετρῶν καὶ ἄλλων τοιούτων ἀρχαίων πραγμάτων. Ἡ ἀφαίρεσις τῶν ὑλικῶν, . . . παλαιῶν κτιρίων, ἔτι δὲ τὸ νὰ ἀναλύωνται τὰ ἀρχαῖα ἐκ μετάλλου τεχνουργήματα καὶ νομίσματα καὶ ταῦτα ἐπὶ ποινῇ ἀποζημιώσεως τῆς γενομένης βλάβης.

κβ) Εἶδος τῶν προσδιορισθεισῶν κατὰ τῶν παραβατῶν ποινῶν θέλει διακηρυχθῆ διὰ τῆς ἐθνικῆς ἐφημερίδος καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν.

κγ) Εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον θέλουσι διαμένει ἀναγεγραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν χρηστῶν ἐκείνων πολιτῶν, ὅσοι τὸ πλουτίσωσι μὲ τὰς δωρεάς των.

κδ) Διορίζεται διὰ τὰς ἀνασκαφὰς καὶ ἀποκτήσεις πραγμάτων ἀξίων νὰ διαπρέψωσι τὸ τοῦ Ἐθνους Μουσεῖον ποσότης τις χρημάτων εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἐφόρου, ὅστις θέλει παρέχει εἰς τὴν Κυβέρνησιν λόγον κατὰ μῆνα τῶν προχθέντων.

κε) Ὁ Ἐφορος ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ συνεννοῆται δι' ἐπιστολῶν μὲ τοὺς ἐκτάκτους ἐπιτρόπους καὶ διοικητάς. Οὗτοι δὲ πάλιν μετ' αὐτοῦ, περὶ ἀποκτήσεως ἀρχαίων Μνημείων.

κστ) Ὅσα χρήματα προέλθουν ἐκ τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τοῦτο τὸ ψήφισμα ποινῶν, θέλουν χρησιμεύσει εἰς ἀπόκτησιν ἀρχαιοτήτων διὰ τὸ Μουσεῖον.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀνωτέρου Σχεδίου Ψήφισματος φαίνεται ὅτι συνετάχθη καὶ ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 953 πρᾶξις τῆς Κυβερνήσεως δημοσιευθεῖσα εἰς τὴν Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος, ὑπ' ἀριθ. 50/1830. Ἡ πρᾶξις αὕτη ὁμοῦ μὲ τὰς πρότερον ἐκδοθεῖσας, ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τῆς διατηρήσεως καὶ διαφυλάξεως τῶν προγονικῶν μνημείων, ἀπετέλεσε τὴν βᾶσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Νομοθεσίας τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὸν Ἀ. Μουστοξύδην κοινοποιοῦνται ἐφεξῆς ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου ἢ ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας ἅπασαι αἱ σχετικαὶ μὲ ἀρχαιότητος ἀναφοραί. Εἰς τὰς ἐνεργείας του, μέχρι τῆς παραιτήσεώς του ἐκ τῆς ὑπηρεσίας (μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου), τὸν Μάρτιον τοῦ 1832, ὀφείλονται πολλά, ἤτοι: ἡ ὀργάνωσις τῆς συστηματικῆς περισυλλογῆς ἀρχαιοτήτων, — ἐπεχειρεῖ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ταξίδια εἰς τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους, πρὸς εὔρεσιν ἀρχαίων καὶ πλουτισμὸν τῆς συλλογῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου¹ —, ἀνασκαφικαὶ ἔρευναι εἰς διάφορα σημεῖα — ὁ ἴδιος ὁ Μουστοξύδης ἀνέσκαψεν ἐν Αἰγίνῃ πρῶτος εἰς τὸ Ὅρος, ἀποκαλύψας τὰ ἐρείπια τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Διὸς Πανελληνίου², ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του δὲ ἐπραγματοποιήθησαν καὶ ἄλλαι ἀνασκαφαὶ εἰς Αἰγίναν ἰδίᾳ, περὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς Κολώναν³ — πρόνοια περὶ ἀρχαιοτήτων ἐν γένει καὶ τῆς ἀγορᾶς των ὑπὸ τοῦ Κράτους. Ἐφρόντισε, τέλος, διὰ τὴν διαφύλαξιν παλαιῶν χειρογράφων κωδίκων. Διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σχεδίων τὰ ὅποια συνέλαβε διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ὑπηρεσίας του, ἐγένοντο ὑπ' αὐτοῦ σχετικαὶ προτάσεις πρὸς τὸν Κυβερνήτην, ἠκολούθουν δὲ συναφεῖς ἐγκύκλιοι τῆς Κυβερνήσεως, δι' ὧν ὑλοποιοῦντο αἱ σκέψεις του καὶ ἐδίδοντο ἐντολαὶ καὶ ὁδηγίαι εἰς τὰς κατὰ τόπους ἀρχάς.

Πρῶτον του μέλημα ὑπῆρξεν ἡ περισυλλογὴ καὶ διάσωσις τῶν ἀρχαίων. Κατόπιν τούτου, δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὸ τότε Ὑπουργεῖον Παιδείας ἀπὸ 15 Νοεμβρίου 1829, ἐζήτησε νὰ τοῦ διατίθενται ἀπὸ τῆς 15 Ὀκτωβρίου 20 ἕως 30 γρόσια ἡμερησίως διὰ «σκαψίματα, ἔτι δὲ δι' ἀπαιτούμενα ἐφόδια εἰς κανέν μου ταξίδιον δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν καὶ διὰ πορισμὸν τινος ἀρχαιότητος, κτήματος τῶν ἰδιωτῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ Μουσείου». Σημειοῖ, ἐν τέλει ἐκεῖ, ὅτι θὰ δίδῃ κατὰ μῆνα ἀναφορὰν τῶν «ἐκβάσεων τῶν ἐρευνῶν» του καὶ ἀπαρίθμησιν τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν εἰσερχομένων εἰς τὸ Μουσεῖον⁴. Δι' ἐγγράφου τοῦ Κυβερνήτου ἀπὸ 23 Νοεμβρίου 1829 τοῦ γνωστοποιεῖται ὅτι ἐνεκρίθη ποσὸν 500 γροσίων κατὰ μῆνα «ἀναλόγως μὲ τὴν παροῦσαν τοῦ Ταμείου μας κατάστασιν» διὰ τὰς μελετωμένας ἐπιχειρήσεις του⁵.

Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς τάξεως, ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ ἐπικρατῇ εἰς τὰς νήσους τοῦλάχιστον, αἱ ὅποια ἦσαν ἐλεύθεραι, τὸ κάτωθι γεγονός: Ὅταν ὁ κόμης de Laborde ἐζήτησε κατὰ Νοέμβριον 1829, νὰ ἀποκομίσῃ ἐκ Σύρου ἀρχαιότητας, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀγοράσει, ἡ μὲν Δημογεροντία τῆς νήσου τὸν ἠμπόδισεν, ἡ δὲ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ

1. Οὕτω περιώδευσεν ὁ ἴδιος τὸ φθινόπωρον τοῦ 1830 εἰς Κυκλάδας πρὸς περισυλλογὴν ἀρχαίων μνημείων. Ἀξιωματικόν εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἡ πρώτη συλλογὴ ἀρχαιοτήτων τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ἀπεκλήθη Ἐθνικὸν Μουσεῖον, διότι ἀποδεικνύει τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἀπέδιδεν εἰς αὐτὸ ὁ Κυβερνήτης.

2. Βλ. καὶ ἀναφορὰν του εἰς Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 130, ἀριθ. ἐγγράφου 110.

3. Θεωρουμένον μέχρι τινὸς ὡς ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης, περὶ τοῦ ὁποίου ἀναφέρει ὁ Παυσανίας, ὅτι εὑρίσκειτο εἰς τὴν πόλιν τῆς Αἰγίνης.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 117, ἀριθ. ἐγγράφου 92.

5. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 120-121, ἀριθ. ἐγγράφων 96, 97. Εἰς ἐπιστολὴν του ὁ Καποδίστριας πρὸς τὸν Μουστοξύδην, μετὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ δι' ἀνασκαφὰς ποσοῦ, σημειοῖ ὅτι μετ' αὐτὰς (τὰς ἀνασκαφὰς) νὰ ἰσπεδόνεται τὸ μέρος». Ἀποτελεῖ καὶ τοῦτο δεῖγμα τῆς τάξεως, τὴν ὁποίαν ἐπεθύμει ὁ Κυβερνήτης (βλ. Ἐπιστολὰς Ἱ. Καποδίστρια. ἔ.ἀ. τόμ. 3, σελ. 262. Ἐπιστολὴ 20 Ὀκτωβρίου 1829 ἀπὸ τὸ Νυκλίον).

Ἀστυνομίας Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας ἔδωκεν ἐντολήν (εἰς τὴν ἐκεῖ Δημογεροντίαν), πρῶτον, νὰ τοῦ πληρωθοῦν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου τὰ διὰ τὰ ἀρχαῖα καταβληθέντα ὑπ' αὐτοῦ χρήματα, αἱ δὲ ἀρχαιότητες νὰ σταλοῦν εἰς τὸ Μουσεῖον Λιβύνης¹.

Ἀφοῦ ἐτακτοποίησε τὴν διαδικασίαν διὰ τὰς ἀνευρισκομένας ἢ ποικυμένους ἀρχαιότητας, πρῶτον, νὰ τοῦ πληρωθοῦν, ἀπέδωκε συντόμως καρπούς, ἔλαβε μέτρα διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν χειρογράφων, προτείνων νὰ σταλοῦν κατάλογοι αὐτῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ νὰ καταστοῦν ὑπεύθυνοι οἱ ἐπίσκοποι, ἀρχιμανδρῆται καὶ ἐφημέριοι διὰ τὴν φύλαξιν τῶν. Συνεχίζων τὰς προτάσεις του πρὸς τὴν Γραμματείαν τῆς Παιδείας, ὑποβάλλει ἀναφορὰν, περὶ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου 1829, «Περὶ συλλογῆς τῶν παλαιῶν ἐγγράφων καὶ χειρογράφων τῶν σωζομένων ἐν τοῖς Μοναστηρίοις τῆς χώρας». Εἰς αὐτὴν προτείνει νὰ συγκεντρωθοῦν τὰ ὑπάρχοντα χειρόγραφα ἢ βιβλία ἢ περιγραμνά, νὰ σταλοῦν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐκεῖνη νὰ φροντίσῃ νὰ ἀμείψῃ τοὺς κατόχους ἢ διὰ χρημάτων, ἢ διὰ βιβλίων ἄλλων χρεωδεστέρων καὶ γενικωτέρων. Ἐνθυμίζει ἰδίως τὴν Σάμον καὶ Πάτμον, καταλειληλατηθεῖσας παλαιότερον—κυρίως ἢ δευτέρα—ὑπὸ τῶν ξένων. Προσθέτει δὲ καὶ φράσιν χαρακτηριστικὴν: «Μία Κυβέρνησις ἐμπορεῖ νὰ λάμψῃ κατὰ πολλοὺς τρόπους· ἀλλὰ κανένας ἔπαινος δὲν εἶναι οὔτε διαρκέστερος οὔτε περιφανέστερος παρὰ τὸν ὅποιον ἀγαποῦν νὰ ἀνταποδίδωσιν εἰς αὐτὴν αἱ εὐγνώμονες Μοῦσαι»². Κατόπιν τῆς προτάσεως αὐτῆς τοῦ Μουστοζύδη ἠκολούθησε, τὴν 2 Δεκεμβρίου 1829, σχετικὴ Ἐγκύκλιος ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου πρὸς τοὺς Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Προσωρινοὺς Διοικητὰς ὅπου ἀνεφέρετο ἕτι: «προσθέμεθα νὰ συλλέξωμεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ ἐν Λιβύνη Κεντρικοῦ Σχολείου τὰ εἰσέτι σωζόμενα τοιαῦτα χειρόγραφα καὶ βιβλία παλαιῶν ἐκδόσεων, εἴτε κώδικας καὶ περιγραμνοῦς»³. Δυστυχῶς, λόγῳ τῶν ὑπαρχουσῶν τότε συνθηκῶν εἰς τὴν χώραν, ἥτις κατὰ μέγα μέρος κατεῖχετο ἀκόμη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐνῶ ἡ Σάμος καὶ ἡ Πάτμος δὲν εἶχον ἀποδοθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ πλευρὰ αὕτη τῶν φροντίδων τοῦ Ἄ. Μουστοζύδη, ἡ ἀφορῶσα εἰς τὰ χειρόγραφα, δὲν ἐκαρποφόρησε, διότι καὶ οἱ ἠγούμενοι τῶν Μονῶν οὐδεμίαν ἐπέδειξαν ἐπιθυμίαν νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὰς γενόμενας ὑποδείξεις.

Ἡ ἀναφορὰ τοῦ Ἄ. Μουστοζύδη εἶχεν ὑποβληθῆ εἰς τὸν Κυβερνήτην ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 239/13.12.1829 ἐγγράφου. Ἀνησυχῶν ἕμως ὁ Κερκυραῖος λόγιος διὰ τὴν τύχην τῆς, ἐπειδὴ προφανῶς εἶχε καὶ λόγους νὰ φοβῆται κλοπὰς ἢ ἀποκρύψεις τῶν χειρογράφων καὶ παλαιῶν βιβλίων, ἐπανῆλθε διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 59/26.12.1829 ἀναφορᾶς του πρὸς τὴν Γραμματείαν τῆς Παιδείας. Ἐκεῖ, μεταξὺ ἄλλων σημειοῖ: «Ἡ Γραμματεία παρακαλεῖται νὰ μὲ δηλοποιήσῃ ἕν, ἢ πρὸς τοὺς Διοικητὰς τῶν Ἐπαρχιῶν Ἐγκύκλιος πρὸς συλλογὴν τῶν εἰς τὰ Μοναστήρια σωζομένων

1 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 118-119, ἀριθ. ἐγγράφου 94.

2 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 121-122, ἀριθ. ἐγγράφου 98.

3 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 124-125, ἀριθ. ἐγγράφου 102.

παλαιῶν χειρογράφων, πρέπει νὰ τυπωθῆ χωριστὰ καὶ κρυφά, ἢ ἂν πρέπει νὰ σταλθῆ χειρόγραφος, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ ἀπόκρυψις καὶ διαφυγή»¹.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1828, εἶχεν ἀρχίσει νὰ συρρῆ εἰς τὴν Αἴγιναν, πρώτην πρωτεύουσαν τοῦ ἀρτισυστάτου Ἑλληνικοῦ κράτους, πλῆθος ἀνθρώπων ἑτεροκλίτων (πλὴν τῶν στενῶν συνεργατῶν τοῦ Κυβερνήτου), ὡς καὶ παλαιοὶ ἀγωνισταί, διάφοροι λόγιοι, ἀλλὰ καὶ Ἑλληνας ἐκπαιδευθέντες εἰς τὸ ἐξωτερικὸν (Φαναριῶται). Μετὰ αὐτοὺς «συμψύρονταν ἄνεργοι πολεμιστῆς, ἀργόσχολοι πολιτικοί, τυχοδιωκτῆς καὶ θεσιθῆρες»² καὶ πολλοὶ πρόσφυγες ἐκ τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Πελοποννήσου. Μετὰ τὴν εὐκαιρίαν αὐτήν, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἄρτι ἐλευθερωθέντος Ἑθνους, τὴν Αἴγιναν, ἐκτίσθησαν ὠρισμένα σπουδαῖα κτήρια (Ὀρφανοτροφεῖον, Κυβερνεῖον, Ἐυνάρδειον καὶ ἰδιωτικαὶ ἀρχοντικαὶ κατοικίαι). Τὸ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους φαίνεται ὅτι ἔφθασεν εἰς Αἴγιναν ἐκ Παρισίων καὶ ὁ ζωγράφος Ἀθανάσιος Ἰατρίδης. Ὁ Ἄ. Μουστοξύδης διαβλέψας τὰς ἰκανότητάς του, ἐχρησιμοποίησε τοῦτον, ἀναθέσας εἰς αὐτὸν διαφόρους ἀποστολάς.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἄθ. Ἰατρίδῃ ἀναφέρεται διὰ πρώτην φορὰν εἰς ἔγγραφον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, δι' οὗ ὁ Ἄ. Μουστοξύδης γνωστοποιεῖ ὅτι ἐπεφόρτισε αἰδιαιτέρως τὸν κύριον Ἰατρίδην νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τοιαύτην πρᾶξιν», δηλ. εἰς τὴν μεταφορὰν δύο ἀγαλμάτων ἐκ Θερμιῶν, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζε, καὶ ὀρθῶς, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐμπιστευθῆ εἰς τὴν προσοχὴν τῶν ἀπλῶν ναυτῶν τοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον ἐστάλη εἰς τὴν νῆσον διὰ νὰ τὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν Αἴγιναν³.

Διὰ τὸν τόσον κατακριθέντα ὑπὸ τῶν συγχρόνων του, ὡς ἀποτυχόντα εἰς τὸ ἔργον του, Βιάρων Καποδίστριαν⁴, ἀξίζει νὰ ἀναφερθῆ ὅτι καὶ ὡς Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν ἐξηκολούθησε, μετὰ ἰδιαίτερον ζῆλον, τὰς φροντίδας του διὰ τὰς ἀρχαιότητας, ἀποστέλλων εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Αἰγίνης⁵, ὅσας ἐπληροφορεῖτο ὅτι ἀνευρίσκοντο εἰς διαφόρους τόπους.

Ὁ Μουστοξύδης ἐξηκολούθησε νὰ χρησιμοποιοῖ τὸν Ἰατρίδην—, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν διορίσῃ μόνιμον Ἐπιστάτην,— εἰς μικροανασκαφάς, ὡς καὶ εἰς τὴν περισυλλογὴν τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἔτους 1830, ὡς διαπιστοῦται ἐκ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ὀνόματός του εἰς καταστάσεις τὰς ὁποίας ὁ Ἄ. Μουστοξύδης ἀπέστειλε κατὰ μῆνα εἰς Ναύπλιον, «πρὸς ἐπίκρισιν», εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Παιδείας καὶ «εἰς τὸ Λογιστικὸν καὶ Ἐλεγκτικὸν Συμβούλιον»⁶. Ὁ Ἰατρίδης ἤρρισε τὴν περισυλλογὴν, ἀναζη-

1. Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, Φάκελλος Ἐκπαιδευτικῶν, Δεκέμβριος 1829.

2. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 29-30.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 122-123, ἀριθ. ἐγγράφου 99.

4. Νικ. Δραχούμης, Ἱστορικαὶ Ἀναμνήσεις, τόμ. Α' σελ. 107.

5. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 125, ἀριθ. ἐγγράφου 103.

6. Αἱ ἀναφοραὶ αὗται τοῦ Μουστοξύδῃ ἀποτελοῦν διαναγῆ εἰκόνα τῆς τάξεως καὶ τοῦ αἰσθήματος εὐθύνῃς διὰ τῶν ὁποίων ἦσκει τὰ καθήκοντά του. Ἐκάστη ἀναφορὰ συνοδεύετο ὑπὸ Καταλόγου τῶν εἰσχυριστῶν εἰς τὸ Μουσεῖον ἀρχαιοτήτων. Βλ. προχείρως Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 130-135, ἀριθ. ἐγγράφων 110, 111 καὶ Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 41 κ.έ. Δὲν πρέπει νὰ παραλειθῆ τὸ γεγονός ὅτι ὁ Μουστοξύδης ἐχρησιμοποίησε καὶ τὸν ἀρχιτέκτονα Στ. Κλε-

των αρχαιότητας οὐχὶ μόνον εἰς Ἀθήνας, ἀλλὰ καὶ εἰς πλησίον χώρους, ὡς ἡ Σαλαμίς, τὰ Μέγαρα, ἡ Ἐλευσίς κ.ά. Ἡ γόραζεν ἀρχαῖα ἀπὸ χωρικοῦ καὶ διενέργει μικρονασκαφάς. Οὕτω ἐγένετο δυνατὸς ὁ πλουτισμὸς τῆς πρώτης ἐθνικῆς συλλογῆς ἀρχαίων, χάρις καὶ εἰς τὸν ἐπιδειχθέντα μέγιστον ζήλον τοῦ Ἄθ. Ἰατρίδου, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη. Μετὰ χρήματα δοθέντα ὑπ' αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς αὐτὸν στείλλομένου κατὰ μῆνα κοινούλου, ἐνήργησεν ἐπίσης «σκαψίματα», εἰς διαφόρους χώρους τῆς δικαιοδοσίας του, ὁ Ἐκτάκτος Ἐπιτρόπος τῆς Στερεῆς, Κεφαλῆν Κωνσταντῖνος Μεταξῆς, στρατηγὸς κατὰ τὸν ἀγῶνα τῆς Παλιγγενεσίας¹.

Παρ' ὅλας τὰς γενναίας προσπάθειάς, τόσον τοῦ Μουστοξύδη καὶ Ἰατρίδου, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τόπους Ἐκτάκτων Ἐπιτρόπων, πολλὰ ἀρχαιότητες ἐξηκολούθησαν νὰ φυγαδεύωνται². Ἀκριβῶς ἐπειδὴ συνεχίζοντο ὑπὸ τῶν ξένων αἱ διαρπαγαὶ ἀρχαιοτήτων, φαίνεται ὅτι ὁ Κυβερνήτης ἀπέστειλε, ἀπὸ 23 Ἰουνίου 1830, ἐκ Ναυπλίου, νέαν περὶ περισυλλογῆς καὶ διαφυλάξεως ἀρχαιοτήτων Ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Διοικητὰς τῆς Ἐπικρατείας³. Ἐνδεικτικὸν τοῦ εὐαισθητοῦ, φιλοδικαίου καὶ ἀγαπῶντος τὴν τάξιν χαρακτῆρος τοῦ Καποδίστρια εἶναι καὶ ἡ ἐν αὐτῇ περιεχομένη παράγραφος, ὅπου τονίζεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις «δὲν ἀνέχεται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐπηρεασθῶσιν ἢ νὰ βλαφθῶσιν ὅπως οὖν τὰ δίκαια τῆς ἰδιοκτησίας· διότι ὁ μόνος αὐτῆς σκοπὸς (τῆς ἀπαγορεύσεως πωλήσεως καὶ ἐξαγωγῆς τῶν ἀρχαιοτήτων) εἶναι τὸ ἀληθινὸν συμφέρον τοῦ Κοινοῦ καὶ τοῦ μεριστοῦ πολίτου, διὰ τὸ ὅποιον καὶ μόνον ζητεῖ νὰ γνωρίσῃ τὰς εἰσέτι διασωζομένας ἀρχαιότητας εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἐκτιμήσῃ αὐτὰς ἀξίως πρὸς ὄφελος τῶν ἐχόντων αὐτὰς κυρίων, καὶ νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃ ἀπλῶς νὰ εἰδοποιήσωσι διὰ τοῦ Διοικητοῦ τὸν Ἐφορον τοῦ Ἔθν. Μουσείου, ὅποιον ἔχουσι σκοπὸν περὶ αὐτοῦ καὶ πῶς θέλουσι νὰ τὰς διαθέσωσι»⁴.

Ἀπιγορεύετο, ἐπίσης, ἡ διενέργεια ἀνασκαφῆς ἄνευ ἀδείας τῆς Διοικήσεως, γνωστοποιεῖται δὲ ὅτι «πᾶσα ἐπιχειρήσις λαθραίας ἐξαγωγῆς ἀρχαιοτήτων εἰς ξένην γῆν, μνησμένη εἰς τὰ δικαστήρια, θέλει τιμωρεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους»⁵. Καὶ πάλιν, εἰς

ἀνθρὸν διὰ «σκαψίματα» εἰς τοὺς πρόποδας καὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ἕρους Ἁγίου Πέτρο (τὸ ὄρος Ἀθήνης), ἀντιληφθεὶς ἔκτοτε τὴν σημασίαν τῆς συμβολῆς ἀρχιτέκτονος εἰς ἀνασκαφάς, βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.α. σελ. 133-135, 156, ἀριθ. ἐγγράφων 111 καὶ 129, σελ. 157-158, ἀριθ. ἐγγράφου 131 (Φεβρουαρίου), σελ. 162-163, ἀριθ. ἐγγράφου 134 (Ἰουλίου), σελ. 164, ἀριθ. ἐγγράφου 137 (Αὐγούστου).

1. Τοῦτο προκύπτει ἐξ ἐγγράφου τοῦ Ἀρχείου τοῦ Ὀρφανοτροφείου τῆς Ἀθήνης, διότι δὲν ἔχουν διασωθῆ ἀπασα καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη σταλεῖσαι πρὸς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημόσιου Ἐκπαιδεύσεως μηχανεῖα ἀναφοραὶ του. Βλ. Γ. Φαρμακίδου, ἔ.α. σελ. 288, σημ. 17.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.α. σελ. 141, ἀριθ. ἐγγράφου 115, ὅπου ὁ Διοικητὴς Σίφνου κατ' ἀφοῦ γνωστοποιεῖ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον Παιδείας ὅτι «διάρρητοι ἄλλοθενεῖς καὶ Ἕλληνες ἐντόπιοι, ἀνασκάπτουτες κατὰ τὴν νῆσον Μῆλον, εὐρίσκουσι πᾶν εἶδος ἀρχαίων», περαινὼν τὴν ἀναφορὰν ἀναγγέλλει ὅτι «φθάνει φερχάδα Ἀμερικανικὴ, διὰ νὰ ἀνασκάσῃ καὶ αὕτη καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὰ τῆς ἀρχαιότητος ποθούμενα».

3. Ἡ ἐνέργεια αὕτη πρέπει νὰ ἦτο ἀποτέλεσμα ἀναφορᾶς τοῦ Μουστοξύδη, ὑπ' ἀριθ. 220 ἀπὸ 15.5.1830, πρὸς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Παιδείας, δι' ἧς ὑπενομιλεῖ τὴν ἀνάγκην διαφυλάξεως καὶ περισυλλογῆς τῶν χειρογράφων τῶν Μονῶν τοῖς Γενικῶν Ἀρχεῖα Κράτους, Φάκελλος Γραμματείας τῆς Παιδείας, Μάιος 1830.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.α. σελ. 142-145, ἀριθ. ἐγγράφου 117.

5. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, αὐτόθι.

ἐκτέλεσιν τῆς Ἐγκυκλίου αὐτῆς, ὁ ἀξιότατος Ἐκτακτος Ἐπίτροπος τῆς Ἡλίδος Π. Ἄ. Ἀναγνωστόπουλος διατυπώνει, εἰς ἀναφορὰν τοῦ πρὸς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας καὶ τὸν Ἐφορον τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, λίαν εὐστόχους προτάσεις ἀποβλεπούσας εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς προσπαθείας διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τῶν χειρογράφων¹.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐστάλησαν ἐκ τοῦ Ἀγ. Ὄρους πρὸς τὸ Μουσεῖον Αἰγίνης κιβώτια περιέχοντα χρυσοβούλλα καὶ ἄλλα τιμαλφῆ τῶν Μονῶν. Ὁ Μουστοξύδης, δι' ἀναφορᾶς τοῦ ὑπ' ἀριθ. 275/Π.6.1830, ζητεῖ ἀπὸ τὴν Γραμματεῖαν τῆς Παιδείας νὰ τοῦ ἐπιτραπῆ ἡ ἀντιγραφή τῶν χρυσοβούλλων. Τὸ αἴτημά του ἰκανοποιήθη, κατόπιν δὲ τῆς γενομένης ἀντιγραφῆς, τὰ κιβώτια ἐπεστράφησαν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος².

Εἰς τὴν Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος, ἀριθ. 74 τῆς 13 Σεπτεμβρίου 1830, ἐκφράζονται ὑπὸ τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη εὐχαριστίαι πρὸς τὸν Ρῶσον πλοίαρχον Ἐπανταχίνη διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ δωρεὰν δύο «ἐλληνικῶν ἀρχαιοτήτων», κατατεθεισῶν εἰς τὸ Μουσεῖον Αἰγίνης. Δι' ἐτέρας τοῦ ἀναφορᾶς (ἀριθ. 632 τῆς 26.2.1831) γνωρίζει πρὸς τὴν προϊσταμένην τοῦ ἀρχῆν ὅτι ἔλαβεν ἐξ Ἄνδρου χειρόγραφα τῆς ἐκεῖ Ἱερᾶς Μονῆς. Τὸν δὲ Μάιον τοῦ 1831 δι' ἀναφορᾶς τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ζητᾷ νὰ ἐκφρασθοῦν εὐχαριστίαι τῆς πρὸς τὸν ἡγούμενον καὶ τοὺς μοναχοὺς τῆς Μονῆς Παναχράντου Ἄνδρου, διότι προσέφεραν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην χειρόγραφα «ἀρχαῖα καὶ καλά»³.

Ἐν τῷ μεταξὺ, ἡ δραστηριότης τοῦ Ἰατρίδη, χάρις εἰς τὸν Ἀ. Μουστοξύδη, ἐπεξετείνεται. Ἐκδηλοῦται δὲ ἡ πρὸς αὐτὸν ἐκτίμησις τοῦ Ἐφόρου τοῦ Μουσείου εἰς ἔγγραφόν του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, ὅπου ἀναφέρεται εὐφρόμως, τονιζομένων τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας μέχρι τότε εἶχε προσφέρει («ὁ κ. Ἰατρίδης, ὅστις πολλὰ τὸν ἐχρησίμευσεν (εἰς τὸν Μουστοξύδη) εἰς ἀνίχνευσιν τῶν μνημείων, καὶ ἄξιος ἰχνογράφος, καὶ ἄλλοτε ἀναλαβὼν τοιαύτην ὑπηρεσίαν εἰς παρομοίας περιστάσεις. . .)»⁴. Ἐνῶ ὁ Ἰατρίδης ἐχρησιμοποιεῖτο κανονικῶς δι' ἐπιστασίαν καὶ ἄλλας ἐργασίας, δὲν διωρίσθη μέχρι τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ Μουστοξύδη ἐξ Αἰγίνης ὡς τακτικὸς ὑπάλληλος εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Ἐκτὸς τῶν ἐξόδων διὰ «σκαψίματα» ἐλάμβανε, φαίνεται, καὶ ποσὸν «ὄχι μεγαλύτερον ἀπὸ ὀγδόντα φοίνικες τὸ μῆνα γιὰ δικαιώματα ἐπιστάσις»⁵.

Δεκατέσσαρες μῆνες μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς Ἐφορείας τοῦ Μουσείου Αἰγίνης ὑπὸ τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1830, τὸ δημόσιον ἐκεῖνο «κατάστημα» περιεῖχε ἀρκετὰ ἀρχαῖα.

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 145-146, ἀριθ. ἐγγράφου 118.

2. Εἰς Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους, Φάκελλος Ἐκπαιδεύσεως, Ἰούνιος, Ἰούλιος ἀναφορὰ ὑπ' ἀριθ. 340 τῆς 3.7.1830 κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 933/18.6.1830 Διαταγῆς καὶ 703 τῆς 26.5.1831.

3. Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους, Φάκελλος Ἐκπαιδεύσεως, Μάιος 1831, ἀναφορὰ ὑπ' ἀριθ. 619 τῆς 5 Μαΐου 1831.

4. Ἐπρόκειτο νὰ χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν ἐπίβλεψιν μεταφορᾶς ἀρχαιοτήτων διὰ πλοίου ἐκ τῶν νήσων Κάσου, Καρπάθου, Ἀστυπαλαίας καὶ Ἀνάφης. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 148-149, ἀριθ. ἐγγράφων 121, 122.

5. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 45.

«Αλλ' ἂν ἡ Κυβέρνησις τὰ πάντα κινήσῃ πρὸς τὴν μέλλουσαν τῆς πατρίδος εὐδαιμονίαν, γράφει εἰς τὴν συνήθη μηνιαίαν ἐκθεσὶν τοῦ Μουσταζζύδης, ἀναφερόμενος καὶ εἰς τὰς ἐργασίας αἰτίνας ἐγένοντο εἰς τὰ ἄλλα δημόσια «καταστήματα» τῆς Αἰγύπτου, «προσφώνουσα τὴν νέαν καὶ αὐξανομένην γενεάν εἰς ἀρετὴν καὶ σοφίαν, δὲν ἐλησμονήσεν ὅτι πρὸς τὴν κτῆσιν τῶν δύο τούτων τελευταίων ἀρχαῶν ἰσχυρότατα εἰσπύρια εἶναι αἰ λαμπρά ἀναμνήσεις τῆς φιλοκαλίας καὶ τῆς εὐφροῦας καὶ τῆς πολιτικῆς μεγαλειότητος τῶν προγόνων μας. Τοιαῦτα σκοπεύουσα διέταξε τὴν σύστασιν ἑνὸς Ἑθνικοῦ Μουσείου, εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ παρὸν νὰ συλλεχθῶσιν ὅσα λείψανα ἐκινδύνευαν νὰ διαφραδῶσιν ἢ νὰ γένωσιν ἔρμαιον τῶν ξένων, φυλακτομένη νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τῆν γῆν ὅσα αὐτὴ οἰκτείρουσα καλύπτει εἰς τὸν κόλπον τῆς, ἅμα παύσων ἢ ἐνδεῖα τοῦ Γαμείου καὶ ἄλλα ἀνάγκαι μᾶλλον ἐπιχειρῆσαι καὶ καταπεύρουσαι. Ἔως τώρα τὸ Μουσεῖον περιέχει: ἀγγεῖα ζωγραφισμένα διαφόρων σχημάτων, μεγέθους καὶ ποιότητος 109, λύχνους 108, ἀγαλμάτια 24, ἀλάβαστρα 34, ἄλλα κεράμια 16, ἀγγεῖα ὑάλινα 19, σπονδεῖα, ὄπλα καὶ διάφορα ἄλλα σκευὴ γάλικα 137, ἐπιγραφὰς 71, ἀγάλματα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἀκέραια 24, ἀνάγλυφα 14, τεμάχια γλυπτικῆς 53, νομίσματα 159. Ἐν Αἰγύπτῳ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1830. Ἄ. Μουσταζζύδης»¹.

Ἐξ ἐτέρου ἐγγράφου τοῦ Ἐφόρου τοῦ Μουσείου πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Παιδείσεως Γραμματεῖαν, ἀπὸ 6 Ἀπριλίου 1831, φαίνεται ὅτι, μὲ συνεργάτας του τὸν Schaubert καὶ τὸν Lüders², ὁ γνωστὸς Ἑλληὴν ἀρχιτέκτων Σταμάτιος Κλεάνθης ἐξεπόνησε τὸ σχέδιον τῆς νέας πόλεως Βαστίτζης (σημ. Αἰγίου)³. Ἀποτελεῖ καὶ ἡ ἐνέργεια αὕτη δεῖγμα τῆς φιλοκαλίας τοῦ Κυβερνήτου, ὅστις ἐφρόντισεν, ὡς καλλιεργημένος Εὐρωπαῖος, νὰ γίνεται ἡ σχεδίασις τῶν νέων πόλεων ὑπὸ εἰδικῶν.

Ἦδη ὅμως τὰ νέφη συνεσφορεύοντο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Κυβερνήτου καὶ τῶν συνεργατῶν του. Οἱ ἀρχικοὶ ψίθυροι ἐναντίον του εἶχον μεταβληθῆ εἰς φοβερὰν ἀντιπολίτευσιν κατὰ πάσης ἐνεργείας του⁴. Ἐκεῖνος ὅμως, ἀτόραχος, ὑπέμενε, μὴ ἐννοῶν νὰ μεταβάλλῃ πορείαν διὰ νὰ γίνῃ ἀρεστὸς εἰς τοὺς ξένους ἢ εἰς τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὑποκινουμένους ἐντοπίους. Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν του διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τὴν Ἀναγέννησιν τοῦ Ἑθνους, προσπαθῶν νὰ τὸ ὀργανώσῃ ἐπὶ στερεῶν θεμελίων, καθυβρίζετο⁵. Οἱ διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλίας

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.χ. σελ. 152-155, ἀριθ. ἐγγράφου 127.

2. Καὶ οἱ δύο οὗτοι, ὡς καὶ ὁ Hansen, εἶχον διορισθῆ ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια ἀρχιτέκτονες τῆς Κυβερνήσεως.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.χ. σελ. 158-159, ἀριθ. ἐγγράφου 132. Δεῖγμα ἀκόμη καὶ τῆς περὶ τὴν τοιοδομίαν μερίμνης τοῦ Ἱ. Καποδίστρια, ἀποτελεῖ ἐπίσης ἡ εἰδησις ὅτι τὸ σχέδιον τῶν Πατρῶν εἶχε κάμει ὁ ἀρχιτέκτων Βουλγαρῆς. Βλ. Ν. Δραχούμην, ἔ.χ. τόμ. Α', σελ. 93.

4. «Καὶ ὅτε, τὸ 1831 ἔτος, ἡ ἀντιπολίτευσις ἐκμανεῖσα ἠπειλεῖ καταστροφῆν, ἦτις καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ, ὅτε ἄσματα ἀπαίσις ἐδημοσιεύοντο καὶ κατ' αὐτῆς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνοστάτου ἄρχοντος, ἠγωνίσθη καὶ ἀπ' εὐθείας καὶ διὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Ρωσίας νὰ μετριάζῃ πρὸ πάντων τὸ πρὸς τοὺς ἀντιπάλους πολίτευμα, συμβουλευθὼν παρεχουρήσεις· ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης, ὑπὸ καμβάνων τάχτας κλονούσας τὰ θεμέλια τῆς ἐξουσίας, ἀσυνήθιστος δὲ καὶ εἰς ἀντιπολίτευσιν ἀποπτύσασαν πάντα χαλιῶν, ἤρεθίζετο ἔτι μᾶλλον» (βλ. Ν. Δραχούμην, ἔ.χ. τόμ. Α', σελ. 113).

5. Τὴν ἐπικρατούσαν τότε κατάστασιν προβάλλει, λίαν εὐγλωττως, ἐν γεγονόσι ἄξιον νὰ ἀναφερθῆ, Ὁ προσωπικὸς

καὶ τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλων κρατῶν «εἶχον καταδικάσει ἀνεκκλήτως τὸν Καποδίστριαν καὶ ἐπεζήτουν τὴν ἀπομάκρυνσίν του ἐξ Ἑλλάδος διὰ παντός μέσου»¹.

Ὁ ἐπιφανὴς Βαυαρὸς φιλόλογος Fr. Thiersch ἔφθασεν ἐκ Βαυαρίας τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1831 μὲ πολιτικὴν ἀποστολήν, ἐπιμελέστατα ἀποκρυβεῖσαν ὕπισθεν τῶν ἀρχαιολογικῶν του ἐνδιαφερόντων². Οὗτος ἀπέβη μοιραία φυσιογνωμία διὰ τὴν τύχην τοῦ Καποδίστρια καὶ τῶν Καποδιστριακῶν, διὰ τὰ ἐναντίον τοῦ Κυβερνήτου ὑπ' αὐτοῦ διαδοθέντα, ὡς καὶ διὰ τὴν στενὴν συνεργασίαν του μετὰ τῶν τότε «συνταγματικῶν» λεγομένων — τῶν ἐναντίον τοῦ Καποδίστρια δηλαδὴ συσπειρωθέντων ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οὗτος δὲν παρεχόρει σύνταγμα εἰς τοὺς Ἕλληνας — ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντικαποδιστριακῶν Εὐρωπαϊῶν διπλωματῶν ἐν Ἑλλάδι³. Ὁ Thiersch ἐκόμισε τότε καὶ διάφορα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἀπέστειλλον διὰ τὸ ἐν Αἰγίνῃ Κεντρικὸν σχολεῖον φιλέλληνες βιβλιοπῶλαι τῆς Γερμανίας, ἀνταποκρινόμενοι εἰς ἑλληνικὴν ἔκκλησιν ἀπευθυνθεῖσαν πρὸς τὰς προσωπικότητας τῆς Ἑσπερίας. Ὁ Thiersch εἶχεν ἐπίσης συστατικὴν ἐπιστολήν τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου πρὸς τὸν Κυβερνήτην, ὡς καὶ ἑτέραν «des jeunes grecs et de l'Archimandrite de Munich, dans laquelle nos métriciens de Munich ont bien voulu recommander le porteur — τὸν Thiersch — à bonté de Votre Excellence»⁴. Τὴν 11/23 Σεπτεμβρίου τοῦ 1831 ἀπευθίνει ὁ Thiersch δύο ἐπιστολάς πρὸς τὸν Κυβερνήτην, εἰς τὰς ὁποίας τοῦ γνωρίζει ὅτι τοῦ ἀποστέλλει κατάλογον τῶν διὰ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Κεντρικοῦ Σχολείου τῆς Αἰγίνης προοριζομένων βιβλίων — μετὰξὺ των ἀριθμὸς τινῶν ἦτο δωρεὰ τοῦ ἰδίου — τὰ ὁποῖα εἶχον ἀφεθῆ εἰς Νάυπλιον. Τοῦ γράφει κατόπιν ὅτι θέλει νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Ἡελοπόννησον καὶ τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλάδα, παρακαλῶν νὰ δώσῃ δι' αὐτὸν τὰς ἀναλόγους συστάσεις εἰς τὰς κατὰ τόπους πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἀρχὰς «des invitant à surveiller en cas de besoin à ma sûreté personnelle et les provenant que Votre Excellence a daigné m'accorder la permission de faire des fouilles ou je le jugerais convenable à l'intérêt de la connaissance de l'antiquité de la Grèce...». Τὴν 22 Σεπτεμβρίου ὁ Καποδίστριας ἀπαντᾷ εὐγενέστατα πρὸς τὸν Θεῖρσιον, παρακαλεῖ ὅμως αὐτὸν νὰ συνεννοῆται καὶ συνεργάζεται μετὰ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου κ. Ἀ. Μουστοξύδη, «ὃν ἔχομεν τετραγμένον ἐπὶ τε τοῦ ἡμετέρου μικροῦ μουσείου καὶ ἐπὶ τῶν

του ἱατρος Διονύσιος Ταλιαπέτρης ἢ Ταγιαπιέρρης, Ζακύνθιος, τὸν Αὐγούστου τοῦ 1831 ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ζάκυνθον, βλέπων ὅτι μεγάλος κίνδυνος ἐπεκρέματο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Καποδίστρια. «Προσπαροῦν δὲ τὸ τελευταῖον τοὺς συνήθεις αὐτῷ, ὅπως τρέχετε, εἶπε θαρρῶν, πολὺ δὲν θὰ περάσῃ καὶ θὰ τὸν φονεύσατε, μετ' αὐτοῦ δὲ θὰ φονεύσατε καὶ τὴν πατρίδα». Νικ. Δραγούμης, ἔ.ἀ. τόμ. Α', σελ. 144.

1 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 18'.

2 Ἄλ. Παγκαβῆς, ἔ.ἀ. τόμ. Α', σελ. 285, 322 κ.έ. Ν. Δραγούμης, ἔ.ἀ. σελ. 202 κ.έ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 18'.

3 Fr. Thiersch, De l'état actuel de la Grèce, σελ. 6 κ.έ. Franz Kolber, Ὁ Joseph Görres καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων, Ἑλληνικά, τόμ. 1 (1929), σελ. 150 κ.έ. Βλ. καὶ τεκμηριωμένον ἀντίλογον εἰς Ἀνωμόμου, Examen critique de l'ouvrage : «De l'état actuel de la Grèce et des moyens d'arriver à sa restauration, par Mr Frédéric Thiersch, Λειψία, 1835, σελ. 90-91 κ.ά.

4 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 163-164, ἀριθ. ἐγγράφων 135, 136.

φροντίδων ἐξ ὧν ἐλπίζομεν πλουτίσαι αὐτὸ καλλιτεχνημάτων ὑποκειμένων ἐν τῷ τοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀρχαιοσέμου ἐδάφους». Προσθέτει, ἐν τέλει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις, εὐχαρίστως θὰ προσέφερε «εἰς τὸν σεβαστὸν ὕμῶν "Ἀνακταὶ" τὸν Λουδοβίκον τῆς Βαυαρίας —, «ὅταν ἡ Μεγαλειότης του καταδέχῃται τι ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ κειμένων ἀρχαίων καλλιτεχνημάτων διὰ τὴν ἐν Μονάχῳ πλουσίαν ἀρχαιοθήκην». Σημειοῖ δὲ ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἐδέχετο ἐκ μέρους του διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀβιβλία, γεωγραφικοὺς πίνακας, φυσικῆς καὶ χημείας ὄργανα, λείποντα εἰς τὰ ἡμέτερα δημόσια διδασκαλεῖα»¹.

Χαρακτηριστικὸν τῆς διὰ τὰ ἀρχαῖα μερίμνης τοῦ Κυβερνήτου, εἶναι ὅτι αὐτός, πέραν τῆς διπλωματικῆς πρὸς τὸν Thiersch ἀπαντήσεώς του, μετὰ δύο ἡμέρας, τὴν 24 Σεπτεμβρίου 1831, ἀπευθύνει διαταγὴν πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἐπικράτειαν Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Διοικητάς, γνωρίζων αὐτοῖς ὅτι ὁ Θείρισις εἶχε δικαίωμα νὰ ἀνασχάπτῃ, ἀλλὰ θὰ ἔπρεπε αἱ ἀνευρισκόμεναι ἀρχαιότητες νὰ κατατίθενται εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον «ἢ εἰς τὸ ἰδιαιτέρον τῆς ὑποίας διοικεῖτε ἐπαρχίας, ὅταν ἡ Κυβ[έρνησις] λάβῃ καιρὸν νὰ συστήσῃ πανταχοῦ τοιαῦτα καταστήματα». Ζητεῖ ἐπίσης νὰ σταλῇ κατάλογος τῶν εὐρεθησομένων ἀρχαιοτήτων εἰς τὸν ἔφορον τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου². Δι' ἄλλης διαταγῆς, ὑπογραφομένης ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Δημοσίου Παιδείσεως Ν. Χρυσογέλου, πρὸς τὴν Δημογεροντίαν τῆς κομμοπόλεως τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, παρακαλεῖ νὰ φροντίσουν διὰ κατοικίαν, ἐξεύρεσιν 3 - 4 ἐργατῶν διὰ τὰς ἀναγκαῖας καὶ κυρίως νὰ προσπαθήσουν ἀνά μείνη κατὰ πάντα εὐχαριστημένος ὁ ἐνθερμος αὐτός φίλος καὶ εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν αὐτόθι διατριβὴν του καὶ εἰς τὴν αὐτόθεν μετάβασιν εἰς ἄλλαν ἐπαρχίαν»³.

Ἠκολούθησε μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ τραγικὴ δολοφονία τοῦ Κυβερνήτου, γεγονόςε τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐδημιούργησε πραγματικὴν ἀπελπίσιν εἰς τὸν Ἄ. Μουστοξύδη, ὅστις, δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Παιδείσεως Γραμματεῖαν, δηλῶν ὅτι πρόκειται νὰ ἐπιχειρήσῃ μακρὸν ταξίδιον, ὑποβάλλει τὴν παραίτησίν του: «Παρακαλῶ τὴν Γραμματεῖαν... νὰ διαρίσῃ ἐν ἣ περισσότερα ὑποκείμενα, τὰ ὁποῖα νὰ μὲ διαδεχθῶσιν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν διαφόρων ἐν Αἰγίνῃ Καταστημάτων ἐμπιστευθέντων εἰς τὴν φροντίδα μου»⁴. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Παιδείας Ν. Χρυσόγελος, δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, τὴν 4 Ὀκτωβρίου 1831, γνωρίζει αὐτῇ τὴν παραίτησιν «αὐτοῦ κυρίου Μουστοξύδη», προσθέτων ὅτι ἡ Γραμματεῖα νομίζει τὴν παραίτησίν του «ἐν ἀπὸ τὰ λυπηρὰ συμβάντα, τὰ ὁποῖα ἐπέφερον ἡ στέρησις τοῦ κοινού προστάτου, τοῦ ἀοιδίμου Κυβερνήτου καὶ ἐπειδὴ τὰ καταστήματα ταῦτα, μνημεῖα τῆς ἀρετῆς τοῦ θεμελιωτοῦ, παραλύονται ὅταν παραιτηθῇ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ κύριος Μουστοξύδης», παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν «νὰ τὸν προτρέψῃ νὰ ἐπιμείνῃ ἕως τοῦ

1. Ἐπιστολαὶ Ἱ. Καποδίστρια (Βόταν - Σχινᾶ), τόμ. 4 (Ἀθήνησιν, 1843), σελ. 304 καὶ Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.χ. σελ. 102, ἀριθ. ἐγγράφου 75, καὶ σελ. 165, ἀριθ. ἐγγράφου 138.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.χ. σελ. 165 - 166, ἀριθ. ἐγγράφου 139.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.χ. σελ. 166, ἀριθ. ἐγγράφου 140.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.χ. σελ. 167, ἀριθ. ἐγγράφου 141.

τέλους τῆς Ἑθν. Συνελεύσεως... νὰ διορισθῇ δὲ συγχρόνως ὁ γέρων Νεόφυτος Δούκας, ἄνθρωπος μὲ παιδείαν καὶ ἀρετὴν, νὰ ἀναλάβῃ τὰ χρέη του» μὲ τὴν συνεργασίαν τῶν διδασκάλων κυρίων Κωνσταντᾶ καὶ Γεωργίου, γνωρίζοντων τὴν κατάστασιν τῶν Καταστημάτων¹.

Τὴν 31 Μαρτίου ἕνωσε, ὅτε ἡ σύγκρουσις μεταξὺ τοῦ Κωλέττη καὶ τοῦ Αὐγουστίνου Καποδίστρια εἰσῆρχετο εἰς τὴν τελικὴν τῆς φάσιν, διεδίδετο δὲ ὅτι ὁ Αὐγουστίνος ἀνεχώρει ἐξ Ἑλλάδος, οἱ «συμπράκτορες διδάσκαλοι» καὶ ἄλλοι ἀντικαποδιστριακοὶ συνετέλεσαν, ὥστε νὰ γίνουσι ἐν τῇ νήσῳ ὀχλοκρατικαὶ ἐκδηλώσεις τῶν Αἰγινήτων ἐναντίον τοῦ Μουστοξύδη, μὲ τὸ δικαιολογητικὸν ὅτι ὁ Κερκυραῖος σοφὸς (εἶχε φθάσει ἐκ Ναυπλίου τὴν προτεραίαν μετὰ τοῦ Γεωργίου Καποδίστρια²) ἠτοίμαζε τὰς ἀποσκευὰς τοῦ πρὸς ἀναχώρησιν, συναποκομίζων καὶ ἀρχαιότητας κατατεθειμένας εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Αἰγίνης. Ἡ ἀναχώρησις τοῦ Μουστοξύδη ἐματαιώθη ὑπὸ τῆς Δημογεροντίας τῆς Αἰγίνης, ἡ ὁποία ἀμέσως ἀπέστειλε σχετικὴν ἀναφορὰν πρὸς τὴν ἐν Ναυπλίῳ Κυβέρνησιν ζητοῦσα ὁδηγίαν περὶ τοῦ πρακτέου. Κατόπιν τούτου ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος — προσωρινῆς Κυβερνήσεως — ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἱατροῦ Δημητρίου Δεσύλλα εἰς Αἴγινα διὰ τὴν διερεύνησιν τῆς καταστάσεως καὶ τὴν ρύθμισιν τοῦ ἀνακλύψαντος προβλήματος³. Ὁ Δεσύλλας ἔκαμε τὴν ἐπιθεώρησίν του, εἶδε τοὺς Δημογέροντας καὶ τὸν Μουστοξύδην καὶ ὑπέβλεπε τὴν ἔκθεσίν του πρὸς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν, παρέλαβε δὲ καὶ τοὺς καταλόγους τῶν ἀρχαίων τοῦ Μουσείου παρὰ τοῦ συντάξαντος τούτους Λεοντίου Καμπάνη⁴. Ὄρισε προσέτι τριμελῆ Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν διοίκησιν τῶν ἐν Αἰγίνῃ «Ἐθνικῶν Καταστημάτων», ἀποτελουμένην ἐκ τῶν Γρ. Κωνσταντᾶ, Σ. Μαρκέλου καὶ Ἰ. Προκοπίου. Ἡ κακομεταχειρίσις τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη εἰς τὴν Αἴγινα ὀφείλετο εἰς τὸ ὅτι δὲν ἦτο πλέον ὁ ἰσχυρὸς ἀνὴρ, φίλος τοῦ Κυβερνήτου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἦτο ἑτερόχθων, ἅπαντες δὲ ὅσοι τὸν κατηγόρησαν ἠγωνίσθησαν νὰ καταλάβουν τότε τὰ ἀξιώματά του⁵.

Τὴν εὐγένειαν, τὴν εὐπρέπειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπέραντον πικρίαν τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη ἀντικατοπτρίζει μακρὰ ἔκθεσις τοῦ ἰδίου, σταλεῖσα πρὸς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἑλλάδος τὴν 12 Ἀπριλίου 1832 ἐξ Αἰγίνης⁶. Ἐκεῖ ἐξηγεῖ τὰ πάντα, τὰς

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 167-168, ἀριθ. ἐγγράφου 142.

2. Ἦτο ὁ νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Κυβερνήτου, πέμπτος υἱὸς τοῦ κόμητος Ἀντωνίου Μαρίου Καποδίστρια.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 168-169, ἀριθ. ἐγγράφου 143, τῆς 8 Ἀπριλίου 1832. Βλ. σχετικὰ ἔγγραφα εἰς Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 323-328 (ἀποκειμένα εἰς τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην, Τμήμα Χειρογράφων) ὡς καὶ τὸ Ἐπίμετρον σελ. 347-349.

4. Ὁ ἀρχιμανδρίτης Λ. Καμπάνης ἦτο μέλος τῆς Διοικήσεως τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Αἰγίνης Ἐπιτροπῆς, καὶ ὑπεύθυνος Ἐπιστάτης του. Οὗτος ἦτο ὁ ἐντεταλμένος μὲ τὴν φύλαξιν τῶν ἀρχαίων, διετήρει δὲ καὶ τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Μουσείου. Οἱ κατάλογοί του ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸν Πρόλογον τοῦ βιβλίου «Γλυπτὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου» τοῦ Π. Καββαδία. Πρὶνεται δὲ διὰ δύο καταλόγους καὶ οὐχὶ πρωτόκολλα παραδόσεως: Ὁ πρῶτος κατάλογος περιέχει γλυπτὰ, ἐπιγραφὰς κ.ἄ. Ὁ δεῦτερος περιλαμβάνει «Καταγραφήν τῶν ὅσα ἐκτὸς βιβλίων καὶ ἀνακλύφων ἔρχονται εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον ἐπι προεδρίας τοῦ Ἐπιλαμπροτάτου προέδρου Κ. Μουστοξύδην». Εἰς τὸν δεῦτερον αὐτὸν κατάλογον ἀναγράφονται ἀγγεῖα, εἰδώλια, λήγνοι, νομίσματα, δακτυλιόμοι, ἐκκλησιαστικὰ εἶδη καὶ ἄλλα κειμήλια.

5. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 49-52 καὶ 72 κ.έ.

6. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 169-173, ἀριθ. ἐγγράφου 144.

φροντίδας, τὰς ἐργασίας του, τὸν τρόπον διοικήσεώς του, ὡς και τῆς διαχειρίσεως τῶν χρημάτων, παραπονούμενος, ὡς ἦτο φυσικόν, διὰ τὰς ἐναντίον του ἐκτοξευθείσας κατηγορίας, ὅτι δῆθεν ἔλειψαν ἀρχαία, «Ἀνακείρας καὶ ἄλλοι οὐκ ἔτι διασπάρησαν, ἢ διὰ κακίαν, ἢ δι' ἄγνοιαν περὶ τῆς ἐμπιστοσύνης μὲ τὴν ὑπόταν διατηρήθησαν τὰ πράγματα τοῦ Μουσείου τούτου». Ἀναφέρει ὅτι παρουσίασε τὴν παραίτησίν του πᾶραυτα μετὰ τὴν ἀρπαγὴν ὑπὸ «στυγεροῦ θανάτου» τοῦ Κυβερνήτου, πῶς ἠναγκάσθη νὰ παραμείνῃ καὶ πῶς τὴν 28 Μαρτίου 1832 υπέβλεπε πάλιν τὴν παραίτησίν του. «Διὰ τὰς ὑποίας ἐξ ἀρχῆς ἀφιέρωσα εἰς τὰ Καταστήματα ταῦτα πολλὰς φροντίδας, δὲν ἠδυνάμην νὰ ὑποφέρω ν' ἀφεθῶσιν αἴφνης ἔρμαιον τοῦ τυχόντος. Μετέβην λοιπὸν ἐπὶ τούτῳ εἰς Λέγιναν, ἐν ᾧ ἀκόμη Κυβέρνησις δὲν ὑπῆρχε, διὰ νὰ διαθέσω τὰ πράγματα εἰς τοιαύτην τάξιν, ὥστε τῆς εὐταξίας ἀναβληθείσης νὰ εὐρεθῶσιν εἰς μὲν τὸ Ἔθνος ἀνέπαφος ἢ ἰδιοκτησία του, εἰς ἐμὲ δὲ ἡ τιμὴ τῆς κατὰ τοῦτο συντελέσεώς μου». Ἐν τῷ αὐτῷ ἀναλυτικῶς τί ἐγένετο μὲ τὰ φημιολογηθέντα ὡς δῆθεν ἐλλείποντα ἐκ τοῦ Μουσείου ἀρχαία: δύο ἀγάλματα εὐρεθέντα ἐν Κρήτῃ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1830, ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς Σιδεράκη μεταφερθέντα εἰς τὸ Μουσεῖον Ἀθῆνῆς πρὸς ἀγοράν. Ἡ προσφερθεῖσα ὅμως τιμὴ, δὲν ἱκανοποίησε τὸν κάτοχόν των, δι' ὃ καὶ ἐζήτησε νὰ τοῦ ἐπιστραφῶν, διότι δὲν συμφέρει νὰ εἰσπράξῃ τὴν δι' αὐτὰ ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀμοιβήν¹. Διὰ τὸ τρίτον «ἐλλείπον ἀρχαίων» ἦτοι «ἐγγραχμὲνον λίθον διὰ δακτύλιον» (anlica)), γράφει, πρῶτον ὅτι ἦτο ἀντικείμενον τοῦ ὑποίου ἐπετρέπετο ἐλευθέρως ἢ ἐμπορία, προσθέτει δὲ ὅτι τὸν εἶχεν ἀγοράσει ὁ ἴδιος ἐξ ἐμπορίου εἰς Σαλαμῖνα ἔναντι 75 γροσίων, ἐπειδὴ δὲ δὲν ἀνῆκε εἰς τὸ Μουσεῖον τὸν ἐδώρησε, κατ' ἐντολὴν τοῦ Κυβερνήτου, εἰς τὸν Ναύαρχον Ἐϋδεν, ὅτε αὐτὸς ἐπισκεφθεὶς τὸ Μουσεῖον τὸν ἀπεθαύμασε. Ἐρωτᾷ δὲ, μὲ συγκρατημένην ἀγανάκτησιν, «ἂν εἰς τὸν νικητὴν τοῦ Ναυμάστρου ἔπρεπε ν' ἀρνηθῶμεν τοιαύτην χάριν». Ὁ δακτυλιόλιθος δὲν εἶχε καταγραφῆ, ὡς μὴ ἀνήκων εἰς τὸ Μουσεῖον, προσέθετεν ὅμως ὁ Μουστοξύδης εἰς τὴν ἐκθεσίν του ὅτι, ἐὰν ἐπέμενον νὰ «θεωρηθῆ ὡς ἐθνικὴ ἰδιοκτησία», υπέσχετο εἰς τὴν τιμὴν του, νὰ καταρθώσῃ τὴν ἐπιστροφὴν του, «ἐπειδὴ», σημειοῖ, «γνωρίζων τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τοῦ Ναυάρχου, πέποιθα ὅτι δὲν θέλει καταδεχθῆ ἀναξίως νὰ κατέχη τὸ διὰ καταχρήσεως ἢ κλοπῆς ληφθὲν πρᾶγμα»². Ἀξίζει νὰ ἀναφερθῆ, ὡς δεικνύουσα τὸ ἦθος τοῦ ἀνδρός, τὸ τέλος τῆς συγκλονιστικῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς: «Πληρώσας τὸ ὑπόπτον ὀφείλω εἰς τὴν ἰδίαν μου ὑπόληψιν χρέος, εὐχομαι τῶν ποτὲ εἰς τὴν διεϋθυσίν μου ἐμπιστευθέντων Καταστημάτων πᾶσαν εὐδαιμονίαν ἀξίως τῆς ἐνεργεῖ τοῦ Ἐθνους διαθέσεως ὑπὲρ τῆς λογικῆς καὶ ἠθικῆς του ἀναγεννήσεως καὶ προσόδου. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοιαύτου σκοποῦ, εὐχταῖον εἶναι ὁ διάδοχός μου νὰ προσθέσῃ εἰς τὸν ζῆλόν μου μικροτέραν συγκατάβα-

1. Τὰ ἀγάλματα ἐπεστράφησαν εἰς τὸν Σιδεράκη, ὡς ἀρχικότητες ἀνακάλυφθεῖσαι ἐκτός τῆς Ἐπιμαρτυρίας. (βλ. εἰς Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους, Φάκελλος Ἐκπαιδεύσεως, Φεβρουάριος 1831, ἀναφορὰ ὑπ' ἀριθ. 693 15.5.1831 καὶ Περιοδικὸν *Παναγιώμων*, ἀριθ. 21 τῆς 7 Ἀπριλίου 1845).

2. Ἡ δωρεὰ, καὶ ἂν ἀκόμη τὸ ἀντικείμενον ἀνῆκεν εἰς τὸ Μουσεῖον, δὲν θὰ ἦτο ἀσύνθετος διὰ τὴν δυσκόλον ἐπιτην ἐποχὴν πρᾶγμα, ἰδίᾳ ἐρ' ὅσον ἐγένετο εἰς εὐεργέτην τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κυβερνήτης, ὡς ἀνεφέρθη, ἀνωτέρω, εἶχε προτείνει εἰς τὸν Thiersch νὰ λάβῃ ἀρχαίων ἐκ τῶν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον ἀντικειμένων, διὰ τὸν φιλέλληνα βασιλέα τῆς Βαυαρίας. βλ. σελ. πγ' καὶ σημ. 1 τοῦ παρόντος Εὐρετηρίου.

σιν, καὶ οἱ ἀναδεχόμενοι τὴν ἀνατροφήν τῆς νεολαίας νὰ εἶναι εὐαισθητότεροι ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ λυσιτελοῦς ἐπαγγέλματός των, διὰ νὰ χαλιναγωγῆται ἡ νεολαία καὶ νὰ μὴ γίνεται ἡ ἀπειρία τῆς χαμερπῶν παθῶν καὶ ἀναιδεστῶν μηχανορραφῶν ὄργανον»¹.

Ὁ L. Ross, ὅστις ἐπὶ Ἀντιβασιλείας διωρίσθη Ἐφορος εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑπιτροπείαν, ἀντικαποδιστριακὸς καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ ὁ Thiersch, κατηγορεῖ τὸν Ἄ. Μουστοξύδη ὡς «σκότιον καὶ τυφλὸν ὄργανον τοῦ Καποδιστρίου»². Ἐπίσης εἰς ἄρθρον τοῦ γράφει ἐναντίον τοῦ Μουστοξύδη, ὅτι «φεύγων παρέλαβε καὶ τινα μικροευνθῆμα... ἀνεχώρησε δὲ φορῶν ὁ εἰρηνικὸς οὗτος σοφὸς ρωσικὴν στρατιωτικὴν στολὴν καὶ ἦτο ἐφοδιασμένος διὰ ρωσικοῦ διαβατηρίου»³. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἴσως δὲν ἦτο τοῦ Ross ἡ φιλοκατήγορος διάθεσις ἡ δημιουργήσασα αὐτὰς τὰς ἀνυποστάτους φήμας. Τὸ 1832, ὅτε ὁ Ross, εὕρισκόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπεσκέφθη τὴν Ἀθήναν, ἦλθεν ἐκεῖ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Γ. Γενναδίου, καὶ τοῦ ἐκ Σμύρνης καθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν Ν. Νορτάκη, καθηγητοῦ τοῦ Κεντρικοῦ σχολείου τῆς νήσου. Ἐγνώρισεν ἐπίσης τὸν Ἐπαρχον Δυτ. Σποράδων Ν. Σκουῖφον, τὸν ἰατρὸν Ἰ. Ὀλύμπιον κ.ά. Ἄπαντες εἶχον σπουδάσει εἰς Γερμανίαν καὶ ἀναστρεφόμενοι μετ' αὐτοῦ, ἐχθρευόμενοι δὲ τὸν Μουστοξύδη, τοῦ μετέδωσαν παντὸς εἴδους φήμας καὶ ψευδεῖς εἰδήσεις περὶ Καποδίστρια καὶ Μουστοξύδη. Ὁ Ross γράφει ὅτι ἠὲ χαριστήθη τὰ μέγιστα μετὰ τὴν «διδασκτικὴν των συναναστροφὴν»⁴. Βραδύτερον, ὁ ἴδιος ὁ Ross ἀνεσκεύασε τὰ ἐναντίον τοῦ Ἰ. Καποδίστρια γραφέντα, ἀποδώσας, ὡς ἦτο καὶ ἡ ἀλήθεια, τὴν κατηγορίαν εἰς τὰ πολιτικὰ πάθη τῆς ἐποχῆς⁵.

Τὸ 1831, πάντως, εἰς τὸ Μουσεῖον εἶχον εἰσέλθει ἀρκετὰ νέα ἀντικείμενα: χειρόγραφα, ἱερὰ ἄμφια, σταυροί, εὐαγγέλια, ἐκκλησιαστικαὶ εἰκόνες καὶ ἄλλα κειμήλια, τὰ ὅποια ὁ Μουστοξύδης ἠγόραζε περιοδεύων ἢ τὰ ἐπρομηθεύετο ἐξ ἀρχαιοπωλῶν ἢ χωρικῶν ἢ καὶ μαθητῶν, εἰς τοὺς ὁποίους — τοὺς τελευταίους — ἐδώρει εἰς ἀντάλλαγμα διδασκτικὰ βιβλία. Ὁρισμένα ἐκ τῶν ἐν τῷ Μουσεῖῳ ἀρχαίων προήρχοντο καὶ ἐκ

1. Εἰς τὰς ἐναντίον τοῦ Μουστοξύδη ἐκδηλώσεις ἀνιμίσθησαν, πρὸς τοῦτο καλλιεργηθέντες καταλλήλως ὑπὸ τῶν διδασκάλων τοῦ Ὁργανοτροφείου, καὶ οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ, γεγονὸς τὸ ὅποσον ἐδημιούργησεν εἰς τὸν Μουστοξύδη πρόσθετον πικρίαν. Εἰς ἐκθεσίν τοῦ Γρηγορίου Κωνσταντᾶ, ἀπὸ 12 Ἀπριλίου 1832, πρὸς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν, σχετικὴν μετὰ τὸν τρόπον διαχείρισεως τῶν ὑπουργημάτων ὑπὸ τοῦ Μουστοξύδη, ἀναφέρεται σχετικῶς μετὰ τὸ Μουσεῖον: «Εἰς δὲ τὰ τοῦ Μουσείου ἀγγεῖα καὶ ἀγάλματα, ὅσα εἰσῆλθον εἰς τὸ κατάστημα, παρατηρῶ ὅτι κλοπὴ δὲν ἐγένετο, ἐντός δύο ἢ τριῶν, τὰ ὅποια τὰ φανερώνει ὁ Κύριος Πρόεδρος εἰς τὴν ἐκθεσίν του». Γ. Φαρμακίδης, ἐ.ά. σελ. 73 κ.έ.

2. Βλ. λεπτομερῶς τὰς κατὰ τοῦ Μουστοξύδη ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ξένων διατυπωθείσας κατηγορίας εἰς Εὐάγγ. Μανῆν, ἐ.ά. σελ. 77-88.

3. Εἰς τὸ φιλόλογικόν περιοδικὸν τῆς Λευφίας *Blatter für literarische Unterhaltung* τῆς 30.9./12.10.1832.

4. Γ. Φαρμακίδης, ἐ.ά. σελ. 46-47.

5. L. Ross, Über die archaologischen Bestrebungen und Entdeckungen in Griechenland von 1832 bis 1836, ἄρθρον εἰς *Intelligenzblatt* τοῦ 1837, τεύχη 47-49, ἀναδημοσιευθὲν εἰς *Archäologische Aufsätze* τοῦ ἰδίου, τόμος Α', 1855. Ὁ ἐκδότης τῶν *Erinnerungen*, Otto Jahn, ἀγωνῶν τὸ θέμα, περιέλαβε καὶ τὴν κειβόλουον φράσιν εἰς αὐτάς, τελείως ἀδίκως, ἐφ' ὅσον ὁ συγγραφεὺς των εἶχεν ἤδη ἐκφρασθῆ ἀρνητικῶς. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, Κ. Δ. Σημᾶ, ἐδημοσιεύθη τὴν 6-8 Ἰουλίου 1834, εἰς τὸ φύλλον 31 τῆς *Εφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως* τῆς 27 Ἀυγούστου 1834 «Δηλοποιήσεις περὶ τῶν ἐκλιπουσῶν ἀπὸ τὸ Ἑθνικὸν Μουσεῖον ἀρχαιοτήτων, ἐφορευόντος τοῦ κυρίου Ἄ. Μουστοξύδου». Γ. Φαρμακίδης, ἐ.ά. σελ. 289, σσμ. 29.

δωρεῶν, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη. Ἡ ὑπὸ τοῦ Μουστοξίδη ἀρχαιολογία διασώσεως τῶν ἀρχαίων, καὶ ἅπαντα τὰ μέτρα τὰ ἀναφερθέντα ἀνωτέρω, ὑπῆρξαν διὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀξιοσημείωτα. τὸ δὲ γεγονός τῆς μετακλήσεώς του ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια, ἀλλὰ καὶ ἡ πλήρης ἀποδοχὴ τῶν προτάσεων τοῦ Ἐφόρου τοῦ Μουσείου ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου, ἀποδεικνύουν σαφέστατα καὶ τοῦ Καποδίστρια τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰς ἀρχαιότητες, διότι καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη τὸ σημεῖον παρεπιθήθη, ἐπίσης, ἡ ἀλήθεια λόγῳ τῶν πολιτικῶν παθῶν τῆς ἐποχῆς, παρελήφθη δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ξένων ὡς ἐν ἐπὶ πλέον στοιχείῳ δυσφημίσεως τοῦ Κυβερνήτου¹.

Μεταξὺ τῶν «συνταγματικῶν», οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Μουστοξίδη ἐξετόξευσαν ἐναντίον του μύδρους, ὑπῆρξε, παραδόξως, καὶ ὁ γνωστὸς τοῦ Ἱ. Κωλέττη ζωγράφος καὶ λιθογράφος Ἄθ. Πατριδῆς², ὁ ὑπὸ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Μουσείου μονίμως ἐπὶ μῆνας χρησιμοποιηθεὶς διὰ τὴν περισυλλογὴν ἀρχαίων ὡς καὶ διὰ ἀσκαψίματα, λαμβάνων καὶ 80 φούνικας μερναίως δι' ἐπιστάσιαν, ποσὸν πάντως πολὺ μικρὸν διὰ τὴν ζήσιν στοιχειωδῶς. Ὅπως οἱ περισσότεροὶ τῶν παλαιῶν ἐν Ἀγγίῃ ὑφισταμένον τοῦ Μουστοξίδη³, ἔλαβε καὶ ἐκεῖνος μέρος εἰς τὴν δυσφήμισιν τοῦ Κερκυραίου λο-

1. Κατηγορήθη π.χ. ὅτι ἐπέτρεψε εἰς τοὺς Γάλλους τὴν ἐξαγωγήν τῶν Ὀλυμπιακῶν μαρμάρων, ἐνῶ ἀνεφέρθησαν οἱ λόγοι αἰτινες ὑπεχρῶσαι τὸν Κυβερνήτην νὰ ἐνδώσῃ καὶ νὰ προτείνῃ εἰς τὴν Δ' Ἐθνοσυνέλευσιν τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων ἀποκόμισιν τῶν «συντριμματων». Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐπικριτῶν ἠθέλησε νὰ προσέξῃ, κατὰ ποῖον τρόπον, διὰ νὰ μὴν ἐπαναλήφθῃ τὸ αὐτὸ ὑπὸ ἄλλων Κυβερνήσεων, ἐφρόντισε νὰ κατοχυρώσῃ τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν. Ἀκόμη καὶ ἡ ἀπέλιπε προσπάθειά του νὰ λάβῃ διὰ τὰ μάρμαρα, ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τὰ σχολεῖα τοῦ Ἔθνους, βιβλία καὶ ἐποπτικὰ μέσα, καὶ αὕτη ἀκόμη παρεξηγήθη, ὡς καταδεικνύουσα τὴν ἀπάναντι τῶν ἀρχαιοτήτων ἀδικρορίαν του. Καταμαρτυρεῖται ἐπίσης (L. Ross, *Erinnerungen*, Βερολίνου, 1863, σελ. 136 - 139), ὅτι τὸ 1828 ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ σκαφῇ ὁ λόφος τῆς Κολόνας, ἀπὸ ὅπου ἐλήφθη οἰκοδομικὸν ὕλικόν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ Ὀρθοανατορείου καὶ τοῦ Λοιμοκαθακτηρίου, ὡς καὶ διὰ τὴν προκυμαίαν τῆς Ἀγγίης. Ἐγνώριζεν ὅμως ὁ Καποδίστριας ὅτι εἶχε κερδόν, μὲ τὰς ἐπιγούσας ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς, νὰ πληροφορηθῇ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ σπουδαϊοτάτου ἀρχαιολογικοῦ χώρου. Παρὰ τὰς ἀπολύτως ἀξιοπίστους μαρτυρίας τοῦ Νικ. Δραγούμη, ὅστις ἔζησε παρ' αὐτῷ ἐργαζόμενος εἰς τὴν γραμματεῖαν του (Ἱστορικαὶ Ἀναμνήσεις, τόμ. Α', σελ. 108 κ.έ.), τοῦ προσήφθη προσέτι ὑπὸ τοῦ Ross καὶ τοῦ Thiersch ὅτι ἀκόμη καὶ διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ τὰς ἀρχαιοτάτας τῶν δὲν ἐνδιαφέροντο οὔτε αὐτός, οὔτε ὁ Μουστοξίδης. Εἰς τὸν δεῦτερον μάλιστα ἀποδίδων καὶ τὴν φρασιν: «Ὁ διάβολος νὰ πάρῃ τοὺς Τούρκους, ὅπου δὲν ἐχάλασαν ὅλα αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα». (L. Ross, ἔ.α. σελ. 151 καὶ Fr. Thiersch, *De l'état actuel de la Grèce et des moyens d'arriver à sa restauration*, Λειψία, 1833, σελ. 21-22) Εἶναι μάλιστα παράδοξον ὅτι καὶ ἐσχάτως ἐγράφησαν ὑπὸ τινων Ἑλλήνων τὰ περὶ ἀδικρορίας τοῦ Καποδίστρια (βλ. Γ. Φαρμακίδην, ἔ.α. σελ. 22 κ.έ.). Ὁρθῶς ἀντιμετωπιζοῦν τὸ θέμα οἱ Ἐπ. Κυριακίδης, Ἱστορία τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ, τόμ. 1, Ἀθήναι, 1892, σελ. 157 καὶ Γ. Ἀσπρέας, Πολιτικὴ Ἱστορία τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος, τόμ. 1, (2α ἐκδόσις) Ἀθήναι, 1930, σελ. 85. Βλ. καὶ Εὐαγγ. Μανῆν, ἔ.α. σελ. 77 κ.έ.

2. Ὁ Ἄθ. Πατριδῆς ἀναμένων, ὡς φαίνεται, κάποιαν μονιμοτέραν τακτοποίησιν, ἀρμύζουσαν ἐξ ἄλλου αὐτῷ, ἐφ' ὅσον εἶχε σπουδάσει ἐν Γαλλίᾳ ζωγραφικὴν καὶ λιθογραφίαν, εἶχε, διὰ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Μουσείου, ἀπευθίνει πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀναφορὰν ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1831, ὅτι ἀνάμενον ἐπὶ 3 ἔτη νὰ τεθῇ εἰς λειτουργίαν λιθογραφεῖον, κομισθέν ὑπὸ τοῦ Ἱ. Καποδίστρια τὸ 1828 ἐκ Παρισίου, τὸ ὁποῖον παρέμενον εἰς τὴν σκουφίαν ἀνεέργητον. Ἀντιμετώπισεν ἐξ ἄλλου, ὡς εἶναι φυσικόν, ὀξῆτατον οἰκονομικὸν πρόβλημα, παρὰ δὲ τὸ γεγονός ὅτι ἦτο ἄυθροπος ὑπερήφανος, προσθέτει εἰς τὴν ἐν λόγω ἀναφορὰν του: «ἀπορῶν μᾶλλον καὶ διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαιῶ μου, παρκαλῶ νὰ εὐχρεστηθῆτε νὰ ἐνεργήσετε κατὰ τὸ δίκαιον. . .».

3. Ἦτοι τοῦ Γρ. Κωνσταντῆ, Ἱ. Γενναδίου, Ν. Χορτάκη, Ἱ. Δισταμίτου, Κ. Οἰκονομίδου, Γ. Ἀποστολίδου Κοσμειτοῦ, Βλ. Γ. Φαρμακίδην, ἔ.α. Ἐπίμετρο, σελ. 347 κ.έ.

γίου, κατηγορήσας τοῦτον εἰς ἀναφορὰν τοῦ πρὸς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ 2 Μαΐου 1832 γραφεῖσαν εἰς Ναύπλιον¹. Ἐπαναλαμβάνων ἀορίστως τὰς ψευδολογίας τῶν ἄλλων ἐν Αἰγίνῃ ὑπαλλήλων, στρέφεται ἐναντίον τοῦ τέως προϊστάμενου του, γράφων ὅτι «δὲν ἠσχύνθη ν' ἀφαιρέσῃ καὶ ἐμοῦ ὕσας δωρικὰς ἐπιγραφὰς ἐσύλλεξα ἐξ ἰδίων μου ἐξόδων εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τὰς ὁποίας ἐνεμπιστεύθη εἰς χεῖράς του, μὲ σκοπὸν νὰ τὰς ἐκδώσῃ ὡς διόλου ἀνεκδότης, ἀλλ' αὐτὸς, ἐν ᾧ δὲν τὰς ἐκδωσεν, μήτε τὰ ἐξόδα μου δὲν ἐπλήρωσεν, καὶ τὰς ἐπιγραφὰς μοῦ ἀφείρεσεν». Ὑπογραμμίζει ἐκεῖ ὅτι ὁ ἀδελφός του (Κωνσταντῖνος Ἰατρίδης) ἔπεσεν εἰς τὴν περίφημον μάχην τοῦ Μεσολογγίου (τὴν Ἔξοδον), τονίζει δὲ ὅτι ἔμεινε ἐπὶ «πέντε χρόνους ἀπροστάτευτος». Περσίνων ζητεῖ, —αὐτὸς ἴσως ἦτο καὶ ὁ λόγος ἀποστολῆς τῆς ἀναφορᾶς του— νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτὸν ἡ Κυβέρνησις «τὴν ἐπιστάσιαν τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ Βιβλιοθήκης, ὑπόσχομαι δέ», γράφει, «τὴν ἀκριβὴν ἐπαγρύπνησιν καὶ ἀφοσιώσιν μου, πληροφορῶν αὐτήν, ὅτι αἱ περισσότεραι ἀρχαιότητες ἐσυνάχθησαν δι' ἐδικῆς μου ἐπιμελείας καὶ κόπων. Συγχρόνως θέλει διδάσκω καὶ τὴν σκιαγραφίαν εἰς τοὺς ὄρφανούς παῖδας τοὺς ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ». Ἡθικῶς ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ ἀναφορὰ αὕτη, καὶ τελείως ἀδικαιολόγητος, διότι, ὡς ἀνεφέρθη, οἱ μνηστῆρες ἀπολογισμοὶ ἐξόδων, τοὺς ὁποίους ἔστειλε ὁ Μουστοζύδης πρὸς ἔλεγχον ἦσαν ἄψογοι, δὲν παρέλειψε δὲ ποτὲ νὰ ἀναφέρῃ οὗτος ποῖον ἐχρησιμοποίησε καὶ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα τοῦ ἐπλήρωσε², εἰς δὲ τὰς ἀναφορὰς του, πάντοτε ἐμνημόνευε τὸν Ἰατρίδην ὀνομαστικῶς, ὅτι τὸν ὥρισε διὰ μεταφορὰν τῶν ἀρχαιοτήτων εἰς Αἰγίνα. Ὁ Μουστοζύδης, ὡς ἀνεφέρθη, τὸν εἶχε χαρακτηρίσει, εἰς ἀναφορὰν τοῦ πρὸς τὴν Γραμματείαν τῆς Παιδείας, ὡς «ἄξιον ἰχνογράφον... ὅστις πολλὰ τὸν ἐχρησίμευσεν εἰς ἀνίχνευσιν τῶν μνημείων... καὶ ἄλλοτε ἀναλαβὼν τοιαύτην ὑπηρεσίαν³. . .». Εἶναι πράγματι κωμικὸς ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὁ Κερκυραῖος σοφὸς τοῦ ἀφήρησε τὰς ἐπιγραφὰς, τὰς ὁποίας εἶχεν ἐκεῖνος ἀνεύρει, ὡς καὶ ὅτι δὲν ἐπλήρωσε τὰ ἐξόδα κινήσεώς του. Διὰ τὸ τεταραγμένον τῆς περιόδου ἐκείνης μία ἐρμηνεία εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ εἰς τὴν ἀναφορὰν αὐτὴν τοῦ Ρουμελιώτου καλλιτέχου: Ὁ Ἰατρίδης ἐπεθύμει, πάσῃ θυσίᾳ, νὰ διορισθῇ ἐπὶ τέλους εἰς δημοσίαν θέσιν, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διαβίωσίν του, ἦτο δυσσαρπημένος μὲ τὸν Μουστοζύδην ἐπειδὴ δὲν εἶχε φροντίσει νὰ τὸν διορίσῃ μόνιμον ὑπάλληλον—πρᾶγμα ἀδύνατον διὰ τὴν τότε «ἐνδειαν» τοῦ κράτους— καὶ ἐπίστευσεν, ἴσως, τὰ εἰς τοὺς κύκλους τοῦ Ὀρφανοτροφείου θρυλούμενα ἐναντίον τοῦ Μουστοζύδη, τὸν ὁποῖον πάντως, δὲν ἔπρεπε νὰ συμπαθῇ διόλου⁴, θεωρῶν αὐτόν, ὡς καὶ οἱ συνταγματικοὶ ἐν γένει, ὡς ἄνθρωπον πιστὸν εἰς τὸν «φωτοσβέστην», καὶ τυραννικὸν Κυβερνήτην⁵.

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.α. σελ. 174, ἀριθ. ἐγγράφου 145.

2. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρεται καὶ ὁ Ἰατρίδης.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.α. σελ. 148-149, ἀριθ. ἐγγράφου 121 ἀπὸ 15 Αὐγούστου 1830.

4. Ἐν σημειῶται τὸ ἐπεισόδιον μετὰ τινος ἐπιμονῆς, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὁ Ἰατρίδης, ὡς θὰ φανῇ κατωτέρω, ὑπῆρξεν ἐντιμὸς, ἄξιος, πιστὸς εἰς τὴν ἐργασίαν του καὶ ἀνυποχώρητος εἰς τὰς ἰδέας του. Ἦτο ὅμως συνταγματικὸς καὶ βραδύτερον, ὡς εἶναι ἐπόμενον, ὑπῆρξε μηχανώδης ἀντιθωμικὸς.

5. Βλ. τὴν σημαντικὴν μὲντοι κυκλοφορήσασαν βιογραφίαν τοῦ Ἰ. Καποδίστρια, ὑπὸ τίτλον Capodistria, The

Ἔτερον δείγμα ἀντιθέσεως πρὸς τὸν Μουστοξόδην, τόγῳ ἀντικαποδιστριακοῦ μέλους, ἀποτελοῦν ὀρισμέναι μειωτικὰ φράσεις ἐναντίον αὐτοῦ καὶ τοῦ Λεοντίου Καμπάνη, ὑπάρχουσαι εἰς εἰσήγησιν τοῦ γραμματέως τῆς Παιδείας Ἰακωβῆλι Ρίζου Νερουλιῶν πρὸς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν, ἀπὸ 29 Μαΐου 1832¹. Ἐκεῖ, τὸν μὲν κατὰλογον τοῦ Λεοντίου Καμπάνη τὸν χαρακτηρίζει ὁ Ρίζος ὡς «ὡς ἄσχετος ἄμορφος καὶ ἀκατασχεῖα στον», τὸν δὲ Μουστοξόδην χαρακτηρεῖ ὅτι πολὺ ὀλίγα ἔκαμε καὶ «ἐγκατέλιπε τὰ κατὰ τὸ μουσεῖον εἰς τὴν διάκρισιν ἀνθρώπου κατὰ πάντα ἀπροσφουδῶς εἰς τὴν τοιαύτην ἐπιστάσιαν²». Καὶ ὅμως, ἡ διάβασις τοῦ Μουστοξόδου ἐκ τῆς Λιβύης ὑπῆρξε σπουδαίω- ταιον γεγονός, καὶ συνετέλεσεν, σὺν τοῖς ἄλλοις, εἰς τὴν δημιουργίαν πνευματικῆς κινήσεως εἰς τὴν νῆσον.

ΑΙ ΛΗΘ ΤΟΥ 1832 ΜΕΡΙΜΝΑΙ ΔΙΑ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ

Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1832 ἐσχηματίσθη ἡ Ἑπταμελὴς Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος καὶ διορίσθησαν οἱ Γραμματεῖς (ὑπουργοὶ) τῆς Κυβερνήσεως. Τότε τοποθετεῖται εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Παιδείας ὡς ἀ' πάρεδρος τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ὑπουργὸς ἦτο ὁ Ρίζος—ὁ «ἐτερόχθων» Ἀλέξανδρος Ρ. Παγκαβῆς, ὅστις μετὰ τοῦ Κυριακοῦ Πιπτάκη διεδραμάτισε μεγάλον ρόλον ἐπὶ δεκαετίας εἰς τὰ ἀρχαιολογικὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος³. Ἐν συνεχείᾳ ἐγένοντο οἱ διορισμοὶ ἄλλων διοικητικῶν ὑπαλλήλων, ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῆς Κυβερνήσεως ἐκείνης νὰ ὀργανώσῃ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας.

Founder of Greek Independence, London, 1973, συγγραφεὶσιν ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ γυέλλου Christopher M. Woodhouse.

1. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ., σελ. 56-57.

2. Σημειωτέον ὅτι ὁ Κατὰλογος τοῦ Α. Καμπάνη, ὅπου περιέχεται συντομὸς περιγραφὴ ἐκάστου ἀρχαίου ἔργου, ὡς καὶ ἀναγραφὴ τοῦ τόπου εὑρέσεώς του, ἐκρίθη ὑπὸ νεωτέρων ἀρχαιολόγων ὡς πᾶσιμωστάς, πρώτη πηγή. Ὁ Γερμανὸς ἀρχαιολόγος R. Kekulé von Stradomitz, Die antiken Bildwerke im Theseion zu Athen, Λειψία, 1869, Πρόλογος σελ. 1-2, σημειοῖ περὶ τοῦ κατὰλογου τοῦτου: «Δὲν εἶναι ἐπιστημονικὰ, ἀλλὰ ὁ μοναχὸς τὸν κρατοῦσε μὲ εὐσυνειδησίαν καὶ εἶναι εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἡ μόνη ἀξιόπιστος πηγὴ πληροφοριῶν διὰ τὴν προέλευσιν τῶν ἀρχαίων, τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Λιβύης». Ὁ κατὰλογος οὗτος τοῦ Καμπάνη εὑρέθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κ. Πιπτάκη (1863) καὶ κατετέθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας. Ἐν σέσει πρὸς τὸν Μουστοξόδην, καὶ πάλιν ἡ κρίσις τοῦ Ρίζου εἶναι ἄδικος. Ὁ Μουστοξόδης κατὰ τὸ 1830 ἀπερχομένη, ὡς ἀνεφέρθη, μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς διασώσεως τῶν ἀρχαίων, ἔκαμε δὲ ὁ ἴδιος καὶ ταξίδια ἀπὸ τὸ Ἀρχιεπίσκοπος πρὸς εὔρεσιν ἢ ἀγορὰν ἀρχαιοτήτων. Εἰς ὅλα δὲ σχεδὸν τα τεύχη τῆς Ἱημερίας τοῦ ἔτους 1831 περιέχονται πραγματεῖαι του ἐπιγραφικαί, ὡς καὶ τὸ σημαντικὸν ἔργον του «Περὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ νομιζομένου τοῦ Πανελληνίου Διὸς καὶ εἰκασίαι», ὅπου πρῶτος ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ ναὸς δὲν ἦτο τοῦ Διὸς, ὅπως ἐπίστευον οἱ περιηγηταὶ Spron καὶ Wheler, ἀλλὰ τῆς Ἀθηνᾶς. Μόνον τὸ 1901, μετὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς γνωστῆς ἀρχαικῆς ἐπιγραφῆς ὑπὸ τοῦ Furtwangler, ἐπιστάθη ἄριστικῶς ὁ ναὸς, ὡς ναὸς τῆς Ἀρίας.

Τὴν συλλογὴν τῆς Λιβύης περιγράφει καὶ ὁ L. Ross, ἐπισκερθεὶς τὸν Αὐγουστον τοῦ 1832 τὴν νῆσον (Erinnerungen und Mitteilungen aus Griechenland, σελ. 144-145). Ὁ Leo von Klenze μεταβὰς εἰς τὴν Λιβύαν τὸ 1834, περιγράφει ἐπίσης τὴν συλλογὴν εἰς τὸ ἔργον του Aphoristische Bemerkungen gesammelt auf seiner Reise nach Griechenland, Βερολίνον, 1838, σελ. 155 κ.ά.

3. Ε30. Καστόρχης, ἔ.ἀ., σελ. 10 καὶ ἀλλαχοῦ, σποράδην. Η. Καββαδίας, ἔ.ἀ., σελ. 16. Γ. Η. Οἰκονόμος, Τὰ ἐκ- τὸν ἔτη, σελ. 6.

τὸν Μάϊον τοῦ 1832. Ἦτο ἐπομένως ἀνάγκη νὰ πληρωθοῦν αἱ χηρεύσασαι θέσεις, τὰς ὁποίας κατεῖχον ἄνδρες ἀνήκοντες εἰς τὸ προηγούμενον καθεστώς, ἀποχωρήσαντες ἢ ἀπολυθέντες. Οὕτω ἐπελήφθη ἡ Κυβέρνησις τῶν Γραμματέων καὶ τῶν προβλημάτων τοῦ Ὀρφανοτροφείου Αἰγίνης¹. Ἡ θέσις τοῦ Ἐφόρου τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου προσεφέρθη ἀρχικῶς εἰς τὸν Θεόκλητον Φαρμακίδην², διὰ τῆς ἀπὸ 16 Μαΐου 1832 ἀποφάσεως τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας³. Οὗτος ὅμως δὲν ἀπεδέχθη τὸν διορισμὸν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀνέλαβε μόνον τὴν ἐφορίαν τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τοῦ Προκαταρκτικοῦ σχολείου Αἰγίνης.

Ὁ Ἰακωβάκης Ρίζος Νερουλός, «Γραμματεὺς» ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Παιδείσεως, ἐτερόχθων καὶ οὗτος, γνωρίζων τὰ προσόντα τοῦ Ἀθ. Ἰατρίδη, ἔχων δὲ ὑπ' ὄψει του, προφανῶς, καὶ τὴν προαναφερθεῖσαν ἀναφορὰν τούτου, τῆς 2 Μαΐου 1832, ἐφρόντισε νὰ τὸν διορίσῃ ὡς «Ἐπιστάτην» (ἐπιμελητῆς ὁ ἀὐτονομάζετο σήμερον) τοῦ Μουσείου τῆς Αἰγίνης⁴, μὲ μισθὸν 120 φοινίκων τὸν μῆνα. Ἀπεφασίσθησαν τότε τὰ κάτωθι: 1. Νὰ χωρισθῇ ἡ Βιβλιοθήκη ἀπὸ τὸ Μουσεῖον, —καὶ τὰ δύο δημόσια αὐτὰ καταστήματα ἐστεγάζοντο εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τῆς Αἰγίνης⁵. 2. Νὰ παραλάβῃ ὁ Ἐπιστάτης ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ὀρφανοτροφείου «ἄλλα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον, ἀγάλματα, ἐπιγραφάς, νομίσματα, εἰκόνας, σφραγίδας, προτομὰς ἀγγεῖα καὶ ὅσα ἄλλα τῆς ἀρχαιότητος λείψανα περιέχει κατὰ

1. Τὸ Ὀρφανοτροφεῖον εἶχεν ἰδρυθῆ ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια, μὲ σκοπὸν νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς αὐτὸ καὶ νὰ ἐκμάθουν χρησίμως τέχναι καὶ γράμματα, τὰ ὄρφανά τοῦ Ἀγῶνος τῆς Ἀνεξαρτησίας. Εἰς τὸ φύλλον 11 τῆς 25 Μαΐου 1832 τῆς Ἐθνικῆς Ἐφημερίδος ἀναγράφεται: «Ἡ ἐπιστασίαι καὶ ἡ διευθύνσις τοῦ ἐν Αἰγίνῃ Ὀρφανοτροφείου ἀνατίθεται ἀπὸ σήμερον εἰς τὴν φροντίδα τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐπιτροπὴ τοῦ Ὀρφανοτροφείου». Οἱ Κύριοι Γρηγόριος Κωνσταντᾶς, Θεόκλητος Φαρμακίδης καὶ Ἀλέξανδρος Σούτσος διορίζονται μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς. Ἐν Ναυπλίῳ τῆς 14 Μαΐου 1832». Εἰς τὸ αὐτὸ φύλλον δημοσιεύεται καὶ τὸ διάταγμα 14 τῆς 15 Μαΐου 1832, ὅπου καθορίζονται τὰ εἰδικὰ καθήκοντα τῆς Ἐπιτροπῆς. Οὕτω ὁ Γρ. Κωνσταντᾶς ὅλ' ἐξηκολούθει νὰ ἔχῃ «τὴν ἐπιστασίαν καὶ τὴν φροντίδα τῆς οἰκονομίας τοῦ Ὀρφανοτροφείου». Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21 Διατάγματος, ἀντὶ τοῦ παρατηθέντος Θ. Φαρμακίδου, ὀρίζεται μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νεόφυτος Δούκας, διὰ δὲ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23 τοποθετεῖται ὁ Γ. Μ. Καραμάνος ἀντὶ τοῦ κυρίου Ἀ. Σούτσου». Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτὴν τὸν κύριον λόγον εἶχεν ὁ Γρ. Κωνσταντᾶς. Βλ. Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 290-291, σημ. 5.

2. Ἐσπούδασεν ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἦτο ἐκδότης τοῦ *Μορίου Ἑρμού*, ὡς καὶ τῆς πρώτης ἐπισήμου ἐλληνικῆς ἐφημερίδος, τῆς *Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος*, ἣτις ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τὴν 7 Ὀκτωβρίου 1825 εἰς Ναύπλιον. Βλ. προγεῖρας τὸ διάταγμα διορισμοῦ του ὡς «ἐφημεριδογράφου τῆς Διοικήσεως» εἰς *Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος*, τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1825. Διχ. Κουμαριανοῦ, ἔ.ἀ. τόμ. Α', σελ. κ, κ', καὶ τόμ. Γ', σελ. 125.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 175, ἀριθ. ἐγγράφου 146.

4. Ἡ σχετικὴ ἀπόφασις ὑπ' ἀριθ. 31 τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος, δι' ἧς ἐγένετο ὁ διορισμὸς μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Ρίζου, ἀρχίζει ὡς ἐξῆς: «Περὶ πολλοῦ ποιουμένη [ἢ Κυβέρνησις] τὴν διατήρησιν καὶ τὸν πλουτισμὸν τοῦ ἐν Αἰγίνῃ Ἐθνικοῦ Μουσείου, ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν ἀνδρὸς φιλοκλίσι καὶ ἐκτιμῶντος τὰ λαμπρὰ τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖα, καὶ πληροφορουμένη ὅτι ὁ κύριος Ἀθανάσιος Ἰατρίδης ἐπεστάτησεν ἐπιμελῶς εἰς τὴν συλλογὴν πολλῶν ἀρχαιοτήτων, ὅσαι ὑπάρχον ἤδη εἰς τὸ Μουσεῖον, καὶ ἀπέκτησεν ἰκανὴν περὶ τὸ ἀρχαιολογικὸν τοῦτο μέρος ἐμπειρίαν. Διατάττει . . .»

5. Εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ Διατάγματος 11, δι' οὗ ἀπεφασίσθη ὁ χωρισμὸς οὗτος κατόπιν ἐπινεύσεως τοῦ οἰκείου Ἰγούργειου, τὸ ὅποιον διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 29 τῆς 9 Μαΐου 1832 διόριζε τὸν Γ. Γεννάδιον ὡς ἐπιστάτην τῆς Βιβλιοθήκης (Γ.Α.Κ. Γραμματεία Παιδείας, Μάιος 1832).

τὸ παρὸν τὸ κατάστημα τοῦτου. 3. Νὰ τὰ τοποθετήσῃ κατὰ τὸν προσφορότερον καὶ τακτικώτερον τρόπον. 4. Νὰ στείλῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν κατὰλογον τῶν ἀρχαίων, «συνωδευμένον μὲ σημειώσεις ὅσον τὸ δυνατόν ἐξηγητικὰς καὶ ἀναγκαίως παρατηρήσεις καὶ εἰκασίας εὐστόχους». 5. Νὰ ὑποβάλλῃ διὰ τῆς Γραμματείας, ὅσα ἴθις κρίνει συντείνοντα πρὸς βελτίωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου. 6. Νὰ ἀναγγέλλῃ τὰς ἐκαστοτε προσθήκας ἀρχαιοτήτων εἰς τὸ Μουσεῖον, ἀφοῦ τὰς σημειώσῃ εἰς τὸν κατὰλογον, καὶ νὰ ἀναφέρῃ, ὡσάντις εἰδωποιεῖται, ὅτι ἀνεκαλύφθη ἀρχαιότητες τις κινδυνεύουσα ἢ παρημελημένη¹. Ἀπεφασίσθη ἐπίσης νὰ διορισθῇ ἓνας ὑποεπιστάτης ἢ φύλαξ τοῦ καταστήματος μὲ μισθὸν 40 φρονίμων μηνιαίως. Ὁ διορισμὸς ἐκτελεστέον εἰς τὸν Ἄθ. Ἰατρίδην τὴν 30 Μαΐου 1832 διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 128 ἐγγράφου τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας². Ἐκ μεταγενεστέρας ἀναφορᾶς τοῦ Ἄθ. Ἰατρίδου, ἀπὸ 3 Ἰουλίου 1832, ὑπ' ἀριθ. 1³, φαίνεται ὅτι τοῦ εἶχεν ἀνατεθῆ καὶ ἡ διδασκαλία τῆς σκιαγραφίας εἰς τοὺς παῖδας τοῦ Ὀρφανοτροφείου, ὡς εἶχεν ἴδῃ ζητήσῃ ὁ ἴδιος.

Ἡ παραλαβὴ τῶν ἀρχαίων τοῦ Μουσείου Αἰγίνης ἐκ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Λεοντίου Καμπάνη, Ἐπιστάτου ἕως τότε εἰς τὸ Μουσεῖον, ἐγένετο εἰς τὰς 10.7.1832 ὑπὸ τοῦ Ἀθανασίου Ἰατρίδου, ὅστις παρέλαβε καὶ παρὰ τοῦ τυπογράφου Γιάργου Σηγιᾶ, τὸ ἐν λιθογραφικὸν πιεστήριον ἐκ τῶν δύο, τὰ ὅποια εἶχε φέρει ὁ Καποδίστριας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ τοποθέτησις ὅμως τῶν ἀρχαιοτήτων «κατὰ τὸν προσφορότερον καὶ τακτικώτερον τρόπον», ὡς εἶχε διατάξει τὸ Ὑπουργεῖον, ἐματαιώθη, λόγῳ τῆς ἀσυνεννοησίας τῆς διοικήσεως τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς κακῆς διαθέσεως τὴν ὅποιαν ἐπέδειξαν τὰ μέλη τῆς ἀπέναντι τοῦ Ἰατρίδου. Ἐὰ μὲν γλυπτὰ καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ («τὸ ἀγαλματοστάσιον») ἀπέκειντο εἰς δύο ὑπόστεγα ἀνοικτὰ τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ κτηρίου τοῦ Ὀρφανοτροφείου⁴. Εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐστεγάζετο ἡ Βιβλιοθήκη, αἱ κλεῖδες τοῦ ὁποίου σπανίως ἐδίδοντο εἰς τὸν Ἰατρίδην, ὑπῆρχον εἰς προσθήκας ἀγγεῖα, λύχνου, ὑάλινα δοχεῖα, πήλινα καὶ γάλκλινα ἀγαλμάτια εὑρεθέντα εἰς τάρους ἐν Αἰγίνῃ ἢ εἰς Ἀθήνας καὶ Δελφοὺς. Ἀπέκειτο, ἀκόμη, μικρὰ συλλογὴ ἐκ χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων καὶ δακτυλιολίθων⁵.

Ὀλίγον βραδύτερον, εἰς τὴν δραματικὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τῆς Προνοίας —τὴν Δ'

1. Τὰ καθήκοντα τὰ ὅποια ὀρίζοντο εἰς τὸν Ἰατρίδην ἦσαν βρατὰ, πλὴν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4, εἰς τὸ ὅποιον ἦτο ἐν τῶν πραγμάτων ἀδύνατον νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς ζωγράφος καὶ λιθογράφος, ὅσην ἐμπειρίαν «σκαψιμάτων» καὶ ἂν εἶχεν. Ἐφ' ὅσον εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Παιδείας, πλὴν τοῦ Ὑπουργοῦ Ρίζου, ὑπῆρχε καὶ ὁ Ἄλ. Παγκαβῆς, ἔχων ἐπίσης, ὡς ὁ Ὑπουργός, λαμπρὰν παιδείαν, ἔπρεπε νὰ ἀντιληφθῶν ὅτι ἦτο τοῦλάχιστον ἀφελὲς νὰ ζητῆται ἢ σύνταξις κατὰλόγου Μουσείου ἀπὸ μὴ ἀρχαιολόγον. Εἰς τὴν Βιογραφίαν τοῦ Γεωργίου Γενναδίου ἀναφέρεται ὅτι «καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Συλλογῆς τῆς ὡς Μουσείου γνωστῆς, αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος σωτὴρ καὶ ἐπιμελητὴς», πρᾶγμα ἀνελήθεος, γαρτὸν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του καὶ ἐκδότου τῆς βιογραφίας τοῦ πατρὸς του ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ξενοφῶν Ἀναστασιάδης, βλ. σχετικῶς Γ. Φαρμακίδου, ἔ.ἀ. σελ. 61 κ.ἐ. καὶ σελ. 17-20, ὅπου ἀναφέρεται διεξοδικῶς τὸ θέμα καὶ τὰ αἴτια τὰ ὅποια τὸ προεκάλεσαν.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 177, ἀριθ. ἐγγράφου 148.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 178, ἀριθ. ἐγγράφου 149.

4. Πρόκειται διὰ τοὺς νόρθους τῆς ἐκκλησίας τοῦ Σωτήρος, ἐνοματωμένους εἰς τὴν ΝΑ πλευρὰν τοῦ κτηρίου τοῦ Ὀρφανοτροφείου.

5. Βλ. L. Ross, Erinnerungen, σελ. 144-145 καὶ L. von Klenze, ἔ.ἀ. σελ. 155 κ.ἐ.

«κατ' ἐπανάληψιν»— καθ' ἣν ὁ Ρίζος προσέβη καὶ εἰς ἀπολογισμὸν τῆς δράσεως τοῦ Ὑπουργείου του, ἀνέφερε, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον τῆς Αἰγίνης ἤρχισε νὰ τακτοποιῆται ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου κ. Ἄθ. Ἰατρίδης, ἀνδρὸς ἰκανοῦ περὶ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ διατήρησιν τῶν λαμπρῶν τῆς ἀρχαιότητος μνημείων, ὅσα περιέχει κατὰ τὸ παρὸν τὸ κατάστημα τοῦτο, καὶ τῶν ὑποίων ἔσον ἐνδέχεται λεπτομερῆ περιγραφὴν καταγίνεται ἤδη ὁ ἐπιστάτης νὰ καταστρώσῃ. Μολονότι διαλαμβάνονται εἰς τὴν Αἰγινάϊαν, εὐστοχοί τινες παρατηρήσεις καὶ ἐξηγήσεις τῶν ἐν τῷ Μουσεῖῳ ἀξιολογωτέρων ἐπιγραφῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτῶν καὶ περὶ τῶν ἀγαλμάτων, ὅσα ἤδη εὐρίσκονται εἰς τὸ Μουσεῖον, ἔχομεν χρεῖαν ἐπισκέψεως ἀνδρῶν δεινῶν περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν· καὶ τοιοῦτοι πολλοὶ θέλουσιν συρρεύσει, ὅταν, ὡς ἐλπίζεται, θεωρηθῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἄξιον ἀντικείμενον τῶν φροντίδων τῆς ἡ δι' ἀνασκαφῶν ἀνακάλυψις ἀρχαιοτήτων, καὶ μάλιστα εἰς τὰς Ἀθήνας»¹.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οὐδεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶχεν ἀκόμη σπουδάσει ἀρχαιολογίαν², βοηθήματα ἐπιστημονικὰ δὲν ὑπῆρχον εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Αἰγίνης, ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη ὑπῆρχον, ὁ Ἰατρίδης δὲν ἤτο εἰς θέσιν νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃ, ὥστε νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου, νὰ συντάξῃ δηλαδὴ κατάλογον τῶν ἐν τῷ Μουσεῖῳ ἀρχαιοτήτων κλπ. Εὐσυνείδητος, ὡς ἤτο, ἐταλαιπωρήθη ἐπὶ μέγαλον διάστημα, μὴ γνωρίζων τί νὰ κάμῃ σχετικῶς. Οὕτω, ἐν ἀμηχανίᾳ εὐρισκόμενος, κατόπιν μακροῦς σκέψεως, ἐξεῦρεν ἄλλην λύσιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἦσαν ὑπεραρκεταὶ αἱ ἰκανότητές του. Ἀπεφάσισε δηλαδὴ νὰ φιλοτεχνήσῃ «πιστὰ ἀπεικονίσματα» τῶν ἀρχαίων τῆς Συλλογῆς, τὰ ὁποῖα ἔμοιγε, πρὶν προλάβῃ νὰ τελειοποιήσῃ, ὡς ὁ ἴδιος θὰ ἐπεθύμει, ὑπεχρεώθη, ὑπαίκων εἰς ἔντονον πίεσιν τοῦ Ὑπουργείου, καὶ περίπου ἀπειλούμενος ὅτι θὰ παυθῇ ἐκ τῆς θέσεώς του³, νὰ τὰ ἀποστείλῃ πρὸς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως. Τόσον ὁ Ὑπουργὸς Ἰακ. Ρίζος, ὅσον καὶ ὁ Ἄθ. Ραγκαβῆς ἀνέμενον ἐπὶ μῆνας τὴν ἀποστολὴν τοῦ καταλόγου. Ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Μουσεῖου, μίαν μόνον ἀναφορὰν εἶχον λάβει παρ' αὐτοῦ, ἀπὸ 3 Ἰουλίου 1832⁴, δι' ἧς τοῖς ἐγνώριζεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀκόμη δυναθῆ νὰ ρυθμίσῃ τὰ

1. Ἡ ἐκθεσις αὕτη τοῦ Ρίζου τῆς 1 Ἀυγούστου 1832, ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἐφημερίδα (αὕτη ἀντικατέστησε τὴν μέχρι τότε ἐκδομένην Γενικὴν Ἐφημερίδα) τῆς 20 Ἀυγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους. Καὶ πάλιν, μετὰ παρέλευσιν τόσων μηνῶν, προκαλεῖ κατάπληξιν ὅτι ὁ συνήθως φιλοδίκαιος Ρίζος, προφανῶς λόγῳ τῶν μεγάλων παθῶν τῆς ἐποχῆς, ἐπέτρεψε εἰς τὸν ἑαυτὸν του νὰ κατέλθῃ εἰς ἀνεπίτρεπτον ἐπιθεσίαν ἐναντίον καὶ τῆς ὑπολήψεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐθνικοφροσύνης, ἀκόμη, τοῦ Ἄ. Μουσταξῶδης: «Δὲν εἶναι ἴσως ἔργον μου», λέγει εἰς τὴν Συνέλευσιν ὁ Ρίζος, ἀνὰ ἐξετάσει διὰ ποίους λόγους ἐνεκρίθη ὁ τρόπος, καθ' ὃν διευθύνετο ἐπὶ τῆς παρελθούσης ἐποχῆς τὸ κατάστημα τοῦτο [τὸ Ὀρφανοτροφεῖον], ἐξηρημαμένον ἀπὸ τὴν διάκρισιν ἀνθρώπου, ἔσον ἀξιότιμος διὰ τὴν παιδείαν του, τόσον ἀτηλλοτριωμένου πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν Ἑλλήνων».

2. Ἐνδεικτικῆ εἶναι ἡ ἄγνοια στοιχειωδῶν ἀρχαιολογικῶν ἔρων, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς κατὰ μῆνας στελλομένους εἰς Νάξιπλον ἀναφορὰς τοῦ Μουσταξῶδης, ἔπου περιλαμβάνοντο καὶ κατάλογοι τῶν νέων προσκτημάτων τοῦ Μουσεῖου Αἰγίνης. Καὶ ὅμως, ὁ Μουσταξῶδης, ὅστις ἤτο ἱστορικός, ἐθεωρεῖτο τὸ πλέον ἐνδεδειγμένον δι' ἀρχαιολογικὴν θέσιν πρόσωπον. Βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 156, 162, ἀριθ. ἐγγράφων 129, 134.

3. Σημειωτέον ὅτι, λόγῳ τῶν δεινῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν τῶν ἐπικρατουσῶν τότε εἰς τὸ Δημοσίον Ταμεῖον, ἀπὸ μηνῶν δὲν ἐλάμβανε τὸν μισθὸν του.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 178, ἀριθ. ἐγγράφου 149.

ἐν αὐτῷ (τῷ Μουσεῖῳ) εὑρισκόμενα ἀρχαία, διότι δὲν τοῦ εἶχε παραχωρηθῆ ἰδιαιτέρον δωμάτιον διὰ τὸ Μουσεῖον, ἀλλὰ τὰ ἀρχαία (δηλαδή τὰ ἀγγεῖα καὶ τὰ ἔργα Μικροτεχνίας) ὑπῆρχον ἀκόμη εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἦτο καὶ ἡ Βιβλιοθήκη. Ἐξήτει ἀκόμη ὑλικὸν διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς σκιαγραφίας, τὸ ὅποιον δὲν διέθετε, διὰ τὴν προχωρήσει εἰς τὸ ἔργον του. Δεύτερον ἔγγραφον τοῦ Ἰατρίδῃ ἐγνωρίζεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν ὑπ' αὐτοῦ παραλαβὴν τοῦ λιθογραφικοῦ πιστηρίου. Ἐκτοσε, ὁ ζωγράφος ἐσιώπησε. Τὴν 10 Αὐγούστου, τὸ Ὑπουργεῖον, ἐκ Ναυπλίου, μεταξὺ ἄλλων, ὑπενόησε τὸν κατάλογον τοῦ Μουσεῖου εἰς τὸν ἐπιστάτην. «Περιμένεται καὶ ἡ ἐκθεσις τῶν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον περιεχομένων, τὴν ὁποίαν θέλεις σπεύσει νὰ διευθύνῃς πρὸς τὴν Γραμματεῖαν ταύτην, ὅσον ἐνεστι λεπτομερῆ καὶ διηκριβωμένην»¹. Ὁ Ἰατρίδης δὲν ἀπήντησεν εἰς τὸ ἔγγραφον, ταλαιζόμενος ἀκόμη καὶ τρέμων μήπως ἀπολεθῆ, ὡς ἄχρηστος. Συνέχισεν ὅμως νὰ σχεδιάζῃ τὰ ἀρχαία. Τὴν 25 Ὀκτωβρίου ἔλαβε τὸ ὑπ' ἀριθ. 683 νέον ἔγγραφον τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας, συντεταχμένον εἰς ἑνταυόν ὕψος. Δι' αὐτοῦ τοῦ ἐζητεῖτο νὰ στείλῃ ἐπιτέλους τὸν κατάλογον. «Μὲ ἀπορίαν τῆς μεγάλης ὅμως παρατηρεῖ ἡ Γραμματεία, ὅτι μέχρι τοῦδε οὔτε ἀπλῆν ἐκθεσιν τῆς καταστάσεως τοῦ Μουσεῖου διευθύνετε, ὥστε νὰ γνωρίζῃ ἡ Γραμματεία τὸν ἀριθμὸν τοῦλάχιστον καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τὸ Κατάστημα τοῦτο. Ἐκ τῆς ταιαύτης σιωπῆς σας συμπεραίνουσα ἡ Γραμματεία μεγάλην ἐκ μέρους σας ἀφροντισίαν εἰς τὰ σπουδαιότερα τῶν χρεῶν σας, νομίζει χρέος τῆς νὰ προσκαλέσῃ διὰ ὑστέραν φορὰν, Κύριε, τὴν προσοχὴν σας εἰς τοῦτο τὸ ἀντικείμενον, καὶ ἐν ταύτῳ νὰ σᾶς κάμῃ τὴν παρατήρησιν, ὅτι ἡ περαιτέρω σιωπὴ καὶ ἀδιαφορία σας, ὡς ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ καθήκοντά σας, θέλει ἐπισύρει δικαίως καὶ ἀφενύκτως ἐναντίον σας τὴν πραγματικὴν δυσἀρέσειαν τῆς Σ. Διοικήσεως. Ὁ Γραμματεὺς Ἰ. Ρίζος»².

Καὶ πάλιν δὲν ἦτο ἔτοιμος ὁ Ἐπιστάτης, ἐπομένως δὲν ἀπήντησε καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν. Ἡ Γραμματεία, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἦτο πολὺ δυσἀρεστημένη διὰ τὴν στάσιν του αὐτῆν, μὴ δυναμένη νὰ ἐννοήσῃ, τί ἀκριβῶς συνέβαινε. Τὴν κατάστασιν συνεχράτει, ἐπὶ τι διάστημα, ὁ Σκαρλᾶτος Βυζάντιος, τμηματάρχης τῆς Γραμματείας τῶν Ἑκκλησιαστικῶν, ὁ ὁποῖος εἶχε γνωρίσει τὸν Ἰατρίδην καὶ τὸν ἐξετίμα. Ὁ Ραγκαβῆς, ὁ ἀρμόδιος προϊστάμενος τοῦ Ἐπιστάτου τῆς Αἰγίνης, ἦτο ἔξω φρενῶν. Ἐσχέπετο καὶ περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ Ἰατρίδῃ. Ποῖος ὅμως θὰ ἦτο; Δύο ἐφάνοντο οἱ σχετικῶς καταλληλότεροι: ὁ Γεώργιος Γεννάδιος καὶ ὁ Κυριακὸς Πιπτάκης, ὅστις ὅμως εἶχεν ἤδη διορισθῆ ὑπὸ τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑλλάδος τὴν 10 Σεπτεμβρίου τοῦ 1832, ὡς ἀεπιστάτης τῶν ἐν Ἀθήναις ἀρχαιοτήτων. Ὡς τοιοῦτος θέλει ἐπαγρυπνεῖ περὶ τὴν διατήρησιν τῶν σωζομένων εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην ἀρχαίων οἰκοδομημάτων, μνημείων καὶ λοιπῶν, μὴ ἐπιτρέπων ἐπ' οὐδεμιᾷ προσφάσει καὶ εἰς οἴονδήποτε τὸ νὰ ἀποθραύῃ ἢ ἄλλως πως νὰ κολοβώνῃ οὔτε τὸ ἐλάχιστον αὐτῶν»³. Εἰς τὴν αὐτὴν ἀπό-

1 Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους, Φάκελλος Γραμματείας τῆς Παιδείας, ἀριθ. ἐγγράφου 463, Αὐγούστου 1832.

2 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.α. σελ. 183-184, ἀριθ. ἐγγράφου 157.

3 Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.α. σελ. 182-183, ἀριθ. ἐγγράφου 156. Πρὸς, εἰς τὸ αὐτὸ βιβλίον σελ. 180-181, ἀριθ. ἐγγράφου 153.

φρασιν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ἀνακοινοῦται ὅτι «ἡ κατὰ τὴν Ἀπτικὴν καὶ τὴν Εὐβοϊαν Ἑλληνικὴ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν διαληφθέντα ἐπιστάτην περὶ τὴν ἀκριβῆ τοῦ ἔργου τοῦ ἐκπλήρωσιν, καθ' ὅσον εἰς αὐτὴν ἀνάγεται καὶ ὁσάκις ὁ ἴδιος ἤθελε ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν τῆς»¹.

Εἰς τὸ εἰσηγητικὸν πρὸς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν ἔγγραφον τῆς Γραμματείας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ., γράφεται ὅτι, ἐπειδὴ χρειάζεται νὰ διορισθῇ ἀνὴρ ἰκανὸς καὶ δραστήριος εἰς τὴν ἐπιστάσιαν τῶν ἐν Ἀθήναις ἀρχαιοτήτων, «ὡς τοιοῦτον προβάλλει τὸν κύριον Κ. Πιττάκην, εὐπατρίδην Ἀθηναῖον, πεπαιδευμένον καὶ θερμὸν ζήλωτὴν τῶν ἐκεῖ ἀρχαιοτήτων, εἰς τῶν ὁποίων καὶ τὴν ἔρευναν ἐνσχολεῖται πρὸ χρόνων ἰδιαιτέρως»². Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἔγγράφου σημειώνεται ὅτι «ἐνεργήθη ἐκ μέρους τῆς Γραμματείας διὰ τῶν ὑπ' ἀρ. 542 καὶ 543 ἐγγράφων τῆς». Τὸ μὲν ὑπ' ἀριθ. 542 εἶναι ὁ διορισμὸς τοῦ Πιττάκη ἀπὸ τὴν Γραμματείαν τῆς Παιδείας τὸ δὲ ὑπ' ἀριθ. 543 εἶναι ἔγγραφον τῆς Γραμματείας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πρὸς τὴν κατὰ τὴν Δυτικὴν Εὐβοϊαν Ἑλληνικὴν Ἐπιτροπὴν, δι' οὗ τῆς γνωρίζεται ὅτι ἡ φύλαξις τῶν ἐν Ἀθήναις ἀρχαιοτήτων ἀνετέθη εἰς τὸν Κ. Πιττάκην, πρὸς τὸν ὁποῖον «προσκαλεῖται» ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη νὰ προσφέρῃ πᾶσαν βοήθειαν «πρὸς ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ ὁποίου ἀναδέχεται χρέους»³. Ὁ διορισμὸς δὲν ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν *Γενικὴν Ἐφημερίδα* τῆς Ἑλλάδος, ὅπως εἶχε γίνῃ διὰ τὸν τοῦ Ἰατρίδη, οὔτε ἀναφέρει ἀμοιβὴν τοῦ διοριζομένου. Ὁ Πιττάκης, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ἀναφορᾶς του, ἀπὸ 8 Νοεμβρίου 1832, τὴν ὁποίαν ἔστειλε διὰ τοῦ Gropius εἰς τὸ Νάυπλιον, ηὐχαρίστησε τὴν Γραμματείαν διὰ τὸν διορισμὸν του —τὴν 15 Σεπτεμβρίου—, εἰς νεώτερον δὲ ἔγγραφόν του, ἀφοῦ βεβαιώνει ὅτι δὲν θέλει λείψῃ «ὅσον τὸ δυνατὸν εἰς τὴν συντήρησιν τῶν πολυτίμων τούτων προγονικῶν μαρτυρημάτων», εὐχεται νὰ τὸν διατάξουν νὰ περισυλλέξῃ λείψανα «πρὸς ἀπαρτισμὸν Μουσείου, ὅσον αἱ παροῦσαι περιστάσεις συγχωροῦν»⁴.

Ὅσον καὶ ἂν ἡ μόρφωσις τοῦ Πιττάκη ἦτο ἐλλιπής⁵, ὁ ἀπέραντος ζῆλος του διὰ τὰ ἀρχαῖα ἦτο γνωστὸς καὶ ἀναμφισβήτητος. Ἐπομένως, ὁ Γραμματεὺς τῆς Παιδείας Ἰ. Ρίζος, ὅστις διόλου δὲν συνεπάθει τὸν Γεννάδιον, διὰ τὴν ἐπιθετικότητά του ἀπέναντι ἄλλων, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ σκεφθῇ νὰ τοῦ ἀναθέσῃ καὶ τὸ Μουσεῖον τῆς Αἰγίνης, οὔτε ὅμως νὰ ἀποστείλῃ ἐκεῖ τὸν Πιττάκην, ἀφῆγων τὰς Ἀθήνας ἄνευ ἐπιμελητοῦ

1. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 182-183, ἀριθ. ἐγγράφου 156. Πρβλ. καὶ ἔγγραφον 154.

2. Τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1832. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 181-182, ἀριθ. ἐγγράφου 155.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 180-181, ἀριθ. ἐγγράφου 153.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 181, ἀριθ. ἐγγράφου 154.

5. Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους. Φάκελλος Γραμματείας τῆς Παιδείας, Νοέμβριος 1832. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 129.

6. Δὲν εἶχε ἀκόμη κυκλοφορήσῃ ὁ Πιττάκης τὸ βιβλίον του, τὸ δημοσιευθὲν τὸ 1835 γαλλιστὶ ὑπὸ τίτλον *Ancienne Athenes*. Περὶ τοῦ βιβλίου τούτου εἶχε δημοσιεύσει τὸ 1830 «Προκήρυξιν» (δηλαδὴ ἀγγελίαν) εἰς τὴν *Γενικὴν Ἐφημερίδα* τῆς Ἑλλάδος ὑπ' ἀριθ. 34, ἡ ὁποία προξένησε εἰρωνικὰ σχόλια δι' ὠρισμένους σολοικισμοὺς τῆς. Βλ. λεπτομερεῖς εἰς Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 130-133. Ὁ Γ. Φαρμακίδης πιθανώτατα δὲν ἔχει δίκαιον θεωρῶν ὡς συντάκτην τῶν σχολίων τὸν Ρίζον ἀσφαλῶς, ὡς κατέδειξαν τὰ περαιτέρω γεγονότα, τὰ σχόλια πρέπει νὰ ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Ραγκαβῆ, ὑπογραφήμενα δι' ἐνὸς Ρ. Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ συμπεράνῃ τις ὅτι συντάκτης ἦτο ὁ Ross, ἀλλὰ εἰς τὰ σχόλια αὐτὰ ἀναφέρεται δις ἡ ἔκφρασις «γλῶσσα μας», γεγονός πού ἀποδεικνύει ὅτι ὁ γράφων ἦτο Ἕλληνας.

ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτήτων. Προετίμησεν, ἤπιος χαρακτήρ ὅπως ἦτο, νὰ προσφέρει μίαν ἀκόμη εὐκαιρίαν εἰς τὸν Ἱατρίδην. Ἐδῶκε πρὸς τοῦτο σχετικὰ ὁδηγίαι πρὸς τὸν Ἀλ. Παγκαβῆν, νὰ ἀπειθῆναι νέον ἔγγραφο, πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ὀρφανοτροφείου ὅμως, αὐτὴν τὴν φράσιν, διὰ νὰ πληροφωρηθῇ τὸ Ὑπουργεῖον τί ἀκριβῶς συνέβαινεν ὡς πρὸς τὸν κατάλογον τοῦ Μουσείου Ληγίνης καὶ τὸν Ἱατρίδην¹. Μὲ τὴν ἐπικρατούσαν εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον διχόνοιαν καὶ τὴν ἀντιπάθειαν τὴν ὁποίαν ἔπρεπον πρὸς τὸν Ἐπιστάτην ὁ Γ. Γεννάδιος, ὁ Γρ. Κωνσταντᾶς καὶ ὁ Γ. Καραμάνος, ἐγένετο εἰς τὸν ζωγράφον μεταχειρίσις πράγματι ἐξοργιστική, ἀλλὰ καὶ πολὺ μειωτική. Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, διὰ τοῦ ὑπουργικοῦ ἐγγράφου, ἐδόθη οὐρανόπεμπτος εὐκαιρία νὰ ἐκδηλώσῃ τὰ ἀπέναντι τοῦ Ἐπιστάτου αἰσθήματά της: ἐκλήθη οὗτος νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῶν μελῶν αὐτῆς, διὰ νὰ τοῦ ἀνακωνωθῇ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου τῆς Γραμματείας, ἐν προλόγῳ ὅμως τοῦ ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Γρ. Κωνσταντᾶ ὑποδείξεις περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν ὑπαλλήλων πρὸς τὸ Κράτος. Ὁ Ἱατρίδης, προσβεβλημένος, ἐξήτησε νὰ ἀπαντήσῃ ὁ ἴδιος εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Παιδείας, ἐντὸς ἑπτὰ ἡμερῶν, ὡς ὄριζε τὸ ἔγγραφο, καὶ ὅχι ἡ Ἐπιτροπὴ, ὡς ἐπέμενεν ὁ Κωνσταντᾶς². Συνέλεξε κατόπιν τούτου, ἐφ' ὅσον νέα ἀναβολὴ δὲν ἦτο δυνατή, τὰ ἤδη εἰκονισθέντα ὑπ' αὐτοῦ σχεδιογραφήματα τῶν ἀρχαιοτήτων, τὰ συνέγραψε εἰς δύο φυλλάδια, ἐν μὲ τὰ γλυπτὰ, τὸ δὲ ἕτερον μὲ «ἀπεικάσματα» τῶν ἐπιγραφῶν καὶ δι' ἀναφορᾶς του τὰ ἔστειλε, μὲ ἄνθρωπον τῆς ἐμπιστοσύνης του, εἰς τὸ Ναύπλιον. Ἡ συνοδεύουσα τὰ δύο φυλλάδια ἀναφορὰ ἦτο μακρὰ καὶ εὐπρεπεστάτη. Ἐδίδεν ἐξηγήσεις διὰ τὴν μεγάλην καθυστέρησιν, ὡς καὶ διὰ τὴν μέθοδον τὴν ὁποίαν εἶχε προκρίνει οὗτος διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἐντολάς τῆς Διοικήσεως: τὴν ἀπεικόνισιν δηλαδή τῶν ἀρχαιοτήτων, αἱ ὁποῖαι, ὡς γράφει, «φαίνονται μιμητικῶς ἀντιγεγραμμέναι καὶ ἀπαρχιλῶς, κατὰ τε τοὺς χαρακτῆρας, συμπτώματα καὶ κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν πραγματικῶς εὐρίσκονται κατὰ τὸ παρὸν, αἱ ἐν αὐτῷ ἀρχαιότητες»³. Δὲν παρέλειψεν ὅμως νὰ ἀναφέρῃ, ἐπίσης, τὰ φανερά προσκόμματα, τὰ παρεμβληθέντα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὀρφανοτροφείου, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων δὲν εἶχε κατορθώσει ἀκόμη νὰ τακτοποιήσῃ τὰ ἀρχαῖα. «Μακρὰν τοῦ νὰ μὲ συντρέξουν εἰς τὰς ἐργασίας μου, πᾶσάκις δὲν ἀντιπαρέβαλλον καὶ ἀντιπαραβάλλον εἰσέτι ἐμπόδια: Καὶ δὲν λείπουν ἀναισθητῶς αἱ ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ τὰς προλήψεις ἀπομωρανθέντες, φανερά καὶ ἐργαζόμενον νὰ μὲ καταγελοῦν, ἐπιλέγοντες συχνὰ τὸ "Ὅλα εἶναι χαμένα"». Προσθέτει, ἀκόμη, ὅμως, «απαραιτούμενος ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν ἐνοχλήσω (τὴν Διοίκησιν) μὲ τὰ δίκαια παράπονά μου, ὅτι κατατρίβωμαι εἰς τὴν ἔνδειαν καὶ ἀπορίαν, καὶ ὑστεροῦμαι τετραμηνιαῖον μισθόν». Παρακαλεῖ ἐπίσης νὰ τοῦ ἐπιστραφοῦν τὰ σχέδια, ἵνα δυνηθῇ νὰ τὰ τελειοποιήσῃ. Γράφει, ἐν τέλει, ὅτι ἀποστέλλονται μερικὰ σχέδια τινῶν ὑποτρόφων «ἀπαρχαῖ τῶν πρὸς τὴν ζωγραφίαν γυμνασμάτων», γνωρίζων ὅτι «ἐκ τοῦ ὑστερήματός του» ἐπέτυχεν νὰ ἀγοράσῃ «γραφίδια»

1. Βλ. ἔγγραφο ὑπ' ἀριθ. 755 ἀπὸ 23 Νοεμβρίου 1832 εἰς Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην, Τμήμα Χειρογράφων, Ἀρχεῖον Ὀρφανοτροφείου, ἀριθ. 147 καὶ Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 101 κ.έ.

2. Βλ. ἀνωτέρω σημ. Γ καὶ Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 100 κ.έ.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 184 κ.έ., ἀριθ. ἐγγράφου 158.

πωλούμενα εἰς τὴν Αἴγιον. καὶ παρακαλῶν ὅπως τοῦ προμηθεύσουσι τὰ ὑπόλοιπα ὕλικά, τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς σκιαγραφίας.

Ὅταν ἐφθασαν τὰ μὲ συνικὴν μελάνην σχέδια τοῦ Ἰατρίδου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ἐναντίον του πνεῦμα ἤλλαξε τελείως· ἀντιθέτως, ἐπεκράτησεν ἄκρατος ἐνθουσιασμός. Καὶ ὁ Ἰ. Ρίζος καὶ ὁ Ἀ. Ραγκαβῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ Σκ. Βυζάντιος ἐθαύμασαν τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐπιστάτου, ὅστις ἀποκατεστάθη εἰς τὴν συνείδησιν τῆς προϊσταμένης του ἀρχῆς. Ἀκόμη, ὁ συνήθως διαπνεόμενος ὑπὸ πνεύματος δικαιοσύνης Ρίζος, ἠθέλησε νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν Ἰατρίδου, τὸν ὁποῖον τόσον εἶχε μεμφθῆ, διὰ τοῦ ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον τοῦ εἶχεν ἀπευθῆναι διὰ τὴν ὑπηρεσιακὴν ἀμέλειάν του. Οὕτω, προσέτεινεν ἀμέσως εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν¹, ἐπιδείξας αὐτῇ τὰ ἰχνογραφήματα, νὰ ἐγκριθῇ χρηματικὴ ἀποζημίωσις ἐκ 400² φοινίκων εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ Μουσείου Αἰγίνης, ἀπεφάσισε δὲ ἐκεῖνος μετὰ τοῦ Ραγκαβῆ νὰ ἐκτυπωθῶν τὰ σχεδιογραφήματα «διὰ τῆς λιθογραφίας». Ταυτοχρόνως, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 820 ἐγγράφου του, ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1832, πρὸς τὸν Ἰατρίδου ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειάν του διὰ τὴν ἐκτελεσθεῖσαν παρ' αὐτοῦ ἰχνογραφίαν. Ἀπεφάσισεν, ἀκόμη, νὰ δημοσιευθῶν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Ἐφημερίδα, τόσον ἢ ἐκθεσις τοῦ Ἰατρίδου πρὸς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Παιδείας, ὅσον καὶ τὸ ἀπαντητικὸν ἐγγράφον, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψεν ὁ ἴδιος³. Εἰς αὐτὸ ἐσημείωνε, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὸν Ἐπιστάτην τοῦ Μουσείου ὅτι: «Κύριε... οἱ κόποι σας ἐκρίθησαν ἄξιοι τῆς πλέον εὐαρέστου ἀποδοχῆς ἐκ μέρους τῆς Διοικήσεως», τοῦ ἐγνώριζε δὲ ὅτι τοῦ ἐνεκρίθη ἀμοιβὴ ἐκ 400 φοινίκων, ὅτι τοῦ ἐπέστρεψε τὰ σχέδια πρὸς τελειοποίησιν, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ διευθύνῃ «ἐγκαίρως πρὸς τὴν Γραμματεῖαν καὶ ἰδιαιτέρον κατάλογον τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ ἀξιολογωτέρων κειμηλίων τῆς ἀρχαιότητος, συνωδευμένον μὲ μίαν, ὅσον ἐνδέχεται, συνοπτικὴν καὶ περιεκτικωτάτην ἐκθεσιν, διὰ νὰ δημοσιευθῶν διὰ τῆς Ἑθνικῆς Ἐφημερίδος πρὸς πληροφορίαν τῶν ἀπανταχοῦ ἀρχαιολόγων καὶ φιλολόγων»⁴.

Δι' ἑτέρου ἐγγράφου πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ ἐν Αἰγίνῃ Ὀρφανοτροφείου Ἐπιτροπὴν, ὑπ' ἀριθ. 822, ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1832, ἐδίδετο ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, ἐκ νέου ἐντολὴ νὰ χωρισθῇ ἡ Βιβλιοθήκη ἀπὸ τὸ Μουσεῖον, διὰ τὴν εὐρυθμον τοποθέτησιν τῶν ἀρχαίων, ἢ ἂν, λόγῳ δυσκολιῶν οἰκονομικῶν δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ μετακίνησις τῶν βιβλίων εἰς ἄλλο

1. Βλ. ἐγγράφον εἰσηγησὶν του πρὸς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν εἰς Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 194-195, ἀριθ. ἐγγράφου 165.

2. Ἐγένετο ἀμέσως ἡ διαταγὴ πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματεῖαν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ (10 Δεκεμβρίου 1832). Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη, Ἀρχεῖα Γραμματείας Οἰκονομίας, Δεκέμβριος 1832, ὑπογραφεῖσκα ὑπὸ τοῦ Ἀνδρ. Ζαίμη, τοῦ Ἰ. Κολέττη καὶ τοῦ Ἀνδρ. Μεταξῆ. Βλ. καὶ Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 188-189, ἀριθ. ἐγγράφου 160.

3. Ἐδημοσιεύθησαν καὶ τὰ δύο εἰς τὸ φύλλον 60-61 τῆς Ἑθνικῆς Ἐφημερίδος τῆς 14 Δεκεμβρίου 1832. Βλ. καὶ Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 193-194, ἀριθ. ἐγγράφου 164.

4. Βλ. ἀνωτέρω σημ. 3. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μείνῃ ἀσχολιάστον τὸ γεγονός, ὅτι τόσον ὁ Ὑπουργός, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀλ. Ραγκαβῆς ἐξηκολούθησαν νὰ πιστεύουσι ὅτι θὰ ἦτο ποτὲ δυνατόν νὰ συνταχθῇ κατάλογος ἀρχαιοτήτων ἀπὸ ἑνα ζωγράφου, ἐπιτηδειώτατον μὲν εἰς τὴν τέχνην του, ὅχι ὅμως ἀρχαιολόγον. Ἡ ἀποστολὴ σχεδίων ἀπὸ κατάλογου τῶν ἀρχαίων δὲν τοῦ εἶχε διόλου βοηθήσει νὰ ἐνοήσῃ τὴν οὐσίαν τοῦ προβλήματος, παραιτούμενοι τῆς ἰδέας συντάξεως καταλόγου ὑπὸ τοῦ Ἐπιστάτου.

δωματίου, να δοθούν εις τὸν Ἐπιστάτην αἱ κλεῖδες τοῦ δωματίου, αἰσῶρις νὰ συγχωρηθῆται τοῦ λοιποῦ εἰς κανένα νὰ εἰσέρχεται ἀκαίρως καὶ χωρὶς τῆν ἄδειάν του εἰς τὸ δωμάτιον»¹.

Παρὰ τὴν τόσον τιμητικῶς ἐκφρασθεῖσαν εὐαρέσκειαν τοῦ Ὑπουργείου, οὐδέποτε ἐβεβητιώθη ἡ κατάστασις εἰς τὴν Αἴγιοναν. Ἐὰ μὲν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξηκολούθουν νὰ παρεμβάλλουν προσκρόμματα εἰς τὸν Ἐπιστάτην, τὸ δὲ χειρότερον ἦτο, ὅτι δὲν του κατεβλήθη ὑπὸ τοῦ Νομισματοκοπέου Αἴγινης τὸ ποσὸν τῶν 400 φοινίκων, παρὰ τὴν διαταγὴν τῆς ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματείας.

Ἀκολουθῶν, ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Ἰατρίδης τὸ παράδειγμα τοῦ Μουστοζύδη, δι' ἀναφορᾶς του ὑπ' ἀριθ. 5, ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1832, εἰδοποιεῖ τὴν Γραμματείαν τῆς Παιδείας δι' ἐμπόριον ἀρχαιοτήτων τὸ ὁποῖον ἐλάμβανε χώραν εἰς τὴν νῆσον Ἀνάφην² μεταξύ ἐντοπίων καὶ ξένων. Ὁ ἀτυχὴς Ἐπιστάτης τοῦ Μουσειῦ, στερούμενος καὶ τῶν στοιχειωδῶν πρὸς τὸ ζῆν, ἀπευθύνει τὴν ὑπ' ἀριθ. 6, ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου 1832, δραματικὴν ἀναφορὰν του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅπου περιγράφει τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τὴν ὁποίαν εἶχε νὰ λάβῃ τοὺς μισθοὺς του, διὰ τὴν δυσβάστακτον σχεδὸν ἔνδειαν ἀπὸ τῆν ὁποίαν περιβάλλεται. Εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦτο κατηγορεῖ εὐθέως τὸν Κωνσταντῆν, ἀναφέρον ὅτι αεῖναι ἀδύνατον νὰ μαλαθῇ τὸ εὐδιάθετον τοῦ κ. Κωνσταντῆ, ὥστε νὰ μοὶ πληρώνεται ἐπομένως τακτικὰ ὁ μισθός μου»³.

Ἡ εὐαρέσκεια τοῦ Ὑπουργείου εἶχε χολώσει τόσον τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ὀργανοτροφείου, τὰ δύο ἐκ τῶν τριῶν μελῶν τῆς ὁποίας, ὁ Γρηγ. Κωνσταντῆς καὶ ὁ Νεόφυτος Δούκας, ἐπέδειξαν, ὡς φαίνεται, πολὺ ἐχθρικὴν συμπεριφορὰν πρὸς τὸν Ἰατρίδην, ὥστε ἐν τέλει, ἠναγκάσθη οὗτος νὰ υποβάλῃ τὴν παραίτησίν του, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 7 ἀναφορᾶς του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1832⁴. Δι' αὐτῆς ἐζήτει, εὐγενέστατα, πάντως, νὰ τοῦ χορηγηθῶσι οἱ καθυστερούμενοι μισθοὶ του. Ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἡ Γραμματεία τῆς Παιδείας δὲν ἀπεδέχθη τὴν παραίτησιν⁵. Τοῦ ἐγνωστοποιήθη δι' ἔγγραφου τῆς, ὅτι ἐδόθησαν ὁδηγίαι πρὸς τὸν κ. Κωνσταντῆν, δι' ὧν ἤλπιζεν ἡ Γραμματεία ὅτι θέλουν ἐκλείψει αἱ δυσκολίαι. Τὸν παρώτρυνε νὰ ἀποπερατώσῃ τὰ προαποσταλέντα σκιαγραφήματα διὰ τὴν ἔγκαιρον ὑποβολὴν των εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς δημοσίευσίν των. Τοῦ ἐπεσυνάφθη δὲ καὶ ἀντίγραφον τῆς ἀπὸ καιροῦ σταλείσης πρὸς τὸ Νομισματοκοπεῖον παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομίας διαταγῆς, διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν 400 φοινίκων διὰ νὰ ἐνεργήσῃ (ὁ Ἰατρίδης) αὐτόθεν ὅ,τι δυνατὸν διὰ τὴν παραλαβὴν των».

Ἡ κατάστασις καὶ πάλιν δὲν ἐθεραπεύθη, διότι τὰ πάθη τῶν μεγαλουργῶν πράγματι

1. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 109.

2. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 187 - 188, ἀριθ. ἐγγράφου 159.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 190 - 191, ἀριθ. ἐγγράφου 162.

4. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 191 - 192, ἀριθ. ἐγγράφου 163.

5. Δι' ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργοῦ Ἱ. Ρίζου, ὑπ' ἀριθ. 924 ἀπὸ 3 Ἰανουαρίου 1833, πρὸς τὸν Ἐπιστάτην τοῦ Μουσειῦ. Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους, Γραμματεία Παιδείας, Δεκέμβριος 1832. Βλ. προχείρως εἰς Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 115 κ.έ.

Ἑλλήνων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς καὶ αἱ μεταξὺ των ἀναφύμεναι ἀντιζηλῖαι, ἦσαν ἀπύ-
θμενα, καὶ συνήθως καθίστατο ἀδύνατος καὶ ἡ στοιχειώδης συνεργασία μεταξὺ των.
Ὁχρὸν παράδειγμα τῆς ἀτμοσφαιρας ταύτης ἀποτελεῖ ἡ ὑπόθεσις Ἰατρίδης, ὅστις
κατασκευοφανηθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὀρφανοτροφείου—ὅπως παλαιότερον
καὶ ὁ Μουστοξύδης—καὶ βλέπων τὴν ἀπέναντί του συνεχιζομένην ἀνάρμοστον συμ-
περιφορὰν, ἐπέμεινε καὶ πάλιν εἰς τὴν παραίτησίν του, γνωρίσας τὴν φορὰν ταύτην
εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Παιδείας, ὅτι θὰ μετέβαινε ὁ ἴδιος εἰς Ναύπλιον «διὰ νὰ εἴπῃ
τὴν αἰτίαν»¹.

Ὁ Ἰατρίδης, ἐν τέλει, παρέμεινε εἰς τὴν θέσιν του, διότι ἡ Γραμματεία τῆς Παιδείας
εἶχε ἐν τῷ μεταξὺ κατανοήσει, ποῖοι ἦσαν οἱ αἴτιοι τῆς ἀσυνεννοησίας εἰς τὴν Αἴγι-
ναν, ἀπέστειλε δὲ ἐκεῖ τὸν Ἀλ. Ραγκαβῆν² δι' ἐπιτόπιον ἔρευναν καὶ λύσιν τοῦ ὅλου
προβλήματος, οὐχὶ μόνον τοῦ Ἰατρίδης ἀλλὰ κυρίως τῆς ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ ἐπι-
κρατούσης ἀναστατώσεως.

Ἡ Γραμματεία τῆς Παιδείας εἶχε σκεφθῆ, ὡς ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, νὰ ἐκτυπώσῃ
εἰκονογραφημένον Κατάλογον τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Μουσείου Αἰγίνης. Τὸ σχέδιον
ὅμως τοῦτο, λόγῳ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ ἐλεύσεως τοῦ βασιλέως Ὀθωνος καὶ τῆς ἀλλαγῆς
τοῦ Ὑπουργοῦ δὲν ἐπραγματοποιήθη τότε³. Τὰ σχέδια τοῦ Ἰατρίδης ἐδημοσιεύθησαν
εἰς τὴν βραδύτερον ἐκδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κ. Πιττάκη Ἀρχαιολογικῆν Ἐφημερίδα.
τελειοποιήθέντα ἀσφαλῶς ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου.

II ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Ἡ ἔλευσις τοῦ Ὀθωνος ἐσήμανεν ἀλλαγὴν εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν μέχρι τότε ἐν Ἑλ-
λάδι κατάστασιν καὶ ἀπὸ ἀπόψεως νέων πολιτικῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια ἀνέκυψαν,
ἀλλὰ καὶ πλείστον ὅσων διοικητικῶν. Κατὰ τὴν περίοδον τῆς Ἀντιβασιλείας ἐλήφθη-
σαν ποικίλα μέτρα διὰ τὴν περαιτέρω ὀργάνωσιν τοῦ Κράτους, μεταξὺ δὲ τῶν κυρίων
μελημάτων τῶν ἰθυόντων, λόγῳ τῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ἀπέδιδον εἰς τὰ ἀρχαῖα

1. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 115 κ.έ., ὅπου ἀναλύεται ἐκτενῶς τὸ θέμα, ὡς καὶ ἄλλαι παρσοικησιακαὶ ἐνέργειαι
τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὀρφανοτροφείου.

2. Ἀλ. Ραγκαβῆς, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. 1, Ἀθήναι, 1894, σελ. 370. Ἐκεῖ ἀναφέρεται ὁ Ραγκαβῆς εἰς τὴν
γνωριμίαν του μετὰ τὸν Ἰατρίδην («μέτριον μὲν ζωγράφον, ἄκρον δὲ ζηλωτὴν τῶν προγονικῶν ἀρχαιοτήτων», ἀναγράφων
ἐπίσης ὅτι αὐτὸς ἦτο ὅστις ἐξανάστειλε τὸν λαὸν τῆς Αἰγίνης καὶ ἐνοπλον τὸν ἔφερε κατὰ τῶν Ἀγγλων ναυτῶν, διὰ τὸ
γνωστὸν ἐπεισόδιον τῆς ἀποπειρας ἀρπαγῆς ὑπὸ τοῦ πρέσβεως Dawkins ἀγάλματος. Τὸ ἀγαλμα τοῦτο μάλιστα, τὸ
ὅποῖον δὲν γνωρίζομεν παῖν ἦτο, γράφει ὅτι τοῦ τὸ εἶδειεν ὁ Ἰατρίδης κατατεθειμένον εἰς τὴν συλλογὴν τῆς Αἰγίνης.
Προσθέτει ἀκόμη ὅτι αὐτὸ τοῦ Ἰατρίδου συνοδευόμενος ἐπεσκέφθη καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὰ ΒΑ τῆς νήσου,
οὗ ἐγνώριζον τὰ ἀνάγκυρα ἐν τῇ Γλυπτοθήκῃ τοῦ Μονάχου, καὶ ἐν βαθεῖα κοιλίᾳ μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τῆς πόλεως
ἐπεσκέφθη ἄλλην ἀρχαίαν θέσιν, ὅπου εἶδον παλαιὰν ἐπιγραφὴν ἣν ἔπειτα ἐξέδωκα . . . κατ' ἀντίγραφον τοῦ Prokesch».
Πρόκειται περὶ τῆς γνωστῆς ἀναθηματικῆς βάσεως εἰς τὰς Κωλιάδας νόμφας (βλ. IG IV, 6 καὶ G. Welter, Αἴγινα,
Ἀθήναι, 1962 σελ. 40, 97 καὶ εἰκ. 12.

3. Τὴν θέσιν ἀνέλαβε προσωρινῶς ὁ Σπ. Τρικοῦπης, διότι ὁ Ρίζος ἐστάλη νὰ παραλάβῃ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν
Βύβριν ἀπὸ τοῦ Τούρκου.

μνημεῖα καὶ οἱ Βαυαροί, ἐμφερούμενοι ὑπὸ τῆς ρομαντικῆς τάσεως τῆς ἐποχῆς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα, ὑπῆρξε καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἐπέδειξαν διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν θεμάτων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπηρετεῖ, ὡς ἄμισθος πάντοτε Ἐπιστάτης τῶν ἀρχαιοτήτων, ὁ Κ. Πιπτάκης, ἐνῶ ὁ Ἰατρίδης εὐρίσκετο εἰς Λῆγνα, ὡς ἔμισθος Ἐπιστάτης τοῦ ἐκεῖ Ἑθνικοῦ Μουσείου¹. Ἐπομένως, κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὀθωνος, ὑπῆρχον συνολικῶς μόνον δύο ἀρχαιολογικοὶ ὑπάλληλοι εἰς ὅλην τὴν ἐπιχράτεια.

Ὁ Κ. Πιπτάκης, ἡ δραστηριότης τοῦ ὁποῖου ὑπῆρξε, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου του, ἀξιοθαύμαστος², εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς Ἀκροπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ τὴν ἐκεῖ ἐγκατάστασιν βαυαρικῆς φρουρᾶς (τὴν 20 Μαρτίου 1833), εὗρε πρόσφορον τὴν στιγμήν, διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ οὐείρου μὲ τὸ ὁποῖον ἐπὶ ἔτη ἕξτι· νὰ ἀνασκάψῃ δηλαδὴ τὸν Ἱερὸν Βράχον. «Εἰς τὰς Ἀθήνας ἦμος ὁ ζῆλος τῶν ἰδιοτῶν ἐπρόλαβε καὶ αὐτὴν τὴν Κυβέρνησιν, καὶ κατὰ τὰ 1833 ἤδη ἐσυστήθη εἰς τὴν πόλιν ταύτην «Φιλαρχαϊκὴ τις ἑταιρεία» τῆς ὁποίας οἱ πενησὶ πύροι προσδιορίσθησαν εἰς μικρὰς ἀνασκαφὰς πέραν τοῦ Παρθενῶνος...», σημειοῦται ὑπὸ τοῦ Ἀλ. Παγκαβῆ εἰς τὸ πρῶτον τεῦχος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος³. Οὕτω δι' ἐράνου διενεργηθέντος ὑπὸ τῆς ἑταιρείας ταύτης, ὁ Κ. Πιπτάκης συνεκέντρωσεν ὀλίγα χρήματα, δι' ὧν ἐγένετο τὸν Μάϊον μικρὰ ἀνασκαφή, ἡ ὁποία ἔφερεν εἰς φῶς ἐπιγραφὰς καὶ τρεῖς πλάκας τῆς βορείου πλευρᾶς τῆς ζωφόρου τοῦ Παρθενῶνος⁴. Ὁρισμένα ἐκ τῶν εὕρημάτων ἀφέθησαν εἰς τὸ ὑπαίθριον, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα μετεφέρθησαν εἰς κτίσματα τουρκικὰ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς φύλαξιν. Πλήν αὐτῆς τῆς φροντίδος, ὁ Κ. Πιπτάκης συνέχιζε τὴν παλαιάν του ἀγάπην, τὴν ἀντιγραφὴν διαφόρων ἐπιγραφῶν ἀρχαίων ἐν Ἀθήναις, ὅσα δὲ μνημεῖα ἐνεπίγραφα ἢ μὴ ἦτο δυνατόν νὰ μεταφερθοῦν, τὰ ἀπέθετεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Μεγάλης Παναγίας⁵, ἥτις ἐχρησιμοποιήθη ὡς ἐν ἀκόμῃ προσωρινὸν Μουσεῖον.

Ἡ Ἀντιβασιλεία ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833 νὰ λαμβάνῃ μέτρα πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῶν Ὑπουργείων διὰ τῆς συντάξεως νέων Ὁργανισμῶν αὐτῶν. Εἰς τὸ πλαίσιον τούτων τῶν ἐνεργειῶν, εἰς Διάταγμα ἀπὸ 3/15 Ἀπριλίου 1833 «περὶ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως

1. Μετὰ τὴν παῦσιν τῶσιν τοῦ Γρ. Κωνσταντῆ, ὅσον καὶ τοῦ Νεοφύτου Δούκα—συνέπειαν τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ Ἀλ. Παγκαβῆ—καὶ τὸν προσωρινὸν διορισμὸν τοῦ Κυρίτση Μαρκαρίτη ὡς Διευθυντοῦ τοῦ Ὁρφανοτροφείου, παρέλκυν βεν ὁ Ἰατρίδης, κατὰ διαταγὴν τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας, τὰς κλεῖδας τῆς Βιβλιοθήκης—Μουσείου.

2. Κατὰ τὸν Γ. Π. Οἰκονόμον, ἔ.ἀ. σελ. 6: «Ὁ ζῆλος καὶ ὁ πατριωτισμὸς ὑπῆρξαν τὰ κύρια γνωρίσματα τῆς ἐθνικῆς του δράσεως».

3. .I.E. 1837, σελ. 8.

4. Βλ. σχετικῶς ἐπιστολὴν Κ. Πιπτάκη δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ *Bullettino dell' Instituto di Roma*, 1833, σελ. 89. L. Ross, E. Schaubert καὶ Chr. Hansen, *Tempel der Nike Apteros*, Βερολῖνον, 1839, *Πρόλογος*. Ἐπίσης L. Ross, *Uebersicht der archäologischen Bestrebungen und Entdeckungen in Griechenland, von 1832 bis 1836*, δημοσιευθὲν εἰς τὸ *Intelligenzblatt* τοῦ 1837, τεύχη 47-49 καὶ ἀναδημοσιευθὲν εἰς *Archäologische Aufsätze* τοῦ ἴδιου. Λειψία, 1855, τόμ. 1, σελ. 1 κ.έ.

5. Βλ. Ἱ. Τρυλόν, *Πολυδομικὴ ἐξέλιξις τῶν Ἀθηνῶν*, Ἀθήνη, 1960, σελ. 139, 141.

Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας» περιελήφθη διάταξις ἀφορῶσα εἰς τὰς ἀρχαιότητας. Ὅριζεται δηλαδή ὅτι, μεταξύ τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ Ὑπουργείου τούτου, εἶναι καὶ ἡ «προσπαρασκευὴ εἰς ἀνασκαφὴν καὶ ἀνακάλυψιν τῶν ἀπολεσθέντων ἀριστουργημάτων τῶν τεχνῶν, ἡ φροντίς περὶ τῆς διαφυλάξεως τῶν ἤδη ὑπαρχόντων καὶ ἡ ἐπαγρύπνησις εἰς τὸ νὰ μὴ ἐξάγωνται ἀπὸ τὸ κράτος»¹. Εἰς νεώτερον Διάταγμα τῆς 26 Ἀπριλίου/8 Μαΐου τοῦ 1833 «περὶ ἀρμοδιότητος τῶν Νομαρχῶν καὶ τῆς κατὰ τὰς Νομαρχίας ὑπηρεσίας», ὁρίζεται ὅτι μεταξύ τῶν ἄλλων του καθήκοντων, ὁ Νομάρχης ὀφείλει ἀνα φροντίξῃ περὶ ἀνευρέσεως καὶ διατηρήσεως τῶν ἀπολεσθέντων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν ἀριστουργημάτων, ὡς καὶ νὰ ἐνεργῇ τὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἐξαγωγῆς αὐτῶν τὰ διατεταγμένα»².

Ἐντὸς ὀλίγου, ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἀντιβασιλείας, προφανῶς τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τῆς G. Maurer, ἀρμοδίου διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ θέματα, ἀπεφάσισε νὰ προχωρήσῃ εἰς στοιχειώδη ἔστω ὀργάνωσιν τῆς μέχρι τότε ὑποτυπώδους Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας. Οὕτω διώρισε ἓνα Ἐφορον Ἀρχαιοτήτων (Conservator) καὶ τρεῖς Ὑποεφόρους (Untercenservatoren). Διὰ τὴν πρώτην θέσιν μετεκλήθη ἐξ Ἑσπερίας, πρόσωπον ἐκτιμώμενον ὑπὸ τοῦ Maurer, ὁ Βαυαρὸς ἀρχιτέκτων Adolf Weissenburg. Οὗτος εἶχε διαμείνει ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὸ δὲ ἔγγραφο τοῦ διορισμοῦ του ὠρίζεν ὅτι θὰ ἦτο ὑπεύθυνος «διὰ τὴν διατήρησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνεύρεσιν καὶ συλλογὴν τῶν ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν τοῦ Βασιλείου»³. Οὗτος εἶχε δηλαδή δικαιοδοσίαν εἰς ὀλόκληρον τὴν ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν. Ἐντὸς ὀλίγου⁴ ἐτοποθετήθησαν καὶ οἱ τρεῖς Ὑποεφόροι: ὁ Πιπτάκης, Ὑποεφορος διὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, με ἔδραν τὰς Ἀθήνας, ὁ Ἰωάννης Κοκκῶνης, ἐκπαιδευτικὸς, ὡς Ὑποεφορος τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, με ἔδραν τὴν Σύρον, εἰς δὲ τὸν Γερμανὸν φιλόλογον Ludwig Ross⁵ ἀνετέθη ἡ Ὑποεφορία τῆς Πελοποννήσου με ἔδραν τὸ Ναύπλιον, τὴν πρωτεύουσάν τότε τῆς Ἑλλάδος, ὅπου καὶ ἐγκατεστάθη, ἐγκαταλείψας τὰς Ἀθήνας. Ὁ Ἰατρίδης ἐξηκολούθησε νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Αἴγινα ὡς Ἐπιστάτης τοῦ ἐκεῖ Μουσείου. Ὁ κυρίως ὑπεύθυνος διὰ τὰ ἀρχαιολογικὰ θέματα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἦτο ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου πάλιν ὁ ἄλλοτε α' πάρεδρος ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως Ἀλ. Ραγκαβῆς, ὅστις, μετὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Σχινᾶ ὡς ὑπουργοῦ, ἐπανέκτησε τὴν προτέραν του θέσιν, ὀνομασθεὶς αὐπουργικὸς σύμβουλος».

1. Φ.Ε.Κ. 14 τῆς 13/25 Ἀπριλίου 1833, ἄρθρον Β'. Τότε, καὶ διὰ διάστημα ἐξ μηνῶν μόνον, ὁ Ἀλ. Ραγκαβῆς, παραχώρησε τὴν θέσιν του ὡς α' παρέδρου τῆς Ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸν Κ. Σχινᾶ, ἀνέλαβε τὴν θέσιν τοῦ ἐπὶ τῆς Διεκπεριώσεως Γραμματείας τοῦ Ὑπουργείου Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως (βλ. Ἀλ. Ραγκαβῆν, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. 1, σελ. 372-373).

2. Φ.Ε.Κ. 17 τῆς 4/16 Μαΐου 1833, ἄρθρον 12, παρὰ γρ. 26.

3. Φ.Ε.Κ. 25 τῆς 21 Αὐγούστου /2 Σεπτεμβρίου 1833, ὅπου δημοσιεύεται βασιλικὴ ἀπόφασις τῆς 27 Μαΐου/8 Ἰουνίου 1833.

4. Βασιλικὴ ἀπόφασις τῆς 10/22 Αὐγούστου 1833.

5. Οὗτος ἀπὸ τοῦ 1832 εὐρίσκατο εἰς τὴν Ἑλλάδα, περιηγηθεὶς πολλοὺς χώρους. Ἡ Ἀντιβασιλεία ἔβλεπε με ἐθνικὸν ὄμμα τὸν διορισμὸν του εἰς ἀρχαιολογικὴν θέσιν, τοῦ εἶχε ὅθεν κάμει καὶ σχετικὴν πρότασιν, πρὶν ἀκόμη νομοθετηθῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ὑπηρεσίαν.

Ἐκ τῶν ἐξ αὐτῶν προσώπων, τὰ ὅποια ἀνέλαβον τὴν διάσωσιν καὶ περισυλλογὴν τῶν ἀρχαίων, διὰ μὲν τὸν Ἰατρίδην ὀλίγα εἶναι γνωστά : π.χ. τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1833 ἐζητήθη παρὰ τοῦ τότε προσωρινοῦ Γραμματέως τῆς Παιδείας Σπ. Τρικούπη ὑπὸ τοῦ Κυρίτση Μαργαρίτη καὶ τοῦ Ἰατρίδη, νὰ ἐγκρίνη πίστωσιν, διὰ τὴν πραγματοποίησιν ὀρισμένων ἀλλαγῶν εἰς τὸ δομᾶτιον τῆς Βιβλιοθήκης, ὅπου ἐστεγάζετο ἀκόμη τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον Ἀθίνης, ὥστε νὰ τακτοποιηθοῦν τὰ ἀρχεια καὶ τὰ ἔργα τῆς μικροτεχνίας τῆς ἐκεῖ ἀρχαιολογικῆς Συλλογῆς. Ὁ ὑπουργὸς δὲν ἐνέκρινε τὴν πίστωσιν ἀπαντήσας ὅτι αὐτὰ ἔξοδα διὰ τὴν εἰς μουσεῖον μεταποίησιν τοῦ προβαλλομένου δομᾶτιου δὲν μᾶς φαίνονται ἱκανοποιητέα, καθότι τὸ Μουσεῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραμείνῃ διὰ πάντα εἰς τὴν Ἀθηνῶν¹. Ἴσως συνέχιζεν ὁ Ἰατρίδης τότε νὰ σχεδιάζῃ τὰ ἐν τῷ Μουσεῖῳ ἀρχαῖα, συμπληρώσας καὶ τὰ προηγουμένως ὑπ' αὐτοῦ ἐκτελεσθέντα σχέδια—τὰ σταλέντα κατόπιν τόσων ἐνεργειῶν εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Παιδείας—καὶ παραληφθέντα ἐκ νέου ὑπ' αὐτοῦ, τῇ αἰτήσει του καὶ πάλιν, πρὸς τελειοποίησιν.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ ἰδίου ἔτους ὁ νέος Ὑπουργὸς Κ. Σχινῆς ἔκαμε ἀναδιάρθρωσιν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὀρφανοτροφείου. Εἰς τὰ πλαίσια αὐτῆς, διορίσθη ὁ Ἰατρίδης καὶ ὡς διδάσκαλος τῆς Ἱστογραφίας, μὲ ἐπιμίσθιον 40 δραχμῶν μηνιαίως². Μέχρις ἐκεῖ τὰ πράγματα ἔβαινον καλῶς· ὁ Ἰατρίδης ἀνελάμβανεν ἐπιτέλους ἐργασίαν σχετικὴν πρὸς τὰς σπουδὰς του. Ἀπίθανος εἶναι ἡ συνέχεια. Ὁ νέος Διευθυντὴς τοῦ Ὀρφανοτροφείου Γ. Καραμάνος, θελήσας νὰ πλουτίσῃ τὸ ἐν τῷ δημοσίῳ τούτῳ Καταστήματι πρόγραμμα τῶν διδασκομένων μαθημάτων, τὸ ὅποῖον καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον πρὸς ἐγκρισιν, ἔκαμε τὴν παράδοξον πρότασιν νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὸν Ἰατρίδην νὰ ἀναλάβῃ καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν ἀρχῶν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀρχαιολογίας». Τὸ ἀκόμη παραδοξότερον εἶναι ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον, ἐνῶ δὲν ἐνέκρινε ὀλόκληρον τὸ ὑποβληθὲν αὐτῷ νέον πρόγραμμα μαθημάτων, δι' ἐγγράφου του πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐγνώρισεν, ὅτι ἀνέθεσεν εἰς τὸν Ἰατρίδην νὰ διδάσκη τὸ μάθημα αὐτῶν ἀρχῶν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀρχαιολογίας ἢ ἄλλο τοιοῦτον, καθ' ὅσον ἀπὸ τοῦτο δὲν ἤθελεν ἀπασχολεῖται εἰς τὰς λοιπὰς ἐργασίας του»³.

1. Βλ. ἔγγραφον 1157 ἀπὸ 2 Σεπτεμβρίου 1833 εἰς τὸ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ καὶ ἐν τῷ Τμήματι χειρογράφων κειμενὸν Ἄρχειον τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ἀθίνης, ὑπ' ἀριθ. 275.

2. Ἐγγραφα Γραμματείας Παιδείας ἀριθ. 1706 ἀπὸ 16.11.1833 καὶ 1994 ἀπὸ 29.12.1833 εἰς τὸ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ Ἄρχειον τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ἀθίνης. Τὸ μάθημα τῆς Ἱστογραφίας ἐθεωρεῖτο σπουδαιότατον, καὶ πολὺ ὄρθως, διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας, πρῶτος δὲ ἀποδώσας σημασίαν εἰς αὐτὴν, φροντίσας καὶ διὰ τὸν διορισμὸν εἰδικοῦ διδασκάλου, ἦτο ὁ Ἄ. Μουσταξοῦδης.

3. Ἐγγραφον ὑπ' ἀριθ. 2014 ἀπὸ 2 Ἰανουαρίου 1834, εἰς Ἐθν. Βιβλιοθήκην, ἔ.ἀ. ἀριθ. 2291. Φράσις περιεχομένη εἰς ἕτερον ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργοῦ Κ. Σχινῆ, πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὀρφανοτροφείου τῆς Ἀθίνης ἀναφέρουσα: «Ἐπειδὴ δὲ ὡς ἔφορος τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσεῖου (ἐνν. ὁ Ἰατρίδης) ἐπεφορτίσθη ἀρτίως παρὰ τῆς Κυβερνήσεως μὲ σπουδαίας ἐργασίας, . . . δὲν θέλετε τὸν ἀπασχολῆ εἰς τὰς λοιπὰς (ἐργασίας), διὰ νὰ ἔχῃ τὸν καιρὸν του ἐλεύθερον καὶ νὰ ἐξοδεύῃ αὐτὸν εἰς τὰ λοιπὰ χρέα του, ὡς διετάχθη». (Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη, Τμήμα Χειρογράφων, Φάκελλος Ὀρφανοτροφείου, ἔγγραφον 2440 ἀπὸ 15.2.1834. Αὐτόθι ἀριθ. 6891, ὠδήγησε τὸν Γ. Φαρμακίδην (ἔ.ἀ. σελ. 140) νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ «σπουδαία» ἀρχαιολογικὴ ἐργασία πού εἶχε ἀνατεθῇ εἰς τὸν Ἰατρίδην ἦτο ἴσως ἡ κατάρτισις τῆς Συλλογῆς τοῦ Μουσεῖου Θεβῶν. Τούτο ὁμῶς δὲν εὐσταθεῖ, διότι θὰ ἔπρεπε, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ ἀπουσίασῃ ὁ ζωγράφος

Ὁ Ἱατρίδης παρέμεινε εἰς τὴν Αἴγιναν μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1834, ὅποτε ἡ Γραμματεία τῆς Παιδείας, τὸν διέταξε νὰ κλείσῃ τὸ Μουσεῖον, νὰ παραδώσῃ τὰς κλεῖδας του εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ στρατιωτικοῦ σχολείου καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Ἀθήνας¹. Ἡ παράδοσις ἐγένετο διὰ πρωτοκόλλου εἰς διπλοῦν, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ὑπῆρχεν, ὅτε τὸ ἀνεζήτησε, μετὰ τινος δεκαετίας ὁ Π. Καββαδίας².

Ὁ Adolf Weissenburg κατεῖχεν, ἔχων ὡς ἔδραν του τὸ Ναύπλιον, τὴν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου ἐπὶ δεκαπέντε μῆνας, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ νὰ παρουσιάσῃ ἀρχαιολογικὴν δραστηριότητα. Ἡ σύντομος διέλευσίς του ἐκ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος ἔχει συνυφανθῆ με σημαντικὸν ἑλληνικὸν νόμον τὸν ρυθμίσαντα τὰ ἀρχαιολογικὰ θέματα. Ὅστις καὶ ἴσχυσεν, λόγῳ τῆς σπουδαιότητος καὶ τῆς προβλεπτικότητός του, ἕως τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος³. Ὁ νόμος οὗτος, καταρτισθεὶς ἐν συνεργασίᾳ ὑπὸ τοῦ Maurer καὶ τοῦ Weissenburg, εἶναι ὁ γνωστὸς «περὶ τῶν ἐπιστημονικῶν συλλογῶν, περὶ ἀνακαλύψεως καὶ διατηρήσεως τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν». Δι' αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Παν. Ζέπου, «ὠργανώθη διὰ πρώτην φοράν ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία τοῦ κράτους καὶ ἐρρυθμίσθησαν ἐν λεπτομερείᾳ πάντα τὰ συναφῆ πρὸς τὰς ἀρχαιοτήτας ζητήματα ὡς πρὸς τὸ τί θὰ ἀπετέλει ἰδιοκτησίαν τοῦ Κράτους καὶ τί ἰδιοκτησίαν τῶν ιδιωτῶν»⁴. Πρότυπον τούτου διὰ τὰ ἀρχαιολογικὰ θέματα, ὑπῆρξεν ἡ σχετικὴ νομοθεσία, ἡ ἰσχύουσα τότε εἰς Ρώμην⁵. Προεβλέπετο δι' αὐτοῦ ἡ ἵδρυσις πολιτιστικῶν δημοσίων Καταστημάτων, ὡς Βιβλιοθήκης, Πινακοθήκης, Ἀστεροσκοπείου, ἀμφιθεάτρου ἀνατομίας, «ταμείων» (μουσείων) φυσικῆς ἱστορίας, νομισματικοῦ, χειρουργικοῦ κ.ἄ. Βεβαίως, μετὰξὺ αὐτῶν περιελαμβάνετο καὶ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον. Ἄπαντα αὐτὰ τὰ Καταστήματα, ἐπιχορηγούμενα ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου, θὰ ἰδρύνοντο σταδιακῶς εἰς ὅλας τὰς πρωτεύουσας νομῶν καὶ ἐπαρχιῶν, «ἢ καὶ εἰς ἕκαστον δῆμον ἀκόμη», θὰ ἐτέλουν δὲ ταῦτα ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἑνὸς Γενικοῦ Ἐφόρου ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις, ἐνῶ τῶν ἐπαρχιακῶν θὰ προΐσταντο ἄμισθοι Ἐφοροί. Οἱ ἤδη ὑπάρχοντες ἐν τῇ Ὑπηρεσίᾳ τρεῖς Ὑποέφοροι, θὰ διετήρουν τὰς θέσεις των.

Ὁ νόμος ἐρρυθμιζεν ἀκόμη τὰ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν εὑρεθησομένων εἰς τὸ μέλλον

ἀπὸ τὴν Αἴγιναν ἐπὶ μακρὸν διάστημα. Ὡς «τὰ λοιπὰ χρέη» θὰ πρέπει νὰ νοηθῇ ἡ σύνταξις τοῦ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ἀναμενομένου καταλόγου τῶν ἀρχαίων, ἢ συμπλήρωσις τῶν σχεδιογραφημάτων, ὡς καὶ ἄλλαι ἀρχαιολογικαὶ ἀπασχολήσεις τοῦ Ἐπιστάτου εἰς τὴν Αἴγιναν.

1. Ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1834 ἔγινε ἀμοιβαία μεταφορὰ τοῦ Κεντρικοῦ Στρατιωτικοῦ Σχολείου—ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου εἶχε ὀνομασθῆ «Στρατιωτικὴ Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων»— μετὰ τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, τὸ ὁποῖον οὕτω μετεφέρθη εἰς Ναύπλιον. Τὰ ἀρχαῖα τοῦ Μουσείου Αἰγίνης, ὅμως, μετεφέρθησαν μετὰ τριετίαν εἰς τὰς Ἀθήνας.

2. Π. Καββαδία, Γλυπτὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, Κατάλογος Περιγραφικὸς, Ἀθήναι 1890-1892, Πρόλογος.

3. Κατηργήθη διὰ τοῦ νόμου ΒΧΜΣΤ' τῆς 24 Ἰουνίου 1899 «περὶ Ἀρχαιοτήτων» γενομένου ὑπὸ τοῦ Π. Καββαδία.

4. Νόμος ἀπὸ 10/22 Μαΐου 1834, ἄρθρα 114. Βλ. σχετικῶς τὴν λίαν διαφωτιστικὴν ἐπὶ τοῦ θέματος μελέτην τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Παν. Ζέπου, Ζητήματα ἀπὸ τὴν ἰσχύουσαν Νομοθεσίαν περὶ Ἀρχαιοτήτων, εἰς *Χαριστήριον* εἰς Ἀ. Ὀρλάνδον, τόμ. Γ', σελ. 198 κ.έ.

5. G. Maurer, Das griechische Volk in öffentlicher, kirchlicher und privatrechtlicher Beziehung, Χαϊδελβέργη, 1835, τόμ. 2, σελ. 233-234. Βλ. Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἄ. σελ. 140-141 καὶ σημ. 21-23.

ἀρχαίων, τὴν διαδικασίαν τῶν ἀνασκαφῶν, κ.ἀ. λεπτομερείας οὐχὶ διαφόρους τῶν σημερινῶν. Οἱ ἰδιῶται ἠδύναντο νὰ κρατήσουν εἰς τὴν κατοχὴν των τὸ ἕμισυ τῶν ἀνευρισκομένων εἰς τὰ κτήματά των ἀρχαίων, ἢ ἠδύναντο νὰ πωλήσουν ἀρχαιοτήτας, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν ἀπόκτησίν των τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον ὠρίζετο νὰ ἔχη προτεραιότητα ὡς ἀγοραστής. Ἐὰν ἐπωλοῦντο εἰς ἄλλους ἰδιώτας, τὸ Δημόσιον ἐδικαιοῦτο ἀφ' ἑνὸς τοῦ ἡμίσεος τῆς ἀξίας των. ἔπρεπε δὲ νὰ εἰδοποιῆται περὶ τῆς ἀγορᾶς των ὑπὸ ἐτέρων ἰδιωτῶν, διὰ νὰ γνωρίζῃ τοῦ ἀκριβῶς εὐρίσκονται, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Ἐὰν ἐντὸς τῆς θαλάσσης, ἢ ἐντὸς λιμνῶν ἢ ποταμῶν, ὡς καὶ τὰ εἰς δημοσίας γαίας ἀνευρισκόμενα ἀρχαῖα ὠρίζετο ὅτι θὰ ἦσαν ἰδιοκτησία τοῦ Κράτους. Ἐτέλος, ἐνομιμοποιήθη ἡ κατοχὴ ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι δὲν θὰ ἐξήγοντο τὰ εἰς αὐτὰς περιλαμβανόμενα ἀρχαῖα, θὰ ἐδηλοῦντο οἱ διαδοχικοὶ των κύριοι εἰς περίπτωσιν πωλήσεως καὶ θὰ παρεδίδοτο κατ'ἀλόγως ἐκάστης συλλογῆς εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ὑπηρεσίαν. Ἐμπόριον ἀρχαιοτήτων ἦτο δυνατόν νὰ γίνεται ἢ καὶ νὰ ἐξάγονται ἀρχαῖα ἐκ τῆς ἐπικρατείας μόνον κατόπιν χορηγήσεως ἀδείας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου. Ἡ μελέτη τοῦ Νόμου τούτου καταδεικνύει ἀπολύτως τὴν ἀξίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη ὑποβληθέντος «Σχεδίου Ὑφρίσματος» (βλ. ἀνωτέρω σελ. ογ'), διότι πολλαὶ ἐκ τῶν κυρίων διατάξεων τοῦ «περὶ ἐπιστημονικῶν συλλογῶν κλπ.» νόμου, περιείχοντο εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Μουστοξύδη.

Ἐγένετο σκέψις ὑπὸ τοῦ Maurer νὰ ἐκδώσῃ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία Ὀδηγὸς διὰ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν Ἑλλάδα ξένους, μὲ περιγραφὴν τῶν ἀρχαιολογικῶν χώρων, ἀναγραφὴν δρομολογίων κλπ. Οἱ Ὀδηγοὶ θὰ περιελάμβανον καὶ λιθογραφικὰ ἀπεικονίσματα τῶν ἀξιοθεάτων μνημείων καὶ χώρων¹. Μὲ πικρίαν γράφει ὁ Maurer²: «καὶ τὰ σχέδια αὐτά, ὅπως καὶ μερικὰ ἄλλα πλάσματα τῆς φαντασίας μου, ἔμειναν ἀπραγματοποίητα, ὕστερα ἀπὸ τὴν 31 Ἰουλίου 1834». Ἡ 31 Ἰουλίου 1834 εἶναι ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν Maurer καὶ τὸν Abel ἡ παῦσις των, ἀποτέλεσμα τῆς μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας ὑποβοσκούσης ἀπὸ τινος χρόνου διαμάχης, εἰς ἣν ἔπαιξε σημαντικὸν ρόλον καὶ ὁ «ξένος» παράγων. Ἡ πτώσις τοῦ Maurer συμπαρέσυρε, ἐντὸς ὀλίγου, καὶ τὸν Weissenburg, ἀλλὰ καὶ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Κ. Σχινᾶν, λόγῳ τοῦ γνωστοῦ μεταξὺ των φιλικῶν συνδέσμων. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Maurer, ὁ Λουδοβϊκος τῆς Βαυαρίας διώρισε τὸν von Kobell· ἡ θέσις τοῦ Abel ἔμεινε κενὴ καὶ οὕτω ὁ von Kobell, ὁ Heideck καὶ ὁ Armansperg — πικρὸς σχυρὸς ἦτο ὁ τελευταῖος— παρέμειναν ὡς μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας³.

1. Ὡς πρότυπον ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Maurer λιθογραφημένον ἀρχαιολογικὸν Ὀδοιπορικὸν τῆς Πελοποννήσου ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου Peter Forchhammer ἀνωνόμως (Itinerarium durch den Peloponnes, gedruckt in der lithographischen Anstalt der Regentschaft, in Stein graviert von A. Forster, Inspector, Nauplia, 1833). Ὁ Ἄλ. Ραγκαβῆς εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του, τόμ. 2, σελ. 181, ἀναφέρει μὲ ἐνθουσιάζοντος πλέον τὰ γεγονότα καὶ προφανῶς κάμων σύγχρυσιν, λόγῳ τῆς παρελεύσεως πολλῶν ἐτῶν ἀπὸ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἱστορουμένων, ὅτι ὁ Forchhammer ἦτο ὁ ἐπίσημος ἀρχαιολόγος, αὐστὶς εἶχε προηγηθῆ τοῦ Ross ὡς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων ἐν Ἑλλάδι, ἐνοσῶν ἀσφαλῶς τὸν A. Weissenburg.

2. Εἰς τὸ προμνημονευθὲν βιβλίον του Das griechische Volk, τόμ. 2, σελ. 234.

3. Ἄλ. Ραγκαβῆς, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. 1, σελ. 383 κ.έ.

Ἐν τῷ μεταξύ ἀφίχθη εἰς Ναύπλιον δι' ὀλίγας ἡμέρας ὁ ἀρχιτέκτων Leo Klenze, μυστικὸς σύμβουλος καὶ ἀρχιτέκτων τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου, μὲ φανεράν ἀποστολὴν νὰ ρυθμίσῃ τὰ ἄλλα προβλήματα ἅτινα εἶχον ἀναφυῆ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ πολεοδομικοῦ σχεδίου τῶν Ἀθηνῶν τῶν Κλεάνθους καὶ Schaubert¹. Σημειωτέον ὅτι ἅπανσαι αἱ παρατηρήσεις τοῦ Klenze δὲν ἐφηρμοσθήσαν, οὔτε καὶ ὠρισμέναι προτάσεις του². Τότε ἐρρίφθη ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ ἀρχιτέκτονος καὶ ἡ ἰδέα ἀναστηλώσεως τοῦ Παρθενῶνος, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ ἔπαυε νὰ χρησιμοποιῆται ἡ Ἀκρόπολις ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ὡς φρούριον καὶ θὰ ἐξαρχαιολογίζετο ὁλόκληρος ὁ λόφος ὡς ἀρχαιολογικὸς χώρος³. Κατὰ συμβουλήν τοῦ Klenze, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας Κ. Σχινῆς ἐζήτησε νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, νὰ μείνῃ δὲ ἐκεῖ μόνον μία φρουρά. Εἰς σχετικὸν ἔγγραφόν του περιγράφεται ἡ βεβήλωσις τῶν μνημείων ὑπὸ τῶν Βαυαρῶν στρατιωτῶν, ἡ ὑπαρξίς ἀσβεστοκαμίνου πλησίον τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἡ σῶρευσις πλήθους ἀγύρου ἐγκυμονοῦντος κίνδυνον πυρκαϊᾶς⁴. Ὁ Klenze προσέτεινε εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν, νὰ διορισθοῦν ὡς φύλακες ἀνάπηροι τοῦ πολέμου εἰς δώδεκα χώρους· μόνον ἕμως εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἐγένετο τότε ἡ τοποθέτησις φυλάκων. Ἐπίσης, ἔστειλεν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς τὸ Ναύπλιον προϋπολογισμὸν τῆς δαπάνης ἀναστηλώσεως (τὸ δι' αὐτὴν προβλεπόμενον ποσὸν ἀνῆρχετο εἰς 72.000 δρχ.), ἥτις θὰ ἔδει νὰ ἀπορροφηθῇ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1834 - 1837. Μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ Ὁθωνοῦ (1 Ἰουνίου 1835) ἀπεφασίσθη νὰ δαπανηθοῦν 25.000 δρχ. Ὁ Klenze εὐνοῶν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸν L. Ross, εἰσηγήθη εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν, (γενομένης δὲ δεκτῆς τῆς προτάσεώς του, ἐξεδόθη διάταγμα) τὴν ἀνάθεσιν εἰς τὸν νεα-

1. Βλ. Κ. Μπίργη, Τὰ πρῶτα σχέδια τῶν Ἀθηνῶν, Ἀθήναι, 1933, σ. 6 - 13. Τοῦ αὐτοῦ, Τὸ ὑπόμνημα Κλεάνθους καὶ Schaubert, Ἀθηναϊκὰ μελέται, Α', Ἀθήναι, 1938, σελ. 10 - 20 καὶ Η. Russack, Deutsche Bauen in Athen, Βερολίνον, 1942, σελ. 177 - 182. Βλ. τέλος Ἰ. Τραυλόν, Πολεοδομικὴ ἐξέλιξις τῶν Ἀθηνῶν, Ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰ., Ἀθήναι, 1960, σελ. 236 κ.έ., ὅπου πλήρης ἐκθεσις τοῦ θέματος τοῦ πρώτου πολεοδομικοῦ σχεδίου τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν περιπετειῶν του. Ἐκεῖ σημειοῦται, μεταξὺ ἄλλων, ἡ ἄρθητάτη ἀποψις τοῦ συγγραφέως τοῦ βιβλίου ὅτι ὁ Ἀθηναῖος Κυριακὸς Πιπτάκης, ὁ πρῶτος Ἑλληὴν ἀρχαιολόγος, θὰ κατετόπισε καὶ θὰ ἐβούλησε εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον των, ὡς ἔμπειρος καὶ βαθὺς γνώστης τῆς ἱστορίας καὶ τῶν μνημείων τῶν Ἀθηνῶν, τοὺς δύο ἀρχιτέκτονας.

2. Ὁ Klenze εἶχε προτείνει τὴν κατασκευὴν τοῦ βασιλικοῦ ἀνακτόρου εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κεραμεικοῦ, εἰς τὰ ὑψώματα τοῦ Ἀγ. Ἀθηνασίου. Βλ. L. Klenze, Plan der Neu Stadt Athen, Μόναχον, 1834 καὶ Ἰ. Τραυλόν, ἔ.ἀ. σελ. 240 - 241. Εἰς τὸ νεώτερον σχέδιόν του, ὁ Klenze εἶχεν ἐπίσης περιορίσει τὸν ὑπὸ τῶν Κλεάνθους καὶ Schaubert προβλεφθέντα ἐλεύθερον χώρον περίξ τῆς Ἀκροπόλεως διὰ τὴν διενέργειαν ἀνασκαφῶν. Δὲν κατέστη δυνατόν ἕμως οὔτε ὁ νέος περιορισμένος χώρος νὰ ἀφεθῇ ἐλεύθερος, λόγῳ ἀδυναμίας τοῦ κράτους νὰ ἀποζημιώσῃ τοὺς ἰδιοκτῆτας. Οὕτω ἤρχισε καὶ εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην ἡ ἀνοικοδόμησις. Βλ. Ἰ. Τραυλόν, ἔ.ἀ. σελ. 251 - 252 καὶ 254 - 255.

3. L. Klenze, Aphoristische Bemerkungen gesammelt auf seiner Reise nach Griechenland, Βερολίνον, 1838, σελ. 303 - 304, καὶ 727 - 729 Beilage VII. Βλ. καὶ Η. Καββαδίου - Καβερῶν, Ἡ ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως, Ἀθήναι, 1907, σελ. 3 - 7, ὡς καὶ Η. Russack, ἔ.ἀ. σελ. 63 - 66. Βλ. καὶ Ἰ. Τραυλόν, ἔ.ἀ. σελ. 253 κ.έ. Ὁ Klenze ἠσχολήθη καὶ μὲ τὴν θεώρησιν τοῦ πολεοδομικοῦ σχεδίου τοῦ Πειραιῶς, ἐκπονηθέντος ὑπὸ τοῦ Κλεάνθους καὶ Schaubert, εἰς τὸ ὅποιον ἐπέφερον ἐλαφρὰς τροποποιήσεις.

4. Τῆς 2/14 Αὐγούστου 1834.

ρόν Υπόφορον Πελοποννήσου τῆς ἐπιστασίας διὰ τὰς ἐν Ἀκροπόλει ἐργασίας¹. Τὸ τεχνικὸν μέρος αὐτῶν θὰ ἐτέλει ὑπὸ τὴν εὐθύνην τῶν ἀρχιτεκτόνων Κλεάνθου καὶ Schaubert. Συγχρόνως, διατάχθη ὁ Βαυαρὸς λοχαγὸς τοῦ Μεγαλικοῦ Spiess νὰ προσφέρει πᾶσαν βοήθειαν διαθέτων τοὺς στρατιώτας του καὶ ἐργασίαι τῆς μονάδος του². Ἐπειδὴ εἰς τὰς 10 Σεπτεμβρίου ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς Ὀθων δι' ἐπίσκεψιν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἤρχισαν πυρετωδῶς αἱ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἐργασίαι³. Κατ' ἀρχὴν ἐκρημνίσθησαν ἐν μέρει οἱ Βενετικαὶ καὶ Τουρκικαὶ προμαχῶνες — οἱ φράσσοντες τοὺς κίονας τῶν Προπυλαίων — διὰ τὴν δημιουργίαν διόδου. Κατόπιν, ἐγένετο καθαρισμὸς τῆς βορείας πλευρῆς τοῦ Παρθενῶνος. Ἐξ ἐκ τῶν σπονδύλων τῶν κίωνων τῆς ἐστοποθετήθη εἰς προχαλίαις, διὰ νὰ ἀναρτηθῇ συμβολικῶς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὅποτε τὰ πάντα εἶχον στολισθῆ καὶ πλῆθος κόσμου, ὡς καὶ ἐπίσημοι, ἀγγέλου ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Βράχου. Τὴν συγκίνησιν τοῦ Klenze, τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1834, ἀποδίδει ἡ ἰδία του ἡ ἀφήγησις: «Δύο στιγμᾶς θὰ ἐνθυμοῦμαι μὲ πραγματικὴν συγκίνησιν καὶ ὑπερηφάνειαν εἰς τὸν βίον μου, βίον οὐχὶ πρωχὸν εἰς δρᾶσιν καὶ ἀναγνώρισιν: τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἀνηρτήθη ὁ πρῶτος σπόνδυλος — σύμβολον τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ ὠραιότερου μνημείου τοῦ κόσμου, καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν, διὰ τῆς Θεμελιώσεως τῆς Βαλχιάλλας, εἶχον καὶ ἐγὼ τὴν τύχην νὰ ἔλθω εἰς ἄμιλλαν πρὸς τὸν δημιουργὸν τοῦ Παρθενῶνος»⁴.

Διὰ τῶν ἀπὸ 9/21 καὶ 15/27 Σεπτεμβρίου διαταγμάτων τοῦ 1834⁵ ἐπαύθη ὁ Weissenburg, «ὡς περιττῆς καταστάσεως πρὸς τὸ παρὸν τῆς θέσεως ταύτης», ὡς καὶ ὁ Ἰ. Κοκκῶνης⁶, ὁ δὲ L. Ross διωρίσθη Ἐφορος ἀρχαιοτήτων μὲ ἐτήσιον μισθὸν

1. Εἶθ. Καστόρητος, ἔ.ἀ. σελ. 16.

2. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 146-147 κ.έ.

3. Ὁ Ross ὄφειλεν ἐπίσης, καὶ ὡς μέλος ἐπιτροπῆς συσταθείσης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, νὰ παρακολουθῇ τὴν ἐκπόνησιν τοῦ σχεδίου τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν καταλλήλων κτηρίων πρὸς στέγασιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, αἵτινες θὰ ἐγκαθίσταντο εἰς τὴν νέαν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους.

4. L. Klenze, Aphoristische Bemerkungen, σελ. 387 καὶ Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 148, ὅπου δίδεται ἀναλυτικὴ περιγραφή τῆς τελετῆς.

5. Φ.Ε.Κ. 36 τῆς 28 Σεπτεμβρίου 1834.

6. Ὁ Ἰ. Κοκκῶνης (1796 - 1864) ἦτο ἐκπαιδευτικὸς. Διωρίσθη τὸ 1829 ὑπὸ τοῦ Ἰ. Καποδίστρια ὡς μέλος τῆς «ἐπὶ τῆς προπαιδείας ἐπιτροπῆς» μετὰ τοῦ Γάλλου λοχαγοῦ τῶν ἐπιτελῶν K. Dufrone, καὶ τοῦ διδασκάλου τῆς Ἀλληλοδιδασκτικῆς Νεοφύτου Νικητοπούλου (βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 111, ἀριθ. ἐγγράφου 85), ὑπηρετήσας δὲ κατ' ἀρχάς εἰς τὴν Αἴγιον, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ταύτην (βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 173, ἀριθ. ἐγγράφου 144). Κατὰ τὸ συντομικὸν διάστημα τῆς θητείας του, ὡς Ἵποφόρος Κυκλάδων, ἡσχολήθη μετὰ μεγίστου ζήλου εἰς τὴν περισυλλογὴν τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Σύρου, ὅπου φαίνεται νὰ ἦτο ἡ ἔδρα του. Συνεκέντρωσε τὰ διασκορπισμένα τῆδε κλίεισε ἀρχαῖα — κυρίως ἐπιγραφὰς καὶ ἀμαρμαρῶνυπτα) εἰς τὴν Ἐρμούπολιν, γενόμενος ὁ ἰδρυτῆς τῆς ἐκεῖ σημερινῆς Συλλογῆς. Μετὰ τὴν παῦσιν του ὡς Ἵποφόρου, πρέπει νὰ ὑπηρετεῖ εἰς τὸ ἐν Ἐρμούπολει σχολεῖον, ἐξαιρουμένων ἐκ παραλλήλου τὴν περὶ τὰς ἀρχαιοτήτας ἀπασχόλησίν του, ὡς προκύπτει ἐκ τριῶν ἐγγράφων του ἀναφορῶν ἀπὸ 5 Ἰουνίου 1835 ὑπ' ἀριθ. 116 (ἀριθ. Διεκπ. 46), ἀπὸ 10 Ἰουνίου ὑπ' ἀριθ. 117 (ἀριθ. Διεκπ. 47), καὶ 11 Ἰουλίου τοῦ ἰδίου ἔτους, πρὸς τὴν Γενικὴν Ἐφορείαν Ἀρχαιοτήτων ἐν Ἀθήναις. Τὰ τρία ἀνωτέρω ἐγγράφα ἀπόκεινται νῦν εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Μουσείου τῆς Μυκόνου, ἀποτελοῦν δὲ ἀπαντήσεις εἰς ἐγγράφον πρὸς αὐτὸν διαταγὴν τοῦ L. Ross, ὑπ' ἀριθ. 222 (ἀριθ. Διεκπ. 87) ἀπὸ 26 Μαΐου 1835, νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν μετακίνησιν ἐκ Σύρου πρὸς Ἀθήνας δύο ἀγαλμάτων, τὰ ὅποια, ὡς πιστευόμενον οἱ συντάκται τοῦ παρόντος Βύρετηρίου πρέπει νὰ ἦσαν ὁ Ἐρμῆς τῆς Ἀνδρου (ἀριθ. Ἐθν. Μουσείου 218) καὶ

3.000 δραχ., με γενικὴν δικαιοδοσίαν καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον¹, ὅπου δὲν διορίσθη ἀντικαταστάτης του, ὡς καὶ εἰς τὰς Νήσους — μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ Κοκκῶνῃ— οὕτω δέ, κατὰ τὸ διάταγμα, ἀδλιγοστεύουν τὰ ἐξόδα τῆς μισθοδοσίας τῶν ἀρχαιολόγων κατὰ δραχμὰς 5.200 κατ' ἔτος». Ἡ ἔδρα τῆς Γενικῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων μετεφέρθη, ἐφ' ὅσον τὸ Ναύπλιον δὲν ἦτο πλέον πρωτεύουσα, εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ Ἀθ. Ἰατρίδης, διετάχθη, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1834, νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς Ἀθήνας, ὁ δὲ Κ. Πιττάκης, ὡς καὶ ὁ Ἰατρίδης ἀναφέρονται ἕκτοτε ὡς «συνεργάται», «συνεργοὶ» ἢ «συμβουθοὶ» τοῦ Ἐφόρου. Ἐπομένως ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ Ross, καὶ δύο αὐτοσχεδίων ἀρχαιολόγων, ἀφωσιωμένων ὅμως ἀπέραγτα εἰς τὸ ἔργον των, τοῦ Κ. Πιττάκη καὶ τοῦ Ἀθ. Ἰατρίδη.

Μετὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ L. Ross ὡς Ἐφόρου, ἡ ὑπηρεσιακὴ αὐτοτέλεια τοῦ Πιττάκη, ὅπως καὶ τοῦ Ἰατρίδη, ἔληξεν. Ἀσφαλῶς, ὅμως, καὶ εἰς τῶν δύο αὐτῶν ἀρχαιολογικῶν ὑπαλλήλων τὴν ψυχὴν θὰ ἐδημιουργήθη παράπουνον ὅτι περιέπιπτον εἰς τελείως δευτέραν μοῦραν παρ' ὅλον ὅτι ἠργάζοντο ἀμφοτέρω ἀόκνως διὰ τὸ Ἔθνος των ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἐνὸς ξένου, ὅστις, ὅσον καὶ ἂν ἦτο διδάκτωρ τῆς φιλολογίας² καὶ διέθετε γνώσεις, τῶν ὁποίων ἐκεῖνοι ἐστεροῦντο, ὅχι μόνον δὲν τοὺς ἐβοήθει, ὡς εἶχε καθήκον, ὥστε νὰ ὠφελήθωσιν ἐκ τῶν γνώσεών του τούτων, ἀλλὰ ἀντιθέτως τοὺς ἀντιμετώπιζεν, ὡς πληβείους τῆς Ὑπηρεσίας. Ἦτο δὲ ἐπὶ πλέον δύσκολος χαρακτήρ, πλήρης ἀλαζονείας καὶ ἐγωισμοῦ. Εἰς τὴν πραγματικότητά, ἐὰν οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες δὲν εἶχον ἀνεξάντλητον πατριωτισμὸν καὶ ἀγάπην διὰ τὴν ἐργασίαν των, βλέποντες νὰ

ἕτερον ἀκέφαλον ἀγκλίμα τοῦ τύπου τῆς «μεγάλης Ἐρακλειωτισμοῦ» (ἀριθ. 219 τοῦ Ἐθν. Μουσείου). Βλ. σχετικῶς *Bullettino*, 1833, σελ. 90 (Sp. Tricoupis), *J.E.* 1842, σελ. 544, ἀριθ. 916 (Κ. Πιττάκης), Π. Καββαδίας, Γλυπτὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου. Κατάλογος Περιγραφικῆς, Ἀθήναι, 1890 - 1892, σελ. 176 - 178, καὶ Π. Καστριώτης, Γλυπτὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, Ἀθήναι, 1908, σελ. 46 - 47. Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα ὑπογράφει ὁ Ἰ. Κοκκῶνῃ ὡς «ὁ πρῶτος Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων κατὰ τὰς Νήσους». Οὗτος συνέταξε καὶ κατάλογον τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Συλλογῆς Ἐρμουπόλεως, ἀποκειμένων ὁμοίως εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Μουσείου τῆς Μυκόνου. Ὁ κατάλογος οὗτος περιλαμβάνει τρία τμήματα: Α' «μαρμαρὸγλυπτά»: 63 τεμάχια, Β' «ἀγγεῖα καὶ σκεῦη οἰκιακὰ διάφορα κλπ.»: 14 τεμάχια καὶ Γ' «Νομίσματα τρία γάλκινα». Τὰ ἀρχαῖα ἀναγράφονται ὑπὸ αὐξήσαντα ἀριθμὸν, προστιθεμένων στοιχείων περὶ τοῦ εἶδους τοῦ ἀρχαίου, τοῦ μεγέθους του, τῆς καταστάσεώς του, τοῦ τύπου εὐρέσεως καὶ τοῦ τρόπου ἀποκτήσεώς του. Ἐκ τοῦ ἰδίου Ἀρχείου προκύπτει ὅτι ὁ Ἰ. Κοκκῶνῃ εἶχε δωρήσει εἰς τὴν Συλλογὴν καὶ 55 νομίσματα.

Μετὰ τὴν παῦσιν του, ὁ Ἰ. Κοκκῶνῃ ἀφωσιώθη εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως, ἐκδόσας καὶ μελέτην «Περὶ τῆς Ἀλληλοδιδασκατικῆς μεθόδου». Βραδύτερον ἐγένετο Διευθυντὴς τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας. Ὑπῆρξεν ἐπίσης ἐκ τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐφορείας τῆς (Συμβουλίου) ἀπὸ τοῦ 1837 μέχρι τοῦ 1839, βραδύτερον δὲ μέλος αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 1845/1846 μέχρι τοῦ 1853. Βλ. Εὔθ. Καστόρχην, ἔ.ἀ. σελ. 8 καὶ σημ. 2. Π. Καββαδίου, Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, σελ. 6 καὶ Γ. Π. Οἰκονόμου, Τὰ Ἐκατὸν ἔτη, ἔ.ἀ. σελ. 3-4. Βλ. Μαρίας Ἀμαριώτου, Ἰ. Π. Κοκκῶνῃ, ὁ πρῶτος μας παιδαγωγός, Ἀθήναι, 1937.

1. Δὲν ἔγινε ποτὲ γενικὸς ἔφορος, ὡς συνήθως ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων, προφανῶς λόγῳ συγχύσεως πρὸς τὸν τίτλον τῆς Ὑπηρεσίας τὴν ὁποίαν διεύθυνεν, ἥτις ἀναφέρεται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Weissenburg, ὡς Γενικὴ Ἐφορεία Ἀρχαιοτήτων. Βλ. κατωτέρω, σελ. ρή', σημ. 2.

2. Βλ. κατωτέρω σελ. ρη' - ριθ' καὶ σημ. 1.

χρησιμοποιούνται κυρίως δίκην ἐπιστατῶν τῶν ἀνασκαφικῶν κ.ἄ. ἐργασιῶν. ὅς εἶχον ἀπογοητευθῆ καὶ ὅς ἐμαραίνετο τελείως ὁ ὑπηρεσιακὸς τῶν ζῆλος.

Ὁ L. Ross ἀνέπτυξεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του ἀκόμη (1832), μεγάλην δραστηριότητα. Ὡς ἀνεφέρθη, ἐκεῖνος ἔχει δώσει πρῶτος περιγραφὴν τοῦ Μουσείου Αἰγίνης. Εὐρισκόμενος τότε ἐν Ἑλλάδι με δανικὴν ὑποτροφίαν, εἶχεν ἀναλάβει νὰ γράψῃ τὰς ἐκ τοῦ τόπου ποικίλας ἐντυπώσεις του¹ εἰς τὸ περιοδικὸν *Blätter für literarische Unterhaltung*². Ἐπεσκέφθη τὸ 1832 τὰς κατηρειπωμένας Ἀθήνας, κατόπιν δὲ ἐπραγματοποίησε πολλὰς περιδείξας εἰς τὴν Σπέρσαν, μαθὼν ἀρτίως καὶ τὴν ἑλληνικὴν, τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ἄριστα· ἐθεωρήθη ὑπὸ τινῶν συμπατριωτῶν του, ἀλλὰ καὶ ὠρισμένων Ἑλλήνων, ὡς συντελέσας εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ὡς styliste³. Ὅτε ἡ Ἀντιβασιλεία τοῦ προσέφερεν ἀρχαιολογικὴν θέσιν, ἀρχικῶς τὴν ἠρνήθη, διότι δὲν ἐπεθύμει, ὡς ἐδικαιολογήθη, νὰ ὑπηρετήσῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἀρχιτέκτονος (τοῦ Weissenburg, ὅστις ἐφημολογεῖτο ὅτι ὅς ἀνελάμβανε τὴν θέσιν Γενικοῦ Ἐφόρου), στερουμένου φιλολογικῶν γνώσεων. Ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψει τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας του — 27 ἐτῶν ἦτο τὸ 1833 — ἡ ἄρνησίς του αὐτῆ, ἄνευ ἐτέρων σχολίων, καταδεικνύει τὸν ἐγωισμόν του. Ὅτε ὅμως, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1833, μετέβη εἰς Ναύπλιον διὰ νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸν Ὅθωνα καὶ τοὺς Ἀντιβασιλεῖς, τοῦ ἐγένετο ἐκ νέου πρότασις διορισμοῦ του μετὰ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι δὲν ὅς ὑπῆρχε μετὰξὺ ἐκείνου καὶ τοῦ Weissenburg στενὴ ὑπηρεσιακὴ σχέσις. Ἀγαπῶν πρᾶγματι τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ μνημεῖα τῆς, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ παραμείνῃ εἰς τὸν χῶρον τῆς — ἐξ ἄλλου εἰς τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν του ὀφείλεται ἡ ἐν γένει λαμπρὰ σταδιοδρομία του —, ἀνέλαβεν ἀρχικῶς τὴν ὑποσφορείαν τῆς Πελοποννήσου. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1833 μέχρι Μαΐου τοῦ 1834 περιώδευσεν εἰς ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν Πελοπόννησον⁴, ἐπιχειρήσας καὶ μικροανασκαφάς⁵, αἵτινες ἔφερον εἰς φῶς ἀρκετὰ εὐρήματα. Τὰς εὐρεθείσας ὑπ' αὐτοῦ ἐπιγραφάς, ὡς καὶ ἄλλας τὰς ὁποίας εἶχεν ἀντιγράψῃ εἰς τὰ ταξίδια του εἰς Φωκίδα, Φθιώτιδα καὶ Μεγαρίδα, τὰς ἐδημοσίευσεν, ἀμέσως τὸ 1834, εἰς Ναύπλιον, εἰς τὴν λατινικὴν, ἡ ὁποία εἶχε καθιερωθῆ νὰ χρησιμοποιῆται διὰ τὴν δημοσίευσιν ἐπιγρα-

1. Ἡ Ἑλλὰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτο τὸ ἐπίκεντρον τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν πεπαιδευμένων κλάων τῆς Εὐρώπης, ἰδίᾳ τῆς Γερμανίας, λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Ὅθων ἦτο βασιλεὺς τῆς.

2. Ἐξεδίδετο ὑπὸ τοῦ F.A. Brockhaus. Τὰ ἄρθρα τοῦ Ross, χαρακτηριζόμενα διὰ τὸ ὠραῖον περιγραφικὸν ὄρατον, ἀνεδημοσιεύθησαν βραδύτερον εἰς τὸ posthumum βιβλίον του *Erinnerungen und Mitteilungen aus Griechenland*, Βερολῖνον, 1863. Ὁ β' τόμος τοῦ ἔργου τούτου ἀποτελεῖ σπουδαίαν πηγὴν «ἀνεκδοτολογικὴν» διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν ἀπὸ τοῦ 1832 μέχρι τῆς λήξεως τῆς Ἀντιβασιλείας.

3. Otto Jahn, εἰς Ἡρόλογον τῆς ἐκδόσεως τῶν *Erinnerungen*, σελ. XXI-XXII, C. Robert, Rede zum Gedächtnis von L. Ross, gehalten bei Antritt des Rektorats der Universität Halle-Wittenberg, am 12. Juli 1906, Βερολῖνον, 1906, σελ. 7. Εἰς τὴν Ἑφημερίδα *Sauveur* (Σωτήρ) τῆς 25 Ὀκτωβρίου 1836 γράφεται: «Mr Ross est un de étrangers, qui aient le mieux profité de leur séjour en Grèce; il parle la langue grecque avec une facilité et une correction, qui est difficile de trouver chez un homme, qui n'est pas né dans le pays».

4. Ἐπεσκέφθη τὴν Ἀρχαδίαν, τὴν Λακωνικὴν, τὴν Ἀργολίδα καὶ τὴν Ἠλίδα.

5. Εἰς Τεγέαν, Σπάρτην καὶ Μεγαλόπολιν.

φῶν¹. Τὸ κείμενον του συνώδευον λιθογραφίαι τοῦ Forster. Περὶ τῆς μετὰ ταῦτα δράσεώς του, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν μετετέθη εἰς Ἀθήνας ὡς Ἐφορος ἀρχαιοτήτων², ἐγένετο ἤδη λόγος. Πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὴν τοποθέτησίν του καὶ ἡ θερμὴ περὶ αὐτοῦ σύστασις τοῦ Klenze πρὸς τὸν πανίσχυρον Armansperg³. Ἐφ' ὅσον ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία εὐρίσκειτο εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη ἐπίσημον Μουσεῖον, διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1834 ὠρίσθη ὡς Κεντρικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τὸ λεγόμενον «Θησεῖον», ἐκκλησία τότε ἀκόμη τοῦ Ἀγίου Γεωργίου⁴.

Περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου τοῦ 1834 ἤρχισαν ἐκ νέου αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν μὲ τὴν συνεργασίαν τῶν ἀρχιτεκτόνων E. Schaubert καὶ Χριστιανοῦ Hansen, κατόπιν δὲ καὶ τοῦ Laurent, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν δύο «συμβοθηδῶν», δηλ. τοῦ K. Πιπτάκη καὶ τοῦ Ἀθ. Ἰατρίδη. Διὰ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἀπεκαλύφθησαν τμήματα τῶν ἀγαλμάτων τοῦ A. ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος, μία μετόπη τῆς B. πλευρᾶς, ὡς καὶ «λόγοι» τῶν ταμιῶν τῆς θεᾶς καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ Ἐρεχθεῖου. Μεταξὺ τῶν σημαντικωτέρων, ἦτο ἡ κατὰ τὴν κατεδάφισιν τοῦ Τουρκικοῦ προμαχώνος ἀνεύρεσις τοῦ οἰκοδομικοῦ ὑλικοῦ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηναῆς Νίκης, —μετὰ τὴν 30 Μαρτίου τοῦ 1835, ὅποτε ἀπεσύρθη ἡ στρατιωτικὴ φρουρὰ τῆς Ἀκροπόλεως— διαλυθέντος ὑπὸ τῶν Τούρκων πρὸ τῆς πολιορκίας τοῦ Μοροζίνη. Ἡ ἀναστήλωσις τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀθηναῆς Νίκης ἤρχισε τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1835⁵. «Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως ὅτι ἤδη κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὑπῆρχε πλήρης ἐπίγνωσις τῆς σημασίας τῶν ἀναστηλώσεων τῶν ἀρχαίων μνημείων ὡς τελικοῦ σκοποῦ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν»⁶.

Ἐν τῷ μεταξύ, μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς πρωτεύουσῆς εἰς Ἀθήνας, καθημερινῶς ἤρχοντο καὶ νέα εὐρήματα εἰς φῶς. Οὕτω, τὸ Κεντρικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον (τὸ Θησεῖον) ἐπληρώθη συντόμως, ἡ δὲ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξεύρη καὶ ἄλλους «μουσειακοὺς» χώρους, ὡς τὸν ἀνοικτὸν γῶρον τῆς λεγομένης Στοᾶς τοῦ Ἀδριανοῦ, καὶ τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Κυρρήστου⁷.

1. Ludovicus Rossius Holsatus, Inscriptiōnes graecae meditae, fasciculus I. Naupliae, Typis C. A. Rhallis, 1834. Ἡ χρησιμοποίησις τῆς λατινικῆς γλώσσης διὰ τὴν ἐκδόσιν αὐτὴν δυσχερέστησε τὸ Ἑλληνικὸν Ἑπουργεῖον. Βλ. Carl Robert, ἔ.ἀ. σελ. 15.

2. Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ κειμένου τοῦ προαναφερθέντος διατάγματος δι' οὗ ἐτοποθετεῖτο ὁ Ross, γίνεται σαφὲς ὅτι διορίσθη ὡς Ἐφορος καὶ ὄχι ὡς Γενικὸς Ἐφορος: «wurde . . . dagegen der Unterconservator für den Peloponnes H. Dr. L. Ross zum Conservator der Altertümer des Reiches befördert».

3. Ὁ Klenze, ἔ.ἀ. σελ. 286, ἔγραψε περὶ αὐτοῦ ὅτι διέθετε ὀλοκληρωμένην κλασσικὴν μόρφωσιν καὶ προσωπικότητα, ἥτις διὰ παντὸς μέσου συνεκίνει.

4. Μόνον μετὰ τὴν 6 Φεβρουαρίου 1835 ἐχρησιμοποιήθη ὡς Μουσεῖον τὸ «Θησεῖον», ὅτε δηλαδὴ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισε νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν ἐκ τοῦ ναοῦ, καὶ ὑπᾶν ἄλλα εὐρισκόμενα ὡς σημεῖον ἐκκλησίας. Τότε μόνον, ὁ Ross μὲ τὸν Schaubert ἀφῆρσαν ἐκ τοῦ σηκοῦ τὸν χριστιανικὸν θόλον, τοποθετήσαντες στέγγην ἐκ πλακῶν. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 151.

5. Πρωταρχικὸν ρόλον εἰς τὴν ἀναστήλωσιν ἐπαιξεν ὁ ἀρχιτέκτων Laurent. Ὁ ναὸς ἀνεστηλώθη ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ N. Μπαλάνου. Βλ. N. Μπαλάνου, Ἡ νέα ἀναστήλωσις τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀθηναῆς Νίκης (1935 - 1939) εἰς Α. Ε. 1937, σελ. 776 - 807.

6. Γ. Η. Οἰκονόμος, ἔ.ἀ. σελ. 6 - 7.

7. Τὸ Ἑθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον ἐκτίσθη μετὰ τῶν ἐτῶν 1866-1873.

Οἱ δύο συμβοηθοὶ ἐχρησιμοποιοῦντο ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου των ὡς ἀπλοῦ α' Ἐπιστά-
ται», πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, φυσικῶ τῷ λόγῳ, θὰ ἐδημιούργει εἰς ἀλτὸς δυσφορίαν. Παρ' ὅ-
λον ἔτι δὲν ὑπάρχουν στοιχεῖα ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων, ἀσφαλῶς χάρις εἰς τὸν μεγάλον
ζῆλον τοῦ Πιττάκη, εἶχε συστηματοποιηθῆ ἡ περισυλλογὴ τῶν ἀρχαίων τῶν εὑρι-
σκομένων εἰς τὰς Ἀθήνας¹. Διὰ τὸν Ἰατρίδην, μὲ μεγάλην κακότητα ἔγραψε βρα-
δύτερον ὁ Ross ὅτι ὠπεχρεώθη νὰ τὸν χρησιμοποιῆ ὡς Ἐπιστάτην εἰς τὰς ἀνασκαφάς,
ἐφ' ὅσον τὸν εὔρεν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν². Δὲν ἀξιοποίησεν ἐπομένως ὁ
Ross διόλου τὸ σχεδιαστικὸν τάλαντον τοῦ Ἰατρίδην, τὸν ὁποῖον ἐθεώρει περίπου ἄχρη-
στον. Γεγονὸς εἶναι, πάντως, καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποσιωπηθῆ, ὡς ἐγένετο μέχρι
σήμερον, ὅτι ὁ Γερμανὸς φιλόλογος, καίτοι ἤτο ἀναμφισβητήτως θερμὸς φιλέλληγ³
οὐδεμίαν ἔτρεφεν ἐκτίμησιν εἰς τὸ προϊστάμενόν του Ἰπουργεῖον—Ἰπουργὸς ἤτο τότε
πάλιν ὁ Ρίξος, ὑπουργικὸς δὲ σύμβουλος ὁ Ἀλ. Παγκαβῆς. Ὁ Ross περιεβάρυτο ὑπὸ
συμπατριωτῶν του καὶ μόνον, τοὺς ὁποίους, δικαίως ἴσως, ἐθεώρει πλέον πεπαιδευμέ-
νους, οὐδῶλος ὅμως ἐνδιαφέρθη διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν δύο ὑφισταμένων του, ἀγνοή-
σας τελείως τὸν ὑπηρεσιακὸν τῶν ζῆλον. Ἐξ ἄλλου, εἶχεν ἀναπτύξει σχέσεις τόσον μετὰ
τοῦ Λουδοβίκου τῆς Βαυαρίας, —οὗτος ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ
1836⁴—, ὅσον καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅστις τὸν ὑπερηγάπα ταυτοχρόνως συναναστρέ-
φετο καὶ μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ τῆς καλῆς κοινωνίας τῶν Ἀθηναίων τῆς
ἐποχῆς, τῶν ξένων πρεσβευτῶν κλπ., αἱ μετὰ τῶν ὁποίων κοινωνικαί του σχέσεις
ἦσαν στεναὶ καὶ θερμαί. Αὐτὸς συνώδευσε τὸν βασιλέα Λουδοβίκον εἰς τὰ ταξίδια εἰς
τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ τὴν Ἀργολίδα⁵. Ἄγνωστον πτυχὴν τῆς δραστηριότητος
τοῦ Ross ἀποτελεῖ λεπτομερὴς Ἐκθεσίς του ἀπὸ 31 Ὀκτωβρίου 1835, ὑπ' ἀριθ. Πρωτ.
293, Διεκπ. 138, συνταχθεῖσα εἰς τὴν γαλλικὴν καὶ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸ Ἰπουργ-
γεῖον Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, σημαντι-
κώτατον διὰ τὰς πληροφορίας περὶ τῆς τότε καταστάσεως χώρων καὶ μνημείων εἰς νή-
σους τινὰς τοῦ Αἰγαίου (Σῦρον, Τῆνον, Δῆλον, Ρήνειαν, Νάξον, Πάρον, Ἴον, Θήραν,
Ἀνάφην, Θηρασίαν καὶ Αἴγινα), τὰς ὁποίας ἐπεσκέφθη ἀπὸ 22 Ἰουλίου/3 Αὐγούστου

1. Βλ. σχετικὰ σχόλια τοῦ ἰδίου εἰς τὴν Α.Ε. σποράδην.

2. Erinnerung, σελ. 98.

3. Τρανή ἀπόδειξις τούτου ἦτο ἡ σφοδρότης μὲ τὴν ὁποίαν ἐπετέθη καὶ ἐναντίον τοῦ Fallmerayer καὶ τῶν ὁμο-
φρόνων του διὰ τὴν γνωστὴν θεωρίαν των. Βλ. 5 καὶ 6 διητριβῆν του εἰς Archäologische Aufsätze καὶ εἰς τὸ περιοδι-
κὸν τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον: Hellenika, Archiv archäologischer, philologischer, historischer und
epigraphischer Abhandlungen und Aufsätze, erster Band, erstes Heft, Halle, 1846, τὸ ὁποῖον ἐναυλοφόρησε
μὲ σκοπὸν νὰ καταπολεμήσῃ τὰς θεωρίας τοῦ Fr. Aug. Wolf καὶ τοῦ Niebuhr ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς καταγωγῆς
τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Βλ. σχετικῶς καὶ πρόλογον τοῦ O. Jahn εἰς τὰς Erinnerungen τοῦ Ross, σελ. XXV καὶ
C. Robert, Rede zum Gedächtnis von L. Ross, σελ. 27.

4. Ἐφθασε τὴν 26 Ἰανουαρίου διὰ νὰ παραστῆ εἰς τὴν Θεμελίωσιν τῶν Ἀνακτόρων, παρέμεινε δὲ ἐνταῦθα μέχρι
τοῦ Ἀπριλίου ἐπισκεπτόμενος καθημερινῶς σχεδὸν τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ παρακολουθῶν τὰς ἐκεῖ ἐργασίας, ἐπομένως
εὐρίσκατο διαρκῶς μετὰ τοῦ Ross.

5. L. Ross, Wanderungen in Griechenland im Gefolge des Königs Otto und der Königin Amalie. Νάυα, 1851, τόμ. 1, σελ. 117-142.

μέχρι τῆς 23 Σεπτεμβρίου/5 Ὀκτωβρίου 1835, θὰ ἀπετέλεσε τὸ πρῶτον ὑλικὸν διὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ δημοσιευθὲν ὑπὸ τύπον ἐπιστολῶν Ὀδοιπορικῶν (Inselreisen), ὅπου ἕμως σὺδρόλως ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑπηρεσιακὸν ἐκεῖνο ταξίδιον. Εἰς τὴν περιοδείαν ταύτην περιελήφθη καὶ ἡ Κόρινθος ὡς καὶ τὰ Μέγαρα. Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἀποτελουμένη ἐκ 19 χειρογράφων σελίδων, εἰς τὰς ὁποίας ἐπισυνάπτονται ἀκόμη τέσσαρες σελίδες, ὅπου ἀναγράφονται λεπτομερῶς τὰ ἔξοδα τοῦ ταξιδίου καὶ τὰ δαπανηθέντα προσὰ δι' ἀνασκαφάς, ἐρεῦνας ἢ ἀμοιβὰς διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἀρχαίων, ἀπόκειται εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Μυκόνου¹.

Ἐκ τῶν διατυπωθεισῶν βραδύτερον σφωδρῶν ἐναντίον τοῦ Ross κατηγοριῶν, φαίνεται, ὅτι πολὺ συχνὰ ἐδέχετο ξένους ἐπισήμους ἐπισκέπτας εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπεδείκνυε καὶ τὰ εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν του, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἔδωκε λαβὴν νὰ κατηγορηθῆ ὅτι ἐχάριζεν εἰς ἐπίους ἐξ αὐτῶν ἀρχαῖα, ἢ ὅτι τοῦ τὰ ἔκλεπτον, διότι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του ἔλειψαν ὠρισμένα εὐρήματα ἐκ τῆς προσχείρου συλλογῆς τῆς Ἀκροπόλεως². Αἱ ἐπισκέψεις εἶναι φανερόν ὅτι ἤγειραν ἐναντίον του ἐπικρίσεις ἀλλὰ καὶ τὰς ὑποψίας τῶν ὑφισταμένων του, ἰδίᾳ τοῦ Ἰατρίδη, ὅστις ἐπιστατῶν συνεχῶς εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Βράχου ἐργασίας, παρηκολούθει ὑποχρεωτικῶς καὶ ὅ,τι ἄλλο ἐγένετο ἐκεῖ.

Τὰ πορίσματα τῶν ἀνασκαφῶν του ὡς καὶ τὴν περιγραφὴν τῶν εὐρημάτων του ὁ Ross ἀνεκόμισε τακτικῶς εἰς τὸ περιοδικὸν *Kunstblatt* τοῦ Tübingen, ἢ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Βερολίνου (τὰ ἀντίγραφα τῶν ἐπιγραφῶν), χωρὶς νὰ ὑποβάλλῃ ποτὲ περὶ αὐτῶν ἔκθεσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὡς εἶχεν ὑπηρεσιακὸν καθήκον. Δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ συμπεριφορὰ αὕτη τοῦ Ross νὰ μὴ ἐγένετο ἀντιληπτὴ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου. Τὰ πράγματα ὅμως ἐπιφανειακῶς ἔβαινον ὀμαλῶς, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν μέγα σκάνδαλον κατετάραξε τὸ Ὑπουργεῖον, ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἡ ἐκ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας, παῦσις τοῦ ἰσχυροῦ Ross τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1836.

Τὸ θέμα τοῦτο, καίτοι ἀνήκει εἰς τὴν «μικρὰν ἱστορίαν» τῶν χρόνων ἐκείνων, εἶναι λίαν χαρακτηριστικὸν τῆς ἐπικρατούσης τότε νοστροπίας, τόσον εἰς τοὺς κύκλους τῶν Ἑλλήνων, ὅσον καὶ εἰς τοὺς διοικοῦντας τὴν Ἑλλάδα ξένους, ἀλλὰ προσέτι χρωματίζει ζωηρῶς τὴν μαχητικότητα καὶ τὸ ἀντιβαυαρικὸν μένος τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὸς ἀκριβῶς εἶναι καὶ ὁ λόγος διὰ τὸν ὅποιον ἐκρίθη ἀπαραίτητον νὰ δοθοῦν τὰ κύρια σημεῖα τοῦ ὅλου τούτου προβλήματος, περὶ τοῦ ὁποίου ἔχει γίνεαι μακρὸς λόγος, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, λόγῳ δὲ ἐλλείψεως στοιχείων, κατηγορήθη ὑπὸ τῶν ξένων ἢ Ἑλληνικῆ Ἀρχαιολογικῆ Ὑπηρεσία καὶ τὸ προϊστάμενον αὐτῆς Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως διὰ «σκοταδισμόν».

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1834 ὁ βασιλικὸς ἀρχιτέκτων Lüders εἰς ἐκσκαφάς, ἃς ἐνήργησεν ἐν Πειραιεῖ διὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ Τελωνείου, ἀνεῦρε τεμάχια ἐνεπιγράφων πλακῶν μὲ (ἀλόγους) τῶν ἐπιμελητῶν τῶν Νεωρίων. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1835 εὐρέθη-

1. Ἡ ἔκθεσις αὕτη θὰ δημοσιευθῆ προσεχῶς εἰς τὴν *A.E. Ὀλόκληρος*, μετὰ τῶν ἀπαραίτητων σχολίων.

2. Βλ. διεξοδικῶς τὸ θέμα εἰς Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 178 κ.έ.

σαν και αι υπόλοιποι επιγραφαι, ητο δε το ευρημα εκεινο πραγματι αποκαλυπτικον, διotti η μελετη του θα εδιδε, οπως και εγενετο, πλουσια στοιχεια δια την ιστοριαν του Ναυτικου των Αρχαιων Αθηνων. Ο Ross θα εδωκε προφανως εντολην εις τον Πιττάκην¹ να μεταφερη τα τεμαχια των ανευρεθεισων επιγραφων εις Αθηναις προς καθαρισμον και αναγνωσιν, αφου τας επεδειξε και εις τον αρχαιολογοντα πρόξενον της Αυστριας Prokesch-Osten. Επι πολλων χρόνων ησχοληθη με την αναγνωσιν των μέχρι και του 1836, οποτε εξήγησε και ηδειαν παρὰ του Υπουργείου, δια να επιδοθη απερισπαστος εις την μελετην των. Ειναι αγνωστος εκ πρώτης περιης² η αντιδρασια του Υπουργείου των Εκκλησιαστικων, οτε τουτο, ζητησαν παρὰ του Ross τα αντιγραφα των επιγραφων των νεωριων, ελαβε παρ' αυτου την απαντησιν οτι τα ειχεν ήδη στείλει εις Γερμανιαν, εις την Ακαδημιαν του Βερολίνου (πραγματι δε εις τον Böckh).

Ως δημόσιος υπάλληλος ωφειλεν ο Ross να ενημερώνη τακτικως την προϊσταμένην του αρχήν, εν προκειμένω το Υπουργειον, περι των εργασιων τας οποιας εξετέλει και περι των ευρημάτων του³.

1. Το αναφέρει ο ιδιος ο Πιττάκης εις .Α.Ε. 1853, σελ. 838, σημ. 1, προσθέτων οτι τας κατέθεσεν εις την εκκλησιαν της Μεγάλης Παναγίας. Ο Πιττάκης επωφελεται εκει δια να διορθωσθ ωρισμένα σφάλματα εις την αναγνωσιν των επιγραφων.

2. Αποτελει οδυνηρόν πρόβλημα δια τον σημερινόν ερευνητην η ελλειψις ταξινομήσεως των εγγράφων του Υπουργείου Εκκλησιαστικων κλπ. από του 1832 και εντεθεν εις τα Γενικά Αρχεία του Κράτους αφ' ενός, ως και η ταξινομησις και μελετη του πολυτιμου Αρχείου της Αρχαιολογικης Υπηρεσιαις, όπου θα υπάρχουν —εις το δεύτερον— σημαντικά πραγματι στοιχεια ημι μόνον δια την ιστοριαν της Αρχαιολογικης Υπηρεσιαις μέχρι του 1837, αλλά και δια την εν γενει ιστοριαν της κατά τον παρελθόντα αιωνα, καθ' ον φορεύς των αρχαιολογικων ερευνων υπηρέξεν η Αρχαιολογική Εταιρεία, πάντοτε όμως υπό την επίβλεψιν του Υπουργείου Παιδείας.

3. Ο Πιττάκης, ενώ υπηρέτει υπό τας διαταχάς του Ross, κατήγγειλεν ενοπογράφως δια του τύπου, οτι ειχε λάβει ενεργόν μέρος εις την εργασιαν αυτήν, ανακινώσκων και αντιγράφων δια λογαριασμών του Ross τας επιγραφάς βραδύτερον ο ιδιος ο Πιττάκης εις την 9ην Συνεδριαν της Αρχαιολογικης Επιτροπης αναφέρει οτι και ο Αθ. Γατριδης ειχε λάβει μέρος εις την αντιγραφην, εκπονήσας δύο αντιγραφα του συνόλου των επιγραφων. Εις τον Έλληρικόν Ταχυδρομόν (Courrier Grec) της 7/19 Ιουλίου 1836, μεθών ίσως οτι ο Ross ειχεν ήδη προβη εις ανακοινώσεις περι των επιγραφων εις Γερμανιαν, εγραψεν άρθρον περι του ευρηματος, όπου όμως σχολιάζων τας επιγραφάς υπέπεσεν, ως ητο επόμενον, εις πολλά λάθη, ιστορικά κ.λ. Το άρθρον τουτο του Πιττάκη εδημιούργησε σφοδρατήν αντιδρασιαν εκ μέρους του Ross, οστις εις άρθρον του, εις την αυτήν εφημεριδα από 17/29 Ιουλίου, απεράσισε να εκθέσθ και να γελοιοποιήσθ προφανως τον Κ. Πιττάκη, γράφων κριτικην περι του βιβλίου του υρισταμένου του Ancienne Athènes, όπου, ούτε λίγο ούτε πολύ, σημειοί: «Οί ανακινώσται ως κρίνωσιν ούπερον πρέπει να θαυμάσωμεν μάλλον, την απραδειγματίστον αμάθειαν του Κυρίου Πιττάκου η την αλόγιστον και την αναισθησίαν, με την οποίαν ποιεί τα πλέον χειροπιαστά λάθη και ψεύματα ως ιστορικάς αληθείας». Κατάληγον δε προσθέτει οτι «και ο πλέον αμβλύνοσς μαθητής της εσχάτης τάξεως του Γυμνασιου» θα κατενόει καλύτερον τα πραγματα. Η διευθύνσις της Εφημεριδος προλογίζουσα το άρθρον του Ross, προσθέτει οτι ούτος «ώφειλε. . . να εκφρασθῃ πλέον ευσηχημόνως ως προς ένα συνεργάτην, του οποίου αι εκδουλεύσεις, οποιαι και αν ωσι, θεωρουνται αναντιρρήτως αρχαιότεραι των ιδιων του». Η μεταξὺ των δύο υπαλλήλων, προϊσταμένου και υρισταμένου, φιλονεικία ελαβε τερματίσαις εις τον ημερήσιον τύπον. Βλ. Παράρτημα Έλληρικου Ταχυδρομού 29 Ιουλίου 9 Αυγούστου 1836 (Κ. Πιττάκης), όπου υπάρχει και απάντησις του Ross εις το σχολίον της εφημεριδος, το προλογίζον το προηγουμένως δημοσιευθέν άρθρον του.

Εις την απάντησιν αυτήν σημειοῦται, αφου γίνεται δευτέρα σφοδρά κατὰ του Πιττάκη επίθεσις δια το βιβλίον του, οτι εκεινος τουλάχιστον —ο Ross— δεν πρόκειται πλέον να απαντήσθ δια του τύπου, ενώ εις σαρως διατυπωθείσας

Τοῦτο οὐχὶ μόνον εἶχε παραλείψει νὰ κάμῃ, ἀλλὰ παρεχώρησεν ἐπὶ πλέον τὸ δικαίωμα τῆς δημοσιεύσεως εἰς ξένον ἐπιστήμονα, χωρὶς νὰ ἐρωτηθῇ τὸ Ὑπουργεῖον ἢ τοῦλάχιστον νὰ λάβῃ γνώσιν τοῦ πράγματος. Εἰς τὸ θέμα τοῦτο ἀντικατοπτρίζεται ἀντιπροσωπευτικῶς ὅχι μόνον ὁ ἐγωισμὸς τοῦ Ross, ἀλλὰ καὶ ἡ πλήρης περιφρόνησις τὴν ὁποίαν ἔτρεφε τόσον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ὑπηρεσίαν, ὅσον καὶ πρὸς ἀκάθε ἑλληνικὸν παράγοντα, πού εἶχε κάποια ἐπαφὴ μ' αὐτὸν σὰν ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων¹. Σημειωτέον, κυρίως, ὅτι ὁ Ross εἶχε στείλει εἰς τὸν Böckh ὅχι μελέτην περὶ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν Νεωρίων, ἀλλὰ ἀπλᾶ ἀντίγραφα αὐτῶν, παραχωρήσας εἰς ἐκείνον τὴν ἐκδοσιν καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν των². Τὸ Ὑπουργεῖον τὴν φορὰν αὐτὴν οὐχὶ μόνον διὰ λόγους ὑπηρεσιακῆς δεοντολογίας, ἀλλὰ καὶ διὰ στοιχειώδεις λόγους ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας, ἐκινήθη κατὰ τοῦ Ross³. «Τῷ ἀπρητήθῃ», γράφει ὁ Ραγκαβῆς, «ὅτι τοιοῦτο δικαίωμα δὲν εἶχε, καθ' ὃ ὑπάλληλος τῆς κυβερνήσεως, παρ' ἧς ἔλαβε τὴν ἐντολὴν τῆς ἀντιγραφῆς, καὶ ἦτις, ἂν ἤθελε, ἐδύνατο αὐτὴ νὰ πέμψῃ τὰ ἀντίγραφα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, σχέσεις οὕτω συνδέουσα μετ' αὐτῆς. Προσεκαλεῖτο δ' ἄλλοτε νὰ μὴ πράξῃ τοῦτο, καὶ ἂν εἶχε καὶ δεύτερα ἀντίγραφα, νὰ πέμψῃ καὶ ταῦτα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.» Ἀλλ' ὁ κ. Ross, ἀγανακτήσας, ἔπεμψε τὴν παραίτησίν του, ἣν ὁ Ὑπουργὸς κ. Ρίζος ἀμέσως ἐδέχθη, ἐπιμεινάς παρὰ τῷ κόμητι Ἀρμανσπέργ ὅτι ἡ ὁ Ross ἢ αὐτὸς θέλει ἐξέλθει

ἐναντίον του κατηγορίας ὡφελε νὰ δώσῃ σχετικὰς ἐξηγήσεις (ἰδίᾳ εἰς τὸ δημοσίευμα τῆς Ἑλλάδος, φύλλον 19 τοῦ Δεκεμβρίου 1836). Ὁ Πιττάκης, ὅμως, μαχητικὸς πάντοτε, συνέχισε ἐντονώτερον τὸν ἀγῶνα μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ ἀντιπάλου του ἐκ τῆς Ὑπηρεσίας· βλ. Ἐφημερίδα Ἑλλάς, 15 Νοεμβρίου 1836, ὅπου θίγεται καὶ ἡ ἐντιμότης ἀκόμη τοῦ Ross, διότι κατηγορεῖται ἐνυπογράφως ὑπὸ τοῦ Πιττάκη ὅτι ἀφ' ἐνὸς ἔλειψαν ἀρχαῖα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ὅτι ἐδῶρησεν (ὁ Ross) εἰς τὸν πρίγκιπα Pückler-Muskau ἀρχαιότητας. Βλ. λεπτομερεῖας εἰς Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 178 κ.έ., Ἑλληνικὸν Ταχυδρόμον 29 Ἰουλίου/9 Αὐγούστου 1836, καὶ 11/23 Αὐγούστου, Ἑλλάδα (Hoffnung) 7 Ὀκτωβρίου 1836, καὶ 15 Νοεμβρίου 1836. Ὁ Γ. Φαρμακίδης ἀναφέρει λεπτομερῶς εἰς τοὺς δημοσιογραφικῶς ἀγῶνας μετὰ τοῦ Ross καὶ Πιττάκη, διότι ὁ Ross βραδύτερον ἐξεφράσθη λίαν περιφρονητικῶς εἰς τὰς Erinnerungen σελ. 98, περὶ τοῦ Ἰακρίδη, χαρακτηρίσας ὡς «φρικτὰν» τὰ ἱερογραφήματά του τὰ δημοσιευθέντα εἰς τὴν Α.Ε., προσέτι δὲ τὸν κατηγορήσεν ὡς ὑποβλέα τῶν δημοσιευμάτων τῶν ἐφημερίδων, μὴ ἀναφέρων οὐδ' αὐμὸς ὡς αἴτιον τῶν ἐναντίον του μομφῶν τὸν Πιττάκην. Τοῦτο ὀρθῶς ἐρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ Φαρμακίδου ὅτι ὡφεῖλετο, ἀφ' ἐνὸς εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πιττάκης ἦτο πλέον, ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, Γενικὸς Ἐφορὸς Ἀρχαιοτήτων, καὶ δὲν ἦτο συμφέρον νὰ τὸν θίξῃ. Ὁ Ἰακρίδης ἐξ ἄλλου ζῶν μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν Ἀράχωβαν, κατόπιν τῆς παραιτήσεώς του ἐκ τῆς Ὑπηρεσίας, οὐδὲ κἄν ἦτο δυνατόν νὰ λάβῃ γνώσιν τῶν ἐναντίον του γραφέντων, τὰ ὅποια, σημειωτέον, ἦσαν τόσον ὑποτιμητικὰ διὰ τὸν ζωγράφον καὶ θερμὸν πατριώτην, ὥστε καὶ σήμερον ἀναγιγνωσκόμενα, προκαλοῦν ἀγανάκτησιν.

1. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 154.

2. A. Böckh, Die Staatshaushaltung der Athener, Band III, Urkunden über das Seewesen des Attischen Staates. Vorerinnerungen, XII, Βερολίνον, 1840. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Böckh ἦτο καρπὸς τῆς μελέτης τῶν ἐπιγραφῶν, περὶ τῶν ὁποίων, ὡς σημειῶ εἰς τὸν πρόλογον τοῦ ἔργου του, εἶχεν ἀνακινῶσαι σχετικῶς εἰς τὴν Βασιλικὴν (Πρωσσικὴν) Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν. Βλ. καὶ Kunstblatt φύλλον 77 τοῦ 1836 καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Ross πρὸς τὸν Bunsen — πρέσβυν τῆς Πρωσσίας εἰς τὴν Ἀγίαν Ἐδραν, Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ρώμης, γνωστὸν ἀρχαιολόγον καὶ συγγραφέα— δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ Bulletino dell' Instituto di Corrispondenza di Roma, Archeologica 1836, σελ. 132. Δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἀσχολίαστον τὸ γεγονός, ὅτι τόσον πολῦτιμον ἐπιγραφικὸν ὕλικόν δὲν ἦτο προφανῶς εἰς θέσιν νὰ τὸ ἐκμεταλλεῖσθῃ ὁ Ross, μελετῶν τοῦτο ὁ ἴδιος.

3. Μόνη πηγὴ διὰ τὸ θέμα εἶναι τὰ γραφόμενα ὑπὸ τοῦ Ραγκαβῆ εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του, τόμ. 2, σελ. 28, καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ θέμα στοιχεῖα, τὰ ὅποια δίδει ὁ Ross εἰς τὸ βιβλίον του Erinnerungen, σελ. 97, δημοσιευθέντα τὸ πρῶτον εἰς τὸ περιοδικὸν Deutsches Museum τῆς Halle, 1854, τεύχος 49.

τῆς ὑπηρεσίας. Οὕτως ὁ λίαν πεπαιδευμένος μὲν ἀλλ' ὀξυθυμὸς καὶ τῶν δημοσίων καθρόντων του ἀτελεῖ γνῶσιν ἔχων ἀρχαιολόγος, ἀπεσύρθη τῆς ὑπηρεσίας, ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. Πιττάκη»¹.

Τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δίδει ὁ Ross εἰς τὰς Erinnerungen του (σελ. 97) εἶναι καὶ πάλιν ἀποκαλυπτικὰ τοῦ χαρακτῆρος του καὶ τῆς ἀπέναντι τῶν προϋσταμένων του νοστοροπίας. Ἀφοῦ σημειώσῃ ὅτι εἶχεν ἐπισύρει τὸν φθόνον, λόγῳ τῶν ταξιδίων του μὲ τὸν βασιλέα τῆς Βαυαρίας, συνεχίζει: «Λίφνιδίως, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του διὰ μιᾶς προσκλήσεως καὶ μιᾶς ἀπαγορεύσεως: μὲ διέταξε οὐδεμίαν ἀνακοίνωσιν νὰ κάμω πλέον περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἀνασκαφῶν, τὰς ὁποίας διηγήθουνα, ἀλλὰ νὰ ὑποβάλλω τὰς παρατηρήσεις μου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ἐπειδὴ ἦτο δῆθεν ἰδική του ἰδιοκτησία. Ἄν ὅμως τοιαύτη ἀξίωσις θὰ ἦτο ὑπὸ ὁμαλᾶς συνθήκας ἀνυπόφορος, ἦτο ἐντελῶς ἀπαράδεκτος προκειμένου περὶ Ὑπουργείου, ὅπου δὲν ὑπῆρχεν οὔτε εἰς ἄνθρωπος διαθέτων πραγματικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὰς ἀρχαιότητες ἢ κατανοῶν τὴν ἀξίαν των ἢ ἐννοῶν τι ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν. Διοικητικῶς οἱ κύριοι τοῦ Ὑπουργείου ἦσαν προϋστάμενοί μου, ἀλλὰ δὲν μοὶ ἦτο δυνατὸν νὰ τοὺς δεχθῶ καὶ ὡς ἐπιστημονικὰς κριτὰς τῶν σωφῶν ἢ ἀσφῶν ἐργασιῶν μου. Κατόπιν τούτου ἀπεκρίθην τὰ κάτωθι περίπτου: Νομίζω ὅτι ἡ θέσις μου ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ ἱατροῦ δημοσίου Νοσοκομείου. Ἡ ἐποπτεία τῆς λειτουργίας ἀνήκει βεβαίως εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ αἱ ἐπιστημονικαὶ παρατηρήσεις τοῦ ἱατροῦ ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν, ἀποτελοῦν κτῆμα του, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτᾶται, ἂν καὶ κατὰ ποῖον τρόπον θέλει τὰς δημοσιεύσῃ. Σιωπὴς ὅμως καὶ χρησιμότης τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν παραγωγὴν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης καὶ ἡ διατήρησις ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος τῆς φιλολοτέχνου Εὐρώπης διὰ τὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴν ὕσιν τὸ δυνατὸν ταχυτέρην ἀνακοίνωσιν τῶν ἀνακαλύψεων. Ὅθεν παρακαλῶ τὸ Ὑπουργεῖον νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν διαταγὴν του, πρὸς ἣν ἀδυνατῶ νὰ συμμορφωθῶ. Ἄν ὅμως ἐμμένει, παρακαλῶ νὰ δεχθῇ τὴν παράτησίν μου. Ἀντιγράφησαν ἔγγραφα τινὰ διὰ τὸ θέμα τοῦτο, ἀλλὰ οὐδὲ αὐτὰ οὐδὲ αἱ παραστάσεις μου πρὸς τὸν Ἀρχιγραμματέα (τὸν Armanisberg) εἶχον ἀποτέλεσμα. Οὐχὶ μόνον κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1836 μοὶ ἐκοινοποιήθη ἡ ἀπόλυσίς μου ἀλλὰ καὶ αἱ ἐφημερίδες ἐφθασαν νὰ χαρακτηρίσουν ὑποπτον τὴν ἀρχαιολογικὴν μου διοίκησιν καὶ νὰ ἀφήσουν νὰ ὑπονοηθῇ ὅτι δῆθεν ἔδωκα κρυφίως εἰς τὸν πρίγκιπα Pücker-Muskau πολὺτιμα ἀρχαῖα ἢ τὸν ἀφῆκα νὰ τὰ παραλάβῃ»².

Τὰ ὑπὸ τοῦ Ross γραφόμενα, ἔστω καὶ τόσα ἔτη μετὰ τὴν ἀπόλυσίν του, ὅτε ἦτο πλέον Καθηγητῆς εἰς Halle, δεικνύουν ὅχι μόνον τὴν περιφρόνησίν του διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ὑπουργεῖον, ἀλλὰ καὶ τὴν παράδοξον διαγωγὴν του ἀπέναντί του, διότι εἰς τὴν ἀπάντησίν του ὁμίλει καὶ περὶ ἐπιστημονικῆς δεοντολογίας, κατὰ τὰς ἀπόψεις του, ὑποδεικνύων εἰς τοὺς προϋσταμένους του ὅτι δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνουσιν εἰς ἐπιστημονικὰ θέματα, κατηγορῶν συγχρόνως αὐτοὺς ὅτι ἤθελον δῆθεν νὰ ἐπωφεληθῶν οὔτοι ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων τῶν ἀνασκαφῶν, διὰ νὰ κάμουν αὐτοὶ ἀνακοινώσεις. Τόσον ὁ

1. Ἄλ. Ραγκαβῆ, Ἐπομημονεύματα, τόμ. 2, σελ. 28.

2. Περὶ τοῦ ἐπεισοδίου μὲ τὸν Pücker-Muskau βλ. λεπτομερεῖας εἰς Γ. Φαρμακίδην, ἔ.κ. σελ. 178 κ.έ.

χαρακτήρ ἀλλὰ καὶ ἡ παιδεία τοῦ Ὑπουργοῦ Ρίζου, ὡς καὶ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβούλου Ραγκαβῆ, ἦσαν ἀξιολογητέωται· δεύτερον, τὸ διὰ τὰς ἀρχαιότητας ἐνδιαφέρον των ἦτο βαθύτατον· τέλος, ἐὰν τὸ θέμα ἔλαβε κακὴν τροπὴν, τοῦτο ὀφείλετο ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπιθετικότητα καὶ τὸν ἐγωισμόν τοῦ ἰδίου τοῦ Ross, ὅστις ἔθιγε σκληρῶς, ὡς συνήθως, τοὺς ἐρχομένους εἰς σύγκρουσιν μετ' αὐτοῦ. Μὴ ἔχων συναίσθησιν ὅτι, κατ' οὐσίαν, ἦτο φιλοξενούμενος ξένου κράτους, οἱ πολῖται τοῦ ὁποίου εἶχον βαθυτάτην εὐαισθησίαν καὶ ὑπερηφάνειαν μεγίστην, ἐπὶ πλέον δὲ οὐδεμίαν συμπάθειαν ἔτρεφον πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς, ἐφέρθη κατὰ τρόπον τελείως ἀνάρμοστον εἰς κρατικὸν ὑπάλληλον. Ὁ Ross ἦτο, παρ' ὅλον τὸν φιλελληνισμόν του, ἐκ τῶν τύπων ἐκείνων, οἵτινες ἠγάπων τὴν ἀρχαιότητα, τὴν ἐμελέτων, ἐλάτρευον τὴν Ἑλλάδα, δὲν κατενόουν ὅμως τοὺς «ἀμαθεῖς» τότε Ἑλληνας. Ὁ ἴδιος βραδύτερον, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν Erinnerungen του¹ ἐσκέφθη ὅτι ἔσπευσε νὰ ὑποβάλλῃ τὴν παραίτησίν του, γράφει δὲ προσέτι ὅτι: «ἂν εἶχον συμμορφωθῆ ἔστω καὶ ἐν μέρει πρὸς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ Ὑπουργείου, οὐδὲν θὰ συνέβαινε καὶ θὰ διετήρουν τὴν θέσιν μου». Προσθέτει ὅμως προσβλητικὴν φράσιν, ὅτι δηλ. τὸ Ὑπουργεῖον ἐξεμάνη ὅτε ἀπήντησεν εἰς παρατήρησίν του ὅτι ἐξέδωκε τὰς ἐπιγραφάς² του λατινιστὶ καὶ οὐχὶ ἑλληνιστὶ: «Ἐλυπεῖτο», γράφει, «πολύ, ἀλλὰ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας οὐδεὶς κατενόει τὴν λατινικὴν»³...

Τὸ ζήτημα τοῦ Ross, λαβὼν τεραστίας διαστάσεις, λόγῳ τῆς ἐμφανίσεώς του εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον, προσεκάλεσεν ἀκόμη καὶ τῆς ἀντιπολιτευομένης τὴν Κυβέρνησιν Ἑλπίδος τὰ εὐμενῆ σχόλια. Εἰς ἄρθρον τῆς⁴ λίαν διαφωτιστικόν, —λόγῳ ἐλλείψεως, ὡς ἀνεφέρθη, ἐπαρκῶν ἐπὶ τοῦ θέματος στοιχείων, ἐν σχέσει μὲ τὴν στάσιν καὶ τὰ αἰτήματα, τὰ ὁποῖα διετύπωσεν ὁ Ross εἰς τὸ Ὑπουργεῖον—, ἀφοῦ τονίζεται ἐν ἀρχῇ ὁ μέγας μισθὸς ὃν ἐλάμβανεν ὁ Ross (ἀρχικῶς 250 δραχ. μηνιαίως καὶ ἐσχάτως 350) ὑπογραμμίζεται ὅτι «κανὲν Ὑπουργεῖον οὔτε καμμία ἄλλη ἀρχὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν εἶχε οὔτε ἔχει τόσον ἀπεριόριστον ἀρμοδιότητα, ἀκόμη καὶ εἰς χρηματικὴν διαχείρησιν, ὅσον ὁ Κύριος Ρόζος». Τὸν κατηγορεῖ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τύπου «μὲ τρόπον ἀνάξιον ἐνὸς πεπαιδευμένου καὶ εἰς τὴν πεφωτισμένην Εὐρώπην ἀνατραφέντος ἀνδρός»⁵ προσβολὴν τοῦ Κ. Πιττάκη. Παραθέτει δὲ τὰς ἀπαραδέκτους ἀξιιώσεις τοῦ Ross: α. Νὰ εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ νὰ ἀναφέρεται ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν Βασιλέα. β. Νὰ αὐξάνεται βαθμιαίως ὁ μηνιαίος μισθὸς του, ἕως οὗ καταντήσῃ, τὸ 1837, εἰς 700 δραχ., τοῦτέστιν ἰσόβαθμος πρὸς Σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας. γ. Νὰ ταξιδεύῃ ἕξ μῆνας τὸν χρόνον εἰς τὴν Αἴγυπτον, Συρίαν κλπ. μὲ ἕξοδα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. δ. Νὰ ἔχῃ τὴν ἄδειαν νὰ δημοσιεύῃ πρῶτον εἰς Γερμανίαν ἢ ὅπου ἄλλου ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος θελήσῃ, τὰς παρ' αὐτοῦ εὑρεθη-

1. L. Ross, Erinnerungen, σελ. 99.

2. Βλ. ἀνωτέρω σσμ. 1.

3. Σημειωτέον ὅτι οἱ Φαναριῶται προϊστάμενοί του Ρίζου καὶ Ραγκαβῆς, ἀλλὰ ἀσφαλῶς καὶ ὁ Σκ. Βυζάντιος καὶ ἄλλοι, δὲν ἠγνόουν τὴν λατινικὴν.

4. Ἀπὸ 7 Ὀκτωβρίου 1836.

5. Βλ. Γ. Φαρμακίδην, ἑ.ἀ. σελ. 180 κ.έ.

σομένας επιγραφάς και άλλας τυγούσας ανακλιούψεις, και ταυτα δι' ἴδιον ἰσχυρισμόν. Τέλος, ἀποδίδει τὰς εὐχαριστήσεις» τῆς ἡ ἐφημερίδος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, «οὐδὲτι ἀπέρριψε τὰς τοιαύτας προτάσεις και μάλιστα τὴν ὑπ' ἀριθ. δ, αἷτις προσβάλλει τὸν ἔθνικὸν χαρακτῆρά μας, και ἔδωσεν εἰς τὸν Κύριον Ρὸς τὴν ὑπόβαν ἐν περιπτώσει μὴ παραδοχῆς τῶν προτάσεων του ἐξήτησεν ἄρσιν τῆς ἐθνικῆς ὑπερσείας».

Ἄν πράγματι ὑπέβλεπεν ὅλα αὐτὰ τὰ αἰτήματα ὁ Ross δὲν εἶναι γνωστόν· σαφὲς καθίσταται ἐκ τῶν μεταγενεστέρων ἐνεργειῶν τοῦ Ἑπουργείου τῆς Παιδείας, ὅτι εἶχε ὄντως θυγῆ ἡ ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια μὲ τὴν ἀήθη ἐνέργειαν τοῦ ἐφόρου Ross, τὴν ἄνευ εἰδοποιήσεως τῆς προϊσταμένης του ἀρχῆς προσφορὰν ἐπιστημονικῶ ὕλικῶ εἰς ἄλλο-εθνεῖς.

Δέον νὰ σημειωθῆ ἀκόμη, πρὸς ὁλοκλήρωσιν τοῦ ὅλου θέματος, ὅτι ὁ Ross ἐκλήθη βραδύτερον, οὐχὶ ὀρθῶς, ὑπὸ τινῶν Ἑλλήνων και ξένων, ὡς ὑπέρμαχος τῆς ἐπιστημονικῆς ἐλευθερίας και πολέμιος τοῦ «σκαταδισμού» τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑπουργείου. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς ὅσα ἀνέφερε σχετικῶς μὲ τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸς ὁ ἴδιος. Οὕτω ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Karl Keil, ὅτι ὁ ἰσχυρὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ παρητήθη διότι διεφώνησε μὲ τὸ Ἑπουργεῖον διὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας διαθέσεως τῶν ἀρχαιοτήτων, τὰς ὑποίας ἀνεύρισκον ἰδιῶται εἰς τὰ κτήματά των¹.

Τὰ αὐτὰ ὑπεστήριξεν και ὁ Otto Jahn εἰς τὸν πρόλογον τῶν Erinnerungen του Ross. Ὁ Carl Robert² ἐμφανίζει τὸν Ross ὡς ἀνώτερον τῆς κατηλείας τῶν μυστικῶν μερικῶν κατωτέρων πνευμάτων, διότι εἶχεν ἐπίγνωσιν ἔναντι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τί ἀμάρτημα εἶναι ἡ ἀπόκρυψις ἐπιστημονικῶ ὕλικῶ. Προσθέτει δὲ ὅτι τὴν θέσιν τοῦ Ross ἀνέλαβεν ὁ γνωστός Ηιπτάκης, ὅστις ἐφάνη ἀρκετὰ μικροπρεπῆς, ὥστε νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς τὸν Ross τὴν σχεδιάσιν μνημείων και τὴν ἀντιγραφὴν ἐπιγραφῶν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν³.

Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι και ὁ Η. Καββαδίας, μὴ ἐπιδιώξας νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος και νὰ τὸ ἐρευνήσῃ, κατακρίνει, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος μας, τελείως ἀδίκως, τὸν συμπατριώτην του Ἑλληνα ἀρχαιολόγον εἰς πανηγυρικὸν λόγον τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησεν κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς πρωτομῆς τοῦ Ross εἰς τὸ Γερμανικὸν Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον τῶν Ἀθηνῶν. Ἐκεῖ, μεταξὺ ἄλλων, ὕμνων, και δικαίως, τὸν Γερμανὸν φιλέλληνα δι' ὅσα οὗτος εἶχε προσφέρει ἀναμνηστικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν, εἶπεν⁴: «Παρὰ πᾶσαν ὅμως τὴν εὐεργετικὴν δρᾶσιν τοῦ Ross παρενε-

1. Βλ. L. Ross, Reisen und Reiserouten durch Griechenland, Βερολίνον, 1844, τόμ. I, σελ. XI κ.ε. και εἰς πρόλογον τοῦ K. Keil —αρχαιολογίαν τοῦ Ross — εἰς β' τόμον τῶν Archäologische Aufsätze, Βερολίν, 1864

2. C. Robert, Rede zum Gedächtnis, Βερολίνον, 1906, σελ. 15.

3. L. Ross, Erinnerungen, σελ. 98.

4. Αἰ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν ὑπερσείας τοῦ L. Ross ὑπῆρξαν πράγματι σημαντικαί, ἰδια ἐν ἀκρῶ ὑπ' ὄψει και ἡ σημασία τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίαις του. Νῆρις εἰς αὐτὴν τὴν προσφορὰν του, τὴν ὑπόβαν μετὰ μεγίστου ζήλου και ἀφοσιώσεως ἐπραγματοποίησε, διεμορφώθη μία ὁλοκλήρης σειρά Νεοελλήνων ἰσχυρίων, αἵτινες, πλὴν τῆς Ἀρχαιολογίας, ἐδιδάχθησαν παρ' αὐτοῦ και ἀρχαῖα ἑλληνικὰ και λατινικὰ, καθοδηγηθῆντες ὑπ' αὐτοῦ οὐχὶ μόνον αὐτῆς ἀπὸ καθέδρας διδασκαλίαις, ἀλλὰ και ἐν οἴκῳ και ἐν περιόδοις παρελαμβάνοντο. Παρεκλήθησαν το δὲ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὰ μελέται των μετὰ πατριτικῆς ὄντως στοργῆς. Βλ. ὅσα γράφει σχετικῶς ὁ ἐκ τῶν μαθητῶν του.

βάλλοντο αὐτῷ προσκόμματα ἐν ᾗ ἐβάδιζε πορεία. Ἡ ἔλλειψις πεφωτισμένης κοινῆς γνώμης ἐν Ἀθήναις κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, τοὺς ἀμέσως μετὰ τὴν μακροαίωνα δουλείαν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, καθίστα τὸν Λουδοβίκον Ρόσ, ἄνδρα οὐχὶ ἐγγώριον, σπουδαίαν δὲ δημοσίαν θέσιν κατέχοντα, ἔκθετον εἰς προσωπικὰς ἐπιθέσεις, προσερχομένας ἐξ ἡμιμαθείας, ἐξ ἀντιζηλίας καὶ ἰδιοτελείας. Πολλὰ κατηγόρησαν τὸν Ρόσ, τέλος δὲ κατηγόρησαν αὐτοῦ ὅτι ἐδημοσίευε τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα, καὶ ἰδίᾳ τὰς ἐπιγραφάς, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ δὴ οὐχὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀλλ' ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ. Μάτην ἠγωνίζετο ὁ Ρόσ, ὑπεραμυνόμενος τῆς ἐλευθέρας δημοσιεύσεως τῶν εὐρημάτων χάριν τῆς ἐπιστήμης καὶ χάριν τοῦ ἠθικοῦ συμφέροντος αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος. Οἱ κρύφιοι πολέμιοι τοῦ Ρόσ ἔμενον ἀκλόνητοι, αὐτὸς δὲ περιῆλθεν εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀποχωρήσῃ τῆς ὑπηρεσίας, λήγοντος τοῦ ἔτους 1836. Ἀφ' ὅτου ὁ Ρόσ ἔπαυσεν ὢν Γενικὸς Ἐφορὸς τῶν Ἀρχαιοτήτων, ἐξίλασθήριον θῦμα γενόμενος τῆς πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν ἐλευθερίας, παρ' ἡμῖν ἤρξατο ἀρχαιολογικὸς μεσαιών. . .»¹. Ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα περίπου γράφει καὶ ὁ Ν. Βέης περὶ τοῦ Ροσσ, ὅτι δηλαδὴ «ὁ γενναῖος Λουδοβίκος πρὸς ταῦτα (τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ὑπουργείου) ἀπήντησε, πολὺ ὀρθῶς, ὅτι διοικητικῶς τοὺς ἐν τῷ Ὑπουργείῳ θεωρεῖ προϋσταμένους του, ἀλλ' ὡς κριτὰς τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν δὲν δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ τοὺς δεχθῆ, ὅτι αἱ ἀρχαιολογικαὶ παρατηρήσεις του εἶναι ἰδιοκτησία του. . .»². Εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν τελετὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Γερμανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, ὁ G. Καρο, ἀναφερόμενος ἐπίσης εἰς ὅσα ἤδη εἶχεν εἶπει ὁ Καββαδίας περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ Γερμανοῦ ἐπιστήμονος ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ὑπηρεσίας προσέθηκεν: «Ἡ ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία δύναται νὰ ὁμιλήσῃ ἀφόβως διὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους εἰς ἡμᾶς, οἵτινες ἔχομεν συνηθίσει νὰ ὑπολογίζωμεν εἰς τὴν ἐλευθεριότητα καὶ τὴν φιλικὴν ὑποστήριξιν τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ἑλλήνων συναδέλφων μὲ ἐμπιστοσύνην, ἥτις οὐδέποτε διεψεύσθη. . .»³.

Καὶ ἡ μὲν ἄγνοια τῶν λεπτομερειῶν τοῦ θέματος ἐκ μέρους τῶν ξένων, παρ' ὅλον ὅτι ἐδημοσιεύθη εἰς διγλώσσους ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς καὶ ἠδύνατο πᾶς ὁ βουλόμενος νὰ λάβῃ πλήρη γνώσιν τοῦ προβλήματος, δὲν προξενεῖ ἐντύπωσιν εἰς τὸν σημερινὸν ἐρευνητὴν, οἱ Ἕλληνες ἡμῶς συνάδελφοι τῶν Ρίζου, Ραγκαβῆ, Πιττάκη, κρίνοντες τὸ θέμα βραδύτερον παρεγνώρισαν τὴν ὑπηρεσιακὴν δεοντολογίαν, ἥτις ἀκόμη σήμερον, ἐν ἔτει 1973, ἰσχύει αὐστηρῶς, οὐχὶ μόνον ἐν Ἑλλάδι ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς συναφεῖς εὐρωπαϊκὰς ὑπηρεσίας. Ὁ Ροσσ παραχωρῶν αὐτοβούλως, πρὸς δημοσίευσιν, εἰς ξένους

καθηγητῆς τῆς Ἀρχαιολογίας βραδύτερον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, Εὐθύμιος Καστόρχης, ὅστις προσθέτει ὅτι οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν (ὁ Ροσσ) καὶ «εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς εταιρίας, εἰ καὶ δὲν φαίνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτῆς ὡς ἐνεργὸν μέλος». Βλ. Εὐθ. Καστόρχην, ἔ.α. σελ. 16 - 17.

1. Festsitzung des Deutschen Archäologischen Instituts in Athen zur Einweihung des Herme von Ludwig Ross. Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts in Athen, Band 33 (1908), σελ. I - X.

2. Ν. Βέης, Ἑλληνικαὶ εἰκόνες ἐκ τῶν Ὀδοιπορικῶν τοῦ Λουδοβίκου Ροσσ. *Φιλολογικὸς Νέος Κόσμος*, τεῦχος 4, Ἰούλιος 1935.

3. Βλ. ἀνωτέρω σελ. 1.

ἐν τόσων σημαντικῶν ὑλικῶν, ἐπεδείκνυε περιφρόνησιν πρὸς τὸ προϋστάμενόν του Ἰπουργεῖον καὶ τὴν ἐπίμαχθον προσπάθειαν τῶν Ἑλλήνων πρὸς δημιουργίαν Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης. Ἡ οὐσία τοῦ σημειωθέντος ἐπεισοδίου εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον ἐγκρίεται ἀκριβῶς, εἰς τὴν ἑπισησιακὴν τάξιν καὶ οὐχί εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἰλιθιότητα, ἣτις ὄχι μόνον ἐν Ἑλλάδι οὐδέποτε, ἰδιαιτέρως κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἠμποδίσθη παρ' αἰουδήποτε κρατικῶν παράγοντος ἢ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλ' ἀντιθέτως, προσεφέρετο παντοῦτον ὑλικόν, ἐφ' ὅσον οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐνήργουν, ἐκλέγοντες τὴν ὀρθὴν ὁδόν. Δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζεται τὸ γεγονός ὅτι οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι Ἕλληνες, ἀποδιδάκτοι μὲν εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ θερμοεργοὶ πατριῶται καὶ ἐπιμελέστατοι εἰς τὴν ἐργασίαν των, μόνον ὄραμα εἶχον τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἔθνους· καίτοι προσέβλεπον μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ καὶ θαυμασμοῦ εἰς τοὺς ξένους ἐπιστήμονας, ἔχοντες πλήρη συνείδησιν τῶν ἰδικῶν των ἐπιστημονικῶν ἐλλείψεων, δὲν ἠρείχοντο πάντως μειωτικὴν ἐκ μέρους των συμπεριφορὰν, ὡς ἐὰν ἡ Ἑλλὰς ἦτο ἀκόμη χωρὸς, ὅπου αἰουδήποτε ξένος ἠδύνατο νὰ ἐνεργῆ, ὅπως ἐκεῖνος ἐνόμιζε, περιφρονῶν τοὺς νόμους καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ νεοπαχοῦς κράτους. Ἡ διαστραφὴ τῶν γεγονότων δὲν εἶναι πάντοτε ἡ καλύτερα λύσις διὰ τὴν δικαιολογίαν αἰουδήποτε, ὅποιος καὶ ἂν ὑπῆρξε καὶ ὅσας ὑπηρεσίας καὶ ἂν προσέφερε. Πάντα ταῦτα ἦτο ἀναγκαῖον νὰ σημειωθῶν καὶ ἐνταῦθα χάριν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἀληθείας καὶ μόνον.

Ἡ ἀποδοχὴ τῆς παραιτήσεως τοῦ Ross ἐδημοσιεύθη τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1836 εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον¹. Εἰς τὴν θέσιν του ἐτοποθετήθη ὁ Κ. Πιττάκης, ἐτακτοποιήθη δὲ καὶ ἡ ὑπηρεσιακὴ κατάστασις τοῦ Ἰατρίδη, ὅστις διετέλει ἀκόμη ἐν ἀποσπάσει ἐκ τῆς Θέσεώς του ὡς Ἐπιστάτου τοῦ Μουσείου Λιγνίης, ὑπηρετῶν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Γραφεῖον τῆς Ἐφορείας. Πάντα ταῦτα ἐγένοντο διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15510 Διατάγματος τοῦ Ἰπουργικῶν Συμβουλίου τῆς 2/14 Ὀκτωβρίου 1836, ἐπικυρωθέντος μετὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐπιστροφὴν τοῦ Ὀθωνος². Τὸ ἐν λόγῳ διάταγμα³ ἐνέχει τεραστίαν σημασίαν, διότι διὰ τῶν γραμμῶν του, ἰδίᾳ τοῦ ἄρθρου 2, διαφαίνεται ὁ σάλος ὁ δημιουργηθεὶς ἐκ τῆς ὑποθέσεως Ross καὶ τὰ κατόπιν τούτου ληφθέντα ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως παρομοίας ἐνεργείας. Εἰς τοῦτο ὀρίζεται, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι «ἡ Θέσις τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου μένει καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἀκάθεκτος» (=κενή). Ἐφορος τοῦ Δημοσίου Κεντρικοῦ Μουσείου ἐν Ἀθήναις διορίζεται ὁ μέχρι τοῦδε συν-

1. Ἑλληνικὸς Ταχυδρόμος 1/13 Σεπτεμβρίου 1836.

2. Β. Δ. 23 Ἀπριλίου 1837. Ὁ Ὀθων ἐπέστρεψε νεόνυμπος μετὰ τῆς βασιλείσεως Ἀμαλίας τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1837.

3. Ἄγνωστον εἶναι δικαί ὡδέποτε ἐδημοσιεύθη τοῦτο εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ὅτε περιελήθη εἰς τινὰ τῶν μεταγενεστέρων συλλογῶν τῶν ἀρχαιολογικῶν νόμων (βλ. Γ. Φαρμακίδην, Ἐκ. σελ. 157 καὶ σελ. 17). Εἶναι γνωστὸν μόνον ἐν μέρει ἐκ τῆς ἀναφορᾶς του εἰς τὸ συστατικὸν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, Β. Δ. τῆς 6/18 Νοεμβρίου 1836, καὶ ἐξ ἀποσπάσματός του κοινοποιηθέντος εἰς τὸν Ἰατρίδην, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8372 ἐγγράφου τοῦ Ἰπουργείου Παιδείας τῆς 5/17 Ὀκτωβρίου 1836. Εὐρίσκεται, ὡς ἐκ τούτου, ἀπόσπασμα μόνον τοῦ Διατάγματος 15510 εἰς τὸν συνταξιοδοτικὸν φάκελλον τοῦ ζωγράφου. Εἰς τὸ ἀπόσπασμα ὅμως δὲν ἀναφέρεται τὸ καίριον ἄρθρον 7, τὸ ὅποιον προέβλεπε καὶ τὴν σύστασιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἄρθρου τούτου εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Διατάγματος περὶ διορισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης.

εργὸς Κύριος Κ. Πιπτάκης. Τούτου συνεργὸς ὤρισθη ὁ κ. Ἰ. Ἰατρίδης μὲ μισθὸν 180 δρχ. μηνιαίως, μὲ ἀπασχόλησιν τὴν ἰχνογράφησιν καὶ ἀντιγραφὴν (καὶ ἄλλας τῆς τέχνης ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν, καὶ θέλει βοηθῆ ἔν καιρῷ τῷ δέοντι τὸν Ἐφορον). Ὁρίζονται περαιτέρω τὰ καθήκοντα τοῦ Ἐφόρου (Ἐπιστάτου) συλλογῶν καὶ μνημείων ἀρχαιότητος, ὡς καὶ τῶν ἀνασκαφῶν. Τέλος, εἰς τὸ ἄρθρον Ζ' (τὸ ἕκτον) ὀρίζεται ὅτι: 1. «Οὐδεὶς ἐπιφορτισμένος ἀρχαιολογικὰς ἐργασίας ὑπάλληλος εἰς οὐδεμίαν περίστασιν καὶ ἐν οὐδεμιᾷ προφάσει δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ ἄνευ ἀδείας τῆς Γραμματείας περὶ ἀντικειμένων τῆς ἀρχαιολογίας, ἀνηκόντων εἰς τὸ δημόσιον καὶ ἐρχομένων εἰς χεῖράς του ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας του. 2. Ἐπίσης δὲν τοῖμα νὰ γνωστοποιήσῃ ἀντίγραφα ἢ ἀντίτυπα μὴ ἐκδεδομένων εἰσέτι ἀρχαιοτήτων ἢ, ἀναλόγως τοῦ ἄρθρου 99 τοῦ διατάγματος περὶ ἀρχαιοτήτων, νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ γίνωσι τοιαῦτα ἀντίγραφα ἄνευ ἀνωτέρας προσταγῆς ἢ ἀδείας».

Ταυτοχρόνως, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8372 τῆς 5/17 Ὀκτωβρίου 1836 ἐγγράφου τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας πρὸς τὸν Ἰατρίδην, ἐζητεῖτο ἡ συμμόρφωσις του πρὸς τὸ Β. Διατάγμα 15510 καὶ τοῦ ἐγνωρίζετο ἡ αὐξήσις τοῦ μισθοῦ του. «Τοῦτο», σημειοῦται, «Σᾶς ἀναγγέλλει ἡ Γραμματεία, χαίρουσα διὰ τὴν δικαίαν ἀναγνώρισιν τῶν ὑπὲρ τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας προσπαθειῶν Σας»¹. Ἐνῶ ἐρρυθμίζοντο, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς βασιλείας, τὰ τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας, παρ' ὅλον ὅτι ὁ Ross ἐχολώθη μὲ τὸ Ὑπουργεῖον, δὲν ἐγκατέλειψε τὴν χώραν τὴν ὁποίαν ἠγάπησε². Τὸν χειμῶνα τοῦ 1836 - 1837 ἀναμένων τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὁθωνος, ὅστις, ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, τὸν ἐξετίμα ἰδιαιτέρως³, ἴδρυσεν φροντιστήριον, ὅπου, ἐδίδαξεν ἐπιγραφικὴν εἰς ὀλίγους μαθητὰς τοὺς ὁποίους τοῦ συνέστησαν οἱ Γ. Γεννάδιος καὶ Ἐρρίκος Ulrich (Ὀυλερῆχος), πρῶτος καθηγητῆς τῆς λατινικῆς εἰς τὸ Γυμνάσιον τῶν Ἀθηνῶν καὶ κατόπιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς ἑλληνικῆς πρωτευούσης⁴. Τὸ 1837 διωρίσθη ὁ Ross καθηγητῆς τῆς Ἀρχαιολογίας εἰς τὸ μόλις ἰδρυθέν Ὁθώνιον Πανεπιστήμιον, τὴν θέσιν δὲ ταύτην διετήρησε μέχρι τοῦ 1843, ὅποτε ἐπαύθη, ὅπως καὶ ἄλλοι ξένοι ἢ Φαναριῶται Ἕλληνες κρατικοὶ ὑπάλληλοι, δυνάμει τοῦ ψηφίσματος ἀπερὶ ἑτεροχθόνων». Ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φρειδερίκος Γουλιέλμος Δ', ἐνῶ ὁ Ross διωρίσθη σχεδὸν ἀμέσως καθηγητῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Halle, ἰδρυθείσης εἰδικῶς δι' αὐτὸν ἔδρας ἀρχαιολογίας, τοῦ παρεχώρησε διετῆ ἄδειαν διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν

1. Βλ. προχείρως τὸ ἐγγράφον εἰς Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 158 - 159.

2. Καθίσταται σαφές ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερθεισῶν διαταγῶν τῆς Κυβερνήσεως, διατί δὲν τοῦ ἐπετράπη πλέον ὑπὸ τῶν οἰκειῶν ὑπαλλήλων νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, πρὸς μελέτην ἢ σχεδιάσιν μνημείων, ἐφ' ὅσον ρητὴ ἦτο ἡ σχετικὴ ἀπαγόρευσις καὶ ὁ Ross δὲν ἠθέλησε καὶ πάλιν νὰ ἀπευθυνθῆ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἄδειαν, πρᾶγμα τὸ ὅποιον καὶ σήμερον ἀκόμη ἰσχύει διὰ πάντα ἀρχαιολόγον Ἕλληνα ἢ ξένον, ἐπιθυμοῦντα νὰ μελετήσῃ ἀρχαιότητας. Χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τὴν μικρὰν αὐτὴν λεπτομέρειαν εἰς τὰς Erinnerungen του, ὁ Ross σπεύδει καὶ πάλιν νὰ κατηγορήσῃ τοὺς Ἕλληνας ἀρχαιολόγους διὰ τὸ γεγονός. Ὅστω, ἀπέμεινεν εἰς τὸν Πιπτάκην ἡ ἄδικος ὑστεροφημία, ὅτι τὸν ἠμπόδισε νὰ ἀνέρχεται εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

3. Ὁ Ross ἐπίστευεν, καὶ τὸ ἔγραψεν εἰς τὰς Erinnerungen, ὅτι ἂν δὲν ἀπουσίαζεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, δὲν θὰ ἠναγκάζετο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν. Βλ. καὶ σελ. ριδ' τῆς παρούσης Εἰσαγωγῆς.

4. Βλ. Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 155 - 156.

περιηγήσεών του εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου. Οὕτω παρέμενεν ὁ Ross ἐν Ἑλλάδι μέχρι τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1845, ἀφοῦ τότε, διὰ τελευταίαν φασὸν συνόδευσε τὸν βασιλέα Ὁθωνα καὶ τὴν Ἀμαλίαν εἰς τὴν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ περιουσίαν των. Κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν τῆς παραμονῆς του ὁ Γερμανὸς ἐπιστήμων περιηγήθη τὴν Μ. Ἀσίαν¹.

II. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος ἀνεφέρθη, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ συνεστήθη διὰ τοῦ ἀπὸ 6/18 Νοεμβρίου 1836 Β.Δ. εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Διατάγματος 15510 τῆς 2/14 Ὀκτωβρίου τοῦ 1836². Τὸ Β. Διάταγμα ἀπὸ 6/18 Νοεμβρίου τοῦ 1836³, ὑπογραφὴν ὑπὸ τοῦ Ἀρχανσπεργκ, Ἰ. Ρίζου, Σμαλτς, Δρόσου Μανσόλα, Α.Γ. Κριαῆζῆ καὶ Γ. Λασσάνη, ὀρίζει: «Κατὰ συνέπειαν τοῦ ἄρθρου 7 τῆς ἀπὸ 2/14 Ὀκτωβρίου 1836 καὶ ὑπ' ἀριθ. 15510 ἡμετέρας ἀποφάσεως. . . 1. Τὰ διοριστέα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἔστω τοὺς Κυρίους: Γεώργιον Αἰνιῶνα, Γεώργιον Ἀργυρόπουλον, Ἰωάννην Βενθόλον, Γεώργιον Γεννάδιον, Γεώργιον Ψύλλαν, Κωνσταντῖνον Σχινῶν καὶ Παναγιώτην Σουῦτσον. 2. Τὴν ἀνάθεσιν εἰς αὐτοὺς τῶν εἰς τὸ ρηθὲν ἄρθρον (τὸ ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς ὑπ' ἀριθ. 7) διαγραφομένων ἐπιστημονικῶν γραῶν καὶ ὕσων μετ' αὐτῶν συνηχομένων καὶ ἀναλόγων ἐκ τῶν τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιολογικῶν Συλλογῶν κατὰ τὸν ἀπὸ 10/22 Μαΐου 1834 νόμον, ἐγκρίνει ἡ Γραμματεία. 3. Ὡς ἔκτακτα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ἐλάβανον μέρος: α. Ὁ ὑπουργικὸς Σύμβουλος τῆς Γραμματείας

1. Καρπὸς τῆς περιηγήσεώς του ἐκείνης ἔστω τὸ βιβλίον του Kleinasiens und Deutschland Reisebriefe und Aufsätze mit Bezugnahme auf die Möglichkeit deutscher Niederlassungen in Kleinasiens, Halle, 1850. Αἱ εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ὑποστηριζόμενα ἀπόψεις (περὶ δυνατότητος μεταναστεύσεως τῶν Γερμανῶν οὐχὶ εἰς Ἀμερικὴν ἀλλὰ εἰς Μ. Ἀσίαν, πρὸς γεωργικὸν ἀποικισμόν τας, καὶ ἀνάληψιν τῆς ἐμπορικῆς κινήσεώς τας, ὡς καὶ τῶν θαλασσιῶν τας μεταφορῶν) θεωροῦνται πρωτοπορικαί τῆς οἰκονομικοπολιτικῆς γερμανικῆς θεωρίας τοῦ 19ου αἰ., γνωστῆς ὡς Drang nach Osten. Ὁ Ross, ἀφοῦ ἐταλαιώθη ἀπὸ φοματίωσιν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἀπὸ τοῦ 1847, ἔδωκε τέρας ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἑορτὴν του, τὸ 1859. Τὰ κυριώτερα βιβλία του εἶναι αἱ ἤδη ἀναφερθεῖσα Erinnerungn, zu Kleinasiens und Deutschland, τὸ Archäologische Aufsätze, xi Wanderungen im Gefolge des Königs Otto und der Königin Amalie, Halle, 1851, καὶ τὰ Inselreisen — τὰ δύο τελευταῖα χαρακτηρεῖ ὁ C. Robert ὡς κοσμήματα τῆς γερμανικῆς φιλολογίας ἐν γένει καὶ οὐχὶ μόνον τῆς ἀρχαιολογίας. Συνέγραψε καὶ ἑλληνιστί: Ἐγχειρίδιον τῆς Ἀρχαιολογίας τῶν Τεχνῶν, Ἀθῆναι, 1844. Τὸ Θεσεῖον καὶ ὁ Νυκὸς τοῦ Ἄρεως, Ἀθῆναι, 1837, (ρῶλλάδιον . . . εἰς τὴν Α.Ε. 1838 σελ. 71 κ.ε. ἐδημοσίωσεν ὁ Κ. Πιπτάκης ἄρθρον ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον, ἀπαντῶν εἰς τὰς ἁρθὰς, ὡς ἀπεδείχθη βραδύτερον, ἀπόψεις τοῦ Ross — καὶ τὴν Ἀρχαιολογίαν τῆς νήσου Σικίνου, Ἀθῆναι, 1837. Αἱ τρεῖς ὑπάρχουσαι βιογραφίαι του εἶναι αἱ ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσαι: τοῦ Karl Keil, εἰς τὸν β' τόμον τῶν Archäologische Aufsätze, τοῦ Otto Jahn (ἡ σημαντικωτέρα) ἐκτυπωθεῖσα ὡς πρόλογος εἰς τὰς Erinnerungn (1863) καὶ τοῦ Carl Robert, Rede zum Gedächtnis von L. Ross, gehalten bei Antritt des Rectorats der Universität Halle-Wittenberg, am 12. Juli 1906, Βερολίνου, 1906.

2. Βλ. Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 156 κ.ε. καὶ σημ. 43, 47 καὶ 48. Πρβλ. καὶ Η. Καββαδίου, Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, σελ. 43 καὶ σημ. 1, ἐξ οὗ ἐμφανίζεται ὅτι ὁ Καββαδίους ἄγνωστὸν τὰ δύο διατάγματα — τὸ 15510 καὶ τὸ ἐπικυρωτικὸν αὐτοῦ —, ἐνῶ ὁ Καθηγητὴς Εὐθύμιος Καστόργης, Ἱστορικὴ Ἐκθεσις, σελ. 93, συνδυάζει τὴν ἑναρξιν τῆς ἐκδόσεως τῆς Α.Ε. μετὰ τὴν σύστασιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Τὸ συστατικὸν διάταγμα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα (Φ.Ε.Κ. 67 τῆς 22 Νοεμβρίου 1836).

3. Φ.Ε.Κ. 67 τῆς 22 Νοεμβρίου 1836.

τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, εἰσηγητῆς τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Κλάδου Κ. Ἀλ. Ραγκαβῆς. β. Ὁ Ἔφορος τοῦ Μουσείου Κ. Πιττάκης καὶ γ. Οἱ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Ἀκροπόλεως ἀσχολούμενοι ἀρχιτέκτονες κύριοι Σάουβερτ καὶ Ἄνσεν. 4. Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας θὰ ἔδιδε εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου καὶ τῆς τάξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω Β.Δ. «περὶ διορισμοῦ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὰς Ἀρχαιότητες», ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῶν χειρογράφων Πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ ὅποια ἀπόκεινται, εἰς χειρόγραφον φυλλάδιον γεγραμμένον (χειρὶ τοῦ Ραγκαβῆ)¹, εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, εἶναι δυνατὸν νὰ συναχθοῦν ἀρκετὰ συμπεράσματα, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον ἔπαιζεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ, ὡς καὶ διὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος.

Εἶναι σαφές, ὅτι μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ Ross, ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεία ἠθέλησε νὰ δημιουργήσῃ ὄργανον, ἀντίστοιχον περίπου πρὸς τὸ διὰ Νόμου τοῦ 1914 συσταθὲν Ἀρχαιολογικὸν Συμβούλιον, τοῦτο δὲ ἐκαλεῖτο ἐκάστοτε νὰ ὑποβάλλῃ ἐγγράφως ἐκθέσεις ἀφορώσας εἰς προβλήματα ἀρχαιολογικῆς φύσεως, «διευθυνόμενα» πρὸς αὐτὸ ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς λήψιν σχετικῶν ἀποφάσεων.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία τῆς ἐποχῆς, ὡς προαναφέρθη, ἀπετελεῖτο πλέον μόνον ἐκ τῶν Πιττάκη καὶ Ἰατρίδη, μὲ προϊστάμενον τὸν Ἀλ. Ραγκαβῆ², εἰσηγητὴν ἐπὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν θεμάτων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Οὗτος, ὡς ἔκτακτον μέλος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπετέλει καὶ τὸν σύνδεσμον αὐτῆς μετὰ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου. Ἐκ πρώτης ὄψεως καθίσταται φανερόν, ἂν ἐξετάσῃ τις τὴν σύνθεσιν τῶν μελῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι, ἐλλείψει εἰδικῶν ἀρχαιολόγων, ὡς τακτικὰ μέλη τῆς διορίσθησαν πεπαιδευμένοι πολῖται, ἔχοντες οἱ περισσότεροι σπουδᾶσαι εἰς τὴν Εὐρώπῃ, διακριθέντες μέχρι τότε εἰς διαφόρους περιστάσεις: εἰς τὸν Ἀγῶνα, εἰς τὰς Ἐθνικὰς Συνελεύσεις ἢ ἀναλαβόντες ἐπιτυχῶς διαφόρους ὑψηλὰς θέσεις εἰς τὸ Κράτος. Ἐκτακτα μέλη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἦσαν οἱ ἐντεταλμένοι διὰ τὰ ἀρχαιολογικὰ θέματα ἤτοι: οἱ Ραγκαβῆς καὶ Πιττάκης. Οἱ ἀρχιτέκτονες Schaubert καὶ Hansen ἐπελέγησαν ὡς τεχνικοὶ σύμβουλοι.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ συνεδρίαζεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως. Ἡ περιπέτεια τῶν ἐπιγραφῶν τῶν Νεωρίων ὠδήγησε συντόμως εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποκτήσῃ ἡ ὀλιγάριθμος ἑλληνικὴ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία τὸ ἐπιστημονικὸν τῆς περιοδικῶν, διὰ τοῦ ὁποῖου νὰ γίνωνται γνωστὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸν τὰ νέα εὐρήματα. Τὸ θέμα συνεζητήθη εἰς τὴν πρώτην

1. Π. Καββαδίας, Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, σελ. 13, σημ. 1.

2. Οὗτος διετήρησε τὴν θέσιν ταύτην μέχρι τοῦ 1841, ὅποτε λόγῳ τοῦ μικτοῦ καὶ κωλυμένου γάμου του (ἐνυμφεύθη τὴν κόρην Skeen, ἣτις ἦτο ἐτερόδοξος καὶ ἀδελφὴ τοῦ συζύγου τῆς ἀδελφῆς του), ἐπαύθη ἐκ τῆς θέσεώς του εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Παιδείας, διορισθεὶς ἀμέσως ὡς Διευθυντῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου. Μετὰ ταῦτα ἐγένετο σύμβουλος τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἐπαύθη δὲ ἐκ νέου ὡς ἐτερόχθων, δυνάμει τοῦ γνωστοῦ ψηφίσματος τοῦ 1843, διορίσθη τέλος τὸ 1844 ὡς Καθηγητῆς τῆς Ἀρχαιολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Οὗτος ἦτο ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας καὶ Γενικὸς Γραμματεὺς αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι τοῦ ἔτους 1851, ὅποτε παρητήθη διαφωνήσας, διὰ λόγους οἵτινες θὰ ἀναπτυχθοῦν κατωτέρω.

ἤδη συνεδρίασιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, γενομένην τὴν 13 Μαΐου 1837¹. Παρατηρεῖ κανεὶς ἐν πρώτοις τὴν βραδύτητα τὴν σημειωθεῖσαν εἰς τὴν σύγκλησίν τῆς, ἐφ' ὅσον τὸ διάταγμα δι' οὗ διορίζοντο τὰ μέλη αὐτῆς εἶχεν ὑπογραφῆ ἀπὸ τῆς 6, 18 Νοεμβρίου 1836². Ἀρχομένης τῆς συνεδριάσεως, ὁ Πιπτάκης ἀνέγνω Ἐκθῆσιν ἐκ τεταμένην, περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν του, ἀφ' οὗτου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν, «περὶ τῶν αἰτιῶν αἵτινες τὸν ἔπεισαν ὥστε, ἐγκαταλείψας τὸν ἀνεγειρόμενον ναὸν τῆς νίκης νὰ ἀσχοληθῆ μᾶλλον εἰς ἀνασκαφὰς περὶ αὐτόν, καὶ νὰ ἐπιχειρησθῆ τὴν ἐκκάθαρσιν τῶν προπυλαίων, τῆς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Παρθενῶνος ὁδοῦ, καὶ τέλος τοῦ Ἐρεχθείου». Ἐξέθεγε, μετὰ ταῦτα, τὸν σκοπὸν του «περὶ ἐξκαλοῦσθαι τῶν ἐργασιῶν, τὰς ὁποίας θέλει νὰ διευθύνῃ καθορίζων τὸ μεταξὺ τοῦ Ἐρεχθείου καὶ τοῦ Παρθενῶνος μέρος, διὰ νὰ τεθῶσιν εἰς αὐτὸ ἐν τάξει τοῦ μεγάλου τούτου ἐρείπιου τὰ συντρίμματα, καὶ προπαρασκευασθῆ οὕτω κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Κυβερνήσεως, ἣ κατὰ μέρος ἀνέγερσίς του, τῆς ὁποίας ἐναρξίς δύναται νὰ γίνῃ κατὰ τὸ προσεχὲς φθινοπώρον. Συγχρόνως μελετᾷ νὰ ἀποπερατώσῃ καὶ τὰς ἤδη ἀρχηθεῖσας ἐργασίας εἰς τὸ Ἐρεχθεῖον, ὅπου ἐλπίζει ν' ἀνασκάψῃ τὴν ἐρεχθηίδα θάλασσαν, εἰς τὸν ναὸν τῆς νίκης καὶ εἰς τὰ προπύλαια, τῶν ὁποίων θέλει νὰ θέσῃ τὰς βαθμίδας εἰς τὰς ἀνηκούσας θέσεις των». Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνέκρινε τὸ γενικὸν τοῦτο τῶν ἐργασιῶν σχέδιον³. Μετὰ ταῦτα ἐγένετο λόγος «περὶ τῆς συντάξεως τοῦ περιοδικοῦ ἀρχαιολογικοῦ συγγράμματος, τοῦ ὁποίου τὴν ἔκδοσιν ἡ Κυβέρνησις ἀναθέτει εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, καὶ ἐπροτάθη νὰ καθυποβληθῆ εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν προϋπολογισμὸς τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῶν ἐξόδων αὐτοῦ». Ἰῶν συζητήσεων ἐκάστης συνεδρίας προτάσσεται πίνναξ τῶν παρόντων μελῶν, ἐπειδὴ ὅμως τὰ Πρακτικὰ ἐπεκυροῦντο ἀναγνωρισκόμενα κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν, οἱ ὑπογράφοντες αὐτὰ δὲν ἦσαν πάντοτε καὶ οἱ παρόντες κατὰ τὴν σχετικὴν συζήτησιν⁴.

Ἡ δευτέρα συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς ἐγένετο τὴν 15 Ἰουνίου 1837. Κατ' αὐτὴν ὁ Κ. Πιπτάκης ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι προχωρήσας ἤδη ἱκανῶς εἰς τὴν ἐκκάθαρσιν τῆς ἐντὸς τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιφανείας καὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νοτίου τείχους τοῦ ναοῦ τούτου, ἔπαυσεν ἤδη τὰς ἐργασίας, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ὁ ὑπερβολικὸς καύσων μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου καθιστᾷ αὐτὰς ἐπικινδύνους εἰς τοὺς ἐργαζομένους, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ὁ ἴδιος ἤτον ἀνάγκη νὰ περιοδύσῃ εἰς τὸ τρίμηνον τοῦτο διάστημα ἐντὸς τοῦ κράτους, διὰ νὰ πληροφορηθῆ εἰς ποίαν κατάστασιν εἶναι αἱ ἐκασταχοῦ ἀρχαιοῦτες, καὶ διατάξῃ περὶ αὐτῶν τὰ προσφορώτερα ἀναθέτων τὴν διατήρησιν αὐτῶν εἰς οὗς ὁ νόμος διατάττει». Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἀλ. Ραχ-

1. Τὸ χειρόγραφον φυλλάδιον τῶν Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεών τῆς ἀποτελεῖται ἐξ 22 σελίδων κειμένου, ὅπου ἀναφέρονται τὰ συζητηθέντα εἰς τὰς 13 συνεδρίας αὐτῆς, μεταξὺ 13 Μαΐου 1837 καὶ 15 Ὀκτωβρίου 1838.

2. Βλ. σελ. ρθ', σμ. 3.

3. Σημειοῦνται ἐξανηλεκτικῶς αἱ ὑπὸ τοῦ Κ. Πιπτάκη γενομένηαι προτάσεις, καὶ ἡ ἐγκρισὶς αὐτῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, διότι βραδύτερον κατηγορήθη οὗτος δημοσίᾳ καὶ εἰς τὴν προεσταμένην του ἀρχῆν, ὅτι τὰ πάντα ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἐκείντο φύρδην-μίγδην.

4. Εἰς τὴν 5ην συνεδρίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 20 Αὐγούστου 1837 (σελ. 11 χειρογράφου φυλλάδιου) ὑπογραμμίζεται τὸ γεγονός ὅτι δὲν προσέρχονται εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἅπαντα τὰ μέλη. Δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι πάντοτε ἦσαν παρόντες οἱ Ἀλ. Ραχκαβῆς, Κ. Πιπτάκης, Γ. Βενθόλος, Παναγ. Σοῦτσος καὶ Γ. Αἰνίου.

καβῆς¹, ὅστις ἰδιαιτέρως ἠρέσκειτο νὰ ἀσχολῆται μὲ τὴν ἐκπόνησιν ὀργανισμῶν καὶ μὲ ὀργανωτικὰ θέματα. καθυπέβαλε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ περιοδικοῦ ἀρχαιολογικοῦ συγγράμματος, συνταχθέντα βοηθεῖα τοῦ ἐφόρου τῆς Τυπογραφίας καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Λιθογραφίας. Ὁ προϋπολογισμὸς οὗτος περιέχει διὰ 1.000 ἀντίτυπα ἔξοδα μὲν 841 Δρ. ἔσοδα δὲ 6.000. Ἀνήγγειλε δὲ συγχρόνως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ἐγένετο ἤδη πρότασις ὥστε τὸ σύγγραμμα τοῦτο νὰ τυπώνεται εἰς λογαριασμὸν τοῦ (Βασιλικοῦ) Τυπογραφείου, καὶ τοῦτο ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς».

Κατόπιν, ἐγένετο γενικὴ συζήτησις περὶ τῆς δημοσιευτέας ὕλης: Συνεζητήθη δὴλ. «περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως τῶν ἀρχαιοτήτων, καὶ περὶ τῆς συντάξεως αὐτῆς τοῦ συγγράμματος, ἀπεφασίσθη (δὲ) μετὰ βραχεῖαν συζήτησιν νὰ ἐκλεθῶσι πέντε μέλη ἐκ τῶν τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἐξ αὐτῶν εἷς μὲν νὰ εἶναι ὁ ἔφορος Κ. Πιπτάκης, εἷς δὲ ν' ἀναλάβῃ τὸ ὕλικόν μέρος τῆς συντάξεως τῆς Ἐφημερίδος, οἷον τὴν ἐκλογὴν καὶ κατάρταξιν τῆς ὕλης κλπ. Τρεῖς τέλος νὰ ἔχουν ἰδιαιτέρον ἔργον τὴν ἐπιστημονικὴν τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων τῆς ἀρχαιότητος ἐξέτασιν. Ἐκαστον μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν γένει νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα, ἢ μᾶλλον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκλέγῃ ὅποιον δῆποτε ἀρχαιολογικὸν ἀντικείμενον διὰ νὰ μελετᾷ αὐτὸ ἰδιαιτέρως καὶ νὰ κοινοποιῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μελέτης του». Ἡ «ὑποχρέωσις» αὕτη δὲν ἐπραγματοποιήθη, ὡς ἦτο φυσικόν, διότι δὲν εἶχον ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις διὰ δημοσίευσιν ἀρχαιοτήτων ἔστω καὶ ἀτελεῖ.

Ἀπεφασίσθη νὰ ἐκδίδεται ἡ Ἐφημερίς ἅπαξ τοῦ μηνός, θὰ περιεῖχε δὲ «ἕξ μὲν φύλλα λιθογραφημένα, ὀκτὼ δὲ περίπου φύλλα κειμένου ἐπεξηγητικοῦ, περιέχοντος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἱστορικὰς ἐκθέσεις τοῦ τρόπου καὶ τῶν περιστάσεων τῆς ἀνευρέσεως τῶν ἐμφανιζομένων ἀρχαιοτήτων, καὶ ἄλλας ὁμοίου εἶδους διασαφήσεις, σπαρίως δὲ καὶ μόνον ἐκτάκτως ἐπιστημονικὰς ἐξηγήσεις καὶ ὑποθέσεις. Αἱ ἐκθέσεις αὗται θέλουν λαμβάνεσθαι ἢ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλους πεπαιδευμένους, ἀλλὰ πρὶν δημοσιεύωνται θέλουν ἀναγινώσκεισθαι ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ θέλουν ὑπογράφεσθαι εἰς πᾶσαν περίστασιν ὑπὸ τοῦ γράψαντος. Διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν τῶν ἀρχαιοτήτων ἐξέτασιν ἐκλέχθησαν οἱ ΚΚ, Γ. Αἰνιάν, Κ. Σχινῆς καὶ Ἰ. Βενθύλος² οἵτινες θέλουν διανέμεσθαι μετὰξὺ των τὴν ἐργασίαν καὶ συνέρχεσθαι εἰς ἓν ὅπως καὶ ὅταν ἐγκρίνουν. Διὰ δὲ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἐφημερίδος ἐκλέχθη ὁ Κ. Ἄ. Ρ. Ραγκαβῆς. Ὁ ἔφορος Κ. Πιπτάκης θέλει συνεννοῆσθαι μετὰ τῶν τεσσάρων τούτων Κυρίων, οἵτινες, ὡσάκις ἢ χρεῖα τὸ καλεῖ θέλουν συνέρχεσθαι εἰς ἓν καὶ συσκέπτεσθαι. Ὁ Κ. Πιπτάκης καθυπέβαλεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἀντίγραφα ἐπιγραφῶν, ἀγγείων, ἀναγλύφων καὶ ἄλλων, ἔτοιμα διὰ νὰ καταχωρισθῶσιν εἰς τὴν ἐφημερίδα, καὶ παρασκευασθέντα ὑπὸ τοῦ Κ. Ἰατροῖδου. Οἱ ΚΚ, Σάουβερτ καὶ Ἄνσεν ἐπέροσφεραν τὴν συνεργασίαν των εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο ὡσάκις πρόκειται λόγος περὶ ἰχνογραφήσεως ἀρχαίων κτηρίων καὶ

1. Πῶς ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1837 εἶχεν ἰδρυθῆ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία. Πρῶτος πρόεδρος αὐτῆς εἶχεν ἐκλεγῆ ὁ Γιῆς, γενικὸς γραμματεὺς ὁ Ἄλ. Ραγκαβῆς καὶ μέλος τῆς ἐφορείας τῆς (Συμβουλίου) ὁ Κ. Πιπτάκης. Βλ. Β59. Καστόρην, ἔ.ἀ. σελ. 8 καὶ Η. Καββαδίου, ἔ.ἀ. σελ. 6-7.

2. Οὗτος ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων καθηγητῶν τοῦ Ὁθωμανικοῦ Πανεπιστημίου. Βλ. Ἐλ. Κούκου, Ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τῆς Αἰγίνης, σελ. 13 κ.ἀ. σποράδην.

τῶν τοιούτων». Χρέη προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς συντάξεως ὠρίσθη νὰ ἀσκήσῃ ὁ Γ. Λιλιάν. «Διὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς ἐπιτροπῆς προσδιωρίσθη διὰ τὴν ἀρχὴν ἡ γ' ὥρα μ.μ. τῆς τρίτης ἐκάστης ἐβδομάδος, ἐντὸς τοῦ καταστήματος τοῦ γραφείου τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματειᾶς».

Εἰς τὴν τρίτην συνεδρίαν, τῆς 3 Ἰουλίου 1837, «ὁ Κ. Ραγκαβῆς ἤρρισε τὴν ἀνάγκωσιν πραγματείας ἱστορικῆς περὶ τῆς τύχης τῶν ἀρχαίων μνημείων ἀπὸ τῆς ὑποδουλώσεως τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς σήμερον¹, καταχωριστέας εἰς τὸ πρῶτον φυλλάδιον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος». Τὰ μέλη ὤφειλον νὰ κάμουν τὰς παρατηρήσεις των, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ ἔκθεσις ἦτο μακρὰ, ἡ συνεδρίασις ἐλύθη, συνεχίσθη δὲ ἡ ἀνάγκωσις τοῦ κειμένου τοῦ Ραγκαβῆ εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν, τὴν τετάρτην, τῆς 27 Ἰουλίου 1837. ὁπότε καὶ «καθυπεβλήθησαν ἐπιγραφαί τινες καταχωριστέαι εἰς τὸ αὐτὸ φυλλάδιον, καὶ διενεμήθησαν αὐτὰς τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς διὰ νὰ τὰς ἐπεξεργασθῶσι μέχρι τῆς ἐπομένης συνεδριάσεως».

Εἰς τὴν ἰδίαν ἐκείνην συνεδρίαν ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Γραμματείας πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν, τῆς ὁποίας ζητεῖται ἡ γνωμοδότησις περὶ τοῦ ὑπὸ τὰς οἰκίας τῶν ΚΚ. Στάφου καὶ Λεβίδη εὐρεθέντος ἀρχαίου τοίχου». Γνωμῆς ἐπὶ τοῦ θέματος συζητήσεως ἀπεφασίσθη, ἀφοῦ ἐγένετο μιλία ὅτι δὲν πρέπει νὰ θιγοῦν τὰ δικαιώματα τῶν ἰδιοκτητῶν², νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς οἰκίας, ἐφ' ὅσον ἐτηρήθησαν οἱ νόμιμοι τύποι, καὶ ἐλήφθη ἡ ἄδεια οἰκοδομήσεως καὶ «νὰ ὑποχρεωθῶσιν οἱ ἰδιοκτῆται νὰ διατηρήσωσι τὰ εὐρεθέντα τεῖχη ἀνέπαφα». Ἐπὶ πλεόν ἐλήφθη ἡ σημαντικωτάτη ἀπόφασις «νὰ προταθῇ εἰς τὴν Γραμματείαν ὅπως ὁ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων νὰ ἐπιθεωρῇ πάντοτε ὑσάκις ἀνοίγονται θεμέλια. Ἰδίως εἰς μέρη ὅπου εἶναι πιθανὸν νὰ ὑπάρχουν ἀρχαιότητες τεθαμμένα». Καὶ αἱ δύο αὗται ἀποφάσεις ἀποδεικνύουν μὲ πόσῃ διορατικότητι, προτρέχοντες τῆς ἐποχῆς των, ἀντίκρυζον οἱ σεβαστοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι τὰ προβλήματα τῆς ἀρχαιολογίας. Καὶ αἱ δύο αὗται προϋποθέσεις, διὰ τὰ σχετικὰ θέματα, ἰσχύουν καὶ σήμερον.

Εἰς τὴν πέμπτην συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπὸ 20 Αὐγούστου 1837, ἀπεφασίσθη ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ—ἀπουσίαζον συνήθως ὠρισμένα μέλη— «θέλει προχωρῆ εἰς τὰς ἐργασίας της ὑσάκις πέντε μέλη εἶναι παρόντα». Συζητεῖται ἐπίσης θέμα ὑποβληθὲν ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν, νὰ ἀποφανθῇ ἐπὶ αἰτήσεως τοῦ πολίτου Κ. Γ. Φενερλῆ, αἰτουμένου τὴν κάλυψιν τοῦ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ ἀνοιχθέντος ὀρύγματος ὅπου εὐρέθη «ἀρχαῖον τεῖχος». Ὁ Κ. Πιττάκης προτείνει τὴν ἀγορὰν μέρους τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου, διότι πιστεύει ὅτι τὰ ἀνευρεθέντα ἀρχαῖα ἀνήκουν εἰς στυλοβάτην ἀρχαίου ναοῦ, καὶ ζητεῖ τοῦτο «πρὸς ἐντελῆ τοῦ μνημείου ἀνασκαφήν». Ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται, διότι κατὰ βάσιν δὲν ὑπῆρχον ἀρκετὰ χρήματα πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ ἰδιοκτήτου, ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς ἐπικρατούσης

1. Πρόκειται περὶ τῆς ἐν σελ. 5 κ.ε. τῆς Ἱστοριολογικῆς Ἐφημερίδος τοῦ 1837 δημοσιευθείσης ὑπὸ τίτλον «Συνοπτικῆ ἔκθεσις τῆς τύχης τῶν ἀρχαίων μνημείων εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη». Αὕτη ἐμπλουτισθεῖσα διὰ πολλῶν ἄλλων στοιχείων ἐδημοσιεύθη ὡς Εἰσαγωγή εἰς τὸν α' τόμον τῶν Antiquités Helléniques τοῦ Ἀλ. Ραγκαβῆ.

2. Αἱ ὑπογραμμίσεις ἐγένοντο ὑπὸ τῶν συντακτῶν τῆς Εἰσαγωγῆς.

τότε νοοτροπίας, ὅτι τὸ μνημεῖον δὲν εἶχεν «οὐδὲν γλυπτικῆς ἢ ἀρχιτεκτονικῆς κόσμημα». Κατόπιν τῆς διατυπωθείσης γνώμης τοῦ Πιττάκη, προχωρεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν σκέψιν νὰ ἀπαγορεύσῃ ἀπλῶς ἡ Γραμματεία τῆς Παιδείας οἰκοδόμησιν ἐπὶ τοῦ προαυλίου τῆς ἰδιοκτησίας, ὥστε νὰ μὴ γαθοῦν τὰ ἔργα ἐνδεχομένως ὑπαρχουσῶν ὑπ' αὐτὸ ἀρχαιοτήτων. Παρατηρεῖται —καὶ τοῦτο εἶναι λίαν σημαντικὸν διὰ τὸν σεβασμὸν τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους ἤδη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην— ὅτι θὰ προσεβάλλετο τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου, ἂν τοῦ ἀπηγορεύετο νὰ κτίσῃ εἰς τὸ προαύλιον. Οὕτω ἀποφασίζεται νὰ γνωμοδοτηθῇ πρὸς τὴν Γραμματείαν νὰ καλυφθῇ τὸ ἀνασκαφὲν ὄρυγμα. «ἀλλὰ μὲ τρόπον ὥστε νὰ μὲνῃ πάντοτε ὁρατὸν καὶ προσιτόν»¹.

Εἰς τὴν συνεδρίαν ταύτην προτείνεται ἐπίσης «νὰ προσδιορισθῶσιν αἱ τιμαὶ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων κατὰ τοῦ Μιοννέτου τὴν ἐκτίμησιν καὶ νὰ πλουτίζεται τὸ Δ[ημόσιον] μουσεῖον δι' αὐτῶν, εὐρισκομένων συνεχῶς εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ μεταπωλοῦσιν εἰς ξένους».

Εἰς τὴν ἕκτην συνεδρίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 3 Ἰανουαρίου 1838, ὁ Κ. Πιττάκης ἀήρξατο τῆς ἀναγνώσεως τοῦ εἰς τὸ δεῦτερον φυλλάδιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος καταχωριστέου ἄρθρου, περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐκασταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀρχαιοτήτων»². Εἰς αὐτὴν τὴν συνεδρίαν «ἐγένετο πρότασις», δὲν σημειοῦται ὑπὸ ποίου, «νὰ μεταφράζεται ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐφημερίς καὶ εἰς τὸ Γαλλικόν, διὰ νὰ πωληθῆται εὐκολώτερον εἰς τοὺς ξένους»³. Παρατηρήθη ὅτι ἐπειδὴ ἡ μετὰ-

1. Αἱ ἀναφερθεῖσαι ἀποφάσεις αὐτῆς τῆς Συνεδρίας χρήζουσιν ἰδιαιτέρας ἐξήρσεως διὰ πολλοὺς καὶ εὐνόητους λόγους, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ γεγονός ὅτι οἱ πρῶτοι ἐκείνοι αὐτοσχέδιον ἀρχαιολόγοι εἶχον πλήρη συνείδησιν τῆς εὐθύνης των καὶ ἀπέναντι τῶν ἀρχαιοτήτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑποχρεώσεών των ἔναντι τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν.

2. Βλ. *Α.Ε.* 1837, σελ. 21 κ.έ.

3. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρότασιν αὐτὴν, ἐδημιουργήθη εἰς τοὺς μεταγενεστέρους (βλ. Π. Καββαδίου, ἔ.λ. σελ. 13-14, σημ. 1) σύγχυσις, διότι συνεδέθη μὲ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς Ἰαχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ὑπὸ τοῦ Ραγκαβῆ. Οὗτος ὅμως, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ Πίνακος τῶν Περιεχομένων τῆς *Α.Ε.*, σελ. 1 κ.έ., ἔπαυσε συνεργαζόμενος εἰς τὸ περιοδικόν, διότι ἀπολυθεὶς τῆς ἐκ τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας θέσεώς του τὸ 1841, λόγῳ τοῦ γάμου του, μὴ ἐνδιαιτητέος δὲ κατ' οὐσίαν διὰ τὸ ἀρχαιολογικὸν τοῦτο περιοδικόν, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν ἀτομικὴν του προβολήν, θὰ ἤρχισεν ἀμέσως τότε νὰ προετοιμάζῃ τὴν ἔκδοσιν τῶν *Antiquités Helléniques*, διευκολυνθεὶς εἰς τὴν ἐκτύπωσίν των, ἐφ' ὅσον διωρίσθη τότε Διευθυντὴς τοῦ Βασιλικοῦ Τυπογραφείου.

Τὸ θέμα ποῖος ἦτα ὁ εἰσηγητὴς τῆς καὶ εἰς τὴν γαλλικὴν μεταφράσεως τῆς Ἰαχαιολογικῆς Ἐφημερίδος —οὕτω ἐκυκλοφόρουσιν ἐπὶ μακρὸν καὶ τὰ *Πρακτικά* τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς— κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς παραμένει λίαν σκοτεινόν, διότι ὁ Κ. Πιττάκης εἰς τὴν *Α.Ε.* τοῦ ἔτους 1855, σελ. 1309 σημειοῖ τελείως τὰ ἀντίθετα: «Εἰς τὴν πρώτῃν συνεδρίαν αὐτῆς» (ἐννοεῖ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπὴν, ἀλλὰ, σπληνίζομενος, ὡς συνήθως, εἰς τὴν μνήμην του καὶ μὴ ἐρευνήσας, ἔχει γράψῃ προηγουμένως, ἀναφερόμενος εἰς τὴν σύστασιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι αὕτη ἀπετελεῖτο ἐκ 13 μελῶν — ἐνῶ ἦσαν 11 ὡς ἔδη ἀνεφέρθη—), «ἐπρότεινα, ὡς αὕτη συγγράφηται ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Ὁ Κ[ύριος] Ραγκαβῆς ἀντέτεινεν εἰς τοῦτο ἄλλα λέγων, ἄλλα δὲ κεῖθεν νόω, ἐπεστήριξε δὲ τὴν γνώμην του. Τοῦτο σημειοῦσθαι εἰς τὰ πρακτικὰ ἐδημοσιεύθησαν 1200 ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα, οἷον ἐπιγραφαὶ καὶ ἄλλα. Ὁ Κ[ύριος] Ραγκαβῆς μετειδὼν τὸ μέτρον τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐφημερίδος, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς, γράφουσ ἐνίσταται μικρὰ τινα σχόλια εἰς εὐαριθμὸς ἐπιγραφὰς ἐνόμισε καλὸν νὰ ἐνεργῇ κατ' αὐτῆς τρόπον, ὃν δὲν ἀρμόζει ἕνα σημειώσωμεν ἐνταῦθα». Περαιτέρω δὲ μέμφεται τὸν Ραγκαβῆν, ὅτι γενόμενος Διευθυντὴς τοῦ Βασιλικοῦ Τυπογραφείου καὶ Λιθογραφείου «ἤρρε, τὴν ὑποίαν ἐζήτει ἀρμοδίαν περιστάσιν» καὶ «ἀνέφερον ὅτι τὰ τῆς

φρασις αὕτη σκοπὸν μόνον ἔχει τὴν πώλησιν τῆς ἐφημερίδος, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Β. Τυπογραφεῖου τὸ ὅποιον ἀνέλαβε τὰ ἔξοδα τῆς τυπωσεως¹. Εἰς τὴν ἰδίαν συνεδρίαν ἀνεγνώσθη ἑγγράφον τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν, δι' οὗ ἐξήτειτο ἡ γνώμη τῆς ἐπὶ προτάσεως γενομένης εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀγοράσῃ ἀρχαιότητας τινάς, οἷον δακτυλολόθους, νομίσματα καὶ ἄλλας, πληρώνουσα εἰς τὸν προσφέροντα αὐτὰς Ἀναγνώστην (ἐλλείπει τὸ ἐπώνυμον εἰς τὰ Πρακτικὰ ἀφθεόντος κενοῦ χώρου) τὸ ἐν τρίτῳ τῆς τιμῆς εἰς μετρητά, τὰ δύο δὲ τρίτα εἰς γῆν. Καὶ πάλιν ἀνετέθη εἰς τὸν Πιπτάκη «ἡ φροντίς νὰ ἴδῃ τὰ ἀρχαῖα ταῦτα ἀντικείμενα καὶ ἐκθέσῃ τὰ περὶ αὐτῶν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν».

Εἰς τὴν ἐβδόμην συνεδρίαν τῆς 10 Ἰανουαρίου 1838 ὁ Πιπτάκης ἐξήκολούθησε τὴν ἀνάγνωσιν τῶν εἰς τὸ β' φυλλάδιον τῆς Α.Ε. καταχωριστέων ἄρθρων, ἀκαθουπέβαλε δὲ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὰς εἰς αὐτὸ τυπωτέας ἐπιγραφάς. Εἰς τὴν ὄγδοῃν συνεδρίαν τῆς 24 Ἰανουαρίου ἀεγένετο λόγος περὶ τῆς βραδύτητος τῆς λιθογραφήσεως τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων εἰκόνων εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα². Ἀπεφασίσθη τότε «νὰ παρὰ κληθῇ ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Γραμματεία νὰ προτρέψῃ τὸν ἔφορον τῆς Β[ασιλικῆς] Λιθογραφίας, ν' ἀσχολῆται δραστηριωτέρως εἰς τὸ ἔργον τοῦτου». Ἐκολούθησε συζήτησις περὶ τῶν ἀρχαίων τοῦ Ἀναγνώστου, τὰ ὅποια εἶχεν ἐνώπιόν

¹ Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος κρεῖττον ἂν ἐκδοθῶσι καὶ γαλλιστί, διὰ τὸν ἔξω Κόσμον· ἐπρότεινε δὲ διὰ τῶν οἰκείων ἐκυτον συντάκτην τοῦ ἔργου τοῦτου, τῆ συνθήκη ἵνα τυπώνωνται δαπάνη τῆς Κυβερνήσεως 600 σόματα γαλλιστί, ἐν τῇ Ἑλληνικῷ κατάτῃ πόλει (τὰς Ἀθήνας), ἐκ τούτων δὲ 520 νὰ λαμβάνῃ ὁ Κ. Ραγκαβῆς καὶ 80 μόνον τὸ Ἔθνος δι' οὗκα τὰ ἔξοδα αὐτοῦ. Οὕτως ὁ Κ. Ραγκαβῆς ἐπελάβετο τοῦ ἔργου, οἰκειοποιούμενος τὰ πάντα ἰδίᾳ του. Θεωρῶν τὸ ἀδίκημα τοῦτο ἀνεφρον αὐτὸ ὅπου ἔδει, καὶ ἔπαυσα τὴν ἐξήκολούθησιν τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος». Ὁρισμέναι ὅμως λεπτομέρειαι, εἰς ὧν γράφει ὁ Κ. Πιπτάκης, δὲν εἶναι πραγματικά, ὡς θὰ φανῇ κατωτέρω.

1. Τὰ γραφόμενα εἰς τὰ Πρακτικὰ αὐτῆς τῆς συνεδριάσεως εἶναι λίαν ἀσαφῆ, διότι ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος τὸ Β. Τυπογραφεῖον εἶχεν ἀλλάξει τὴν ἐκδόσιν, ἐξόδοις τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἦτο δυνατόν ὅμως νὰ ἐπιφορτισθῇ καὶ μετὰ τὴν εἰς τὴν γαλλικὴν μετάφρασιν τοῦ περιοδικοῦ. Ὁ ἀντικειμενικὸς παρατηρητὴς διακρίνει πράγματι εἰς τὸ θέμα τοῦτο, τὸ διατυπούμενον τόσον ἀορίστως ὑπὸ τοῦ συντάκτου τῶν Πρακτικῶν Ἀλ. Ραγκαβῆ, κάποιαν ὑπισθόβουλον σκέψιν του, τὴν ὅποιαν ὁ Πιπτάκης, ἐλθὼν ἀργότερον εἰς ἑξῆςιν μετὰ τοῦ Ραγκαβῆ, τὴν ἀποδίδει εἰς ἄλλα αἴτια («ἄλλα δὲ κειθὼν νόμι»). Ἴσως ὁ Ραγκαβῆς ἐθεώρει δύσκολον ἔργον τὴν μετάφρασιν, ἀφ' ἧς στυγμῆς, λόγῳ τῶν πολλῶν ἄλλων του καθηκόντων καὶ ἀσχολιῶν, δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπισταθῇ ἐκεῖνος ὁ ἴδιος καὶ εἰς τὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ περιοδικοῦ. Τὰ γαλλικὰ τοῦ Πιπτάκη, ὡς εἶχε καταδειχθῇ ἐκ τοῦ βιβλίου του Anisienne Athènes, ἐχόλαινον πολὺ. Σημειωτέον ἀκόμη ὅτι τὰ Πρακτικὰ τῆς Α.Ε. ἐξετυπώοντο διγλωσσοῦ, εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ γαλλικὴν, εἰς μικρὸν φυλλάδιον, ἡ διόρθωσις τοῦ ὁποίου, ὡς καὶ ἡ μετάφρασις τοῦ κειμένου του εἰς τὴν γαλλικὴν, δὲν ἀπῆσαν μακρὸν χρόνον. Τὴν ἐκδόσιν του, φυσικῶς τῷ λόγῳ, θὰ τὴν εἶχεν ὁ Ραγκαβῆς, ὡς ἐμφάνεται ἐξήλθον καὶ ἐκ τῆς κλήσεως εἰς τὴν γαλλικὴν μετάφρασιν τοῦ κειμένου. Εἶναι ἄλλοσπε χραικτεριστικόν ὅτι μέχρι τοῦ 1849, ὅποτε ἦτο ἐκεῖνος Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἐταιρείας, ἐξήκολούθει τὸ περιοδικὸν νὰ κυκλοφορῆται διγλωσσοῦ, προφανῶς διότι ὁ Ραγκαβῆς ἀπέδιδε μεγάλην σημασίαν καὶ εἰς τὴν μετάφρασιν του, ὥστε νὰ γίνωνται γνωστὰ τὰ ἔργα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας εὐκόλως εἰς τοὺς ξένους ἐπιστήμονας. Ὅταν τὰ Πρακτικὰ ἐκυκλοφορήθησαν ἐκ νέου, μετὰ μακρὸν διακοπὴν, τὸ 1859, ἐξετυπώθησαν μόνον εἰς τὴν ἑλληνικὴν, διότι προφανῶς δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐκεῖνος ὅστις θὰ ἐπεμελεῖτο τῆς εἰς τὴν γαλλικὴν μετάφρασεως του ὁ Ραγκαβῆς εἶχε παρὰ κληθῇ τὸ 1851 ἐκ τῆς ἐφορείας τῆς Ἐταιρείας.

2. Τὸ στοιχεῖον τοῦτο εἶναι σπουδαῖον, διότι ὁ Ραγκαβῆς, εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του (τομὸς 2, σελ. 30), γράφει οὕτῳ ὁρθῶς. «ἀπέστην ὅμως μετέπειτα | τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐφημερίδος | ἀποδοκιμαζέων τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀταξίαν».

της ἡ Ἐπιτροπή, ἀνατεθείσης καὶ πάλιν εἰς τὸν Πιπτάκη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Αἰνιδνα, τῆς ἐκτιμήσεως τῶν νομισμάτων.

Εἰς τὴν ἐνάτην συνεδρίαν τῆς 31 Ἰανουαρίου 1838 ἀγένετο λόγος περὶ τῆς καταχωριστέας ὕλης εἰς τὰ ἐπόμενα φυλλάδια τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος καὶ ἐπροτάθησαν ὡς τοιαύτη αἱ περίεργοι πρὸ δύο ἐτῶν ἀνασκαφεῖσαι ἐπιγραφαὶ τῶν νεωρίων Πειραιῶς. Ἐρωτηθεὶς ὁ ἔφορος τοῦ Κ[εντρικοῦ] Μουσείου ἂν ἔχη τῶν διεξοδικῶν τούτων ἐπιγραφῶν ἀντίγραφα, ἀπήντησεν ὅτι ὁ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένος ὑπάλληλος κ. Ἰατρίδης ἀντέγραψεν αὐτὰς δις, καὶ παρέδωκεν ἀμφοτέρω τὰ ἀντίτυπα εἰς τὸν τότε ἔφορον Κ. Ρόζς. «Ὅτι ὁ νῦν ἔφορος παραλαβὼν τὰ ἀρχαῖα τῆς ἐφορείας παρὰ τοῦ προκατόχου του, ἐζήτησε καὶ τ' ἀντίγραφα ταῦτα, ἀλλ' ὅτι δὲν τῷ ἐδόθησαν, ὅτι ἐπομένως εἶναι πιθανὸν νὰ μὴν ἔχη πλέον αὐτὰ ὁ κ. Ρόζς, ἀλλὰ νὰ τὰ ἔπεμψεν εἰς Γερμανίαν». Κατόπιν τῶν παρατηρήσεων τούτων ἀπεφασίσθη (ἢ παρακληθῆ δι' ἀναφορᾶς ἢ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Γραμματεία νὰ ζητήσῃ τ' ἀντίγραφα ταῦτα παρὰ τοῦ κ. Ρόζς, συγχρόνως δὲ νὰ διατάξῃ αὐστηρῶς καὶ αὐτὸν καὶ πάντα ἄλλον ἔχοντα ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας του τὴν ἄδειαν τοῦ ν' ἀντιγράψῃ τὰς ἐπιγραφὰς καὶ ἄλλας ἀρχαιότητας, νὰ μὴ καινοποιῇ αὐτῶν τὰ ἀντίγραφα, οὐδὲ νὰ πέμπῃ αὐτὰ ἐκτὸς τοῦ κράτους, διότι ἡ Κυβέρνησις ἐπεφυλάχθη τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν διὰ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος. Ἡ πρότασις ἐνεκρίθη».

Ἀκολούθως ὁ Πιπτάκης ἀναφέρει ὅτι τὸ «ἐπὶ χριστιανικῆς ἐποχῆς» ἀνώφλιον τῆς δυτικῆς πύλης τοῦ Παρθενῶνος «συντετριμμένον ὄν καὶ ἐτοιμόροπον, θέλει ἀφαιρεθῆ κατὰ Β. ἔγκρισιν, καὶ ὅτι ἐγένοντο ἤδη ὅλαι αἱ πρὸς κρημνισμόν του ἀναγκαῖαι προπαρασκευαί». Ὁ Πιπτάκης ἐκφράζει φόβους μήπως κατὰ τὸν κρημνισμόν πάθῃ καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀνώφλιον, ἐζήτησε δὲ καὶ ἐπιτόπιον μετάβασιν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς γνωμοδότησιν. Ἀπεφασίσθη νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν χώρον ἡ Ἐπιτροπή.

Τέλος, εἰς τὴν ἰδίαν συνεδρίαν, ὁ Schaubert ἔκαμε τὴν σημαντικὴν πρότασιν, (ἢ ἀπαγορευθῆ [ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας] ἢ εἰς ἰδιώτας παραχώρησις διὰ τοῦ νόμου τῆς προικοδοτήσεως, θέσεων ἀρχαίων πόλεων καὶ μάλιστα ὕπου καὶ ἐρείπια σώζονται, ὅποῦ αἱ τῶν Δελφῶν, τῆς Ἐλευσῖνος καὶ ἄλλαι καὶ ν' ἀπαγορευθῆ ἢ ἐπὶ τῶν θέσεων τούτων οἰκοδομή. Ἀπεφασίσθη νὰ διευθυνθῆ περὶ τούτου ἀναφορὰ πρὸς τὴν Γραμματείαν».

Εἰς τὴν ἐπομένην, δηλαδὴ τὴν δεκάτην συνεδρίαν, ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου 1838, ὁ Ψύλλας ἐζήτησε νὰ ἀποφύγῃ νὰ προσβάλλῃ ἡ Ἐπιτροπή τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας, νὰ περιορισθῆ δὲ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴ κτίζονται νέα οἰκοδομαὶ ἐπὶ ἀρχαίων ἐρείπιων ἀφήνουσα (ἢ Ἐπιτροπή) εἰς τὴν Κυβέρνησιν (ἢ πρᾶξι ὅ,τι περὶ τούτου ἐγκρίνει). Μετὰ τὴν μετάβασιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν πρὸς ἐξέτασιν τῆς καταστάσεως τοῦ ἀνωφλίου τοῦ Παρθενῶνος, ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις νὰ καταδαφισθῆ τὸ μεταγενέστερον καὶ (ἢ στερεωθῆ τὸ ἀρχαῖον διὰ σιδηρῶν δεσμῶν κατὰ σχέδιον τὸ ὅποῦν ἤθελε δώσει ὁ Κ. Σάουβερτ».

Εἰς τὴν ἐνδεκάτην συνεδρίαν, ἀπὸ 7 Φεβρουαρίου 1838, ὁ Ραγκαβῆς ἀνέγνωσε σημειώσεις τινὰς ἐπὶ ἐπιγραφῶν καταχωριστέων εἰς τὸ τρίτον φυλλάδιον τῆς Ἐφημερί-

δος¹, και ήκουσε τὰς περὶ αὐτῶν παρατηρήσεις τῶν διαφόρων μελῶν. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε και εἰς τὴν δωδεκάτην συνεδρίαν, ἀπὸ 14 Φεβρουαρίου 1838, ἀναγκαστὸς ἐπιγραφὰς διὰ τὸ τρίτον φυλλάδιον τῆς ἐφημερίδος. Κατόπιν, γενομένου λόγου περὶ τῶν προσφερθέντων πρὸς ἀγορὰν δακτυλιολίθων, ἐπειδὴ ἐθεωρήθη ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν (ὡὰ ἐκτιμηθῶσιν κατ' ἀκρίβειαν), ἐγένετο ἡ πρότασις νὰ ἀνταλλάξῃ αὐτοὺς ἡ Κυβέρνησις «ἀντὶ ἑνὸς π.χ. ζευγαρίου γῆν» ἀποκτιῶσα οὕτω «οὐχὶ εὐκαταφρόνητον συλλογὴν χωρὶς τινος δαπάνης, και διαθέτουσα μάλιστα ὠφελίμως ἐν μέρος τῆς πολλῆς ὑπαρχούσης εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκαλλιμεργήτου γῆς».

Ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν συνήλθε πλέον, εἰς δὲ τὴν τελευταίαν, δεκάτην τρίτην συνεδρίαν αὐτῆς, ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου 1838, ὑπεβλήθη ἀναφορὰ τῶν Γρωπίου, Λουριώτη και Πιττάκη, αἰτουμένων (ὡὰ τοῖς προσδιορισθῆ, ἐπὶ τῆς Πινακὸς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἐπεφυλάχθη εἰς ἑαυτὴν ὡς ἀρχαιότητα, ὥστε νὰ δυνηθῶσι νὰ διαθέσωσι τὸ λοιπὸν ὡς ἰδιοκτησίαν των). Ἡ ἀναφορὰ αὕτη εἶχεν ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματεία, ἣτις τὴν ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, και ἡ τελευταία αὐτὴ τὴν ἐκμισποίησε πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπὴν ἵνα «ἐξετάσῃ και ἀποφασίσῃ». Μετὰ συζήτησιν, «ἐπεφορτίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ κκ. Αἰνιάν και Σάουβερετ νὰ συνεννοηθῶν μετὰ τῶν κκ. Γρωπίου και Πιττάκη» διὰ νὰ προσδιορίσωσιν ἐπιτοπίως τὸ μέρος τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐπιφυλαχθῆ και ν' ἀναφερθῶσιν».

Εἶναι τελείως ἄγνωστον, ἐὰν ἐγένοντο ἄλλαι συνεδρίαί τῶν μελῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ τὴν ὁρθὴν δὲ ἄποψιν τοῦ Π. Καββαδία, ἐπαναλαμβανομένην και ὑπὸ τοῦ Γ. Φαρμακίδη, «ἦτο ἕως περιττὴ πλέον, ἀφ' οὗ εἶχεν ἰδρυθῆ τότε ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία»², ἡ ὁποία «μὲ τὴν ἔντονη δράση της, ἀπορρόφησε τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιτροπῆς»³.

Τὴν εὐθύνην διὰ τὰ τρία πρῶτα φυλλάδια τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τὴν εἶχεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ, ὡς ἐφάνη ἐκ τῶν δεκατριῶν συνεδριῶν της· μετὰ τὴν διάλυσίν της ὅμως, ἀνέλαβε τὴν ἔκδοσίν της καθ' ὀλοκληρίαν ὁ Κ. Πιττάκης, ὅστις παλαίων ἐναντίον μυρίων δυσκολιῶν και ἐργαζόμενος ὑπερανθρώπως κατώρθωσε, ἔστω και μὲ καθυστερήσεις, νὰ τὴν ἐκδίδῃ μέχρι τοῦ 1844, ὁπότε ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ ἐπὶ μακρὸν διάστημα τὴν ἔκδοσίν της.

Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ 1838 — 1844

Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Πίνακος τῶν Περιεχομένων τῆς Α' Περιόδου τῆς Α.Ε., εἰς αὐτὴν ἐδημοσιεύθησαν 1100 μνημεῖα, κυρίως ἐπιγραφαί, εὐρεθέντα παλαιότερον ἢ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῶν ἐτῶν 1837 - 1843. Βραδύτερον, ἀλλὰ και ὅσον ἔζη ἀκόμη, ὁ Πιττάκης κατεκρίθη κατὰ τρόπον ἀήθη διὰ τὸ χαμηλὸν ἐπιστημονικὸν ἐπίπεδον τῆς

1. Πρόκειται περὶ τῶν δημοσιευθειῶν εἰς Α.Ε. 1838, σελ. 37 κ.έ.

2. Ε30. Καστόργης, ἔ.ἀ. σελ. 93 κ.έ. Π. Καββαδίας, ἔ.ἀ. σελ. 13, σμ. 1.

3. Γ. Φαρμακίδης, ἔ.ἀ. σελ. 161.

Ἐφημερίδος, πρῶτος δὲ πολέμιός του ὑπῆρξεν ὁ ἴδιος ὁ Ραγκαβῆς. Οὗτος, ἐνῶ παρέμεινεν ὡς ὑπουργικὸς σύμβουλος μέχρι τοῦ 1841 εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἐνῶ μόνος του, μὲ τὴν πολυπραγμοσύνην ἣ ὑποία τὸν διέκρινε, εἶχε προτείνει — καὶ ἐγένετο δεκτὸν — νὰ εἶναι ὁ ὑπεύθυνος διὰ τὸ αὐλικὸν μέρος τῆς συντάξεως τῆς ἐφημερίδος, οἷον τὴν ἐκλογὴν καὶ κατὰ τὰς τῆς ὕλης κτλ.¹, κατ' οὐσίαν ἀφῆσας εἰς τὸν Πιττάκη ἀρχικῶς τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐκτυπώσεως, μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς ὕλης τοῦ γ' φυλλαδίου τῆς Α.Ε. ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, περιορίσθη νὰ δίδῃ, σπανίως τὴν συνεργασίαν του καὶ μόνον. Δὲν ἀπέφυγεν ἐν τούτοις νὰ ἐμφανισθῇ βραδύτερον ὡς ἐπικριτής.

Δέον ἐνταῦθα νὰ ἐπισημανθῇ καὶ μία ἄλλη οὐσιαστικὴ λεπτομέρεια, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ κρίνῃ ὀρθῶς ὁ σημερινὸς ἐρευνητὴς τὰ διαδραματισθέντα φοβερὰ ἐπεισόδια τῆς ἐποχῆς. Μέχρι τοῦδε, εἶδομεν ὅτι ὁ Πιττάκης ἦτο ὁ παρακολουθῶν ἀπάσας τὰς ἀνασκαφικὰς ἐργασίας, — ἀσφαλῶς θὰ εἶχε καὶ διοικητικὰ καθήκοντα ἐκ τῆς θέσεώς του ὡς Ἐφόρου τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου —, ἡσχολεῖτο δὲ αὐτοβούλως, ὡσάκις ὁ χρόνος του τὸ ἐπέτρεπε, καὶ μὲ τὴν ἀγαπημένην του ἀπασχόλησιν, τὴν περισυλλογὴν ἀρχαιολογικοῦ ὕλικου — εἶναι ἄγνωστον ἂν ἐχρησιμοποίησεν εἰς αὐτὴν τὸν Ἰατρίδην, ὅστις κατ' αὐτὴν τὴν περίοδον, μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ Ross, θὰ πρέπει ἴσως νὰ ἡσχολήθη μὲ τὴν κατάρτισιν τῆς συλλογῆς τοῦ Μουσείου Θηβῶν, ἐργασίαν διὰ τὴν ὑποίαν, ὡς ἐλέγχθη ἤδη, δὲν κατέχομεν χρονολογικὰ στοιχεῖα. "Ὅτι ὁ Ἰατρίδης ἐπεχειρεῖ περιοδείας ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς του τῆς δημοσιευθείσης εἰς τὴν Α.Ε. σχετικῶς μὲ περιοδείαν του εἰς τὴν Εὐρυτανίαν". Ἐπίσης ἐξ ἐγγράφου ὑπ' ἀριθ. 30092 ἀπὸ 15 Νοεμβρίου 1839 τοῦ Ἐπιφυλακτοῦ τῆς Παιδείας³, λαμβάνει διαταγὴν: «Νὰ μεταβῆτε ἀνυπερθέτως εἰς Χαιρώνειαν διὰ νὰ ἀνασκάψητε πέριξ τοῦ ἐκεῖ σωζομένου ἀρχαίου Λέοντος, πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν τυχόν ἔτι ὑπὸ γῆν εὕρισκομένων μερῶν αὐτοῦ ἢ τῆς βάσεώς του. . . Μετὰ τὴν ἀνασκαφὴν θέλετε καταμετρήσει καὶ σχεδιάσει ἀκριβῶς καὶ ἰδιαιτέρως ἕκαστον τῶν σωζομένων τμημάτων του καὶ θέλετε καθυποβάλλει τὸ ἔργον Σας εἰς τὴν Γραμματεῖαν». Τὸ θέμα τοῦ Λέοντος τῆς Χαιρωνείας⁴ ἐτέθη ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἥτις ἠθέλησε τότε νὰ τὸν ἀναστήλωσιν, μὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψει τῆς τὰς δυσκολίας καὶ τὰ συναφῆ προβλήματα⁵. Μόνον τὸ 1904, κατόπιν πολλῶν παλαιωτέρων ἀκάρπων προσπαθειῶν, ἀνεστήλωθη τὸ μνημεῖον⁶.

Ἐπὶ τοῦ Πιττάκη ἐγίνοντο αἱ ἀνά τὴν Πελοπόννησον περιοδεῖαι. — περὶ αὐτῶν ἀ-

1. Συνεδρία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1837, σελ. 4 - 5 τῶν χειρογράφων Πρακτικῶν.

2. Α.Ε., 1838, σελ. 89 κ.έ.

3. Εὕρισκεται εἰς τὸν συνταξιοδοτικὸν φάκελλον τοῦ Ἀθ. Ἰατρίδου, βλ. προχείρως τὸ κείμενον του εἰς Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 165.

4. A. Rumpf, ἔ.ἀ. σελ. 68.

5. Βλ. Η.Α.Ε 1839 - 1840, συνεδρία τῆς 31 Μαΐου 1840, σελ. 88, ὅπου, εἰς τὴν ἐκθεσιν τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐταιρείας Ἀλ. Ραγκαβῆ, ἀναφέρονται αἱ ἐργασίαι τοῦ Ἰατρίδου διὰ τὸν Λέοντα τῆς Χαιρωνείας καὶ τὰ σχετικὰ θέματα.

6. Τάκη Λάππα, Ὁ Λέων τῆς Χαιρωνείας, ἀνακάλυψις καὶ ἀναστήλωσις, Ἀθήνα, 1939, ὅπου ἕμως δὲν γίνεται μνεία τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἰατρίδου.

μνει μναίαν εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπὴν¹ ἀναγγιγνόμενον τὴν σχετικὴν ἐκθεσίον του —, αἱ ἐκτιμήσεις πρὸς ἀγορὰν ἀρχαίων, ὡς καὶ πᾶσα ἐν γένει ἀρχαιολογικὴ ἐργασία, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀναθέσεως εἰς αὐτὸν διαφόρων ἐργασιῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν διαφόρων τόνων τῶν Πρακτικῶν τῆς Α.Ε. τῶν χρόνων τούτων. Εἶχε δὲ οὗτος τότε, πλὴν τῆς Διευθύνσεως τοῦ Κ. Μουσείου καὶ διάφορα ἄλλα καθήκοντα· ἦτο μέλος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐφορείας τῆς νεοῦδρουθείσης Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας· εἰς τὸν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον διευθυνθέντα πρὸς ἔγκρισιν Ὀργανισμὸν αὐτῆς, εἰς τὸ ἄρθρον ἔκτου, § α', ἀναφέρεται: «Νὰ συνυπακούηται [ἢ Ἐταιρεία] μετὰ τοῦ ἐφόρου τοῦ κεντρικοῦ μουσείου περὶ τῶν ἀνασκαφῶν, ἀνεγέρσεων ἢ συμπληρώσεων τῶν ἀρχαιοτήτων· διότι οὐδεμία αὐτῶν θέλει ἐνεργεῖσθαι χωρὶς τῆς συγκαταθέσεως καὶ συμπράξεως τοῦ ἀξιωματικοῦ τούτου, τὸν ὁποῖον ἡ ἐφορεία [τῆς Ἐταιρείας] δύναται, ὡςάκις τὸ κρίνει εὐλογον, νὰ προσκαλῆ ὥστε ν' ἀναλαμβάνη καὶ τὴν ἐκτέλεσιν μιᾶς ἢ ἄλλης ἐργασίας, χρηρηγούσα εἰς αὐτὸν καὶ τὰ χρηματικὰ πρὸς τοῦτο μέσα, καὶ λαμβάνουσα ἔπειτα παρ' αὐτοῦ λογαριασμὸν αὐτῶν, διὰ νὰ τὸν καθυποβάλλῃ ἐν καιρῷ εἰς τὴν Ἐταιρίαν»². Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 10520 τῆς 18 Ἰανουαρίου 1837 Β.Δ., τὸ ἐγκρίνον τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐταιρείας, περιλαμβάνονται, μετὰ τῶν ἄλλων, ὠρισμέναι διατάξεις ἐνδιαφέρονσαι διὰ τὸ διερευνώμενον ἐνταῦθα θέμα. Οὕτω, εἰς τὸ ἄρθρον Α'³ ὀρίζεται ὅτι «Ὁ Ἐφορος τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου θέλει συνεννοεῖσθαι μετὰ τῆς ἐφορείας τῆς ἐταιρείας περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν αὐτῆς ἐργασιῶν, καὶ ὅποταν προσκαλεῖται ὑπ' αὐτῆς καὶ αἱ δημόσιοι ἀσχολίαι του τῷ ἀφύρουν καιρὸν ὑπόλοιπον, ν' ἀναλαμβάνη τὴν διεύθυνσιν τινῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς, δίδων μετέπειτα λόγον εἰς αὐτὴν τῆς χρηματικῆς διαχειρίσεως, ἥτις τυχὸν ἐπὶ τούτῳ ἤθελε τῷ ἐμπιστευθῆ». Εἰς τὸ ἄρθρον Β' γράφεται ὅτι «Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπὴ θέλει διευθύνει διὰ τῶν συμβουλῶν τῆς τῆς Ἐταιρείας εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως διὰ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Κ. Μουσείου, ὡςάκις τὸ ζητήσῃ ἢ ἐφορείᾳ». Τὸ ἄρθρον Δ' ὀρίζει ὅτι 100 ἀντίτυπα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος «θέλει δίδεσθαι χάριν εἰς τὴν Ἐταιρίαν, διὰ νὰ διανεμέται εἰς τὰ μέλη τῆς». Εἰς τὸ ἄρθρον Ε' προσδιορίζεται ὅτι «τὰ ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας ἀνευρισκόμενα ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα θέλουν καταγράφεσθαι εἰς τοὺς καταλόγους τῶν Μουσείων ὡς προσφερθέντα ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας». Τέλος, εἰς τὸ ἄρθρον Σ' ἀναφέρεται ὅτι «Ἡ ἐτησίᾳ σύνοψις τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐταιρείας θέλει τυπώνεσθαι ἀνεξόδως εἰς τὴν Βασιλικὴν Τυπογραφίαν».

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν δύο βιβλίων, τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τοῦ Εὐθ. Καστόργη καὶ τοῦ Π. Καββαδία, μὲ θέμα τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, καθίσταται φανερόν, πόσον αἱ οικονομικαὶ δυσχέρειαι τοῦ Ἰδρύματος ὑπῆρξαν ὀδυνηραί. Οἱ συντάχται

1. Συνεδρία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 15 Ἰουνίου 1837, σελ. 3 - 4 χειρογράφων Πρακτικῶν. Αἱ περιόδοι αὐταὶ τοῦ Πιπτάκη εἶναι σαφές ὅτι ἐγένοντο μετὰ τὸ κείμενον τοῦ Πανσανίου ἀπὸ χειρὸς.

2. Βλ. Ὀργανισμὸν τῆς Ἐταιρείας καὶ ἐγγράφον δι' οὗ κοινοποιεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ριζοῦ τὸ περιεχόμενον τοῦ Β.Δ., εἰς Σύνοψιν τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐταιρείας (ἐκδ. Β' 1846) σελ. 12. Εὐθ. Καστόργης, ἔ.ἀ. σελ. 121 κ.έ. Π. Καββαδίας, ἔ.ἀ. σελ. 108 κ.έ. καὶ Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 195 - 198.

3. Ἐμμ. Πρωτοψάλτης, ἔ.ἀ. σελ. 198. Π. Καββαδίας, ἔ.ἀ. σελ. 17.

τῆς Εἰσαγωγῆς δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἀνεύρουν¹ διὰ ποίου ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου ἐδόθη εἰς τὴν Ἑταιρείαν, πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ταμείου τῆς, τὸ δικαίωμα ἀπωλήσεως ἀχρήστων λίθων ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν². Ἡ πώλησις τῶν λίθων τούτων, ὡς ἀναφέρει ὁ Καββαδίας, καὶ ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἐτησίων ἀπολογισμῶν τῶν ἐσόδων τοῦ Ἰδρύματος, μικρὰ μόνον ποσὰ ἀπέφερον εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Ἑταιρείας, ἡ ζημία ὅμως διὰ τὴν ἀρχαιολογίαν πρέπει νὰ ὑπῆρξε μεγίστη, διότι ἀναγκαστικῶς, λόγῳ ἀγνοίας τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἀνυπαρξίας εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους εἰδικῶν τεχνιτῶν, οἵτινες θὰ ἠδύναντο, μὲ τὴν ὑπόδειξιν ἐνὸς πραγματικοῦ ἀρχαιολόγου, νὰ τοποθετήσουν εἰς τὴν θέσιν των τοὺς ἀχρήστους λίθους», πολλὰ μάρμαρα θὰ ἐξεπιούθησαν καὶ οὕτω μνημεῖα ἀρχιτεκτονικά, γνωστὰ σήμερον, ἢ στῆλαι ἀναθηματικαὶ ἢ ἐπιτύμβιαι—τῶν τελευταίων τούτων δὲν εἶναι τυχαῖον ὅτι συνήθως ἐλλείπουν αἱ παραστάδες, βάσεις καὶ ἐπιστύλια—παρέμειναν κολοβὰ ἐν μέρει.

Ἐπειδὴ πολὺς λόγος ἔχει γίνεαι διὰ τὰς ἀτελεῖς γνώσεις τοῦ Πιττάκη, καὶ τότε, ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερον, ἐνῶ ταυτοχρόνως τοῦ ἀπεδόθησαν κακὴ πρόθεσις καὶ ἔλλειψις διαθέσεως πρὸς βοήθειαν τῶν ξένων ἀρχαιολόγων, ὑπὸ τῶν ὁποίων κατεσκευαστήθη, εἶναι χρήσιμον νὰ θιγοῦν ἀκόμη ὠρισμένα θέματα σχετικῶς, μόνον πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας, τοῦλάχιστον εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν πατρίδα τὴν ὁποίαν ἠγάπησεν ἐμμανῶς ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὑπηρετήσας ἀπολύτως ἀνυστεροβούλως αὐτὴν μέχρι τοῦ θανάτου του, παλαίων οὐχὶ μόνον ἐναντίον μυρίων δυσκολιῶν, ἀλλὰ καὶ προσκομμάτων καὶ κακολογιῶν, κυκλοφορηθεισῶν ὑπὸ τῶν συγχρόνων του κυρίως, ἰδίᾳ τῶν Ross καὶ Ραγκαβῆ, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ξένων ἀρχαιολόγων.

Ἀναμφισβητήτως ὁ Πιττάκης εἶχεν ἐλλιπεστάτας γνώσεις, ὡς σπουδάσας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος καὶ μὴ λαβὼν τὴν εὐκαιρίαν νὰ διευρύνῃ τὴν μόρφωσίν του, ἐφ' ὅσον, ὡς καθίσταται σαφές ἐκ τῶν σχολίων τὰ ὁποῖα γράφει ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν, δὲν εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του τὰ ἀναγκαῖα συγγράμματα, ἀλλὰ οὔτε καὶ τὸν χρόνον νὰ τὰ μελετήσῃ, διότι εἰργάζετο νυκθήμερον, ἀσχολούμενος μὲ τὴν περισυλλογὴν τῶν ἀρχαίων ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως του³. Ἐὰν ἠτύχει νὰ ἔχῃ ὡς προῖσταμένους ἀνδρας, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐδείκνουν τὴν διάθεσιν νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς τὴν στερέωσιν τῶν γνώσεών του καὶ νὰ τοῦ ὑποδείξουν ὠρισμένα τεχνικὰ θέματα, ἰδίᾳ κατὰ τὴν δεκαετίαν 1832-1842, καὶ ὁ ἴδιος θὰ εἶχε μάθει περισσότερα πράγματα—διότι ἦτο ἀναμφισβητήτως φιλόπρονος καὶ ἐπιμελής—, καὶ θὰ εἶχεν ἀποφευχθῆ ἢ ἐναντίον του κατακραυγὴ, ἢ ἐκδηλωθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1844⁴, συνεχισθεῖσα δὲ ἔκτοτε ἐντονωτέρα καὶ ἐξευτελιστικὴ, ἀκόμη καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην του ὑπόστασιν.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ σταδίου τοῦ ὁ Πιττάκης ἦτο, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ

1. Ὡς ἐσημειώθη ἤδη τὰ Ἀρχεῖα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας εἶναι ἀκόμη ἀπρόσιτα καὶ ἀμελέτητα.

2. Π. Καββαδίας, ἔ.ἀ. σελ. 46.

3. *Ι.Ε.* 1855, σελ. 1273, σημ. 1: «Ἐγὼ φιλοτιμούμαι νὰ ἀνακαλύπτω, καθ' ἡμέραν ἐργαζόμενος ἰδίαις χερσίν, ἀρχαιοτήτας, (ἀνευρέων τούτας κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς μου, ὅτε ὄλοι οἱ ἐν ὑπηρεσίᾳ παύουσι τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν), καὶ νὰ δημοσιεύω αὐτάς ἀμισθί, πέμπων χάριν τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα πανταχοῦ».

4. Περὶ αὐτῆς κατωτέρω, σελ. 87γ' κ.ε.

πληροφοριῶν, οὐχὶ μόνον πλήρως ἀφοσιωμένος εἰς τὸ ἔργον του· πρῶτα τὸ ἴδιον συνεχίσθη καθ' ὅλον τὸν βίον του, — ἀλλὰ καὶ πρόθυμος διὰ πᾶσαν προσφορὰν χρόνου τῆς ἐπιστήμης. Εἶδομεν, ὅμως, ὅτι ὁ προϊστάμενός του Ross ἀρχικῶς τὸν ἐχρησιμοποίησε ὡς Ἐπιστάτην, ὁ δὲ Παγκαβῆς, βραδύτερον, ὡς ἀρμόδιος ἐπὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν θεμάτων εἰς τὸ Ἰπουργεῖον, δὲν τὸν ἐβοήθησεν εἰλικρινῶς, εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν γνώσεων του, ἀλλ' ἀντιθέτως τοῦ ἀνέθετεν ἀπλῶς πᾶσαν ἐργασίαν ἀναγκαστικῶν καὶ πλῆθος ἄλλων. Τὸ μεγαλύτερον λάθος ἦτο ὅτι δύο ἄνθρωποι μόνον, ὁ Πιττάκης καὶ ὁ Πατριδῆς, ὑπερῆξαν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν τὸ προσωπικὸν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, χωρὶς νὰ καταβληθῇ φροντίς νὰ προσληφθῇ ἢ νὰ τοῦς βοηθήσῃ οὐσιαστικῶς καὶ ἄλλο πρόσωπον. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, προξενεῖ ἐντύπωσιν ὅτι ἐλήφθη μὲν ἡ ἀπόφασις νὰ ἐπεξεργάζωνται καὶ νὰ μελετοῦν ἀρχαιότητας πρὸς δημοσίευσιν οἱ Γ. Αἰνιάν, Κ. Σχινᾶς καὶ Ἱ. Βενθίλος¹, οὗτοι ὅμως οὐδέποτε παρουσίασαν σχετικὴν μελέτην. Ἐκτὸς τούτου, ὁ Παγκαβῆς εἶχεν ἀνυπόβουτον τὸ ὑλικὸν μέρος τῆς συντάξεως τῆς Ἐφημεριδος, τοῦτο ὅμως ἐγένετο μόνον διὰ τὰ τρία πρῶτα φυλλάδια τῆς Α.Ε.², διότι μετὰ τὴν πιθανολογουμένην διάλυσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, οὐδεὶς ἐκ τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων ἐνδιεφέρθη πλέον διὰ τὴν προσφορὰν βοήθειας εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἐφημεριδος, ἢ τοῦλάχιστον ἠσχολήθη μὲ τὴν κρίσιν τῶν πρὸς δημοσίευσιν ἀρθροιδίων. Ἐκ τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς³ ἐμφαίνεται ὅτι καθυστέρησις περὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ ἐσημειώθη, κατὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη τοῦλάχιστον, οὐχὶ κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς ὕλης, ἀλλὰ κατὰ τὴν λιθογράφησιν τοῦ εἰκονογραφικοῦ ὑλικοῦ. Ἐὰν διέθετον καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, — τὰ περισσότερα τῶν ὁμοίων κατεῖχον ἀξιοσημεῖωτον μόρφωσιν (οἱ Κ. Σχινᾶς, Γ. Γεννάδιος, Γ. Αἰνιάν) — ἰδίᾳ ὁ Ἄλ. Παγκαβῆς — τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν ἀποκλειστικῶς, ὡς καὶ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν διὰ τὸ ἔργον τοῦτο ὀλόψυχον ἀφοσίωσιν ἣν κατέβαλεν, ὡς ἐκδότης, ὁ Κ. Πιττάκης, ἐν τῷ μέτρῳ πάντοτε τῶν στοιχειωδῶν ἐπιστημονικῶν του γνώσεων, κυρίως δὲ ἂν ἐξετέλουν πιστῶς τὸν ρόλον του, ὡς μελῶν ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκδόσεως περιοδικοῦ, ὡς θὰ ἐχαρακτηρίζετο ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκείνη σήμερον, πολλὰ ἐκ τῶν λαθῶν τοῦ Πιττάκη θὰ ἀπεφεύγοντο, καὶ τὸ ἐπίπεδον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημεριδος θὰ ἦτο ἀναμφισβητήτως καλύτερον. Οὕτω, πλῆθος ποικίλου χρησίμου ὑλικοῦ, ἐκτὸς τῆς παρουσιάσεως τῶν ἐπιγραφῶν, γραφὲν ὑπὸ τοῦ Κ. Πιττάκη, δὲν θὰ ἤγνωεῖτο μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Προξενεῖ ἐξἄλλου κατάπληξιν διατί, ἐκ τῶν ὑστέρων, ὁ Παγκαβῆς, μὴ συναισθανόμενος ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔφερε τὴν κυρίαν εὐθύνην⁴, κατέκρινε τὸ ἐπίπεδον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημεριδος, γενόμενος οὕτω ὁ κύριος ὑπαίτιος τῆς ἐν-ἀρξεως πολλαπλῶν ἐπικρίσεων ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ξένων κατὰ τοῦ πρώτου ἐλληνικοῦ

1. Περὶ τοῦ Ἱ. Βενθίλου ἐλάχιστα εἶναι γνωστά. Βλ. καὶ σελ. ρκβ', σημ. 2 τῆς Εἰσαγωγῆς ταύτης.

2. Βλ. σελ. ρκε', σημ. 2 τῆς Εἰσαγωγῆς ταύτης.

3. Βλ. ὀγδόην συνεδρίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ 24 Ἰανουαρίου 1938, σελ. 16, χειρογράφων Πρακτικῶν.

4. Βλ. δευτέραν συνεδρίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1837, σελ. 6 χειρογράφων Πρακτικῶν. Κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτὴν ὁ Παγκαβῆς ἀνέλαβε τὰ σχετικὰ καθήκοντα.

ἀρχαιολογικοῦ περιοδικοῦ. Ἡ «Ἀγγελία», ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ πρῶτον τοῦ τεύχους, θεθεῖσα ἐν εἶδει προλόγου, εἶναι λίαν εὐγλωττος, ὡς καταδεικνύουσα σαφῶς τὴν ἀδυναμίαν τὴν ὁποίαν ἠσθάνοντο ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, τόσον δηλαδὴ ὁ Ἄλ. Ραγκαβῆς, ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι, διὰ τὴν διαπραγμάτευσιν ἐπιστημονικῶν θεμάτων εἰς τὸ περιοδικόν. Ἡ «Ἀγγελία», καίτοι δὲν φέρει ὑπογραφήν, ἀναμφιβόλως ἔχει συνταχθῆ ὑπὸ τοῦ Ραγκαβῆ¹. Ἀναφέρεται ἐπὶ λέξει ὅτι: «Εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν ἐπιτροπὴν ἀνετέθη πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ καθῆκον τῆς διὰ τοῦ τύπου ...δημοσιεύσεως τῶν εἰς τὰ μουσεῖα τοῦ κράτους διατηρουμένων ἀντικειμένων. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀναλαμβάνουσα τὴν τοιαύτην ἐπιχείρησιν, γνωρίζει καὶ τὴν σπουδαιότητα καὶ τὰς δυσχερείας ἧλας αὐτῆς, ὧν ἡ πρωτίστη εἶναι ἡ σχεδὸν παντελῆς ἔλλειψις βοηθημάτων ἐπιστημονικῶν, καὶ οὐδ' ἀνεδέχθη, οὐδ' ἐπαγγέλλεται ἄλλο τί, πλην τῆς ἀκριβοῦς μετατυπώσεως τῶν εἰσέτι ἀγνώστων ἢ ἐσφαλμένως ἐγνωσμένων ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων ἀρχαιοτήτων...»², «ἀλλ' ἂν ἀφ' ἐνὸς ἀπέχωμεν ἐξηγητικῶν παρατηρήσεων καὶ διασαφήσεων κριτικῶν, ἀνατιθέμενοι τὰς συζητήσεις ταύτας εἰς ἰκανωτέρους, ἔχομεν ὅμως ἀφ' ἐτέρου τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ ἐργασία μας θέλει ἔχει ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην τὸ προτέρημα τῆς μεγίστης ἀκριβείας περὶ τὴν ἀντιγραφήν, τῆς ὁποίας ἡ ἔλλειψις παρέχουσα ἀγῶνα καὶ δυσκολίας εἰς τοὺς ἀρχαιολόγους, τοὺς φέρει πολλάκις μέχρι τέλους εἰς ἄτοπα συμπεράσματα. Ἀντιγράφοντες ἀπ' αὐτῶν τῶν πρωτοτύπων τὰ ὁποῖα θέλομεν ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ πολλάκις ἀντιπαραβάλλοντες αὐτά, σκοπὸν δὲ τῆς ἐργασίας μας ἔχοντες αὐτὴν καὶ μόνην τὴν ἀντιγραφήν, εἰς τὴν ὁποίαν τακτικῶς μὲν θέλομεν προσθέτει καὶ τὴν περιγραφὴν τοῦ ἀρχαίου ἀντικειμένου... ὅλως δ' ἐκτάκτως καὶ τυχαίως καὶ τινὰς ἐπιστημονικὰς εἰκασίας, ὡσάκις τοιαῦται συμπίπτωσι πρὸ χειροῦ, θέλομεν ἀποβλέπει προπάντων εἰς τὴν ἀκρίβειαν, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ματαίως δὲν θέλομεν καυχᾶσθαι περὶ αὐτῆς»³.

Ἐπομένως, ὀλίγα ἀλλὰ οὐσιώδη ὑπέσχετο, κατὰ τὸν συντάκτην τῆς «Ἀγγελίας» ἡ ἔκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος: «Ἦτοι, τὴν πιστὴν ἀντιγραφήν, σύντομον περιγραφὴν τῶν ἀντικειμένων καὶ ὅλως ἐκτάκτως καὶ τυχαίως καὶ τινὰς ἐπιστημονικὰς εἰκασίας». Τὸ μόνον λάθος τοῦ Πιττάκη ἦτο ὅτι προσέθετεν ἐνίοτε ὠρισμένας «εἰκασίας», αἱ ὁποῖαι, φυσικῶ τῷ λόγῳ, ἐφ' ὅσον δὲν ἐχρησιμοποιοῦν βοηθήματα, πολὺ συχνὰ ἦσαν ἀτελεῖς ἢ ἐσφαλμένα. Διὰ τὸ γεγονὸς ὅμως τοῦτο κύριοι ὑπεύθυνοι ἦσαν τὰ μέλη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἀρχικῶς, καὶ κατόπιν ὁ προϊστάμενος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας Ἄλ. Ραγκαβῆς, οἵτινες δὲν ἐνδιεφέρθησαν νὰ ἀσκήσουν τὸν ἔλεγ-

1. Τοῦτο καθίσταται σαφές ἐκ τοῦ ὅρου τοῦ κειμένου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι εἶναι φανερόν ὅτι τὸ πρῶτον τεύχος τὸ ἐπεμελήθη, ὡς πρὸς τὴν ἐμφάνισίν του, ὁ Ἄλ. Ραγκαβῆς, ἐπιλέξας καὶ τὸ ἐκτυπωθὲν εἰς αὐτὸ σῆμα τοῦ περιοδικοῦ. (Τὸ αὐτὸ σῆμα ἐχρησιμοποίησεν οὗτος καὶ εἰς τὸν α' τόμον τοῦ συγγράμματός του *Antiquités Helléniques*). Ἡ «Ἀγγελία», μεταφρασθεῖσα ἰταλιστῶ, ἀνεδημοσιεύθη εἰς *Bullettino dell' Instituto di Corrispondenza Archeologica* τοῦ 1837, σελ. 207.

2. Αἱ ὑπογραμμίσαις ἐτέθησαν ὑπὸ τῶν συντακτῶν τῆς Εἰσαγωγῆς ταύτης.

3. Περὶ τῆς ἀπόψεως διατυπώνει καὶ ὁ Στεφάνος Κουμανούδης, εἰς ἐκ τῶν σφοδρότερον πολεμίων τοῦ Κ. Πιττάκη, διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἔκδοσιν τῶν ἐπιγραφῶν τὰς ὁποίας ἐξέδωκεν ὁ ἴδιος τὸ ἔτος 1871, ὑπὸ τίτλον: Ἀττικῆς Ἐπιγραφῶν Ἐπιτύμβιοι, ἐκδιδόμενοι ὑπὸ Στεφάνου Ἄθ. Κουμανούδου, Ἀδριανοπολίτου, Ἐν Ἀθῆναις, 1871, Προλεγόμενα, σελ. β' κ.έ.

χον τῶν δημοσιευομένων ἀρθροιδίων, τὸν ὅποιον καὶ εἶχον ἀναλάβει. Βραδύτερον, μόνον κατακρίσεις ἠκούσθησαν ἐναντίον τοῦ Πιττάκη¹, ἐνῶ ἐν ἔθρειπεν ὁ ἰδικὸς του ζῆλος — εἶχε τόσα ἄλλα καθήκοντα εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ὑπηρεσίαν ἢ ἐκδόσεις τοῦ περιοδικοῦ ὅα εἶχε σταματήσει ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ, ὅτε ἢ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ «περιέπεσεν εἰς ἀφάνειαν». Διὰ τοῦς γνωρίζοντας πόσον τεράστιος κόπος ἀπαιτεῖται, ἀκόμη καὶ σήμερον, διὰ τὴν ἐκδόσιν ἐνὸς ἀρχαιολογικοῦ περιοδικοῦ, παρὰ τὰς ποικίλας εὐκολίας τὰς ὁποίας διαθέτει ἡ τυπογραφία τῶν ἡμερῶν μας, μόνον θαυμασμὸς καὶ δέος δύναται νὰ γεννηθῇ καὶ δι' αὐτὴν τὴν πλευρὰν τῆς δραστηριότητος τοῦ Πιττάκη, ὅστις μὲ ἐπιμονὴν καὶ ἀροσίωσιν συνέχισε νὰ ἐκδίδῃ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα μόνος, ἄνευ τῆς βοήθειας ἑτέρου τινός, διὰ τῶν ἰσχυρῶν ἐπιστημονικῶν του δυνάμεων, ἀκούσας, ἀντὶ ἐπαίνων μόνον κατακρίσεις ἢ καὶ μειωτικὰ δι' αὐτὸν σχόλια. Μόνον ὁ Ἰατρίδης ἐχρησιμοποιήθη ἐπωφελῶς², ὡς συμβοηθὸς τοῦ Ἐφόρου, ἀλλὰ καὶ οὗτος μόνον μέχρι τοῦ 1844, ὅτε, διὰ λόγους οἰκονομίας, κατηργήθη ἡ θέσις του, ὡς νὰ ἦτο περιττὴ. Ἐτοποθετήθη τότε ὡς διδάσκαλος τῆς καλλιγραφίας καὶ τῆς ἰχνογραφίας εἰς τὸ γυμνάσιον τοῦ Ναυπλίου, ὁπότε μὴ ἀποδεχθεὶς τὸν νέον διορισμὸν παρήτήθη τῆς Ὑπηρεσίας, ἰδιωτεύσας ἕκτοτε³, ἐνῶ τρι-

1. Βλ. πλὴν ἄλλων καὶ ὅσα περὶ Πιττάκη ἔγραψεν ἐσχάτως ὁ Γ. Φαρμακίδης, κατακρίνων ὅχι μόνον τὴν καθυστέρησιν τῆς ἐκδόσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν γένει ἐργασίαν τοῦ Κ. Πιττάκη (σελ. 161, 190-191, 309-310 καὶ ἀλλαγῶν σποράδην). Ἐνδιαφερόμενος ὁ συγγραφεὺς νὰ ἀποκλιτῆσθαι, εἰς τὸ περὶ Ἰατρίδης ἔργον του, τὸν ζωγράφον δι' ὅσα φοβερὰ εἶχον ἐκτοξευθῆ ἐναντίον του, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ προβάλλῃ τὴν ἀναμφισβήτητον συμβολὴν του εἰς τὴν ἐκδόσιν τοῦ περιοδικοῦ, παρεσύρθη εἰς τὰς περὶ Πιττάκη κρίσεις του, ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ραγκαβῆ ἀλλὰ καὶ ὑπὸ διαφόρων ξένων, γραφόντων, χωρὶς νὰ καταγίῃ ἰδιαιτέρως μὲ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας. Βλ. ἐπίσης W. Larfeld, Handbuch der griechischen Epigraphik, I, σελ. 86, ὅπου πλὴν τῶν ἰδικῶν του κατὰ τοῦ Πιττάκη ἐπικρίσεων, προσθέτει καὶ τὰς ἀδίκους, ἐπίσης, γνώμας τῶν Böekh καὶ Köhler.

2. Εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Ταχυδρόμον, ἐκδιδόμενον εἰς δύο γλώσσας, ἑλληνικὴν καὶ γαλλικὴν, φύλλον 41 τῆς 9 21 Ὀκτωβρίου 1836, σημειοῦται: «Συνηγᾶται τοῦ κ. Πιττάκη διορίσθη ὁ κ. Ἰατρίδης, ὅστις εὐφυὴς ζωγράφος ὢν, ἐνσχολεῖται πρὸ πολλῶν ἡδῆ ἐτῶν εἰς τὸ νὰ ἰχνογραφεῖ μὲ πολλὴν χάριν καὶ ἐπιτηδεύματα τὰ ἀγάλματα, τὰ ἀγγεῖα καὶ τὰς ἐπιγραφάς».

3. Ἡ Γραμματεία τῆς Παιδείας, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23878 ἐγγράφου τῆς ὑπογραφομένου ὑπὸ τοῦ Μ. Σχινῆ, τοῦ ἀνήγγειλεν ὅτι ἠῤῥησε τὸν μισθὸν του, ὁ ὅποιος εἶχε περιουσιῶς προσφάτως εἰς 120 δρχ. (βλ. ἐγγράφον ὑπ' ἀριθ. 19919 ἀπὸ 24 Ἰουλίου 1843 τῆς Γραμματείας τῶν Ἑκκλησιαστικῶν πρὸς τὸν Ἰατρίδην — ὑπάρχει εἰς τὸν συνταξιοδοτικὸν του φάκελλον — καὶ εἰς τὴν ἐφημερίδα .Πῶν τῆς 4 Ἀυγούστου 1843), διότι ἡ Κυβέρνησις εὐρέθη τότε εἰς ἀδυναμίαν νὰ πληρώσῃ τὴν ὀφειλομένην δόσιν τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων — χορηγηθέντος ὑπὸ τὴν ἐγγράψιν τῶν τριῶν προστατῶν δυνάμεων. Τὸ 1838 εἶχον δοθῆ τὰ ὑπόλοιπα 20 ἑκατομμύρια, ἦτοι τὸ τελευταῖον τμήμα τοῦ δανείου, διότι τὰ πρῶτα 40 ἑκατομμύρια ἐξ αὐτοῦ εἶχον κατασπαταληθῆ ὑπὸ τῶν Βασιλέων τῆς Ἀντιβασιλείας. Εἰς τὸ προαναφερθὲν ὑπ' ἀριθ. 23878 ἐγγράφον τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας πρὸς τὸν Ἰατρίδην, προστίθεται ὅτι αὐτὴν βασιλικὴν αὐτῆν χάριν [τῆς αὐτῆς ἐπιμελείας καὶ τιμωρίας. . .]. Κατόπιν τούτου, ἀπροσδοκῆτως, τελείως, μετὰ 11 μῆνας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 28118 ἐγγράφου τῆς 4 Νοεμβρίου 1844 τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας Ἰ. Κωλέττη, ἐγνωρίζετο εἰς τὸν Ἰατρίδην ὅτι ἀδυναμεῖ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3831 ἀπὸ 2 Νοεμβρίου ἐ.ε. Β. Διατάγματος διορίσθητε, Κύριε, διδάσκαλος τῆς καλλιγραφίας καὶ ἰχνογραφίας εἰς τὸ ἐν Ναυπλίῳ Γυμνάσιον». Ἐκ σειρᾶς ἔθρων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ κατάστασις τῶν προηγουμένων λειψάνων» δημοσιευθέντων εἰς τὴν ἐφημερίδα .Πῶν, μετὰ 18 Ὀκτωβρίου 1844 καὶ Ἰανουαρίου 1845, ἐμφαίνεται ὅτι εἶχον ἀνασταλῆ αἱ πιστώσεις δι' ἀνακαρξία, διεγράφη δὲ ἐκ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὸ κονδύλιον αἰκῆ

τοχρόνως, κατόπιν τῆς διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος περικοπέσης δαπάνης, διεκόπη καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ περιοδικοῦ. Διὰ τῶν γραμμῶν σειρᾶς ἄρθρων τῆς ἐφημερίδος Αἰῶν¹. Θεωρουμένων ὅτι συνετάχθησαν ὑπὸ τοῦ Κ. Πιττάκη—ἔχοντος φιλικούς δεσμούς μετὰ τοῦ ἐκδότου τῆς Ἰ. Φιλήμονος²—ὡς καὶ τῶν ἐν γένει ὀλίγων συναφῶν πληροφοριῶν, ἰδίᾳ ὅμως ἐξ ὠρισμένων γεγονότων, καθίσταται σαφές πῶθεν προῆλθε, τόσον ἡ παῦσις τοῦ Ἰατρίδῃ, ὅσον καὶ ἡ κατάργησις τῆς Α.Ε.

Ὁ πανίσχυρος Ἰ. Κωλέττης ἀναλαβὼν τὴν πρωθυπουργίαν ἐγένετο προσωρινῶς καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως: πολὺ ἀπεῖχεν ὅμως ἀπ' τὸν φιλοδίκαιον Ἰ. Ρίζον³, ὅστις ἐγνώριζεν ἄριστα τὴν εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ὑπηρεσίαν προσφορὰν καὶ τοῦ Πιττάκη καὶ τοῦ Ἰατρίδῃ. Ὁ Ἰ. Κωλέττης ἐξελέγη τὸν Μάϊον τοῦ 1844 καὶ πρόεδρος τῆς «Ἐφορείας» τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας⁴. Ἀσφαλῶς θὰ ἐπηρεάσθη οὗτος ἐκ τῶν διαφόρων πικροχόλων σχολίων, τὰ ὅποια θὰ ἐξετόξευε συνεχῶς ἐναντίον τοῦ Πιττάκη, ὁ ὁμότεχνός του Ἀλ. Ραγκαβῆς⁵. Ἡ κακὴ διάθεσις τοῦ Κωλέττη ἀπέναντι τῶν δύο κρατικῶν ἀρχαιολογικῶν ὑπαλλήλων—τοῦ Πιττάκη καὶ τοῦ Ἰατρίδῃ—πρέπει νὰ ἠυξήθη καὶ ἐξ αἰτίας διαφόρων εἰσηγήσεων προερχομένων ἐκ τοῦ πολιτικοῦ γραφείου τοῦ Ὅθωνος, ὅπου ἐξηκολούθει νὰ συγχάζη, καὶ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου παῦσιν του, ὁ L. Ross, παραμένων, ὡς ἀνεφέρθη ἤδη ἀνωτέρω, ἀκόμη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οὗτος ἀσφαλῶς, ἐριστικὸς καὶ μνησικακὸς ὡς ἦτο, δὲν θὰ παρέλειπεν εὐκαιρίαν νὰ μὴ ὀμιλήσῃ ἐναντίον τοῦ Πιττάκη καὶ τοῦ Ἰατρίδῃ, ἐπηρεάζων οὕτω καὶ τὸν κύκλον τοῦ γραφείου τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ τὸν ἴδιον τὸν βασιλέα⁶. Ὅμως, ἡ κακοδαιμονία τῶν δύο ἀρχαιολογικῶν ὑπαλλήλων

τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος» ἦτις, ἐν τούτοις, κατὰ τὸν συντάκτην τοῦ ἄρθρου τοῦ Αἰῶνος, ἐστοίχизεν εἰς τὸ δηλοῦσιν μόνον 400 δρχ. τὸν χρόνον.

1. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. ρλγ', σημ. 3. Ἡ ἐφημερίς πρόετρεπε τὴν Κυβέρνησιν «νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ συντάκτης αὐτῆς νὰ δημοσιεύῃ ἅπαντα ταῦτα [τὰ ἀρχαῖα] εἰκονογραφικῶς καὶ μὲ τὰς λεπτομερεστέρας περιγραφὰς τῶν μνημείων τούτων».

2. Οὗτος εἶχε προτείνει νὰ καταλάβῃ ὁ Πιττάκης τὴν θέσιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἀρχαιολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἀντὶ τοῦ διορισθέντος Ross. Εἰς τὸν Αἰῶνα τῆς 21 Ἀπριλίου 1843 σημειοῦται: «Ἐδημοσιεύθη τὸ Πρόγραμμα τῶν κατὰ τὴν θερινῶν ἑξαμηνίων τοῦ 1843 παραδοθησομένων μαθημάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ὅθωνος. Βλέπομεν ἐντούτοις καθηγητὴν τῆς ἀρχαιολογίας τὸν κ. Ρός. Τάχα δὲν θὰ ἦτο προτιμότερον καὶ ὠφελιμότερον καὶ διὰ τοὺς μαθητὰς καὶ διὰ τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον νὰ παρέδιδεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὁ κ. Πιττάκης, ὁ ὁποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπηρετήσῃ ἀμισθὶ ἐπὶ τῆς ἑδρας τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τριετίαν, ἐνῶ ὡς Ἐφορὸς τῶν Ἀρχαιοτήτων μισθοῦται δρχ. 230 κατὰ μῆνα!». Βλ. Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 260, σημ. 11.

3. Βλ. Π. Καββαδίου, ἔ.ἀ. σελ. 19. Βλ. ἐπίσης, Ἐπ. Κυριακίδην, ἔ.ἀ. τόμ. 1, σελ. 520 κ.έ.

4. Βλ. Εὐθ. Καστόρχην, ἔ.ἀ. σελ. 26, ὅπου κρίνει ὀρθῶς τὸν Ἰ. Κωλέττην, ὡς ἀκατάλληλον διὰ τὴν Προεδρίαν τῆς Ἐταιρείας, ἦτις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἐγνώρισε μεγάλην κατάπτωσιν. Βλ. καὶ Π. Καββαδίου, ἔ.ἀ. σελ. 24-25, ὅπου ὁμοίως τονίζεται ὅχι μόνον ὁ κίνδυνος, ὃν διέτρεξεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Κωλέττη ἡ Ἐταιρεία, ἀλλὰ καὶ ἡ παντελής ἀπουσία του ἐξ αὐτῆς.

5. Ἦτο παλαιὸς γνώριμος τοῦ Κωλέττη, ἀπὸ τῶν Αὐγουστιναικῶν ἡδῃ, ὅποτε εἶχε καταφύγει εἰς τὸ ἐν Περαχώρα στρατόπεδον ἀλλὰ καὶ μετέπειτα διετήρησε μετ' αὐτοῦ στενάς σχέσεις. Βλ. σχετικῶς Ἀλ. Ραγκαβῆν, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. 1, σελ. 308 κ.έ. καὶ 2, σελ. 135.

6. Ἦδη τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1843, πρὸ τῆς παύσεώς του ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου, εἶχε δημοσιεύσει πραγματικὸν λίβελλον ἐναντίον τοῦ Πιττάκη, τὸν ὁποῖον ἐχαρκτηρίζεν ὡς «ἀμόρφωτον» καὶ ἀποτυχημένον ἐκδότην τοῦ ἑλληνικοῦ

δὲν ὑπῆρξεν ἀποκλειστικὸν ἔργον τοῦ Ross, παρ' ὅλον ὅτι ὁ Γ. Φαρμακίδης αὐτὴν τὴν θέσιν ὑποστηρίζει¹. Ἀσφαλῶς, ἢ ἐπίθεσις τοῦ Ross ἐναντίον ἀμφοτέρων θὰ ἔπαιξε ρόλον εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ὁθωνος διαμόρφωσιν κακῆς περὶ αὐτῶν γνώμης. Κατὰ βῆσιν, ὅμως, κύριος ὑπαίτιος τῆς δυσφημίσεως τῶν ἀλλὰ καὶ τῆς περιουσίας τοῦ κινδύνου τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐφημερίδος, ἦτο σαφῶς ὁ Ραγκαβῆς, ὅστις ὑπῆρξεν οὐχὶ μόνον κακὸς πληροφοριοδότης, ἀλλὰ καὶ ὑποκινητὴς ἀστυροστάτης καὶ ἴσχυ ἀδίκου «Ἐισσηγητικῆς Ἐκθέσεως» συνταχθείσης ὑπὸ τοῦ Ἰ. Κολέττη κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1844². Εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν ἀναφέρονται στοιχεῖα τὰ ὅποια μόνον ὁ Ραγκαβῆς ἠδύνατο νὰ γνωρίζῃ, ἐπομένως καὶ νὰ ἔχη ὑποβάλῃ εἰς τὸν Ἰ. Κολέττην. Περιεῖχοντο ἐπίσης εἰς αὐτὴν σφοδραὶ ἐπικρίσεις κατὰ τοῦ Πιττάκη καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, πράγματα τὰ ὅποια καὶ πάλιν ὁ Ραγκαβῆς ἐσκέπτετο καὶ ἐξεστῶριζεν, οὐδέποτε ἀναλογισθεὶς ὅτι διὰ τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ κῆτος ὁ ἴδιος ὡς ὁ κύριος ὑπεύθυνος. Οὕτω εἰς τὴν «Ἐισσηγητικὴν Ἐκθεσιν» ἀνεφέρετο ἐπὶ λέξει, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὸ Α' ἄρθρον: «Ὁ Ἐφόρος τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου, εἰς τὸν ὅποιον, νομίζω, περιωρίσθη καὶ συνεκεντρώθη ἡ ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία³, μένων τρόπον τινὰ ἐλεύθερος καὶ σχεδὸν πραγματικῶς ἀνεύθυνος, δὲν παρέδωκε ποτὲ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καταλόγους τῶν ἀρχαιοτήτων, καὶ διαταχθεὶς δὲ ἐσγράψαι νὰ τοὺς συντάξῃ, μέγρι τῆς σήμερον δὲν τὸ κατώρθωσεν»⁴. Εἰς τὸ Β' ἄρθρον σημειοῦται ὅτι: «Ἄν καὶ ἐδαπανήθησαν πάρα

ἀρχαιολογικοῦ περιοδικοῦ κατακρίνων δηγτικώτατα ἐπίσης καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Ancienne Athenes ὡς κοινῶν. Ἐπιρρην ἐπίσης τὸν Ἰατρίδην, διὰ τὰ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι σχέδιά του, γράφων περὶ αὐτῶν ὅτι δὲν ἔσαν ἀκριβῆ.

Οἱ βαρεῖς χαρακτηρισμοὶ ἦσαν ἐσκεμμένοι, διότι, ἐν συνεχείᾳ, συνίστα νὰ ἀντικατασταθῇ τότε ὁ Κ. Πιττάκης ὑπὸ τοῦ Ἄλ. Ραγκαβῆ. Καὶ τοῦτο διότι ὁ Ross εἶχεν ἤδη ἀντιληφθῆ ὅτι καὶ ἡ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν θέσις τοῦ ἐκινδύνευεν, ὅθεν προσεπάθησε νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ κινδύνου, προτείνων τὸν Ραγκαβῆν, τὸν πιθανότερον ἀντικαταστάτην του, ὡς τὸν μόνον ἄξιον τότε νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ Ἐφόρου τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου, εἰς τὴν ὅποιαν κακῶς κατὰ τὴν γνώμην του εὗρισκετο ὁ Κ. Πιττάκης. Βλ. τὸ ἄρθρον τοῦ Ross, εἰς τρεῖς συνεχεῖς, ὑπὸ τὸν τίτλον: Über den gegenwärtigen Zustand der Altertümer in Griechenland, με ὑπογραφὴν ἐν ἅπλῳ Δ, εἰς Beilage zur Augsburger Allgemeinen Zeitung, φύλλα 28-30, τῆς 28, 29 καὶ 30 Ἰανουαρίου 1843. Ὁ Πιττάκης ἀπήντησε δι' ἀνομόμου ἐπιστολῆς του εἰς τὸν Πῶνα τῆς 3 Μαρτίου 1843, κατονομάζων σαφῶς ὡς ἐμπνευστὴν τοῦ ἄρθρου τὸν Ross. Βλ. ἐπίσης Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 262 - 266, ὅπου τὸ θέμα ἀναλύεται διεξοδικῶς, καὶ ὅπου ὑποστηρίζεται, δι' ὀρθῶν επιχειρημάτων, ὅτι ὁ Ross ἦτο οὐχὶ ἀπλῶς ὁ ἐμπνευστὴς ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου. Ὁ Γ. Φαρμακίδης ἀποδίδει κυρίως εἰς τὸ πολιτικὸν γραφεῖον τοῦ βασιλέως, ὡς καὶ εἰς τὸ δυσφημιστικὸν ἄρθρον τοῦ Ross, τὴν κακὴν μεταχείρισιν, τῆς ὅποιας ἐτύχεν ἐντὸς ὀλίγου ὁ Πιττάκης, ἀλλὰ καὶ τὴν μετῴθεσιν τοῦ Ἰατρίδου εἰς ἄλλην θέσιν, τὸ 1844.

1. Βλ. Γ. Φαρμακίδην, ἔ.ἀ. σελ. 265 - 266.

2. Βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ἀ. σελ. 199-200, ἀριθ. ἐγγράφου 169, ὅπου δημοσιεύεται αἱ Ἐισσηγητικὴ Ἐκθεσις αὐτῆ, ὑπάρχουσα εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Ἀνατοβουλίῳ τῆς Γραμματείας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

3. Τοῦτο ἦτο πραγματικὸν γεγονός, δὲν ἦτο ὅμως ὑπεύθυνος δι' αὐτὸ ὁ Πιττάκης, ἀλλὰ ἡ Γραμματεία τῆς Παιδείας.

4. Τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς «Ἐισσηγητικῆς Ἐκθέσεως» τοῦ Κολέττη, προξενεὶ ἀπορίαν καὶ ὀδύνην εἰς πολλὰ ἐρωτηματικὰ διὰ τὴν ἐξακριβώσιν ὅμως τῆς πραγματικότητος δὲν ὑπάρχον ἀκριτὰ στοιχεῖα, οὕτως ὥστε νὰ κατανοηθῇ ἡ ἀνωτέρω φράσις τοῦ Κολέττη. Οὕτω, π.χ. εἰς ἄρθρον τῆς δευτέρας ἐκδομένης εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ γερμανικὴν ἐφημερίδος ἢ Ἐλλάς τοῦ Νοεμβρίου 1836, ἐδημοσιεύθη εἰδησιαί, μετὰ τὴν περὶ τὸν Ross, ἀναφέρουσα ἐπὶ λέξει τὰ κάτωθι: «Ὁ ἀξιότιμος πολίτης κύριος Πιττάκης κατατάσσεται πᾶσαν σπουδὴν διὰ νὰ τακτοποιησῇ τὰ ἀνα-

πολλά χρήματα εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, δὲν ἔφερον ὅμως κανὲν λόγου ὀπωσοῦν ἄξιον ἀποτέλεσμα, διότι τὰ πάντα ἔγιναν ἀμεθόδως καὶ κατὰ τύχην¹. Εἰς τὸ Γ' ἄρθρον ἀναγράφεται: «Ἡ ἐν μέρει μόνον ἐπιχειρηθεῖσα ἀνασκαφὴ ἔγινε κατὰ τρόπον πάντῃ ἄτεχνον καὶ σχεδὸν γελοῖον...». Εἰς τὸ Δ' ἄρθρον διατυπῶνται ἡ κατάκρισις ὅτι «τὰ ἀρχαῖα καὶ κομψὰ τοῦ Φειδίου ἀνάγλυφα κεῖνται ἐκτεθειμένα εἰς τὴν ἐπήρειαν τῶν μεταβολῶν τῆς ἀτμοσφαιράς καὶ ἀδικόπως διαφθείρονται, ἐκτὸς τῆς λώβης, τὴν ὁποίαν πάσχουσιν ἀπὸ τὰς χειρᾶς αὐτὰς κακοβούλων καὶ φθονερῶν ἀνθρώπων...». Εἰς τὸ Ε' ἄρθρον προχωρεῖ ἡ ἐπίκρισις εἰς θέμα, τὸ ὁποῖον ὁ Ραγκαβῆς ἠδύνατο νὰ ἔχη ἀντιμετωπίσει κατὰ τὰς ἐν τῇ Ἀκροπόλει μεταβάσεις του, ἐφ' ὅσον, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἴδιος, συνεχῶς μετέβαινεν ἐκεῖ πρὸς ἀντιγραφὴν τῶν ἐπιγραφῶν, τῶν ἐκδοθεισῶν τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰς τὰς Antiquités Helléniques². Οὕτω γράφεται εἰς τὴν «Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν»: «Ἐντὶ τοῦ οὐσιώδους καὶ προὔργιαιτάτου τούτου ἔργου, ὁ Ἐφορος τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου περιωρίσθη νὰ συντοιχίσῃ φύρδην μίγδην καὶ ἀδιακρίτως διάφορα τεμάχια, ἄλλα μικρᾶς ἀξίας καὶ διαφόρου ἐποχῆς καὶ τέχνης. Ἐφρατάσθη δὲ προσέτι καὶ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Παρθενῶνος, ὅθεν τοὺς ὀλομαρμάρους τοίχους ἐπεσκεύασεν ἀπειροκά-

καλυπτομένας καθ' ἐκάστην ἀρχιότητος. Πύχαριστήθημεν μεγάλως βλέποντες τέλος πάντων ἀκριβῆ κατάλογον τῶν εὑρεθέντων πραγμάτων. . .». Ὁ Ραγκαβῆς, ἀντιθέτως, εἰς τὸν πρόλογον τοῦ β' τόμου τῶν Antiquités Helléniques (σελ. III), κατακρίνων τὸν Πιττάκην δι' ἔλλειψιν φροντίδος διὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ τακτοποίησιν τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως εὑρεθεισῶν ἐπιγραφῶν, σημειοῖ: «De tous ces fragments, il n'a jamais été publié... que je sache, un catalogue quelconque; M. Iatridès, un ancien et très habile employé du Musée (εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του, βραδύτερον, ὁ ἴδιος τὸν ἀποκαλεῖ «μέτριον ζωγράφον», ὡς ἀνεφέρθη) en avait commencé un sous la direction de M. Ross; mais ce travail a été égaré, et on ne le recommença jamais». Δημιουργεῖται κατ' ἀρχὴν ἡ ἀπορία, πῶς ἦτο εἰς τὴν πραγματικότητά ὁ συντάκτης τοῦ καταλόγου τῶν ἀρχαιοτήτων, ὁ Πιττάκης ἢ ὁ Ἰατρίδης, ἐφ' ὅσον ὁ Ἰατρίδης δὲν ἐγνώριζεν ἀρχαιολογίαν, ἢ δὲ περὶ τούτου γνώμη τοῦ Ross ἦτο κακὴ. Ἄν ὅντως συνέτασσε κατάλογον ὁ Ἰατρίδης, τοῦτο, λόγῳ τῆς ἀδυναμίας τοῦ ζωγράφου δι' ἐργασίαν αὐτοῦ τοῦ εἶδους, πρέπει νὰ ἐγίνετο καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ Ross. Εἶχεν ὅμως ὁ Γερμανὸς σοφὸς τὸν καιρὸν καὶ τὴν ὑπομονὴν νὰ ὑπαγορεύῃ τὸν κατάλογον τοῦτον; Πιθικώτερον φαίνεται ὅτι θὰ ἀνέθεσεν εἰς τὸν Πιττάκην, ἢ καὶ εἰς τὸν Ἰατρίδην ὁμοῦ, τὴν σύνταξιν καταλόγου· οὗτος θὰ πρέπει νὰ ἔγινε, χωρὶς ἀμφιβολίας, ὑπὸ τοῦ Πιττάκη, τοῦ μόνου, ἐκ τῶν δύο, σχετικῶς ἱκανοῦ νὰ συντάξῃ τοιοῦτον κατάλογον. Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Ross καὶ τὸν φοβερὸν φόρτον ἐργασίας, τὸν ὁποῖον εἶχεν ὁ Πιττάκης, μόνος Ἐφορος ἀρχαιοτήτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἀσφαλῶς δὲν θὰ διέθεσεν οὗτος χρόνον, πλὴν τῶν ἄλλων του ὑποχρεώσεων, νὰ συντάσῃ καὶ κατάλογον τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Κ. Μουσείου. Ἐπομένως καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, ὁ Κωλέττης, ἢ μᾶλλον ὁ ὑποβουλευὴς τῶν θεμάτων τούτων Ραγκαβῆς, ἦτο ἄδικος.

1. Εἶχε ποτὲ ἡ προϊσταμένη ἀρχή, δηλ. ὁ Ross καὶ μετέπειτα ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ ἢ ὁ ἴδιος ὁ Ραγκαβῆς, ὑποδείξει τὴν ὀρθὴν μέθοδον ἀνασκαφῶν εἰς τὸν Πιττάκην; Τὰς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνασκαφὰς εἶχεν ἀναλάβει ὁ Ross ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ του, συνέχισε δὲ αὐτὰς ὁ Πιττάκης, ὑποβάλλων ὅμως εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπὴν σχετικὰς ἐκθέσεις, ὡς καὶ τὰς σκέψεις του περὶ τῆς μελλοντικῆς των πορείας, ὅποτε τὰ πεπαιδευμένα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἠδύνατο νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις των, ἰδίᾳ π.χ. μετὰ τὴν ἐπὶ τύπου μετάβασιν των, διὰ νὰ λάβουν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ μεταγενεστέρου ἀνωφλίου τῆς Δ. πύλης τοῦ Παρθενῶνος. Βλ. Πρακτικὰ τῆς ἐνάτης συνεδρίας ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1838 τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς τὰ χειρόγραφα Πρακτικὰ τῆς.

2. Ὁ Πιττάκης ὑπεστήριζεν, καὶ πρέπει νὰ ἦτο ἀληθές, ὅτι «ὁ Κ. Ραγκαβῆς, ὅταν ἐγίνοντο αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν σπανίως ἀνήρχετο» (A.E. 1853, σελ. 694, σημ. 1). Βλ. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ὅσα ἀντίθετα γράφει ὁ Ραγκαβῆς: «Πολλάκις τρίς καὶ τετράκις τῆς ἡμέρας ἀνηρχόμην εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. (Ἀπομνημονεύματα, τόμ. 2, σελ. 120).

λως με όπτις πλίνθους, προσράψας εις Βασιλικήν πυρρυσάν γλαυύδα καταβόπανον! 1) Διά τήν επανόρθωσιν τῶν κακῶν αὐτῶν «τά όποια καθ' ἡμέραν παρατηροῦσι καί μέμφονται οἱ ξένοι ἀρχαιολόγοι, οἷον ὁ κ. Lebas» εἰς ποῖον ἐλέγοντο πάντα ταῦτα εἶναι σαφές· πάντως ὁ Lebas δὲν ἐπεσκέπτετο τὸν Κολέττην, διὰ τὴν τοῦ λέγει σχετικῶς προστίθεται εἰς τήν ἰδίαν ἐκθεσιν, ὅτι ὁ Ὑπουργὸς ἐνόμισεν ἀναγκάσιον τὴν διορίσιν ἀρχιτέκτονα τῶν ἀρχαιοτήτων ἐπιλέξαι ἄνθρωπον τιμηθέντα καὶ εἰς τήν Εὐρώπην διὰ τὰς περὶ τήν τέχνην ἐπιστημονικὰς γνώσεις του», τῶν κ. Ἀύσανδρον Καυτανζόγλου 2).

Περαιτέρω προβαίνει ὁ Κολέττης εἰς πρότασιν ἰδρύσεως Ἐπιμελητηρίου τῶν ἀρχαιοτήτων, αὐτοῖον ὑπάρχει εἰς τήν Ρώμην, Νεάπολιν καὶ ἄλλοις, ἐσχάτως δὲ συνηστάθη καὶ εἰς τῆς Γαλλίας τήν μητρόπολιν· διότι συγκεκριμένον ἐξ ἀνδρῶν φιλολόγων καὶ φιλοπόνων θέλει βουλευέσθαι τακτικῶς περὶ πάντων τῶν συμφερόντων τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας». Ἐν τέλει, δίδεται ἡ χρηστικὴ βολή εἰς τὸν Κ. Πιπτάκη: «Ἐκδιδομένη δὲ παρ' αὐτῶν (τῶν μελῶν τοῦ Ἐπιμελητηρίου) καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφομερίς (ἂν κριθῇ ἀναγκασία) 3) θέλει παύσει τὰ κλητὰ τῶν οἰκτῶν καὶ τῶν γέλωτα πάντων τῶν ἀρχαιολόγων καὶ μάλιστα τῶν τῆς μουσικοῦ Γαλιανίας, καθὼς τοῦτο ἔγινε μέχρι τοῦδε διὰ τοὺς παραλογισμοὺς καὶ τὴν ἀμάθειαν τῶν γραφομένων, ἡ θέλωσι παύσει τὰ δαπανῶνται χιλιάδες δραχμῶν εἰς τὴν ἐκδοσίν τῆς 4)».

Ἀποτέλεσμα τῆς Ἐπιστημονικῆς ταύτης Ἐκθέσεως ὑπῆρξε τὸ Β.Δ. τὸ ἐκδοθὲν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1844 - εἶναι ἄγνωστος ἡ ἀκριβὴς ἡμερομηνία του - «πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἄρθρων 29 καὶ 34 τοῦ περὶ Ἀρχαιοτήτων νόμου, κατὰ πρότασιν τοῦ Ἐπιμετῆρου Ὑπουργοῦ Ἐκ[λησιαστικῶν] καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» 5). Δι' αὐτοῦ «συνιστᾶται Κεντρικὸν Ἐπιμελητηρίου τῶν Ἀρχαιοτήτων, συγκεκριμένον δι' ἓν ἔτος ἐκ τῶν ἀκολούθων μελῶν: 1. τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων 6), 2. τοῦ Ἀρχιτέκτονα τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Α. Καυτανζόγλου 3), 3. τοῦ Ἐφόρου τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου κ. Κ. Πιπτάκη 4), 4. τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κ. Θ. Μανούση 5), 5. τοῦ δικηγόρου καὶ καθηγητοῦ αὐτόθι κ. Π. Καλλιγῆ 6), 6. τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Γυμνασίῳ Ἀθηνῶν κ.

1. Ἄν ὄντως εἶχον οὕτω τὰ πράγματα, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὄφειλε νὰ ἀσκή ἀνελλιπῶς ἐλεγχον ἢ ἴσο ἀνεπαρκτον; Εἶχε παραχωρηθῆ εἰς τὸν Κ. Πιπτάκη ὡς συναρχιτέκτονα, ὡς ὑπῆρχον πάλαιότερον συγκεκριμένον μετὰ τοῦ Ross οἱ προαναφερθέντες τρεῖς ξένοι ἀρχιτέκτονες; Τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι ὁ ἀρχιτῆς Πιπτάκης ἐνῆργει ὅπως τοῦ ἦτο δυνατόν, ἔχων ἀρεθῆ τελείως μόνος εἰς τὰ πάντα.

2. Βλ. περὶ αὐτοῦ Κ. Μπίρην, Ἱστορία τοῦ Ἑθνικοῦ Μετσόβειου Πολυτεχνείου (1836 - 1916), Ἀθήναι, 1957, σελ. 73 κ.ε. Τοῦ αὐτοῦ, Αἰ Ἀθήναι ἀπὸ τοῦ 19ου εἰς τὸν 20ον αἰῶνα, Ἀθήναι, 1966.

3. Ἡ παρατήρησις αὕτη, ἂν ἦτο ἀτομικὴ τοῦ Κολέττη, μειώνει τὴν νομιμότην του, διότι οὕτω λόγος ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ, ὅτι ἡ ἐκδοσις ἀρχαιολογικοῦ περιοδικοῦ ἦτο ἀπαραίτητος. Ἀποτελεῖ πάντως ἡ φράσις τοῦ αὐτοῦ ἀπόδειξιν τῆς περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ πράγματα ἀγνοίας του.

4. Φαίνεται σαφῶς ὅτι τὸ θέμα εἶχεν ὑποβληθῆ κακοβούλως καὶ ἀνακριβῶς πρὸς τὸν Ὑπουργόν, διότι, ὡς ἀνεφέρθη ἔδω, ἡ δημοσιοποιεῖσα εἰς τὸν Πάριον ἐπιστολὴ ἀνέφερεν ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἔσαν μόνον 400 δραχ. ἐτησίως (βλ. ἀνωτέρω σελ. ρλγ'-ρλδ', σημ. 3).

5. Βλ. Ἐμμ. Πρωτοψάλτην, ἔ.ε. σελ. 201-202, ἀριθ. ἐγγράφου 170.

6. Μετὰ τὴν πῦσιν τοῦ Weissenburg, ἡ θέσις αὕτη ἐπληρώθη μόνον τὸ 1848, διορισθέντος τότε τοῦ Κ. Πιπτάκη ὡς Γενικοῦ Ἐφόρου.

Εϋστρατιάδου 7. τοῦ καθηγητοῦ αὐτόθι κ. Γρηγ. Παπαδοπούλου 8. τοῦ ζωγράφου τοῦ Πολυτεχνικοῦ Σχολείου κ. Φ. Μαργαρίτου 9. τοῦ Γραμματέως τῆς Ἀρχαιολ[ογικῆς] Ἑταιρείας κ. Ἀ. Ραγκαβῆ». Ὁρίζεται πρὸς τούτοις ὅτι πρόεδρος τοῦ Ἐπιμελητηρίου — τὸ ὅποιον ἦτο, ὡς καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ, πληρέστερον ἐκείνης εἶδος Ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου τῶν ἡμερῶν μας, — θὰ ἦτο ὁ Γενικὸς Ἐφορος, μέχρι δὲ τοῦ διορισμοῦ τούτου ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, προσδιοριζομένων καὶ τῶν ἀντικαταστατῶν του.

Τὸ Κεντρικὸν Ἐπιμελητήριον τῶν Ἀρχαιοτήτων ἔπρεπε νὰ συνεδριάξῃ «ἅπαξ τοῦ μηνὸς συνήθως, χρείας δὲ τυχούσης καὶ συχνότερον, θέλει ἔχει κύριον τῶν συνδιασκέψεων αὐτοῦ σκοπὸν τὴν διευθέτησιν καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀρχαιοτήτων ἐν γένει, καθὼς καὶ τὴν ἐφεύρεσιν τῶν πρὸς συντήρησιν καὶ αὐξήσιν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου πόρων καὶ τρόπων· θέλει δὲ συζητεῖν ὁμοίως καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου εἰς αὐτὸ διακοινοῦμενα, γνωμοδοτοῦν ἐπ' αὐτῶν καὶ ἀντεπιστέλλον διὰ τοῦ Προέδρου ἢ Ἀντιπροέδρου».

Εἰς τὸ αὐτὸ ὄργανον ἀνετέθη διὰ τοῦ Β.Δ. νὰ ἐξετασθῇ «σπουδαίως ἂν ἡ ἐκδιδομένη μέχρι τοῦδε Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς ἐπιτυχῶς τοῦ σκοποῦ καὶ προμνηστεύῃ τινὰ ὠφέλειαν ἐπιστημονικὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τούτου δὲ δοθέντος, θέλει συζητεῖ ἢ ἐπιθεωρεῖ ἀπὸ κοινοῦ τὴν ὕλην, διὰ νὰ καταστήσῃ τὸ περιοδικὸν τοῦτο σύγγραμμα μᾶλλον ἄξιον τοῦ ἐλληνικοῦ ὀνόματος· κατὰ δὲ τὴν ἐναντίαν περίπτωσιν θέλει προτείνει τὴν παῦσίν του, διὰ νὰ μὴ καταδαπανῶνται ματαίως τὰ περὶ τὴν τύπωσιν χρήματα». Προστίθεται ἐπίσης ὅτι ὁ ζωγράφος (ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἐπιμελητηρίου, δηλ. ὁ Φ. Μαργαρίτης), «θέλει ἀντιγράφει τὰ ἀνευρισκομένας ἐπιγραφάς, ἢ ἰχνογραφεῖ ὅ,τι δὴ ποτ' ἄλλο ἀρχαιολογικὸν ἀντικείμενον κριθῆ ἀναγκαῖον».

Λόγω ἐλλείψεως στοιχείων ἀγνωεῖται τὸ ἔργον τοῦ Κεντρικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἐπιμελητηρίου· τὸ μόνον γνωστὸν εἶναι ὅτι τὸ διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος προοριζόμενον κονδύλιον διεγράφη ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους. Κατόπιν τούτου, διεκόπη καὶ ἡ ἔκδοσίς της¹.

Αἱ καλὰ ἡμέραι συνεργασίας τῶν δύο Ἑλλήνων ἀρχαιολόγων, Πιττάκη καὶ Ραγκαβῆ, εἶχον παρέλθει ἀνεπιστρεπτί. Εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῶν *Antiquités Helléniques* του, (σελ. 7), ὁ Ἀλ. Ραγκαβῆς, ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν Πιττάκην διὰ τὰς ἀδίκους ὑπὸ τοῦ Böekh ἐναντίον του κατηγορίας, γράψας εἰς τὸν Πρόλογον τοῦ ἔργου του τούτου τὰ κάτωθι: «Parmi les Athéniens dont le zèle éclairé a été le plus efficace pour empêcher leur destruction complète, il est juste de citer M.C.S. Pitakis, conservateur actuel du Musée d'Athènes. Le fusil de palicar à la main, on le voyait dans ces temps de troubles rechercher tous les débris d'antiquités, exposer ses jours pour les soustraire à la brutalité de l'ennemi, les assembler soigneusement, et les mettre en lieu de sûreté. Aussi dans les jours plus heureux rendit-il à la Grèce une riche collection de sculptures et d'inscri-

1. Ἐν τούτῳ ὠφείλετο εἰς εἰσῆγησιν τοῦ Κεντρικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὁμοίως δὲν εἶναι γνωστὸν.

ptions; et c'est également lui qui a procuré à M.A. Bœckh une partie des matériaux de son C.I.G.). Μετ' ὀλίγον, ὅμως, αἱ μεταξὺ τῶν δύο ἀνδρῶν καλὰ σχέσεις διαταράχθησαν, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη.

Χαρακτηριστικὸν ἔστι μόνον τῆς φιλοπατρίας, καὶ τῆς βαθυτάτης πρὸς τὰς ἀρχαιότητας ἀγάπης, ταυτοχρόνως ὅμως καὶ τῆς ἀπεράντου ἀφειλείας, ἀλλὰ καὶ τῆς πλήρους ἀγνοίας περὶ τὰς τεχνικὰς ἐργασίας καὶ τῶν δύο αὐτῶν αὐτοσχεδίων ἀρχαιολόγων, ἀποτελεῖ παλαιότερον ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον ἀφελέστατα περιγράφει ὁ Ραγκαβῆς. «Καὶ ἐπὶ τινα μὲν χρόνον ἀνεγνώριζε τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνεργείας μου ὁ κ. Πιττάκης καὶ πολλάκις συνειργαζόμεθα περὶ τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος. "Ὅτε φέρ' εἶπεῖν παρετήρηθη ὅτι εἷς τῶν ἐσωτερικῶν κίωνων τῶν Προπυλαίων εἶχε λάβει ἰσχυρὰν ἐκκεντρικὴν κλίσιν, καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἦν φόβος μὴ καταπέσῃ, συμπαρασύρων καὶ ἐπιστύλια καὶ δοκοὺς, σκέψεις εἶχε γίνεσθαι ἂν δὲν πρόπηγ' ἢ καταβίβασθῶσι πάντα τὰ ἀνώτερα μέρη τῆς οἰκοδομῆς, καὶ ἢ ἐπιτεθῶσιν αὐτοῖς καθέτως καὶ στερεῶς εἰς τὴν οἰκίαν θέσιν. Ἄλλὰ τοῦτο ἦν ἐργασία δαπανηροτάτη, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν ἀνοικοδομίαν μιᾶς πτέρυγος τῶν Προπυλαίων, καὶ προσέτι ἀκροσφαλεστάτη, ἀπειλοῦσα τὴν καταστροφὴν καὶ τῶν ἐναπολειπομένων, ἂν δὲν ἐγίνετο μετὰ πλείστης προσοχῆς καὶ δεξιότητος. Τότε ἐπιμελῶς ἐρευνήσας τὸν κίονα, παρετήρησα ὅτι τὰ τύμπανα ὀλίγον μόνον εἶχον παρεξέλθει τῆς θέσεως αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι ἐν τῶν μεσαιτάτων ἔκλινεν ἰσχυρῶς πρὸς μίαν τῶν πλευρῶν, καὶ μετ' αὐτοῦ συγχρόνως πᾶσα ἡ ὄροφ' ὑπ' αὐτὸ δ' ὅτι εἶχον παρεισφρήσει γώματα καὶ λιθάρια κωλύοντα αὐτὸ ἢ ἀναλάβῃ τὴν πρώτην κάθετον θέσιν του. Τότε συνεννοήθη μετὰ τοῦ Κ. Πιττάκη, καὶ παρήγγειλεν εἰς σιδηρουργὸν εὐρὺν καὶ μέγαν πρίονα μακρότερον τῆς διαμέτρου τοῦ κίονος, καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, εἰς ὥραν καθ' ἣν ἡ ἀκρόπολις ἦν ἀνθρώπων κενή, θέντες δύο κλίμακας τοῦ κίονος ἐκαστέρωθεν, ἀνερριχθήμεν ἐκεῖνος καὶ ἐγὼ εἰς ἑκατέραν, καὶ λαβόντες τὰ δύο ἄκρα τοῦ πρίονος, ἤρχισαμεν μετὰ πολλῆς εὐλαβείας καὶ προσοχῆς ἢ πρίωμεν τὰς ἐν τῷ μεταίχμιῳ τῶν τυμπάνων ξένας ὕλας, καὶ ἢ μακρύνομεν αὐτὰς διὰ βίπιδίου, μέχρις οὗ τριγμὸν ἤκούσαμεν ἰσχυρὸν, ὁ κίων καὶ ἔλον τοῦτο τὸ μέρος τοῦ γιγαντιαίου οἰκοδομήματος ἐσαλεύθη ὡς ὑπὸ σεισμοῦ ἰσχυροῦ, καὶ ἐπὶ στιγμὴν ἐφάνη ὅτι ἔμελλε ἢ καταρρεῦσθαι ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἡμῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐγένετο εὐτυχῶς καὶ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὰ Προπύλαια· ἀλλ' ὁ κίων ἀφαιρεθέντων τῶν ὑπ' αὐτὸν κωλυμάτων, κατέπεσε κάθετος εἰς τὴν θέσιν του, καὶ εἰς τὴν θέσιν των ἐπίσης, ἐπανῆλθον, ἵνα μένωσιν εἰς αὐτὴν ἐσαεῖ, οἱ λίθοι πάντες, αἱ δοκοὶ καὶ τὰ ἐπιστύλια τῆς τεραστίας ὄροφῆς. Τὸ δὲ μέγα τοῦτο ἔργον τῆς ἐπιδιορθώσεως καὶ ἐξασφαλίσσεως τοῦ μεγαλοεργήματος τοῦ Μνησικλέους δὲν ἐπέφερε δαπάνην χιλιάδων ἢ ἑκατοντάδων χιλιάδων δραχμῶν, οἷαν θὰ ἀπῆται ἢ καταβίβασις καὶ ἀνοικοδομὴ αὐτοῦ, ἀλλὰ πέντε ἢ ἕξ δραχμῶν μόνον τῆς τιμῆς τοῦ πρίονος, ὅστις καὶ πλακωθεὶς ἔμεινεν ὑπὸ τὸ τὴν ἀρχαίαν θέσιν του καταλαβόν τύμπανον καὶ τὰ ἄκρα αὐτοῦ προσέχοντα φαίνονται, ὡς αἰώνιον μνημεῖον τῆς αὐτοσχεδίου καὶ ὑπὲρ ἐλπίδα ἐπιτυχούσης ἐπισκευῆς»¹.

Ὁ Πιττάκης συνέχισε διὰ τῶν μικρῶν κονδυλίων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας

1. Βλ. Ἄλ. Ραγκαβῆν, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. 2, σελ. 276 - 277.

τὰς ἐρεῦνας του. Θὰ ἠσθάνετο, φυσικῶ τῷ λόγῳ, μεγίστην πικρίαν διὰ τὰ ἐναντίον του ἐκτοξευθέντα ὑπὸ τοῦ Κωλέττη, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν διακοπὴν τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. Ἡ ἀπογοήτευσίς του θὰ ἠὺξήθη ὅτε, τὸ 1845, ἐκυκλοφορήθη ὀλόκληρος ὁ α' τόμος τῶν *Antiquités Helléniques* τοῦ Ραγκαβῆ, γαλλιστί¹, ὅπου κατὰπληκτος εἶδε τὸ ὑπ' αὐτοῦ συγκεντρωθὲν καὶ κατὰ καιροῦς δημοσιευθὲν ὕλικόν, νὰ ἔχῃ διορθωθῆ, οὐχὶ πάντοτε ὀρθῶς, δημοσιευόμενον ἐκ νέου². Ἡ εὐρεῖα κυκλοφορία τῶν *Antiquités Helléniques* εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἐγένετο ἀφορμὴ, λόγῳ καὶ τῶν ποικίλων σχέσεων τὰς ὁποίας εἶχεν ἀναπτύξει μετὰ πολλῶν ξένων ἐπιστημόνων ὁ Φαναριώτης, νὰ τοῦ ἀπονέμωται ὅλοσεν νέαι τιμαί. Ἐξελέγη ἀντεπιστέλλον μέλος πολλῶν Ἀκαδημιῶν. Ἀναγράφει δὲ ὑπερηφάνως ὅλους τοὺς τίτλους, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀποκτήσει, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ β' τόμου τῶν *Antiquités Helléniques*. Ὁ Ραγκαβῆς ἦτο φιλόπονος, ἀλλὰ καὶ πολυπράγμων καὶ φιλόδοξος, λόγῳ δὲ τῆς καταγωγῆς του καὶ τῆς φυσικῆς εὐκολίας του νὰ συνάπτῃ σχέσεις μετὰ σπουδαίους ἄνδρας τῆς ἐποχῆς, πολιτικοὺς ἢ ἐπιστήμονας, ἐγένετο ταχέως εὐρύτατα γνωστός.

Αἱ τιμαὶ αἱ ἐπιδαψιλευθεῖσαι εἰς τὸν Ραγκαβῆν, ὄνειρευόμενον πάντοτε τὴν ἴδρυσιν Ἀκαδημίας ἐν Ἑλλάδι, τὸν ὤθησαν, ἐν ἔτει 1847, νὰ ἐπιδιώξῃ αὐτὴν διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, τὸν ὁποῖον ἐφρόντισε νὰ ἐκπονήσῃ ὁ ἴδιος³. Κατὰ τὸν νέον Ὄργανισμόν, ὑποβληθέντα εἰς τὴν «Ἐφορείαν» τὴν 13 Ὀκτωβρίου 1847 πρὸς ἔγκρισιν, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ὠνομάσθη «Ἑλληνικὴ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία», ἐψηφίσθη δὲ οὗτος ὁ Ὄργανισμὸς τῆς ὑπὸ τῶν ἐταίρων ἐν συνελύσεσι τῆς 1 Φεβρουαρίου καὶ 28 Μαρτίου 1848, κυρωθεὶς διὰ Β.Δ. τῆς 13 Ἰου-

1. Εἰς τὴν *A.E.* 1855, σελ. 1309 ἐκφράζει τὴν πικρίαν του ὁ Πιττάκης ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐκδόσεως τῶν *Antiquités Helléniques*, ὡς καὶ εἰς τὴν στίχον τὴν ὁποίαν εἶχε τηρήσει ὁ Ραγκαβῆς διὰ τὴν ἐκδοσὴν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. Βλ. σχετικῶς τὰ ὑπὸ τοῦ Κ. Πιττάκης γραφόμενα εἰς τὴν σελ. ρκδ', σημ. 3 τῆς παρούσης Εἰσαγωγῆς.

2. Βλ. *A.E.* 1855, σελ. 1308. Εἰς τὴν σελ. 7, σημ. 2 τοῦ Προλόγου τοῦ ὁ Ραγκαβῆς ἐθεώρησε χρέος του, ὡς ἀνεφέρθη νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸν Πιττάκην, διὰ τὴν δῆθεν «κακοθήειαν», τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀποδώσει εἰς αὐτὸν ὁ Böckh, γράψας καὶ αὐτὸς πρᾶγματικόν λιβελλὸν ἐναντίον του, ὅπου, ὅτε λίγο, ὅτε πολὺ, τὸν ἀπεκάλει ὁ mendax (ἀπατεῶν) Πιττάκης, διὰ τὴν εἰς αὐτὸν ἀποστολὴν εὐαριθμῶν ἐπιγραφῶν δις ἢ καὶ τρίς. Τοῦτο ὅμως δὲν ὠφείλετο εἰς προσπάθειαν ἐξαπατήσεως τοῦ Böckh ὑπὸ τοῦ Πιττάκη, ἀλλὰ εἰς πλήρη ἔλλειψιν μεθόδου ἐργασίας ὑπὸ τοῦ αὐτοδιδάκτου "Ἑλληνικοῦ ἀρχαιολόγου. Οὗτος, μὴ γνωρίζων νὰ ἀποδεικνύῃ τὰς ἀποστελλομένας ἐπιγραφάς, ἐλησιμῶναι ὅτι ἤδη εἶχε στείλει ἀντίγραφα μερικῶν, μετ' ἀποτελεσμα νὰ τὰς ἀποστέλλῃ ἐκ νέου, παραθέτων καὶ τινὰς σημειώσεις. Τὸ αὐτὸ ἄλλωστε συνέβη καὶ εἰς τὴν *A.E.* ὅπου ἐτυπώθησαν ὀρισμέναι ἐπιγραφαὶ δις. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος ἀναφερόμενος ὁ ἴδιος ὁ Πιττάκης γράφει εἰς τὴν *A.E.* 1853, σελ. 1058, σημ. 1: «Πολλὰς τῶν ἐπιγραφῶν ἀντίγραφα δις καὶ τρίς, ἀπαντήσας αὐτὰς εἰς τὰ ἐρείπια πρῶτον τὸ 1828, εἶτα δὲ εἰς τὰς ἀνασκαφάς, ἢ τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας, ὡς ἐκ τούτου συνέβη τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν νὰ τυπώσω δις κατὰ παραδρομὴν, καὶ νὰ σημειώσω διάφορον τὴν χρονολογίαν τῆς ἀνευρέσεως αὐτῆς. Τοῦτο ἐγένετο, διότι εἰς τὴν πρῶτην ἀντιγραφὴν σημειώσας τὸν χρόνον, εἰς τὴν δευτέραν δὲν ἠδυνήθην μετὰ πρᾶξευσιν π.χ. πέντε ἢ ἕξ ἐτῶν νὰ ἐνθυμηθῶ, ὅτι πρότερον ἀντέγραψα αὐτήν, καὶ ἐδημοσίευσα μετὰ τὴν χρονολογίαν τῆς πρῶτης ἀντιγραφῆς. Τὸ μνημονικὸν δὲ τοῦτο ἀμάρτημα συνετέλεσεν εἰς τὴν διάφορον χρονολογίαν δύο ἢ τριῶν ἐπιγραφῶν».

3. Βλ. Π. Καββαδίου, ἑ.ἀ. σελ. 28. Οὗτος δημοσιεύεται πλήρως εἰς τὸ αὐτὸ βιβλίον τοῦ Καββαδίου, σελ. 30 κ.έ. σημ. 1· βλ. καὶ σελ. 41.

νίου 1848. Δι' αὐτοῦ τὰ μέλη τῆς Ἐταιρείας διηρώοντο εἰς δύο κατηγορίας: εἰς τὴν «συντελή», τὰ πληρώνοντα ἀπλῶς χρηματικὴν συνδρομήν, καὶ τὰ «βουλοῦμενα»¹, τὰ ὅποια θὰ ἀπετέλουν τὸν Σύλλογον, ἐν εἶδος ἐπιστημονικῆς σωματείου, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη θὰ προέβαινον, εἰς εἰδικῶς συγκαλούμενας συνεδρίας, εἰς ἐπιστημονικὰ ἀνακοινώσεις, αἵτινες θὰ ἐδημοσιεύοντο μετὰ ταῦτα, ὡς καὶ ἄλλαι μελέται ἐκπονοῦμεναι ὑπὸ τῶν μελῶν². Πρῶτα δέκα μέλη τοῦ Συλλόγου ἐξελέγησαν οἱ Κ. Οἰκουόμος, Ἱ. Ρίζος Νεροῦλος, Στ. Βυζάντιος, Κ. Πιπτάκης, Γ. Κ. Τυπάλδος, Ἄλ. Παγκαβῆς, Γ. Γλαράκης, Ε. Schaubert, Ἱ. Κοκκώνης καὶ Κ. Φραερίτης³. Τῆν 11 Ἀπριλίου 1848 εἰς γενικὴν συνεδρίαν τῶν ἐκπροσώπων ὅλων τῶν ἐν Ἀθήναις ἐπιστημονικῶν Συλλόγων ἐγένετο ἡ τελευταία προσπάθεια τοῦ Παγκαβῆ νὰ συνενώσῃ τὰς Ἐπιστημονικὰς Ἐταιρείας τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ Συλλόγου τῶν βουλευομένων μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. Ἡ προσπάθεια αὕτη ἔπεσεν εἰς τὸ κενόν, λόγῳ ἀντιδράσεως κυρίως τῶν μελῶν τῆς Ἰατρικῆς Ἐταιρείας⁴, αἵτινα ἐδήλωσαν τότε ὅτι «εἶχον ἐντολήν νὰ μὴν συγκατανεύσωσιν εἰς τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐταιρειῶν, ἀλλὰ νὰ ἐργασθῶσιν εἰς πρότασιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν περὶ συστάσεως Ἀκαδημίας ἐν Ἑλλάδι καὶ εἰς σύνταξιν Ὁργανισμοῦ αὐτῆς». Οἱ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἀπέκλεισαν τὴν πρότασιν ὡς ξένην πρὸς τὰ ἀπέναντι τῆς Κυβερνήσεως καθήκοντά της⁵.

Ὁ Σύλλογος τῶν βουλευομένων μελῶν ἀπὸ τοῦ 1848, φυσικὰ τῇ εἰσαγγήσει τοῦ Παγκαβῆ, ἐξέλεξε τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἀεπὶ τῆς διευθύνσεως τούτου, ἐκ τῶν Παγκαβῆ, Πιπτάκη καὶ Schaubert. Διαρκοῦντος δὲ τοῦ ἔτους 1848-1849 ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν Σύλλογον, καὶ ἀνεγνώσθησάν τινα καὶ ἐσυζητήθησαν, ἐννέα ἐν ὅλῳ ὑπομνήματα⁶. Συμπληρωθεῖσης τῆς ἐκλογῆς τῶν βουλευομένων μελῶν τῆν 15 Ἰουνίου 1849 ἀνεκρῶ-

1. Εἰς τὸ ἄρθρον 15 τοῦ νέου Ὁργανισμοῦ προεβλέπετο: «μέχρις οὗ ἡ Κυβέρνησις ἀποφασίσῃ περὶ συστάσεως Ἑθνικῆς Ἀκαδημίας, τὰ βουλευόμενα μέλη θέλουσι καλεῖσθαι: «Σύλλογος τῶν βουλευομένων μελῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας».

2. Βλ. Π. Καββαδίου, ἑ.ά., σελ. 33, ἄρθρα 25 - 29 τοῦ Ὁργανισμοῦ, ὅπου ἰσχυρίζονται τὰ καθήκοντα τῶν βουλευομένων μελῶν. Ἐκ τῶν χειρογράφων Πρακτικῶν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου, εἶναι δυνατόν νὰ συναχθοῦν πολλὰ συμπέρασματα περὶ τῶν ἐργασιῶν του, ὡς καὶ περὶ τῶν προτάσεων του πρὸς τὸ Ἰπουργεῖον διὰ τὴν διενέργειαν διαφόρων ἔργων· τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ θέμα ἰδιαιτέρας ἐργασίας, διότι δὲν ἐντάσσεται εἰς τὴν παρούσαν μελέτην. Σημειοῦται ἀπλῶς ὅτι ὁ Σύλλογος τῶν βουλευομένων μελῶν, εἰς τὴν συνεδρίαν του τῆς 15 Ἰουνίου 1849 ἐξέλεξεν ὁμοφώνως ὡς «μέλη τῆς ἐπὶ τῶν ἔργων ἐπιτροπῆς» τοὺς κυρίως Schaubert, Πιπτάκη καὶ Ἄλ. Παγκαβῆ. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη σκοπὸν εἶχε νὰ ἀσχολῆται μὲ τὴν γενικὴν μελέτην (τεχνικὴν, ἀρχαιολογικὴν, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικὴν) προτάσεων περὶ ἀναστήλωσεως, στερεώσεως μνημείων καὶ ἀνασκαφῶν. Περὶ ὅλων οὗτων δὲν ἀνεγνώριζον πολλοὶ τὴν ἄξιν τοῦ Πιπτάκη, οὐχ ἤττον, ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἐπιτελέσεως ἐργασίας ἀπαιτούσης χρόνου, σιέψιν καὶ κόπων, πάντοτε ὠριζέτο ὡς μέλος διὰ νὰ πραγματοποιῆται τὸ ἔργον. Ὁ Schaubert, φυσικῶ τῷ λόγῳ, θὰ ἦτο ὁ τεχνικὸς σύμβουλος τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπαραίτητος δι' ὠρισμένας ἐργασίας, ἐνῶ ὁ Παγκαβῆς θὰ ἤρκετο εἰς τὸν ρόλον τῶν ὁπίου καθ' ὅλον τὸν βίον ἐπέλεξε διὰ τὸν ἑαυτὸν του: ἐν εἶδος δηλαδὴ ἀπ' ὑψηλοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ κυρία ἐργασία ὅμως θὰ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Πιπτάκη.

3. Βλ. Π. Καββαδίου, ἑ.ά., σελ. 29.

4. Ἑ.ά., σελ. 36.

5. Ἑ.ά., σελ. 38.

6. Ἑ.ά., σελ. 39.

χθησαν νέα μέλη οί Νεόφ. Βάμβας, Κ. Σχινᾶς, Ί. Βοῦρος, Ξαβ. Λάνδερερ, Βερνάρδος Ρέζερ καὶ Ἄνδρ. Μάμουκας, τὴν δὲ 25 Ἰανουαρίου 1851 οί Γ. Πρινάρης, Σοφ. Οἰκονόμου, Στ. Κουμανούδης, Ἡ. Μητσόπουλος, Π. Εὐστρατιάδης, Ί. Ραγκαβῆς, Δ. Χαραμῆς καὶ Γ. Καραμάνος. Τέλος, τὴν 21 Ὀκτωβρίου 1851 ἐξελέγησαν οί Αὐτ. Κάλκος, Β. Οἰκονομίδης καὶ Π. Καλλιγᾶς.

Ἡ ὀλιψία τοῦ διαρκῶς παραγκωνιζομένου *Πιττάκη* ὠγοῦτο συνεχῶς (ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν Ἐφορείας τῆς Ἐταιρείας, ὅπου εἶχε μεγάλην ἰσχὺν ὁ Ραγκαβῆς, ἐξελέγετο ὁ *Πιττάκης* ὡς ἀπλοῦν μέλος, παρ' ὅλον ὅτι ἐλάμβανε συχνὰ περισσοτέρας τῶν ἄλλων ψήφους)¹. Εἶχε πλέον πλήρως κατανοήσει τὸν παράδοξον ρόλον τὸν ὁποῖον εἶχε παίξει ἀπέναντί του ὁ Ραγκαβῆς, με ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθῆ ἑντὸς του, πλὴν τῆς πικρίας καὶ ἔντονος ἀντιπαλότητος τοῦ Ἀθηναίου πρὸς τὸν Φαναριώτην. Εἰς σημείωσίν του εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα, μετὰ τὴν ἐπανέκδοσίν της ἐν ἔτει 1852, δηλώνει ὅτι, ἀφ' ὅτου ὁ Ραγκαβῆς εἰς τὴν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἐπετείωφ τελετὴν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, «πανδήμως τὸν ἠπάτησε»², διέκοψε πᾶσαν μετ' αὐτοῦ σχέσιν. Εἰς τί ἀκριβῶς ἀναφέρεται ἡ φράσις αὕτη τοῦ *Πιττάκη* δὲν κατέστη δυνατὸν, παρ' ὅλας τὰς ἐρεῦνας τῶν ὑπογραφομένων, νὰ διευκρινηθῆ μετὰ βεβαιότητος. Τὸ μόνον σημεῖον, τὸ ὁποῖον πιθανῶς ἔδωκε λαβὴν εἰς τὴν πλήρη διακοπὴν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο πρωτεργατῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τῶν πρώτων δεκαετιῶν τοῦ ἐλευθέρου βίου τοῦ Ἑθνους, ἦτο ἴσως τὸ γεγονός, ὅτι ἐνῶ εἶχεν ἀποφασισθῆ νὰ ἀναγνώσῃ ὁ *Πιττάκης* τὸ Ὑπόμνημά του περὶ τῶν ἐσχάτως ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν Ἀθηναίων ἀνακαλυφθέντων δύο ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων, εἰς τὴν ἐπίσημον συνεδρίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως³, τῆς 23 Μαΐου/5 Ἰουνίου 1849.

1. Βλ. Π. Καββαδίου, ἐ.ἀ. σελ. 18 - 19. Π.χ. ὁ Πρόεδρος Ί. Νερουλόε εἶχε λάβει 19 ψήφους, ὁ Ἀντιπρόεδρος Ἰω. Κοκκίνης μόνον 7, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς Ἄλ. Ραγκαβῆς 15, ὁ ταμίας Κομποτῆς 11, τὰ δὲ μέλη Κ. Πιττάκης 13, Gropius 11, Ἡπίτης 11 καὶ Δ. Φωτῆλας 8.

2. *A.E.* 1855, σελ. 1308 κ.έ.

3. Εἰς τὴν Συνεδρίαν, ἀπὸ 14/26 Μαΐου 1849, τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου (βλ. Χειρόγραφα Πρακτικὰ τῶν συνεδριῶν τοῦ Συλλόγου τούτου, ὑπάρχοντα εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας) ὁ Γραμματεὺς, δηλ. ὁ Ἄλ. Ραγκαβῆς, ἀνέφερεν ὅτι καὶ ὁ Κ. Πιττάκης ἔχει νὰ ἀναγνώσῃ περὶ τῶν δύο νεωστὶ ἀνακαλυφθέντων ἐρείπιων τοῦ ἐν τῷ Βασ. κήπῳ καὶ τοῦ ἐν τῷ Ἰλισσῷ. Ὅτι ἐπειδὴ, ὡς ἐκ τῆς ὕλης του, κρίνει κατάλληλον τὸ ὑπόμνημα τοῦτο, ὅπως ἀναγνωσθῆ εἰς τὴν γενικὴν τῆς Ἀκροπόλεως συνεδρίαν ἂν καὶ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίαν εἶχεν ἀποφασισθῆ ὅτι οὐδὲν θέλει ἀναγνωσθῆ, διὰ τοῦτο προτείνει ν' ἀκούσῃ αὐτὸ ὁ Σύλλογος σήμερον». Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Ὑπομνήματος τοῦ *Πιττάκη* ἐγένετο τότε, ἀλλὰ τόσον ὁ Στ. Βυζάντιος, ὅσον καὶ ὁ Ἰω. Κοκκίνης ἐξέφρασαν ἀντιρρήσεις, ἂν δηλαδὴ θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Ὑπομνήματος εἰς τὴν Συνεδρίαν τῆς Ἀκροπόλεως (ὁ μὲν πρῶτος διὰ τὴν οὐσίαν τῶν γραφομένων, ἀντιτείνας ὅτι τὰ περιεχόμενα δὲν ἀπετέλουν κοινὴν πεποιθῆσιν ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου, ὁ δεῦτερος δὲ διὰ τὸ ἐν γένει ὕφος καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ Ὑπομνήματος, ζητῶν ὅπως ἐπενεχθῶν ὀρισμέναι διορθώσεις). Ὁ Ραγκαβῆς ἀντιπαρετήρησεν ὅτι τὰ ὑπομνήματα ἐκφράζουν τὰς ἀπόψεις τῶν ὑπογράφοντων, τὸ δὲ κείμενον τοῦ *Πιττάκη* ἠδύνατο νὰ διορθωθῆ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, πρὸ τῆς ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀναγνώσεως, διότι ἐγνώριζεν ὅτι μάλιστα πρὸ ἐβδομάδος εἶχε γίνῃ καὶ ἡ σύνταξις του ὑπὸ τοῦ *Πιττάκη*. Κατόπιν τούτου, ἀπερασίσθη ὑπὸ τοῦ Συλλόγου νὰ ἀναγνωσθῆ τὸ Ὑπόμνημα εἰς τὴν ἐπίσημον συνεδρίαν τῆς Ἀκροπόλεως.

Ὡς ἐμφαίνεται ἕμως ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς *A.E.* 1849 (11^η Γενικὴ συνεδρίασις), ἐνῶ ἀνηγγέλθη, κατὰ τὴν ἑκρῆσιν αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ Προέδρου Γλαρόκη, ὅτι θὰ ἀνεγνώσαστο Ὑπόμνημα τοῦ *Πιττάκη*, μετὰ τὸν λόγον τοῦ Γραμματέως,

παρεκωλύθη. Τὸ 1851 παρητήθη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ὁ Ραγκαβῆς διαφωνήσας διὰ τὴν ἐκλογὴν ὀρισμένων μελῶν, ἐνῶ δὲν ἦσαν ταῦτα ἐπιστήμονες¹. Γενικὸς Γραμματεὺς ἐξελέγη ὁ Κ. Πιπτάκης τὴν 14 Σεπτεμβρίου 1852. Ἐκτότε, ὡς τὸν κατηγορεῖ ὁ Ραγκαβῆς εἰς τὸν β' τόμον τῶν *Antiquités Helléniques*², ἀνακρίδων ὕσα καὶ εἶχε περὶ αὐτοῦ γράψει εἰς τὸν α' τόμον τῆς ἀπεκρυπτεν ὅπως ἐπιγραφάς: «Mais l'expédient le plus efficace, auquel on paraît avoir recouru pour dérober les inscriptions à qui on les veut cacher, c'est de les renverser et de les confondre avec les immenses tas de pierres qui encombreent encore l'Acropole»³. Γενικὸς πάντως εἶναι ὅτι οὐδέποτε πλέον ἐπέδειξεν ὁ Πιπτάκης εἰς τὸν Ραγκαβῆν ὕμνον ἀρχαιολογικόν, συνεχῶς δὲ συνέβαινον μεταξύ των ἐπεισόδια⁴. Ὁ Πιπτάκης ἠσθάνθη τῶσον

μικρηγορήσαντος ἐπὶ πολὺ τοῦ Ραγκαβῆ κατὰ τὴν ἀγορεύσιν, δὲν ἀνεγνώσθη τοῦ Ἐπομνήματός Πιπτάκη (βλ. ἐν σελ. 34), διότι, «μετὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὁ Πρόεδρος βιασθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος ψυχροῦ ἀέμου νὰ διαλύσῃ τὴν συνεδρίαν, εἶπεν ὅτι ἀναβάλλεται ἡ ἀκρόασις τοῦ ἀναγγελθέντος ἀρχαιολογικοῦ ὑπομνήματος, ὅτι δ' αὐτὸ θέλει καταχωρισθῆ εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου». Κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴ συμβάν συνεδρίαν τοῦ Συλλόγου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τῆς 17^{ης} 29^{ης} Ἰουνίου τοῦ ἰδίου ἔτους εἶχεν ἤδη ἀναγέσθῃ ἡ συνεδρία τῆς 5^{ης} 17^{ης} Ἰουνίου λόγῳ ἀπουσίας ἀριστῶν μελῶν – ἐν τῶν μελῶν (μὴ κατονομαζόμενον ἐν τῷ II ΠΕ) ἐρώτησεν ἂν ἡ παραλευψία τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἐπομνήματος (τοῦ Πιπτάκη), . . . δὲν ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ὡς παραβίασις τοῦ Ὁργανισμοῦ. Ἡ Ἐταιρεία ἀκούσασα ὕσα ἔδωκεν πληροφορίας ὁ κ. Πρόεδρος, ὁ Γραμματεὺς καὶ τινὰ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀπεφάνθη ἀποφατικῶς. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι δὲν διέφυγε τῆς προσοχῆς τοῦ Κ. Πιπτάκη, ὅτι ὀρισμένα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου, ἀπετέλουσιν ἀκόμμα, ὅπως εἶπεν, τοῦ Ραγκαβῆ, ἀσπαζόμενα τὰς ἀπόψεις του ἢ ἐνεργοῦνται κατὰ τὰς ἐπιθυμίας του. Ἐπομένως ἡ ὅλη στάσις των, φυσικῶν ἦτο νὰ μὴ φανῇ εὐλακρινῆς εἰς τὸν Πιπτάκην, ἐφ' ὅσον εἰς τὴν προκύψαν πρόβλημα δὲν ἐδόθη ἡ πρέπουσα λύσις.

Ἐνισχυτικὸν τῆς ἀπόψεως ὅτι, διὰ τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων Ραγκαβῆ-Πιπτάκη, τὸ θέμα τῆς μὴ ἀναγνώσεως τοῦ Ἐπομνήματος, ἦτο ἡ τελευταία ἀφορμὴ, εἰς μίαν κατῆστικὴν ἐκρηκτικὴν μεταξὺ τῶν δύο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1844, εἶναι ὅτι εἰς τὴν Συνεδρίαν τῆς 15^{ης} Ἰουνίου 1849, κατὰ τὰ χειρόγραφα Πρακτικά τοῦ Συλλόγου, ὁ πάντοτε τακτικὸς εἰς τακτικὰς ὑποχρεώσεις Ραγκαβῆς δὲν παρέστη, ἡ δὲ ἐπομένη συνεδρίασις ἐγένετο μετὰ τέσσαρας μῆνας, ἦτοι τὸν Νοέμβριον τοῦ 1849, ὅτε ἡ δυσπρόσκεισις τοῦ Πιπτάκη ὅλ' εἶχεν ἐν τῷ μεταξύ κατασιγασθῆ. Ἐν τῇ συνεδρίᾳ ἐκείνῃ ὁ Πρόεδρος εἶπεν ὅτι «δι' ἀπουσίας πολλῶν μελῶν καὶ ἄλλα οὐσιώδη κωλύματα ὁ Σύλλογος δὲν συνεδρίασεν ἐπὶ τέσσαρας μῆνας».

Ὁ Πιπτάκης, εὐγενῆς πάντοτε, καίτοι εἶχεν εἰς χεῖρας του τὴν ἐκδοσὴν τῆς *A.E.*, ἀπὸ ὅπου θὰ ἤδυνάτο νὰ ἀναφερθῇ λεπτομερῶς εἰς τὸ ἐπεισόδιον, γράφων περὶ τούτου (βλ. *A.E.* 1855, σελ. 1308) σημειοῦ μόνον ὅτι «καὶ περὶ ταύτης τῆς ἀπάτης [τοῦ Ραγκαβῆ] θέλω ἐξιστορήσει ἀλλαγῶν, φέρων μαρτυρίας πολλῶν τιμωτάτων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐμεινεν ἐνθαμβοί, θεωροῦντες τὴν ἀδικίαν τοῦ Κ. Ραγκαβῆ». Ἐπὶ τοῦ θέματος ὅμως τούτου οὐδέποτε ἐπαυθῆσαν ἀπετέλει ἐξ ἄλλου τοῦτο σταγόνᾳ ἐν τῷ ὠκεανῷ, ἐναντι τῶν πολλῶν μειώσεων τὰς ὁποίας ἐπὶ ἑτῆ εἶχεν ὑποστῆ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὑπὸ τοῦ Ραγκαβῆ.

1. Βλ. Ἄλ. Ραγκαβῆν, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. 2, σελ. 272, ὅπου ἀναφέρει ὅτι «ὁ Σύλλογος ἐξελέξατο ὡς μέλος ἀντεπιστέλλον . . . ἕνα ἄγνωστον Γερμανὸν φαρμακοπώλην ἐν Πειραιεῖ».

2. Ἐξεδόθη τὸ 1855.

3. A. Rangabé, *Antiquités Helléniques*, τόμ. 2, σελ. VI. Διὰ τῶν ἐπι κρίσεων τούτων τοῦ Ραγκαβῆ, γενομένων γνωστῶν εἰς τοὺς ξένους, διότι ἦσαν γαλλιστὶ γεγραμμένα, ὁ Πιπτάκης, παρὰ τὰς παραστάσις ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας εἶχε προσφέρει, ἐχαρκακτηρίζετο, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ἀκόμα, ὡς κρυφίνους καὶ ἔχων ἀντιεπιστημονικὴν συνείδησιν, ἀπόλεσε δὲ πᾶσαν ἐκτίμησιν εἰς τοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης. Ἐκτότε, πολλοὶ ξένοι ἀλλὰ καὶ Ἕλληες ὁμιλοῦν περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀποκρύψεως ἀρχαιολογικοῦ ὕμνου. Ἄλ. Ραγκαβῆς, Ἀπομνημονεύματα, τόμ. 2, σελ. 277 - 287, *A.E.* 1852, σελ. 676, σημ. 2.

4. Τὸ 1849 ἐσταμάτησε προσωρινῶς καὶ ἡ ἐκδοσις τῶν *Πρακτικῶν* τῆς Ἐταιρείας ἐπαναληφθεῖσα μόνον τὸ 1859.

κλονισμόν ἐκ τῶν συνεχῶν καὶ ποικιλοτρόπων ἐπιθέσεων τοῦ Φαναριώτου συναδέλφου του, ὥστε ἀφ' ὅτου ἐπανεξεδέθη τὸ 1852 ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς, τῇ ἀποκλειστικῇ φροντίδι του¹, παρ' ὅλον τὸν σεβασμὸν τὸν ὁποῖον ἤσθάνετο πάντοτε ἀπέναντι τῶν ξένων ἐπιστημόνων, παραβλέπων μεγαλοψύχως τὴν ἐκ μέρους τῶν ἐπιδεικνυομένην περιφρόνησιν διὰ τὸ πρόσωπόν του², δὲν ἠδυνήθη νὰ συγχωρήσῃ τὸν Ραγκαβῆν, ἐναντίον τοῦ ὁποῖου ἔκαμε μάλιστα, μετὰ τὴν παραίτησιν (τοῦ Ραγκαβῆ) ἐκ τῆς «Ἐφορείας» τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, τὴν πρότασιν (τὴν 17 Ἰουλίου 1851) εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας νὰ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου, ὅτι οὗτος παρητήθη. Τόσον ὁ Πιπτάκης ὅσον καὶ ἄλλα τινὰ ἐκ τῶν μελῶν, ἐν οἷς ὁ Νεοφ. Βάμβας, ὁ Πριναρῆς, ὁ Γλαράκης, φαίνεται ὅτι εἶχον ἐπίσης ἐνοχληθῆ πολὺ ὑπὸ τοῦ Ραγκαβῆ³, ἐννοοῦντος νὰ καρποῦται πάντοτε τὴν δόξαν διὰ τὰ ἔργα τῆς Ἀρχ. Ἐταιρείας, ὥστε ἀπεδέχθησαν αὐθωρεὶ τὴν πρότασιν τοῦ Πιπτάκη νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐφημερίδας ὅτι παρητήθη οὗτος ἐκ τῆς Ἐταιρείας, αἶνα μὴ εὐρίσκονται ἐν ἀπάτῃ, ὡς εἶπεν ὁ Πρόεδρος Γλαράκης, τινὲς τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἀκαδημιῶν, αἵτινες ἀναγράφουσι τὸν Ραγκαβῆν *secrétaire perpétuel de l'Académie d'archéologie de Grèce*. Ἡ εἶδησις ἐδημοσιεύθη ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ, ἄνευ ἀποτελέσματος ὅμως, ὅποτε, —πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καταδεικνύει τὴν ἔντονον ὀργὴν τῶν μελῶν τῆς «Ἐφορείας».— κατῆλθον ταῦτα εἰς κίνησιν μικροπρεπῆ, θίγουσαν τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ δημοσιεύσουν τὴν εἶδησιν (22 Σεπτεμβρίου 1851) εἰς τὴν Allgemeine Zeitung τοῦ Augsburg καὶ εἰς τὴν Journal des Débats τῶν Παρισίων⁴.

Οἰοσθήποτε, πλὴν τοῦ Πιπτάκη, θὰ εἶχε καμφοῖ ἐκ τῆς μακροχρονίου ἐναντίον του πολεμικῆς, τὴν ὁποῖαν παρώξυνον ἔτι μᾶλλον οἱ ψίθυροι τοῦ Ραγκαβῆ περὶ ἀποκρύψεως ἐπιγραφικοῦ ὕλικου εἰς τοὺς ἐπιστήμονας ἐκ μέρους τοῦ Πιπτάκη. Ἡ μόνη ἀντίδρασις τοῦ μοναδικοῦ τότε ἀκόμη ὑπαλλήλου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας ἐξεδηλοῦτο

1. Περὶ τοῦ θέματος ὁ ἴδιος σημειοῖ εἰς τὴν .I.E. 1855, σελ. 1309, τὰ κάτωθι: «Ὁ δὲ Κ. Ραγκαβῆς τελειώσας πᾶν ὅ,τι εἶχε νὰ λάβῃ τότε ἐξ αὐτῆς ἐνόμισε καλὸν νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐξακολούθησίν του (ἐννοεῖ τὰς Antiquités Helléniques), ἕως ὅτου ἄλλοι τῶ ἐτοιμάσωσι τὰς ἐπιγραφάς, καὶ δημοσιεύσωσι ταῦτα. Καὶ τῷ ὄντι ὁ Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων τὸ 1852 συνέλεξας πλείστας ἐπιγραφὰς ἀνεκδότους, καὶ ἐπιθυμῶν ὅπως αὐταὶ δημοσιευθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπρότεινεν εἰς τὸν τότε Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας, ἐὰν ἐγκρίνῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδας, νὰ τυπῶνται δὲ 400 σῶματα δαπανοῦσα ἡ Κυβέρνησις ὀλίγας τινὰς δραχμὰς κατ' ἔτος, νὰ λαμβάνῃ δὲ αὕτη τὸ ἥμισυ τῶν σωμάτων τούτων καὶ τὰ ἥμισυ ὁ ἐκδίδων διὰ τοὺς κόπους του. Ὁ τότε Ὑπουργὸς ἐνέκρινε τὴν πρότασιν του καὶ ἤρρισε τὸ ἔργον. Ἐκ τῶν ἐμῶν δὲ 200 σωμάτων πέμπω χάριν εἰς τε τοὺς σοφοὺς τῆς Εὐρώπης τὰ ἐκδιδόμενα φυλλάδια, καὶ εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι, ὅπως οὗτοι εἴπωσι τὸ τελειότερον. Τοῦτο λυπεῖ τὸν Κ. Ραγκαβῆν, διότι οὗτος ἐπιθυμοῦσεν ἅπαντα ταῦτα ἵνα στρέφῃ πρὸς ἴδιαν αὐτοῦ ὠφέλειαν, καὶ εἰς ἀπόδειξιν σοφίας καὶ πολυμαθείας. Ἀμα δὲ ἤρρισεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς, ἰδοὺ καὶ ὁ Κ. Ραγκ[αβῆς] ἤρριε τὴν εὐκαιρίαν διὰ τὸν δεύτερον τόμον τοῦ Antiquités Helléniques, ὃν καὶ ἤρρισεν. Ἄν παύσωμεν τὴν ἐξακολούθησιν αὐτῆς, ὡς εὔχεται ὁ Κ. Ραγκαβῆς, θέλει ὠφελῆθῃ ἡ ὑγεία ἡμῶν, κοπιᾶζοντες ὀλιγώτερον, ἀλλὰ πλείστα, τὰ ὅποια ἡ πολυχρόνιος πείρα μοὶ ἐδίδαξε, θέλουσι μείνει ἄγνωστα».

2. Δὲν παραλείπει εὐκαιρίαν νὰ τοὺς ὀνομάσῃ «σοφοὺς» «πεπαιδευμένους» κ.τ.π. Βλ. .I.E. 1853, σελ. 854, σμ. 1, 1854, σελ. 1118, σμ. 1, 1855, σελ. 1269, σμ. 1.

3. Βλ. Π. Καββαδίου, ἔ.ἀ. σελ. 42 - 43. Διὰ ψήφων 11 κατὰ 5 ἀπερρίθη πρότασις νὰ παρακληθῇ ὁ Ραγκαβῆς νὰ ἀποσύρῃ τὴν παραίτησίν του.

4. Βλ. Π. Καββαδίου, ἔ.ἀ. σελ. 43, σμ. 1.

σπανίως και πάντοτε εὐπρεπῶς. Ἐπιθυμῶν οὕτως, ἴσως, νὰ ἀποδείξῃ εἰς πάντας ὅτι δὲν εἶχε μείνει ἀργός, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, ἐφρόντιζε τὰς ἀρχαιότητες. οὗτος, ὁ τόσον σεμνὸς μέχρι τότε ἀνὴρ, ἤρχισε νὰ δημοσιεύῃ εἰς τὴν Ἱστοριολογικὴν Ἐφημερίδα, ἐν ὑποσημειώσει, ἔγγραφα ἀφορῶντα εἰς τὴν προτέραν του δραστηριότητα καὶ τὸν ἀγνὸν πατριωτισμὸν του¹. Δυσφορήσας δὲ πολὺ μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1855 ἔκδοσιν τοῦ β' τόμου τῶν Antiquités Helléniques, ὅτε ἀνέγνωσε τὰ ὅσα ἔγραψεν ἐναντίον του ὁ Ραγκαβῆς, τότε μόνον ἐχρησιμοποίησε καὶ τὴν Ἱστοριολογικὴν Ἐφημερίδα, διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς αὐτόν, ἐπιφέρων ὅμως ἀπλῶς διορθώσεις εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Ραγκαβῆ ἐκτυπωθείσας ἐπιγραφάς, (αἰχρίν τῆς ἐπιστήμης), ὡς τονίζει, καὶ οὐχὶ διὰ προσωπικοῦς λόγους². Ἀπέναντι τοῦ Κ. Πιττάκη, ἐτηρήθη, ὡς διαφαίνεται ἐκ τῶν γεγονότων, μία περιεργὸς τακτικὴ καὶ ὑπὸ ὀρισμένων ἐκ τῶν ἀρχαιολόγων - μελῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας (τινὰ ἐξ αὐτῶν, εἶναι καὶ τοῦτο χαρακτηριστικὸν τοῦ πνεύματος τὸ ὅποιον ἐπεκράτει, ἦσαν παλαιοὶ μαθηταὶ τοῦ Ross), ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ Στ. Κουμανούδη, ὅστις ἐκλεγείας μέλος τῆς Ἐφορείας τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τὸ 1858 - 1859 - Ἡρόεδρος ἦτο ὁ Ν. Κωστής καὶ Γραμματεὺς ὁ Κ. Πιττάκης — παρητήθη ἀμέσως, μὴ θελήσας νὰ λάβῃ διόλου μέρος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Ἐφορείας, προφανῶς διότι δὲν ἐπε-

1. Βλ. Α.Ε. 1853, σελ. 1066 σημ. 1: «Κυριακὸς Πιττάκης Ἀθηναῖος, νέος χρηστός, δουλεύων ἐξ ἀρχῆς τὴν αὐτοῦ πατρίδα μὲ ἔνθερον ζῆλον καὶ πατριωτικὸν ἐνθουσιασμὸν, διορισθεὶς δὲ ἐν τῷ Φρονεῖῳ μετὰ τὴν παραλίβην αὐτοῦ, καὶ ἐξετάζων εἰς τὴν ἀνίχνυσιν τοῦ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἐρεχθεῦς τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν φρέατος, καὶ εὐρῶν τὴν πλησίον τοῦ σπηλαίου τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Πανὸς πηγῆν, τὴν ὅπου αἱ παλαιοὶ Κ λ ε ψ ὀ δ ρ α ν ἐκάλουν, λαμβάνει εἰς ἀπόδειξιν τὸ παρὸν ὑπογεγραμμένον παρὰ τῶν συμπατριωτῶν του, καὶ ἐσφραγισμένον τῇ σφραγίδι τῆς ἡμετέρας πόλεως.

Ἐν Ἀθῆναις, τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1823.

Νεόφυτος Πεντελιώτης, Διονύσιος Πετράκης, Ν. Ζαχαρίτζας, Ἰωάννης Βλάχος, Χ. Σπ. Γκιγκάκης, Χαρίτος Κτενῆς, Σπύρος Βουγιουκλής, Παλαιολόγος Βενιζέλος, Ἄγγελος Γέροντας, Νικόλαος Βάθης πρωτομάστορας τῶν κτιστῶν τῶν Ἀθηναίων ὑπογράφομαι διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ἐλευθερίου Βάθης, μὴν ἠξεύρων γράμματα).

(Τ.Σ.)

«Τὸ πιστοποιητικὸν τοῦτο δημοσιεῖω ἐναῦθα οὐχὶ διὰ νὰ καυχθῶ, ἀλλ' ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς τὰ περὶ Κλεψύδρας ἱστορούμενα χρονικά».

Βλ. ἐπίσης καὶ Α.Ε. 1853, σελ. 1221, σημ.:

«Ὁ Ἀθηνῶν Διονύσιος ἐπιβεβαίωσι.

Κυριακὸς Πιττάκης, Ἀθηναῖος, νέος χρηστός, δουλεύσας ἐξ ἀρχῆς τὴν αὐτοῦ Πατρίδα μὲ ἔνθερον ζῆλον καὶ Ἑλληνικὸν πατριωτισμὸν, καὶ πρῶτος ἐν αὐτῇ δικηκρύξας ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ λαμβάνει εἰς ἀπόδειξιν τὸ παρὸν ὑπογεγραμμένον καὶ ἐσφραγισμένον τῇ σφραγίδι τῆς ἡμετέρας πόλεως.

Ἐν Ἀθῆναις, τῇ 18 Μαρτίου 1822.

Οἱ Ἐφοροὶ Ἀθηνῶν.

Ὁ Ἠγούμενος Βρανᾶ Γαβριήλ, Νεόφυτος Πεντελιώτης, Σ. Πατούσας, Διονύσιος Πετράκης, Ἰωάννης Η. Βλάχος, Χ. Σπύρος Γκιγκάκης, Χ. Γεωργαντζῆς Σκουζές.

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς Ἰωάννης Σκουζές.

2. Βλ. Α.Ε. 1854, σελ. 1140, σημ. 1: «Τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας, ὅσας ὁ Κ. Ραγκαβῆς ἐδημοσίευσεν, δημοσιεύω καὶ αὐθὺς διὰ δύο λόγους: α) διότι εὕρισκω εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ λάθη καὶ ἐλλείψεις καὶ, β) διότι δεινὸν νομίζω νὰ δημοσιεύωνται αὐτὰ γαλλιστὶ ἐν Ἀθῆναις, δαπάνῃ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, αἱ δὲ Ἕλληνας ν' ἀγνωσῶσι ταύτας, διότι ἢ δὲν ἔχουσι χρέηματα ν' ἀγοράσωσι τὴν ἔκδοσιν, ἢ δὲν ἐνούσῃ τὴν γλῶσσαν αὐτὴν (τὴν Γαλλικὴν)».

θύμει νά συνεργασθῆ μετὰ τοῦ Κ. Πιττάκη¹. Τὰ μέλη αὐτὰ ἀπέσχον πλήρως ἀπὸ τὴν ἔκδοσιν τῆς *A.E.* Ἐνῶ τὸ περιοδικὸν ἐξεδίδετο ἀνελλιπῶς, ἀπὸ τοῦ 1852, μὲ πληθὺν ὕλης, παρὰ καὶ τὴν κατὰ τὸ 1854 ἐνσκήψασαν ἐν Ἀθήναις φοβερὰν ἐπιδημίαν χολέρας, ὁ Πιττάκης ἐξηκολούθει νά εἶναι οὐχὶ ἀπλῶς ὁ ἐκδότης, ἀλλὰ καὶ ὁ μόνος συντάκτης. Ὁ («Σύλλογος») ἐν ἔτει 1851-1852 ἐκυκλοφόρησε, μὲ ἐκδότην τὸν Π. Εὐστρατιάδην, τὰ δύο φυλλάδια «Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου». Τὸ 1855 ἐκυκλοφορήθη τὸ γ' φυλλάδιον τῶν «Ἀνεκδότων Ἐπιγραφῶν», ὑπὸ τοῦ Εὐστρατιάδου² καὶ πάλιν ὡς ἐκδότου. Παρὰ τὸ πλῆθος τῶν νέων

1. Χαρακτηριστικὰ τῆς ἀπέναντι τοῦ Κ. Πιττάκη διαθέσεως τοῦ Στ. Κομμανούδη, εἶναι πολλὰ σημειώματα, γραφέντα ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ περιθώριον τῶν σελίδων διαφόρων παλαιῶν τόμων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, οἵτινες ἀνήκουν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ὅπου δὲν παραλείπει εὐκαιρίαν νά εἰρωνευθῆ τὸν Κ. Πιττάκην δριμυτικώτατα. Βλ. π.χ. *A.E.* 1853, σελ. 204, 918 καὶ 1860, σελ. 2106, ὅπου, παραπλευρῶς τοῦ σημειώματος τοῦ Πιττάκη τοῦ ἀναφέροντος ὅτι ἐδημοσιεύθησαν ὑπ' αὐτοῦ 4158 ἐπιγραφαί (βλ. σελ. ρζ' τῆς Εἰσαγωγῆς ταύτης), σημειοῖ :

«Μίαν ἑκατοντάδα σωστὴν πρέπει τις νά ἐβγάλη διότι ἔγινε κάποιον ἀνωτέρον λάθος ἀριθμητικὸν εἰς τὴν συνέθειαν τῶν ἐπιγεγραμμένων ἐκάστῳ ἄρθρῳ ἀριθμῶν. Ἴδε [*A.E.* 1860] σελ. 2001. Ἐπειτα τινὰ τῶν ἄρθρων ἦσαν τοῦ Ραγκαβῆ καὶ ἄλλων τινῶν, ἄλλα δὲ ἄρθρα δὲν ἐπογαγματέοντο ἐπιγραφάς. Πλείστα δὲ ἐπιγραφαὶ ἐξεδόθησαν δις καὶ τρίς, πρότερον καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ *Ancienne Athènes* ἐκδοθεῖσαι καὶ ἐδῶ ἀτελέστερον καὶ διὰ τοῦτο ἐπαναληφθεῖσαι. Ὅστε ἴσως εἰς 3000 πρέπει νά περιορισθῆ τὸ ποσόν».

2. Οὗτος εἶχεν ὀρίσθῃ ὑπὸ τοῦ «Συλλόγου» Ἐπιστάτης τῶν διενεργουμένων εἰς τὸ λεγόμενον «Βουλευτήριον» ἀνασκαφῶν. Βλ. ὅσα ἀναφέρει ὁ Πιττάκης εἰς τὴν *A.E.* 1853, σελ. 880, σημ. 1, σχετικῶς πρὸς τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας :

«Ἐἶπον καὶ ἀλλαχού καὶ νῦν πάλιν λέγω, ὅτι δὲν ὑπάρχει μέρος ἐν ταῖς Ἀθήναις, (ἐν αἷς ἀπὸ τὸ 1832 μέχρι τοῦδε ἤνοιξαν ἀπανταχοῦ βαθυτάτους λάκκους πρὸς οἰκοδομὴν θεμελίων οἰκιῶν), εἰς ὃ εὐρέθησαν (ἐν μικρᾷ ἐκτάσει γῆς 100 πέρ' εἰπεῖν κυβικῶν μέτρων), τόσαι ἐπιγραφαὶ ὅσαι εὐρέθησαν καὶ εὐρίσκονται καθ' ἐκάστην πλησίον τοῦ μέρους τούτου, ἔνθα ἦν τὸ Μ η τ ρ ῶ ν, τὸ Β ο υ λ ε υ τ ῆ ρ ι ο ν καὶ ἡ Θ ὀ λ ο ς.

Καὶ κατὰ μὲν τὸ 1822 παρατηρήσας εἰς τὸ μέρος τοῦτο εἶδον μετὰ τῶν ἐκεῖ εὐρίσκομένων τῶν Τούρκων καὶ Ἀράβων οἰκῶν ἀριετὰς ἐπιγραφάς, τινὰς τῶν ὁποίων ἐδημοσίευσά ἐν τῷ ἐμῷ Συγγράμματι ἐπιγεγραμμένῳ αἰ Ἀ ρ - χ α ἰ α ἰ Ἀ θ ῆ ν α ἰ.

Κατὰ δὲ τὸ 1848 Ἰουνίου 22 ἐν οἰκίᾳ ἐκεῖ παρκακιμένη ἀνασκάψας τις μικρὸν μέρος πρὸς οἰκοδομὴν δεξαμενῆς, καὶ εὐρὴν πληθὺν πορίνων πλίνθων ἀρχαίας οἰκοδομῆς μοί ἐξήτησε σφύραν ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπως τὰς πλίνθους θραύσῃται. Τοῦτο μαθὼν ἔσπευσά ἵνα ἴδω ὅποια εἰσὶν αἱ πλίνθοι, εὐρῶν δὲ παρ' αὐταῖς 32 ἐπιγραφάς (τὰς ὁποίας ἀνέθιμερὸν εἰς τὴν ἐν τῇ Στωᾷ τοῦ Ἀδριανοῦ ἀρχαιολογικὴν συλλογὴν διετήρησα) καὶ ἐμπυδίσας τὴν θραῦσιν τῶν πλίνθων ἐνήργησα ὅπου ἔδει, ὅπως ἡ οἰκία αὕτη ἀγορασθῆ, ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀνασκαφὰς ἀρχαιολογικάς.

Κατὰ δὲ τὸ 1851 ἐν τῇ Ζ' Συνεδριάσει τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου ἐν Ἀθήναις ἐπρότεινα εἰς τὸν Σύλλογον τοῦτον, ὅπως ἐκεῖ γένωσιν ἀνασκαφαί, εἰπὼν ὅτι ἡ σοφὴ Εὐρώπη ἀπαίτει παρ' ἡμῶν ἀνακαλύψεις, τοῦτο θέλει παγιώσῃ τὴν Ἐταιρίαν καὶ ματαιώσῃ τὰς κατ' αὐτῆς πλεκτάνας. Ἀντιγράφω δὲ χάριν τῆς ἀληθείας ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐταιρείας, τὰ ὅποια συνέταξεν ὁ τότε ἀντιγραμματεῖος Κ. Σκαρλάτος Βυζάντιος, τὸ χωρίον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀναφέρεται εἰς τὸ ἱστορικὸν τῶν ἀνασκαφῶν τούτων, καὶ πράττω τοῦτο οὐχὶ διὰ φιλοδοξίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἔργων.

Ἀ π ὅ σ π α σ μ α τ ῶ ν Π ρ α κ τ ι κ ῶ ν τ ῆ ς Β' Σ υ ν ε δ ρ ι ἄ σ ε ω ς τ ο ῦ 1 8 5 1 τ ο ῦ Ἀ ρ χ α ι ο λ ο γ ι κ ο ῦ Σ υ λ λ ὄ γ ο υ

Ὁ Κ. Πιττάκης ἀνέφερεν, ἔχων βεβαίωτητα σχεδόν, ὅτι εἰς μέρος τι, ἀνήκον εἰς ἰδιώτην (τὸ ὅποιον ἐπὶ τέλος καὶ ὠνόμασεν, εἰπὼν ὅτι εἰκάξει εἶναι τὸ Μ η τ ρ ῶ ν, ἢ τὸ Β ο υ λ ε υ τ ῆ ρ ι ο ν, ἢ ἡ Θ ὀ λ ο ς), ὑπάρχουσι συγκεχωμέναι ἀρχαιότητες, τῶν ὁποίων, ὡς πολλοῦ λόγου ἀξίων ἢ ἀνακάλυψις θέλει φωτίσει τὰ μέγιστα τὴν ἐπιστήμην, ἐξαιτεῖται παρὰ τοῦ Συλλόγου τὴν ἐπιψήφισιν δικαιοσίων δραχμῶν πρὸς ἀνασκαφὴν ὑποσχόμενος ἐὰν αἱ περὶ τῆς ἀξιολογό-

εύρημάτων, προκαλεῖ ἐντύπωσιν τὸ γεγονός ὅτι, ὡς νὰ ὑπῆρχε μυστικὴ συμφωνία μεταξὺ τῶν τότε ἀρχαιολογούντων, οὐδὲ ἐν ἄρθρον ἐδόθη εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα, οὐδὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐστρατιάδου, ἔχοντας εἰς τὴν διάθεσίν του ἄρθρον ὡς κινὸν πρὸς δημοσίευσιν. Τὸ 1853 ὁ Εὐστρατιάδης ἐξέδωκε τὰ «Πρακτικὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπῆς», ἔρευναν δηλ. καὶ περιγραφὴν τῶν κατὰ τὸ Ἐρεχθεῖον, γενομένην ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐκ μελῶν τοῦ Συλλόγου κατασταθείσης τῇ ἀτιήσει τοῦ φιλέλληρος Φρειδερίκου Εἰρηναίου Θειρσίου¹. Τὸ 1860, ὁ Στ. Κουμανούδης ἐξέδωκε τεύχος ὑπὸ τίτλον «Ἐπιγραφὰὶ Ἑλληνικαὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνάκτορον».

Ὁ Πιττάκης, πάντοτε ἀφοσιωμένος εἰς τὸ ἔργον του καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὴν στάσιν τῶν ἄλλων, συνέχισεν ἀφ' ἐνὸς τὴν ἐκδοσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, μέχρι τοῦ 1860, ὅποτε ἐτερμάτισε ταύτην μετὰ τὸ πασίγνωστον σημεῖωμα², ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἡσχολεῖτο μετὰ τὰ ἄλλα του καθήκοντα, ὡς καὶ μετὰ τὴν «Ἐφορεῖαν» τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

Χαρακτηριστικὸν τῆς εἰς τὴν ἐργασίαν του ἐπιμελείας εἶναι ἔγγραφόν τι ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1855, σωζόμενον ἐν σχεδίῳ εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, δι' οὗ ἀναφέρει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἥτις ἡ Ἐταιρεία ἀπέμεινεν ἀκέφαλος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Προέδρου Γλαράκη (1855) καὶ τοῦ Ἀντιπροέδρου Γ. Γενναδίου ἐκ τῆς ἐπιδημίας τῆς χολέρας (1854)· ἐρωτᾷ δὲ ἐννὴν πρέπει νὰ συγκροτηθῇ νέα συνέλευσις³. Αὕτη ἐγένετο κατόπιν ἐγγράφου, ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1858, τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς

τῆτος τῶν ἀνευρεθησομένων ἐπιπέδων ματαιωθῶσι, ν' ἀποτίσῃ αὐτὸς ἐκ τῶν ἰδίων τὴν ποσότητα ταύτην.

Ἐπὶ τῇ προτάσει δὲ τῶν Κ.Κ. Πρινάρη καὶ Βάμβα, ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ μέρους τούτου ἡμπορεῖ νὰ δυσμενέσῃ ὡς πρὸς τὴν παραχώρησιν τῶν ἀνασκαφισομένων, ἐννὴν μάλιστα ταῦτα ἦναι τοσοῦτον λόγου ἄξια, καὶ ὅτι συμφερότερον ἦναι νὰ γίνῃ προηγουμένως συμβόλαιον μετ' αὐτοῦ, ἢ ν' ἀγορασθῇ τὸ γῆπεδον ὑπὸ τοῦ Συλλόγου, ἀπήντησεν οὕτως, ὅτι ἢ μὲν ἀγορὰ τοῦ γῆπεδου ἐνδεχόμενον νὰ ὑπερβῇ καὶ τὰς 2.000 δραχμὰς, περὶ τῆς καλῆς δὲ διαθέσεως τοῦ ἰδιοκτήτου τοσοῦτον μᾶλλον εἶναι βέβαιος ὅσῳ τῶν ἀρχαιοτήτων τούτων μετακόμισεν αὐτὸς (ὁ Κ. Πιττάκης) κατὰ διαφόρους κληροῦς ὑπὲρ τὰς πενήκοντα. Οὕτως ἐνεκρίθη ἡ δαπάνη.

Ὅτι ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 17 Ἀπριλίου 1851.

Ὁ ἀντιγραμματοεὐς

Σ κ α ρ λ. Δ. Β ο ζ ἄ ν τ ι ο ς ς η.

1. Βλ. Π. Καββαδίου, ἔ.ἀ. σελ. 44 καὶ .I.E. 1855, σελ. 1279, σημ. Γ' α. . . οὕτω καὶ τὰς ἐν Ἐρεχθείῳ, ἐφ' ὧν αἱ περὶ Βρέας ἐπιγραφαὶ, ὧν ὁ Κ. Πραγκαβῆς ψευδῶς ἐξιστορεῖ τὴν ἀνακάλυψιν, διότι αὕτη ἐγένετο οὕτω. Ζητούμενον τοῦ ἀρχαίου σχεδίου τοῦ Ἐρεχθείου, ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ οἰκοδομήματος, ὅπως διορθωθῶσι τὰ λάθη καὶ αἱ ἐσφαλμέναι πληροφορίαι, τὰς ὑποίας ὁ Κ. Πραγκαβῆς ἔδωκεν εἰς τὸν σφῆν Ἠθήρων. (ὑπαρχῶν αὐτὸν οὕτως εἰς ὑποθέσεις σφαλερές, ἅς οἱ ἄλλοι Σοφοὶ τῆς Γερμανικῆς ἀντιέκρουσαν) ἐπιλομικεῖται, ἂν αἱ τέσσαρες Βάσεις, αἱ περὶ τὸ ὑπόγειον τὸ παραινόμενον ὑπὸ τῆς βορείου καὶ νοτίου προστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου, εἰσὶν ἀρχαῖαι ἢ ὄχι. Καὶ ὁ μὲν Κ. Πραγκαβῆς παρὼν ὁμολογεῖ αὐτὰς ὡς ἀρχαῖαι, καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας αὐτῶν θέσεως. Ἡμεῖς δὲ εἰς τὴν γνώμην ταύτην ἀνταίσιμον παντὶ σθένει, ἐπιθυμοῦντες δὲ τὴν ἀλήθειαν, ὅπως μὴ ἐκ νέου ἐμπέσῃ ὁ Κ. Ἠθήρων εἰς ἀπάτην διὰ τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην τοῦ Κ. Πραγκαβῆ, ἀντετρέψαμεν τὰς Βάσεις, ἅς ἀνυπέφραμεν, καὶ δεδείχαμεν εἰς ἅπαντας τοὺς τότε ἐκεῖ παρόντας, ὅτι αὐταὶ ἔχουσαι ἐπιγραφὰς δὲν ἠδύναντο νὰ ἦναι καὶ Βάσεις κινῶν. Τούτου γενομένου ἔμεινεν ὁ Κ. Πραγκαβῆς ἄφωνος. Ταῦτα σημειῶ, ὅπως ἀπαλλάξω τὸ κοινὸν ἀπὸ τὰς ἐσφαλμέναις πληροφορίας τοῦ Κ. Πραγκαβῆ, ἅς ἔγραψεν εἰς τὸν πρόλογον τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ, ἐπιγραφομένου Ἀntiquités Helléniques».

2. Βλ. σελ. ρξ' τοῦ παρόντος Βύρετηρίου.

3. Μέχρι τοῦ 1858, κατὰ τὴν ἐξφρασιν τοῦ Π. Καββαδίου, ἡ Ἐταιρεία «περιῆλθεν ... εἰς λήθηρον», μόνον δὲ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1858 ἀνεβίβωσεν. Ὡς σημειοῖ ὁ αὐτὸς Καββαδίου (ἔ.ἀ. σελ. 46) τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τῆς ἐκράτουν μεταξὺ 1856 -

Παιδείας Ν. Χριστοπούλου πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα Πιπτάκη — Γενικὸν πλέον Ἐφόρον τῶν Ἀρχαιοτήτων. Ἡ συνέλευσις συνήλθε τὴν 20 Ἰουλίου 1858. Διὰ Β.Δ. ἐξάλλου, ἀπὸ 27 Ἰουνίου 1858 ἐπανεφέρετο ὁ Ὄργανισμὸς τοῦ 1837, ἀκυρωθέντος τοῦ νεωτέρου, τοῦ 1848, ὡς ἀνεφαρμόστου.

Ὁ Ἀλ. Ραγκαβῆς σαφῶς, ἀπὸ τοῦ 1848, ἐξαπέλυσεν ἀνοιχτὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Κ. Πιπτάκη. Δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἐπιτύχη εἰς τὴν προσπάθειάν του αὐτὴν ὁ Φαναριώτης, διότι ἤδη ὁ Κ. Πιπτάκης εἶχε γίνει στόχος φοβερῶν ἐπιθέσεων, ὡς ἀνεφέρθη, ἐκ μέρους τοῦ Ross, δημιουργήσαντος μετὰ τοῦ Böckh ἐλευσίην περὶ τοῦ πρώτου Ἑλληνος ἀρχαιολόγου ἐντύπωσιν εἰς τὸν κύκλον τῶν πεπαιδευμένων Εὐρωπαϊῶν, ἐν σχέσει μὲ τὸ ἀτελὲς βιβλίον του Ancienne Athènes, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς κατηγορίας τοῦ Böckh, περὶ προσπαθείας τοῦ Πιπτάκη νὰ τὸν ἐξαπατήσῃ. Ὡς κατεδείχθη, ὁ μυστικὸς πόλεμος μεταξὺ τῶν δύο πρωτεργατῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τοῦ 1844, γεγονὸς ἀποδειχθὲν ἐκ τῆς «Εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως» τοῦ Ἰ. Κωλέττη, ὑποβολεὺς τῆς ὁποίας ἦτο ἀσφαλῶς ὁ παλαιὸς του φίλος Ραγκαβῆς. Πλὴν τούτου, κατηγορήθη ὁ Κ. Πιπτάκης, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἀποδείξῃ τότε τὴν ἀλήθειαν, καὶ διὰ τὸ ἀκανθῶδες πρόβλημα τῶν λεγομένων «Ἀναργυρείων ἀποσπασμάτων» διὰ τὸ ὁποῖον, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐξηκολούθουν γράφοντες ἐναντίον του οἱ ξένοι¹.

Ὁ Κ. Πιπτάκης, κατάκοπος καὶ ἀπογοητευμένος, θὰ ἤσθάνθη πλήρως παραγκωνισμένος τὸ 1862, ὅτε, ἐπανεικδοθείσης τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας καὶ δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως, ἐξελέγη ὡς ἐκδότης αὐτῆς ὁ Ἀθ. Ρουσόπουλος, ὅστις μὲ ὀλίγην καθυστέρησιν ἐκυκλοφόρησεν, ἐπὶ ἓν ἔτος, τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα μὲ συνεργασίας πλείστων πεπαιδευμένων καὶ εἰδικῶν ἀρχαιολόγων, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀμνησικακοῦ Πιπτάκη, ὁ ὁποῖος τὸ 1863 ἀπέθανεν². Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Φίλιππος Ἰωάννου ἐξύμνησε τὰ μέγιστα τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Πιπτάκη («ἐν τῇ προσλαλιᾷ αὐτοῦ πρὸς τοὺς παρασταθέντας ἐταίρους καὶ λοιποὺς φίλους τοῦ μακαρίτου ἐν τῷ ὑπὲρ αὐτοῦ τελεσθέντι μνημοσύνῳ τὸ 1863»³. Ὁ δὲ Γραμματεὺς τῆς «Ἐφορείας» Εὐθ. Καστόρχης εἰς τὴν λογοδοσίαν του τοῦ ἰδίου ἔτους, ἀναγγείλας τὸν θάνατον τοῦ Κ. Πιπτάκη, ἐχαρακτήρισεν αὐτὸν ὡς «ἄνδρα οὐχὶ τῶν σπανίων παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἀληθῶς μοναδικόν, δι' ἣν

1858 ὁ γραμματεὺς τῆς Πιπτάκης, τερῶν τὸ ἀρχεῖον τῆς, καὶ ὁ ταμίης Καραμάνος «ὅστις εἶχεν εἰς χεῖράς του τὴν ἕως τότε περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας».

1. Βλ. περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ ὅλου θέματος Δημ. Καμπούρογλου, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν, τόμ. Α', σελ. 25 - 72. Φωτομηχανικὴ ἀνατύπωσις ὑπὸ Γ. Παπαδημητρίου, Ἀθήναι, 1959, καὶ Θ. Φιλαδελφέα, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας, Ἀθήναι, 1902, τόμ. 2, σελ. 255 κ.έ.

2. Αἱ τελευταῖαι ἀνασκαφαὶ εἰς τὰς ὁποίας ἔλαβε μέρος ἦσαν τῆς Ἀκροπόλεως, —λόγω τῆς ιδιότητός του ὡς προϊσταμένου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας— τὸ δὲ 1859 μετὰ τοῦ Εὐθ. Καστόρχη παρηκολούθησε τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου. Μετὰ τὸν θάνατόν του τὸν διεδέχθη, εἰς τὴν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων, ὁ Η. Εὐστρατιάδης (βλ. Εὐθ. Καστόρχην, ἔ.ἀ. σελ. 45).

3. Βλ. σχετικῶς καὶ εἰς ΗΛΕ, 1863, σελ. 4 καὶ Εὐθ. Καστόρχην ἔ.ἀ. σελ. 11, σημ. 1.

ἀγάπην καὶ ἐπιμέλειαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν λατρείαν, ἔδειξε διὰ παντός τοῦ δραστηριοτάτου βίου του πρὸς τὰ μνημεῖα τῶν προγόνων ἡμῶν»¹.

Ὑπὸ τοῦ τόσον προῶρος Θανόντος ἐπιγραφικοῦ Χρ. Ν. Πέτρου-Μεσογειῆ, ἀποδίδεται σύντομος, ἀλλὰ οὐσιαστικὸς διὰ τὸ ἔργον τοῦ Κ. Πιπτάκη ἔπαινος. «Χωρὶς τὸν Πιπτάκη, τὸν ἐμπνευσμένο ζῆλο του καὶ τὸν ἡρωισμό του, ποῦς ξέρει, πόσες σπουδαῖες ἐπιγραφές κι' ἄλλα μαρμάρην' ἀντικείμενα δὲ θὰ εἶχαν χαθῆ παντοσθενά γιὰ τὴν Ἐπιστήμη μὲ τὸ νὰ γίνουν ἀσβέστη ἢ μὲ τὸ νὰ καταστραφοῦν μὲ ὅποιοδήποτε ἄλλο τρόπο»². «Ἄξιον δὲ πάσης προσοχῆς καὶ ἀληθέστατον εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀρχαιολόγου γραφέν: «Ἐπιγραφικὸς δὲ θὰ πῆ μονάχα ὁ εἰδικὸς, ποὺ μελετᾷ καὶ δημοσιεύει ἐπιγραφές, ἀλλὰ περισσότερο ἀκόμη ἐκείνος, ποὺ ἐνδιαφέρεται γι' αὐτές, ποὺ τις ἀγαπᾷ καὶ ποὺ τις πονεῖ σὰν ἓνα κομμάτι ἀπ' τὴν ψυχὴ του»³.

Δεῖγμα τῆς συνεχοῦς ἀνησυχίας, καὶ τῆς πολυπραγμοσύνης τοῦ ἀεικινήτου Ραγκαβῆ, εἶναι ἡ ὑπὸ τὴν ἐμπνευσίν του ἰδρυθεῖσα διὰ Β.Δ. τοῦ 1865 «Ἐπιτροπὴ τῶν Φιλολογῶν»⁴, μὲ σκοπὸν τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλων ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν διὰ συνδρομῶν. ὡς καὶ τῆς ἐκδόσεως εἰδικοῦ λαχείου, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ. Τὴν 28 Ἰουνίου 1869 δι' ἐγγράφου τῆς ἡ Ἐπιτροπῆς, ἐκδοῦσα ἐν τῷ μεταξὺ τὸ λαχεῖον, διελύθη, παραδώσασα εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν τὰ ἀρχαῖα τὰ ὅποια εἶχεν ἀγοράσει καὶ ὀλόκληρον τὴν χρηματικὴν τῆς περιουσίαν, ὑπὸ ὠρισμένους ἔρους⁵. Διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐνταῦθα ὅτι, πολλὰ ἐκ τῆς δραστηριότητος τόσον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ὅσον καὶ ἄλλα πολὺτιμα στοιχεῖα διὰ τὰς ὑπ' αὐτῆς ἢ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας γενομένας ἀνασκαφάς, διὰ τὰ εὐρήματά των ὡς καὶ διὰ τὰ δράσαντα κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα πρόσωπα, ἐπίσης δὲ πληροφορίας σημαντικὰς διὰ τὴν ἴδρυσιν Μουσείου ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας κ.ἄ.π. θὰ ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ λεπτομερῆς ἔρευνα καὶ μελέτη, τόσον τοῦ Ἀρχείου τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας ἀπὸ τοῦ 1832, ὅσον καὶ τὸ πολὺτιμον Ἀρχεῖον τῆς Ὑπηρεσίας Ἀρχαιοστῆτων.

Η ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ

Α' Η ΕΡΠΙΟΔΟΣ (1837 - 1860)

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς ἤρχισεν, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, ἐν σελ. ιε', νὰ ἐκδίδεται κατ' ἀπόφασιν τῆς «Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς» εἰς φυλλάδια μηνιαῖα, ἐνάρξεως γενομένης ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1837.

Ὁ τίτλος τῆς ἤτο ἀρχικῶς «Ἐφημερὶς Ἀρχαιολογικὴ ἀφορεῶσα τὰς ἐντὸς τῆς Ἐλ-

1. Βλ. Εἰθ. Καστόρχην, ἔ.ἀ. σελ. 11, σημ. 1. «Τῆ Ἰερᾷ μνήμῃ Ἀγκοβάκη Ρίζου Νερούσοῦ, ἰδρυτοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας καὶ Κυριακοῦ Σ. Πιπτάκη, τοῦ ἰσοβίως μοχθήσαντος καρτερικώτατα ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοστῆτων τῆς πατρίδος», ἀφιερῶ ὁ Καστόρχης τὸ ἀνωτέρω βιβλίον του.

2. Χρ. Ν. Πέτρου-Μεσογειῆς, Ἐπιγραφικὴ καὶ Ἐπιγραφικαὶ σπουδαὶ στὴν Ἑλλάδα, Θεσσαλονίκη, 1961, σελ. 29.

3. Ἐ.ἀ. σελ. 20.

4. Αὕτη ἀποτελεῖτο ἐκ τῶν διοικητῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, τοῦ Ἄλ. Ραγκαβῆ καὶ τοῦ Π. Καλλιγᾶ.

5. Βλ. Π. Κεββελίδην, ἔ.ἀ. σελ. 60.

λάδος άνευρισκομένας ἀρχαιότητας». Τὰ τρία πρῶτα φυλλάδια φέρουν μὲν κανονικῶς τὴν ἔνδειξιν τῶν μηνῶν Ὀκτωβρίου, Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου, δὲν ἐξεδόθησαν ὅμως ἅπαντα ἐντὸς τοῦ 1837, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῶν διαφόρων Συνεδριῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἧτις κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1838 ἐξετάζει ἀκόμη καὶ διατυπώνει παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ὕλης τῶν φυλλαδίων 2 καὶ 3, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἐκφράζονται ὑπὸ μελῶν τῆς παράπονα διὰ τὴν καθυστέρησιν ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Βασιλικῆς Λιθογραφίας τῆς ἐκτυπώσεως τῶν λιθογραφημάτων καὶ ἀποφασίζεται, κατόπιν τούτου, νὰ ἐπέμβῃ πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ θέματος ἢ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματεία.

Τὸ δημοσιευόμενον εἰς τὰ φυλλάδια τῶν πρώτων ἐτῶν ὕλικόν φέρει τίτλους ἰδιαιτέρους μόνον ὅταν πρόκειται περὶ συνοπτικῶν Ἐκθέσεων (π.χ. «Συνοπτικὴ ἔκθεσις περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρχαιοτήτων») ἢ ἀρθρῶν ἀφορῶντων εἰς εἰδικὸν θέμα, ὡς τὸ «Θησεῖον καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἄρεως», «Περὶ Λυκαβηττοῦ (ἢ Λυκοβηττοῦ)» τοῦ Κ. Σ. Πιττάκη ἢ «Περὶ τοῦ μνημείου τοῦ Εὐβουλίδου» τοῦ Ἀ. Ρ. Ραγκαβῆ. Τὰ ἄρθρα αὐτοῦ τοῦ τύπου δὲν συνοδεύονται πάντοτε ὑπὸ λιθογραφημάτων ἢ, καὶ ἐὰν ἀκόμη συνοδεύονται, τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὰ ἄρθρα αὐτὰ λιθογραφήματα δὲν σχολιάζονται.

Τὸ ὑπόλοιπον δημοσιευόμενον ὕλικόν εἶναι συνήθως παρουσίαις ἐπιγραφῶν, σπανιώτερον δὲ ἀγαλμάτων, γλυπτῶν ἢ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν. Ἀπαραιτήτως, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἕκαστον φυλλάδιον θὰ περιεῖχε 8 περίπου φύλλα, ἧτοι 16 σελίδας κειμένου καὶ 6 φύλλα μὲ λιθογραφίας, αἱ ὁποῖαι ἐγίνοντο εἰς τὴν Β[ασιλικὴν] Τυπογραφίαν ἐπὶ τῇ βάσει σχεδίων τοῦ ζωγράφου Ἀθ. Ἰατρίδη. Ἐπειδὴ ὑπῆρχεν ἢ συνείδησις εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι αἱ ἀρχαιολογικαὶ γνώσεις τῶν δημοσιευόντων ἄρθρα ἦσαν περιορισμέναι, ἡσθάνοντο ὅμως οὗτοι ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην νὰ καθιστοῦν γνωστά, «πρὸς ὄφελος τῆς ἐπιστήμης», τὰ ἀνευρισκόμενα ἀρχαῖα, τὸ συνοδεῦον ἕκαστον λιθογράφημα κείμενον ὠρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναφέρῃ ἀπλῶς τὸν χρόνον καὶ τὰς συνθήκας εὐρέσεως καὶ ἄλλας ὁμοίου εἶδους διασαφήσεις, σπανίως δὲ καὶ μόνον ἐκτάκτως ἐπιστημονικὰς ἐξηγήσεις καὶ ὑποθέσεις¹. Κατόπιν τούτου, τὰ περιεχόμενα εἰς τὰ φυλλάδια τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος λιθογραφήματα λαμβάνουν αὐξοῦντα ἀριθμὸν, τὰ δὲ συνοδευτικὰ τούτων ἀρθρίδια περιέχονται εἰς ἕκαστον φυλλάδιον ὁμοῦ, ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων». Μετὰ τὸν τίτλον τοῦτον, ἕκαστον ἀρθρίδιον φέρει, ἀντὶ ἐτέρου τίτλου, τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς αὐτὸ λιθογραφήματος. (Ταῦτα ἐξετυποῦντο εἰς διαφορετικὴν ποιότητα χάρτου, βαρυτέρου, καταλλήλου διὰ λιθογράφησιν). Ἐκαστον ἀρθρίδιον—εἰς τὸ παρὸν Εὐρετήριον χαρακτηρίζεται ὡς λῆμμα—, πάντοτε κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ἔπρεπε νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως του. Ὅταν ὅμως πολλὰ λήμματα συνεχῆ ἔχουν γραφῆ ὑπὸ τοῦ ἰδίου συντάκτου, τίθεται, εἰς τὸ τέλος μόνον τοῦ συνόλου τῶν λημμάτων, ἢ ὑπογραφή. Τὸ σύστημα τοῦτο ἀκολουθεῖται, ἄνευ ἐξαιρέσεως, εἰς τὰ τρία πρῶτα φυλλάδια, τὰ ἐκδοθέντα διὰ τὸ ἔτος 1837. Διὰ τὸ ἔτος 1838 ἐξεδόθησαν 6 φυλλάδια, ἐξ ὧν μόνον τὸ τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι μνημιαῖον.

1. Β' συνεδρία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1837.

κατόπιν δέ, προφανώς λόγω έλλείψεως ύλης, έκαστον φυλλάδιον εκδίδεται κατά δίμηνον. Τò φυλλάδιον τοῦ Δεκεμβρίου 1838 ἐξεδόθη ὁμοῦ μετὰ τοῦ φυλλάδιου τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ 1839. Πρέπει νὰ υπογραμμισθοῦν ἐνταῦθα δύο λεπτομέρειαι: 1. Ἐνῶ ὁ συντάκτης τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος χρησιμοποιεῖ εἰς τὰ παροράματα τὸν ὄρον φυλλάδιον, ἀντιθέτως ὑπάρχει ἡ λέξις τετράδιον κάτωθεν τοῦ τίτλου τοῦ περιοδικοῦ, ὅπου ἀνεγράφετο ὁ μῆν ἢ οἱ μῆνες ἐκδόσεως, τὸ ἔτος καὶ ἡ τιμὴ έκάστου φυλλαδίου. 2. Συνεχίζεται νὰ ἀναγράφεται ὅτι τὸ περιοδικὸν εκδίδεται «ἀπαξ τοῦ μηνὸς» καὶ μετὰ τὸ 1837, παρ' ὅλον ὅτι, ἄνωθεν ἀκριβῶς, σημειοῦνται τὰ ὀνόματα τῶν δύο μηνῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἀντιστοιχεῖ έκαστον φυλλάδιον.

Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι, ἐνῶ εἶχεν ἀποφασισθῆ νὰ γράφουν ἄρθρα εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκδόσεως, ὡς καὶ οἱ βουλόμενοι ἐκ τῶν πεπαιδευμένων Ἑλλήνων, τοῦτο δὲν ἐγένετο. Κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος δίδουν συνεργασίαν μόνον ὁ Ἄλ. Ραγκαβῆς καὶ ὁ Κ. Πιπτάκης – ὁ τελευταῖος εἶναι καὶ ὁ μόνος ὅστις ἐξετέλεσεν ἀπολύτως ὅλας τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Κατὰ τὸ ἔτος 1838, πλὴν τῶν συνεργασιῶν τῶν δύο ἀνωτέρω, ἐδημοσιεύθησαν: α. Ἐπιστολὴ τοῦ βοηθοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτήτων ἐφόρου Ἄθ. Ἰατρίδη πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπὴν, ἀναφερομένη εἰς πρόσφατον περιοδείαν του («κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Καρπενησίου») καὶ β. Ἄρθρον τοῦ γημικοῦ Ξαβερίου Λάνδερερ ὑπὸ τίτλον «Περὶ ζωγραφικῆς». Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (1838) τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος διαταράσσεται καὶ ὁ τρόπος υπογραφῆς τῶν ἀρθριδίων. Ὁ Κ. Πιπτάκης διπλαδὴ υπογράφει καθ' ὁμάδας τὰ λήμματα του μετὰ τὰ ἀρχικά του Κ.Σ.Π. ἢ θέτει ὀλόκληρον τὸ ὄνομά του κάτωθεν έκάστου λήμματος. Κατ' ἐξαιρέσειν, εἰς δύο μεγάλα ἄρθρα, μετὰ τὸ ἐπώνυμόν του, προσθέτει τὴν λέξιν «Ἄθηναῖος»¹.

Τὸ 1839 παρουσιάζονται πολλὰ νέα προβλήματα εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς Ἐφημερίδος. Ἐλλείπει προφανῶς ὕλη, διότι παρατηρεῖται ὅτι εὐρήματα ἀναφερθέντα μεταγενεστέρως δημοσιεύονται εἰς φυλλάδια προγενέστερα χρονικῶς. Καθυστέρει ἐπίσης καὶ ἡ λιθογράφησις τῶν σχεδίων καὶ οὕτω εἰς τὸ φυλλάδιον Δεκεμβρίου 1838/Ἰανουαρίου 1839 περιέχονται ἐπιγραφαὶ εὐρεθεῖσαι τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1839. Ἀκόμη, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἰδίου φυλλαδίου, ὁ εκδότης (ὁ Κ. Πιπτάκης) ἀντιμετώπισε καὶ ἄλλο ἕν ἄρθρον, διότι αἱ σελίδες 159 - 166 ἐξετυπώθησαν οὐχὶ εἰς τὸν συνήθη χάρτην satiné, ἀλλὰ εἰς χειροποίητον. Ἐπίσης, εἰς τὰ περαιτέρω φυλλάδια ποικίλλει κατὰ βάρους καὶ ποιότητα ὁ χάρτης. Ἄλλο πρόβλημα τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐφημερίδος ὑπῆρξε τὸ γεγονός ὅτι περισσότερα τοῦ ἐνὸς σχέδια καὶ ἀναλόγως τοῦ μεγέθους των ἔπρεπε νὰ ἐκτυποῦνται εἰς τὸ αὐτὸ φύλλον χάρτου, ὥστε νὰ μὴ ἀπομένῃ κενὸς χῶρος καὶ γίνεται ὑπέρβασις τοῦ ἐγκριθέντος ἀριθμοῦ τῶν ὅ φύλλονων κατὰ φυλλάδιον. Μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ὁμοίως, διαταράσσεται ἐνίοτε ἀναγκαστικῶς καὶ ἡ ἀριθμητικὴ σειρά τῶν δημοσιευομένων λημμάτων, ἐφ' ὅσον ἐμεσολάβει καθυστέρησις ὑπὸ τοῦ λιθογράφου εἰς τὴν προετοιμασίαν τῆς λιθογραφικῆς πλακῶς. Τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῆς σημειουμένης εἰς τὸ διὰ τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγούστον φυλλάδιον τοῦ 1839 ἀναστατώσεως εἰς τὴν τάξιν ἀριθμῆσεως τῶν

1. J.E. 1838, σελ. 75, 79.

λημμάτων¹. Εἰς αὐτὸ μόνον, δὲν ὑπάρχει καὶ ὁ συνήθως τιθέμενος τίτλος τοῦ περιοδικοῦ. Ἀναγράφεται μόνον εἰς τὴν πρώτην του σελίδα (βλ. *A.E.* σελ. 230) ἐντὸς παρενθέσεως τὸ κάτωθι σημείωμα: «Ἐπειδὴ λιθογραφήματα εἰς διάφορα ἀνήκοντα φυλλάδια συμπεριελήφθησαν εἰς τὰς αὐτὰς πλάκας, διὰ τοῦτο ἐκδίδομεν εἰς τὸ φυλλάδιον τοῦτο καὶ τὴν ὕλην τοῦ ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ τοῦ 1839». Ἐπίσης, εἰς τὸ φυλλάδιον 13 ἐλλείπουν τὰ λήμματα ὑπ' ἀριθ. 247-251 καὶ 255-260, τὰ ὁποῖα ἐξετυπώθησαν εἰς τὸ φυλλάδιον 14, τὸ περιέχον ἀποκλειστικῶς συνεργασίαν τοῦ Ἄλ. Ραγκαβῆ. Τοῦτο πρέπει νὰ ὑφείλεται εἰς δύο αἰτίαι, ἢ εἰς καθυστέρησιν τοῦ λιθογράφου, ἢ εἰς ἀργοπορίαν τοῦ Ἄλ. Ραγκαβῆ, ὅστις λόγῳ φόρτου ἐργασίας, πιθανῶς δὲν παρέδωκεν ἐγκαίρως τὴν πρὸς δημοσίευσιν ὕλην.

Σημειωτέον ἀκόμη, ὅτι εἰς τὸ φυλλάδιον τοῦ Ἰουνίου-Ἰουλίου 1839 τίθεται διὰ πρώτην φορὰν ἀριθμησις φυλλαδίου μετὰ τὴν ἔνδειξιν *Φυλλάδιον 13*. Ταυτοχρόνως, σημειοῦται, διὰ πρώτην φορὰν ἐπίσης, τὸ ἔτος 1839 ὡς ἔτος Β' τῆς ἐκδόσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὀδηγεῖ εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι καὶ τὰ φυλλάδια τὰ ἐκδοθέντα διὰ τὸ ἔτος 1837 ἐξεδόθησαν καὶ ἐκυκλοφορήθησαν τὸ 1838. Σημειωτέον ἀκόμη ὅτι εἰς τὰ φυλλάδια 15 καὶ 17, ἐνῶ ἐξετυπώθησαν διὰ τὸ ἔτος 1839, μεταξὺ λημμάτων ἀναφερομένων εἰς ἐπιγραφὰς εὐρεθείσας τὸ 1839 ἢ καὶ προηγουμένων, δημοσιεύονται καὶ ἐπιγραφαὶ εὐρεθεῖσαι κατὰ τὸ ἔτος 1840. Ἐπομένως, ἡ ἐκτύπωσις των ἐβράδυνε, τοῦλάχιστον κατὰ ἓν ἔτος, οὕτω δὲ κατέστη δυνατὴ καὶ ἡ παρουσίαις εὐρημάτων τοῦ 1840.

Συνεχίζεται ἡ ἀναγραφὴ τῆς λέξεως «τετράδιον» εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἀναγράφεται ἡ τιμὴ τῆς *Ἐφημερίδος*, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἀναγραφὴ «ἐκδίδεται ἅπαξ τοῦ μηνός» κάτωθεν τοῦ ὀνόματος τῶν δύο μηνῶν. Τέλος, ἐγκαινιάζεται καὶ νέα ἀρίθμησις εἰς τὰ φυλλάδια ὑπὸ τὸν τύπον *Ἀριθ. 1*, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ φυλλαδίου 15, τοῦ διὰ τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον τοῦ 1839 ἐκδοθέντος, ὅπου ἀναγράφεται ἀριστερά, μετὰ τὰς λέξεις «Φυλλάδιον 15» ἡ ἐντὸς παρενθέσεως ἔνδειξις *Π.Σ.* σημαίνουσα: παλαιὰ σελίδωσις², ἐνῶ κατ' οὐσίαν πρόκειται περὶ ἀλλαγῆς εἰς τὴν ἀρίθμησιν τῶν φυλλαδίων, διατηρεῖται ὅμως ταυτοχρόνως καὶ ἡ παλαιὰ ἀρίθμησις. Ἀπὸ τοῦ φυλλαδίου 15 αὐξάνεται καὶ ἡ τιμὴ πωλήσεως τοῦ περιοδικοῦ. Μέχρι τότε, ἀνεγράφετο ὑπὸ τὸν τίτλον: «Τιμᾶται 3 δρχ. ἕκαστον τετράδιον διὰ τοὺς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ 5 δρχ. διὰ τοὺς ἐκτὸς»³.

Ἀπὸ τοῦ φυλλαδίου τούτου μεταβάλλεται καὶ ὁ τύπος ἀναγραφῆς τῆς τιμῆς. Σημειοῦται ὅτι «Μοναδικὰ φυλλάδια πωλοῦνται παρὰ τῆ Διεκπεραιώσει τῶν Β. Ἐφημερίδων πρὸς δρχ. 5», ἡ τιμὴ τῆς ἐτησίας συνδρομῆς ὅμως παραμένει ἡ παλαιὰ, ἥτοι 36 δρχ. διὰ τοὺς ἐντὸς καὶ 60 διὰ τοὺς ἐκτὸς τοῦ Κράτους.

Ἐκ παραδρομῆς, τὸ διὰ τοὺς μῆνας Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον φυλλάδιον ἀριθμεῖται ὡς 17, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἀριθμὸν 16. Τὸ σφάλμα δὲν διορθώνεται εἰς τὸ ἐπόμενον φυλλάδιον, τὸ ὁποῖον φέρει ἀριθμὸν 18 καὶ ἐξεδόθη διὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον καὶ

1. *A.E.* 1839, σελ. 230 κ.έ.

2. Εἰς τὰ ἐπόμενα φυλλάδια ἀντὶ *Π.Σ.* ἀναγράφεται, πάντοτε ἐντὸς παρενθέσεως, ἡ ἔνδειξις: *Π.Α.Ι. Σ.*

3. Εἰς τὸ φυλλάδιον 13, μετὰ τὸ «ἐκτὸς» προσετέθη ἡ λέξις «συνδρομητάς».

Φεβρουάριον τοῦ 1840. Δέον νὰ ἀναφερθῆ, ἐπίσης ὅτι συνεχίζεται ἡ ἀναγραφὴ αὐτοῦ τοῦ Β΄, ὡς ἔτος κυκλοφορήσεως τοῦ περιοδικοῦ εἰς τὴν τὰ φυλλάδια, τὰ ἐκδοθέντα διὰ τὸ 1840. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐξεδόθησαν 4 μόνον φυλλάδια τοῦ περιοδικοῦ. Ἐξ αὐτῶν, τὸ ὑπ' ἀριθ. 18 μόνον ἀναφέρεται εἰς δύο μῆνας. Τὸ φυλλάδιον 19 ἐξεδόθη διὰ τοὺς μῆνας Μάρτιον, Ἀπρίλιον καὶ Μάιον, τὸ 20 διὰ τὸν Ἰούλιον, Ἰούλιον, Αὐγούστου καὶ Σεπτέμβριον, τὸ δὲ 21 διὰ τοὺς μῆνας Ὀκτώβριον, Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον. Ἐξακολουθεῖ ὅμως, περιέργως, ὁ ἐκδότης νὰ σημειώσῃ ὅτι τὸ περιοδικὸν ἀεὶ ἐκδίδεται ἀπαξ τοῦ μηνός. Εἰς τὸ φυλλάδιον 20 δημοσιεύεται ἡ τελευταία συνεργασία τοῦ Ἀλ. Παγκαβῆ (τὸ λῆμμα ὑπ' ἀριθ. 499). Ἦ εἰς τὸ ἐπόμενον φυλλάδιον δημοσιεύσει εὐρημάτων τοῦ 1841, ὠδηγεῖ εἰς τὴν σκέψιν ὅτι ὁ Ἀλ. Παγκαβῆς ἔπαισε νὰ διδῆ ὅλην εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα, διότι ἤδη θὰ εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐκτυπώσῃ τὸ ἰδικόν του σύγγραμμα *Antiquités Helléniques*, ὁ πρῶτος τόμος τοῦ ὁποίου ἐκυκλοφορήθη τὸ 1842. Ὁ ὄγκος τοῦ ἔργου καὶ ἡ ἐργασία διὰ τὴν λιθογράφησιν τῶν ἐν αὐτῷ περιληφθέντων λιθογραφημάτων προϋποθέτει πολλὸν χρόνον διὰ τὴν ἐκδοσιν, δοθέντος ὅτι καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξετυπώθη εἰς τὴν Βασιλικὴν Τυπογραφίαν, ἐπομένως θὰ ἀντιμετώπιζεν ὁ συγγραφεὺς τὴν καθυστέρησιν, ὅπως καὶ ὁ ἐκδότης τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος.

Τὸ 1841 σημειοῦται ὡς ἔτος Γ' τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, τοῦ ὁποίου ἐκυκλοφορήθησαν τρία φυλλάδια: τὸ ὑπ' ἀριθ. 22 διὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον, Φεβρουάριον, Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον, τὸ 23 διὰ τὸ διάστημα Μαΐου - Ἰουλίου, καὶ τὸ 24 διὰ τοὺς ὑπολοίπους πέντε μῆνας τοῦ ἔτους. Ὁ Κ. Πιπτάκης συνέγραψε τὰ κείμενα τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς δημοσιευθέντα τὸ ἔτος ἐκεῖνο λιθογραφήματα, ὁ δὲ Ξ. Λάνδερερ ἐδημοσίευσεν ἕξ ἀρθρίδια τῆς εἰδικότητός του.

Κατὰ τὸ 1842, σημειούμενον ὡς ἔτος Δ' τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἐξεδόθησαν τέσσαρα φυλλάδια, παρατηρεῖται ὅμως ἄλλη ἀτάξια. Τὸ μὲν πρῶτον φυλλάδιον τοῦ ἔτους, τὸ ὑπ' ἀριθ. 25, ἐκδίδεται διὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον - Μάρτιον, τὰ φυλλάδια 26 καὶ 27 ἐκδίδονται, καὶ τὰ δύο, διὰ τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον - Αὐγούστου, τὸ δὲ 28 διὰ τοὺς ὑπολοίπους τέσσαρας μῆνας ἤτοι Σεπτέμβριον, Ὀκτώβριον, Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον. Τὰ δύο τοῦλάχιστον τελευταῖα φυλλάδια πρέπει νὰ ἐκυκλοφορήθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1844 ἢ καὶ βραδύτερον διότι: 1. Μεταξὺ εὐρημάτων προηγουμένων ἐτῶν δημοσιεύονται καὶ τινὰ εὐρεθέντα ἐν ἔτει 1843. 2. Τὸ λιθογράφημα τὸ εἰκονίζον τὸν Ἑρμῆν τῆς Ἄνδρου, ἀριθ. 916 τοῦ φυλλαδίου 27, φέρει μὲν χρονολογικὴν ἐνδειξιν 1844, εἶναι ὅμως ἄγνωστον πότε ἐξετυπώθη. Καὶ πάλιν τὰ παντῶν ἀρχαιολογικῶν εὐρήματα δημοσιεύει ὁ Κ. Πιπτάκης, ἐνῶ ὁ Ξ. Λάνδερερ δημοσιεύει ἐν ἄρθρον ἀναφερόμενον εἰς τὴν νῆσον (Θήρα), συνεχίζει δὲ τὰ χημικῶν περιεχομένου ἄρθρα του ἀφορῶντα εἰς ἀναλύσεις μαρμάρων, ὑδάτων κ.τ. ὑπ' αὐτοῦ γενομένας.

Τὸ ἔτος 1843, σημειούμενον ὡς ἔτος Ε' τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἐκδίδεται ἐν μόνον φυλλάδιον, διὰ τοὺς πρῶτους ἕξ μῆνας τοῦ ἔτους. Εἰς αὐτὸ περιέχεται συνεργασία ὑπὸ τὸν τίτλον «Περὶ τῆς νήσου Κέα» τοῦ Ξ. Λάνδερερ, μετ' χρονολογίαν 10 Ἰουλίου 1846, ἣτις, ὡς σημειώνει ὁ συγγραφεὺς, εἶναι ἀμετάφρασις ἀπαριθμηματικῶς τινος ἐκ τοῦ ἐπιφανοῦς συγγράμματός τοῦ Brøndstedt).

Ὡς ἤδη ἐσημειώθη (σελ. ρλγ' σημ. 3 καὶ ρλδ'), ἐν ἔτει 1844, ἡ Κυβέρνησις Ἰ. Κωλέττη ἀντιμετωπίζουσα ἀνυπερβλήτητα οἰκονομικὰ προβλήματα, ὑπεχρεώθη νὰ περιστείλῃ τὰς κρατικὰς δαπάνας. Ἐπειδὴ ἤδη εἶχε τὰ μέγιστα δυσφημηθῆ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς, λόγῳ τῶν ἀναφερθεισῶν ἤδη διαφωνιῶν, ἰδίᾳ δὲ καὶ κυρίως, ὑπὸ τοῦ Ἀλ. Παγκαβῆ, ἐκ τῶν πρώτων δαπανῶν αἵτινες περιεκόπησαν ἤτο καὶ ἡ διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος προβλεπομένη· ἐξ ἄλλου, τὴν 2 Νοεμβρίου 1844, ὁ καλλιτεχνικὸς συνεργάτης τῆς Ἐφημερίδος Ἀθ. Ἰατρίδης μετετέθη ὡς διδάσκαλος τῆς Ἰγνογραφίας εἰς τὸ Ναύπλιον (ἡ γνωστοποίησις τῆς μεταθέσεως ἐγένετο διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 28118 ἀπὸ 4 Νοεμβρίου ἐγγράφου — βλ. καὶ σελ. ρλγ' τοῦ παρόντος Εὐρετηρίου).

Μέχρι τοῦ ἔτους 1843, ὁ Ἰατρίδης συνέβαλε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, διότι ἐκεῖνος ἐξεπόνησεν, ἀποκλειστικῶς σχεδόν, τὰ σχέδια ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐγίνοντο τὰ λιθογραφήματα. Ἐκ τῶν 1100 λημμάτων, τῶν ἐκτυπωθέντων μέχρι τῆς ἀναστολῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἐκεῖνος εἶχε φιλοτεχνήσει περὶ τὰ 1000. Ὅπως χαρακτηριστικῶς εἶχεν ὁ ἴδιος γράψει εἰς τὸ ἔγγραφόν του, τὸ συνοδευτικὸν τῶν δύο τετραδίων σχεδίων, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὑποβάλει ἀντὶ Καταλόγου τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου Αἰγίνης εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Παιδείσεως Γραμματεῖαν ἐν Ναυπλίῳ (βλ. σελ. 4ε' τοῦ παρόντος) τὰ «ἀπεικάζματα» παρουσιάζουν πᾶσαν λεπτομέρειαν τοῦ ἔργου. Οὕτω, αἱ ἐπιγραφαὶ δύνανται νὰ χρονολογηθοῦν ἀνέτως, διότι ἀποδίδεται ἀπολύτως τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων, τὰ δὲ γλυπτὰ καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ἔχουν ἰγνογραφηθῆ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ ἀναγνωρίζονται ἀμέσως, ἐπέχοντα τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν σήμερον ἔχει ἡ φωτογραφία. Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν ἰγνογραφημάτων τοῦ καλλιτέχνου εἶναι ἡ μέχρι σχολαστικότητος προσκόλλησις εἰς τὴν πιστὴν ἀπόδοσιν, οὐχὶ μόνον τῶν γραμμάτων ἢ τῶν παραστάσεων, ἀλλὰ καὶ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως ἐκάστου μνημείου — με ὅλας τὰς φθορὰς τοῦ χρόνου καὶ τὰ τυχόν ἐλλείποντα τμήματα. Ἀκόμη καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ δὲν ἔχουν ἀπλῶς μεταγραφῆ καὶ ἀποδοθῆ διὰ γραμμάτων, ἀλλὰ τὸ τμήμα τοῦ λίθου εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι κεχαραγμένα ἀποδίδεται τρισδιάστατον¹. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀναγνωρίζονται ἀμέσως τὰ εἰκονιζόμενα ἔργα, καὶ πρέπει νὰ σημειωθῆ ἐνταῦθα, ὅτι πολὺ συνετέλεσεν ἡ ποιότης αὕτη τῶν λιθογραφημάτων εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ὑπογραφομένων ἀναγνώρισιν τῶν εἰς ἃ ἀναφέρονται ἔργων, ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐνεπίγραφα τεμάχια.

Ἀπὸ τοῦ φυλλαδίου 27 ἐμφανίζεται καὶ δευτέρα χεὶρ σχεδιαστοῦ, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου εἶναι γνωστὸν, διότι οὗτος ὑπογράφει ἐνίοτε ὡς ἰγνογράφος. Ἐλέγετο Ἀλέξανδρος Δαμήρης. Τὰ σχέδιά του διαφέρουν ἀπολύτως ἀπὸ τοῦ Ἀθ. Ἰατρίδης, διὰ τοῦτο καὶ ἀναγνωρίζεται, ἄνευ ἀμφιβολίας, ἡ ἰδική του ἐργασία. Οὗτος ἐσχεδίαζε κυρίως ἐπιγραφάς, ἀποδίδων τὰ κείμενα, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων ἐκάστης. Αἱ ἀπεικονίσεις γλυπτῶν — ἐλάχισται — τὰς ὁποίας ἐπεχείρησεν, ἀποτελοῦν ὡχρὰν προσπάθειαν μιμήσεως τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἰατρίδης ἀπέδιδε τὰ ἔργα γλυπτικῆς.

1. Βλ. λεπτομερεῖας περὶ τῆς τέχνης τῶν λιθογραφημάτων τοῦ Ἀθ. Ἰατρίδης εἰς Γ. Φαρμακίδην, Ὁ ζωγράφος Ἀθανάσιος Ἰατρίδης, 1799-1866, Ἀθήνα, 1960, σελ. 167 κ.έ.

Ἐκ τῶν 1100 λιθογραφημάτων τοῦ περιοδικοῦ, ἑννέα εἶναι ἔγχρωμα, τὰ ὑπόλοιπα εἶναι μελανόλευκα. Τὰ ἔγχρωμα¹ ἔχουν γίνει ἀπὸ τὸν Ἰατρίδην εἶναι δὲ τὰ φέροντα τοὺς ἀριθμοὺς 6, 7, 8, 720 καὶ 720 δις, 722 καὶ 722 δις, 723 καὶ 723 δις. Ἐν λιθογράφημα, τὸ εἰκονίζον τὴν ἐπιτυμβίαν στήλην τοῦ Ἀριστίωνος, ἔχει γίνει ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ ἀρχιτέκτονος Θεοφ. Νάνσεν, μέλους τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Εἶναι τὸ μόνον λιθογράφημα παρὰ τὸ ὅποῖον δίδονται ἐν σχεδίῳ αἱ διαστάσεις τῆς στήλης, ὡς καὶ ἡ κατ' ἐνώπιον καὶ πλαγία ὄψις αὐτῆς μετὰ τῆς βάσεώς της.

Ἡ ἔκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐπαναλαμβάνεται τὸν Νοέμβριον τοῦ 1852 διὰ τοῦ φυλλάδιου ὑπ' ἀριθ. 30. Ἡ τιμὴ ἐκάστου φυλλάδιου ἐλαττοῦται εἰς 3 δρχ. Διὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκυκλοφορήθη ἀκόμη ἐν φυλλάδιον, διὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον, τὸ ὑπ' ἀριθ. 31. Εἶναι χαρακτηριστικὸν διὰ τὸ ἐπιστημονικὸν ἦθος τοῦ Κ. Πιπτάκης, ὅστις παρέμεινε καὶ μετὰ τὴν ἐκ νέου κυκλοφορίαν τοῦ περιοδικοῦ ὁ ἐκδότης του, ἀλλὰ περίπου καὶ ὁ ἀποκλειστικὸς συνεργάτης του, ὅτι παρὰ τὰς ταλαιπωρίας ἃς εἶχεν ὁ-τος ὑποστῆ ἐκ τῶν προαναφερθεισῶν μετὰ διαφορῶν Ἑλλήνων καὶ ξένων διενέξεων του, σχέσιν ἔχουσῶν πρὸς τὰ ἀρχαιολογικὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, οὐδέποτε ἐχρησιμοποίησε τὰς στήλας τοῦ περιοδικοῦ, διὰ τὴν ἀπαντήσῃ, εἰς ἀνοίκειον τόνον, εἰς τὰς ἐναντίον του διατυπουμένας θεωρίας ἢ κατηγορίας, διὰ τὰς παρατηρουμένας ἐλλείψεις εἰς τὸν σχολιασμὸν τῶν μνημείων ἢ διὰ τὴν καθυστέρησιν τῆς ἐκδόσεως. Μέγα μόνον μέρος τῶν σελίδων τοῦ περιοδικοῦ τοῦ ἔτους 1853 περιέχει διορθώσεις εἰς ἐπιγραφὰς ἐκδοθείσας ὑπὸ τοῦ Ἀλ. Ραγκαβῆ εἰς τὰς Antiquités Helléniques· ἐκ τῶν συμπληρώσεων τούτων πράγματι ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Ἀλ. Ραγκαβῆς δὲν εἶχεν ἐξετάσει αὐτοπροσώπως τὰς ἐπιγραφὰς.

Εἰς τὸ φυλλάδιον 30 ὁ Πιπτάκης ἀρκεῖται νὰ σημειώσῃ, κατόπιν τῶν ὅσων φοβερῶν ζητημάτων εἶχον προσηγήθῃ μόνον τὰ κάτωθι: «Περιστατικὰ ἀναπόφευκτα ἐμπόδισαν τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ τούτου φυλλάδιου, ταῦτα παρῆλθον καὶ ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ ἄρχεται πάλιν κοινοποιῶσα τὰς καθυμέραν γινομένας ἀναγκάλυψαις. Ἐλπίζομεν ὅτι δύο τινὲς Κύριοι λαμβάνοντες τὰς εἰς τὴν ἐφημερίδα ταύτην ἐκδιδομένας ἐπιγραφὰς, ἵνα τὰς δημοσιεύσωσι καὶ αὐτοὶ μετὰ ταῦτα δὲν θέλουσι λείψαι νὰ εἴπωσιν ὅτι εἰσὶ δημοσιευμένοι εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα· τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ τιμὴ, καὶ τὸ δίκαιον». Τὸ αὐτὸ φυλλάδιον 30 περιέχει ἐν μόνον παρένθετον λιθογράφημα· διὰ τὸν ἰχνογραφῆσαντα τοῦτο οὐδὲν στοιχεῖον σημειοῦται. Τόσον τὸ φυλλάδιον αὐτὸ ὅσον καὶ τὰ ἐπόμενα οὐδὲν σχέδιον πλέον περιέχουν. Αἱ ἐπιγραφαὶ ἐκτυποῦνται διὰ τυπογραφικῶν στοιχείων, κεφαλαίων, παραπλεύρως τῶν ὁποίων ὑπάρχει μεταγραφὴ των εἰς πεζά. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1852 συνεχίζεται ἡ παλαιὰ ἀρίθμησις κατὰ φυλλάδια, διακοπτομένης τῆς ἐνδείξεως ΠΑΛ.Σ., δὲν ἐμφανίζεται δὲ πλέον ἡ νέα ἀρίθμησις ἢ ἐγκαινισθεῖσα ἀπὸ τοῦ φυλλάδιου 13 τοῦ ἔτους 1839.

1. Περιέργον εἶναι ὅτι αὐτὰ τὰ ἑννέα λιθογραφήματα δὲν ἐξετυπώθησαν εἰς ἅπαντα τὰ κυκλοφορήσαντα τεύχη ἔγχρωμα, διότι ὡς ἐξηκριβώθη ὑπὸ τῶν ὑπογραφομένων, οἱ τόμοι τοῦ Γερμανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου περιέχουν καὶ τὰ 9 ἔγχρωμα, ἐνῶ οἱ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς περιλαμβάνουν 6 ἔγχρωμα, τὰ δὲ ὑπόλοιπα τρία εἶναι μελανόλευκα.

Παρά τὴν ἄλλειψιν λιθογραφημάτων συνεχίζεται ὁ παλαιὸς τρόπος ἐκδόσεως τῶν μνημείων, ἤτοι ἀντὶ τίτλου τίθεται ἀριθμὸς εἰς ἕκαστον λήμμα. Ἡ ἀρίθμησις τῶν λημμάτων συνεχίζει τὴν τοιαύτην τῶν προηγουμένως ἐκδοθέντων φυλλάδιων. Ἐχὼν συνείδησιν ὁ Κ. Πιττάκης τοῦ γεγονότος ὅτι θὰ ἐφαίνετο παράδοξος ἢ ἀντὶ τίτλου ἀρίθμησις, ἐφ' ὅσον δὲν εἶχε πλέον πραγματικὸν περιεχόμενον ἢ μέθοδος αὕτη τῆς παρουσιάσεως τῶν μνημείων, λόγῳ ἐλλείψεως λιθογραφημάτων, σημειοῦ, εἰς τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἐπανέκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ κυκλοφορηθὲν φυλλάδιον, τὴν ἀπλῆν παρατήρησιν: Ἄριθμ. Ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων. Κάτωθεν, ἀναγράφεται ὁ ἀριθμὸς 1101.

Ἐξακολουθεῖ πάντοτε ὁ ἐκδότης νὰ ὑπογράφη διὰ τῶν ἀρχικῶν του Κ.Σ.Π. ἢ Κ. Πιττάκης (διὰ πεζῶν ἢ κεφαλαίων). Εἰς τὸ αὐτὸ φυλλάδιον δημοσιεύεται διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἄρθρον τοῦ Κ. Πιττάκη ὑπὸ τίτλον «Ἕλλη ἕνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν κατοικοῦντες τὴν Ἑλλάδα εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων». Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο καὶ τὰ βραδύτερον δημοσιευθέντα τοῦ αὐτοῦ τύπου, ὁ συγγραφεὺς, ἐπιθυμῶν νὰ ἀποδείξῃ τὴν συνέχειαν τοῦ γένους, ἐκ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τῆς ἐποχῆς του, συγκρίνει παροιμιώδεις φράσεις χρησιμοποιουμένας κατὰ τὸν 19ον αἰ., πρὸς ἀντιστοιχοῦς ἢ συγγενεῖς ἀρχαίας, παραθέτων τὰ σχετικὰ χωρία ἐκ τῆς ἀρχαίας γραμματείας. Εἶχεν ἤδη μεσολαβήσει ἢ ἐμφάνισις τῆς γνωστῆς θεωρίας τοῦ Fallmerayer, ὡς φλογερὸς δὲ πατριώτης ὁ Κ. Πιττάκης, ὅστις ἐπὶ πλέον εἶχε διαβληθῆ ἰδιαιτέρως εἰς τὸ ὅλον θέμα, ἀναλαμβάνει οὕτω ἐμμέσως τὴν προσπάθειαν ἀπαντήσεως εἰς τὸν Γερμανὸν ἐπιστήμονα.

Δὲν πρέπει νὰ παραλειφθῆ ὅτι ὁ Κ. Πιττάκης εἶναι ὁ πρῶτος ὅστις ἀπέδωκε σημασίαν εἰς τὴν Λαογραφίαν. Ἀξία ὑπογραμμίσεως εἶναι ἡ σημείωσις¹, ἢ περιεχομένη εἰς τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ἄρθρων του, αὐτοῦ τοῦ εἴδους, ὅπου διαγράφει σαφῶς τὸν σκοπὸν τῆς ἐργασίας του ταύτης: «Ἴσως ἤθελε μεμφοῦν τις τὴν περιγραφὴν ταύτην, νομίζων αὐτὴν περιττήν. Ἡμεῖς ἀπ' ἐναντίας νομίζομεν ἀναγκασιότατον νὰ δημοσιεύωνται ὅλα τὰ ἔθιμα τοῦ γένους ἡμῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ ἔθιμα τῶν προγόνων ἡμῶν· ταῦτα δὲ πρέπει νὰ δημοσιεύωνται διὰ δύο λόγους, πρῶτον, διότι δεικνύουσι τὴν προγονικὴν ἡμῶν καταγωγὴν, καὶ δεύτερον, διότι βαθμηδὸν ἐκλείπουσιν ἀπὸ τὴν κοινωνίαν ἡμῶν, προβαίνουσαν εἰς τὸν Δυτικὸν Εὐρωπαϊσμὸν· ἀπειραι τοιαῦται συνήθειαι, αἵτινες ὑπῆρχον πρὶν τῆς Ἐπαναστάσεως ἡμῶν, ἀπειραι φράσεις καὶ λέξεις καθημέραν ἐκπίπτουσιν ἀπὸ τοῦς κόλπους τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Εὐχομαι ὅπως ἕκαστος τῶν ὁμογενῶν μου καταγράψῃ καὶ δημοσιεύσῃ τὰ τῆς Πατρίδος του ἔθιμα, τὰς φράσεις, καὶ λέξεις, καὶ πᾶν ὅ,τι ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ νέαν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Αἱ τοιαῦται καταγραφαὶ θέλουσι συμβάλλει τὰ μέγιστα καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα, συντείνοντα εἰς τὴν ὠφέλειαν τοῦ γένους ἡμῶν, ἤτοι τὴν ἐθνικὴν μὀρφωσιν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν ἀληθῆ καὶ βαθεῖαν κατάληψιν τῶν Ἑλληνικῶν συγγραφέων, τῶν ὁποίων πολλὰ χωρία ἢ σοφῆ Εὐρώπη ἀκριβῶς δὲν κατανοεῖ. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐκδόσεως τοῦ συγγράμματος τούτου εἶναι ἡ μετάδοσις πολλῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἤτε ἐκ περιστάσεων, ἤτε ἐκ τῆς ἐπιμελείας ἡμῶν ἐγνωρίσαμεν. Εἶναι βέβαιον, ὅτι καὶ σφάλματα πράττομεν, ἀλλὰ τὸ

1. I.E. 1852, σελ. 648, σμ. 1.

πάθος τοῦτο εἶναι ἀνθρώπινον, μὲ τὴν δύναμιν ἐκείνην τὴν ὁποῖαν ἔχομεν ὑπερετούμεν τὴν Πατρίδα μας καὶ τὴν κοινωνίαν». Ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ παραλειφθῇ ἡ περιχλειομένη εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου τοῦ παράκλησις, διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζεται ἡ ἐπιθυμία του νὰ παρουσιασθῶν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα πρὸς τὸ θέμα στοιχεῖα¹. Ἐξάλλου, λόγῳ τοῦ εἰδικοῦ τούτου ἐνδιαφέροντος, τὸ ὅποιον τοῦ ἐκινήθη, ἐξαιτίας τῆς θεωρίας τοῦ Fallmerayer, δὲν παραλείπει, μετὰ τὴν ἐπανεκδόσιν τοῦ περιοδικοῦ, νὰ προσθέτῃ εἰς τὸν σχολιασμόν τῶν ἀρθριδίων τοῦ στοιχεῖα ἱστορικὰ ἢ λαογραφικὰ. Χρῆζει ἰδιαίτερας ἐξάρσεως ἡ διαίσθησις τοῦ Πιπτάκη διὰ τὴν σημασίαν τῶν ἀνωτέρω στοιχείων, ἅτινα, ὡς ἐπίστευεν, ὠδήγουν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ πλέον σημαντικοῦ κριτικοῦ τοῦ ἐνοῦντος τὴν Νεωτέραν Ἑλλάδα πρὸς τὴν Ἀρχαίαν. Ἦδη εἰς τὸ βιβλίον του *Ancienne Athènes*², εἶναι φανερὰ ἡ προσπάθεια τῆς συσχετίσεως τῶν ἐπιγραφῶν πρὸς διάφορα μνημεῖα ἢ ἱστορικὰ πρόσωπα καὶ γεγονότα. Καταφανὴς δὲ εἶναι ἡ πρόθεσις του νὰ ἀνεύρῃ συγγένειαν τῶν ἀρχαίων ἡθῶν καὶ ἐθίμων πρὸς τὰ διατηρούμενα τοιαῦτα εἰς τὴν ἐποχὴν του. Χαρακτηριστικῶς γράφει εἰς τὸν Πρόλογον (σελ. α) τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου: «Ce qui m'a encore été très avantageux sous ce rapport c'est la comparaison que j'ai pu faire, à l'aide d'environ 800 inscriptions inédites, des coutumes et des mœurs anciennes avec les coutumes et mœurs modernes».

Καὶ μετὰ τὴν ἐπανεκδόσιν τῆς ἡ Α.Ε. δὲν ἐκυκλοφόρησε τακτικῶς. Ἐὰν διὰ τὸ ἔτος 1853 ἐκτυπωθέντα φυλλάδια εἶναι πέντε³. Περιέχεται ἐν ἀρθριδίον τοῦ ἐφημεριδογράφου τῆς Γερικῆς Ἐφημερίδος Γεωργίου Χρυσίδη· ἅπαντα ἢ ὑπόλοιπος διὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκτυπωθεῖσα ὕλη, δι' ἧς παρουσιάσθησαν 891 μνημεῖα, συνεγράφη ὑπὸ τοῦ Κ. Πιπτάκη, ὅστις ἐδημοσίευσεν ἐπίσης «Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ χειρογράφου τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων»⁴. Εἰς αὐτὸ περιέχονται καὶ τὰ 4 φύλλα, τὰ γνωστὰ ὡς «Ἀναργύρεια ἀποσπάσματα»⁵, τέλος δὲ «Σιγίλλιον Ἰωαννικίου ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπισκόπου Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τοῦ ἔτους 1651»⁶. Ἐπίσης, δημοσιεύεται ἐν ἄρθρον τοῦ Ξ. Λάνδερερ⁷. Τόσον τὸ τελευταῖον τοῦτο, ὅσον καὶ τινὰ λήμματα τοῦ Κ. Πιπτάκη, δι' ὧν οὗτος δημοσιεύει χαράγματα ἐκ τῆς Σωτείρας τοῦ Λυκοδήμου, τῶν Προφυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Θησαυροῦ (= Ἡφαιστείου), συνοδεύονται ὑπὸ λιθογραφημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι γνωστὸν ποῦος τὰ ἐφιλοτέχνησε. Σημειωτέον ὅτι τὰ χαράγματα σχεδιάζονται μὲ ἀκρίβειαν ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τῶν γραμμῶν καὶ τὰς συντομογραφίας.

Ἡ Α.Ε. τοῦ 1854 ἐξεδόθη εἰς τρία φυλλάδια μὲ συνεργασίαν τοῦ Ξ. Λάνδερερ. Πά-

1. Βλ. προχίρωσ Α.Ε. 1852, σελ. 677, σημ. 1.

2. K. Pittakys, *L'Ancienne Athènes ou la description des antiquités d'Athènes*, Ἀθήναι, 1835.

3. Ἐξακολουθεῖ παρ' ὅλα ταῦτα ὁ ἐκδότης νὰ ἀναγγέλλῃ εἰς ἕκαστον φυλλάδιον, ἐκδιδόμενον διὰ περισσότερους τοῦ ἐνός μηνῶς, ὅτι τὸ περιοδικὸν ἐκδίδεται «ἅπαξ τοῦ μηνός».

4. Α.Ε. 1853, σελ. 940.

5. Ἐ.λ. σελ. 942.

6. Ἐ.λ. σελ. 945.

7. Ἐ.λ. σελ. 947.

λιν τὸ κύριον βάρος τῆς συμπληρώσεως τῆς ὕλης εἶχεν ὁ ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ Κ. Πιπτάκης, ὅστις πλὴν τῶν 512 λημμάτων τὰ ὁποῖα συνέγραψε, περιέλαβε καὶ ἄλλα ἄρθρα, ὡς τὸ «Ἐπόμνημα περὶ Λυκείου, συγγραφὴν καὶ ἐκφωνηθὲν παρὰ τοῦ Κ. Πιπτάκη ἐν Ἀκροπόλει κατὰ τὴν ἐν Παρθενῶνι συνεδρίασιν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας»¹, τὴν συνέχειαν τῶν ἄρθρων «Ἦγη ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν Ἕλληγες εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων»², «Περὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐλευσινίου»³, κ.τ. Τὰ δημοσιευόμενα ὑπ' αὐτοῦ χαράγματα συνοδεύονται καὶ πάλιν ὑπὸ λιθογραφημάτων.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1855 κ.έ. παραλείπεται ἡ ἀναγραφή μηνῶν ἐκδόσεως εἰς τὰ φυλλάδια. Τίθεται μόνον εἰς ἕκαστον, μετὰ τὴν λέξιν *Φυλλάδιοι*, ὁ αὐξων ἀριθμὸς αὐτοῦ. Δύο φυλλάδια ἐξεδόθησαν διὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπὸ τοῦ Κ. Πιπτάκη—τὰ ὑπ' ἀριθ. 40 καὶ 41—, ὅστις δὲν φαίνεται νὰ εἶχε πολὺ ὕλικόν πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὴν διάθεσίν του, εἶχε δὲ ἐπὶ πλεόν κουρασθῆ ἀπὸ τὰς ἀντεγκλήσεις τῶν πολεμούντων τὴν ἐργασίαν του (ὡς καθίσταται φανερόν εἰς σημειώσεις του εἰς φυλλάδιον τοῦ ἔτους 1853⁴). Τέσσαρα ἀρθρίδια δημοσιεύει εἰς τὸ δεύτερον φυλλάδιον ὁ Ξ. Λάνδερρ⁵. Τὸ ἔτος τοῦτο ὑπῆρξε πολὺ κρίσιμον διὰ τὸν Κ. Πιπτάκη, ὅστις ἐδυσφημήθη εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ὁ Ἄλ. Ραγκαβῆς, εἰς τὸν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐκδοθέντα β' τόμον τῶν *Antiquités Helléniques*, ὅπου ἀναιρεῖ, ὡς ἀνεφέρθη, ὅσα περὶ Κ. Πιπτάκη εἶχε γράψει εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν τοῦ α' τόμου τοῦ ἰδίου συγγράμματος. Πλήρης πικρίας, ὁ Πιπτάκης ὑπεχρεώθη συχνά, διὰ νὰ ἀντικρούσῃ καὶ τὰ εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον κατ' αὐτοῦ γραφόμενα τότε, νὰ ἀπαντᾷ διὰ σημειωμάτων εἰς ἐπιγραφὰς τῆς *A.E.*, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οὐδέποτε ἀπέκρυψεν ὕλικόν, ὡς καὶ ὅτι ὁ Ἄλ. Ραγκαβῆς δὲν εἶχεν ἐξετάσει αὐτοπροσώπως τὰς ἐπιγραφὰς, ἀλλὰ εἶχεν, ὡς ἔννοεῖ ὁ καθεὶς σήμερον, χάρις εἰς τὴν ἀξιοσημείωτον φιλολογικὴν του μόρφωσιν, ἐπιφέρει διορθώσεις εἰς ἐπιγραφικὰ κείμενα, περιεχόμενα εἰς τὸ ἀποτυχημένον ἔργον τοῦ Κ. Πιπτάκη, *Ancienne Athènes*, ἢ εἰς ἀρθρίδια δημοσιευόμενα εἰς *A.E.* Παρ' ὅλον τὸν ἀληθῆ ἐναντίον του πόλεμον τοῦ ἔτους ἐκείνου καὶ πάλιν κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ 1856 ἐκυκλοφορήθησαν τρία φυλλάδια, τὰ ὑπ' ἀριθ. 42, 43 καὶ 44. Πλὴν τοῦ κυρίου συνεργάτου Κ. Πιπτάκη, ὑπάρχει ἡ συνήθης σύντομος συνεργασία τοῦ Ξ. Λάνδερρ, ἄρθρον τοῦ Γ. Παπασιλιώτη⁶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ μῦθος τοῦ Τριπτολέμου» μετὰ παρένθετον λιθογράφημα⁷ καὶ «Ἐπόμνημα περὶ ἀνασκαφῶν, γενομένων ἐν διαστήματι

1. *A.E.* 1854, σελ. 1141.

2. *Ε.ἀ.* σελ. 1214.

3. *Ε.ἀ.* σελ. 1221.

4. *A.E.* 1853, σελ. 1069, σημ. 1.

5. *A.E.* 1855, σελ. 1328.

6. Οὗτος εἶχε σπουδάσει ἐν Γερμανίᾳ, ἐχρημάτισε δὲ ἐπὶ τι διάστημα καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου (Ἄλ. Ραγκαβῆς, Ἐπομνημονεύματα, τόμ. 2, σελ. 295 κ.έ.).

7. *A.E.* 1856, σελ. 1339.

ἐτῶν 1852 - 1856 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Νικηδῆμος εἰς Ἄθηναις» συγγραφὴν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίου¹. Πλὴν τοῦ παρεπιθέτου λιθογραφήματος τοῦ διὰ τὸ ἄρθρον τοῦ Γ. Παπασπλιώτη ἐκπονηθέντος, περιλαμβάνονται εἰς τὸν τόμον τοῦ 1856 τὰ συνήθη λιθογραφήματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς λήμματα περὶ χαραγμάτων τοῦ Παρθενῶνος, ὡς καὶ σχεδιογράφημα τῆς Σωτείας τοῦ Λυκαδῆμου, συνοδευτικὸν τοῦ Ὑπομνήματος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίου. Τέλος, δημοσιεύεται κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀθ. Ρουσοπούλου², περιέχουσα συμπληρωματικὰ στοιχεῖα ἐπὶ ἐπιγραφῶν τὰ κείμενα τῶν ὁποίων εἶχεν ἀντιγράψει οὗτος ἐν Βοιωτίᾳ, παραλείψας νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἐκδότην ἅπαντα τὰ στοιχεῖα.

Ὁ τόμος τῆς Α.Ε. τοῦ ἔτους 1857 περιέχει τρία φυλλάδια, τὰ ὑπ' ἀριθ. 45, 46 καὶ 47. Τὸ κείμενον τῶν λημμάτων ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Κ. Πιττάκη πλὴν τριῶν ἐκ τῶν συνήθων ἀρθριδίων τὰ ὁποῖα συνέταξεν ὁ Ξ. Λάνδερερ.

Τὸ 1858 ἐκυκλοφορήθησαν τρία φυλλάδια, τὰ ὑπ' ἀριθ. 48, 49 καὶ 50. Ἡ δημοσιευθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὕλη ἐγράφη ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ Κ. Πιττάκη. Εἰς τὴν συνέχειαν τῶν ἄρθρων τοῦ «Ὑλη ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν Ἕλληνες εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων» ἀνήκουν τὰ περιεχόμενα εἰς τὸν τόμον ὀλίγα λιθογραφήματα, παρουσιάζοντα χαραγμάτα τῶν Προπυλαίων, τοῦ Ἐρεχθείου καὶ τοῦ Θησείου (= Ἡφαιστείου)³.

Ὁ τόμος τῆς Α.Ε. τοῦ 1859 περιλαμβάνει δύο φυλλάδια, τὰ ὑπ' ἀριθ. 51 καὶ 52. Καθίσταται σαφές, ὅτι πλὴν τῆς κοπώσεως τοῦ ἐκδότου, ὅστις πρέπει νὰ εἶχε τεράστιον φόρτον ἐργασίας ἐκ τῶν καθιζόντων του ὡς Γενικοῦ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων καὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὸ Δ.Σ. τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, τὸ πρὸς δημοσίευσιν ὕλικόν δὲν ἦτο ἄφθονον. Παρατηρεῖται ἐπίσης ὅτι εἰς τὸ δεύτερον φυλλάδιον τοῦ τόμου, τὸ ὑπ' ἀριθ. 52, δημοσιεύονται καὶ μνημεῖα εὗρεθέντα μέχρι καὶ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1860, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὀδηγεῖ εἰς τὴν σκέψιν ὅτι τοῦλάχιστον τοῦ δευτέρου τεύχους ἡ ἐκδοσις καθυστέρησεν ἐπὶ τινὰς μῆνας. Ὁ τόμος περιέχει τέσσαρα λιθογραφήματα συνοδευτικὰ τῆς συνεχείας τοῦ ἄρθρου «Ὑλη ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν Ἕλληνες εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων».

Διὰ τὸ ἔτος 1860, τὸ τελευταῖον καθ' ὃ ὑπῆρξεν ἐκδότης τῆς Α.Ε. ὁ Κ. Πιττάκης, ἐξεδόθησαν τρία φυλλάδια, τὰ ὑπ' ἀριθ. 53, 54 καὶ 55. Ὁ μόνος συνεργάτης τοῦ τόμου εἶναι ὁ Κ. Πιττάκης, δημοσιεύσας περὶ τὰ 343 μνημεῖα. Ἡ Α.Ε. διακόπτεται, τερματιζομένης οὕτω τῆς πρώτης περιόδου ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ εἶχον ἐμφανισθῆ νέοι ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖοι δυστυχῶς ἀκολουθοῦντες τὴν τακτικὴν τῶν παλαιότερων συνέχισον τὴν ἐναντίον τοῦ Κ. Πιττάκη κριτικὴν, ἐνοχλοῦντες ποικιλοτρόπως τοῦτον. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς καταστάσεως, ἥτις εἶχε δημιουργηθῆ εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς κύκλους καὶ τῆς μεγίστης πικρίας, τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη ὁ ἐπὶ δεκαεξέτη ἐκδότης τῆς Α.Ε., τὸ σύντομον σημείωμα, τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὴν τελευταίαν σε-

1. Α.Ε. 1856, σελ. 1449.

2. Ἐ.ἀ. σελ. 1480.

3. Α.Ε. 1858, σελ. 1808.

λίδα τοῦ φυλλαδίου 55, τοῦ τελευταίου τῆς α' περιόδου, ἔχον οὕτω: «Μέχρι τοῦδε ἐδημοσίευσα οἰκεία βουλῆ, προῖκα καὶ ἀμισθεί, τέσσαρας χιλιάδας ἑκατὸν πενήκοντα ὀκτὼ ἐπιγραφάς, ἀριθ. 4158. Ἐπραξά τοῦτο κινούμενος μόνον ὑπὸ τοῦ πρὸς τὸν ἔρωτα τῶν προγονικῶν μου λειψάνων πόθου, ὃς καὶ ἐν καιρῷ πολέμου μοὶ ἦν ἀδιάσπαστος σύντροφος. Νῦν δὲ ἀναγκάζομαι νὰ διακόψω τὴν σειρὰν ταύτην διὰ λόγους, οὓς ἄλλοτε θέλω ἐξιστορήσει. Ὡς ἄνθρωπος πιθανῶς νὰ ὑπέπεσα εἰς λάθη, ἀλλ' οὐδεὶς ἀναμάρτητος. Ὁ σκοπὸς μου ἦν τὸ κοινὸν καλὸν καὶ ἢ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης διάδοσις παντὸς Ἑλληνικοῦ γράμματος, χάριν τῆς Ἑλληνικῆς εὐκλείας»¹.

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1862 - 1874)

Ἡ Β' περίοδος ἐκδόσεως τῆς Α.Ε. ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1862. Τὸ περιοδικὸν φέρει τὸν τίτλον «Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς ἐκδομένη ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας δαπάνῃ τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως». Τῆς καθ' αὐτὸ ἀρχαιολογικῆς ὕλης προτάσσεται τὸ κείμενον τοῦ Β.Δ. τῆς 23.1861, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποφαρίζεται —κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Μιχαὴλ Ποτλῆ— ἡ δαπάνη τῆς Κυβερνήσεως ἐπανέκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. Ἡ σύνταξις καὶ ἡ ἔκδοσις ταύτης ἀνετέθη αἰεὶ ἐπιτροπῇ ἐκλεγομένην ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας, εἴτε ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ μελῶν, εἴτε ἐκτὸς αὐτῶν». Μόνιμα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐθεωροῦντο ὁ Γενικὸς Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Εἰς τὴν ἐπιτροπῇ ταύτην —ἐν συνεννοήσει πάντοτε μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ Μ. Ποτλῆ— ἀνετέθη ἡ ἐπιμέλεια ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ἦτοι τὸ σχῆμα, ἡ ἐσωτερικὴ οἰκονομία, αἱ περίοδοι ἐκδόσεως, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκτυπομένων ἀντιτύπων, ἡ διάθεσις τούτου, ὡς καὶ ἡ τιμὴ τῆς συνδρομῆς. Εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ὡς ἄνω Β.Δ. ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἡ διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ περιοδικοῦ ἐπιτροπὴ ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν ἐξῆς δεκατεσσάρων μελῶν: Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ, Ἀχιλλέως Ηοστολάκα, Βασιλείου Σχιναῖ, Γρηγορίου Παπαδοπούλου, Δημητρίου Σεμιτέλου, Εὐθυμίου Καστόρχη, Κ.Σ. Πιττάκη, Λυσάνδρου Καφτανζόγλου, Πέτρου Περβάνογλου, Παναγιώτου Εὐστρατιάδου, Σπυρίδωνος Φιντικλῆ, Στεφάνου Κουμανούδου, Γεωργίου Βελλίου καὶ Ἀθ. Ρουσοπούλου.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ρύθμισιν τῶν λεπτομερειῶν ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιο-

1. Κρίνεται σκόπιμον νὰ σημειωθῆ, ὡς ἐνδεικτικὸν τῆς ἐναντίον τοῦ Κ. Πιττάκη διαθέσεως, ὡς καὶ τῆς δημιουργηθείσης ἀπέναντί του περιφρονήσεως, παρὰ τὴν τόσον ἀποδοχὴν συμβολὴν του εἰς τὴν διάσωσιν τῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος καὶ τὴν πρώτην, ἔστω ἀτελῆ, παρουσίαν των, τὸ κάτωθι: Εἰς τὸν τόμον τοῦ ἔτους 1860 —τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας «χερὶ Κουμανούδου» (κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑπογραφομένων, αἵτινες παρέβλουν τοῦτο πρὸς ἕτερα σημειώματα τοῦ ἰδίου, μονογενεαμμένα ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὑπάρχοντα εἰς τὰ περιθώρια τῆς Α.Ε.) περιλαμβάνονται σχόλια ἐπὶ τοῦ τελευταίου σημειώματος τοῦ Κ. Πιττάκη, ὅχι μόνον ἄδικα ἀλλὰ καὶ τελειῶς ἀπέχοντα τῆς πραγματικότητος. Ἐκ τούτων γίνεται φανερὰ ἡ ἀπέναντι τοῦ Κ. Πιττάκη διάθεσις τοῦ σχολιαστοῦ, ὁ ὁποῖος, ἄγνωστον πότε, διεξῆλθε τοὺς τόμους τῆς Α.Ε., ὑπογραμμίζων λάθη τοῦ Πιττάκη μετ' ἀποφανεῶν ἐιρωνειῶν. Βλ. τὰ σχόλια ταῦτα εἰς τὴν σελ. 863', σημ. Γ, τοῦ παρόντος Εὐρετηρίου.

λογικῆς Ἐφημερίδος, ὑπεβλήθησαν προτάσεις πρὸς ἔγκρισιν παρὰ τοῦ Ἑπουργοῦ, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 479/23.1.1862 ἐγγράφου πρὸς τὸν τότε Πρόεδρον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας Φίλιππον Ἰωάννου ἀκύρωσε τοὺς ἄρους τῆς ἐκδόσεως.

Ὡς ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ διὰ τὸ ἔτος 1862 ἐξελέγη ὁ Ἄθ. Ρουσόπουλος, ἀπεφασίσθη δὲ ὕπως ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς ἐκδίδεται εἰς τεύχη μηνιαία, ὠρίσθη ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς σελίδων κατ' ἔτος, ὡς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν πινάκων καὶ ἡ τιμὴ πωλήσεως τοῦ περιοδικοῦ.

Χαρακτηριστικαὶ τῶν σκοπῶν τῶν ἐπιδιωχθέντων κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος εἶναι αἱ φράσεις αἱ σημειούμεναι ὑπὸ τοῦ ἐκδότου εἰς τὸν Πρόλογον τοῦ Α' τεύχους: «Ἡ παρούσα νέα περίοδος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος περιλαμβάνει τὴν ὅλην ἀρχαιολογίαν, ἀλλὰ προκρίνονται αἱ περὶ ἐπιγραφῶν καὶ μνημείων τῆς τέχνης πραγματεῖαι καὶ εἰδήσεις. Πάντα δὲ θὰ συνοδεύονται μὲ πανομοιότυπα λιθογραφήματα ἢ ξυλογραφήματα. . . Σκοπὸς τῆς παρούσης ἐφημερίδος δὲν εἶναι κυρίως αἱ μακρὰ καὶ σφαιρὰ πραγματεῖαι, ἀλλ' ἡ διάσωσης τῶν ἀρχαίων μνημείων δι' ἀκριβοῦς αὐτῶν ἐκτυπώσεως διὸ ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀντιγραφῇ ἐπιγραφή τις παραδείγματος χάριν πιστῶς καὶ νὰ φέρῃ σημείωσιν τῶν διαστάσεων τοῦ λίθου εἰς γαλλικὰ μέτρα, εἴτε βασιλικά, καὶ τῆς ποιότητος αὐτοῦ, τοῦ σχήματος, τῆς μορφῆς καὶ τοῦ μεγέθους τῶν γραμμάτων καὶ γίνονται τὰ ἀποστέλλόμενα δεκτὰ εἰς δημοσίευσιν· εὐπροσδεκτότερα ὅμως εἰσίν, ἐὰν ἀπεικονισθῶσιν ὅσον δυνατὸν πανόμοια».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω φράσεων προκύπτει ὅτι ἡ βασικὴ ἐπιδίωξις τῆς ἐπιτροπῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ οὐδόλως ἀπέχετ' τῆς ὑπὸ τοῦ Πιπτάκη τηρηθείσης γραμμῆς, ὠρίσθη δὲ ὅτι αἱ πρὸς δημοσίευσιν συνεργασίαι τῶν δεκατεσσάρων μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς δὲν θὰ ἐκρίνοντο, ἐνῶ, ἀντιθέτως, αἱ τῶν ἄλλων θὰ ὑπεβάλλοντο εἰς κρίσιν ἀρμοδίου ἐπιτροπῆς. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἡ παρουσίασις τῆς ὅλης ὑπ' ὄλων τῶν συγγραφέων —καὶ τοῦ Κ.Σ. Πιπτάκη ἀκόμη— ἔχει προσλάβει ἐπιστημονικώτερον χαρακτῆρα, διαφέρουσα κατὰ τοῦτο τῶν τευχῶν τῆς Α' περιόδου.

Τὸ Β.Δ. τοῦ Ὁθωνος τῆς 2.3.1861 ὡς καὶ τὸν Πρόλογον τοῦ Ἄθ. Ρουσοπούλου ἀκολουθεῖ, ὡς παράρτημα, ὁ Ὁργανισμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ὁ ἐγκριθεὶς διὰ τοῦ ἀπὸ 20.4.1862 Β.Δ.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἡ μορφή τοῦ περιοδικοῦ διαφοροποιεῖται. Ἐνῶ κατὰ τὴν Α' περίοδον ὁ τίτλος ἦτο «Ἐφημερίς Ἀρχαιολογική», κατὰ τὴν δευτέραν προκρίνεται τὸ «Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς». Τὸ κείμενον στοιχειοθετεῖται δίστηλον, ἐκάστη δὲ στήλη φέρει ἰδιαιτέρον ἀριθμὸν. Ἐκαστον ἄρθρον φέρει αὐξῶντα ἀριθμὸν καὶ τίτλον σχετικὸν πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ.

Ἄπαντα τὰ δώδεκα τεύχη, τὰ ἐκδοθέντα διὰ τοὺς ἰσαριθμοὺς μῆνας τοῦ 1862, φέρουν ἐξώφυλλον ἐφ' οὗ ἀναγράφονται, κάτωθι τοῦ τίτλου τοῦ περιοδικοῦ, ἡ περίοδος, τὸ ἔτος, τὸ τεύχος, ὁ μῆν. ἡ ἐνιαυσία τιμὴ ἐκ δραχμῶν εἴκοσιν, ὡς καὶ αἱ φράσεις: «μοναδικὰ τεύχη δὲν ἐκποιεῦνται» καὶ «πᾶσα σχέσις ἀφορᾷ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα, εἴτε προσωρικὴ εἴτε ἐγγράφος, γίνεται διὰ τοῦ ἐκδότου Ἄθ. Σ. Ρουσοπούλου». Μνημονεύονται ἐπίσης τὸ Τυπογραφεῖον τῆς Λακωνίας, ὅπου ἐγένετο ἡ ἐκ-

τύπως τοῦ περιοδικοῦ ὡς καὶ ἡ ἀκριβὴς ἡμερομηνία ἐκδόσεως. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐξώφυλλου τοῦ τεύχους τοῦ Ἰανουαρίου εἰκονίζεται σῆμα (τύπου δακτυλιολίθου) μετὰ παράστασιν καθημένης Ἀθηναῖς, κάτωθεν τοῦ ὁποῖου ἀναγράφεται ἡ φράσις «καὶ τῷδε κέρδει κέρδος ἄλλο τίκτεται». Εἰς τὴν πρώτην σελίδα τοῦ ἐσωφύλλου ἐκάστου τεύχους, μετὰ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ τίτλου τοῦ περιοδικοῦ, μεταξὺ δύο μελανῶν γραμμῶν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Κεφάλαια τοῦ τεύχους», ἀναφέρονται οἱ τίτλοι τῶν περιεχομένων ἄρθρων. πάντοτε δέ, πλὴν τοῦ πρώτου τεύχους, προστίθενται καὶ τὰ ὀνόματα τῶν συγγραφέων τῶν.

Εἰς τὸ ἐξώφυλλον τοῦ δευτέρου τεύχους παρατηροῦνται αἱ ἐξῆς δύο διαφοραὶ: 1. Παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότου ἀναγράφεται καὶ ὁ τίτλος του, π.χ. «Γακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου» καὶ 2. Ἀντὶ τοῦ προηγουμένου ἐμβλήματος ἀπεικονίζεται ἐν μεγαλύτερον, μετὰ παράστασιν προτομῆς Ἀθηναῖς. Τὸ σχέδιον τούτου ἔχει ληφθῆ ἐκ λύχνου ἐξ Ἀθηναίων ἀνήκοντος εἰς τὴν «Σύλλογὴν Κόμνου» καὶ δημοσιευομένου εἰς τὴν στήλην 35 τοῦ τεύχους τούτου τοῦ περιοδικοῦ. Εἰς τὸ ἐξώφυλλον τοῦ τρίτου τεύχους διαφοροποιεῖται καὶ πάλιν τὸ ἐμβλημα, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται εἰς ἅπαντα τὰ ἐπόμενα τεύχη: ἀπεικονίζεται Ἀθηναϊκὸν νόμισμα μετὰ παράστασιν τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, σχεδιασθὲν ὑπὸ τοῦ Leake. Τοῦτο παραμένει ἕκτοτε, μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, τὸ σῆμα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

Ὡς ἦτο φυσικόν, ὁ ἐκδότης Ἀθ. Ρουσόπουλος ἐγκαινιάζει τὸ πρῶτον τεῦχος τῆς δευτέρας περιόδου· συνεργασίαν δίδει ἀνελλιπῶς καὶ εἰς τὰ δώδεκα τεύχη τοῦ 1862, τὰ δύο δὲ τεύχη, ἑβδομον καὶ δωδέκατον, περιέχουν ἀποκλειστικῶς ἰδικά του ἄρθρα. Ὁ Κ. Πιττάκης, μετὰ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν ἐργατικότητα καὶ ζῆλον διὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἀρχαίων μνημείων, δίδει συνεχῶς — πλὴν τοῦ τρίτου τεύχους τοῦ μηνὸς Μαρτίου — συνεργασίαν, ἀφορῶσαν εἰς ἀρχαῖα περισυλλεγένητα, μέχρι καὶ τοῦ δεκάτου τεύχους τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου. Αὕτη ἀποτελεῖ καὶ τὸ «κύκνειον ἄσμα» τοῦ Κ. Πιττάκη πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα. Ὁ θερμὸς οὗτος πατριώτης, ἀψηφῶν κινδύνους καὶ μὴ ὑπολογίζων κόπους, διέσωσε καὶ ἐδημοσίευσε τεράστιον ἀριθμὸν μνημείων, τὰ ὁποῖα, ἄνευ τῶν ἀόκνων φροντίδων του, θὰ εἶχον καταστραφῆ ἢ ἀπολεσθῆ.

Ἐκ τῶν δεκατεσσάρων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, πλὴν τῶν δύο ἤδη ἀναφερθέντων, δίδουν συνεργασίαν οἱ Στ. Κουμανούδης, Π. Περβάνογλου, Εὐθ. Καστόρχης καὶ Δ. Σεμιτέλος, ἀφορῶσαν εἰς ἐπιγραφικὰ κυρίως θέματα. Σποραδικῶς μόνον ὑπάρχουν ἄρθρα μὴ μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς τῶν Σ. Λογιωτατίδης, Δ. Πιερίδης, Ἴω. Σακκελίωνος καὶ ἐν συγγραφῆν ὑπὸ τῶν Π. Κουπιτώρη - Δ. Σαλαμανοῦ - Θ. Πετμεζᾶ. Χαρακτηριστικὸν τῆς συνεργασίας τῶν τελευταίων τούτων εἶναι, ὅτι τὸ ὑπ' αὐτῶν δημοσιευόμενον ὕλικὸν ἀναφέρεται εἰς ἐρεῦνας ἢ εὐρήματα περιοχῶν κειμένων μακρὰν τῶν Ἀθηναίων, ἔπου οὗτοι διέμενον.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1862 διεξάγονται τρεῖς ἀνασκαφαὶ ἐντὸς τῶν Ἀθηναίων: τοῦ Ὀλυμπίου, τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου καὶ τῆς Ἀγίας Τριάδος (εἰς Κεραμεικόν). Ὁ ἐκδότης Ἀθ. Ρουσόπουλος ἐγκαινιάζει τὴν δημοσίευσιν εἰς τὸ περιοδικὸν ἐκθέσεων τῶν διεξαγομένων ἀνασκαφῶν, ὡς καὶ συντόμους ἀρχαιολογικὰς εἰδήσεις ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποικίλα». Οὕτω, διὰ πρώτην φοράν δημοσιεύονται εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν

Ἐφημερίδα, πλὴν μεμονωμένων σημείων καὶ ἐλαχίστων μονογραφιδῶν, παρατηρήσεις καὶ στοιχεῖα ἀνασκαφικά, ὡς καὶ σύνολα εὐρημάτων ἐλθόντων εἰς φῶς κατὰ τὰς διαφόρους ἐρεῦνας.

Εἰς τὰ δώδεκα τεύχη τοῦ 1862 ἀνήκουν ἕκτος τῶν ἐντὸς τοῦ κοινῶς σχεδιασθέντων — τεσσαράκοντα ἑπτὰ πίνακες, ἀπεικονίζοντες τὸ δημοσιευόμενον ὄμιον. Ἐξ αὐτῶν οἱ πρῶτοι ἐννέα φέρουν, ἄνω δεξιᾶ, τὴν ἐνδειξὴν Πίναξ Α' κ.α.κ. Ὁ ὀγδόος πίναξ εἶναι διπλοῦς (II'α, II'β), εἰς τὸν δέκατον ἀναγράφεται ὑπὸς Πίν. Γ', ἀπὸ δὲ τοῦ ἐνδεκάτου πίνακος, πλὴν τῆς εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἐνδείξεως αὐτοῦ, ἀναγράφεται, ἄνω ἀριστερά, εἰς τὴν λατινικὴν Tab[ula] II. Τοῦτο συνεχίζεται μέχρι καὶ τοῦ τέτου ταιίου πίνακος ὑπ' ἀριθ. 17. Τινὲς ἐκ τῶν πινάκων εἶναι ὑπογεγραμμένοι, φέροντες τὰς ἐξῆς ἐνδείξεις: «Γ. Δ. Δούνας ἐσχ|εδίασε | καὶ ἐλθ|αγράφησε |, Γ. Σάρκας ἐπίπ|ωσε |», «Γ. Κόλμαν ἐχάραξε», «Ἐσχ|εδιάσθη | ὑπὸ Ν. Φαρμακίδη¹», «Γ. Σάρκας ἐπίπ|ωσε |», «Λιθογρ|αφία | Κ. Κόλμαν». Ἰδιαιτέρως ἐκλεκτῆς ποιότητος εἶναι ὅσοι πίνακες ἔχουν τὴν ὑπογραφήν τῶν Γ. καὶ Κ. Κόλμαν. Τρεῖς πίνακες, ἐξαιρετικῆς ἐπίσης ποιότητος, ἔχουν σχεδιασθῆ ὑπὸ τοῦ Ernst Ziller καὶ χαραχθῆ ὑπὸ τοῦ Γ. Κόλμαν (πρόκειται περὶ τῶν σχεδίων τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου). Τὰ πλείεστα τῶν ὑπολόπιων σχεδίων ἐφιλοτεχνήθησαν ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῶν Μαθηματικῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἰ. Γ. Παπαδάκη, ὅστις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1863 μέχρι τοῦ θανάτου του, ἐν ἔτει 1877, ὑπῆρξε μέλος τοῦ Συμβουλίου (Ἐφορείας) τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας². Διὰ τοῦτον ἔχει γραφῆ πραγματικὸς ὕμνος ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Εὔθ. Καστόρχη διὰ τὴν «πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἀγάπην καὶ θρησκευτικὴν λατρείαν», ὡς καὶ διὰ τὴν ἐν γένει ἀφοσίωσίν του εἰς τὰ ἔργα τῆς Ἑταιρείας καὶ τὴν πανθομολογουμένην ἀφιλοκέρδειάν του. Ἐπισημαίνεται ἐπίσης ἡ ἀκριβεία τῶν σχεδίων του καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τόπου παρακολούθησις τῶν ἀνασκαφικῶν ἐργασιῶν, εἴτε ἐντὸς εἴτε ἔκτος τῶν Ἀθηνῶν, ἢ τήρησις ἡμερολογίων, ὡς καὶ ἡ ἀποτύπωσις τῶν ἀνασκαφῶν. Εἰς τὸ τέλος τοῦ τόμου 1862, 1863 τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ὑπάρχει ἡ κατωτέρω παρατιθεμένη χειρόγραφος σημείωσις, ἴσως ὑπὸ τοῦ ἐκδότου Ἀθ. Ρουσοπούλου γεγραμμένη, ὅπου ἀναφέρονται ἀκριβῶς ὅλα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰ. Γ. Παπαδάκη δημοσιευθέντα ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ σχεδιογραφήματα:

Τὰ ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ ἀπεικονισθέντα ὑπὸ I. Γ. II.

Ὁ πίναξ Α'.

Ὁ ἐν σελ. ἀριθ. 49. — ὁ πίναξ I.

Οἱ ἐν πίν.: IA ἀριθ. 1, 3. — Οἱ ἐν πίν.: IB ἀριθ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14. —

Οἱ ἐν πίν.: II ἀριθ. 7, 8, 9. — Τὸ ἐν σελ.: 62.

Οἱ ἐν σελ.: 65 κ.ε.: ἀριθ.: 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75. — Οἱ ἐν σελ.: 83 ἀριθ. 82, 83, 84. Οἱ ἐν σελ.: 97 κ.ε.: ἀριθ. 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106.

1. Τὸ ὄνομα εἶναι δυσδιάκριτον δυνάμενον νὰ ἀναγνωσθῆ καὶ ὡς Φαρμακίδης.

2. Βλ. Εὔθ. Καστόρχην, Ἱστορικὴ Ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀπο τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τὸ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευταῖοντος, Ἀθῆναις, 1879, σελ. 45, 48 καὶ σημ. 1.

Οί πίνακες ΙΕ. ΙΣΤ, ΙΖ.

°Ο ἐν σελ. 121 ἀριθ. 112. – °Ο ἐν σελ. 141 ἀριθ. 123. – °Η ἐν πίν. ΙΗ ἐπιγρ. 1.

Οί ἐν σελ. 155 κ.έ. ἀριθ. 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167. – °Ο ἐν πίν. ΚΒ ἀριθ. 2. – °Ο πίν. ΚΕ. – °Ο ἐν σελ. 179 ἀριθ. 184. – °Ο ἐν σελ. 182 ἀριθ. 185.

Οί ἐν σελ. 185 ἀριθ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. – °Ο πίν. ΚΗ. – Οί ἐν σελ. 217 κ.έ. ἀριθ. 207, 208, 209, 210.

°Ο πίν. ΛΒ. – °Ο ἐν πίν. ΛΓ ἀριθ. 1.

Οί ἐν πίν. ΛΣΤ' ἀριθ. 1, 2, 3, 4, 6.

Οί ἐν σελ. 271 ἀριθ. 242, 243, 244. – °Ο πίν. ΛΗ. – °Ο πίν. ΑΘ. – Τὰ ἐν σελ. 278. – °Ο ἐν σελ. 283 ἀριθ. 343.

°Ο ἐν σελ. 300 ἀριθ. 352. – Οί ἐν πίν. ΜΒ ἀριθ. 1, 7, 12. – Οί πίνακες ΜΓ, ΜΔ, ΜΕ, ΜΣΤ. – Οί ἐν πίν. ΜΖ ἀριθ. 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. – Οί ἐν σελ. 303 ἀριθ. 378. – °Ο ἐν σελ. 316 ἀριθ. 403».

Τέλος, χαρακτηριστικὸν τοῦ πρώτου ἔτους τῆς δευτέρας περιόδου ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ὅτι, τὰ μὲν πρῶτα ὀκτώ τεύχη ἐξεδόθησαν μὲ καθυστέρησιν ὀλίγων μόνον ἡμερῶν μετὰ τὴν ληξίν ἐκάστου μηνός, ἐνῶ τὰ τέσσαρα τελευταῖα, τῶν μηνῶν Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου, ἐκδίδονται κατὰ τὸ 1863.

Ἡ ἐκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος διακόπτεται καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ 1862/1863 μέχρι τοῦ 1869, ὅποτε ἐπανεκδίδεται. Ἡ διακοπὴ τῆς ἐκδόσεως ὀφείλεται προφανῶς εἰς δύο λόγους: Πρῶτον, εἰς τὴν ἔλλειψιν ἀνδρὸς ὅστις θὰ ἀφωσιούτο ἀπολύτως, ὡς ὁ Κ. Πιπτάκης εἶχε πράξει, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς ἄλλας τοῦ ἐργασίας, κατὰ τὴν πρώτην περίοδον, εἰς τὴν δύσκολον προσπάθειαν τῆς ἐκδόσεως περιοδικοῦ. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξηκολούθει νὰ εἶναι ὑποτυπώδης, ἀνασκαφαὶ ὅμως ἐγίνοντο¹. Δεύτερον δέ, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ὕσων ἐπιμόνων ὑπογραμμίζει ὁ Εὐθ. Καστόργης², ἀλλὰ καὶ ὁ Η. Καββαδίας, λόγῳ «ἐλλείψεως ὕλης, ὃ ἔστιν ἕνεκα ἐλλείψεως ἀνδρῶν δυναμένων νὰ γράφωσιν ἀρχαιολογικὰς πραγματείας»³. Τοῦτο δὲν δικαιολογεῖται ἀπολύτως ἐκ τῶν πραγμάτων, διότι κατὰ τὰ ἔτη διακοπῆς τῆς ἐκδόσεως, λόγῳ ἐλλείψεως εἰδικῶν περιοδικῶν πρὸς παρουσίας ἀρχαιολογικῶν μελετῶν, ἐδημοσιεύοντο ὑπὸ τοῦ Στ. Κουμανοῦδη κ.ἄ. μελέται εἰς διάφορα ἄλλα ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενα περιοδικὰ ἢ ἐφημερίδας ὡς τὸ Ἀθήναιον κ.ἄ.⁴.

1. Βλ. *Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* τῶν ἐτῶν 1863-1869 ἐπομένως ὑπῆρχον ἀντιστοίχως καὶ διάφορα εἰρήματα πρὸς δημοσιεύσιν.

2. Βλ. Εὐθ. Καστόργην, ἔ.ἀ. σελ. 95.

3. Βλ. Η. Καββαδίας, *Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας*, ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900, Ἀθήνας, 1900, σελ. 86.

4. Βλ. *Παράρτημα τεύχους ΙΔ'* τῆς *Ι.Ε.* 1879, σελ. 1-4.

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ τεύχους II' τοῦ ἔτους 1869 ὡς καὶ τῶν ἄλλων τευχῶν, ἐκδοθέντων ἀτάκτως κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη, δὲν ἀναγράφεται πλέον ὁ μὲν ἐκδόσεως, εἰμὴ μόνον ἡ Περίοδος, ὁ ἀριθμὸς τοῦ τεύχους, οἱ εἰς αὐτὸ ἀντιστοιχοῦντες πίνακες, τὸ τυπογραφεῖον καὶ λιθογραφεῖον Ἰω. Ἀγγελόπουλου τοῦτο ἔκειτο κατὰ τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς 72 τὸ 1869, μετεφέρθη δὲ κατόπιν, ἀπὸ τοῦ 1870, εἰς τὴν ὁδὸν Βορρέως (ἢ Βορρᾶ) ἀναγράφονται καὶ οἱ δύο τύποι εἰς τὰ ἐξωφύλλα— ὅπου ἐγένετο ἡ ἐκτύπωσις τοῦ περιοδικοῦ, τέλος δὲ ἡ χρονολογία ἐκδόσεως.

Τὸ κείμενον στοιχειοθετεῖται καὶ πάλιν δίστηλον—μέχρι καὶ τοῦ 1874— μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀμφότεραι αἱ στήλαι φέρουν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν καὶ οὐχὶ δύο, ὡς συνέβαινε μέχρι τότε. Εἰς τὸ τεῦχος II'—τὸ μόνον ἐκδοθὲν κατὰ τὸ 1869 (ἢ Ἰουνίου)—συνεργασίαν δίδουν, ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, μόνον οἱ Π. Εὐστρατιᾶδης καὶ Στ. Κουμανούδης, ἀσχολούμενοι κυρίως μετ' ἐπιγραφάς. Οἱ εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο ἀντιστοιχοῦντες πίνακες φέρουν ἀραβικὴν ἀρίθμησιν, συνεχίζουσαν τὴν ἀρίθμησιν τῶν πινάκων τῆς Α.Ε. τοῦ 1862/1863: τινὲς τούτων ἔχουν φιλοτεχνηθῆ ὑπὸ τοῦ «διδασκάλου τῆς λιθογραφίας» Δ. Γκιόβα.

Διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1870 ἐκδίδεται, τὴν 10 Ἀπριλίου, καὶ πάλιν ἓν μόνον τεῦχος, τὸ ΙΔ'. Συνεργασίαν δίδει, πλὴν τῶν Στ. Κουμανούδη καὶ Π. Εὐστρατιᾶδη, ἀσχολουμένων πάντοτε μετ' ἐπιγραφάς, καὶ ὁ Π. Λάμπρος, δημοσιεύων νομισματικὰ θέματα. Ὁ Δ. Γκιόβας σχεδιάζει τινὰς ἐκ τῶν πινάκων ἐξ ὧν εἷς, κάτω ἀριστερά, φέρει τὴν ἔνδειξιν, ἣ προφανῶς σημαίνουσαν τὴν λιθογραφίαν τοῦ Κ. Κόλμανν. Οἱ ἕτεροι σχεδιασταὶ δὲν ἐγένετο δυνατόν νὰ προσδιορισθῶν. Ἐν τέλει τοῦ τεύχους τούτου καὶ μετ' ἰδιαιτέραν ἀρίθμησιν περιελήφθη «Παράρτημα», ὑπογράφουσαν ὑπὸ τοῦ Στ. Κουμανούδη, δίδον βιβλιογραφικὰς πληροφορίας περὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους μέχρι τότε ἐκδοθέντων ἐπιγραφῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1871 οὐδὲν τεῦχος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐξεδόθη, ἐνῶ κατὰ τὸ ἐπόμενον, τὸ 1872, ἐκυκλοφορήθησαν δύο τεύχη, τὰ ΙΕ' καὶ ΙΣΤ'. Ἐξ αὐτῶν τὸ ΙΕ' ἐξεδόθη τὴν 12 Αὐγούστου 1872, τὸ δὲ ΙΣΤ' τὴν 15 Φεβρουαρίου τοῦ 1873. Συνεργάται τοῦ ΙΕ', δημοσιεύοντες ἐπιγραφικὸν πάντοτε ὕλικόν, εἶναι ὁ Π. Εὐστρατιᾶδης καὶ ὁ Στ. Κουμανούδης· ὁ Π. Λάμπρος δημοσιεύει νομίσματα. Τὸ ΙΣΤ' τεῦχος περιέχει πάλιν ἐπιγραφὰς ἐκδομένας ὑπὸ τῶν Π. Εὐστρατιᾶδη καὶ Ἀ. Ρουσοπούλου. Ὁ Κ. Μυλωνᾶς¹ συνεργάζεται διὰ πρώτην φοράν, μετ' ἄρθρον ἀναφερόμενον εἰς ἐγχάρακτον χαλκοῦν κάτοπτρον ἐκ Κορίνθου. Καὶ τῶν δύο τούτων τευχῶν τὰ λιθογραφήματα πρέπει νὰ ἔχουν φιλοτεχνηθῆ ὑπὸ τοῦ Δ. Γκιόβα, ὅστις ὑπογράφει μόνον τὸν πίνακα ὑπ' ἀριθ. 57 τοῦ ΙΕ' τεύχους. Ὁ πίναξ 64 τοῦ τεύχους ΙΣΤ', λιθογραφηθεὶς ὑπὸ τοῦ Γ. Κόλμανν, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐξακριβωθῆ ὑπὸ ποίου ἐσχεδιάσθη.

Τὸ ἔτος 1873 οὐδὲν τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ἐξεδόθη· τέλος, τὴν 10 Ἰουλίου τοῦ 1874 ἐκδίδεται τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς Β' περιόδου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, τὸ ΙΖ'. Συνεργάται εἶναι καὶ πάλιν μόνον οἱ Π. Εὐστρατιᾶδης, Στ. Κουμανούδης

1. Ἐγένετο μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τὸ 1881, ὑπῆρξε καὶ ὑφηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν.

καὶ Ἀθ. Ρουσόπουλος. Ἐνα ἐκ τῶν πινάκων, τὸν ὑπ' ἀριθ. 71, ἐξαιρέτου ὄντως ποιότητος, ὑπογράφει ὁ Γ. Κόλμαν. Οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπολοίπων, ὡς διαφαίνεται ἐκ τῶν «στυλιστικῶν» τῶν στοιχείων, ἐσχεδιάσθησαν ἴσως ὑπὸ τοῦ Ἰ. Γ. Παπαδάκη. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα ὅτι πλὴν τῶν σχεδιογραφημάτων τὰ ὁποῖα ἐξεπόνησαν κατὰ τὴν β' περίοδον ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ξένοι πεπειραμένοι σχεδιασταί, τοῦ Παπαδάκη τὰ σχέδια, ἰδίᾳ τὰ ἐπιγραφικά, διακρίνονται οὐχὶ μόνον διὰ τὴν λεπτότητα τῆς γραμμῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πιστὴν ἀπόδοσιν τῶν γραμμάτων, γινομένου διαφορισμοῦ καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ λίθου μέγεθός των. Ὡς συνέβαινε μὲ τὰ σχέδια τοῦ Ἀθ. Πατριδῆ, ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο δυνατὴ καὶ ἡ χρονολόγησις τῶν ἐπιγραφῶν, τὸ αὐτὸ χαρακτηριστικὸν παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ σχέδια τοῦ Ἰ. Γ. Παπαδάκη.

Μετὰ τὸ 1874 παύει ἡ ἐκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος «εἰ καὶ ἔκτοτε κατ' ἔτος τὸ συμβούλιον ἐν τῇ λογοδοσίᾳ του ζητεῖ καὶ εὐχεται τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς. Αἰτία τούτου εἶναι, ὡς εἴπομεν, οὐχὶ ἔλλειψις χρημάτων, διότι ταῦτα παρέχει ἡ Κυβέρνησις, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις ἀρχαιολόγων καὶ τεχνιτῶν, δυναμένων νὰ συντηρήσωσι τακτικῶς καὶ ἀξιοπρεπῶς ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα κατὰ τὰς σημερινὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστήμης. Ἐχομεν ἀληθῶς τινὰς ἀσχολουμένους εἰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας, ἀλλ' οὗτοί εἰσιν ὀλίγοι, καὶ οἱ πλείονες ἀναγκάζονται νὰ ἐνδιχθῶσι καὶ εἰς ἄλλα ἔργα τῆς πολιτείας, ἃ ἐπιβάλλει αὐτῇ τούτοις καὶ ἐξ ὧν πορίζονται τὰ τοῦ βίου. Ἐξ ἐπαγγέλματος ἀρχαιολόγους, εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν μόνην ἀσχολουμένους, δὲν ἠτύχησεν ἔτι ἡ πατρίς ἡμῶν ν' ἀποκτήσῃ πολλοὺς, διότι ἡ ἐπιστήμη αὕτη δὲν δύναται νὰ ἀμείψῃ παρ' ἡμῖν δεόντως τοὺς ἐργάτας αὐτῆς. . .»¹. Αὐθορμήτως, ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀναγιγνώσκοντος τὰς γραμμὰς ταύτας τοῦ Εὐθ. Καστόρχη, Καθηγητοῦ τῆς Ἀρχαιολογίας καὶ τούτου, ἐν τῷ Ἀθήνησι Πανεπιστημίῳ τότε, ὡς καὶ ὁ Στέφ. Κουμανούδης, αἱ ἐπιγραμματικῶς ἐκφρασεῖσαι σκέψεις τοῦ Καποδίστρια: «Θέλετε Πανεπιστήμιον, ἀλλ' ἔχετε ἀκροατήριον ἢ καὶ καθηγητάς;» (βλ. ἀνωτέρω σελ. 10'), τὰς ὁποίας παραδίδει ὁ εἰς τὴν Γραμματεῖαν τοῦ Κυβερνήτου ὑπηρετήσας Ν. Δραγούμης. Εἶναι χαρακτηριστικοί, ἐξάλλου, οἱ ἔπαινοι τοὺς ὁποίους ἐν ἔτει 1874 —πέντε ἔτη πρὸ τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου τοῦ Εὐθ. Καστόρχη— ἀπονέμει ὁ ἱστορικὸς οὗτος εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἰ. Καποδίστρια, ὅστις μὲ ἀληθινὸν πάθος ἔλαβε βασικὰ καὶ σοφὰ μέτρα διὰ τὴν παιδείαν, ἀγωνισθεὶς ἰδιαιτέρως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἄριστα μελετημένου προγράμματος, μεταξὺ τῶν μυρίων ἄλλων θεμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχε νὰ ὀργανώσῃ, νὰ θέσῃ στερεῶς καὶ τὰ θεμέλια τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι².

Βεβαίως, δι' ἡμᾶς, οἵτινες θεώμεθα ἐκ τῆς δεούσης ἀποστάσεως τὴν περίοδον ἐκείνην καθίσταται ἀμέσως ἀντιληπτόν, διατὶ διεκόπη ἡ ἐκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τὸ 1874, ἀλλὰ καὶ διατὶ, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1863 καὶ τοῦ τέλους τῆς β' τῆς περιόδου, ἐκυκλοφορήθη τὸ περιοδικὸν τόσον πλημμυλῶς, ὥστε ἄνδρες πεπαιδευμένοι ὑπῆρχον τότε, πολὺ περισσότεροι μάλιστα τοῦ τόσον κατηγορηθέντος διὰ τὴν ἑλλιπῆ του μόρ-

1. Βλ. Εὐθ. Καστόρχη, ἑ.ἀ. σελ. 95.

2. Βλ. λεπτομερεῖας εἰς Ἑλ. Κούρκου, Ὁ Καποδίστριας καὶ ἡ Παιδεία (1827-1832). Β' Τὰ Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα τῆς Ἀθήνης, Ἀθήναι, 1972, σελ. 9 κ.έ.

φωσιν Κυριακοῦ Πιττάκη¹. Ἐλειπεν ἕμως κάτι ἄλλο, πέραν τῶν ὕσων γράφει ὁ πάντοτε καλοπροαίρετος Καστόρχης: ἡ φλογερὰ καρδίᾳ τοῦ Πιττάκη, ὅστις ἔθεσεν ὡς ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τοῦ βίου του (παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι μόνον ἐκεῖνος ἀπετέλει σχεδὸν τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ὑπηρεσίαν ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ θανάτου του (1863), μετὰ τὰς ἀναγκαιὰς συνεχεῖς ἐργασίας, ἃς ἔτο ὑποχρεωμένος νὰ ἐκτελῇ), παρὰ τὰς γλίσχρας ἀποδοχὰς του ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου, τὴν διάσωσιν τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν, «ὥστε νὰ γίνωνται κτῆμα τῆς ἐπιστήμης καὶ νὰ προάγῳνται αἱ γνώσεις διὰ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν τοῦ Ἑθνους, μὴ φειδόμενος οὔτε κόπων, οὔτε προσπαθειῶν ὑπερῶνθρώπων». Παρ' ὅλας δὲ τὰς πικρίας, τὰς ὁποίας τόσον ἀδίκως ἐποτίσθη κυριαλεκτικῶς, μέχρι τοῦ θανάτου του, παρέμεινεν, ὡς πιστὸς στρατιώτης, εἰς τὰς ἐπάλληξαι διὰ τὴν πρόσδον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας καὶ τὴν προκοπὴν τοῦ Ἑθνους.

Ἡ τρίτη περίοδος ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἄρχεται μόνον τὸ ἔτος 1883, ὅποτε καὶ εἰσέρχεται πλέον τὸ περιοδικὸν εἰς τὴν καθαρῶς ἐπιστημονικὴν του φάσιν.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΦΟΡΩΝΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΞΙΝ ΤΟΥ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ Α.Ε.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν δύο πρώτων περιόδων τῆς Α.Ε. καὶ ἡ προσπάθεια διὰ τὴν συναγωγὴν ποικίλων πληροφοριῶν περιεχομένων εἰς τὰ σύντομα ἄρθρα αὐτῆς, προσκρούει διὰ τὸν σημερινὸν ἀναγνώστην, εἰς πολυμόρφους δυσκολίας, αἵτινες συχνὰ ὀδηγοῦν εἰς ἀδιέξοδον, ἂν δὲν προηγηθῇ ἡ δύσκολος προεργασία τῆς ταυτίσεως τῶν εἰς αὐτὴν παρουσιαζομένων μνημείων: ἐπιγραφικῶν, γλυπτῶν, κ.ἄ.π. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι, τὸ ὑλικὸν τῶν δύο πρώτων περιόδων τῆς Α.Ε., ὡς πρὸς τὰς ἐργασίας τῆς διασώσεως τῶν ἀρχαίων μνημείων, καὶ τῆς ἀνασκαφικῆς ἢ ἄλλης μεθόδου διερευνήσεως αὐτῶν, χαρακτηρίζεται, ὅπως καὶ εἰς τὰ ξένα περιοδικὰ τῶν αὐτῶν χρόνων συμβαίνει, ὑπὸ τῶν μεθόδων καὶ γνώσεων τῆς ἐποχῆς. Φυσικὸν ἦτο οἱ «θερμουργοὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἀρχαιολόγοι, φλογεροὶ πατριῶται, ἀλλὰ αὐτοδίδακτοι σχεδὸν» νὰ περιπίπτουν συχνὰ εἰς λανθασμένα συμπεράσματα. Οὕτω, ἡ ὑπ' αὐτῶν πρώτη ἀνάγνωσις ἐπιγραφικοῦ ὑλικοῦ δὲν ἦτο πάντοτε ὀρθή. Συνεπεία τούτου, ἡ αὐτουσίᾳ μεταφορὰ τῶν περὶ ἐκάστου θέματος γραφομένων των, μετὰ τὰ σφάλματα ἢ τὰς παραλείψεις των, εἰς λήμματα προσριζόμενα διὰ τὴν χρῆσιν τῶν σημερινῶν ἐρευνητῶν, θὰ ἦτο ἄχρηστος ἢ καὶ ἐπικίνδυνος ὡς παραπλανητικὴ. Ἐξ ἑκατοντάδων παραδειγμάτων ἀναφέρονται ἐνδεικτικῶς τὰ κάτωθι: ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐν Δελφοῖς ἐμφανίζεται ὡς ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον εἰς Ἡρακλέα² ἢ ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν Μόντιοι Χαιρεστράτο Ἄγρο[υ]σίῳ ἀναφέρεται ὡς ἀζωφόρος τύπου τεθλασμένου. . . φέρουσα ἐπιγραφὴν Μυχαρίων Χαιρεστράτος Ἄγροῖ³. Ἡ ἐπανάληψις τοῦ σφάλματος τούτου εἰς

1. Ἐπρυτάνευσε, τότε, ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἢ μορφῇ τοῦ Στεφ. Κομνηνούδη, ἀλλὰ καὶ ἄλλων λογίων, οἵτινες ἐπεχείρησαν τὴν ἐκδόσιν (τὸ 1872) τοῦ περιοδικοῦ Ἑθνημάτων—ὡς ἀνεφέρθη ἐν σελ. ρξδ'—ὅπου ἐξετυποῦντο ἐπιγραφικὰ ἄρθρα.

2. Α.Ε. 1842, σελ. 577, ἀριθ. 1001.

3. Α.Ε. 1858, σελ. 1735, ἀριθ. 3279.

τὸ ἀντίστοιχον λήμμα τοῦ Εὐρετηρίου καὶ ἡ ἀκουσία παραπλάνησις τοῦ σημερινοῦ ἐπιστήμονος, δὲν θὰ ἦσαν ἐπιτρεπταί.

ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ Εὐρετηρίου ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς ἀντιληπτὸν ὅτι, ἂν τὰ περὶ ὧν πρόκειται ἀρχαῖα ἀναγνωρισθῶν εἰς γνωστὰ σήμερον μνημεῖα, αἱ πληροφορίες τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, περὶ τοῦ τόπου καὶ τῶν ὕρων τῆς εὐρέσεώς των, εἶναι χρησιμώταται. «Ὅταν ἐπιτύμβια ἀγγεῖα διαφόρων σχημάτων μνημονεύονται μόνον ὡς ὑδρίαι καὶ κάλπαι ἢ μορφὴ Ἀθηναῖς περιγράφεται ὡς τύπος, δηλ. ἀνάγλυφον, ἀνδρὸς ἰσταμένου ἀσπιδοφόρου, φέροντος περικεφαλαίαν»¹, ἐπιγραφαὶ ἀναγιγνώσκονται, οὕτως ὥστε νὰ πρέπει σήμερον νὰ θεωρηθῶν ὡς ἀνύπαρκτοι κ.τ.π., κατέστη καὶ πάλιν σαφὲς ὅτι δημιουργεῖται ἐπίσης σοβαρώτατον πρόβλημα. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐν γένει παρεχόμεναι πληροφορίες περὶ τῆς εἰς ὠρισμένην θέσιν εὐρέσεως ἔργου τινός, μολονότι καθ' ἑαυτὰς πολῦτιμοι, παρετηρήθη ὅτι ἀπέβαινον ἄχρηστοι, ἔνεκα, ἀφ' ἑνὸς τῆς διαφόρου ὀνομασίας τῶν λειψάνων τούτων (Ποικίλη Στοᾶ = Β. τμήμα τῆς Στοᾶς Ἀττάλου, Γυμνάσιον Ἡτολεμαίου = Ν. τμήμα τῆς Στοᾶς Ἀττάλου, Φορβαντεῖον = Στοᾶ Γιγάντων εἰς Ἀρχαίαν Ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν, Πρυτανεῖον = ἡ κατεδαφισθεῖσα καὶ μὴ ὑπάρχουσα πλέον ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Δημητρίου Κατηφόρη κ.τ.π.), καὶ ἀφ' ἑτέρου ἔνεκα τῆς ἀορίστου ἢ ἐσφαλμένης περιγραφῆς, ἂν δὲν καθίστατο δυνατὸν νὰ ταυτισθῶν πρὸς γνωστὰ σήμερον μνημεῖα.

Διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω, ἀπεδόθη ἰδιαίτερα σημασία εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν λαθῶν, τὴν συμπλήρωσιν κενῶν ἀχρηστευόντων ἐν πολλοῖς τὰς παρεχομένας πληροφορίας, καὶ τὴν ἀναγωγὴν ἐν γένει τοῦ ὕλικου ἐκείνου εἰς πράγματα καὶ ὕρους κατανοητὰ εἰς τὴν σημερινὴν ἐπιστήμην. Ὡς ἦτο φυσικόν, κατεβλήθη τεράστιος κόπος, ἐχρειάσθησαν μακροχρόνιοι, πολλάκις καὶ ἀλλεπάλληλοι ἀναζητήσεις εἰς ποικίλης φύσεως νεώτερα καὶ παλαιότερα δημοσιεύματα (π.χ. εἰς IG, Conze, Die attischen Grabreliefs, Σβορώνου, Τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον, εἰς Καταλόγους Μουσείων Ἀκροπόλεως καὶ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ, Κατάλογον Χαλκῶν Ἀκροπόλεως, εἰδικὰς μονογραφίας περὶ ὠρισμένων κατηγοριῶν μνημείων, μεγάλας δημοσιεύσεις περὶ τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῆς Ἀρχαίας Ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν, Beazley ABV καὶ ARV², ἀρχαιολογικὰ περιοδικὰ παλαιότερα καὶ νεώτερα, ἐν τέλει δέ, ἄς ἐπιτραπῆ ἢ ἔκφρασις, ἐχρειάσθη καὶ ἐν εἶδος «μαντικῆς δαισθήσεως», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀειμνήστου Χρ. Καρούζου, ὥστε τὰ λήμματα τοῦ παρόντος Εὐρετηρίου νὰ καταστοῦν πραγματικῶς χρήσιμα εἰς τὴν ἐπιστήμην, νὰ ἀποκτήσῃ δὲ οὕτω ἐκ νέου τὸ πράγματι πλουσιώτατον ὕλικόν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τὴν ἀνήκουσαν αὐτῶ ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα.

Ἐκ τοῦ Εὐρετηρίου τούτου πολλοὶ θὰ πληροφορηθῶν —ἐλάχιστοι ἐκ τῶν παλαιῶν τὸ ἐνθυμοῦνται — ὅτι, π.χ. ὁ Ἀλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβῆς εἶναι ὁ πρῶτος ὅστις ἀνεγνώρισεν ὅτι ὠρισμένα ἐκ τῶν εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Ἀκροπόλεως εὐρεθέντων γλυπτῶν, ἀνήκον εἰς τὴν ζωφόρον τοῦ Ἐρεθείου καὶ περιέγραψε τὴν ἰδιόμορφον τεχνικὴν τῆς ζωφόρου ταύτης², ἢ ὅτι εἰς τὸ λεγόμενον «Θησεῖον» ἀπεδόθη τὸ πραγματικόν του

1. *A.E.* 1860, σελ. 2007, ἀριθ. 4016.

2. *A.E.* 1838, σελ. 68 κ.έ.

ὄνομα, τοῦ ναοῦ τοῦ Ἱεραίστου, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Σουρμελίη καὶ Περβάνογλιου, ἢ ὅτι ὁ Κ. Πιττάκης δίδει πολυτιμότερα στοιχεῖα τοπογραφικὰ καὶ ἀνασκαφικὰ, ποικίλας εἰδήσεις περὶ τῶν ἀρχαίων καὶ μεσαιωνικῶν μνημείων, ὡς καὶ πλείστας λιθογραφικὰς πληροφορίας, πάντα ταῦτα μὴ χρησιμοποιηθέντα εἰσέτι ἐπαρκῶς. Ἐὰν παραδείγματα θὰ ἠδύναντο νὰ πολλαπλασιασθοῦν σημαντικῶς καὶ τὰ ἐλάχιστα ἕμως δοθέντα ἀνωτέρω καταδεικνύουν ἐναργῶς, πόσον ἐπιτακτικὴ ἦτο ἡ ἀνάγκη νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ζῶσαν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τὸ πολυτιμότερον ὕληκόν τῶν δύο πρώτων περιόδων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος.

Εἰς τὰ ἐπὶ μέρους λήμματα, τὰ δημοσιευθησόμενα εἰς τὸν Β' τόμον τοῦ παρόντος Εὐρετηρίου, θὰ τεθοῦν οἱ ἄρθροι ἐπιστημονικοὶ ἔργοι ἢ τὰ ὀνόματα προσώπων εἰς τὰς ἐπιγραφὰς ὡς τὰ κύρια, ἐντὸς δὲ παρενθέσεως θὰ προστεθοῦν οἱ λαθασμένοι ἔργοι ἢ αἱ παραναγνώσεις εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιγραφῶν, οὕτως ὥστε ὁ σημερινὸς ἐρευνητὴς νὰ ἀνευρίσκη ἀμέσως ὅτι ἀναζητεῖ, ἀνατρέχων εἰς τοὺς διαφόρους τόμους τῆς Α.Ε.

Ἐπειδὴ, ὡς ἀναφέρεται εἰς ἕτερον κεφάλαιον, εἰς τὰ πλείστα τῶν ἀρθριδίων τῆς Α.Ε. δὲν ὑπάρχει τίτλος, ἀλλὰ μόνον ἀριθμησις αὐτῶν, ἐθεωρήθη χρήσιμον νὰ δοθῇ συμβατικὸς τίτλος εἰς ἕκαστον λῆμμα, οὕτως ὥστε πᾶς ὁ ἐνδιαφερόμενος καὶ ἀναζητῶν ἰδίαν κατηγορίαν μνημείων νὰ δύναται νὰ ἀνατρέξῃ εὐκόλως εἰς τὸ κεφάλαιον I, ὅπου ἐξετυπώθη ὁ «Πίναξ Περιεχομένων κατὰ τόμον», μέχρι τοῦ τέλους τῆς β' περιόδου ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ. Εἶναι ἀνάγκη ἕμως, ἕπως, ὁ χρησιμοποιῶν τὸν Πίνακα τοῦτον, ἔχῃ ὑπ' ὄψει του ὅτι, πλὴν τοῦ κυρίου θέματος, τοῦ διδομένου ὑπὸ τοῦ τεθέντος συμβατικοῦ τίτλου, περιέχονται συχνὰ καὶ πολλαπλᾷ ἄλλαι πληροφορίες, αἵτινες θὰ ἐμφανισθοῦν εἰς τὴν οἰκείαν αὐταῖς θέσιν τοῦ Β' τόμου τοῦ Εὐρετηρίου τῆς Α.Ε. Ἐπίσης, ὅπου ὑπῆρχε τίτλος δοθεὶς ὑπὸ τοῦ συντάκτου τῆς Α.Ε., οὗτος ἐξετυπώθη μὲ στοιχεῖα μεγαλύτερα (τῶν 12 στιγμῶν) μὲ μικρότερα στοιχεῖα (τῶν 10 στιγμῶν) ἐμφανίζονται οἱ ὑπὸ τῶν συντακτῶν τεθέντες συμβατικοὶ τίτλοι· τέλος, ἐγένετο χρῆσις πλαγίων στοιχείων, ὅπου ἢ λέξις ἢ τὸ ὄνομα ἦτο ἀρχαῖον.

Εἰς τὸ κεφάλαιον II ἐκρίθη ἀπαραίτητον νὰ δοθῇ λεπτομερῆς Πίναξ τῶν ἐν τῇ Α.Ε. δημοσιευθέντων κατὰ τὰς πρώτας δύο περιόδους λιθογραφημάτων, διαχωρισθέντων, πρὸς εὐκολίαν τοῦ σημερινοῦ μελετητοῦ, καθ' ὕλην, ἦτοι: Ἀγγεῖα (πήλινα καὶ μαρμάρινα), Ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα (κτίσματα καὶ μέλη), Γλυπτὰ (περίσπτα καὶ ἀνάγλυφα), Ἐπιγραφὰι (κατὰ τὰς διαφόρους κατηγορίας τῶν IG καὶ συμφώνως πρὸς τὸν τόπον εὐρέσεως), Χριστιανικὰ χαράγματα, Νομίσματα, Σαρκοφάγοι, Σκεύη, Χάρται, Διάφορα. Αἱ γενικαὶ αὗται κατηγορίαι χωρίζονται λεπτομερῶς εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν εἰς ἀπάσας τὰς ἐπὶ μέρους, ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου τῆς Α.Ε.

Οἱ συντάκται τοῦ παρόντος Εὐρετηρίου, δὲν ἐνόμισαν ὅτι ἦτο ἀρκετὸν νὰ περιορισθοῦν μόνον εἰς τὴν ταύτισιν τῶν εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα δημοσιευθεισῶν μέχρι τοῦ 1874 ἐπιγραφῶν, πρὸς τὰς εἰς διαφόρους τόμους τῶν IG περιεχομένας. Ἐπεξέτειναν τὴν ἐργασίαν των, ἐπιχειρήσασαι τὴν ἐπὶ τόπου ἔρευναν καὶ προσδιορισμὸν τῶν ἐν τοῖς Μουσείοις καὶ Συλλογαῖς τοῦ Κράτους, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν χώρων τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου εὐρισκομένων ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων ἀρχαίων μνημείων, δυνηθεῖσαι οὕτω διὰ τὰ πλείστα ἐκ τῶν εἰς τὴν Α.Ε. δημοσιευθέν-

των μνημείων, πλὴν ἄλλων στοιχείων, νὰ δώσουν εἰς τὸ κεφάλαιον III τοῦ παρόντος Α' τόμου τοῦ Εὐρετηρίου καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ Εὐρετηρίου τοῦ Μουσείου ἢ τῆς Συλλογῆς, ὅπου ἀπόκεινται νῦν ταῦτα. Οὕτω εἰς τὸ τμήμα τοῦτο, III, τὸ ὁποῖον ἐνέχει ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τοὺς ἀσχολουμένους μὲ ἐπιγραφικὰ θέματα, ἐδόθη πλὴν τῆς ἀντιστοιχίας τῶν εἰς τὰς IG δημοσιευομένων ἐπιγραφῶν πρὸς τὰ οἰκεία λήμματα τῆς Α.Ε., καὶ ὁ ἀριθμὸς Εὐρετηρίου τοῦ Μουσείου, ὅπου ἕκαστον μνημεῖον εὐρίσκεται σήμερον. Εἰς τὴν σειρὰν δημοσιεύσεως τῶν μνημείων, εἰς τὸ τμήμα τοῦτο, ἐτηρήθη ἀπολύτως, τεθεῖσα καὶ ὡς πρώτη στήλη, ἢ κατὰ τόμον τοῦ IG ἀρίθμησις. Ἄλλα ἐπεξηγηματικὰ στοιχεῖα, ἀναφερόμενα εἰς ὠρισμένας λεπτομερείας, δίδονται εἰς ὑποσημειώσεις, εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν.

Ἐπειδὴ μέρος τοῦ ἐπιγραφικοῦ ὕλικου τοῦ δημοσιευθέντος τὸ πρῶτον εἰς τὴν Α.Ε. ἔχει συγκολληθῆ σήμερον πρὸς ἕτερα τεμάχια, ἐπίσης δημοσιευθέντα εἰς τὴν Α.Ε. ἢ μὲ ἄλλα εὐρεθέντα μεταγενεστέρως, διὰ νὰ καθίσταται ἀμέσως ἀντιληπτὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην τὸ θέμα, ἐξετυπώθησαν διὰ πλαγίωι στοιχείων τὰ συναρτήκοντα τεμάχια ἐπιγραφικῆς τιμῆς δημοσιευομένης εἰς τὴν Α.Ε. Σημειοῦται ἐπὶ πλέον ὅτι, ὅπου ἐπιγραφή τις, ἀποτελουμένη ἐκ περισσοτέρων τεμαχίων, ἔχει δημοσιευθῆ εἰς τὰς IG ὑπὸ ἓνα ἀριθμὸν, εἰς τὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Μουσεῖον» στήλη ἀνεγράφησαν οἱ περισσότεροι τοῦ ἑνὸς ἀριθμοῦ, οἱ δοθέντες εἰς ἕκαστον τεμάχιον κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν του εἰς τὸ οἰκείον Μουσεῖον. Σημειοῦται τέλος, ὅτι καὶ εἰς τὰ τρία κεφάλαια I, II, III, ἐξετυπώθη κεχωρισμένως τὸ ὕλικόν τῆς Α' περιόδου ἐκδόσεως ἀπὸ τὸ τῆς Β'.

Ἴσως ὁ ἀνατρέχων εἰς τὸ Εὐρετήριον τοῦτο παρατηρήσῃ ὅτι, εἰς σπανίας περιπτώσεις, ὁ εἰς τὰς IG ἀναφερόμενος ἀριθμὸς Μουσείου διαφέρει. Τοῦτο σημαίνει ἀπλῶς ὅτι αἱ εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς παρατηρούμεναι διαφοραὶ ἀριθμῶν ὀφείλονται ἀπλῶς εἰς τὸ ἀναπόφευκτον — εἰς τυπογραφικὰς ἐργασίας — σφάλμα περὶ τὴν ἀκριβῆ ἀπόδοσιν τοῦ ἀναγραφομένου ἀριθμοῦ Μουσείου εἰς τὰς IG.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει τέλειον ἔργον, πιθανῶς διέλαθον καὶ εἰς τὸ Εὐρετήριον τοῦτο ὠρισμένα σφάλματα. Κατόπιν, αὐτοῦ, θὰ ἦσαν εὐτυχεῖς αἱ συντάξασαι τὸ Εὐρετήριον νὰ ὑποδειχθοῦν ταῦτα, ὥστε νὰ περιληφθοῦν εἰς τὸν δεῦτερον τόμον, αἱ σχετικαὶ διορθώσεις¹.

ΑΙ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΙ ΤΟΥ ΠΙΤΤΑΚΗ

Ἐχει συχνὰ συζητηθῆ εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς κύκλους ἢ ἀκρίβεια τῶν χρονολογιῶν εὐρέσεως τῶν μνημείων, τὰς ὁποίας δίδει ὁ Πιττάκης εἰς τὰ διάφορα ἀρθρίδιά του εἰς τὴν Α.Ε. Τὸ πρόβλημα τοῦτο μάλιστα ἐγένετο ἐσχάτως θέμα εἰδικῶν ἄρθρων ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Sterling Dow². Τὸ θέμα παρουσιάζει ὄντως δυσκολίας, κυρίως ὡς πρὸς τὰ πιθανὰ τυπογραφικὰ λάθη κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς Α.Ε. Εἶναι χρήσιμον νὰ ἀναφεροῦν ἐνταῦθα ὠρισμένα παρατηρήσεις τῶν συντακτῶν τοῦ Εὐρετηρίου, ἀσχολη-

1. Βλ. ὅσα ἐν σχέσει πρὸς τὸ δύσκολον καὶ ἄχαρι ἔργον τῆς εὐρετηριώσεως ἀναφέρει ὁ Sterling Dow εἰς ἄρθρον του ὑπὸ τίτλον Archaeological Indexes, AJA 54 (1950), σελ. 54-57.

2. Βλ. The Ephemeris, and Dates of Discovery given by Pittakes, AJA 72 (1968), σελ. 154 κ.έ.

Θεσιδῶν ἐπὶ ἔτι ὀλόκληρα μὲ τὴν λεπτομερειακὴν ἀνάγκωσιν, οὐχὶ μόνον τοῦ κειμένου τῶν ἀρθριδίων τοῦ Κ. Πιττάκη, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑποσημειώσεών του, αἵτινες εἰς πολλὰ σημεῖα εἶναι ἐξόχως διαφοριστικαί.

Θετικῶς πρέπει νὰ θεωροῦνται αἱ χρονολογήσεις μνημείων εὐρεθέντων εἰς ἀνασκαφάς, κατὰ τὴν διάρκειαν καθ' ἣν ἐξεδίδετο ἡ Α.Ε. Ἄλλ' ὅμως, ἀπαραιτήτως, πρέπει νὰ δοθῇ προσοχὴ εἰς ἓν σημεῖον σχετικῶς: ὅπου ἀναφέρονται ἐν σειρᾷ εὐρήματα «ἀνασκαφῶν», ἐλθόντα εἰς φῶς εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἀκόμη καὶ ἂν τὸ ἔτος εὐρέσεως αὐτῶν παρουσιάζει διαφορὰν, τοῦτο ὀφείλεται προφανῶς εἰς τυπογραφικὸν λάθος, διότι πρόκειται, σαφῶς, περὶ εὐρημάτων ἀποκαλυφθέντων εἰς ἀνασκαφάς, γενομένας κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος.

Ὅταν τὸ ἔτος εὐρέσεως χρονικῶς ἀπέχη ὀλίγον ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ μνημείου εἰς τὴν Α.Ε., καὶ πάλιν αἱ χρονολογήσεις εἶναι ὀρθαί, διότι ὁ Πιττάκης μὴ κρατῶν, ὡς ἀνεφέρθη ἄνωτέρω, λεπτομερεῖς σημειώσεις, δὲν ἤτο εἰς θέσιν νὰ ἐνθυμῆται, πότε ἀκριβῶς ἀνεῦρε τὰ διάφορα ἔργα. Σύνγχις ἔχει προκληθῆ εἰς τοὺς νεωτέρους ἐρευνητάς, ὡς πρὸς τὰς χρονολογήσεις τοῦ Πιττάκη, ὀφειλομένη προφανῶς, εἰς τὸ γεγονός ὅτι, ὁ χρόνος εὐρέσεως τῶν μνημείων καὶ τὸ ἔτος ἐκδόσεως τῶν σχετικῶν ἀρθριδίων δὲν συμφωνοῦν. Ὡς κατεδείχθη ὅμως, εἰς τὸ προηγούμενον τμήμα τῆς παρούσης μελέτης, ἡ ἐμφανιζομένη διαφορὰ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀργοπορίας περὶ τὴν κυκλοφορίαν τῶν φυλλαδίων τῆς Α.Ε. ἐκάστου ἔτους, αὐτὸς δὲ εἶναι καὶ ὁ λόγος τῆς πρωθυστεράς χρονολογήσεως εὐρέσεως τῶν ἀντικειμένων.

Ἐπίσης, κατὰ τὴν γνώμην τῶν συντακτῶν, αἱ χρονολογήσεις, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς ἔργα εὐρεθέντα ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι τοῦ 1836, πρέπει, ὁμοίως, νὰ θεωρηθοῦν ὀρθαί, διότι, κατὰ τὰς ἀνασκαφάς τῶν ἐτῶν ἐκείνων, χρεὶ Ἐπιστάτου τῶν ἐργασιῶν ἐξετέλει, ἐντολῆ τοῦ Ross, καὶ πάλιν ὁ Πιττάκης, ὅστις, ἔχων παραιτηθῆ ἀπὸ πάσης κοσμικῆς ἢ ἄλλης τινὸς ἀπασχολήσεως — δὲν εἶχε τότε ἀκόμη τὰ πολλαπλᾶ καθήκοντα, τὰ ὅποια ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1837, ὅτε ἰδρῦθη ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, ὅπου ἔπαιξε σημαντικὸν ρόλον μέχρι τοῦ θανάτου του, οὔτε ἀπησχολεῖτο εἰς ἐκδοτικὴν ἐργασίαν, ὡς ἐγένετο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1838, ὅτε προσετέθη εἰς τὰ ἄλλα του χρεὶ καὶ ἡ ἐκδοσις τῆς Α.Ε.¹ — εἶχε τὴν σκέψιν τοῦ ἀποκλειστικῶς ἐστραμμένην εἰς τὰ μνημεῖα· λόγῳ δὲ τινος περιορισμοῦ τῆς δραστηριότητός του κατὰ τὴν τετραετίαν αὐτήν, ἤτο φυσικὸν νὰ ἐνθυμῆται ἐπακριβῶς τὸν χρόνον εὐρέσεως ἐκάστου μνημείου.

Ἐπικίνδυνον, κατὰ πᾶσιν πιθανότητα, πρέπει νὰ εἶναι αἱ χρονολογήσεις, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς παλαιὰ εὐρήματα, δημοσιευθέντα ὅμως, μετὰ τὴν ἐπανέκδοσιν τῆς Α.Ε., ἐν ἔτει 1852, ὅποτε φυσικὸν εἶναι νὰ περιέπεσεν ὁ συντάκτης των εἰς μνημονικὰ ἁμαρτήματα. Ἐπειδὴ ὅμως οὐδὲν ἄλλο στοιχεῖον ὑπάρχει σχετικῶς διὰ τὸν χρόνον εὐρέσεως αὐτῆς τῆς σειρᾶς τῶν μνημείων, καταχρηστικῶς περιορίζεται ὁ σημερινὸς ἐρευ-

1. Εἶναι ἀξιοσημείωτον, διὰ τὸν ἀσχολούμενον καὶ σήμερον ἀκόμη, μὲ τυπογραφικὰς διορθώσεις, ὅτι ὁ Κ. Πιττάκης, ἡ μόνη περὶ τὰ ἐκδοτικὰ περὶ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀποκηθῆ, ὅτε ἐξέδωκε (τὸ 1835) τὸ ἔργον πολλαῖς ἀλλοῖς βιβλίου του An-cienne Athènes, κατόρθωσε νὰ ἐκδίδῃ μὲ ἐλάχιστα σχετικῶς τυπογραφικὰ λάθη τὴν Α.Ε.

νητής εις τὰς χρονολογήσεις τοῦ Πιττάκη διατηρῶν, πάντως, ἀρκετὰς ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν των.

Δέον, ἐπίσης, νὰ σημειωθῇ, διὰ τοὺς σημερινούς ἀναγνώστας τῶν μέχρι τοῦ 1860 φυλλαδίων τῆς *A.E.*, ὅτι εἶναι ἀνάγκη, κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀρθριδίων, νὰ δίδεται ἰδιαιτέρα προσοχὴ εἰς τὴν ἔκφρασιν, «ἠῦρον εἰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας», διαφοριζομένην ἀπολύτως ὑπὸ τοῦ συντάκτου τῆς *A.E.* ἀπὸ τῆς φράσεως «ἠῦρον εἰς ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς». Ὁ ἴδιος ὁ Πιττάκης εἰς τὴν *A.E.* 1853, σελ. 884, σημ. 1, δίδει τὴν σχετικὴν ἐξήγησιν: «Διὰ τῆς ἐκφράσεως ἠῦρον εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας ἐννοῶ τὰς εὐρέσεις ἐκείνας τῶν ἐπιγραφῶν, ὅσας ὁ ἴδιος, κατὰ τὰς ὥρας τὰς ἐλευθέρας τῆς ὑπηρεσίας μου, ἐργαζόμενος καὶ ἐξετάζων πάντα λίθον ἐν τε τῇ Ἀκροπόλει καὶ ἐκτὸς αὐτῆς εὐρίσκω. Παντοῦ δὲ εὐρίσκω τοιαύτας σχεδὸν καθ' ἑκάστην, καὶ δὲν παρέργεται ἡμέρα ἄνευ τῆς ἐπιτυχίας ἀνακαλύψεως δύο ἢ καὶ περισσοτέρων ἐπιγραφῶν μικρῶν τε καὶ μεγάλων. Τὰ λείψανα δὲ ταῦτα, ἐὰν ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων Νόμος μοὶ τὸ συγχωρῇ, τὰ μεταφέρω ἀμέσως εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς συλλογὰς.

»Διὰ δὲ τῆς φράσεως ἠῦρον εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς ἐννοῶ εὐρέσεις ἀρχαιοτήτων, ὅσαι γίνονται δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως, ἐν αἷς εὐρίσκονται ἐπιγραφαί, ἢ ἄλλα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος. Αὗται δὲ αἱ ἀνασκαφαὶ τακτικῶς ἐγίνοντο μέχρι τοῦ 1840. Θέλω προσπαθῆσαι νὰ δημοσιεύσω ἐν τῇ Ἑλλάδι πᾶν ὅ,τι ἀνακαλύπτω, μὴ φειδόμενος μόχθων. Οἱ ἔχοντες δὲ περισσότερα τὰ μέσα τῶν συγγραμμάτων καὶ εὐκαιρίαν καὶ ἄνεσιν, ἂς σχολιάσωσιν αὐτὰ ὅπως ἐγκρίνωσιν».

Εἶναι ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα καὶ μία ἄλλη σπουδαία διὰ τὸ θέμα λεπτομέρεια. Ἀσχολούμενος ἐμμανῶς ὁ Πιττάκης, ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς του ἡλικίας, μὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἀρχαίων ἐπιγραφῶν, ἔχων δὲ τὴν εὐκαιρίαν, ἀπὸ τῆς εισόδου του εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ὑπηρεσίαν καὶ ἐντεῦθεν, νὰ μελετᾷ καὶ τὰς ὅλοον ἐρχομένας εἰς φῶς νέας τοιαύτας, ἀπέκτησε, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἀξιοσημείωτον πεῦραν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἐπιγραφικῶν μνημείων. Τοῦτο καταδεικνύεται ἐξ ὑποσημειώσεώς του ἐν τῇ *A.E.* 1853, σελ. 694, σημ. 1, ὅπου περιέχονται λίαν λεπταὶ παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας σήμερον γνωρίζουν μὲν οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ἐπιγραφικὴν, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Πιττάκη ὅμως ἦσαν παντελῶς ἄγνωστοι: «...ὁμολογῶ, ὅτι τὸ ἀντιγράφειν ἐπιγραφὰς εἶναι δυσχερέστατον· διότι πολλάκις τὰ γράμματα εἰσὶν ἐξηλειμμένα, τὰ μὲν ὅλως, τὰ δὲ κατὰ μέρος· καὶ τὰ μὲν καθαρῶς φαίνονται, τὰ δὲ ἀμυδρῶς. Ὁ ἀντιγράφων δὲ ἀπαντᾷ πλείστας δυσκολίας εἰς τὴν ἐξιγνάσιν τοῦ ἀληθοῦς χαρακτῆρος, ἀλλὰ πολλάκις καὶ τὰ καθαρῶς γεγραμμένα φεύγουσι τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀντιγράφοντος· καὶ ἡ θέσις τῆς ἐπιγραφῆς, καὶ ἡ ὥρα τοῦ χρόνου, καὶ ἡ κατάστασις τῆς ἡμέρας βοήθουσιν, ἢ δυσκολεύουσιν τὸν ἀντιγράφοντα...».

Ἐν σχέσει μὲ τὰς τόσον διαφημισθείσας παραναγνώσεις τῶν ἐπιγραφῶν, ὑπὸ τοῦ Πιττάκη διὰ τὰς ὁποίας τσαῦται κατακρίσεις τοῦ ἐγένοντο, ὑπὸ τῶν συγχρόνων του καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων, ἀντὶ ἄλλων σχολίων, εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον ἀρκετὴ ἢ ἀναγνώρισις τῆς συμβολῆς τοῦ πρώτου αὐτοσχεδίου Ἑλληνος ἀρχαιολόγου, ἢ γενομένη ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου ἐπιγραφικοῦ, καθηγητοῦ κ. Β. D. Meritt, εἰς λόγον του ἐκφωνηθέντα ἐν Ἀθήναις, εἰς τὴν ἐπίσημον τελετὴν τῆς ἀναγορεύσεώς του ὡς ἐπιτίμου διδάκτορος

τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τὴν 4 Μαρτίου 1970. Ἐν αὐτῷ ἀναφέρονται τὰ κάτωθι σημαντικά, ἀποκαθιστῶντα πλήρως, εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τῶν σημερινῶν ἀρχαιολόγων ἀκόμη, τὴν ἐργασίαν τοῦ Πιττάκη: «Ἐἰς τὸν ἐπιγραφικὸν κόσμον προσέφερον ὁ Πιττάκης μεγάλην ὑπηρεσίαν, ἣ ὅποια δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ. Ἐν μέσῳ καταπληκτικῆς ἀρθουρίας ὑλικῶν κατέβαλλε μεγάλας προσπάθειάς νὰ περισώσῃ κείμενα ἀπειλούμενα νὰ καταστραφῶν ἢ νὰ φθαρῶν. Εἰθίσται νὰ λέγεται εἰς τινὰς κύκλους ὅτι αὐτὸς δὲν ἀντέγραφε πάντοτε ὀρθῶς καὶ ὅτι προσέβαινεν εἰς συμπληρώσεις χωρὶς νὰ σημειώσῃ σχετικῶς τοῦτο. Θὰ πρέπει ἐν τούτοις νὰ εἴμεθα μᾶλλον μνήμονες τοῦ καλοῦ ὑπερ συντελέσθη ὑπ' αὐτοῦ. Διεπιστώθη προσφάτως, παραδείγματός χάριν, ὅτι τὰ ἀπόγραφα τοῦ Πιττάκη ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν σχετικῶν μὲ τὴν πώλησιν τῆς δημοσειείσης περιουσίας τοῦ Ἀλικιβιάδου, καίτοι ἔγιναν πρὸ τόσων πολλῶν ἐτῶν, εἶναι τὰ τελειότερα. Ἀλλὰ βάλετω τὸν πρῶτον λίθον ἐκεῖνος ὁ ἐπιγραφικός, ὅστις δὲν ἔχει πέσει εἰς σφάλματα κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐπιγραφῶν.

»Αἱ συνθῆκαι ἐκδόσεως ἐπιγραφῶν δὲν εἶχον προσλάβει κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιγραφικῆς δραστηριότητος τοῦ Πιττάκη τὸν ἤδη καθιερωθέντα τύπον. Συχνάκις αὐτὸς ἐνήργει κατὰ ἐντελῶς αὐτοσχέδιον τρόπον. Ἡ Ἀττικὴ ἀρίθμησις, ὡς γνωστόν, παρουσιάζει ἰδιαίτερας δυσχερείας καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔσχον πλέον ἢ ἅπαξ πεῖραν τοῦτου κατὰ τὴν μελέτην τῶν φορολογικῶν καταλόγων. Ἀκόμη εἶναι δυνατὸν νὰ διαπιστωθῇ ὁ τρόπος τῆς σκέψεώς του· αἱ συμπληρώσεις ὑπὸ τούτου ὀνομάτων σπανίως ἀσταχοῦν. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, ὡς γνωστόν, σημειοῦμεν πάντοτε ἐκάστην συμπλήρωσιν γραμμάτων, ἅτινα δὲν σώζονται ἐπὶ τοῦ λίθου».

Σημείωσις: Ἡ βιβλιογραφία τόσον διὰ τοὺς περιηγητὰς ἐν Ἑλλάδι, ὅσον καὶ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν τοῦ 19ου αἰ. εἶναι ἰδιαίτερος πλουσία. Ἐξ αὐτῆς δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἀνεφέρθη τελείως ἐκλεκτικῶς, καὶ ὅπου ἦτο ἀπαραίτητον νὰ παραπεμφθῶν στοιχεῖα χρήσιμα διὰ τὸ ἐνταῦθα δημοσιευόμενον κείμενον, μικρὸν μόνον μέρος αὐτῆς, διότι τὰ δύο παρεμβληθέντα σχετικὰ κεφάλαια εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ ἐξαντλήσουν τὸ θέμα, ἀλλὰ μόνον νὰ στηρίξουν ὀρισμένας ἀπόψεις, ἀπαραιτήτως διὰ τὴν κατανόησιν τῶν ὑπολοίπων κεφαλαίων.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Εἶχε παραδοθῆ πλέον εἰς τὸ τυπογραφεῖον ἢ παροῦσα Εἰσαγωγή, ὅτε εἰς τὴν ἑβδομαδιαίαν ἑφημερίδα *Κερκυραϊκά Νέα*¹ ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ λογίου Κερκυραίου κ. Γερ. Κυτήρη, ὑπὸ τὸν τίτλον «Σημειώσεις ἐνὸς Κερκυραίου», ἄρθρον ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἴδρυσιν «Ἴονικοῦ Μουσείου» εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1833. Ἡ πληροφορία περιέκλειε μεγίστην σημασίαν, διότι ἡ ἴδρυσις «Ἴονικοῦ Μουσείου» ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς Κέρκυραν ὁ Ἄνδρέας Μουστοξύδης, διεφάνετο ὅτι ἔπρεπε νὰ συνδεθῆ μὲ ἰδικάς του ἐνεργείας, ἀποτελούσας, τρόπον τινά, συνέχειαν ἀναλόγων προσπαθειῶν του εἰς τὴν Αἴγιονα.

Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον αἱ Ἴονιοὶ Νῆσοι δυνάμει τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων τῆς ἡ 30 Νοεμβρίου 1815, ἀπετέλουν, τυπικῶς τοῦλάχιστον, ἀνεξάρτητον Κράτος ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μ. Βρετανίας. Διὰ τοῦ Συντάγματος ὅμως τοῦ 1817 ἀπόλυτος κύριος εἶχεν ὀρισθῆ ὁ «Λόρδος Μέγας Ἀρμοστής»².

Ἀφορμὴν διὰ νὰ γίνουσι ἐνεργεῖαι ἰδρύσεως «Ἴονικοῦ Μουσείου» ἔδωκεν ἡ τυχαία ἀνεύρεσις «διαφόρων χαλκῶν ἀγγείων», εἰς τὴν νησίδα τοῦ Βίδου (τὴν ἀρχαίαν Πτυχίαν κατὰ Θουκυδίδην)³, κατὰ τὰς ἐργασίας εἰς τὸν γῶρον ἐκεῖνον ὅπου οἱ Βρετανοὶ κατηδάφισαν τὸν Ἄγ. Στέφανον, διὰ νὰ κτίσουσι φρουριακὴν ἐγκατάστασιν⁴.

Κατόπιν τῆς εὐρέσεως ἀρχαίων, ὁ Ἄ. Μουστοξύδης, ὅστις εἶχεν ἐκλεγῆ ὑπὸ τῶν ἐκλεκτόρων τῆς Κερκύρας πρῶτος Βουλευτὴς τῆς νήσου, διὰ ψήφων 315⁵, ἐνήργησε παρὰ τῷ πεφωτισμένῳ Λόρδῳ Μεγ. Ἀρμοστῇ Nugent, κατορθώσας διὰ τοῦ κύριου του νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἔκδοσιν διατάγματος ἰδρύσεως Μουσείου. Ἡ εἴδησις, δημοσιευθεῖσα εἰς τὴν *Ἐφημερίδα Ἰονίου Κράτους*, ἀριθ. 112/1833, σελ. 3(4/16 Φεβρουα-

1. Ἔτος Α' — Περίοδος Β', ἀριθ. 1216, τοῦ Σαββάτου 24 Νοεμβρίου 1973, σελ. 1 (ἔκδοσις ἐν Κερκύρῃ).

2. *Gazzetta Ionia* ἀριθ. 91 (23 Μαρτίου 1816), ἀριθ. 3 (5/17 Ἰανουαρίου 1818). «Ἐκτακτος Ἐφημερὶς Ἰονίου Κράτους» (8/20 Ἰανουαρίου 1818). Ἄ. Μουστοξύδης, *Promemoria*, 1840, ἄρθρα 19 - 82. Π. Χιώτης, *Σειρὰ Ἱστορικῶν Ἀπομνημονευμάτων*, τόμ. Γ', Κέρκυρα, 1863, σελ. 951. Κ. Λομβάρδος, Ἀπομνημονεύματα πρὸς καταρτισμὸν τῆς περὶ ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑπτανήσου Ἱστορίας, Ζάκυνθος, 1871, τόμ. Α', σελ. 196, 37, 216, 217, 267. Μύλλερ - Λάμπρος, Ἡ Τουρκία καταρρέουσα, Ἀθήναι, 1914, σελ. 156. Α. Μ. Ἰδρωμένος, Πολιτικὴ Ἱστορία τῆς Ἑπτανήσου (1815 - 1864), Κέρκυρα, 1935, σελ. 15 - 18 καὶ Ἄ. Μανῆς, Ἄνδρέας Μουστοξύδης, 1785 - 1860. Ὁ ἐπιστήμων, ὁ πολιτικὸς, ὁ ἐθνικὸς ἀγωνιστής, Ἀθήναι, 1960, σελ. 89 - 90 κ.έ.

3. Θουκυδίδης IV, 46.

4. Βλ. Φ. Ἀλβάνη, *Κερκυραϊκὰ Ἀπομνημονεύματα*, Κέρκυρα, τόμ. Α' 1891, τόμ. Β' 1893. Εἰς τὸν Β' τόμον σελ. 348 σημειοῦται: «Ἐπὶ τὸ ψηφροθετημένον δάπεδον τῆς ἀρχαίας ταύτης ἐκκλησίας ἀνευρέθησαν διάφορα σκευὴ χαλκῆ χρησιμεύοντα εἰς τὴν λατρείαν τῶν ἐθνικῶν ὅπερ ἐμφάνει ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ θέσει ἦτο πρῶτην ἰδρυμένον ναὸς αὐτῶν. Ἐκεῖ πλησίον εὐρέθησαν καὶ βυζαντινὰ νομίσματα ἐπίτηδες κατατεθειμένα ὑπὸ λίθινον ὄγκον εἰς ἓν κατέφθανέ τις διερχόμενος λακκῶδι διόδου ἔχουσαν ἀφετηρίαν ἀπὸ βαθυτάτου φρέατος».

5. *Ἐφημερὶς Ἰονίου Κράτους*, ἀριθ. 111 (28 Ἰανουαρίου/10 Φεβρουαρίου 1833) σελ. 5. Παράρτημα ἀριθ. 112 (8/20 Φεβρουαρίου 1833).

ρίου), ἔχει οὕτω: «Ἡ Βουλὴ συνάδουσα εἰς τὰς κοινοποιήσεις ὑποῦ ἔλαβεν ἐκ μέρους τοῦ Ἀ ὁ δ Μ ε γ ἄ λ ο υ Ἰ Ἀ ρ μ ο σ τ ο ῦ ἀναφερθέντα εἰς περιστάσεις μιᾶς τυγχούσας ἐξωρούξεως γιναιμένης εἰς τὸ Νησί τοῦ Βίδου (ἀρχαίον ὀνομαζόμενον Π τ ο χ ῖ α κατὰ τὸν Θουκυδίδην) διὰ τῆς ὁποίας εὐρέθησαν διάφορα καὶ καὶ γὰρ κινὰ ἄρματα. -Καὶ κατὰ τὰς παραγγελίας τῆς Αὐτοῦ Ἐξουχότατος διὰ τὴν σύστασιν ἐνὸς Ἐθνικοῦ Μουσείου, ὡς μιᾶς φυσικῆς προσθήκης εἰς ἕνα πλεόν ἐκτεταμένον σύστημα δημοσίου ἐκπαιδεύσεως. -Ἐὐχρηστέθη γὰρ δώσῃ ὑπερξῆν εἰς τὸ εἰρημένον κατάστημα, καὶ γὰρ ὄνοματίσῃ μίαν Ἐπιτροπὴν ἥτις γὰρ τὸ διεύθυνῃ, συνθεμένῃ ἀπὸ τῶν Κυρίων Ἰω. Κράφορδ¹, Δρα Γαργάδης², Ἰππ. Μουστοξίδης καὶ Ἰππ. Πρυσάλέντης³.

Εἰς τὸ αὐτὸ Περὶ Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐπιμεριδος Ἰονίου Κράτους ἐδημοσιεύθη καὶ ἡ περιῆδρῶσεως τοῦ Μουσείου ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, ἔχουσα οὕτω:

«ΕΝΩΜΕΝΟΝ ΚΡΑΤΟΣ ΤΩΝ ΙΟΝΙΚΩΝ ΝΗΣΩΝ

Κορφοί, 16 Φεβρουαρίου 1831 Ε.Ν.⁴

ΕΝ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ.

Ἐπὶ σκοπῷ γὰρ εὐκολυνθῆ ἡ σύστασις καθιδρυμάτων ἀρχαιολογίας, ὡς βοηθητικῶν Καταστημάτων τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως.

Ἀποφασίζεται:

Ἀρθ. 1. Συστένεται εἰς τοὺς Κορφοὺς ἕνα Ἰονικὸν Μουσεῖον.

Ἀρθ. 2. Ὁ διορισμένος Τόπος δι' αὐτὸ τὸ Κατάστημα θὰ σχηματίζει μέρος ἐκεῖνου τοῦ Σχολείου τῶν Ὀρειῶν Τεχνῶν.

Ἀρθ. 3. Κάθε πρῶγμα ὑποῦ θὰ κρίνεται ὅτι εἶναι προσὸν τεχνῶν, ἢ βιομηχανίας τῶν ἀρχαίων χρόνων θὰ φυλάττεται ἐκεῖ.

1. John Crauford: ἀνώτερος ὑπάλληλος τῆς Βρετανικῆς Ἰατρομαθητείας.

2. Στάμος Γαργάδης (1782 - 1853). Ἦτο ἱατρός, μέλος τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, τῆς ὑπὸ τῶν Γάλλων ἰδρυθείσης, μέλος τῆς «Ἐταιρίας τῶν Φιλολογῶν», ἰδρυθείσης ὑπὸ τοῦ Ἰ. Μουστοξίδη. Ἐπῆρξεν ἐπίσης συντάκτης τοῦ ἰταλῶ-γλώσσου Φιλολογικοῦ Ἐφημοῦ καὶ τῆς Ἰονίου Ἀθηολογίας, μηνιαίου περιοδικῶ πρὸς διάδοσιν τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων, ἐκδοθέντος ὑπὸ μεγάλῃς Ἐπιτροπῆς λογίων ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Νικουή - ἐξεδόθησαν 5 τόμοι αὐτῆς.— Βλ. σχετικῶς Ἰ. Μανῆν, ἔ.λ. σελ. 91. Ὁ Γαργάδης ἔλαβε πολλὰ ἔξιώματα τόσον κατὰ τὴν Γαλλικὴν Κατοχὴν τῶν Ἰονίων, ὅσον καὶ κατὰ τὴν Βρετανικὴν. Μετὰ τὴν παρτίτησιν τοῦ Ἰ. Μουστοξίδη ἀπὸ τοῦ ἔξιώματος τοῦ Ἰατρομαθητείας τῆς Παιδείας, τὸ 1835, ἐδέθη οὕτως τὴν θέσιν ἐκείνου. Ἦτο, τέλος, κάτοχος μεγάλῃς συλλογῆς ἀρχαίων νομισμάτων, διασκορπισθέντων μετὰ τὸν θάνατόν του. Μέρος τῆς συλλογῆς ταύτης ἀπέκτησεν ὁ Παῦλος Λάμπρος, πατὴρ τοῦ ἱστορικοῦ Σπεριδῶνος Λάμπρου.

3. Παῦλος Πρυσάλέντης, γλύπτης, μαθητῆς τοῦ Canova, μέλος τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας καὶ Διευθυντῆς τῆς Δημοσίου Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν. Οὕτως ἐσχέδισε τὰς ἀρχαιοπρεπεῖς στολὰς τῶν φοιτητῶν τῆς Β. Ἰονίου Ἀκαδημίας, τῆς ἰδρυθείσης ὑπὸ τοῦ Guilford. Ἦτο καὶ οὕτως κάτοχος διαφόρων ἀρχαιοτήτων.

4. Ε. Ν. σημαίνει Ἐτος Νέον (τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου). Εἶχε διαφορὰν 12 ἡμερῶν κατὰ τὸν παλαιόντα χρόνον.

Αρθ. 4. Τὰ ἀρχαῖα καὶ ὅσα ἰδιαιτέρα ὑποκείμενα τύχη νὰ ἔχουν τοιαῦτα εἶδη ὑπὸ φύλαξιν τους ἀνήκοντα εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἢ εἰς τὸ Ἐπιχώριον δικαίωμα καμμιαῖς τῶν Ἐπτὰ Νήσων, θὰ τὰ παραδώσουν εἰς τὴν ἐπιφορτισμένην μὲ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ εἰρημένου καταστήματος Ἐπιτροπῆν.

Αρθ. 5. Ὅσοι εἰς τὸ Κράτος τοῦτο τύχη νὰ ἔχουν παρόμοια εἶδη, ὡς ἰδιαιτέραν τους ἰδιοκτησίαν, ἢμποροῦν νὰ τὰ καταθέσουν εἰς τὸ Μουσεῖον διὰ νὰ φυλαχθοῦν ὅσον καιρὸν θελήσουν, καὶ νὰ τὰ ξαναλαμβάνουν ὀπίσω εἰς κάθε τους ἀναζήτησιν.

Αρθ. 6. Ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς κάθε πρᾶγμα τοιοῦτου εἶδους ὁποῦ κατὰ τύχην ἢ ἀπὸ μίαν ἐπίτηδες ἔρευαν ἢμποροῦν νὰ ἀνακαλυφθῆ ἢ κατατεθῆ εἰς τὸ Μουσεῖον διὰ νὰ φυλαχθῆ καὶ θὰ ἐπιστραφῆ εἰς τὸν οἰκοκύριόν του κάθε φορὰν ὁποῦ τὸ ζητήσῃ.

Αρθ. 7. Κανένα ἀπὸ τὰ παρακαταθεμένα εἶδη εἰς τὸ Μουσεῖον, ἢ μὴ παρακαταθέμενα δὲν ἢμπορεῖ ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰς Ἰονικὰς Νήσους χωρὶς νὰ βασταχθῆ εἰς τὸ εἰρημένον Κατάστημα ἐν ἀντίτυπον.

Αρθ. 8. Θὰ παροῦν ἀκολούθως τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὥστε νὰ βαλθοῦν εἰς πρᾶξιν μέσα συντελεστικὰ νὰ γίνουσι εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἐθνικῆς Ἐπικρατείας ἐξωρύξεις πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Μουσείου ἀπὸ ἀρχαιότητος ἀναφερομένας εἰς τὴν καθίδρυσίν του, διὰ νὰ κατασταθοῦν ὠφέλιμοι εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Τεχνῶν εἰς τὸ Ἰονικὸν Κράτος.

Αρθ. 9. Τὰ δικαιώματα τῶν κτητόρων τόσον τῶν γαιῶν ὁποῦ ἤθελαν γίνεαι ἀνάλογοι ἔρευναι τόσον τῶν εἰδῶν ὁποῦ ἢμποροῦν νὰ εὑρεθοῦν ἐκεῖ, θὰ σεβασθοῦν κατὰ τοὺς περὶ αὐτῶν Νόμους.

Αρθ. 10. Θὰ ὀνοματισθοῦν εἰς τὰς Μεσημβρινὰς Νήσους τοῦ Κράτους Μέλῃ ἀντεπιστέλλοντα τῆς εἰρημένης Ἐπιτροπῆς, ἀπὸ ἀνθρώπους πεπαιδευμένους, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ στέλλονται αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἐπιφόρτισίν τους καθοδηγήσεις.

Αρθ. 11. Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐπασχολήσῃ μὲ τὸ μέσον τῆς Ἰονικῆς Ἐφημερίδος τὸν ζῆλόν της εἰς τὸ νὰ προσκαλέσῃ τὸν πατριωτισμὸν ὅσων κατὰ τὸ παρὸν ἔχουν ἀρχαιότητος εἰς ὠφέλειαν τοῦ ἔθνικοῦ Μουσείου καὶ νὰ διεγείρουσι εἰς τὰς ἄλλας Νήσους τὴν ἐπιθυμίαν ἐρευνῶν, ὁποῖαι νὰ τείνουσι εἰς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Αρθ. 12. Ἡ Βουλὴ ἐπιφυλάττεται νὰ ἐγκρίνῃ κάθε ἄλλο μέτρον, ἀποβλέπον τὸ εἰρημένον Κατάστημα, ἐπ' ἀναφορῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸ ἐμπιστεύθη.

Αρθ. 13. Ἡ παροῦσα θὰ τυπωθῆ εἰς τὰς δύο γλώσσας τὴν Νεοελληνικὴν καὶ Ἰταλικὴν καὶ θὰ δημοσιευθῆ πρὸς γενικὴν εἰδοποίησιν.

ΘΕΟΤΟΚΗΣ
(Σημ.) ΠΡΟΕΔΡΟΣ

NOTTENT
A.M.A.
P. KINF

ΕΔ. Σ. ΒΑΓΓΕΝΣ

Ἐξαπορ. τοῦ A.M.A.

Ἐξαπορρήτων τῆς ΒΟΥΛΗΣ εἰς τὸ Γενικὸν Διαμέρισμα».

Τὸ Ἰονικὸν Μουσεῖον ἐμφανίζεται ὡς «Ἐθνικὸν Μουσεῖον» καὶ εἰς εἰδικὸν ἄρθρον δημοσιευθὲν εἰς τὴν διγλωσσον ἐπίσημον ἐφημερίδα *Gazzetta degli Stati Uniti delle*

Isole Ionie (Ἐφημερίς τοῦ Ἡνωμένου Κράτους τῶν Ἰονικῶν νήσων), ἀριθ. 148 τῆς 14/26.10.1833.

Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναφέρεται τὸ διατεθὲν ὡς Μουσεῖον ἠ λαμπρὸν παλάτι τῆς ἐξο-
χῆς μετὲν τὴν περὶ αὐτὸ γῆν, κείμενον εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, τὸ ση-
μερινὸν Mon Repos. Τὸ ἄρθρον «Ἐθνικὸν Μουσεῖον» εἶναι τὸ κατωτέρω:

« ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Εἰς ἕδαφος προβάλλον ἀπανταχοῦ ἀρχαίας ἀναμνήσεις, καὶ φυσικὰ ἰδιαιτέρα πλεονεκτημάτα· εἰς γῆν ἢ ὁποῖα καθημερινὸς ἐκφέρει εἰς τὸ φῶς ἀντικείμενα τῆς προτέρας τῆς δόξης ἢ τοῦ παρόντος τῆς πλούτου, ἄξια νὰ ἐνασχολήσων τὴν προσοχὴν κάθε σοφοῦ, ἐχρειάζετο ἓνα Κατάστημα, ἐπίτηδες διατεταγμένον, καὶ διευθυνόμενον ἀξίως, νὰ τὰ ὑποδέχεται νὰ τὰ βάλλῃ εἰς τάξιν, καὶ νὰ τὰ καταστάσῃ διδακτικὰ καὶ κοινωφελῆ. Αὐτὴ ἡ Νῆσος ἤμπορεῖ μετὰ δίκαιον νὰ καυχῆθῃ ὅτι ἐθῆλασε πολλοὺς ἄνδρας, ὁποῖοι καὶ εἰς τῶν Ἀρχαιολογικῶν σπουδασμάτων τὴν μελέτην ἐφημίσθησαν, καὶ εἰς τὰς φυσικὰς διέπρεψαν ἐπιστήμας. Μολονότι ἀπὸ τὰ καλὰ τοῦτα τῆς πατρίδος τέκνα μετὰ ἀπερίοριστον ζῆλον καὶ πολυχρονίους κόπους κατωρθώθησαν συλλογαὶ πολὺτιμα τῆς Ἀρχαιολογίας καὶ Φυσικῆς τοῦ τόπου Ἱστορίας, μολοντοῦτο μὴν εὐρίσκουσαι τὴν προσήκουσαν τοῦ δημοσίου περίθαλψιν καὶ ἐπαγρύπνησιν, ὑπέπεσαν εἰς τὴν κοινὴν τῆς ἀστασίας τύχην. Ἐνῶ τώρα ἐλπίζεται ἡ πραγματικὴ καὶ προσοδευτικὴ μεταρρύθμισις τῶν λοιπῶν ἐκπαιδευτικῶν κλάδων, μετὰ χαρὰν μας ἀναγγέλλομεν, ὅτι ἐθεσπίσθη καὶ ἓνα τοιοῦτον Κατάστημα ἀνάγκης ἀξιολόγου καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν καὶ κατὰ τὴν ὠφέλειαν. Ἡ αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ ΛΟΡΔ ΜΕΓΑΣ ΑΡΜΟΣΤΗΣ ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐλεύσεως παραιτηθεὶς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μεταχειρισθῇ εἰς ἰδίαν του ἄνεσιν τὸ λαμπρὸν παλάτι τῆς ἐξοχῆς μετὲν τὴν περὶ αὐτὸ γῆν, κείμενον εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἐκίνησε τὴν Ἐκλαμπροτάτην Βουλὴν νὰ ἀφιερῶσθαι αὐτὸ εἰς ὁποιανδήποτε δημοσίαν ὠφέλειαν κρίνῃ ἀρμόδιον. Διάφορα περὶ τούτου ἐπροβλήθησαν σχέδια, ἀλλὰ τὸ εὐλογώτερον ἐνεκρίθη· καὶ τὸ εἰρημένον Παλάτι καθίσταται Ἐθνικὸν Μουσεῖον, καὶ ἡ περὶ αὐτὸ γῆ μεταβάλλεται εἰς Κῆπον Βασιλικὸν καὶ εἰς ἄλλους σκοποὺς Γεωπονικῶν βελτιώσεων.

Τὸ τοιοῦτον μέτρον προξενεῖ κοινὴν εὐχαρίστησιν. Ὁ σκοπὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἀφιερῶθη ἀφήνει ἀνέπαφον καὶ ὀλόκληρον ἓνα κτίριον, σχηματίζον ἤδη ἓνα ἀπὸ τοὺς ὠραιότερους τῆς Νήσου μας στολισμούς, καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ ἔκτασις ἤμπορεῖ νὰ δώσῃ ὑποδοχὴν καὶ ἀρμοδίαν κατάθεσιν μεγίστης σειρᾶς ἀντικειμένων. Ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν ἀξιότατον Ἰπ. Παῦλον Προσσαλέντην, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ ἴδιον μέρος μεταφέρει καὶ τὸ σχολεῖον τῶν Ὠραίων Τεχνῶν, τόσον στενὰ συνδεδεμένον μετὰ τὴν σπουδὴν τῆς Ἀρχαιολογίας. Ὑπὸ τὴν αὐτοῦ ἐπιστάσιν θὰ καταταχθοῦν ἐκεῖ ἕλα τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα καθὼς, ἐπιγραφαί, στῆλαι, ἀγάλματα, κτλ. τὰ κατὰ καιρὸν εὐρεθέντα καὶ ἀνήκοντα εἰς τὸ κοινόν, καθὼς καὶ διάφορα ὑποδείγματα τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ βιομηχανίας τῶν Νήσων. Κανεὶς φιλόπατρις Ἴόνιος δὲν θὰ διστάξῃ βέβαια νὰ ἐναποταμιεύσῃ εἰς αὐτὸ τὸ ἔθνικόν Κατάστημα ὁποιονδήποτε ἀντικείμενον ἀξιοπεριεργον κέκτηται.

καὶ τοῦ ὁποῖου, ἂν δὲν θελήσῃ νὰ κάμῃ τὴν ἀφιέρωσιν, ἐνῶ ἀσφαλίζει τὴν συντήρησιν καὶ τὴν ὠφελιμότητα, ἤμπορεῖ πάντοτε νὰ χαίρεται τὴν ἰδιοκτησίαν. Βεβαιούμεθα ὅτι ὁ Ἐκλαμπρότατος Ὑπαρχος Δ.ρ Γαγγάδης, ὁ ὁποῖος, μετὰ πολυχρονίους ἐρεῖνας καὶ ἀξιόζηλον πατριωτισμόν, ἐσχημάτισεν ὄχι μόνον τὴν ἐντελεστέραν καὶ πλουσιωτέραν συλλογὴν τῶν Ἴονίων νομισμάτων, ἀλλὰ καὶ ὕλης τῆς ὕλης ὅπου δύναται νὰ διασαφίσῃ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν τῆς Κερκύρας, ἔχει σκοπὸν νὰ παραθέσῃ τὰ πολύτιμα αὐτὰ κειμήλια εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον, διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ περιέργειαν τοῦ κοινοῦ. Τὸ παράδειγμα αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι θὰ τὸ μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι, ὅσοι εἶναι εἰς περίστασιν νὰ συντρέξουν εἰς τὸν στολισμὸν καὶ ὠφελιμότητα τοῦ τοιούτου Καταστήματος.

Ἡ εὐκαρπος γῆ ὅπου τριγυρίζει τὸ Μουσεῖον παρέχει ἐπὶ πλέον κάθε ἐλπίδα ὅτι δύναται εἰς τὸ μέλλον νὰ συντείνει τὰ μέγιστα εἰς ὠφέλειαν τῆς Γεωργίας. Ἀπείρων ἀγαθῶν πρόξενος θὰ γίνῃ ἡ σύστασις ἐνὸς Τυπικοῦ Ἀγροκηπίου, διευθυνομένου ἀπὸ ἄνδρας εἰδήμονας, ἀποβλέποντας νὰ εἰσάξουν καὶ νὰ κάμουν γνωστὰς εἰς τοὺς φιλέργους τῆς ἐξοχῆς κατοίκους ὕλας τὰς νέας μεθόδους τῆς Γεωπονίας, καὶ τὰ διάφορα εἶδη τῶν προϊόντων, ὅποια καταπλουτοῦν τὰ φωτισμένα Ἔθνη. Τοιούτου καταστήματος ἡ νῆσος μας ἔχει ἄμεσον ἀνάγκην. Ὁ οὐρανὸς τὴν εὐλόγησε μὲ ὕλα του τὰ χαρίσματα, καὶ δὲν λείπει ἄλλο εἰμὴ ἡ εἰσαγωγή ἐκείνων τῶν μεθόδων, ὅσας ἡ τέχνη ἐφεῦρε διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς ἐνεργείας τῆς φύσεως μὲ ὀλιγώτερον κόπον, μὲ μεγαλῆτερον ὄφελος καὶ μὲ περισσοτέραν ἐντέλειαν».

Ἡ ἴδρυσις Μουσείου ἦτο γεγονός ἀξιοσημεῖωτον διὰ τὴν ἐποχὴν, ἐγένοντο ὅθεν διάφοροι συζητήσεις ἢ μνηεῖα αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐν τῇ Βουλῇ συνεδριάσεις. Οὕτω εἰς ὁμιλίαν τοῦ ὁ Λόρδος Μέγας Ἀρμοστής, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 6 Μαρτίου 1833 Ε.Ν. (*Ἐφημερὶς Ἐκτακτος*, Κορφοὶ 7.3.1833, σελ. 3, στήλη α΄, Παράρτημα) περιέχεται τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα:

«Συσταίνω τὴν κατάστασιν τῆς Ἀκαδημίας εἰς τὰς θεριμὰς καὶ ἐπιμελεῖς φροντίδας σας. Ὡς μέρος τοῦ ἰδίου ὑποκειμένου σᾶς προβάλλω νὰ συντρέξετε μὲ τὴν Βουλὴν εἰς τὴν καθίδρυσιν Ἐθνικοῦ Μουσείου, ἐνομένου μὲ μίαν Δημοσίαν Βιβλιοθήκην. Τὸ νὰ συνάξετε καὶ νὰ διατηρήσετε μέσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἰδίας σας γῆς τὰ ἀρχαῖα τῆς μνημεῖα καὶ τὰ τοπικὰ τῆς προϊόντα χρησιμεύει, ὄχι μόνον νὰ διασαφίσῃ τὴν Ἱστορίαν, νὰ προσδεύσῃ τὰς ἐπιστήμας καὶ νὰ δώσῃ ὑπόδειγμα τεχνῶν, ἀπὸ τὰ ὅποια νὰ ἐμπνευσθῇ ἡ φιλοκαλία εἰς τὴν αὔξουσιν νεολαίαν τῶν Ἴονίων Νήσων, ἀλλὰ ὡσαύτως νὰ προσδεύσῃ καὶ νὰ ζωογονήσῃ ἐκείνην τὴν ἐντιμον ἔπαρσιν, ἡ ὅποια κάμνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀγαποῦν τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς των ἀκόμη περισσότερο, ἐνῶ θεωροῦν μὲ τὰ μάτια τους τὰ λείψανα τῆς παλαιᾶς τῆς δόξης. Αὐτὸ τὸ αἶσθημα, αἰῶνες καταδυναστείας καὶ κακοκυβερνήσεως δὲν ἤμπόρεσαν νὰ ἀποσβύσουν εἰς κανὲν ἀπὸ αὐτὰ τὰ Κράτη, ὅσα μετέχουν ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸν τοῦ Ἑλληνος ὄνομα: αἶσθημα, χωρὶς τοῦ ὁποῖου ἡ ἱερά τοῦ πατριωτισμοῦ φλόγα κατασταίνεται κρύος ὑπολογισμὸς ἀτομικῆς μόνον ὠφελείας, προερχομένης εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τῆς πατρίδος μας».

Εἰς ὁμιλίαν¹ τοῦ Προέδρου τῆς Εὐγ. Νομοθετικῆς Συνελεύσεως τοῦ Ἐνωμένου Κράτους τῶν Ἴονίων Νήσων Ἰππέως Ἀγγέλου Κούδαρη Μ. Σπ. Λγ. Μ. Λγ. Γ. 3, ἀπαντητικὴν εἰς τὴν Α.Ε. τὸν Λόγδον Μέγαν Ἀρμοστὴν περιέχονται τὰ κάτωθι:

«Ἡ κλασικὴ ἐκπαίδευσις, ἡ ὁποία πλουτίζει τὴν εὐφυΐαν, ἡ ὁποία μὲ τὰ καθιδρύματα τῆς διασώζει τὰς ἐθνικὰς ἀναμνήσεις καὶ μαζὶ μὲ αὐτὰς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν ἑνὸς λαοῦ, καὶ ἡ ὁποία ἐρεθίζει εἰς μίμησιν τὰς ἐνεστόσας καὶ ἐπερχομένας γενεάς, συστηθεῖσα μετὰ τὸν ἡμῶν ἀπὸ τὸν διὰ παντὸς μακαριζόμενον Καρχελάριον τῆς Ἴονίου Ἀκαδημίας, θὰ ἀναξοπωροθῆ καὶ θὰ ἐνισχυθῆ ἀπὸ τὸ Μουσεῖον καὶ ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην, τὴν ἀναφερθεῖσαν ἀπὸ τὴν Γ.Ε. καὶ ἡ Συνέλευσις κρίνει χρέος τῆς νὰ συνεργήσῃ ὥστε νὰ ἀποτελειωθῶν καὶ νὰ διατηρηθῶν τοιαῦτα ἔργα».

Παρὰ τὰς ἐν γένει προσπάθειάς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ παρὰ τὴν ἔδρυσιν τοῦ Μουσείου, φαίνεται ὅτι αἱ ἰδιῶται δὲν συνεμεροφρόνησαν πρὸς τὰς ὁδηγίας τοῦ Διατάγματος τὸ ὁποῖον ἄφηγε πολλὰ κενά. Οὕτω ὑπεχρεώθη τὸ 1846 ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἴονίων νὰ λάβῃ δραστικώτερα μέτρα, ἐπανελθοῦσα εἰς τὸ θέμα ἐν ἔτει 1846, καὶ ἐκδοῦσα τὴν ΙΑ' Πρᾶξιν τῆς Βουλῆς², ἐκ τῆς μελέτης τῆς ὁποίας προκύπτει σαφῶς ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ εἰς τὸν Ἰ. Καποδίστριαν ὑπὸ τοῦ Ἀ. Μουστοξύδου ὑποβληθέντος Ψηφίσματος³, τὰ ἄρθρα τοῦ ὁποίου προσηρμώθησαν εἰς τὰς συνθήκας τὰς κρατούσας εἰς τὰς Ἴονιους Νήσους, καὶ συνεπληρώθησαν. Μετὰ τὴν Πρᾶξιν ταύτην τῆς Βουλῆς ἠκολούθησε καὶ ταυτόσημος Πρᾶξις (ΑΗ') τῆς VIII Γερουσίας ἀφορώσα εἰς διατάξεις τινὰς περὶ τοῦ καλλωπισμοῦ τοῦ Ἴονίου Ἐθνικοῦ Μουσείου». Αὕτη ἐξεδόθη τὴν 1/13 Ἀπριλίου 1847⁴.

Περὶ τῶν ἐν Κερκύρα ληφθέντων πρώτων μέτρων περὶ προστασίας ἀρχαιοτήτων θὰ ἀκολουθήσῃ ἰδιαιτέρα μελέτη, διότι ἐκφύγει αὐτῇ τῶν πλαισίων τῆς παρούσης Εἰσαγωγῆς. Τὸ θέμα ἀνεφέρθη καὶ ἐνταῦθα, μόνον διότι ἦτο ἀνάγκη νὰ καταδειχθῆ καὶ ἡ ἐν τοῖς Ἴονιαις Νήσοις ληφθεῖσα περὶ ἀρχαιοτήτων πρώτη νομοθετικὴ προστασία πρωταγωνιστῆς τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ Ἀνδρέας Μουστοξύδης.

1. Ἐφημερὶς Ἐκτακτοῦ, Κορφοὶ 18 Μαρτίου 1833 Ε. Ν. σελ. 1, στήλη β, καὶ σελ. 2, στήλη γ.

2. Μεγάλόστιχος [τοῦ Τάγματος] Ἀγγέλου Μιχαήλ καὶ Ἀγίου Γεωργίου.

3. Ἐφημερὶς Ἐνωμένου Κράτους κλπ. ἀριθ. 53, τῆς 1 Ἀυγούστου 1846.

4. Βλ. σελ. 94' τῆς παρούσης Εἰσαγωγῆς.

5. Ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 123 φύλλον τῆς περιόδου τοῦ Ἐφημεριδοῦ Ἐπισήμου τοῦ Ἐνωμένου Κράτους, τῶν Ἴονίων νήσων τῆς 26 Ἀπριλίου 1847 ἐ.π.

EYPETHPION

ΜΕΡΟΣ Α'

Ι. ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΟΝ¹

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1837-1860)

1837

Φυλλάδιον 1, Ὀκτώβριος

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελ.	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
	Ἀγγελία ἐκδόσεως Ε.Λ. ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς		3	
Ραγκαβῆς, Ἀ.Ρ.	Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῆς τύχης τῶν ἀρχαίων μνημείων εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη		5 καὶ σχμ. ἐν σελ. 20	6-8
»	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 687	1	14	1
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1448	2	16	2
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5225	3	16	3
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 255	4	17	4
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 90	5	19	5

Φυλλάδιον 2, Νοέμβριος

Πατάκης, Κ.Σ.	Συνοπτικὴ ἔκθεσις περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρχαιοτήτων		21	
»	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	9	30	12
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	10	32	13
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	11	34	•
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5146	-	36	

Φυλλάδιον 3, Δεκέμβριος

Ραγκαβῆς, Ἀ.Ρ.	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 239	14	37	15
	Ἐπιγραφὰ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 246-247	15	38	14

1. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Α' Περιόδου (1837-1860) τὸ περιοδικὸν φέρει τὸν τίτλον Ἑφημερίς Ἀρχαιολογική. Κατὰ τὴν Β' Περίοδον (1862-1874) ἐκδίδεται ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς.

*Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	*Αριθμός λήμματος	Σελίς	*Αριθμός λιθογραφήματος
Ραγκαβῆς, Ἰ.Α.Ρ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 253	16	39	16
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 257-258	17	41	18
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 286-287	18	42	17
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1371	19	44	19
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 324	20	44	20
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1394	21	48	21
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4323 καὶ 4189	22	49	22
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 302	23	49	23
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 124	24	52	24
	Πήλινα ἀρχιτεκτονικὰ ἐξ Ἀκροπόλεως	25	52	25 ²

1838

Φυλλάδιον 4, Ἰανουάριος³

Πιπτάκης, Κ.Σ.	Συνοπτικὴ ἔκθεσις περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρχαιοτήτων	—	57	—
»	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1374	26	64	26
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 336	27	64	27
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1034	28	65	28
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 490	29	65	29
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 105	30	66	30
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 851	31	67	31
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 415	32	67	32
Ραγκαβῆς, Ἰ.Α.Ρ.	Περὶ τῶν ἀναγλύφων τοῦ Ἐρεχθεῖου	—	68	33-49

Φυλλάδιον 5, Φεβρουάριος καὶ Μάρτιος

Πιπτάκης, Κ.Σ.	Τὸ Θησεῖον καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἄρσεως	—	71	—
»	Περὶ Λυκαβηττοῦ (ἢ Λυκοβηττοῦ)	—	76	—
Ραγκαβῆς, Ἰ.Α.Ρ.	Τὸ μνημεῖον τοῦ Εὐβουλίδου	—	79	—

2. Βλ. πίνακα τριῶν λιθογραφημάτων ἄνω ἀριθμοῦ, ἐν τῷ 2ῳ φυλλάδιῳ, περὶ ὧν δίδονται στοιχεῖα εἰς τὸ λῆμμα ὑπ' ἀριθ. 25.

3. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους σημειουμένου ἐν σελ. 86 τοῦ φυλλ. 5, ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ Ἰανουάριος ἔχει τεθῆ τὸ Δεκέμβριος.

<i>Όνομα συγγραφέως.</i>	<i>Τίτλος λήμματος.</i>	<i>Αριθμο- λήμματος.</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Αριθμο- λειτουργημάτων.</i>
	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων		86	
	Παροράματα τοῦ Δ' φυλλάδιου		86	

Φυλλάδιον 6, Ἀπρίλιος καὶ Μάιος

<i>Πατάκης, Κ.Σ.</i>	Περὶ τῶν Προπολιείων		87	
<i>Ματρίδης, Ἰ.Θ.</i>	Ἐπιστολὴ ἀπὸ 15ης Ὀκτωβρίου 1838, πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπὴν, ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων ἐφόρου Ἰ.Θ. Ματρίδου		89	
<i>Ραγκαβῆς, Ἰ.Π.</i>	Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς Ἰ.Θ. Ματρίδου	—	91	
<i>Πατάκης, Κ.Σ.</i>	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 646 καὶ 2305	41	92	41
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1491	42-43	94	42-43
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 532	44	96	44
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 57	45	96	45
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 531	46	98	46

Φυλλάδιον 7, Ἰούνιος καὶ Ἰούλιος

<i>Λιάδερου, Ξ.</i>	Περὶ Ζωγραφικῆς		99	
<i>Πατάκης, Κ.Σ.</i>	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4740	47	103	47
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 279	48	103	48
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 216	49	103	49
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2111/12	50	104	50
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 651	51	105	51
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1116	52	106	52
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4211	53	106	53
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 606	54	107	54
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1089	55	109	55
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 559	56	109	56
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 560	57	109	57
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1411	58	110	58
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4193	59	110	59
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 547	60	112	60

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 531	60*	113	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 55	61	114	61
—	Παροράματα	—	114	—

Φυλλάδιον 8, Αὔγουστος καὶ Σεπτέμβριος

Ραγκαβῆς, Α.Ρ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 62	62	115	62
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 61	63	115	63
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 63	64	116	64
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 68	65	116	65
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 65	66	117	66
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 70	67	117	67
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 71	68	117	68
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 72	69	118	69
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 77	70	118	70
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 74	71	118	71
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 75	72	119	72
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 76	73	120	73
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 73	74	120	74
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 78	75	121	75
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 83	76	121	76
Ἐπιγραφή ἐκ Λαμίας IG IX 2 88	77	121	77

Πιττάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 550 καὶ II ² 4142	78	125	76
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4175	79	125	78
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 398 καὶ II ² 4136	80	126	77
Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη Ἀριστίωνος ἐξ Ἀττικῆς IG I ² 1024	—	127	75

Φυλλάδιον 9, Ὀκτώβριος καὶ Νοέμβριος

Πιττάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 527	81	131	81
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 929 καὶ 950	81*	131	—
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3823 καὶ 3912	82	132	82
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 358	83	133	83
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4113	84	134	84
Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 65	85	134	85

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος, λήμματα	Αριθμός λήμματος	Σελ.	Αριθμός λιθογραφήματος
Πατάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 982	86	134	86
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1360	87	135	87
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3328	88	135	88
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4237	89	135	89
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9299	90	136	90
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3952	91	136	91
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3433	92	136	92
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 75	93	137	93
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 617 καὶ II ² 3434	94	137	94
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 235	95	138	95
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3634	96	239 ¹	96
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3556	96*	239	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3729	96*	239	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3127	97	239	97
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1701	98	240	98
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3249	99	240	99
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4036	100	240	100
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 974	101	241	101
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 760	102	241	102
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 1025	103	242	103
Ἐπιγραφή ἐπιτυμβία στήλη Ἰουίων				
	ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 1025			

1838/1839

Φυλλάδιον 10, Δεκέμβριος καὶ Ἰανουάριος

Δάνδεορ, Ξ.	Περὶ τινος ἀργυροῦ ἀγγείου ἐξ Ἀθηνῶν	—	143	
»	Περὶ τινῶν χειρουργικῶν ἐργαλείων εὐρεθέντων εἰς ἀρχαίαν λάρνακα	—	143	
Πατάκης, Κ.Σ.	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4184	104	144	104
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3869	105	144	105
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1377	106	145	106
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1396	107	146	107
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1479	108-109	147	108-109
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1522	110	149	110
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1640	111	150	111
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 260-262	112	151	112
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1524	113-114	152	113-114
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1449	115	155	115

4. Αἱ σελίδες 139 - 142, ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους, φέρουν τοὺς ἀριθμοὺς 239 - 242.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Λοθμός λήμματος	Σελίς	Λοθμός λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 299	116	156	116
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 1356	117-118	156	117-118
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2388	119	157	119
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3240	120	158	120
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3538	121	158	121
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 580	121*	159	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3503	122	159	122
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4331	123	159	123
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1553	124	159	124
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3464	125	161	125
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 556 καὶ II ² 3889	126	161	126
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 489	127	162	127
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1401	128	163	128
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1498	129-130	163	129-130
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1463	131-132	164	131-132
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3829 καὶ 3256	133	166	133

1839

Φυλλάδιον II, Φεβρουάριος καὶ Μάρτιος

Πιττάκις, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1479	134-135	167	134-135
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2311	136	167	136
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 232	137	168	137
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3829 καὶ 3255	138-139	169	138-139
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5350	140	170	169
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2877	141	170	141
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2402	142	170	142
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 584	143	171	143
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 75	144	171	144
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3314	145	171	145
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4128	146	171	146
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5173	147	172	147
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3829 καὶ 3284	148-149	172	148-149
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3829 καὶ 3253	150-151	173	150-151
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4342	152	174	152
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 41333	153	175	153
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6478	154	175	154
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 575	155	175	155
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 110	156	175	156
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 411	157	176	157

Όνομα συγγραφέως,	Τίτλος, λήμματος,	Αριθμός, λήμματος,	Σελίδα,	Αριθμός, ληθογραφημάτων,
Πιττάκιος, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 96	158	177	158
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 71	159	178	159
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 98	160	178	158
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1496	161-162	179	161-162
	Ἐπιγραφὴ μετ' ἐπιτίτλου ἀναγνώρων ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 65	163	180	163
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 97	164	180	164
	Ἐπιγραφὰ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 272-273	165	181	165
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 359	166	182	166
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 997	167	183	167
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3455	168	183	168
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5350	169	184	169
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2311	170	184	170
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4321	171	184	171
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	172	185	172
	Ἐπιγραφὰ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4884 καὶ 5174	173	185	173
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 274	174	185	174
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3459	175	186	174
Λιάδευσ, Ξ.	Περὶ τῆς ὕψους τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων		187	
»	Περὶ τοῦ χρωματισμοῦ τῶν ἐκ μαρμάρου ἀρχαίων οἰκοδομημάτων		187	

Φυλλάδιον 12, Ἀπρίλιος καὶ Μάιος

Πιττάκιος, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν ληθογραφημάτων:

Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1937	175	189	175
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 653	176 ⁵	189	176
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3022	179	191	179
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1637	180	191	180
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1936	181 ⁶	192	181
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1834	183	192	183
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 106	184	193	184
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2384	185	193	185
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2338	186	194	186
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 424	188 ⁷	196	187
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4000	188	196	188
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 807	189	197	189
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἰπάτης IG IX 2 55 καὶ II ² 12836	190	197	190
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἰπάτης IG IX 2 41	191	198	191
Ἐπιγραφὰ ἐξ Ἰπάτης IG IX 2 38 καὶ 17	192	198	192
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἰπάτης IG IX 2 16	193	199	193

5. Τὰ λήμματα ὑπ' ἀριθ. 177 - 178 καὶ τὰ ἀντιστοιχοῦντα αὐτοῖς ληθογραφήματα ἔλλειπουν.

6. Τὸ λήμμα ὑπ' ἀριθ. 182 καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν αὐτῷ ληθογράφημα ἔλλειπουν.

7. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ἀντὶ 187 ὑπάρχει ὁ ἀριθμὸς 188.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 56 καὶ 22	194	199	194
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 21	195	199	195
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 13	196 ⁸	200	196
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 45	198	201	298
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 42	199	201	199
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 27-28	200-201	201	200-201
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 4, 26, 50	202	202	202
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 15	203	203	203
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 23, 37, 24	204-206	203	204-206
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 31	207	204	207
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 52	208	204	208
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 884	209	204	209
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2396	210	205	210
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 336	211	206	211
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 549	112 ⁹	206	212
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1134	213	207	213
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6	214	207	214
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 372	215	208	215
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1222	216	208	216
		Σημειώσεις περὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 149 ἐπιγραφῆς ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3284	—	209
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἀρχαιότητες ἐν Ὑπάτῃ	—	209	II-III, X
»	Περὶ τῶν Δήμων Εὐρυπίδαι ¹⁰ , Κρω- πίδαι, Πήληκες, Ἐφαιστιάδαι ¹¹ , Δαι- δαλίδαι	—	210	—
Λάιδεφορ, Ξ.	Χημικὴ ἀνάλυσις τινὸς ἐντρίμματος	—	211	—

Φυλλάδιον 13, Ἀριθ. 1, Ἔτους Β' 1839, Ἰούνιος καὶ Ἰούλιος

Πιττάκης, Κ.Σ.	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 395	217	212	217
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	218	213	218
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 768	219	213	219
	Μαρμαρίνη λουτροφόρος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 7825	220	214	220
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4324	221	214	221
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2122	222	214	222
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1264	223	215	223

8. Τὸ λῆμμα ὑπ' ἀριθ. 197 καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν αὐτῷ λιθογράφημα ἐλλείπουν.

9. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς 212 ἐξετυπώθη ὡς 112.

10. Ἐννοεῖ τὸν δῆμον Εὐρυπίδαι.

11. Ἐννοεῖ τὸν δῆμον Ἐφαιστιάδαι.

*Όνομα συγγραφέως	Τίτλος, λήμματος.	Αριθμ. λήμματος.	Σελ.	Αριθμ. λειτουργημάτων.
Πατιάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4270	224	216	224
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτομβίαις στήλης μετ' ἀνθεμίου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7537	225	216	225
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτομβίαις στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5891	226	217	226
	Ἀνάγλυφος ἐπιτομβία στήλης ἐξ Ἀπτεκῆς IG II ² 7816	227	217	227
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 284	228	217	228
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1518	229	218	229
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 584	230	218	230
	Τάφος Σκιοθίνου ἐν Ἀγίνας IG IV 155 - 157	231	219	231
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 372	232	219	232
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2860	233	219	233
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 283	234	220	234
	Τμήμα ἐπιτομβίαις στήλης μετ' ἀνθεμίου ἐξ Ἀπτεκῆς IG II ² 7817	235	220	235
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 482	236	220	236
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 984	237	221	237
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3555	238	221	238
	Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν EM 919 + 4255	239	222	239
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 239	240	222	240
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1946	241	223	241
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1697	242	223	242
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1134	243	223	243
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 408	244	224	244
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3515	245	225	245
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3533	246 ¹²	225	246
	Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν Μουσ. Ἀκροπ. 3010	252	225	252
	Τμήμα ἀγάλματος καθήμενης μορφῆς ἐξ Ἀθηνῶν Μουσ. Ἀκροπ. 620	253	225	253
	Θραῦσμα λιθίνου ἀγγείου (:) ἐξ Ἀθηνῶν	254 ¹³	226	254
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3442	266 ¹⁴	226	261
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2999	262	226	262
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2465	263	227	263
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12767α	264	227	264
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 367	265	228	265
	Ἐπιγραφή ἐν Πειραιῶς IG II ² 6391	266 ¹⁵	228	266
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2528	267	228	267

12. Διὰ τοὺς ἀριθμοὺς 247 - 251 βλ. *E.A.* 1839, σελ. 231 - 234.

13. Διὰ τοὺς ἀριθμοὺς 255 - 260 βλ. *E.A.* 1839, σελ. 234 - 238.

14. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 261 ἐξιστοπόθη ὡς 266.

15. Οἱ ἀριθμοὶ λημάτων καὶ λειτουργημάτων ὑπ' ἀριθ. 266 - 273 εἶναι διπλοί, ἐπικυρώμενοι, δι' ἄλλα ἰσαριθμὰ λήμματα καὶ λειτουργήματα, καὶ εἰς τὸ φυλλάδιον 15, σελ. 257 κ.έ. πρὸς *E.A.* 1979, σελ. 10 τοῦ παρόντος ἔγγραφοῦ.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττιάκης, Κ.Σ.	Τμήμα ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀνοσμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5972	268	228	268
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6306	269	229	269
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7680	270	229	270
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3547	271	229	271
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11133	272	229	272
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9112	273	229	273

Φυλλάδιον 14, Ἰούλιος καὶ Αὐγούστος¹⁶

Ραγκαβῆς, Α.Ρ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 260 - 262	112	230	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 232	137	230	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 234	247	231	247
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 236 - 239	248	231	248
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 244 - 245	249	232	249
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 254 - 255	250	233	250
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 262 - 263	251	234	251
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 272 - 273	255	234	255
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 277 - 278	256	235	256
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 279	257	236	257
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 287 - 288	258	236	258
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 324	259	237	259
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 368	260	237	260 ¹⁷

Φυλλάδιον 15 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 2, Ἔτους Β' 1839, Σεπτέμβριος καὶ Ὀκτώβριος

Πιττιάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 125	266	257	266
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 501	267	258	267
Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12915	268	258	268
Πλάξ μετ' ἀναγλύφου παραστάσεως Θεοξενίου ἐκ Πειραιῶς Ἐθν. Μ. 1501	269	258	269
Θραῦσμα ἐρυθρομόρφου ἀγγείου (λουτροφόρου) ἐξ Ἀττικῆς	270	258	270

16. Τὸ τμήμα τῆς Ε.Α. τὸ περιέχον τὰς σελ. 230 - 257 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἐλλεῖπον ἐκ τῆς ἀριθμήσεως φυλλάδιον ἀρ. 14. Βλ. ἐπισκευαλίδα Ε.Α. ἐν σελ. 230. Τὸ ἀκολουθοῦν φυλλάδιον φέρει τὸν ἀρ. 15 (Π.Σ.) ἀλλὰ ἐκδίδεται ὡς ἀρ. 2 τοῦ Β' ἔτους, Σεπτεμβρίου καὶ Ὀκτωβρίου 1839.

17. Περιέχεται ἕνα ἀριθμὸς καὶ λιθογράφημα τοῦ Παρθενῶνος κατὰ Κοκκερέλλ.

Όνομα συγγραφέως,	Τίτλος λήμματος,	Αριθμ., λήμματος,	Σελ.	Αριθμ., λιθογραφημένου,
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7702	271	259	271
	Ἐπιγραφή ἐκ Σόρων IG XII 5 672	272	259	272
	Ἐπιγραφή ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀνορθώσεως ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12159	273	259	273
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6390	274	260	274
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG IV 72 καὶ II ² 6669	275	260	275
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1951	276 ¹⁸	260	276
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2042	278	260	278
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2058	279	261	279
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2463	280	262	280
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5469	281	262	281
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	282	262	282
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 977	283	263	283
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1054	284	263	284
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11181	285	264	285
	Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4482	286	264	286
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3764	287	264	287
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3554	288	265	288
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 333	289	265	289
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 426	290	266	290
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3488	291 ¹⁹	266	291
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7931	293	266	293
	Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν Ἐθν. Μ. 43	294	267	294
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 2983	295	267	295
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6949	296	267	296	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9677	297	268	297	
Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4630	298	268	298	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1421	299	268	299	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 213	300	269	300	
Λιάδερος, Ξ.	Περὶ τινος νέου κυανοῦ χρώματος		270	
»	Περὶ τῆς καθαρῆς τῶν ἀρχαίων σκευῶν καὶ νομισμάτων	—	271	

Φυλλάδιον 17²⁰ (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 3, Ἔτους Β' 1839, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος

Πιπτάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 365 301 272 301

18. Τὸ λῆμμα ὑπ' ἀριθ. 277 καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν αὐτῷ λιθογράφημα ἐλλείπουν.

19. Τὸ λῆμμα ὑπ' ἀριθ. 292 καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν αὐτῷ λιθογράφημα ἐλλείπουν.

20. Εἰς τὴν ἀριθμῆσιν τῶν φυλλαδίων παρελείφθη ὁ ἀριθμὸς 16.

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκιος, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3618	302	273	302
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10494	303	273	303
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10217/8	304	273	304
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10991	305	274	305
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8853/4	306	274	306
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5559	307	274	307
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη Ἐορίης Βουζαντίας μετὰ φοινικιαῖς ἐπιγραφῆς ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8440	308	274	308
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Ἐθν. Μ. 1201	309	275	309
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 535	310	275	310
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5673	311	277	311
	Ἐπιγραφή ἐκ Δήλου IG II ² 9924	312	277	312
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2325	313	277	313
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1032	314	277	314
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11973	315	278	315
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4328	316	278	316
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6856	317	278	317
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2382	318	279	318
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 188	319	279	319
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1952	320	279	320
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	321	280	321
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 700	322	280	322
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 876	323	281	323
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1073	324	282	324
	Ἀγάλμα Παπποσιληνοῦ ἐξ Ἀθηνῶν Ἐθν. Μ. 257	325	282	325
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1515	326	283	326
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1514	326*	284	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3935	327	285	327
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2298	328	285	328
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2310	329	286	329
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 651	330	286	330
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 611	331	286	331
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 717	332	287	332
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3786	333	287	333
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3497	334	288	334 ²¹	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 609	335	288	335	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 487	336	289	336	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 149	337	289	337	

21. Τὸ λιθογράφημα 334 ἐξετυπώθη δις, ἦτοι ὁρθῶς ὑπ' ἀριθ. 331, ἐσφαλμένως δὲ ὑπ' ἀριθ. 265, παρὰ τὸ λιθογράφημα 271. Τοῦ ὁρθοῦ λιθογραφήματος 265 — παρὰ τὸ λιθογράφημα 270 — τὸ κείμενον εὔρηται ἐν σελίδι 228 τῆς Ε.1.

Όνομα αναγραφίως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφημένου
Πιττάκης, Κ.Σ.	Γμῆμα ἐπιτομῆς στήλης μετ' ἀνομιῶν ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6875	338	289	338
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 892	339	290	339
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2953	340	290	340
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1073	341	290	341
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 993	342	291	342
	Ἐπιγραφή ἐξ Αἰγίνης IG IV 1	343	291	343
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1763	344	293	344
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10899	345	294	345
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10451	346	294	346
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1767	347	294	347
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	348	294	348
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7633	349	294	349
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 505	350	295	350

1840

Φυλλάδιον 18 (Παλ. Σ.), Ἀριθ. 4, Ἔτους Β', Ἰανουάριος καὶ Φεβρουάριος

Πιττάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3122	351	296	351
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 342	352	296	352
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 579	353	297	353
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 2342	354	297	354
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1451	355	299	355
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 342	356	300	356
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 374	357	300	357
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 301	358	301	358
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11345	359	302	359
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 673	360	302	360
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4881	361	302	361
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4139	362	303	362
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4210	363	303	363
Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 96	364	305	364
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 887	365	305	365
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 626	366	306	366
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 714	367	306	367
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 214	368	307	368
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1245	369	307	369
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 804	370	311	370
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 373	371	312	371
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 995	372	313	372

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος	
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 585	373	314	373	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4118	374	314	374	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 493	375	314	375	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4950 καὶ 6840	376	315	376	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 469	377	315	377	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 340	378	316	378	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1215	379	316	379	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10476	380	318	380	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3244	381	318	381	
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 406	382	318	382	
	Ἀγαλμάτιον Πανός ἐκ Πειραιῶς Ἐθν. Μ. 251	383	319	383	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3876	384	320	384	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 979	385	320	385	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 946	386	321	386	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3799	387	322	387	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1246	388	322	388	
	Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν Ἐθν. Μ. 1443	389	322	389	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1649	390	323	390	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3702	391	324	391	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10047	391*	325	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	391*	325	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1034	392	325	392	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Ἐθν. Μ. 2562	393	326	393	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη Λέοντος Στροπαίου ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 10334/5	394	327	394	
	Ἐπιγραφή ἐκ Καλυρίας IG IV 839	395	327	395	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10970	396	328	396	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9413	397	328	397	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7592	398	328	398	
	Ἐπιγραφή ἐκ Τήνου IG XII 5 873	399	328	399	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11293	400	329	400	
	Λιάδεσσι, Ε.	Περὶ ἐντριμμάτων τῶν ἀρχαίων	—	330	—
		» Περὶ τῶν ἀρχαίων κατόπτρων	—	331	—

Φυλλάδιον 19 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 5, Ἔτους Β' 1840, Μάρτιος, Ἀπρίλιος καὶ Μάϊος

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελι:	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
<i>Πιττάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:</i>				
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 226	401	332	401
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 53	402	334	402
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 6039	403	335	403
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 365	404	335	404
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 4271	405	336	405
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 101	406	336	406
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 124	407	337	407
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 398	408	338	408
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 110	409	338	409
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 2362	410	339	410
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 221	411	340	411
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 115	412	341	412
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 635	413	341	413
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 559	414	342	414
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 226	415	342	415
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 3035	416	343	416
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 139	417	343	417
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 374	418	343	418
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 368	419	344	419
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 89	420	345	420
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 101	421	345	421
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 2775	422	346	422
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG Π ² 11200	423	347	423
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 110	424	347	424
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 4332	425	347	425
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 145	426	348	426
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 4329	427	348	427
	Τμήμα ὀπισθογράφου ἐπιγραφῆς μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 1777	428	349	428
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 792	429	349	429
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 866	430	350	430
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 880	431	350	431
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 516	432	351	432
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 921	433	351	433
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 438	434	352	434

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 437	435	352	435
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 436	436	353	436
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 559	437	354	437
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 304	438	354	438
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 309	439	354	439
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 278	440	355	440
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 261	441	355	441
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 282	442	355	442
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 292	443	356	443
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 290	444	356	444
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 303	445	356	445
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 298	446	356	446
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 307	447	357	447
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 316	448	357	448
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 283	449	357	449
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 296	450	357	450
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 300	451	357	451
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 297	452	358	452
	Λάρδερο, Ξ.	Περὶ τοῦ μέλανος χρωματισμοῦ τῆς Ποικίλης Στοᾶς	—	358
»	Περὶ χρωματισμοῦ εἰκόνων καὶ ἀναγλύπτων	—	358	—

Φυλλάδιον 20 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 6, Ἔτους Β' 1840, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὐγουστος
καὶ Σεπτέμβριος

Πιττάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 874	453	360	453
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6141	454	360	454
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6676	455	361	455
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² II907	456	361	456
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6864	457	362	457
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8407	458	362	458
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10417	459	363	459
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² I2540	460	363	460
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8770	461	363	461
Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν EM 2813	462	364	462
Ἀνάγλυφος ἀναθηματικὴ πλάξ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2914	463	364	463
Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 339	464	365	464
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3949	465	365	465
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 769	466	365	466

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Λόθος, λήμματος	Σελ.	Λόθος, ληθουργήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Καρύστου IG XII 9 41	567 ²²	366	367
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβιος νεώσκου ἐκ Πειραιῶς			
	Ἐθν. Μ. 819	468	367	468
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβιος νεώσκου Ἰαμασιστράτης			
	Ἡλοκλείδου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11037	469	368	469
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1457	470	368	470
	Βάθρον μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν			
	Μουσ. Ἀκροπ. 4069	471	369	471
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	472	370	472
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 343	473	370	473
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 385	474	371	474
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 267	475	371	475
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 313	476	472 ²³	476
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 254	477	472	477
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 259	478	473 ²⁴	478
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 272	479	374	479
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 258	480	374	480
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 273	481	374	481
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 274	482	375	482
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 287	483	376	483
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 346	484	376	484
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 251	485	376	485
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 279	486	377	486
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 276	487	377	487
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 518	488	377	488
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 949	489	378	489
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 929	490	378	490
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 347	491	378	491
	Ἐπιγραφή ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 188	492	379	492
	Ἐπιγραφή ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 189	493	379	493
Ἐπιγραφή ἐκ Σύρου IG XII 5 695	494	379	494	
Ἐπιγραφή ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 191	495	379	495	
Ἐπιγραφή ἐκ Σύρου IG XII 5 683	496	379	496	
Ἐπιγραφή ἐκ Σύρου Μουσ. Μυκ. 190	497	380	497	
Ἐπιγραφή ἐκ Σύρου IG XII 5 671	498	380	498	
Ραγκαβῆς, Ἰ.Α.Ρ.	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 282-283	499	381	499
»	Πίναξ τῶν ἀφιερωμάτων τῶν ἐν τῷ Παρθενῶνι		381	
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβιος στήλη ἐκ Δήλου			
	Μουσ. Μυκ. 17	500	385	500

22. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 167 ἐξετυπώθη ὡς 567.

23. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ἡ σελὶς 372 ἐξετυπώθη ὡς 472.

24. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ἡ σελὶς 373 ἐξετυπώθη ὡς 473.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 19	501	385	501
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 18	502	385	502
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 24	503	386	503
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 60	504	386	504
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 23	505	386	505
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 20	506	386	506
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Σύρου IG XII 5 713 ⁴	507	386	507
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Μουσ. Μυκ. 59	508	387	508
	Ἐπιγραφή ἐκ Σύρου IG XII 5 676	509	387	509
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 265	510	387	510

Φυλλάδιον 21 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 7²⁶,

Ἔτους Β' 1840, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος

Λάνδερσο, Ε.	Περὶ τοῦ σάπωνος τῶν ἀρχαίων	—	388	—	
Πιττάκις, Κ.Σ.	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:				
	Ἐπιγραφή ἐκ Σύρου	IG XII 5 662	511	388	511
	Ἐπιγραφή ἐκ Σύρου	IG XII 5 655	512	389	512
	Ἐπιγραφή ἐκ Σύρου	IG XII 5 665	513	390	513
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3644	514	391	514
	Ἐπιγραφή ἐκ Δήλου		515	392	515
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2461	516	392	516(α,β)
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (;)	IG II ² 11669	517	394	517
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4735	518	394	518
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2278	519	395	519
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1121	520	395	520
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3613	521	396	521
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2291α	522	397	522
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 8931	523	397	523
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1125	524	397	524	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ² 952	525	398	525	
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 10329	526	399	526	

26. Τὸ φυλλάδιον ὑπ' ἀριθ. 7. ἐκ τυπογραφικῶ λάθους, φέρει τὸν ἀριθμὸν 6.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμὸς λήμματος	Σελ.	Αριθμὸς συνολογράφου
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6127	527	399	527
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀνοθεμίῳ ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5732	528	399	528
	Γραπτὴ ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12077	529	399	529
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10203	530	399	530
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10363	531	400	531
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν(;) IG II ² 8783	532	400	532
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6018	533	400	533
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4702	534	400	534
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7318	535	401	535
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης μετὰ φοινικιῆς ἐπιγραφῆς ἐκ Πειραιῶς Ἐθν. Μ. 986.	536	401	536
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6929	537	401	537
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5559	538	402	538
	Μαρμαρίνη λουτροφόρος μετ' ἀναγλύφου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9143	539	402	539
	Τμήμα ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀνοθεμίῳ ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 9331	540	402	540
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8846	541	403	541
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9110	542	403	542
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3963	543	403	543
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3684	544	404	544
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4822	544*	404	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5226	545	404	545
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 989	546	404	546
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6996	547	405	547
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7836	548	405	548
	Γραπτὴ ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10914	549	406	549
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8940	550	406	550
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10782	551	406	551
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8936	552	406	552
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7562	553	406	553
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7291	554	407	557
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7470	555	407	555

1841

Φυλλάδιον 22 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 8,
Ἔτους Γ' 1841, Ἰανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος καὶ Ἀπρίλιος

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
<i>Πιττάκης, Κ.Σ.</i> Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:				
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος IG II ² 4338	556 ²⁷	408	556
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11865	558	410	558
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2931	559	411	559
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4224	560	411	560
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11386	561	412	561
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7994	562	412	562
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10017	563	412	563
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος IG II ² 2625	564	413	564
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6269	565	413	565
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5714	566	413	566
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12478	567	413	567
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2876	568	414	568
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11491	569	414	569
	Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀττικῆς (;) IG II ² 4553	570	415	570
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6384	571	416	571
	Τμήμα ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀνθεμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5841	572	416	572
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8414	573	416	573
	Ἐπιτυμβία στήλη Ἀσέπτης μετὰ φοινικικῆς ἐπιγραφῆς ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10271	574	417	574
	Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4558	575	418	575
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3924	576	418	576
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3445	577	419	577
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1716	578	420	578
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3385	579	420	579
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5380	580	420	580
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3193	581	421	581
	Βυζαντινὴ ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	582	421	582
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 961	583	422	583
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10360	584	423	584
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 933	585	423	585
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	586	424	586

27. Τὸ λῆμμα ὑπ' ἀριθ. 557 καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν αὐτῷ λιθογράφημα ἐλλείπουν.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σύλλ.	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6114	587	424	587
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12459	588	425	588
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη μετ' ἀνθεμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5266	589	425	589
	Κληρωτήριο ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2864	590	425	590
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9859	591	426	591
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7682	592	426	592
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10381	593	426	593
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12701	594	427	594
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	595	427	595
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10803	596	428	596
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5897	597	428	597
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12532	598	428	598
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	599	428	599
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9389	600	429	600
	Αἰνίδεο, Ξ.	Περὶ τινος μίγματος χρησίμου πρὸς ὑποκα- νισμὸν	—	429
»	Περὶ πιθανῆς ἐγγαράξεως γραμμάτων καὶ ἐπὶ μαρμάρου σημειῶν διὰ ἐπιθέσεως δια- βρωτικῆς τινος μίγματος	—	429	—
»	Περὶ χημικῆς ἀναλύσεως κυανοῦ χρώματος	—	430	—
»	Περὶ τοῦ φαιοῦ χρωματισμοῦ τῶν κιδόνων τῶν ἀρχαίων ναῶν	—	430	—

Φυλλάδιον 23 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 9, Ἔτους Γ' 1841, Μάιος, Ἰούνιος καὶ Ἰούλιος

Πιττάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5895	601	431	601
Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου Ἔθν. Μ. 1248	602	432	602
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7708	603	433	603
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 13029	604	433	604
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11210	605	433	605
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9454	606	434	606
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8688	607	434	607
Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' ἀναγλύφου ἐκ Σχλαμῆνος IG II ² 6928	608-610	434	608-610
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5375	611	435	611
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7996	612	435	612
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10303	613	435	613

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Ηιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG IV 52 καὶ H ² 11627	614	435	614
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 10424	615	435	615
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 9152	616	436	616
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 6612	617	436	617
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 7661	618	436	618
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 5769	619	437	619
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 6627	620	437	620
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG H ² 12831	621	437	621
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 8557	622	437	622
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 11196	623	438	623
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν (;) IG H ² 6757	624	438	624
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 8544	625	438	625
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 9051	626	438	626
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 8244	627	439	627
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3683	628	439	628
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 9737 α	629	439	629
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 7660	630	439	♦
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 6731	631	440	631
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 12028	632	440	632
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 11616	633	440	633
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	634	440	634
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 4248	635	440	635
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG H ² 11977	636	441	636
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 6333	637	441	637
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG H ² 10733	638	441	638
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG H ² 8840	639	441	639
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 1974	640	441	640
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 978	641	442	641
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 972	642	443	642
	Βυζαντινὴ ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	643	443	643
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 6188	644	443	644
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 12209	645	444	645
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 9080	646	444	646
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3976	647	444	647	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 9444	648	444	648	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG H ² 9793	649 ²⁸	444	649	
Δάνδρεθ, Ξ. Περὶ τῶν μεταλλείων τοῦ Σουνίου	—	445	—	

28. Τὸ λῆμμα ὑπ' ἀριθ. 650 καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν αὐτῷ λιθογράφημα ἐλλείπουν.

Φυλλάδιον 24 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 10, Ἔτους Γ' 1841, Αὐγουστος, Σεπτέμβριος,
Ὀκτώβριος, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος

Ὄνομα ἀγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἄριθμὸς λήμματος	Σελ.	Ἄριθμὸς λιθογραφήματος
<i>Πιττιάκης, Κ.Σ.</i> Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:				
Ἐπιγραφή ἐκ Λέσβου	IG XII 2 288	651	447	651
Ἐπιγραφή ἐκ Λέσβου	IG XII 2 290	652	447	652
Ἐπιγραφή ἐκ Λέσβου	IG XII 2 291	653	448	653
Ἐπιγραφή ἐκ Λέσβου	IG XII 2 289	654	448	654
Ἐπιγραφή ἐκ Λέσβου	IG XII 2 287	655	448	655
Ἐπιγραφή ἐκ Λέσβου	IG XII 2 515	656	448	656
Ἐπιγραφή ἐκ Λέσβου	IG XII 2 519	657	449	657
Ἐπιγραφή ἐκ Λέσβου	IG XII 2 524	658	449	658
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9286	659	450	659
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 12986	660	450	660
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8169	661	450	661
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9841	662	450	662
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		663	451	663
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8269	664	451	664
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνδρου	IG XII 5 747	665	451	665
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνδρου	IG XII 5 757	666	451	666
Ἐπιγραφή ἐκ Τήνου	IG XII 5 993	666*	452	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνδρου	IG XII 5 745	667	452	667
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνδρου	IG XII 5 758	668	452	668
Ἐπιγραφή ἐκ Καρύστου	IG XII 9 10	669	453	669
Ἐπιγραφή ἐκ Καρύστου	IG XII 9 22	670	453	670
Ἐπιγραφή ἐκ Καρύστου	IG XII 9 1	671	454	671
Ἐπιγραφή ἐκ Καρύστου	IG XII 9 23	672	454	672
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνδρου	IG XII 5 738	673	454	673
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνδρου	IG XII 5 787	674	455	674
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5720	675	455	675
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 8404	676	455	676
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		677	455	677
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2423	678	456	678
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5253	679	456	679
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6550	680	457	680
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 40053	681	457	681
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11542	682	457	682
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10350	683	457	683
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας	IG XII 3 213	684	457	684
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας	IG XII 3 208	685	458	685
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας	IG XII 3 207	686	458	686
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας	IG XII 3 191	687	459	687
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας	IG XII 3 185	688	459	688

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογράφηματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας IG XII 3 196	689	459	689
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας IG XII 3 214	690	459	690
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀστυπαλαίας	691-692	460	691-692
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας IG XII 3 228	693	460	693
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας IG XII 3 203	694	461	694
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας	695	461	695
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας IG XII 3 182	696	461	696
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀστυπαλαίας IG XII 3 215	697	461	697
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 919	698	462	698
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνάφης IG XII 3 268	699	462	699
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 329	700	462	700
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7369	701	463	701
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8945	702	463	702
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8665	703	463	703
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11273	704	463	704
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10547	705	464	705
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2452	706	464	706
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12031	707	465	707
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12666	708	465	708
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8860	709	465	709
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5790	110 ²⁹	465	710
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 152	711	466	711
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7321	712	466	712
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6940	713	466	713
	Ἐπιγραφή ἐκ Πάρου IG XII 5 406	714	466	714
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7394	715	467	715
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13168	716	467	716
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8426	717	467	717
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5362	718	467	718
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5990	719	468	719
	Ἐρυθρόμορφος κρατὴρ ἐξ Αἰγίνης	720	468	720 καὶ 720 δις
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν Ἐθν. Μ. 871	721	468	721
	Ἐρυθρόμορφος γοῦς ἐκ Πειραιῶς	722	468	722 καὶ 722 δις
Ἐρυθρόμορφος ἀρυβαλλοσιδῆς λήκυθος ἐκ Πειραιῶς	723 ³⁰	469	723 καὶ 723 δις	
Λάμπροιο, Ξ. Περὶ τοῦ ὕδατος τῆς Στυγῆς	--	470	--	

29. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 710 ἐξετυπώθη ὡς 110.

30. Τὸ λῆμμα ὑπ' ἀριθ. 724 καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν αὐτῷ λιθογράφημα ἐλλείπουν.

Φυλλάδιον 25 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 11,
Ἔτους Δ' 1842, Ἰανουάριος Φεβρουάριος καὶ Μάρτιος

Ἔπος ἀγγραφικῶς	Τίτλος, λήμματος,	Ἰαθμός λήμματος	Σελ.	Ἰαθμός ἀπογραφήματος.
<i>Πιτιάκης, Κ.Σ.</i> Σημειώσεις ἐπὶ τῶν ἀπογραφημάτων:				
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1926	725	471	725
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3827	726	472	726
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1072	727	473	727
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4144	728	474	728
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4173	729	475	729
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10216	730	475	730
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1122	731	475	731
Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς (·)	IG II ² 2325	732	476	732
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10355/6	733	476	733
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2501	734	477	734
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8312	735	477	735
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6550	736	478	736
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5973	737	478	737
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8004	738	478	738
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6301	739	478	739
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10615	740	478	740
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11955	741	479	741
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5335	742	479	742
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5286	743	479	743
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7526	744	479	744
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7422	745	479	745
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10322	746	479	746
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11246	747	480	747
Ἐπιτύμβια στήλη μετ' ἀνθεμίου ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 7711	748	480	748
Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 7708	749	481	749
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4118	750	481	750
Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7673	751	481	751
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8333	752	481	752
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11572	753	482	753
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11238	-	-	754
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11950/1	754	482	755
Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6624	755	482	756
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5269	756	482	757
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ² 604	757	482	758
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3129	758	482	758
Ἄγαλμα («Ἀρπύια») ἐκ Δήλου	Έ99, M. 1661	759	483	759
Μαρμαρίνη ἀναθήκη ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8852	760	483	760

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἀμφορεύς ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7509	761	483	761
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6063	762	483	762
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7845	763	483	763
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8875	764	484	764
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10031	765	484	765
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8847	766	484	766
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐκ Ηειραιῶς IG II ² 6701	767	484	767
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10874	768	485	768
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5784	769	485	769
Λάνδερφο, Ξ.	Περὶ τῆς νήσου Θήρας (Σαντορίνης)	—	485	—
Πιττάκις, Κ.Σ.	Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:			
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10044	770	489	770
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9659	771	489	771
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	772	489	772
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβιος νεῖσκος <i>Μελίτης</i> Σποδοκράτορος ἐκ Ηειραιῶς IG II ² 7695	773	490	773
	Ἀρχαιότητες εἰς Ηερίσσαν Θήρας καὶ σχεδιο- γράφημα τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας τοῦ Τιμίου Σταυροῦ	774	490	774
	Βωμὸς μετ' ἀναγλύφου ἐκ Καρύστου IG XII 9 25	775	490	775
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2327	776	491	776
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 5936	777	491	771
	Βυζαντινὴ ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς	778	491	778
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8018	779	492	779
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7422	780	492	745
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4119 καὶ 3691	781-782	492	781-782
	Ἐπιγραφαὶ ἐκ Τιθορέας Φωκίδος IG IX 1 187 - 190	783	493	792
	Ἐπιγραφή ἐκ Τιθορέας Φωκίδος IG IX 1 193	784	496	794
	Ἐπιγραφαὶ ἐκ Τιθορέας Φωκίδος IG IX 1 191-192	785	497	793
	Ἐπιγραφή ἐκ Τιθορέας Φωκίδος IG IX 1 194	786	498	795
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀκραφινίου Βοιωτίας IG VII 2746	787	499	787
	Ἐπιγραφή ἐκ Κωπῶν Βοιωτίας IG VII 2796	788	500	788
	Ἐπιγραφή ἐκ Κωπῶν Βοιωτίας IG VII 2793	789	500	789
	Ἐπιγραφή ἐκ Κωπῶν Βοιωτίας IG VII 2799	790	500	790
	Ἐπιγραφή ἐκ Κωπῶν Βοιωτίας IG VII 2803	791	500	791
	Ἐπιγραφή ἐκ Κωπῶν Βοιωτίας IG VII 2800	792	500	792
	Ἐπιγραφή ἐκ Κωπῶν Βοιωτίας IG VII 2791	793	501	793
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3264	794	501	714
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3262	795	501	795
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3238	796	501	796
Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3265	797	501	797	

Όνομα συγγραφέως.	Τίτλος, λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελ.	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3241	798	502	798
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3235	799	502	799
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9384	800	502	800

Φυλλάδιον 26 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 12,

Ἔτους Δ' 1842, Ἀπρίλιος, Μάϊος, Ἰούνιος, Ἰούλιος καὶ Αὐγούστος

Πιπτάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Ἐπιγραφή ἐκ Τοπολίων Κοπαϊδῶς IG VII 2781	801	503	801
Ἐπιγραφή ἐκ Τοπολίων Κοπαϊδῶς IG VII 2782	802	504	802
Ἐπιγραφή ἐκ Τοπολίων Κοπαϊδῶς IG VII 2796α	803	505	•
Ἐπιγραφή ἐκ Τοπολίων Κοπαϊδῶς IG VII 2806	804	505	804
Ἐπιγραφή ἐκ Τοπολίων Κοπαϊδῶς IG VII 2795	805	505	805
Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Τοπολίων Κοπαϊδῶς IG VII 2807	806	505	806
Πλάξ μετ' ἀνάγλυφον ἐκ Λοκρίδος	807	505	807
Ἐπιγραφή ἐκ Διστόμου Φωκίδος IG IX 1 29	808	506	808
Ἐπιγραφή ἐκ Διστόμου Φωκίδος IG IX 1 23	809	506	809
Ἐπιγραφή ἐκ Διστόμου Φωκίδος IG IX 1 25	810	506	810
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3278	811	506	811
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3272	812	506	812
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3274	813	506	813
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3239	814	507	814
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3273	815	507	815
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3205	816	507	918
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3224	817	507	816
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3223	818	508	817
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3178	819	508	819
Ἐπιγραφή ἐξ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3186	820	508	820
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4669	821	509	821
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8055	822	509	822
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 9 καὶ 10	823-824	509	823-824
—	—	—	824 ³¹
Ἐπιγραφή ἐξ Ἡρακλείας Φθιώτιδος IG IX 2 4	825	510	825
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5702	826	511	826
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7583	827	511	827
Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβιος στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9479	828	511	828
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8460	829	511	829
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12359	830	511	830
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9236	831	511	831

31. Ἐὐ κείμενον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 824 λιθογραφήματος οὐδαμῶς σχολιάζεται.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12757	832	512	832
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8245	833	512	833
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7118	834	512	834
	Βυζαντινὴ ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	835	512	835
	Ἐπιγραφή ἐκ Λεβαδείας IG VII 3111	836	513	836
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2694	837	513	837
	Τμήμα ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀνθεμίου ἐξ Ἐλατείας Φωκίδος IG IX 1 179	838	513	838
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμβρύσσου Φωκίδος IG IX 1 16	839	513	839
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμβρύσσου Φωκίδος IG IX 1 10	840	514	840
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαριωνείας IG VII 3410	841	514	841
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Θηβῶν IG VII 2664	842	514	842
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2571	843	515	843
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2562	844	515	844
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Θηβῶν IG VII 2662	845	515	845
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2582	846	515	846
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Θηβῶν IG VII 2677	847	515	847
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2415	848	515	848
	Τμήμα ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀναγλύφου ἐπιστέψεως ἐκ Θηβῶν IG VII 2672	849	516	845
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3265	850	516	850
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6798	851	517	851
	Ἀνάγλυφος πλάξ μετ' παράστασιν Θεοξενίων ἐκ Πειραιῶς	852	517	852
	Ἀνάγλυφος πλάξ μετ' παράστασιν Θεοξενίων ἐκ Πειραιῶς Ἐθν. Μ. 1538	853	517	853
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10838	854	517	854
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1042	855	518	855
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν (;) IG II ² 5322	856	518	856
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5791	857	519	857
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 1201	858	519	858
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 5906	859	519	859
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 933	860	520	860
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1339	861	520	861
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2124	862	521	860
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 954	863	522	863
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 2872	864	522	864
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10759	865	523	865

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελ.	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Γραπτή έπιτομβία στήλης έκ Πειραιώς IG II ² 11117	866	523	866
	Έπιγραφή έκ Πειραιώς IG II ² 10645	867	523	867
	Έπιγραφή έκ Πειραιώς IG II ² 11483	868	523	868
	Έπιγραφή έκ Πειραιώς IG II ² 8508	869	523	869
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 216	870	524	870
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 9574	871	524	871
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 11460	872	524	872
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 7300	873	524	873
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 1076	874	525	874
	Έπιγραφή έξ Αθηνών	875	525	875
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 4724	876	525	876
	Έπιγραφή έξ Αθηνών	877	525	877
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 4413	878	526	878
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 5591	879	526	879
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 6983	880	526	880
	Τμήμα άναγλύφου έπιτομβίας στήλης έξ Αθηνών IG II ² 7790	881	526	881
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 3594	882 ³²	526	
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 1820	884	527	
	Βυζαντινή έπιγραφή έξ Αθηνών	885	528	
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG I ² 115	886	528	886
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 3565	887	530	889
	Κεφαλή άγάλματος έξ Αθηνών	888	530	888
	Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' άναγλύφου έξ Αθηνών IG II ² 11888	889	530	889
	Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' άναγλύφου έκ Πειραιώς Έθν. Μ. 1089	890	530	890
	Έπιγραφή έξ Αθηνών	891	530	887
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG I ² 295	892	531	891
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 11924	893	532	892
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 6220	894	533	893
	Έπιγραφή έξ Αθηνών	895	533	894
	Έπιγραφή έξ Αθηνών (;) IG II ² 9940	896	533	895
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 3070	897	533	897
	Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 10264	898	533	897
Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 8759	899	533	898	
Έπιγραφή έξ Αθηνών IG II ² 8323	900	534	899	
Τμήμα άναγλύφου πλακάς έξ Αθηνών	901	534	900	
Λάσδερε, Ξ. Χρονολογία του μαρμαρέου τής Πάρου και του Πεντελίκου	—	535		

32. Το λήμμα ύπ' άριθ. 883 και τὸ άντιστοιχούν κώδῳ λιθογράφημα ἔλλείπουν.

Φυλλάδιον 27 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 13,
Ἔτους Δ' 1842, Ἀπρίλιος, Μάϊος, Ἰούνιος, Ἰούλιος καὶ Αὐγούστος

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἄριθμός λήμματος	Σελίς	Ἄριθμός λιθογραφήματος
Λάσκαρις, Ξ.	Περὶ τινος εἰς ἀρχαίαν λάρνακα εὐρεθέντος	—	537	—
»	Περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μεταχειριζομένων ἀγγείων καὶ τῆς ἀναλύσεως τινῶν ἐν αὐτοῖς εὐρεθεισῶν ὕλων	--	538	—
<i>Πιττάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:</i>				
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 109	902	540	902
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 275	903	541	903
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 281	904	541	904
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 980	905	541	905
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8112	906	542	906
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3683	907	542	907
	Τμήμα ἀετώματος ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11753	908	542	908
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3745	909	543	909
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11112	910	543	910
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 1618	911	543	911
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3719	912	543	912
	Βάθρον μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν Μουσ. Ἀχρ. 4070	913	543	913
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 163	914	544	1028
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3150	915	544	915
	Ἀγάλμα Ἐρμού ἐξ Ἀνδρου Ἐθν. Μ. 218	916	544	915
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀνδρου IG XII 5 757	916*	545	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5290	917	545	917
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2488	918	545	918
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5659	919	546	919
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3925	920	546	920
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4899	921	546	121
	Ἐπιγραφὰ ἐξ Ἀθηνῶν	922-923	547	922-923
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 118	924	547	924
	Ἐπιγραφὰ ἐξ Ἀθηνῶν	925-928	548	925-928
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3385	929	549	929
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13099	930	549	930
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1743	931	549	931
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 1383	932	549	932
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4470	933	550	933
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 113	934	550	934

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελ.	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6914	935	551	935
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4011	936	551	936
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10013	937	551	937
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2860	938	551	938
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 838	939	552	939
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 76	940	552	940
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 353	941	553	941
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3555	942	553	942
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3839	943	553	943
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3518	944	554	944
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 196	945	554	945
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11829	946	554	946
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1930	947	554	947
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 120	948	555	948
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 559	949	556	949
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 344	950	557	950
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	951	557	951
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13166	952	558	952
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 367	953	558	953
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1341	954	558	954
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3911	955	559	955
	Κεφαλή αἰγυπτιακοῦ ἀγάλματος ἐξ Αἰγίνης	956	559	955
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβιος ναΐσκος ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6199	957	560	956
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβιος ναΐσκος ἐξ Ἀθηνῶν Εἰθ. Μ. 3080	958	560	957
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 417	959	560	959
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1530	960	561	960
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2385	961	561	961
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3127	962	562	962
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3249	963	562	963
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 114	964	563	964
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 69	965	563	965
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 468	966	564	966
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1684	967	564	967
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 966	968	566	968
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6803	969	566	969
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 774	970	566	970
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5423	971	567	971
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6739	972	567	972
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 333	973	567	973
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3086/7	974	568	974
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8586	975	568	975

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 10123	976	568	976
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 10235	977	568	977
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 170	978	569	978
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 4034	979	569	979
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG Π ² 5459	980	569	980
	Ἐπιτύμβιος κινίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 9432	981	569	981
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 9554	982	569	982
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 3006	983	570	983
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	984	570	984
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 12555	985	570	985
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 3635	986	570	986
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 8245	987	571	987
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 7118	988	571	988
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 5976	989	571	989
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 8110	990	571	990
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 10260	991	572	991
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 8615	992	572	992
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 4039	993	572	993
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 5323	994	572	994
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 8030	995	572	995
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 9810	996	573	996
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 7061	997	573	997
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 121	998	573	998
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3851	999	573	999
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 158	1000	573	1000
Λιάδοθεο, Ξ.	Περὶ τῶν διαφόρων ὑλῶν χρησίμων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν	—	574	—
»	Περὶ τῆς τῶν ἀρχαίων ὑέλου	—	575	—

Φυλλάδιον 28 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 14,

Ἔτους Δ' 1842, Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος

Πιπτάκης, Κ.Σ. Σημειώσεις ἐπὶ τῶν λιθογραφημάτων:

Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Δελφῶν Μουσ. Δελφ. 936	1001	577	1001
Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου IG IV 89	1002	577	1002
Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου IG IV 74	1003	578	1003
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 907	1004	578	1004
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 2424	1005	579	1005
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 13131	1006	579	1006

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμὸς λήμματος	Σελίς	Αριθμὸς ἀπογραφῆς λήμματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4194	1007	579	1007
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3629	1008	580	1008
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5527	1009	580	1009
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 958	1010	580	1010
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 114	1011	580	1011
	Ἀνάγλυφος πλάξ ἐξ Αἰγίνης Ἐθν. Μ. 1385	1012	581	1012
	Γλυπτὸν ἀνθέμιον ἐπιτυμβίασ στήλης ἐκ Πειραιῶς	1013	581	1013
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Δήλου IG IV 160	1014	581	1014
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 40	1015	581	1015
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1016	582	1016
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3943	1017	582	1017
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6197	1018	582	1018
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 117	1019	583	1019
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 105	1020	583	1020
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3119	1021	584	1021
	Τμήμα ἀναθηματικῶ ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4775	1022	584	1022
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 573	1023	584	1023
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3431	1024	585	1024
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2364	1025	585	1025
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 371	1026	586	1026
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 435	1027	586	1027
	Τεμάχια ἀναγλύφων σαρκοφάγων(·)	—	—	1026-1027
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1028	587	1028
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1698	1029	587	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2196	1830 ³³	587	1030
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 495	1031	588	1031
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 426	1032	589	1032
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2374	1033	590	1033
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1933	1034	590	1034
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 129	1035	591	1035
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1089	1036	591	1036
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2476	1037	591	1037
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2382	1038	592	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 73	1039	592	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1040	593	-
	Ἀνάγλυφος πλάξ ἐκ τοῦ θωρακαίου τῆς Ἀθηνῶς Νίκης Μουσ. Ἀχρσπ. 973	1041	593	♦
	Ἀνάγλυφος πλάξ ἐκ τοῦ θωρακαίου τῆς Ἀθηνῶς Νίκης Μουσ. Ἀχρσπ. 991	1042	593	♦
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 240	1043	593	-

33. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους τὸ ὑπ' ἀριθ. 1030 λῆμμα ἐξετυπώθη ὡς 1830.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἀναγλύφους πλάξ ἐκ τοῦ Θωρακείου τῆς Ἀθηνῶν Νίκης Μουσ. Ἀκροπ. 974	1044	594	♦
	Τεμάχιον ἀναγλύφου πλάξ ἐκ τοῦ Θωρακείου τῆς Ἀθηνῶν Νίκης Μουσ. Ἀκροπ. 1012	1045	594	♦
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1932	1046	595	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1052	1047	596	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 385	1048	597	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 240	1049	597	1049
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1113	1050	598	1050
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 144	1051	599	1051
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 15	1052	599	1052
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 21	1053	600	1053
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4242	1054	600	1054
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 509	1055	601	1055
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 778	1056	602	1056
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1165	1057	603	1057
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 777	1058	604	1058
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 554	1059	604	1059
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 743	1060	605	1060
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 735	1061	606	1061
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 110	1062	606	1062
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 110	1063	607	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 334	1064	608	1064
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 395	1064*	609	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 99	1065	610	1065
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 186	1066	610	1066
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1067	611	1067
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 83	1068	611	1068
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 651	1069	612	1069
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 98	1070	613	1070
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1720	1071	613	♦
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2691	1072	614	1072
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 418	1073	614	1073
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 584	1074	615	1074
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 110	1075	616	1075
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 955	1076	616	1076
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 662	1077	617	1077	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 510	1078	618	1078	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 776	1079	618	1079	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 765	1080	619	1080	
Ἀβὰξ ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 2777	1081	620	1077	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 397	1082	620	1082	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 708	1083	621	1083	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 8950	1084	622	1084	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Τόμος	Σελ.	Λιθ. αριθμ.	Σελ.	Λιθ. αριθμ.
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	8468	1085	622	1085
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	7609	1086	622	1086
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	8304	1087	622	1087
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν			1088	622	1088
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	854	1089	623	1089
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	9529	1090	623	1090
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	13096	1091	623	1091
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	11952	1092	623	1092
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ²	12555	1093	624	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ²	12117	1094	624	1094
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος			1095	624	1095
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ²	11882/3	1096	624	1096
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος			1097	625	1097
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος	IG III	3955	1098	625	1098
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ²	71	1099	625	1099
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ²	1768	1100	625	1100 ³⁴
		Τεμάχιον ἀνγλιόφου πλακῶς ἐκ τοῦ θωρακείου τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης Μουσ. Ἀκροπ. 996				
	Τεμάχιον ἀνγλιόφου πλακῶς ἐκ τοῦ θωρακείου τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης Μουσ. Ἀκροπ. 1013					♦
	Ἄγαλμα ἀριτύλου ἐξ Ἀθηνῶν (:) Μουσ. Ἀκροπ. 3737					♦

1843

Φυλλάδιον 29 (Παλ. Σ.), Ἄριθ. 15, Ἔτους Β' 1843, Ἰανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάιος καὶ Ἰούνιος

Λιάνδρακο, Ξ.	Περὶ τῆς νήσου Κέας	—	626	Ἔνδεκα λιθ/τα
	Περὶ τῶν ἐν Καρθαίᾳ ἀρχαιοτήτων	—	627	ἕννε ἀριθμοῦ ³⁵
	Περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς σημερινῆς πόλεως Κέας	—	629	
	Ἀρχαιολογία τῆς νήσου Κέας	—	629	
	Περὶ τινος ἐνταῦθα εἰς ἀρχαίαν λάρνακα εὐρεθέντος ἀργείου	—	631	
	Περὶ τῶν τῆς Κέας διασήμεων ἀνδρῶν	—	632	
	Κτήσυλλα	—	633	
	Περὶ τοῦ κλίματος καὶ τῶν τῆς νήσου προϊόντων κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους	—	634	

34. Μετὰ τὸν ἀριθμὸν λιθογραφήματος 1100 περιλαμβάνονται λιθογραφήματα ἕννε ἀριθμοῦ.

35. Βλ. σχετικῶς ἐν Πίνακι Λιθογραφημάτων.

1852

Φυλλάδιον 30, Νοέμβριος

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἀγγελία ἐπανεκδόσεως τῆς Ε.Α. Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 4646	— 1101	637	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 45	1102-1103	640	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 941	1104	642	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 933	1105	642	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 937	1106	643	—
»	Ἡ ἴλη ἕνα χρησιμεύσει πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν κατοικοῦντες τὴν Ἑλλάδα εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων	—	644	—

Φυλλάδιον 31, Δεκέμβριος

Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 951	1107	665	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 938	1108	667	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 1005	1109	667	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 397	1109*	668	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 63	1110	668	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 854	1111	669	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 840	1112	670	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 684	1113	671	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 953	1114	672	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 602	1115	673	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 392	1116	673	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 520	1117	673	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 931	1118	674	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 12/13	1119	674	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 475	1120	675	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 538	1121	675	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 688	1122	675	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 772	1123	675	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 1005	1123*	676	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 939	1124	676	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 328	1125	678	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 716	1126-1127	681	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 752	1128	681	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς ἀπογραφῆς λήμματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Μελανόμορφος κλίλιξ ἐξ Ἀθηνῶν Μουσ. Βερολίνου 3151	1129	681	—
	Θραῦσμα πηλίνου ἐνεπιγράφου ἀγγείου ἐξ Ἀθηνῶν	1130	682	—
	Θραῦσμα πωρίνου ἐνεπιγράφου ἀγγείου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 468	1131	682	—
	Μελανόμορφος κλίλιξ ἐκ Κλεωνῶν	1132	682	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 697	1133	682	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 863	1134-1135	683	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1136	683	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² E3244	1137	683	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 928	1138	684	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 973	1139	686	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 851	1140	686	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 639	1141	686	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν ὕπ' ἀριθ. 1102-1103 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 45	1102-1103 δις ³⁶	687	—

1853

Φυλλάδιον 32, Ἰανουάριος

Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 327	1142	689	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 534	1143	690	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 218	1144 ³⁷	690	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 213	1145	691	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 191	1146	692	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 198	1147	694	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 191	1148	695	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 195	1149	696	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 198	1150	697	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 192-193	1151	698	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 192-193, 204	1152	699	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 200-201, 204	1153	701	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 193-194	1154	702	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 193-194	1155	703	—
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 194-195	1156	704	—	
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 195-196	1157	704	—	

36. Οἱ ἀριθμοὶ 1102, 1103 ἐξετυπώθησαν ἐκ νέου, μετὰ τὸ κείμενον τοῦ λήμματος 1111.

37. Ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 1144 μέχρι καὶ τοῦ 1203, ὡς καὶ 1206 - 1287, πλὴν τῶν ὑπ' ἀριθ. 1217, 1235, 1241 - 1247, 1280 καὶ 1285 - 1286, αἱ δημοσιευόμεναι ἐπιγραφαὶ ἀναφέρονται εἰς ῥόρους συμμαχικῶν πόλεων, ἀποτελοῦσαι συν-
ήθως τμήμα μόνον μεγάλωτέρων ἐπιγραφῶν συγκολληθεισῶν ὑπὸ Β. Meritt, εὑρισκομένων νῦν ἐν τῇ Ἐπιγραφικῇ
Συλλογῇ Ἀθηνῶν.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 204-205	1158	706	—
	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 201-202	1159	709	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 194	1160	710	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	1161	710	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 194	1162	711	—
	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 192-193	1163	712	—
	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 197-198	1164	713	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 192	1165	713	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 198	1166	716	—
	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 193-194	1167	716	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 198	1168	716	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	1169	717	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 198	1170	717	—
	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν	1171-1172	717	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 198	1173-1174	717	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 193	1175	717	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 197	1176	718	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 199	1177	718	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 198	1178	720	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 200	1179	721	—
	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 195-196	1180-1181	722	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 200	1182	724	—
	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 201-202	1183	724	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 205	1184	725	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 202	1185	725	—
	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 202-203	1186	726	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 202	1187	729	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 214	1188	729	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 202	1189	729	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 203	1190	730	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 205	1191	731	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 222	1192	731	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 204	1193	732	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 199	1194	732	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 201	1195-1196	732	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 196	1197	733	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 209	1198	734	—
	Ἐπιγραφὰς ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 209-211	1199	734	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 212	1200-1201	737	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 211	1202	738	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 212	1203	738	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 324	1204	740	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 64	1205	744	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 198	1206	744	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 201	1207	744	—

¹ Όνομα συγγραφέως	² Τίτλος λήμματος	³ Αριθμ. λήμματος	⁴ Σελ.	⁵ Αριθμ. αθροισμ. λήμματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 219	1208	745	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 203	1209	745	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 212	1210	745	—
	'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 206-207	1211	748	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 196	1212	748	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 213	1213	748	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 203	1214	749	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 205	1214 δις	749	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 196	1215	749	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 211	1216	750	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 63	1217	750	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 209	1218	750	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 212	1219	750	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 205	1220	750	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 196	1221	750	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 199	1222	751	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 204	1223	751	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 200	1224	752	—
	'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 199-200	1225-1226	752	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 196	1227	753	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 199	1228	753	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 218	1229	754	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 199	1230	756	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 195	1231-1232	756	—
	'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 200-201	1233	756	—
	'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 201-202	1234	756	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 63	1235	757	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 208a	1236	758	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 196	1237	758	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 198	1238	758	—
	'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 195-196	1239	758	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 201	1240	760	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 196	1241	760	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 201	1242	760	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν	1243	761	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 63	1244-1247	761	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 196	1248	762	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 212	1249	762	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 206	1250	762	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 213	1251	763	—
	'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 216-217	1252	763	—
	'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 231	1253	764	—
	'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 216-217	1254	767	—
'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 212	1255-1256	768	—	
'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I ² 205	1257	768	—	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 211a	1258	768	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 196	1259	768	—
	Ἐπιγραφὰ ἐξ Ἀθηνῶν	1260-1261	768	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 230	1262	768	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 196	1263-1264	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 228	1265	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 226	1266	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 196	1267	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 229	1268	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 225	1269	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 212	1270	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 200	1271	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 227	1272	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	1273	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 212a	1274	769	—
	Ἐπιγραφὰ ἐξ Ἀθηνῶν	1275-1279	769	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 63	1280	770	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 211	1281	770	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 213	1282	770	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 194	1283-1284	770	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 64	1285-1286	771	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 213	1287	771	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG I ² 887	1288	773	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 884	1289	773	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 882	1290	774	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG I ² 887	1290*	774	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτομβία στήλη Ἰφιστιῶδων ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 1063	1291	775	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7794	1292	775	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11035	1293	775	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9244	1294	775	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6245	1295	776	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7880	1296	776	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5588	1297	776	—
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5387	1298	776	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 8773	1299	776	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8944	1300	776	—	
Χρυσίδης, Γ.	Ἐνεπιγραφὸν ὄστρακον ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 915	1300 δις	777	—

Φυλλάδιον 33, Φεβρουάριος, Μάρτιος καὶ Ἀπρίλιος

Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1136	1301	779	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἐρετρίας IG XII 9 236	1302	781	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 243	1303	785	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ταθμ. λήμματος	Σελ.	Αριθμός αποσπασμάτων
Πιπτάκης Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		Ε304	785
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 242		Ε305	786
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 858		Ε306	786
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2330		Ε307	787
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 854		Ε308	787
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 237		Ε309	788
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 259 - 260		Ε310	790
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 261		Ε311	790
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 262		Ε312	792
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 386		Ε313	793
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 304		Ε314	794
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 287		Ε315	795
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 288		Ε316	795
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 416		Ε317	797
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 434		Ε318	799
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 416		Ε319	799
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 401		Ε320	800
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 287 - 288		Ε321	801
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 458		Ε322	801
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 450		Ε323	802
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀμφικρείου Ὠρωποῦ IG VII 259 - 260		Ε324	802
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1051		Ε325	802
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 845		Ε326	803
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 2		Ε327	804
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 3		Ε328	806
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 12		Ε329	807
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 13		Ε330	808
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 14		Ε331	809
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 5		Ε332	810
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 6		Ε333	811
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 4		Ε334	812
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 9		Ε335	813
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 8		Ε336	814
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 21		Ε337	816
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 8		Ε338	817
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 6		Ε339	818
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 456		Ε340	818
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 463		Ε340*	819
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 565		Ε341	821
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 470		Ε342	822
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 991		Ε343	822
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1951		Ε344	823

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 564	1345	825	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 60	1346	826	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1119	1347	826	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1051	1348	827	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 441	1349	827	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 411	1350	827	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 2492	1350*	829	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 324	1204 δις	830	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 324	1351	833	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 123	1352	833	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 390b	1353	833	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1601	1354	834	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1615	1355-1356	835	—
	Περὶ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν νεωρίων Πειραιῶς	1356*	838 σημ. I	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 4674	1356*	839 σημ. I	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 132	1357	840	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 530	1358	840	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 71	1359	841	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1088	1360	841	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 521	1361	842	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 343	1362	842	—	

Φυλλάδιον 34, Μάϊος, Ἰούνιος καὶ Ἰούλιος

Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 889	1363	843	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 656	1364	844	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1106	1365	845	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 855	1366	846	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 35	1367	846	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 103	1368	847	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1048	1369	848	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1596	1370	849	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2434	1371	851	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 641	1372	852	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 438	1373	854	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 451	1374	855	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 30	1375	855	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1596	1376	856	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2745	1377	857	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 1212	1378	858	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 492	1379	858	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 857	1380	859	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1228	1381	860	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Τομή, λήμμα	Σελ.	Τομή, λήμμα
Πητιάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 196	1382	862	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 63	1383	862	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2993	1384	863	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5081	1384*	863	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5166	1384*	863	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3572	1385	864	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3981	1386	864	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2495	1387	865	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 114	1388	867	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 424	1389	867	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 954	1390	868	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1341	1391	869	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 593	1392	869	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 848	1393	870	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 61	1394	872	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 173	1395	873	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 58	1396	873	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 670	1397	874	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 49	1398	875	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 425	1399	875	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1956	1400	876	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1951	1401	879	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 9	1402	880	
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 135	1403	881	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 52	1404	881	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7	1405	882	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 193	1406	882	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 352	1407	883	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1265	1408	883	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	1409	884	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2490	1410	884	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 381	1411	885 ³⁸	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 75	1412	886	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 673	1413	886	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1152	1414	887	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 22	1415	887	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 427	1416	887	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 586	1417	888	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 673	1418	888	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 824	1419	889	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 69	1420	890	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 212	1421	890	

38. Ἡ σελὶς 885, ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους, φέρει τὸν ἀριθμὸν 385

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 68	1422	890	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I 552	1423	890	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 107	1424	891	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1354	1425	891	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 119	1426	891	—
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 60	1427	892	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 328	1428	892	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 736	1429	892	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 286	1430	893	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 167	1431	893	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1088	1432	894	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1359	1433	895	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 429	1434	895	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1699	1435	896	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 721	1436	896	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 580	1437	897	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 543	1438	898	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 300	1439	898	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2312	1440	899	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 262	1441	899	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 986	1442	899	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1088	1443	900	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 37	1444	900	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 414	1445	901	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 174	1446	901	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 188	1447	902	—
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 174	1448	902	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1597	1449	903	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 3191	1450	904	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4791	1450*	904 σημ. 3	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 706	1451	905	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 215	1452	906	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Θηβῶν IG VII 2430	1453	906	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 560	1454	907	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 374	1455	908	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1080	1456	909	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1014	1457	909	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1003	1458	910	—
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1238	1459	911	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1224	1460	911	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 496	1461	912	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 494	1462	912	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμ. λήμματος	Σελ.	Αριθμ. ληθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6344	1463	913	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11681	1464	913	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3425	1465	913	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7630	1466	913	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7664	1467	913	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4912	1468	914	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5308	1469	914	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3834	1470	914	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3824	1471	914	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11617	1472	915	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8426	1473	915	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9352	1474	915	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10604	1475	915	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7065	1476	915	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5953	1477	915	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5858	1478	916	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6175	1479	916	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2704	1480	916	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8026	1481	916	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6000	1482	916	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8811	1483	916	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7706	1484	917	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9001	1485	917	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7644	1486	917	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3900	1487	917	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9182	1488	917	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5741	1489	918	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9211	1490	918	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8177	1491	918	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5238	1492	918	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9542	1493	919	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12822	1494	919	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10307	1495	919	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7117	1496	919	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8874	1497	919	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλι ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7703	1498	920	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8928	1499	920	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6257	1500	920	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8088	1501	920	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλι ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10990	1502	920	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9618	1503	921	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7144	1504	921	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10320	1505	921	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκιος, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6599	1506	921	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 12203	1507	921	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5330	1508	922	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6724	1509	922	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς(;) IG II ² 5650	1510	922	—
	Σαρκοφάγος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6093	1511	922	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9882	1512	923	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Εὐβοίας IG XII 9 132	1513	923	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4738	1514	923	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8682	1515	923	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7851	1516	923	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8141	1517	924	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9490	1518	924	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6253	1519	924	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7722	1520	924	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8077	1521	924	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5263	1522	925	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10710	1523	925	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9369	1524	925	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 832	1525	925	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12167	1526	925	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9295	1527	926	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6164	1528	926	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10422	1529	926	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 6266	1530	926	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 5413	1531	926	—
	Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6166	1532-1533	927	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8391	1534	927	—
	Μαρμαρίνη λήκυθος(;) ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12021/2	1535	927	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2574	1536	927	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1067	1537	927	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 2669	1538	927	—
	Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5414	1539	928	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7030	1540	928	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5433	1541	928	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9538	1542	928	—	
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6170	1543	929	—	
Ἀνάγλυφον ἀέτωμα ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7593	1544	929	—	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος, λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελ.	Αριθμός λαθολογώγηματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10130	1545	929	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7228	1546	929	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11586	1547	929	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11671	1548	930	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7656	1549	930	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8719	1550	930	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11855	1551	930	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9211	1552	930	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6660	1553	930	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9482	1554	930	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9171	1555	931	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7683	1556	931	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6463	1557	931	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8219	1558	931	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8787	1559	931	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6811	1560	932	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7129	1561	932	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8539	1562	932	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 1659	1563	932	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6770	1564	933	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7166	1565	933	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8346	1566	933	
	Τμήμα ἐπιτομῆς στήλης μετ' ἀνοσίου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5952	1567	933	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9078	1568	934	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7929	1569	934	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9271	1570	934	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6234	1571	934	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5423	1572	934	
	» Συνέχεια ὕλης, ἐνα χρησιμεύση πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν Ἕλληνας εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων:	--	935	
	Δίγλωσσοι ἐπιγραφή ἐξ Ἀπυλῆς IG II ² 5204	1573	935	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1574	936	1565	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1575	936	1566	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1576	936	1567	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1577	936	1568	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1578	936	1569	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1579	936	1570	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1580	936	1571	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1581	936	1572	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1582	936	1573	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1583	936	1574	
Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτήρα Λυκοδήμου	1584	936	1575	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτείρας Λυκοδήμου	1585	937	1576
	Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτείρας Λυκοδήμου	1586	937	1577
	Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτείρας Λυκοδήμου	1587	937	—
	Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτείρας Λυκοδήμου	1588	937	—
	Χριστιανικὸν χάραγμα Σωτείρας Λυκοδήμου	1589	937	1578
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2875	1590	937	—
	Χριστιανικὰ χαράγματα Προπυλαίων	1591-1598	938	♦
	Χριστιανικὰ χαράγματα Ἡφαιστείου	1599-1600	939	♦
	» Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ χειρογράφου τῆς			
Ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν	—	940	—	
Ἐπιστολὴ Μπενελδῆ	—	940	—	
Ἀναγρῆσαι Ἀποσπάσματα — Φύλλα 4	—	942	—	
Σιγίλλιον Ἰωαννικίου ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπισκόπου Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τοῦ ἔτους 1651	—	945	—	
Λιάδεωρο, Ξ.	Περὶ τῶν ἐν ταῖς ἀρχαίαις λάρναξιν εὐρισκομένων ἀντικειμένων	—	947	♦

Φυλλάδιον 35, Αὐγούστος, Σεπτέμβριος καὶ Ὀκτώβριος

Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 423	1601	949	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 81	1602	950	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 180	1603	951	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 17	1604	951	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 70	1605	952	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 580	1605*	953 σημ.	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 179	1606	953	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 728	1607	953	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 477	1608	954	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 454	1609	954	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 776	1610	955	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 962	1611	955	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1445	1612	956	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 983	1613	959	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 673	1614	960	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 577	1615	960	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 45	1616	961	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 520	1617	962	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10452	1618	962	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7218	1619	963	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 576	1620	963	—

Όνομα συγγραμμῶς	Τίτλος λήμματος	Αριθμὸς λήμματος	Σελ.	Αριθμὸς ληθογραφήματος
Ματτιάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 942	1621	963
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 576	1622	963
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1767 κατ. 1806	1623	964
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1793	1624	965
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2407	1625	966
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1421	1626	967
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 106	1627	967
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Στύρων Εὐβοίας	IG XII 9 57	1628	969
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Στύρων Εὐβοίας	IG XII 9 70	1629	969
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 123	1630	969
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7550	1631	971
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3876	1632	971
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5634	1633	971
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8407	1634	971
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 6619	1635	971
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5886	1636	972
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6765	1637	972
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Πειραιῶς	IG II ² 8437	1638	972
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6203	1639	972
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8526	1640	972
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8781	1641	972
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ² 6475	1642	973
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ² 7107	1643	973
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ² 12798	1644	973
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ² 6930	1645	973
	Ἀνάγνωρος ἐπιτομβία στήλη ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ² 6480	1646	974
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6222	1647	974
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8571	1648	976
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8814	1649	976
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5765	1650	976
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 10723	1651	976
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν		1652	977
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5463	1653	977
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8781	1654	977
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5463	1655	977
	Ἐπιτομβία στήλη μετ' ἀνθεμίου ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5479	1656	977
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 12811	1657	978
	Τμήμα ἀναγνώρου ἐξ Ἀθηνῶν		1658	978
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 12281	1659	978
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6805	1660	978
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10357	1661	978
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5343	1662	978
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6433	1663	979	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Λοθμὸς λήμματος	Σελίς	Λοθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7367	1664	979	—
	Μαρμαρίνη λήκυθος ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5398	1665	979	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7454	1666	979	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8630	1667	979	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9256	1668	980	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10923	1669	980	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12014	1670	980	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10014	1671	980	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7894	1672	980	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9042	1673	980	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9592	1674	981	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9902	1675	981	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος IG II ² 12841	1676	981	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος IG II ² 8824	1677	981	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5561	1678	981	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10351	1679	981	—
	Γραπτὴ ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10454	1680	982	—
	Ἐπιτυμβία στήλη μετ' ἀνθεμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11464	1681	982	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1056	1682	982	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8846	1683	982	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6490	1684	983	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11102	1685	983	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12743	1686	983	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12744	1687	983	—
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12924	1688	983	—
	Ἐπιτυμβία στήλη μετ' ἀνθεμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6347	1689	983	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9831	1690	984	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8859	1691	984	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10075	1692	984	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8008	1693	984	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8282	1694	984	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7013	1695	985	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6160	1696	985	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5602	1697	985	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10433	1698	985	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10080	1699	985	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5576	1700	986	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 7531	1701	986	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7791	1702	986	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος, λήμματο	Αριθμ. λήμματος	Σελ.	Αριθμός επιγραφών λήμματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6040	1703	986	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6618	1704	986	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5410	1705	986	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7611	1706	987	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9869	1707	987	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6750	1708	987	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6102	1709	987	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5334	1710	987	
	Γμήμα ἀναγλυφῶν ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6878	1711	987	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7995	1712	988	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5764	1713	988	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6334	1714	988	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10050	1715	988	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8610	1716	988	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12031	1717	988	

Φυλλάδιον 36, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος

Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6069	1718	989	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11792	1719	989	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10296	1720	989	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5944	1721	989	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9977	1722	989	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8701	1723	990	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6969	1724	990	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 7842	1725	990	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10049	1726	990	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9247	1727	990	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10519	1728	990	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8926	1729	991	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6447	1730	991	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8061	1731	991	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3212	1732	991	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8691	1733	991	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9329	1734	992	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8128	1735	992	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8867	1736	992	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6143	1737	992	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9910	1738	992	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9710	1739	992	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἰσοθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἰσοθμὸς λιθογραφήματος	
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7802	1740	993	—	
	Ἐπιτυμβία στήλη μετ' ἀνθεμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10344	1741	993	—	
	Τμῆμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5377	1742	993	—	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη Ἀμεινοκλείας				
	Ἄρθρομένους ἐκ Πειραιῶς IG I ² 1082	1743	993	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7563	1744	993	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7371	1745	994	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5884	1746	994	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6395	1747	994	—	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη μετ' ἀνθεμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5256	1748	994	—	
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6701	1749	994	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6680	1750	994	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12020	1751	995	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7190	1752	995	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9235	1753	995	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9521	1754	995	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1755	995	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6838	1756	996	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7544	1757	996	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9494	1758	996	—	
	Τμῆμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6335	1759	996	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8157	1760	996	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5290	1761 ³⁹	996	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3205	1762 - 1763	997	—	
	Ἐπιτυμβία στήλη μετ' ἀνθεμίου ἐκ Σαλαμῖνος IG II ² 6304	1764	997	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7890	1765	997	—	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος IG II ² 9480	1766	998	—	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 12109	1767	998	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6948	1768	998	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6453	1769	998	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10936	1770	998	—	

39. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν τῷ φυλλαδίῳ 27 τῆς *E.L.*, ὑπ' ἀριθ. λήμματος 917. Ἐπειδὴ, ὡς ἐξηκριβώθη ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ παρόντος Εὐρετηρίου, εἰς ὠρισμένους τόμους τῆς *E.L.*, ἐν τῇ σελίδι 996, καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν λήμματος (1761) δημοσιεύεται ἑτέρα ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς (ἢ IG II² 7103), ἡ ὁποία οὐδαμοῦ ἄλλοῦ συναντᾶται ἐν τῇ *E.L.*, φαίνεται ὅτι ὁ ἐκδότης ἀντιληφθεὶς κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τὸ σφάλμα, ἀφῆρσε ἐκ τῶν μὴ ἀκόμη ἐκτυπωθέντων φυλλαδίων, τὴν δις δημοσιευθεῖσαν ἐπιγραφὴν. θέσας ἀντ' αὐτῆς τὴν ἐπιγραφὴν ἐξ Ἀττικῆς IG II² 7103.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμ. λήμματος	Σελ.	Αριθμ. λειτουργηήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9580a	1771	998	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2975	1772	999	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5310	1773	999	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6064	1774	999	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5910	1775	999	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12588	1776	999	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10156	1777	1000	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10325	1778	1000	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10456	1779	1000	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10585	1780	1000	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6759	1781	1000	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7279	1782	1000	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8235	1783	1001	
	Μαρμαρίνη λουτροφόρος ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10855	1784	1001	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9491	1785	1001	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10535	1786	1001	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 6908	1787	1001	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 11635	1788	1001	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτομβία στήλι Μνησιαστράτης ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 12158	1789	1002	
	Ἐπιτομβία στήλι μετ' ἀνοσμίου ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 5667	1790	1002	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῶνος	1791	1002	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 7161	1792	1002	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῶνος	1793	1002	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 6728	1794	1002	
	Ἐπιτομβίος στήλι μετ' ἀνοσμίου ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 5529/30	1795	1003	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 6526	1796	1003	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11730	1797	1003	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 883	1798	1003	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12541	1799	1003	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτομβίως στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7790	1800	1003	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5394	1801	1004	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6401	1802	1004	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3481	1803	1004	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3174	1804	1004	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1042	1805	1004	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1376	1806	1005	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2325	1807	1005	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4035	1808	1006	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2964	1809	1006	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2325	1810	1006	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος κήρυματος	Ἀριθμὸς κήρυματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4889	1811	1006	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5181	1812	1007	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4692	1813	1007	—
	Ἀνάγλυφος πλάξ ἐξ Ἀθηνῶν P. Ἀ. 1335	1813*	1007	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4738	1814	1008	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4398	1815	1008	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐπιδαύρου IG IV 1252	1816	1008	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4525	1817	1008	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4344	1818	1008	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1155	1819	1008	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4956	1820	1009	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3892	1821	1009	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 956	1822	1009	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4880	1823	1009	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5944	1824	1009	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4850	1825	1009	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4855	1826	1010	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3864	1827	1010	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6531	1828	1010	—
	Ἐπιτυμβία στήλη μετ' ἀνθεμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6661	1829	1010	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5183	1830	1010	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6848	1831	1011	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5318	1832	1011	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4770	1833	1011	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6761	1834	1011	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² Add. 12663a	1835	1012	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6696	1836	1012	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7714	1837	1012	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5843	1838	1012	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2318	1839	1012	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3040	1840	1013	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3037	1841-1842	1013	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3064	1843	1014	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3028	1844	1014	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3085	1845	1014	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3084	1846	1014	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3086/7	1847	1014	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1224	1848	1015	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2411	1849	1016	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος IG II ² 1946	1850	1016	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 119	1851	1017	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 46	1852	1017	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9458	1853	1017	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6477 καὶ 7358	1854	1018	—

Όνομα συγγραφέως,	Τίτλος λήμματος,	Τομή, λήμματο,	Σελ.	Κοθρο- αριθμολογήματα.
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Τμήμα ανάγλυφου επιτύμβιου υαίσκου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7764	1855	1018	
	Ἐπιγραφή ἐξ Αἰγίνης IG IV 132	1856	1018	
	Τμήμα ανάγλυφου ἀετώματος επιτύμβιου στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11289	1857	1018	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10543	1858	1018	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1859	1018	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10632a	1860	1019	
	Τμήμα επιτύμβιου ἀνάγλυφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6255	1861	1019	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1862	1019	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7280	1863	1019	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6900	1864	1019	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 6307	1865	1019	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8908	1866	1019	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8932	1867	1020	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6844	1868	1020	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8480	1869	1020	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9912	1870	1020	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5507	1871	1020	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8768	1872	1020	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10341	1873	1021	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11423	1874	1021	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6850	1875	1021	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Αἰγίνης IG IV 185	1876	1021	
	Ἐπιγραφή ἐξ Αἰγίνης IG IV 158	1877	1021	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6076	1878	1021	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5490	1879	1021	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11084	1880	1022	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5460	1881	1022	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5000	1881*	1022	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5954	1882	1022	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6763	1883	1022	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7332	1884	1022	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9467	1885	1022	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8859	1886	1023	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12952	1887	1023	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6389	1888	1023	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11977	1889	1023	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8990	1890	1023	-
	Ἀνάγλυφος επιτύμβιος στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7183	1891	1023	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11219	1892	1023	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7936	1893	1024	-
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5690	1894	1024	-	

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5942	1895	1024	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6062	1896	1024	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9253	1897	1024	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5941	1898	1024	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11811	1899	1025	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12008	1900	1025	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8840	1901	1025	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6202	1902	1025	—
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11670	1903	1025	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7745	1904	1025	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12831	1905	1025	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1906	1026	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8185	1907	1026	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13069	1908	1026	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1909	1026	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10068	1910	1026	—
	Μαρμαρίνη λουτροφόρος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12526	1911	1026	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6478	1912	1027	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9308	1913	1027	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10988	1914	1027	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1915	1027	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2475	1916	1027	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10228	1917	1028	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3685	1918	1028	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4470	1919	1028	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2591	1920	1028	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9385	1921	1028	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8544	1922	1029	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5534	1923	1029	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11601	1924	1029	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8320	1925	1029	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11196	1926	1029	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7046	1927	1029	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4907	1928	1030	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1929	1030	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5320	1930	1030	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7179	1931	1030	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12484	1932	1030	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	1933	1030	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9281	1934	1031	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13001	1935	1031	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9594	1936	1031	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7909	1937	1031	—

Όνομα αντιστασιακού	Τίτλος λήμματος	Αριθμ. λήμματος	Σελ.	Αριθμ. αντιστασιακού
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3902	1938	1031	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6564	1939	1031	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5988	1940	1032	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1723	1941	1032	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2829	1942	1032	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2393	1943	1032	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 366	1944	1033	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 363, 364	1945	1034	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 75	1946	1035	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 742	1947	1036	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 367	1948	1036	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 363	1949	1037	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1222	1950	1037	
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγνώρου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 96	1951	1038	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1473	1952	1039	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 149	1953	1039	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1468	1954	1040	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 542	1955	1040	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1099	1956	1041	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 52	1957	1042	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2771	1958	1043	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1333	1959	1043	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1561	1960	1044	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 739	1961	1045	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 954	1962	1045	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 346	1963	1046	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 431	1964	1047	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 121	1965	1047	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 745	1966	1047	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 774	1967	1048	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3503	1968	1048	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 2981	1969-1970	1049	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 114	1971	1050	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 14	1972	1050	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1195	1973	1051	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 79	1974	1052	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 59	1975	1052	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1375	1976	1053	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1143	1977	1053	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 175	1978	1053	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 202	1979	1054	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 462	1980	1054	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 466	1981	1054	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1169	1982	1055		

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελίς	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιπτάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 385	1983	1055	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 289	1984	1056	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1144	1985	1056	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 158	1986	1056	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 234	1987	1057	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1484	1988	1057	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 631	1989	1058	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 587	1990	1058	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 143	1991	1058	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 74	1992	1059	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 557	1993	1059	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	1994	1060	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 863	1995	1060	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 381	1996	1061	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 193	1997	1061	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 80	1998	1062	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 208	1999	1062	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 82	2000	1063	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	2001	1063	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 262	2002	1064	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	2003	1064	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 632	2004	1064	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 737	2005	1064	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	2006	1064	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 17	2007	1065	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 633	2008	1065	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 609	2009	1065	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13245	2010	1066	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 221	2111 ⁴⁰	1067	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 216	2012	1068	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 576	2013	1068	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	2014	1069	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1267	2015	1069	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 717	2016	1069	—
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 687	2017	1070	—
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 9 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	—	1071	—
Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 10 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	—	1072	—	
Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 15 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 246 - 247	2018	1073	—	

40. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 2011 ἐξετυπώθη ὡς 2111.

<i>*Όνομα συγγραφέως,</i>	<i>Τίτλος λήμματος,</i>	<i>Αριθμός λήμματος,</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Αριθμός επιτομής λήμματος,</i>
<i>Πιπτάκης, Κ.Σ.</i>	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ὑπ' ἀριθ. 27 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 336	2019	1074	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 29 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 490	2020	1075	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 71	2021	1075	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 232	2022	1076	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 259	2023	1076	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 234	2024	1076	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	2025-2026	1077	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 14 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 239	2027	1077	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 365	2028	1078	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 302	2029	1079	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 352	2030	1080	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2998	2031-2032	1081	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τοῦ ἀνάθηματικοῦ ἀναγλύφου ὑπ' ἀριθ. 570 ἐξ Ἀττικῆς (:) IG II ² 4553	2031-2032*	1081	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τοῦ ἀνάθηματικοῦ ἀναγλύφου ὑπ' ἀριθ. 1101 ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 4646		1082	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1123 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 772	-	1082	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1109 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 1005	-	1082	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 60 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 547		1083	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1612 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1445	-	1083	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	2033	1084	

1854

Φυλλάδιον 37, Ἰανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος, Ἀπρίλιος καὶ Μάιος

<i>Πιπτάκης, Κ.Σ.</i>	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 236 - 239	2034	1085	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 16 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 252 - 253	2035	1086	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	2036	1087	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 4 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 255	2037	1088	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀχαΐας	2038	1089	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 491	2039	1089	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 940 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 76	2040	1090	-
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 941 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 353	2041	1090	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2042	1090	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1699	2043	1091	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 748	2044	1091	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 175	2045	1091	-
	Ἐπιγραφαι ἐξ Ἀθηνῶν	2046-2049	1092	---
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3882	2050	1092	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11608	2051	1093	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11042	2052	1093	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12730	2053	1093	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9590	2054	1093	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10808	2055	1093	-
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 6449	2056	1093	-
	Τμήμα ἀναγλύφου ἀετώματος ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5881	2057	1093	-
	Ἐπιγραφή ἐκ Τροιζήνος IG IV 810	2058	1094	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9711	2059	1094	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7533	2060	1094	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6634	2061	1094	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7757	2062	1094	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11829	2063	1095	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7911	2064	1095	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8441	2065	1095	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7159	2066	1095	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10196	2067	1095	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6638	2068	1096	-
	Ἐπιγραφαι ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 277 - 278	2069	1096	-
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 499 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 282 - 283	2070	1097	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 66	2071	1099	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 75	2072	1100	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10464	2073	1100	-
	Ἐπιγραφαι ἐξ Ἀθηνῶν	2074-2075	1100	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 629	2076	1101	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 636	2077	1101	-
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6614	2078	1101	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3019	2079	1101	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12670	2080	1102	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8546	2081	1102	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7760	2082	1102	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4169	2083	1102	-

<i>*Όνομα συγγραφέως</i>	<i>Τίτλος λήμματος</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Αριθμός λαθολογίου λήμματος</i>
<i>Ηατάκης, Κ.Σ.</i>	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 3280</i>	2084	1103	
	<i>'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2085-2086	1103	
	<i>Τμήμα ἀναγλύφου ἀετώματος ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 5909</i>	2087	1103	
	<i>'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2088-2089	1103	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 9162</i>	2090	1104	
	<i>'Επιτύμβιος κινίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 8080</i>	2091	1104	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 6769</i>	2092	1104	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 232</i>	2093	1104	
	<i>'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 257 - 258</i>	2094	1105	
	<i>'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 272 - 273</i>	2095	1106	
	<i>Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 258 ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 287 - 288</i>	2096	1106	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 69</i>	2097	1107	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 368</i>	2098	1108	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 385</i>	2099	1108	
	<i>Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 18 ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 286 - 287</i>	2100	1109	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 113</i>	2101	1110	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 99</i>	2102	1110	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 7301</i>	2103	1111	
	<i>'Αναγλύφος ἐπιτυμβία στήλης ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 12358</i>	2104	1111	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 10919</i>	2105	1111	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 12619</i>	2106	1111	
	<i>Μαρμαρίνη λήκυθος ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 10112</i>	2107	1111	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 9873</i>	2108	1112	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 11591</i>	2109	1112	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 6696</i>	2110	1112	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 1699</i>	2111	1112	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 4177</i>	2112	1113	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 1952</i>	2113	1113	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 2338</i>	2114	1113	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 3870</i>	2115	1114	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 6486</i>	2116	1114	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2117	1114	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 4176</i>	2118	1114	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 3461</i>	2119	1115	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 2955</i>	2120	1115	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 4295</i>	2121	1115	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG III 3974</i>	2122	1116	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 2848</i>	2123	1116	
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 717</i>	2124	1116	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμὸς λήμματος	Σελίς	Αριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 972	2125	1116	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2309	2126	1116	—
	Τμήμα ἀναγλύφου ἀετώματος ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν	2127	1116	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 857	2128	1117	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3862	2129	1117	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2955	2130	1117	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1088	2131	1117	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 362	2132	1118	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6820	2133	1118	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2134	1118	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13036	2135	1118	—
	Τμήμα ἀναθηματικῶν ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4611	2136	1118	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3973	2137	1119	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 578	2138	1119	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 720	2139	1119	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2140	1119	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1698	2141	1120	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1962	2142	1120	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1735	2143	1120	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2824	2144	1121	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8389	2145	1121	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 11305	2146	1121	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3915	2147	1121	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9809	2148	1122	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12154	2149	1122	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8077	2150	1122	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11524	2151	1122	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9733	2152	1122	—
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11768	2153	1122	—
	Ἐνεπίγραφος βωμὸς μετ' ἀναγλύφου διακοσμήσεως ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2865	2154	1122	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3458	2155	1123	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3208	2156	1123	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (;) IG II ² 9096	2157	1123	—
Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1948 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 367	2158	1123	—	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 363	2159	1124	—	
Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 96	2160	1124	—	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 673	2161	1125	—	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελίς	Αριθμός ληθογραφημένου
Πιττάκης, Κ.Σ.	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 112 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 260 - 262	2162	1125	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 23 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 302	2163	1126	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 48 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 279	2164	1128	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 346	2165	1128	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβια στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11862	2166	1129	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβια στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10983	2167	1129	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12136/7	2168	1129	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11695	2169	1129	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8364	2170	1130	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5446	2171	1130	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5659	2172	1130	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11711	2173	1130	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12457	2174	1130	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12788	2175	1130	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 766	2176	1130	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9694	2177	1131	
	Ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα ἐκ Σάμου	2178-2179	1131	
	Ἐπιγραφή ἐκ Νύσσης	2180-2182	1131	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8702	2183	1132	
	Ἐπιγραφή ἐξ Εὐβοίας IG XII 9 1092 καὶ IG II ² 12652	2184	1132	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11153	2185	1132	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 1386	2186	1132	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2187	1133	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6073/4	2188	1133	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 324	2189	1133	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1556	2190 2191	1134	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1412	2192	1136	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐρέσου	2193	1137	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2194	1137	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 381	2195	1137	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 139	2196	1137	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2384	2197	1138	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1936	2198	1138	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6455	2199	1138	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4238	2200	1139	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6882	2201	1139	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2310*	2202	1139	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2203	1139	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 305	2204	1139	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 372	2205	1140	-
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 262 - 263	2206	1140	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 302	2207	1141	-
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 59	2208	1141	-
»	Ἐπόμνημα περὶ Λυκείου, συγγραφέν καὶ ἐκφωνηθὲν παρὰ τοῦ Κ. Πιττάκη ἐν Ἀ- κροπόλει κατὰ τὴν ἐν Παρθενῶνι συν- εδρίασιν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	-	1141	-
Λιάδεργιο, Ξ.	Περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εὑρισκομένων μεταλλείων	-	1144	-
»	Περὶ τοῦ χαλκοῦ τῆς Κορίνθου	-	1144	-
»	Περὶ τῶν μεταλλείων τῆς Χαλκίδος	-	1145	-
»	Θερμιά ἢ Κύθνος	-	1145	-
»	Περὶ Καρύστου	-	1145	-
»	Περὶ τῆς νήσου Σίφνου	-	1146	-
»	Κίμωλος	-	1147	-
»	Σέριφος	-	1147	-
»	Περὶ τῶν τῆς Κύπρου μεταλλείων κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐλληνικοὺς χρόνους	-	-	-
	Κύπρος	-	1147	-
»	Θάσσος (Τάσσος)	-	1148	-
»	Πολύχνη (Scaptlesia)	-	1148	-

Φυλλάδιον 38, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὔγουστος καὶ Σεπτέμβριος

Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8860	2209	1149	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10074	2210	1149	-
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5815	2211	1149	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8330	2212	1149	-
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12305	2213	1149	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 63	2214	1150	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1736	2215	1150	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1663	2216	1150	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1460	2217	1151	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 960	2218	1151	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 940	2219	1152	-

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελίς	Αριθμός λήμματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 962	2220	1152	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 940	2221	1153	
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2222-2223	1153	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11248	2224	1154	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10146	2225	1154	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10130	2226	1154	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10396	2227	1154	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9919	2228	1155	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9594	2229	1155	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2836	2230	1155	
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7717	2231	1156	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7221	2232	1157	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10440	2233	1157	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στῆλι ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11958	2234	1157	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2055	2235	1158	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4303	2236	1159	
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 233 - 235	2237	1160	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 274	2238	1162	
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 278 - 279	2239	1163	
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 287 - 288	2240	1163	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν (:) IG II ² 9976	2241	1164	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν (:) IG II ² 12253	2242	1164	
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6921	2243	1165	
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6507	2244	1165	
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12867	2245	1165	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 8160	2246	1165	
	Ἀνάγλυφος πλάξ ἐξ Ἀθηνῶν	2247	1165	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 444	2248	1166	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10926	2249	1166	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4234	2250	1166	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6224	2251	1166	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 10037	2252	1167	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4145	2253-2254	1167	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4158	2255	1167	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3692	2256	1168	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3818	2257	1168	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3701	2258	1168	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 372	2259	1169	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 374	2260	1169	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 302	2261	1170	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 90	2262	1171	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 129	2263	1171	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 958	2264	1172		

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Ηιττάκης, Κ.Σ.	Τμῆμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν			
	IG I ² 144	2265	1172	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 324	2266-2267	1173	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7808	2268	1176	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5874	2269	1176	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11892	2270	1176	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Καρύστου			
	IG XII 9 37	2271	1176	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9522	2272	1177	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7822	2273	1177	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6426	2274	1177	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7121	2275	1177	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10532	2276	1177	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς			
	IG II ² 7441	2277	1178	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5851	2278	1178	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀττικῆς			
	IG II ² 12685	2279	1178	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2802	2280	1178	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3125	2281	1179	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2834	2282	1179	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6415	2283	1180	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5864	2284	1180	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12213	2285	1180	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν			
	IG II ² 10265a	2286	1180	—
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν	2286*	1180	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5671	2287	1180	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6180	2288	1181	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Θήρας IG XII 3 834			
	καὶ IG II 3315	2289	1181	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1952	2290	1181	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10219	2291	1181	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2467	2292	1182	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1790	2293	1184	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3912	2294	1185	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3903	2295	1185	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3034	2296	1185	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1475	2297-2298	1186	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6262	2299	1187	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6576	2300	1187	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11507	2301	1188	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12901	2302	1188	—
	Τμῆμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης			
	ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10583	2303	1188	—

<i>*Όνομα συγγραφέως</i>	<i>Τίτλος λήμματος</i>	<i>Τόμος, λήμματος</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Αριθμ. ληθογραφήματος</i>	
<i>Πιπτάκης, Κ.Σ.</i>	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 9509	2304	1188	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 4180	2305	1188	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG III 3847	2306	1189	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 1094	2307	1189	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 479	2308	1190	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 4321	2309	1191	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>		2310	1192	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 7255/6	2311	1192	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 7325	2312	1192	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 7871	2313	1192	
	<i>'Αναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν</i>				
		IG II ² 2842	2314	1193	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 430	2315	1193	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>		2316	1193	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 11243	2317	1193	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 11477	2318	1193	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 3667	2319	1194	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 2821	2320	1194	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 1803	2321	1195	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 2482	2322	1195	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 3649	2323	1196	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 1789	2324	1197	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	IG II ² 1769	2325	1197	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>		2326	1197	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Χερωνείας</i>	IG VII 3415	2327	1197	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3108	2328	1198	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3153	2329	1198	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3095	2330	1198	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3160	2331	1198	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3098	2332	1198	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3104	2333	1198	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3150	2334-2342	1199	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀλιάρτου</i>	IG VII 2855	2343	1199	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀλιάρτου</i>	IG VII 2857	2344	1199	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3129	2345	1200	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3127	2346	1200	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3109	2347	1200	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3119	2348	1200	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3122	2349	1200	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3124	2350	1200	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3125	2351	1200	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Κορωνείας</i>	IG VII 2981	2352	1200	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Κορωνείας</i>	IG VII 2901	2353	1200	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3072	2354	1201	
	<i>'Επιγραφή ἐκ Λεβιδείας</i>	IG VII 3106	2355	1201	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λειτουργήματος	
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2879	2356	1201	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2880	2357	1201	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3043	2358	1201	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3023	2359	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3050	2360	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2914	2361	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2904	2362	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2996	2363	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2907	2364	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3008	2365	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2956	2366	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3007	2367	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2968	2368	1202	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3028	2369	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3021	2370	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2909	2371	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3047	2372	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2898	2373	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2971	2374	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2982	2375	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2936	2376	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2935	2377	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2950	2378	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2889	2379	1203	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2944	2380	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2929	2381	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2963	2382	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2892	2383	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2951	2384	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2918	2385	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3034	2386	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2926	2387	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3019	2388	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2998	2389	1204	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2882	2390	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2947	2391	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2894	2392	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2961	2393	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2930	2394	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2984	2395	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2928	2396	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2974	2397	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2920	2398	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2940	2399	1205	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3024	2400	1205	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Τόμος λήμματος	Σελ.	Αριθμός ληθογραφήματος	
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2894	2401	1205	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3053	2402	1205	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2987	2403	1205	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2874	2404	1206	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2872	2405	1206	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 3051	2406	1207	
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαριωνείας	IG VII 3458	2407	1207	
	Ἐπιγραφή ἐκ Λεβαθείας	IG VII 3077	2408	1207	
	Ἐπιγραφή ἐκ Λεβαθείας	IG VII 3086	2409	1208	
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαριωνείας	IG VII 3434	2410	1209	
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαριωνείας	IG VII 3420	2411	1209	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κορωνείας	IG VII 2881	2412	1209	
	Ἐπιγραφή ἐκ Λεβαθείας	IG VII 3071	2413	1209	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ	IG VII 3275	2414	1210	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ	IG VII 3243	2415	1210	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ	IG VII 3269	2416	1210	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ	IG VII 3240	2417	1210	
	Ἐπιγραφή ἐκ Λεβαθείας	IG VII 3159	2418	1210	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρεῶν	IG XII 9 1214	2419	1210	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρεῶν	IG XII 9 1224	2420	1210	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρεῶν	IG XII 9 1210	2421	1211	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρεῶν	IG XII 9 1220	2422	1211	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ	IG VII 3253	2423	1211	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ	IG VII 3219	2424	1211	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀρχομενοῦ	IG VII 3248	2425	1211	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πλαταιῶν	IG VII 1680	2426	1211	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πλαταιῶν	IG VII 1713	2427	1211	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πλαταιῶν	IG VII 1690	2428	1212	
	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 1935	2429	1212	
	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 1954	2430	1212	
	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 1810	2431	1212	
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς				
		ὑπ' ἀριθ. 2062 ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7757	2432	1212
		Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν	IG VII 2591	2433	1212
		Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν	IG VII 2596	2434	1212
		Ἐπιγραφή ἐκ Λεβαθείας	IG VII 3119	2435	1213
		Ἐπιγραφή ἐκ Δαυλίδος	IG IX 1 73	2436	1213
		Ἐπιγραφή ἐκ Δαυλίδος	IG IX 1 67	2437	1213
		Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 1866	2438	1213
		Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 1864	2439	1213
		Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 2189	2440	1213
		Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 1984	2441	1214
		Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 1963	2442	1214
		Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 2218	2443	1214
		Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν	IG VII 2107	2444	1214

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2220	2445	1214	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2221	2446	1214	—
»	Ἔλη ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν Ἕλληγες εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήγων		1214	
	Χριστιανικὰ χαράγματα ἐκκλησίας Ἁγίων Θεοδώρων Ἀθηνῶν	2447-2448	1214	♦
	Χριστιανικὸν χάραγμα Ἱφαιστείου	2449	1214	♦
	Χριστιανικὰ χαράγματα Ἱφαιστείου	2450-2451	1215	—
	Χριστιανικὰ χαράγματα Ἱφαιστείου	2452-2454	1215	♦
	Σιγίλλιον Κυρίλλου, ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου	—	1216	
	Σιγίλλιον Πολυεύκτου, ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου	—	1216	
	Σιγίλλιον Γαβριήλ, ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου	—	1217	
	Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀθηνῶν Γρηγορίου	—	1219	
	Ἀθανάτου μνήμης ἔνεκα — Ἐπιγραφή περὶ οἰκοδομήσεως Σχολῆς Ἰωάννου Ντέκα ἐν Ἀθήναις	—	1221	—
	Περὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐλευσινίου	—	1221	—
Λιάδου, Ξ.	Περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησι χρησίμων ὑλῶν πρὸς κατασκευὴν διαφόρων ἀντικειμένων	—	1224	—
»	Περὶ τοῦ περιβλήματος τῶν ἀρχαίων νομισμάτων	—	1227	—

Φυλλάδιον 39, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος

Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 917	2455	1229	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 665	2456	1230	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 787	2457	1231	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1236	2458	1232	—

<i>*Όνομα συγγραφέα,</i>	<i>Τίτλος, λήμματο,</i>	<i>Τοιθμὸς λήμματος,</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Τοιθμὸς λειτουργοῦ λήμματος,</i>
<i>Πιττάκις, Κ.Σ.</i>	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I² 854</i>	2458*	1233	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 690</i>	2459	1233	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 920</i>	2460	1234	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν</i>	2461	1235	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 681</i>	2462-2463	1235	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 665</i>	2464	1236	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 766</i>	2465-2466	1237	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 665</i>	2467-2468	1237	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 766</i>	2469	1239	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 681</i>	2470	1239	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 766</i>	2471	1240	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 681</i>	2472	1240	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 787</i>	2473	1241	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 766</i>	2474	1241	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν</i>	2475	1241	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 4290</i>	2476	1242	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 2452</i>	2476*	1242	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 690</i>	2477	1242	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν</i>	2478-2479	1243	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 990</i>	2480	1243	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 787</i>	2481-2483	1243	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 2336</i>	2484	1244	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 665</i>	2485	1245	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς IG II² 4337</i>	2485*	1246	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν</i>	2486	1246	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 665</i>	2487	1247	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 2336</i>	2488-2489	1247	
	<i>Ἐνεπιγραφὸς βωμὸς μετ' ἀναγλύφου διακοσμῆσεως ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 12268</i>	2490	1248	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν</i>	2491	1248	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 995</i>	2492	1248	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν</i>	2493	1249	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I² 254 - 255</i>	2494	1249	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν</i>	2495-2498	1250	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 962</i>	2499	1251	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 4196</i>	2500	1251	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 3918</i>	2501	1251	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 4105</i>	2502	1251	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 979</i>	2503	1251	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 4022</i>	2504	1252	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν</i>	2505	1252	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 955</i>	2506	1252	
	<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 3884</i>	2507	1252	
<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν</i>	2508	1252		
<i>Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II² 3929</i>	2509	1252		

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2510	1253	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (;)	2511	1253	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 10442	2512	1253	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 12064	2513	1253	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 9769	2514	1253	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 6233	2515	1253	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 980	2516	1253	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2517	1254	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 1001	2518	1254	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 975	2519	1254	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 4254	2520	1254	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 1002	2521	1254	--
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2522-2523	1254	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 986	2524	1254	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 665	2525	1255	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 3942	2526	1255	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 4105	2527	1255	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 976	2528	1255	--
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2529-2531	1255	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 11173	2532	1255	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 3910	2533	1256	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 3359	2534	1256	--
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2535-2536	1256	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 971	2537	1256	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 1004	2538	1256	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 1003	2539	1256	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2540	1257	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3959	2541	1257	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3960	2542	1257	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2543	1257	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 121	2544	1257	--
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2545-2546	1257	--

1855

Φυλλάδιον 40

Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 5911	2547	1259	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 7127	2548	1259	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 7130	2549	1259	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 7715	2550	1260	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 8632	2551	1260	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 7505	2552	1260	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελ.	Αριθμός αθροισμ. λήμματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9553	2553	1260
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτύμβιας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5891	2554	1260
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7847	2555	1261
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 13038	2556	1261
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11030	2557	1261
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων	IG VII 48	2558	1261
	Ἐπιγραφὰ ἐκ Μεγάρων	IG VII 154 καὶ 182	2559	1263
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων	IG VII 125	2560	1263
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων	IG VII 127	2561	1263
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων	IG VII 101	2562	1264
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων	IG VII 47	2563	1264
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβιος ναῖσκος ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ² 10181	2564	1264
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῖνος	IG II ² 11960	2565	1265
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος	IG II ² 5324	2566	1265
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος	IG II ² 2971	2567	1266
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος	IG II ² 4306	2568	1267
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος	IG II ² 3530	2569	1268
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος	IG II ² 3878	2570	1268
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος		2571	1268
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος	IG II ² 4720	2572	1268
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν	IG VII 2479	2573	1269
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν	IG VII 2644	2574-2575	1269
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν	IG VII 2634	2576	1269
	Ἐπιγραφὰ ἐκ Πατρῶν		2577-2578	1270
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεσσήνης	IG V 1 1435	2579	1270
	Ἐπιγραφή ἐκ Πατρῶν		2580	1270
	Ἐπιγραφή ἐκ Τροιζήνος	IG IV 823	2581	1271
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 665	2582	1279
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1273	2583	1281
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 207	2583*	1283 σελ. 1
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1327	2584	1284
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 4636	2585	1286
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 4814	2586	1287
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 2950/1	2587	1287	
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 4759	2588	1287	
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 4760	2589	1288	
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 4703	2590	1288	
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 4637	2591	1289	
Πήλινος ἐνεπίγραφος λύχνος ἐκ Πειραιῶς		2592	1289	
Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1103 ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ² 45		1289	
Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1630 ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 123		1290	

Φυλλάδιον 41

*Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λίμματος	Ἀριθμὸς λίμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1485	2593-2594	1291	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3762	2595	1293	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2079	2596	1293	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2308	2597	1293	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8822	2598	1294	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2123	2599	1294	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2116	2600	1295	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2119	2601	1296	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2225	2602	1296	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1994	2603	1297	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2275	2604	1297	—
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8124	2605	1298	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2606	1298	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG III 3885	2607	1298	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2608	1299	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11588	2609	1299	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2610	1299	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη Ἀριστόλλης ἐκ Πειραιῶς IG I ² 1058	2611	1299	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3430	2612	1299	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 2351	2613	1300	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11466	2614	1300	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11700	2615	1300	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10677	2616	1300	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12097	2617	1301	—
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9600	2618	1301	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 5227	2619	1301	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη Πλαγγόνος Τολμίδου ἐξ Ὀρωποῦ IG VII 481 καὶ IG II ² 10096	2620	1302	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2621	1302	—
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2196 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 139	2622	1303	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 587	2623	1303	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1382	2624	1304	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 689	2625	1305	—
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1375 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 30	2626	1306	—
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2583* ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 207	—	1308	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σύλις	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἀλληλογραφία Ὑπουργείου Ἐκπαιδεύσεως, Ἐπάρχου Ὑδρας καὶ Νομάρχου Ἀργολίδος, περὶ τοῦ τύπου εὐρέσεως τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2581 IG IV 823		1310	—
	Περὶ δαπανῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς δι' ἀνασκαφῆν Ἐρεσθίδου		1310	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2582 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 665	2627-2628	1311	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 606	2629	1314	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Λεβαδείας IG VII 3087	2630	1314	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαιρωνείας IG VII 3462	2631	1315	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαιρωνείας IG VII 3463	2632	1315	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Τεγέας IG V 2 259	2633	1315	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Τεγέας IG V 2 258	2634	1315	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Τεγέας IG V 2 257	2635	1315	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Τεγέας IG V 2 255	2636	1315	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Τεγέας IG V 2 256	2637	1315	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Τήνου IG XII 5 898	2638-2644	1315	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Τήνου IG XII 5 801	2642	1316	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Δήλου	2643	1317	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀκροκορίνθου IG IV 375	2644	1317	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀκροκορίνθου IG IV 376	2645	1317	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀκροκορίνθου IG IV 377	2646	1317	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀκροκορίνθου IG II ² 3502	2647	1317	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Σικυῶνος IG IV 435	2648	1318	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Αἰγίνης IG IV 49	2649	1318	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Σικίνου IG XII 5 26	2650	1318	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Τροιζήνος	2651	1319	—
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 65	2652	1319	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2653-2654	1319	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4179	2655	1320	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2656	1320	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3683	2657	1320	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12444	2658	1320	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2659-2660	1320	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1301	2661	1321	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1010	2662	1322	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10930	2663	1324	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 978	2664	1324	—	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 634	2665	1324	—	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3465	2666	1324	—	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 1356	2667	1325	—	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7409	2668	1325	—	
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2669-2670	1325	—	

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 11159	2671	1325	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10964	2672	1326	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὕπ' ἀριθ. 1312 ἐξ Ὠρωποῦ IG VII 262	2673	1326	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὕπ' ἀριθ. 289 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 333	2674	1327	
Αἰάνθεορ, Ξ.	Περὶ τῆς διὰ κωνείου δηλητηριάσεως παρὰ τοῖς ἀρχαίοις	—	1328	—
”	Ἀνάλυσις τοῦ ὕδατος τῆς ἐπὶ τῆς Δήλου ιεραῆς λίμνης	—	1329	
”	Περὶ τῆς Κασταλίας κρήνης	—	1329	
”	Περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς νήσου Κέας	—	1330	

1856

Φυλλάδιον 42

Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1107	2675	1331	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1088	2676	1331	
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 165	2677	1332	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 97	2678	1332	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3883	2679	1332	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II 99	2680	1332	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὕπ' ἀριθ. 419 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 368	2681	1333	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὕπ' ἀριθ. 1963 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 346	2682	1333	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὕπ' ἀριθ. 1384 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5081	2683	1334	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2684	1334	
	Ἐνεπίγραφος βωμὸς μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4995	2685	1335	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4874	2686	1336	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2687	1337	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10020	2688	1338	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6279	2689	1338	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11510	2690	1338	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμὸς λήμματος	Σελ.	Αριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἀναγλύφου ἐπιτυμβία στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 13061	2691	1338	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12242	2692	1338	
Παλασιώτης, Γ.Ο	μῦθος τοῦ Τριπτολέμου		1339	Παρέθετον αὐτοῦ
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 4951	2693	1354	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5832	2694	1354	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3959	2695	1354	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4726	2696	1355	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2231 ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7717	2697	1355	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν ὑπ' ἀριθ. 133, 138, 148 καὶ 150 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3829, 3284, 3255, 3253, 3254 καὶ 3256	2698	1356	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1407 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 352	2699	1357	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1289 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 884	2700	1357	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1394 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 61	2701	1358	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1026 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 371	2702	1358	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 384 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3876	2703	1358	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3774	2704	1358	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ὑπ' ἀριθ. 1291 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 1063	2705	1359	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6125	2706	1359	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6247	2707	1359	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6768	2708	1360	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6599	2709	1360	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8729	2710	1360	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7928	2711	1360	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12464	2712	1360	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9350	2713	1361	
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6153	2714	1361	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν ὑπ' ἀριθ. 1762-1763 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3205	2715-2716	1361	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7701	2717	1361	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 854 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10838	2718	1362	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίου ναύσκου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12637	2719	1362	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1979	2720	1362	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν(;))	2721	1363	—
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10411	2722	1363	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7435	2723	1363	—
	Ἐπιγραφαι ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12276 καὶ 5511	2724	1363	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12282	2725	1364	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5428	2726	1364	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 827	2727	1364	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3909	2728	1365	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3786	2729	1365	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12718	2730	1365	—
	Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν IG III 1515	2731	1366	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1770	2732	1366	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1128	2733	1367	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης Ἐρῆνης Βυζαντίας ὑπ' ἀριθ. 308 ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8440	2734	1368	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2196 καὶ 2622 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 139	2735	1368	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1643 ἐκ Σαλαμῖνος IG II ² 7107	2736	1369	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ὑπ' ἀριθ. 1646 ἐκ Σαλαμῖνος IG II ² 6480	2736*	1369	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1642 ἐκ Σαλαμῖνος IG II ² 6475	2737	1370	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1426 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 119	2738	1370	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν ὑπ' ἀριθ. 1134-1135 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 863	2739	1370	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 854	2739*	1371	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10614	2740	1371	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9018	2741	1371	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2742	1372	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 734	2743	1372	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 250	2744	1373	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6577	2745	1373	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10034	2746	1373	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2747	1374	—

<i>*Όνομα συγγραφέως</i>	<i>Τίτλος λήμματος</i>	<i>*Αριθμός λήμματος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>*Αριθμός λειτουργημάτων</i>
<i>Πιττάκης, Κ.Σ.</i>	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 2425</i>	2748	1374	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 4743</i>	2749	1374	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 862</i>	2750	1374	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αττικῆς IG II² 2657</i>	2751	1375	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αττικῆς IG II² 5817</i>	2752	1376	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αττικῆς IG II² 5842</i>	2753	1376	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αττικῆς IG II² 5797</i>	2754	1377	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αττικῆς IG II² 12643</i>	2755	1377	—
	<i>Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτομβίας στήλης ἐξ 'Αττικῆς IG II² 11604</i>	2756	1377	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αττικῆς IG I² 777</i>	2757	1377	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2758	1377	—
	<i>Περὶ τῆς χαλκῆς βάσεως τοῦ τρίποδος τῶν Πλαταιῶν</i>	2759	1378	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 9747</i>	2760	1382	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2761	1382	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 4164</i>	2762	1382	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 4111</i>	2763	1382	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 4163</i>	2764-2765	1383	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 6221</i>	2766	1383	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG III 985</i>	2767	1384	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2768	1384	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 4098</i>	2769	1384	—
	<i>'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2770-2771	1384	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 3207</i>	2772	1385	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 13009a</i>	2773	1386	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 7387</i>	2774	1386	—
	<i>'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2775-2777	1387	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG I² 516</i>	2778	1387	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2779	1388	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 4819</i>	2780	1388	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² Add. 13177c</i>	2781	1388	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 881</i>	2782	1388	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2783	1389	—
	<i>'Επιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II² 4970</i>	2784	1389	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 1521</i>	2785-2786	1390	—
	<i>Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' ἀναγλύφου ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 11694</i>	2787	1392	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 11415</i>	2788	1392	—
<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 9551</i>	2789	1392	—	
<i>'Επιγραφαὶ ἐξ 'Αθηνῶν</i>	2790-2791	1392	—	
<i>Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1843 ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 3064</i>	2792	1393	—	
<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 8029</i>	2793	1393	—	
<i>'Επιγραφή ἐξ 'Αθηνῶν IG II² 2308</i>	2794	1394	—	

<i>*Όνομα συγγραφέως</i>	<i>Τίτλος λήμματος</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λιθογραφήματος</i>
<i>Πιττάκης, Κ.Σ.</i>	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ὑπ' ἀριθ. 1748 ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5256	2795	1394	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2586	2796	1394	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2490	2797	1395	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2495	2798	1395	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Σπάρτης IG V 1 754	2799	1395	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Σπάρτης IG V 1 135	2800	1395	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2801-2802	1396	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12187	2803	1396	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12454	2804	1396	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7303	2805	1396	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2806	1396	—
	Τμῆμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13093	2807	1397	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	2808-2809	1397	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3449	2810	1397	—
	Τμῆμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν (;) IG II ² 13047	2811	1397	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6385	2812	1398	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3021	2813	1398	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3844	2814	1398	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11233	2815	1398	—
	Τμῆμα ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀνθεμίου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6524	2816	1399	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3247	2817	1399	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 120	2818	1399	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 871	2819	1400	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5015	2820	1401	—
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1109 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 1005	2820*	1401	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11314	2821	1401	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12454	2822	1401	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8299	2823	1401	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5546	2824	1402	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7036	2825	1402	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3748	2826	1402	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10396	2827	1402	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4700	2828	1403	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2346	2829	1403	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 80	2830	1404	—
	Ἐγγράφον ἀπὸ 22.4.1856 τοῦ Δημάρχου Κυμαίων Γεωργίου Χαππᾶ Νικολάου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐκπαιδεύσεως, περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2695 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3959		1405	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελ.	Αριθμός εθνογραφ. ήμνου
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 2197	2831	1406	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG ΠΙ 3934	2832	1407	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 4241	2833	1407	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 4246	2834	1408	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν(;) IG Π 2347	2835	1408	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG ΠΙ 3923	2836	1408	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 8999	2837	1408	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG ΠΙ 2967	2838	1409	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 966	2839	1409	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 1530	2840	1409	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 3897	2841	1409	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 158	2842	1410	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2843	1410	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 378	2844	1410	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 153	2845	1410	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 7450	2846	1410	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 936	2847	1411	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG ΠΙ 960	2848	1411	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 10662	2849	1411	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Ι ² 715	2850	1411	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG Π ² 13188	2851	1412	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2852	1413	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 2377	2853-2854	1414	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2855	1415	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σχαινοῦντος Κορινθίας Μαριμαρίνη λήκυθος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν(;) IG Π ² 11802	2856	1415	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG ΠΙ 3756	2857	1415	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 1805	2858	1415	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 12847	2859	1416	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 42847	2860	1417	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2861	1417	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 6676	2862	1417	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	2863	1418	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π 2700	2864	1418		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π ² 9949	2865	1418		
Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG.XII 5 564	2866	1418		

Φυλλάδιον 43

Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐνεπίγραφος μολυβδίνη φρέτρα ἐκ Λαμψάκου	2867	1419	—
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐξ Ἥλιδος	2868	1419	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἥλιδος	2869	1420	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελίς	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιπτιάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1819	2870	1420	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πλαταιῶν IG VII 1679	2871	1421	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πλαταιῶν IG VII 1684	2872	1421	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 12/13	2873	1421	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 2852	2874	1422	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1834	2875	1422	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1155	2876	1422	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1169	2877	1422	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3194	2878	1423	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4015	2879	1424	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Θηβῶν IG VII 2606	2880	1424	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς IG III 3527	2881	1424	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 5943	2882	1424	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Μεγάρων IG VII 50	2883	1424	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	2884	1425	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1127	2885	1425	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2312	2886	1425	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG III 1397	2887	1426	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10486	2888	1426	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8076	2889	1426	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8029	2890	1426	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8011	2891	1426	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11554	2892	1426	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 998	2893	1427	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5425	2894	1427	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6546	2895	1427	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1116	2896	1427	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11589	2897	1428	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5561	2898	1428	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9923	2899	1428	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3635	2900	1428	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10941	2901	1428	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 69	2902	1429	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 282	2903	1429	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1118	2904	1429	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 33	2905	1430	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6319	2906	1430	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3890 καὶ 3868	2907-2908	1431	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13003	2909	1432	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 110	2910	1432	—
	Ἐπιγραφὴ μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 65	2911	1432	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 77	2912	1433	—
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 74	2913	1434	—	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Τόμος λήμματος	Σελ.	Τόμος ληθροσγήματα
Πατάκης, Κ.Σ.	Συνέχεια τῆς ὕλης, ἵνα χρῆσιμεύσῃ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν Ἕλληνες εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων		1435	
	Χριστιανικὰ χράγματα Παρθενῶνος	2914-2968	1435	2914-2968
	Χριστιανικὸν χράγμα Παρθενῶνος	2969	1439	2968
	Χριστιανικὰ χράγματα Παρθενῶνος	2970-2992	1439	2970-2992
	Χριστιανικὸν χράγμα Παρθενῶνος	2993	1441	
	Λατινικὰ χράγματα Παρθενῶνος		1441	2994 δις 2995 δις 2996
Ἀντωνῖος, Ἀρχιμανδρίτης	Ἐπόμημα περὶ ἀνασκαφῶν, γενομένων ἐν διαστήματι ἐτῶν 1852 - 1856 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Νικोधίμου εἰς Ἀθήνας		1449	♦
Μάνδρου, Ξ.	Περὶ τῆς μελέτης τῶν ἀρχαίων		1456	
»	Περὶ τῆς ὀπλικῆς τῶν ἀρχαίων		1457	

Φυλλάδιον 44

Πατάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 626	2994	1459
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 628	2995	1459
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 615	2996	1459
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 623	2997	1459
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 624	2998	1460
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 576	2999	1460
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 575	3000	1460
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 596	3001	1460
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 564	3002	1461
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 606	3003	1461
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 602	3004	1461
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 603	3005	1462
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 569	3006	1462
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 539	3007	1463
	Ἀνάγλυρον ἐκ Κέας IG XII 5 580	3008	1463
	Ἀνάγλυρος ἐπιτομβία στήλι ἐκ Κέας IG XII 5 634	3009	1463
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 610	3010	1464
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 571	3011	1465
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 557	3012	1465
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας IG XII 5 556	3013	1465

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Κέας IG XII 5 590	3014	1466	--
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Κέας IG XII 5 637	3015	1466	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 607	3016	1466	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 581	3017	1467	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 650	3018	1467	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 614	3019	1467	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 584	3020	1467	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 643	3021	1467	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 552	3022	1467	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 551	3023	1467	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 561	3024	1468	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 555	3025	1468	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 589	3026	1468	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 586	3027	1468	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 546	3028	1468	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 612	3029	1468	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 558	3030	1468	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας	3031	1469	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 591	3032	1469	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 567	3033	1469	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 635	3034	1469	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3731	3035	1469	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13056	3036	1470	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3033	3037	1470	--
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1883	3038	1470	--
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1879	3039	1470	--
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10140	3040	1470	--
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11805	3041	1471	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3042	1471	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2677	3043	1471	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9205	3044	1471	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7594	3045	1472	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3160	3046	1472	
	Ἐπιγραφή ἐκ Δομβραίνης IG VII 2354	3047	1472	
	Ἐπιγραφή ἐκ Δομβραίνης IG VII 2336	3048	1473	
Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2309	3049	1473		
Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2324	3050	1473		
Ἐπιγραφή ἐκ Δομβραίνης IG VII 2349	3051	1473		
Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2358	3052	1473		
Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2268	3053	1474		
Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2263	3054	1474		
Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2258	3055	1474		

<i>Όνομα συγγραφέως</i>	<i>Τίτλος λήμματος</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἐπιθῆμο- λειτουργία ἡμματος</i>	
<i>Πιπτάκης, Κ.Σ.</i>	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2085	3056	1474		
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Θίσβης IG VII 2343	3057	1475		
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Θίσβης IG VII 2362	3058	1475		
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Θίσβης IG VII 2348	3059	1475		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2311	3060	1475		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2226	3061	1475		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2235	3062	1476		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2321	3063	1476		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2234	3064	1476		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2265	3065	1476		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2290	3066	1476		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2241	3067	1477		
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2123	3068	1477		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2083	3069	1477		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2120	3070	1477		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2469a	3071	1477		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2555	3072	1478		
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Θηβῶν IG VII 2629	3073	1478		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 1843	3074	1478		
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2236	3075	1478	—	
	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2159	3076	1479	—	
	Ἐπιγραφή ἐκ Θίσβης IG VII 2249	3077	1479		
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2438 ἐκ Θεσπιῶν IG VII 1866	3078	1479	—	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3898	3079	1479		
	<i>Ρουσόπουλος, Ἰ.Α.</i>	Ἐπιστολὴ ἀπὸ 10.10.1856 πρὸς τὸν Γενικὸν Ἐφορον τῶν Ἀρχαιοτήτων Κ. Σ. Πιπτάκη, περὶ τριάκοντα ἐπιγραφῶν καὶ πέντε ἐπιτυμβίων ἀνάγλυφον ἐκ Βοιωτίας, ὡς καὶ μιᾶς ἐπιγραφῆς ἐξ Ἀθηνῶν:	—	1480	—
		1. Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3047 ἐκ Δομβραίνης IG VII 2354	—	1480	—
		2. Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3051 ἐκ Δομβραίνης IG VII 2349	—	1480	—
3. Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3048 ἐκ Δομβραίνης IG VII 2336		—	1480	—	
4. Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3049 ἐκ Θίσβης IG VII 2309		—	1480	—	
5. Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3050 ἐκ Θίσβης IG VII 2324		—	1480	—	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Λοιθμός λήμματος	Σελίς	Λοιθμός λιθογραφήματος
Ρουσόπουλος, Σ.Α.	6. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3052 ἐκ Θίσβης IG VII 2358	--	1480	—
	7. Συμπληρωματικά ἐπὶ τοῦ ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου ὑπ' ἀριθ. 3057 ἐκ Θίσβης IG VII 2343	—	1481	—
	8. Συμπληρωματικά ἐπὶ τοῦ ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου ὑπ' ἀριθ. 3058 ἐκ Θίσβης IG VII 2362	—	1481	—
	9. Συμπληρωματικά ἐπὶ τοῦ ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου ὑπ' ἀριθ. 3059 ἐκ Θίσβης IG VII 2348	—	1481	--
	10. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3060 ἐκ Θίσβης IG VII 2311	--	1481	—
	11. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3061 ἐκ Θίσβης IG VII 2226	—	1481	—
	12. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3062 ἐκ Θίσβης IG VII 2235	—	1481	—
	13. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3053 ἐκ Θίσβης IG VII 2268	—	1482	—
	14. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3077 ἐκ Θίσβης IG VII 2249	—	1482	—
	15. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3063 ἐκ Θίσβης IG VII 2321	—	1482	—
	16. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3064 ἐκ Θίσβης IG VII 2234	—	1482	—
	17. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3065 ἐκ Θίσβης IG VII 2265	—	1482	—
	18. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3066 ἐκ Θίσβης IG VII 2290	—	1482	—
	19. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3067 ἐκ Θίσβης IG VII 2241	—	1482	—
	20. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3054 ἐκ Θίσβης IG VII 2263	---	1482	—
	21. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3055 ἐκ Θίσβης IG VII 2258	--	1483	—
	22. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3075 ἐκ Θίσβης IG VII 2236	--	1483	—
	23. Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 1776	—	1483	—
	24. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3076 ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2159	—	1483	—
	25. Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 1840	—	1483	—
	26. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3074 ἐκ Θεσπιῶν IG VII 1843	—	1483	—
	27. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3056 ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2085	—	1483	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἰσθμιασ. λήμματι.	Σελι.	Ἰσθμιασ. λιθογραφήματα.	
Ρουσόπουλος, Ἰ.Α.	28. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2438 καὶ 3078 ἐκ Θεσπιῶν IG VII 1866		1484		
	29. Συμπληρωματικά ἐπὶ τοῦ ἐπιτύμβιου ἀναγλύφου ὑπ' ἀριθ. 3068 ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2123		1484		
	30. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3069 ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2083		1484		
	31. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3070 ἐκ Θεσπιῶν IG VII 2120		1484		
	32. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3071 ἐκ Θηβῶν IG VII 2489a		1484		
	33. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3072 ἐκ Θηβῶν IG VII 2555		1484		
	34. Συμπληρωματικά ἐπὶ τοῦ ἐπιτύμβιου ἀναγλύφου ὑπ' ἀριθ. 3073 ἐκ Θηβῶν IG VII 2629		1484		
	35. Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3079 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3898		1485		
	36. Ἐπιγραφή ἐκ Θηβῶν IG VII 2670		1485		
	Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 636	3080	1485	
		Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3010 ἐκ Κέας IG XII 5 610	3081	1486	
		Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5252	3082	1486	
		Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 413 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 635	3082*	1487	
		Τμήμα ἐπιτύμβιας στήλης μετ' ἀναγλύφου ἀετώματος ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12655	3083	1487	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1117		3084	1487		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3085	1487		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5397		3086	1487		
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν		3087-3088	1488		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1051		3089	1488		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3090	1489		
Ἐπιτύμβιος κισιόσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6963		3091	1490		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7035		3092	1491		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν(;))		3093	1491		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9942	3094	1491			
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12412	3095	1491			
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν(;) IG II ² 11188	3096	1491			
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4000	3097	1491			
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6156	3098	1491			
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11268	3099	1492			

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελίς	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10766	3100	1492	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11323	3101	1492	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Θήρας IG XII 3 1033	3102	1492	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 2127	3103	1492	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1135	3104	1493	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 534	3105	1494	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8999	3106	1494	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12989/90	3107	1494	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6473	3108	1495	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4905	3109	1495	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5328	3110	1495	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	3111	1495	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3532	3112	1496	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1236	3113	1496	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 643	3114	1497	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 787	3115	1498	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10429	3116	1498	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1430	3117	1499	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	3118-3120	1499	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5345	3121	1500	—
Περὶ τῆς Κοπαΐδος λίμνης καὶ τινῶν παρακαειμένων ἀρχαίων πόλεων	—	1500	—	
Περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ ἐν καιρῷ πολυομβρίας (ἂν ἡ λίμνη πάλιν ἐπαυξήθῃ, ἐμφραχθέντων τῶν τε φυσικῶν μυγῶν καὶ τοῦ σχιστοῦ ρείθρου, ὃ ὁ Κρότης ἀνεκάθαρσεν) δύναται ἡ λίμνη αὕτη ὅλως νὰ ἐκλείψῃ, καὶ τὰ ὕδατα ἀπολύτως νὰ ἐξέρχονται	—	1502	—	

1857

Φυλλάδιον 45

Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1627	3122	1503	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1622	3123	1516	—
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1632	3124	1532	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4243	3125	1543	—
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7819	3126	1544	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Λογμός λήμματος	Σελ.	Αριθμός αναγραφόμενου
Ηιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9403	3127	1544
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3216	3128	1544
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG III 959	3129	1544
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5400	3130	1545
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9957	3131	1545
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10523	3132	1545
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11346	3133	1545
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8207	3134	1546
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9570	3135	1546
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5312	3136	1546
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3899	3137	1546
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 268	3138	1546
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀττικῆς	IG II ² 1362	3139	1547
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3420	3140	1549
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1815	3141	1549
	Λάνδριος, Ξ.	Περὶ τοῦ ὕδατος τῆς Ἀρτέμιδος πλησίον τῆς Ἐλευσίνος		
"	Λουτρὰ τῆς Ἀρτέμιδος			1550
"	Κρήνη εἰς Δωδώνην			1550

Φυλλάδιον 46

Ηιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐκ Καλύμνου		3142	1551
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7114	3143	1551
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1629	3144	1552
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1611	3145	1574
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1607	3146	1580
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 992	3147	1586
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Καλύμνου		3148	1587
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 13104/5	3149	1588
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6157	3150	1588
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ² 352	3151	1588
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2554	3152	1590
	Ἐπιτύμβιος κισίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7777	3153	1590
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11244	3154	1590
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας	IG XII 5 604	3155	1590
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας	IG XII 5 572	3156	1591
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας	IG XII 5 641	3157	1591
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας	IG XII 5 644	3158	1591
Ἐπιγραφὴ ἐκ Κέας	IG XII 5 600	3159	1592	

Όνομα συγγραφέως.	Τίτλος λίμματος	Ἀριθμὸς λίμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος.
Ηιπτάκης, Κ.Σ.	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλι ἐκ Κέας IG XII 5 563	3160	1592	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2194	3161	1593	
	Ἐπιγραφή ἐκ Καρύστου IG XII 9 43	3162	1595	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σπάρτης IG V 1 210	3163	1595	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σπάρτης IG V 1 211	3164	1597	
	Ἐπιγραφή ἐκ Σπάρτης IG V 1 212	3165	1598	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 361	3166	1600	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5514	3167	1601	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8147	3168	1601	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2435	3169	1601	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3910	3170	1602	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9292	3171	1602	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλι ἐκ Θήρας IG XII 3 926	3172	1602	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8552	3173	1602	

Φυλλάδιον 47

Ηιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 324a	3174	1603	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1613	3175	1604	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1604	3176	1614	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1614	3177	1620	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1631	3178	1628	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1605	3179	1635	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 860	3180	1636	
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2750 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 862	3180*	1637	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7596	3181	1637	
	Τμῆμα ἀναθηματικοῦ ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4786	3182	1637	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10861	3183	1638	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6517	3184	1638	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7244	3185	1639	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5840	3186	1639	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10540	3187	1639	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5632	3188	1639	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10397	3189	1639	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12328	3190	1640	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7530	3191	1640	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7939	3192	1640	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10365	3193	1640	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12976	3194	1640	-

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμὸς λήμματος.	Σελίδ.	Αριθμὸς ληθογραφήματος
Πιπτάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 13035	3195	1641
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 13038	3195*	1641
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 9727	3196	1641
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 968	3197	1641
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 56	3198	1642
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 1001	3199	1642
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 2098	3200	1642
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG III 3899	3201	1643
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 2107	3202	1644
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 2163	3203	1645
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 2148	3204	1646
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 2123	3205	1647
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀγίου		3206	1648
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας	IG XII 5 639	3207	1648
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας	IG XII 5 613	3208	1648
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας	IG XII 5 640	3209	1649
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας	IG XII 5 596	3210	1649
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας	IG XII 5 559	3211	1649
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας	IG XII 5 632	3212	1649
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 5735	3213	1650
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 3023	3214	1650

1858

Φυλλάδιον 48

Πιπτάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 62	3215	1651	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1631	3216	1652	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1619	3217	1671	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1618	3218	1673	
	Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' ἀναγλύφου				
	ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 6512	3219	1676	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 1757	3220	1677	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1621	3221	1680	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1619	3222	1683	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 10627/8	3223	1683	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG III 993	3224	1684	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 4019	3225	1684	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 15	3226	1684	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG III 3880	3227	1685	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 7001	3228	1685	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἄθηνων	IG II ² 5699	3229	1685	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Λογισμὸς λήμματος	Σελίς	Λογισμὸς λιθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8073		3230	1686
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3231	1686
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 84		3232	1686
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2079		3233	1687
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2774		3234	1688
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9059		3235	1688
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9498		3236	1688
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7910		3237	1689
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3238	1689
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2140		3239	1689
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2291a		3240	1689
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1988 καὶ 2264		3241	1690
	Τμημα ἐπιτομβίας στήλης μετ' ἀνοσμίου ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 12936		3242	1690
	Ἀναγλυφὸς ἐπιτομβία στήλη ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 10561		3243	1691
	Τμημα ἐπιτομβίας στήλης μετ' ἀνοσμίου ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 12996		3244	1691
	Βυζαντινὴ ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς		3244*	1691
	Τμημα ἐπιτομβίας στήλης μετ' ἀνοσμίου ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 6167		3245	1691
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9447		3246	1691
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11298		3247	1691
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 560		3248	1692
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 562		3249	1692
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2160		3250	1692
	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 1766		3251	1694
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 5545		3252	1694
	Ἐπιτόμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7857		3253	1695
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9756		3254	1695
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12561		3255	1695
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3256	1695
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1728		3257	1695
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² Add. et Corr. 1987a		3258	1696
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3479		3258*	1697
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3259	1697
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1117		3260	1697
Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1781-1784	3261-3263		1698	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4626	3264		1703	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1535	3265		1703	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1496	3266		1704	
Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 599	3267		1706	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5435	3268		1706	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἰσοθροῦς λήμματος	Σελίς	Ἰσοθροῦς λήμματος
Πιπτάκις, Κ.Σ.	Συνέχεια τῆς ὕλης, ἕνα χρησιμεύσει πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν Ἕλλητες εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήτων:		1707	
»	Περὶ Θεάτρου Ἡρόδου τοῦ Ἀττικοῦ		1707	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5510		1709	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5786		1709	

Φυλλάδιον 49

Πιπτάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 876	3269	1715	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2572	3270	1715	
	Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν Εἰθ. Μ. 835	3270*	1715	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειριαιῶς IG II ² 1628	3271	1716	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 546	3272	1734	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4336	3273	1734	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7888	3274	1734	
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 739 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6301	3275	1734	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6128	3276	1735	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7081	3277	1735	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6468	3278	1735	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5273	3279	1735	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6361	3280	1735	—
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11226	3281	1736	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3282	1736	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8577	3283	1736	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12485	3284	1736	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5856	3285	1736	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8188	3286	1737	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6902	3287	1737	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8478	3288	1737	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5381	3289	1737	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3290	1737	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 530	3291	1738	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4168	3292	1739	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 972	3293-3294	1739	—

<i>*Όνομα συγγραφέως</i>	<i>Τίτλος λήμματος</i>	<i>*Αριθμός λήμματος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>*Αριθμός λιθογραφήματος</i>
<i>Πιπτάκης, Κ.Σ.</i>	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 2444</i>	3295	1740	—
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 669</i>	3296	1740	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 4143</i>	3297	1740	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 6397</i>	3298	1741	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG Π² 7850</i>	3299	1741	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 5478</i>	3300	1741	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 8597</i>	3301	1742	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 9614</i>	3302	1742	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 12104</i>	3303	1742	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 6115</i>	3304	1742	
	<i>'Επιτυμβία τράπεζα μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 6994</i>	3305	1742	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 7867</i>	3306	1743	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 10255</i>	3307	1743	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 9278</i>	3308	1743	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 10725</i>	3309	1743	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 11511</i>	3310	1743	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 10032</i>	3311	1743	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 11972</i>	3312	1744	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 5315</i>	3313	1744	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 8033</i>	3314	1744	
	<i>Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 8493</i>	3315	1744	
	<i>Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 8918</i>	3316	1744	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 2511</i>	3317-3318	1745	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 876</i>	3319-3320	1745	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 2506 (:)</i>	3321	1745	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 2630</i>	3322	1746	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 2505</i>	3323	1746	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 2509</i>	3324	1746	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG Π² 2756</i>	3325	1747	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀττικῆς</i>	3326	1747	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 3571</i>	3327-3328	1747	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 2023</i>	3329-3331	1748	
	<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 4010</i>	3332	1749	
<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν</i>	3333	1749		
<i>Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 12698</i>	3334	1749		
<i>Τμήμα ἀναθηματικοῦ ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 4894</i>	3335	1749		
<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 810</i>	3336	1750		
<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 1148</i>	3337	1750		
<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 285</i>	3338	1751		
<i>'Επιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG Π² 441</i>	3339	1751		

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λαθουργουλήματος
Ηιτιάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 120	3340-3342	1752	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 765	3343	1755	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11226	3344	1756	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6361	3345	1756	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11942	3346	1756	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13049	3347	1756	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2459	3348	1757	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7848	3349	1757	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	3350	1757	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8745	3351	1757	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8002	3352	1757	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7234	3353	1758	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 143	3354	1758	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8784	3355	1758	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8296	3356	1759	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5810	3357	1759	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12179/80	3358	1759	
	Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10673	3359	1759	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7338	3360	1759	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7339	3361	1759	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9282	3362	1760	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3596	3363	1760	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 95	3364	1761	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	3365	1761	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4335	3366	1762	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4266	3367	1762	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1401	3368	1763	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 558	3369	1765	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4911	3370	1766	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2293	3371	1767	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3246	3372	1767	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 618	3373	1767	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4156	3374	1767	
Πλάξ μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν Μουσ. Ἀχρσπ. 1339	3374*	1768		
Ἐπιγραφὴ μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1410	3375	1768	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 833	3376	1769	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3853	3377	1770	—	
Ἐπιγραφαι ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4915 καὶ 3916	3378	1770	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3076	3379	1770	—	

Φυλλάδιον 50

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3049	3380	1771	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3037	3381	1771	--
	Βάθρον μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3134	3382-3384	1771	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3385	1772	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11113	3386	1772	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3387	1772	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8155	3388	1772	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4272	3389	1772	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5893	3390	1773	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8058	3391	1773	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7659	3392	1773	--
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6777	3393	1773	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 392	3394	1774	--
	Μαρμαρίνη λήκυθος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6300	3395	1774	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 145	3396	1775	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 99	3397	1776	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1999	3398	1777	--
	Τμῆμα ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀνοσμίου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11912	3399	1778	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1754	3400	1779	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3899	3401	1779	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3402	1779	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4141	3403	1780	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4170	3404	1780	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3405	1780	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4255	3406	1780	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3407	1780	--
	Ἐπιγραφή ἐκ Τήνου IG XII 5 911	3408	1781	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 398	3409	1782	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1517	3410-3411	1782	--
	Τμῆμα ἐπιτύμβιου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 345	3412	1785	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 776	3413	1785	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 519	3414	1786	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 375	3415	1786	--
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 142	3416	1787	--	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 27	3417	1788	--	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3418	1789	--	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2397	3419	1789	--	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Τόμος λήμματος	Σελ.	Τόμος αθηναίου ήματος
Ηιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	9399	3420
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	4821	3421
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	4269 καὶ 4166	3422
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	501	3423
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 60 ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	547	3423*
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	13089	3424
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	130	3425
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	309	3426
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	131	3427
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	233	3428
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	655	3429
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	54	3430
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	699	3431
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	80	3432
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	485	3433
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	113	3434
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	211	3435
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	533	3436
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	4273	3437
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	198	3438
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	5400	3439
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG III	997	3440
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG III	3881	3441
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	3440	3442
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	4244	3443
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	914	3444
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	85	3445
	Βάθρον μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	3026	3446
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	4261	3447
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	4262	3447*
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν			3448
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	722	3449
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	508	3450
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	1496	3451-3452	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	351	3453	
Ἐπιγραφὴ ἐκ Πειραιῶς	IG II ²	3788	3454	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	819	3455	
»	Συνέχεια τῆς ὕλης. ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν Ἑλληνας εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων:			1808
	Χριστιανικὸν χάραγμα Προπολιῶν		3456	1808

Ὅνομα συγγραφέως.	Τίτλος λήμματος	Λιθοτύπος λήμματος	Σελίς	Λιθοτύπος λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Χριστιανικὸν χάραγμα Προπυλαίων	3457	1808	3459 ⁴¹
	Χριστιανικὸν χάραγμα Προπυλαίων	3458	1808	
	Χριστιανικὸν χάραγμα Προπυλαίων	3459	1808	3459
	Χριστιανικὸν χάραγμα Προπυλαίων	3460	1808	3460 ⁴²
	Χριστιανικὸν χάραγμα Προπυλαίων	3461	1809	3461
	Χριστιανικὸν χάραγμα Προπυλαίων	3462	1809	3462
	Χριστιανικὰ χαράγματα Προπυλαίων	3463-3466	1809	3463-3466
	Χριστιανικὸν χάραγμα Ἑρεχθείου	3467	1809	
	Χριστιανικὰ χαράγματα Ἐφαιστείου	3468-3474	1809	3468-3474
	Χριστιανικὸν χάραγμα Ἐφαιστείου	3475	1809	
	Χριστιανικὰ χαράγματα Ἐφαιστείου	3476-3477	1810	3476-3477
	Χριστιανικὸν χάραγμα Ἐφαιστείου	3478	1810	
	Χριστιανικὸν χάραγμα ὑπ' ἀριθ. 2449	-	-	3463

1859

Φυλλάδιον 51

Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	794	3479	1811	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	63	3480	1812	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	338	3481	1812	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	853	3482	1813	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀλυμπίας			3483	1813	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	467	3484	1814	-
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	60	3485	1816	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὀλυμπίας			3486-3487	1816	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ²	110	3488	1821	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	203	3489	1821	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	8036	3490	1822	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	8479	3491	1822	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	838	3492	1822	
	Ἐπιγραφή ἐκ Φιγαλείας	IG V 2	419	3493	1823	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	3018	3494	1824	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	1942	3495	1825	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	10520	3496	1825	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	9816	3497	1825	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ²	7075	3498	1825	

41. Τὸν ἀριθμὸν 3459 φέρουν τρία λιθογραφήματα, ἤτοι τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ λῆμμα 3457, ἐκτυπωθὲν ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὡς 3459, καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ λῆμμα 3459, ἐκτυπωθὲν δις.

42. Τὰ εἰς τὰ λήμματα ὑπ' ἀριθ. 3460, 3461 καὶ 3462, ἀντιστοιχοῦντα λιθογραφήματα ἐξετυπώθησαν δις· τὴν μίαν φοράν δὲν φέρουν ἀριθμὸν.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος, λήμματος	Λοθμ. λήμματος	Σελ.	Λοθμ. λαθολογήματος
Πιπτάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 666	3499	1826	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2354	3500	1828	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4309	3501	1828	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3502	1828	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 407	3503	1829	
	Ἐπιγραφή ἐκ Βοιωτῶν IG V 1 955	3504	1829	
	Ἐπιγραφή ἐκ Βοιωτῶν IG V 1 958	3505	1830	
	Ἐπιγραφή ἐκ Βοιωτῶν IG V 1 959	3506	1831	
	Ἐπιγραφή ἐκ Μήλου IG XII 3 1097	3507	1831	
	Ἐπιγραφή ἐκ Μήλου IG XII 3 1188	3508	1831	
	Ἐπιγραφή ἐκ Μήλου IG XII 3 1118	3509	1832	
	Ἐνεπίγραφος βωμῶς μετ' ἀναγλύφου διακοσμήσεως ἐκ Μήλου IG XII 3 1230	3510	1832	
	Ἐπιγραφή ἐκ Μήλου IG XII 3 1112	3511	1832	
	Ἐπιγραφή ἐκ Μήλου IG XII 3 1235	3512	1833	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1037	3513	1833	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 12/13	3514	1834	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 631	3515	1834	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 577	3516	1834	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 143	3517	1835	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 106	3518	1835	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 549	3519-3520	1835	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 585	3521	1836	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 573	3522	1836	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 569	3523	1836	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐρετρίας IG XII 9 142	3524-3525	1836	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἐρετρίας IG XII 9 180	3526	1836	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 593	3527-3529	1837	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ὑπάτης IG IX 2 44	3530	1840	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3531	1841	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3893	3532	1841	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 310	3533	1842	
	Τμῆμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 345	3534	1843	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12713	3535	1843	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10077	3536	1843	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8332	3537	1844	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8349	3538	1844	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 452	3539	1844	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4146	3540	1844	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8126	3541	1845	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11312	3542	1845	
	Τμῆμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9667	3543	1845	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς ληθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Μήλου		3544	1846
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 1199		3545	1846
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4325		3546	1848
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 35		3547	1848
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 63		3548	1848
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 220		3549	1849
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 196		3550	1849
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 200		3551	1850
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 196		3552	1850
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6762		3553	1850
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 236		3554	1851
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 82		3555	1852
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1061		3556	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1036		3557	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 964		3558	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1132		3559	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1009		3560	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1042		3561	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1068		3562	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1137		3563	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1049		3564	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1094		3565	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1101		3566	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1003		3567	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1031		3568	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1023		3569	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1056		3570	1854
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 999		3571	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1074		3572	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 973		3573	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1040		3574	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1119		3575	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1121		3576	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1170		3577	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 1029		3578	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 968		3579	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 980		3580	1855
	Ἐπιγραφή ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 923		3581	1856
	Ἐπιγραφή ἐκ Σιζύου IG XII 8 631		3582	1856
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Σισπέλου IG XII 8 657		3583	1857
	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβια στήλη ἐκ Σιζύου IG XII 8 674		3584	1857
	Χαλκοῦν ἐνεπιγραφον ἀγαλμάτιον ἵππου ἐκ Σιζύου IG XII 8 632		3585	1857

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Λογθμός λήμματος	Σελ.	Λογθμός λιβρογραφήματος
Πιτιάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Μήλων	IG XII 3 1115	3586	1857
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 545	3587	1858
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7958	3588	1859
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 292	3589	1859
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 453	3590	1860
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8303	3591	1860
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9028	3592	1860
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8014	3593	1860
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3594	1861
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7885	3595	1861
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8941	3596	1861
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8374	3597	1861
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3774	3598	1861
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2704 ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3774	3598*	1861
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3786	3599	1862
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4162	3600	1862
	Παρόραμα			1862

Φυλλάδιον 52

Πιτιάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8777	3601	1863
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6325	3602	1863
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6162	3603	1863
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3604	1864
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8257	3605	1864
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν		3606-3607	1864
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6685	3608	1865
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9778	3609	1865
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8069	3610	1865
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5603	3611	1865
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1724	3612	1866
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3613	1866
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7010	3614	1866
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3615	1866
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 769	3616	1867
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 569	3617	1868
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1224	3618	1869
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1487	3619-3620	1870
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ² 164	3621	1872
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 715	3622	1873
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 684	3623	1873
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11262	3624	1874

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9367	3625	1874	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10587	3626	1874	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 12222	3627	1874	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3360	3628	1875	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1118	3629	1875	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3111	3630	1875	—
Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6483	3631	1876	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10485	3632	1876	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς	IG II ² 8900	3633	1876	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9622	3634	1876	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2824	3635	1877	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 453	3636	1877	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1943	3637	1878	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9124	3638	1878	—
Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 161	3639	1878	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8592	3640	1879	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9598	3641	1879	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3896	3642	1879	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 19	3643	1880	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3644	1880	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 696	3645	1881	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4688	3646	1881	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 808	3647	1883	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 687	3648	1883	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8723	3649	1884	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1051	3650	1885	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 661	3651	1886	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8173	3652	1888	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8907	3653	1888	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10082	3654	1888	—
Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7356	3655	1888	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5814	3656 ⁴³	1889	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8436	3659	1889	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2613	3660	1889	—
Γυναικεῖον ἄγαλμα ἐπὶ ἐνεπιγράφου βάσεως ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 4714	3661	1889	—
Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1613	3662	1890	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1248	3663	1892	—
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9428	3664	1893	—

43. Τὰ λήμματα ὑπ' ἀριθ. 3657-3658 ἐλλείπουν.

Όνομα αναγραφών	Τίτλος λήμματος	Αριθμ. λήμματος	Σελ.	Αριθμ. ληθογραφήματος
Ηιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιτόμβιος ναύσκος μετ' ἀναγλύφου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10091	3665	1893	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8236	3666	1893	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10256	3667	1893	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7298	3668	1893	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12572	3669	1894	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9165	3670	1894	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8501	3671	1894	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 191	3672	1894	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 187	3673	1895	
	Πηλίνη ἀκροθέραμος μετ' ἀναγλύφου μορφῆς καὶ ἐπιγραφῆς ἐξ Ἀθηνῶν	3674	1895	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4466	3675	1895	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4399	3676	1896	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 962	3677	1896	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 591	3678	1896	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 545	3679	1897	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3028 ἐκ Κέας IG XII 5 546	3679*	1897	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 605	3680	1897	
	Ἐπιγραφή ἐκ Κέας IG XII 5 541	3681	1897	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6703	3682	1898	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 998	3683	1898	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1353	3684	1898	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1118	3685	1898	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1480	3686-3687	1899	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6796	3688	1900	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3837	3689	1900	
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2295	3690-3691	1900	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3692	1901	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7017	3693	1901	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2395	3694	1901	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1111	3695	1902	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1118	3696	1903	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 746	3697	1903	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2448	3698	1903	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 805	3699	1904	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2323	3700	1904	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3701	1905	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4259	3702	1905	
	Χαλκοῦς ἐνεπίγραφος πίναξ μετ' ἀετώματος ἐκ Κερκύρας IG IX 1 685	3703	1906	
	Χαλκοῦς ἐνεπίγραφος πίναξ μετ' ἀετώματος ἐκ Κερκύρας IG IX 1 688	3704	1907	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν	3705-3706	1907	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀκραφινίου IG VII 2727	3707	1908	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 764	3708	1909	--
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7555	3709	1909	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6313	3710	1910	
»	Συνέχεια τῆς ὕλης, ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ νῦν Ἑλληνες εἰσὶν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων:	—	1910	—
	Χριστιανικὸν χάραγμα Παρθενῶνος	3711	1910	3708
	Ἐπιτύμβιος χριστιανικὴ ἐπιγραφή ἐπὶ λιθίνης κεράμου ἐξ Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν	3712	1910	3709
	Ἐπιγραφή ἐπὶ γεφύρας Παμίσου ποταμοῦ εἰς Πελοπόννησον	3713	1910	3910
	Σταυροπήγιον Πατριάρχου Τιμοθέου ἐν ἔτει 1615	3714	1910	◇

1860

Φυλλάδιον 53

Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 532	3715	1911	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1599	3715 ⁴⁴	1911	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 144 καὶ 635	3717	1912	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3718	1912	--
	Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν Μουσ. Ἀκροπ. 2438	3719	1912	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1018	3720	1912	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1986	3721	1913	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 13229	3722	1913	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4347	3723	1914	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3535	3724	1914	--
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2936	3725-3726	1915	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8529	3727	1916	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 83	3728	1916	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 5217	3729	1916	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4606	3730	1917	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4741	3731	1917	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3922	3732	1917	--	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4345	3733	1917		

44. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 3716 ἐξετυπώθη ὡς 3715.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμὸς λήμματος	Σελ.	Αριθμὸς ληθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3061	3734	1917	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9547	3735	1918	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12247	3736	1918	
	Τμήμα ἐπιπέδου ἀναγνώφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 36	3737	1918	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2354	3738	1919	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3739	1919	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3392	3740	1919	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3741	1919	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1109	3742	1920	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1081/5	3743	1920	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2216	3744	1920	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4133	3745	1921	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2882	3746-3747	1921	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4601	3748	1921	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1093	3749	1922	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 251	3750	1922	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 51	3751	1922	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1171	3752	1923	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 371	3753-3754	1923	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9404	3755	1926	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8031	3756	1926	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9169	3757	1926	
	Τμήμα ἐπιτυμβίου στήλης μετ' ἀνοσμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5722	3758	1926	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5638	3759	1927	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1939	3760	1927	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3870	3760*	1929	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3875	3761	1931	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4063	3762	1932	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3597	3763-3764	1932	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4114	3765	1934	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4109	3766	1934	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4158	3767	1935	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3441	3768	1935	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 571	3769	1935	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2385	3770	1936	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνου IG II ² 3553	3771	1938	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 680	3772	1939	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10582	3773	1941	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10114/5	3774	1941	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11058	3775	1942	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμοργῶ IG XII 7 416	3776	1942	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8366	3777	1942	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8800	3778	1942	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Ηιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν(;) IG II ² 8070	3779	1942	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8004	3780	1943	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10423	3781	1943	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8819	3782	1943	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9870	3783	1943	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10208	3784	1944	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3114	3785	1944	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3543	3786	1945	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12255	3787	1945	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3906	3788-3789	1945	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4107	3790	1946	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5294	3791	1946	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐκ Πειραιῶς IG II ² 5287	3792	1946	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1713	3793	1946	
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 74	3794	1947	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3905	3795	1948	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 2357	3796	1948	
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 91	3797	1949	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος IG I ² 5	3798	1949	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος IG II ² 2840	3799-3800	1950	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος IG II ² 2841	3801	1950	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος IG II ² 3220	3802	1951	
	Ἐπιγραφή ἐκ Μεγάρων IG VII 22	3803	1952	
	» Παρατηρήσεις	—	1958	

Φυλλάδιον 54

Ηιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος IG II ² 4037	3804	1959	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8904	3805	1959	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 152	3806	1960	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 63	3807	1960	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 364	3808	1960	
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 65	3809	1961	
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 34/35	3810-3811	1962	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	3812	1962	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 604	3813	1962	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I 409	3814	1963	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 159	3815	1963	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 390	3816	1963	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Λόθμος λήμματος	Σελ.	Λόθμος ληθογραφήματος
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Τμήμα επιτίτλω αναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν			
	IG I ² 65		3817	1964
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2813	3818	1964
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 481	3819	1965
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3430	3820	1965
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 572	3821	1966
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1962	3822	1966
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3534	3823	1967
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3824	1967
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνου	IG II ² 1230	3825	1967
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 886	3826	1968
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4208	3827	1969
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνου	IG II ² 8096	3828	1969
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6979/80	3829	1969
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1824-1828	3830-3832	1970
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2472	3833	1975
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 238	3834	1976
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 692	3835	1976
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνου	IG II ² 3920	3836	1977
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνου	IG II ² 3413	3837	1977
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1933	3838	1977
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2352	3839	1978
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνου	IG II ² 3948/49	3840	1978
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1075	3841	1979
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 795	3842	1979
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7710	3843	1980
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1331	3844	1980
	Ἐπιγραφή ἐκ Κῶ		3845	1981
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνου	IG II ² 3913	3846	1981
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9546	3747 ⁴⁵	1981
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4238	3848	1982
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3201	3849	1982
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 156	3850	1982
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4241	3851	1983
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 12223	3852	1983
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG III 974	3853	1983
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3854	1983
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9963	3855	1984
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3856	1984
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3534	3857	1984
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		3858	1985
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5188	3859	1985

45. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 3847 ἐξαιρέθη, ὡς 3747.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελίς	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 3444	3860	1985
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π 99	3861	1986
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 9737	3862	1986
	Ἐπιγραφή ἐκ Κῶ		3863	1986
	Ἐπιγραφή ἐκ Σπάρτης	IG V 1 89	3864	1988
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 1139	3865	1988
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Ι ² 50	3866	1989
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG ΠΙ 3848	3867	1989
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (;)	IG Π ² 1636	3868-3869	1990
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 278	3870	1992
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 6163	3871	1993
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 8739	3872	1993
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 8427	3873	1993
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 7503	3874	1994
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 8581	3875	1994
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 7721	3876	1994
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 7726	3877	1994
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 9362	3878	1995
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 12679	3879	1995
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 8534	3880	1995
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 8545	3881	1995
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 7529	3882	1996
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 9088	3883	1996
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 3156	3884	1996
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 6041	3885	1996
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 8868	3886	1997
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 8542	3887	1997
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 9797	3888	1998
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 428	3889	1998
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 9723	3890	1998
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 11463	3891	1999
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 4723	3892	1999
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 4785	3893	1999
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 4903	3894	1999
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG ΠΙ 3975	3895	2000
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν		3896-3897	2000
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 10601	3898	2000
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 6621	3899 ⁴⁶	2000
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 6909	4000	2001
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG Π ² 1076	4001	2001
Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον ἐξ Ἀθηνῶν EM 2777		4002	2001	

46. Ἐὰ λήμματα ὑπ' ἀριθ. 3900-3999 ἐλλείπουν.

<i>*Όνομα συγγραφέως</i>	<i>Τίτλος λήμματος</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Αριθμός ληθογραφήματος</i>	
<i>Πιττάκις, Κ.Σ.</i>	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 2644	4003	2001	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5175	4004	2001	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 808	4005	2002	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3316	4006	2003	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5616	4007	2003	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3589	4008	2004	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3387	4009	2004	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		4010	2005	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4161	4011	2006	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 408	4012	2006	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		4013	2006	
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν				
	IG II ² 144		4014	2007	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		4015	2007	
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 166			
			4016	2007	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10955	4017	2007	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 3626	4018	2008	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 199	4019	2008	
	Βυζαντινὴ ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν		4020	2008	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6772	4021	2009	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 4061	4022	2009	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 445	4023	2009	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9294	4024	2009	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8554	4025	2010	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11588	4026	2010	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 899	4027	2010	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11508	4028	2012	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG III 969	4029	2012	
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν		4030-4031	2012	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG I ² 333	4032	2012	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς	IG II ² 13200	4033	2013	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς	IG II ² 13192	4034	2014	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς	IG II ² 3968	4035	2014	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀττικῆς				
	Ἀττικῆς	IG II ² 6406			
			4036	2015	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς	IG II ² 5776	4037	2015	
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐξ Ἀττικῆς				
	IG II ² 12054		4038	2015	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9906	4039	2015	
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1437	4040	2016		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1029	4041	2018		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1030	4042	2022		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1040	4043-4044	2024		
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 1008	4045	2027		

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σελίς	Αριθμός λιθογραφήματος
Πιττάκις, Κ.Σ.	Τμήμα επίτιτλου ἀνακλῦρου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 110	4046	2028	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1488	4047	2030	

Φυλλάδιον 55

Πιττάκις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 310	4048	2031	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1476	4049	2032	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1405	4050	2034	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 310	4051-4054	2035	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 436	4055	2037	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 310	4056	2038	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 342	4057	2038	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 310	4058-4061	2039	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 63	4062	2040	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 343	4063	2040	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 352	4064	2040	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 310	4065-4066	2041	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² Add.			—
	et Corr. 310	4067	2041	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 48	4068	2041	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 64	4069	2041	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² Add.			—
	et Corr. 310	4070	2042	—
	Ἐπιγραφὰ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 342-343	4071	2042	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1497	4072	2043	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 75	4073	2043	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1531	4074	2043	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1486	4075	2044	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1422	4076	2045	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1135	4077	2045	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 388	4078	2046	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4110	4079	2046	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4155	4080	2047	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3243	4081	2047	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἐλευσίνου IG II ² 1185	4082	2047	—
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 63	4083	2048	—
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 153	4084	2048	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν	4085	2048	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 293	4086	2049	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 338	4087	2050	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² Add.			—	
et Corr. 310	4088	2050	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 310	4089	2051	—	
Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 294	4090	2051	—	

Όνομα αναγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμός λήμματος	Σύλις	Αριθμός λάθων αναγράφεται
Πατάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 310	4091	2052	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	4092	2052	
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 276-277	4093	2053	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 338	4094	2053	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 841	4095	2054	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3169/70	4096	2054	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1011	4097	2057	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 4574	4097*	2061	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1006	4098	2065	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4278	4099	2071	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4285	4100	2071	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4294	4101	2071	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4280	4102	2071	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3782	4103	2071	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1028	4104	2072	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4896	4105	2080	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4315	4106	2080	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1008	4107	2081	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 682	1108 ⁴⁷	2086	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6995	4109	2091	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5538	4110	2092	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2825	4111	2092	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9065	4112	2093	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7388	4113	2093	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5984	4114	2093	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7351	4115	2094	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6033	4116	2094	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7348	4117	2094	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7386	4118	2094	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6050	4119	2095	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9144	4120	2095	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9819	4121	2095	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9785	4122	2095	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10729	4123	2096	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9283	4124	2096	
	Τμήμα ἐπιτυμβίας στήλης μετ' ἀνθεμίου ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9036	4125	2096	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3871	4126	2096	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3854	4127	2096	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3000	4128	2097	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 6236	4129	2097	
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11432	4130	2098	

47. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 1108 ἐξετυπώθη ὡς 1108.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Πιπτάζις, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 8700	4131	2098	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11803	4132	2098	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7225	4133	2098	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 10927	4134	2098	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8142	4135	2099	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12656	4136	2099	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7975	4137	2099	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9644	4138	2099	—
	Γραπτὴ ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12066	4139	2099	—
	Γραπτὴ ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 11009	4140	2100	—
	Γραπτὴ ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12891	4141	2100	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9984	4142	2100	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7959	4143	2100	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 9656	4144	2100	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 10348	4145	2101	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3695	4146	2101	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6592	4147	2101	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7133	4148	2102	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7981	4149	2102	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6787	4150	2102	—
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8703	4151	2103	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7408	4152	2103	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη ἐκ Πειραιῶς IG II ² 12026	4153	2103	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 127	4154	2103	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7380	4155	2104	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12301	4156	2104	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11919/20	4157	2105	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12649	4158	2105	—
	Σημείωσις περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 4098 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1006	—	2105	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 4097 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1011	—	2105	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 4104 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1028	—	2105	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 4045 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1008	—	2105	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 4108 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 682	—	2106	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος λήμματος	Αριθμ. λήμματος	Σελ.	Αριθμ. λειτουργημάτων
Ηιτιάκης, Κ.Σ.	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὕπ' ἀριθ. 4111 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2825		2106	
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὕπ' ἀριθ. 4096 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3169/70	-	2106	
»	Παρατηρήσεις Κ.Σ. Ηιτιάκη ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἐργασίας του εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Β.1.	—	2106	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἄρθρου	Ἀριθμὸς λήμματος	Στήλη	Πίναξ	
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7927	16	7	Γ' ἀρ. 16
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10763	17	7	Γ' ἀρ. 17
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 9392	18	7	Δ' ἀρ. 18
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8604	19	8	Δ' ἀρ. 19
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8676	20	8	Δ' ἀρ. 20
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6730	21	8	Δ' ἀρ. 21
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5691	22	9	Δ' ἀρ. 22
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 7803	23	9	Δ' ἀρ. 23
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8520	24	9	Δ' ἀρ. 24
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 6712	25	9	Ε' ἀρ. 25	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Κοιμνωίδης, Στ. Λατινικὰ ἐπιγραφαί. Περὶ τεμαχίων πηλίνων μετ' λατινικὰς ἐπιγραφάς, εὑρε- θέντων ἐν Ἀθήναις	—	10	Ε' ἀρ. 1-40
---	---	----	-------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ρουσόπουλος, Α. Ἀρχαιολογικὰ εἰδήσεις: Ἀνασκαφαὶ τάφων μετὰξὺ λόφου Μουσῶν καὶ Πνυκός:				
1. Ἐπιγραφή	IG II ² 8156	—	16	—
2. Ἐπιγραφή	IG II ² 6784	—	16	—
3. Ἐπιγραφή	IG II ² 6058	—	16	—
4. Ἐπιγραφή	IG II ² 8463	—	16	—
5. Ἐπιγραφή	IG II ² 8111	—	16	—
6. Ἐπιγραφή	IG II ² 7623	—	16	—
7. Ἐπιγραφή	IG II ² 7889	—	16	—

Τεύχος Β', Φεβρουαρίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Πιττάκης, Κ.Σ. Νεκρικὰ ἐπιγραφαί:				
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11359	26	17	Σ' ἀρ. 26
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10806	27	17	Σ' ἀρ. 27
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11735	28	18	Σ' ἀρ. 28
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 12225	29	18	Σ' ἀρ. 29
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 5371	30	18	Σ' ἀρ. 30
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 10279	31	19	Σ' ἀρ. 31
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 11826	32	19	Σ' ἀρ. 32
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8027	33	19	Σ' ἀρ. 33
Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν	IG II ² 8130	34	19	Σ' ἀρ. 34

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Ἰσοθμῶς λήμματος	Στιγμή	Πίναξ
Πιπτάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 12707	35	20	Σ' ἀρ. 35
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9223	36	20	Σ' ἀρ. 36
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6268	37	20	Σ' ἀρ. 37
	Ἐπιτύμβιος κινίσκος μετ' ἀγκυλίου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9713	38	20	Ζ' ἀρ. 38
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11425	39	21	Ζ' ἀρ. 39
	Ἀγκυλιῶς ἐπιτύμβιος κινίσκος Ἀριστο- ραύτου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5462	40	21	Η', α-Η', β
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6393	41	22	Ζ' ἀρ. 41
	Ἐπιτύμβιος κινίσκος μετ' ἀγκυλίου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8703	42	22	Ζ' ἀρ. 42
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8540	43	22	Ζ' ἀρ. 43
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8960	44	23	Ζ' ἀρ. 44

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Κουμανούδης, Στ. Δύο λίθινα σκεύη ἀγνώστου χρήσεως:

Μακράρινον μετρικὸν σκεῦος (σήκωμα) ἐξ Ἀθηνῶν		23	Θ' ἀρ. 1
Κληρωτήριον ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2864		23	Θ' ἀρ. 2-5

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ρουσόπουλος, Α. Τοπογραφικά:

α' ὁ περίβουλος τοῦ Ἀθήνησιν Ὀλυμπίου (σχ. στ. 31-32)		26	Γ'
β' ὄρος Ἀδριανουῦ IG II ² 5185		31	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ρουσόπουλος, Α. Ποικίλα:

1. Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τοῦ ἀγκυλίου ἐπιτύμβιου κινίσκου τοῦ Ἀριστοραύτου ὑπ' ἀριθ. 40 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5462		35	Η', α-Η', β
2. Πήλινος λύχνος ἐξ Ἀθηνῶν		35	Ζ' ἀρ. 45
3. Μελανόμορφος λήκυθος μετ' ἐγχαρακτοῦ ἐπιγραφῆς ἐκ Πειραιῶς	45	35	Θ' ἀρ. 6
4. Ἐνεπίγραφος σφραγιδόλιθος ἐξ Ἀμφιπόλεως	46	36	Ζ' ἀρ. 46
5. Ἐνεπίγραφος σφραγιδόλιθος ἐξ Αἰγύπτου	47-48	36	Ζ' ἀρ. 47
6. Μολύβδινος ἐνεπίγραφος ζωδικὸς κύκλος ἐξ Ἀθηνῶν (σχ. ἀρ. 49, στ. 38)	49	36	—
7. Ἀφιζὶς ἐν Ἀθήναις μελῶν τῆς Ἐπι-			

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἄρθρου	Ἀριθμὸς λήμματος	Στήλη	Πίναξ
Ρουσόπουλος, Ἀ.	ρείαις τῶν Γερμανῶν ἐπιστημόνων πρὸς μελέτην	—	37	—
	8. Περὶ τῆς θέσεως τοῦ χρυσελεφαντίνου ἀγάλματος τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Παρθενῶνι κατὰ Boetticher	—	39	—
	9. Ἀνεύρεσις χαλκοῦ λύχνου εἰς σχῆμα πλοίου ἐν τῷ Ἐρεχθεῖῳ (σχ. στ. 91-92)	—	39	—
	10. Στοιχιδὸν ἐξ Ἀθηνῶν	—	39	MZ' ἀρ. 5
	11. Δύο χρυσεῖ ἐλάσματα ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐν ἐξ Αἰγίνης	—	40	—
	12. Περὶ τῶν ἀπεικονίσεων ὑπ' ἀριθ. 45, 46, 47 τοῦ Πίν. Ζ'	—	40	—
—	Διορθώσεις καὶ προσθήκαι:			
	α' Πιπτάκη, β' Κουμανούδου,			
	γ' Ρουσοπούλου	—	40	—

Τεύχος Γ', Μαρτίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ρουσόπουλος, Ἀ.	Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαὶ καὶ ὅσα ἄλλα ἀρχαῖα εὐρέθησαν ἐν ταῖς περὶ τὸ Ὀλύμπιον ἀνασκαφαῖς:			
	Ἐπιγραφή IG II ² 3299	50	41	IA' ἀρ. 1 ¹
	Ἐπιγραφή IG II ² 3297	51	41	IA' ἀρ. 2
	Ἐπιγραφή IG II ² 7372	52	41	IA' ἀρ. 3
	Ἐπιγραφή IG II ² I2072	53	42	IB' ἀρ. 1
	Ἐπιγραφή IG II ² 6206	54	42	IB' ἀρ. 2
	Ἐπιγραφή IG III 3961	55	43	IB' ἀρ. 3
	Ἐπιγραφή	56	43	IB' ἀρ. 4
	Ἐπιγραφή	57	43	IB' ♦
	Ἐπιγραφή	58	43	IB' ἀρ. 6
	Ἐνεπίγραφος λαβὴ ὀξυπυθμένου ἀμφορέως	59	43	IB' ἀρ. 7
	Ἐπιγραφαὶ ἐπὶ λύχνων	60-62	43	IB' ἀρ. 8-10
	Ἐπιγραφή IG III 3962	63	43	IB' ἀρ. 14
	Ἐπιγραφή	64	43	IG' ἀρ. 7
	Ἐπιγραφή IG II ² 8118	65	43	IG' ἀρ. 8

1. Ἀπὸ τοῦ τεύχους Γ', εἰς τοὺς πίνακας τῶν λιθογραφημάτων, πλὴν τῆς ἐνδείξεως « Πίναξ IA' » προστίθεται, ἀριστερὰ τῆς σελίδος, καὶ ἡ ἐνδείξις Tab. 11. Τοῦτο συνεχίζεται μέχρι καὶ τοῦ πίνακος MZ' τοῦ τεύχους IB'.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἄρθρου	Ἀριθμὸς λήμματος	Στίχη	Πίναξ
Ρουσόπουλος, Α.	Ἐπιγραφή	66	43	II' ἀρ. 9
	Ἐπιγραφή χριστιανική	67	43	III' ἀρ. 13
	Ἔτερα εὐρήματα ² :			
	Ἀγγλμάτιον Πανός Ἐθν. Μ. 683		49	II' ἀρ. 1
	Δύο κεφαλαὶ ἀγγλμάτων ἀνδρῶν		49	II' ἀρ. 2-3
	Τμήμα ἀρχαίου ἀετώματος: σύμπλεγμα λέοντος καὶ βοῦς Ἐθν. Μ. 1673		49	II' ἀρ. 4
	Τμήμα ἀναγλύφου		50	II' ἀρ. 5
	Στήριγμα ἀγάλματος	-	50	II' ἀρ. 6
	Μαρμάρινα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη	-	51	III' ἀρ. 11-13
	45 χρυσᾶ βυζαντινὰ νομίσματα	-	52	-
Χαλκᾶ νομίσματα ("κερμάτια") διάφορα		52		

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β

Προβάνουλου(ς), Η.	Θεῶν κρίσις ὑπὸ Πάριδος. Ἀπεικόνι- σις ἐπὶ πηλίνου ἀμφορέως	—	53	ΙΔ'
--------------------	--	---	----	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ

Λογιοτατίδης, Σ.	Ὁ Κρισφόρος Ἐρμιῆς	—	57	—
------------------	--------------------	---	----	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ

Ποικίλα:

Καστόυρης, Εὐθ.	α' Διόρθωσις τῆς ὑπ' ἀριθ. 37 ³ ἐπιγρα- φῆς ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9713	—	62	—
Ρουσόπουλος, Α.	β' Νεώταται ἀνακαλύψεις:			
	1. Ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ὑπὸ Strack καὶ εὐρήματα:	-	64	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐπὶ θρόνῳ IG II ² 5030-5032		64	—
	Ἐπιγραφή		64	—
	Ἀθηναϊκὸν νόμισμα φέρον παράστασιν τοῦ θεάτρου τοῦ Διονύσου (σχ. στ. 64)		64	-
	2. Ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις ἐν Παρθε- νῶνι ὑπὸ Baetticher	—	64	—
3. Ἀνασκαφαὶ Curtius πρὸς ταύτισιν τῆς Πυλῆς	-	64	—	

2. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Ὀλυμπείου εὐρέθησαν ἐπίσης: «ἀνάγλυφον παιδίου μετὰ κινναρίου παίζοντος», «τμήμα κολοσσίου ἀνδρείου ἀγάλματος», «στρωθῆριον ἀέφραλον κακότεχνον», τρία τεμάχια ἀναγλύφων καὶ μαρμάρινον σύμπλεγμαλέοντος καὶ ταύρου.

3. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 38 ἔχει ἐκτυπωθῆ ὡς 37.

Τεύχος Δ', Ἀπριλίου

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Ἀριθμὸς λήμματος	Στήλι	Πῖναξ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'				
Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαί:				
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 63 (σχ. ἀρ. 68 - 72, στ. 65, 67 - 71)	68-72	65	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (σχ. ἀρ. 73, στ. 71)	73	71	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 354 (σχ. ἀρ. 74 - 75, στ. 72)	74-75 ⁴	72	—
Κουμανούδης, Στ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευσίνος IG II ² 2662 (σχ. ἀρ. 76, στ. 76)	76	77	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀμοργοῦ IG XII 7 58 (σχ. ἀρ. 77, στ. 75)	77	77	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2555 (σχ. ἀρ. 78, στ. 76)	78	78	—
	Ἀναθηματικὴ πλάξ μετ' ἀναγλύφου διακο- σμήσεως ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4588 (σχ. ἀρ. 79, στ. 75 - 76)	79	80	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3323 (σχ. ἀρ. 80, στ. 75)	80	80	—
	Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 6232 (σχ. ἀρ. 81, στ. 76)	71 ⁵	80	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τοῦ ἐπιτυμβίου κιο- νίσκου μετ' ἀναγλύφου ὑπ' ἀριθ. 3655 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7356 (σχ. ἀρ. 82, στ. 75 - 76)	—	81	—
Σχέδιον ἡλακάτης ἀπαντῶν ἐν Ἀδριανου- πόλει (σχ. ἀρ. 82β, στ. 75)	—	81	—	
Ρουσόπουλος, Ἀ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 5279 (σχ. ἀρ. 82, στ. 83)	82	82	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 5642 (σχ. ἀρ. 83, στ. 83)	83	82	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 4977 (σχ. ἀρ. 84, στ. 83)	84	83	—
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'				
Περβάνογλου, Η.	Ἀνόρυξις τάφων ἀρχαίων εἰς τὰ πέριξ τῶν Ἀθηνῶν δαπάνη τῆς Ἀρχαιολο- γικῆς Ἐταιρείας:	—	84	—

4. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 75 ἔχει ἐκτυπωθῆ ὡς 71 καὶ ὁ 71 ὡς 75.

5. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 81 ἔχει ἐκτυπωθῆ ὡς 71.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος άρθρου	Αριθμ. λήμματος	Σελίδα	Πηγή
Περβάνογλου, Π.	1. 'Επιγραφή IG Π ² 7889		87	
	2. 'Επιγραφή IG Π ² 7623		87	
	3. 'Επιγραφή IG Π ² 6058		87	
	4. 'Επιγραφή IG Π ² 6784	-	87	
	5. 'Επιγραφή IG Π ² 8463		88	
	6. 'Επιγραφή IG Π ² 8315		88	
	7. 'Επιγραφή IG ΠΙ 3809		88	
	8. 'Επιγραφή IG Π ² 8111		88	
	9. 'Επιγραφή IG Π ² 8156		88	
	10. 'Επιγραφή IG Π ² 8734		88	
	11. 'Επιγραφή IG Π ² 11456		88	
	12. 'Επιγραφή IG Π ² 8123		88	
	13. 'Επιγραφή IG Π ² 7972		88	
	14. 'Επιγραφή IG Π ² 9466		88	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ

Πιπτάκης, Κ.Σ.	Τὸ ἐν τῷ 'Ερεχθείῳ εὔρεθὲν πλοῦτον (σελ. στ. 91 - 92)		91	
----------------	--	--	----	--

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ

Ρουσόπουλος, Γ.Α.	Νεώταται ἀνακαλύψεις ἐκ τῶν ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἀνασκαφῶν:		94	
	'Επιγραφή ἑπὶ θρόνου ἱερῆος Ἰωνίου			
	'Ελευθερίας μετ' ἀναγλύφου διακοσμη- σεως IG Π ² 5022	85	97	ΚΑ', ἀρ.1-4
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5023	86	97	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5025	87	97	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5024	88	97	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5026	89	97	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5053	90	97	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5052	91	97	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5051	92	98	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5050	93	98	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5049	94	98	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5058	95	98	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5057	96	98	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5033	97	99	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5034	98	99	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5035	99	99	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5029 (σελ. ἀρ. 2, στ. 104)	100	99	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5028	101	99	
	'Επιγραφή ἐπὶ θρόνου IG Π ² 5032 (σελ. ἀρ. 1, 3 - 4, στ. 103 - 104)	102	99	

Ὄνομα συγγραφέως	Τίτλος ἄρθρου	Ἀριθμὸς λήμματος	Στήλη	Πίναξ
Ρουσόπουλος, Ἰ.Α.	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5030 (σχ. ἄρ. 1, στ. 103)	103	99	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5031	103*	99	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5027	104	100	—
	Ἐνεπίγραφος θρόνος μετ' ἀναγλύφου διακοσμήσεως IG II ² 3700	105	100, 141	169 ἄρ. 2
	Ἐπιγραφή IG II ² 3287 (σχ. στ. 155 - 156)	106	101	—
	Ἑτέρα εὐρήματα ἀποκαλυφθέντα τῆν 2(14) καὶ 4(16) Μαΐου ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ:			
	1. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5077	—	102	—
	2. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5078	—	102	—
	3. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5079	—	102	—
	1. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5069	—	102	—
	2. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5070	—	102	—
	3. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5071	—	102	—
	4. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5072	—	102	—
	5. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5073	—	102	—
	1. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5064	—	102	—
	2. Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5065	—	102	—
Ἐπιγραφή IG II ² 3642	—	102	—	

Τεῦχος Ε', Μαΐου

Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαί:					
Ρουσόπουλος, Ἰ.Α.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2051	107-109	105	ΠΕ' Α'-Γ'	
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 967	108 ⁶	113	ΙΣ'	
Ρουσόπουλος, Ἰ.Α.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 657	109 ⁷	115	ΙΖ'	
»	Παρόραμα	—	120	—	

Τεῦχος ΣΤ', Ἰουνίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαί:				
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 7211 (σχ. ἄρ. 112, στ. 121)	112	123	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8118 (σχ. ἄρ. 113, στ. 121 - 122)	113	124	—

6. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 110 ἔχει ἐκτυπωθῆ ὡς 108.

7. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 111 ἔχει ἐκτυπωθῆ ὡς 109.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Τόμος, λήμματο.	Στήλη	Πύναξ
Πιπτάκιος, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (σχ. ἀρ. 114, στ. 122)	IG II ² 10248	114	124
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (σχ. ἀρ. 115, στ. 121)	IG I ² 324	115	124
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (σχ. ἀρ. 116, στ. 122)		116	125
	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 59 (σχ. ἀρ. 117, στ. 123)		117	125
Κοιμανούδης, Στ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (σχ. ἀρ. 118, στ. 125 - 126)	IG II ² 1289	118	125

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ρουσόπουλος, Α.	Ἡ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἀνασκαφῆ:			128	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ προσκηνίου τοῦ Φαίδρου IG II ² 5021	—	129	—	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5038	—	133	—	
	Ἐπιγραφαὶ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5039-5042		133		
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5043		133		
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5044		133		
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5045		133		
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5046	—	134	—	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5047	—	134	—	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5048	—	134	—	
	Ἄλλα εὐρήματα ⁸ :				
	Τραγικὸν προσωπεῖον γυναικὸς		137, 214	ΚΘ' ἀρ. 4	
	Κοιμικὸν προσωπεῖον ἀνδρὸς		137, 214	ΚΘ' ἀρ. 2	
	Κεφαλὴ ἀγάλματος νεανίου	—	137, 181	III' ἀρ. 2, ΚΣ' ἀρ. 1	
Κορμὴ ἀγάλματος νεανίου	—	137, 181	ΚΣ' ἀρ. 1		
Κεφαλὴ ἀγάλματος γυναικὸς		138, 181	ΚΣ' ἀρ. 2		
Ἀνάγλυφον ἄρχουμένης γυναικείας μορφῆς Ἐθν. Μ. 259		138, 181	ΚΣ' ἀρ. 3, ΚΖ'		
Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ἐπὶ θρόνου ὑπ' ἀριθ. 104 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5027 (σχ. στ. 141 - 142)			141		
Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ἐπὶ θρόνου ὑπ' ἀριθ. 105 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3700		141	1Θ' ἀρ. 2		
Ἐνεπιγραφὸς θρόνος μετ' ἀναγλύφου διακοσμήσεως IG II ² 5063a		141	1Θ' ἀρ. 1		

8. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀνασκαφῶν ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ εὐρέθησαν ἐπίσης κίλισσιαιὸν μαρμαρίνον ἄγαλμα Τρίτωνος, τμήμα μαρμαρίνου ἀναγλύφου, «αἰκῶν Σατύρου», «κορμὴ νεανίου» καὶ «κεφαλὴ τοῦ νεανίου».

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Ἀριθμὸς λήμματος	Στήλη	Πῶς
Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Ἐνεπιγραφὸς θρόνος ἱερῆος Ἰωνίου Ἐλευθερίας μετ' ἀνακλῦθου διακοσμήσεως IG II ² 5022	—	142	KA', ἀρ. 1-4
	Ἐπιγραφὴ IG II ² 3642	119	145	III' ἀρ. 3
	Ἐπιγραφὴ IG II ² 3053	120	145	III' ἀρ. 4
	Μαρμαρῖνη λήκυθος IG II ² 12904	121	146	III' ἀρ. 5
	Ἐπιγραφὴ <i>Περικλάτου</i> IG II ² 2639	122	146	III' ἀρ. 1
	Ἐπιγραφὴ IG II ² 4289 (σχ. ἀρ. 123, στ. 147)	123	147	—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ

Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι. Ποικίλα:

1 - 3. Ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις ὑπὸ Bötticher ἐν Παρθενῶνι, Ἐρεθθεῖω καὶ ΒΑ. Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν	—	148	—
4 - 6. Ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις ἐν Ἀθήναις	—	149	—
7. Αἶ ἐν Πρωκί ἀνασκαφῆ τοῦ Curtius	—	151	—
8. Κιθαρισμὸς σπηλαίου Μουνηίας ὑπὸ Curtius	—	152	—

Τεῦχος Ζ', Ἰουλίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α

Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι. Τὰ ἐκ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου:

Διγλωσσὸς ἐπιγραφὴ IG II ² 3286	124	153	KB' ἀρ. 1
Ἐπιγραφὴ IG II ² 3287	125	165	KB' ἀρ. 2
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5038	126	155	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5039	127	156	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5040	128	156	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5041	129	156	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5042	130	156	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5043	131	156	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5037	132	156	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5036	133	156	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5044	134	157	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5045	135	157	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5046	136	157	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5047	137	157	—
Ἐπιγραφὴ ἐπὶ θρόνου IG II ² 5048	138	157	—
Ἐπιγραφὴ IG II ² 3287	—	158	—
Ἐπιγραφὴ IG II ² 4268	—	158	—
Ἐπιγραφὴ IG II ² 4257	—	158	—

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Ἀριθμὸς λήμματος	Σύζησι	Πίναξ
Ρουσόπουλος, Ψ. Α.	Ἐπιγραφή IG II ² 3777		158	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5074	139	159	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5075	140	159	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5076	141	159	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5077	142	159	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5078	143	159	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5079	144	160	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5069	145	160	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5070	146	160	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5071	147	160	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5072	148	160	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5073	149	160	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5064	150	160	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5065	151	161	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5066	152	161	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5067	153	161	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5068	154	161	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5059	155	161	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5060	156	161	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5061	157	161	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5062	158	162	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5063	159	162	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5054	160	162	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5055	161	162	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5056	162	162	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5057		162	—
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τοῦ ἐνεπιγράφου θρόνου μετ' ἀναγλύφου διακοσμήσεως ἐν στήλῃ 141 IG II ² 5063a	163	163	169' ἄρ. 4
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5093	-	163	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ θρόνου IG II ² 5094	—	163	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ προσκεγμένου τοῦ Φαίδρου IG II ² 5021	164	163	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 3118 (σελ. ἄρ. 165, στ. 164)	165	164	-
	Ἐπιγραφή IG II ² 4215 (σελ. ἄρ. 166, στ. 165 - 166)	166	165	-
	Ἐπιγραφή IG II ² 3427	167	165	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 1928	168	167	KΓ'
	Ἐπιγραφή IG II ² 2870	169	168	KΔ' ἄρ. 1
	Ἐπιγραφή IG II ² 3079	170-175	169	KΔ' ἄρ. 2-7
	Ἐπιγραφή IG II ² 1924 (σελ. ἄρ. 176, στ. 170)	176	170	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 4902	177	170	KΔ' ἄρ. 8
	Ἐπιγραφή IG II ² 4572	178	170	KΔ' ἄρ. 9

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος άρθρου	Αριθμός λήμματος	Στήλη	Πηρξ
Ρουσόπουλος, Α.	Ἐπιγραφή	179	170	ΚΔ' ἀρ. 10 ΚΕ'
	Ἐπιγραφή IG II ² 896	180	171	
	Ἐπιγραφή IG II ² 3605 (σελ. ἀρ. 181, στ. 175 - 176)	181	175	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 3800 (σελ. ἀρ. 182, στ. 177)	182	177	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 3777 (σελ. ἀρ. 183, στ. 178)	183	178	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 4286 (σελ. ἀρ. 184, στ. 779 - 180)	184	779 ⁹	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 3287 (σελ. ἀρ. 184, στ. 779 - 180)	184 ¹⁰	779	—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β

Ρουσόπουλος, Α.	Ἄλλα ἔλλοθεν:			
	Ἐπιγραφή ἐκ Λακωνίας IG V I 1227 (σελ. ἀρ. 185 στ. 182)	185 ¹¹	187	—
	Ἐρμᾶκή στήλη ἐξ Ἀθηνῶν φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν IG II ² 3739 (σελ. ἀρ. 186, στ. 183)	186 ¹²	183	—
»	Παροράματα τυπογραφικά. Παρατήρησις.	—	184	—

Τεύχος Η', Αὐγούστου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

	Ἑλληνικά Ἐπιγραφαί:	—	185	—
Ρουσόπουλος, Α.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8164 (σελ. ἀρ. 1, στ. 185)	188	187	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7505 (σελ. ἀρ. 2, στ. 185 - 186)	189	187	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8632 (σελ. ἀρ. 3, στ. 186)	190	187	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9238 (σελ. ἀρ. 4, στ. 185)	191	187	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8167 (σελ. ἀρ. 5, στ. 185)	192	187	—

9. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ἡ σελὶς 179 ἔχει ἐκτυπωθῆ ὡς 779.

10. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 185 ἔχει ἐκτυπωθῆ ὡς 181.

11. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 186 ἔχει ἐκτυπωθῆ ὡς 185.

12. Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ὁ ἀριθμὸς λήμματος 187 ἔχει ἐκτυπωθῆ ὡς 186.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Ἔκδοσις	Ἀριθμὸς λόγματος	Στήλη	Πίναξ
Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (σελ. ἀρ. 6, σπ. 185)	IG II ² 8596	193	187	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (σελ. ἀρ. 7, σπ. 186)	IG II ² 8193	194	187	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (σελ. ἀρ. 8, σπ. 185)	IG II ² 8710	195	187	
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν (σελ. ἀρ. 9, σπ. 185 - 186)	IG II ² 8679	196	188	
	Ἐπιτύμβιος κινίσκος μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9462 (σελ. ἀρ. 10, σπ. 186)		197	188	-
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς	IG II ² 1328	198	189	KII'
Σεμιτέλος, Ι.	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2130		199	191	KΘ' ἀρ. 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Ἐρμαῖ ἐκ τῶν τοῦ Κατηφόρη:			205	
	Ἐρμαϊκὴ στήλη φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν IG II ² 3744	200-201	206	Α' ἀρ. 1-3	
	Ἐρμαϊκὴ στήλη φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν IG II ² 3740	202-203	207	ΑΑ' ἀρ. 1-3	
	Ἐπιγραφή ἐπὶ πλίνθου ἑρμαϊκῆς στήλης IG II ² 3751	204	208	ΑΑ' ἀρ. 4	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου ¹³ :				
	Ἀνάγλυφα τοῦ προσκηνίου τοῦ Φαίδρου		209	—	
	Ἀνάγλυφον καθήμενου Σατύρου	—	214	KΘ' ἀρ. 3	
	Ἀνάγλυφον ὀρχουμένης γυναικείας μορφῆς Ἐθν. Μ. 260	—	214	—	
	Ἀγάλμα α' Ἀπόλλωνος τοῦ Ὀμφαλοῦ Ἐθν. Μ. 45	—	214	—	
	Ἀκέραλος ἑρμαϊκὴ στήλη φέρουσα τὴν ἐ- πιγραφὴν IG II ² 3643	205	215	KΘ' ἀρ. 5	
	Ἐπιγραφή IG I ² 879	206	215	KΘ' ἀρ. 6	
	Ἐπιγραφή IG II ² 3161	207	216	—	
	Ἐπιγραφή IG II ² 4267 (σελ. ἀρ. 208, σπ. 217)	208	217	—	
	Ἐπιγραφή IG II ² 4264 (σελ. ἀρ. 209, σπ. 218)	209	218	—	

13. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀνασκαφῶν ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ εὗρέθησαν ἐπίσης: «δύο τριχηκὰ προσωπεῖα γυναικῆς» καὶ «δύο ἄκεραλοι νεανικοὶ κορμοὶ».

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἄρθρου	Ἰ. Αριθμὸς λήμματος	Στήλη	Πῶς
	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 1384* καὶ 2683 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5081	210	218	—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ

Ρουσόπουλος, Ἰ. Α.	Ποικίλα: Ἀρχαιολογικὰ εἰδήσεις ἐκ περιοδείας Ἰ. Α. Ρουσοπούλου καὶ Ἰω. Παπαδόκη εἰς Βοιωτίαν, Μεγαρίδα καὶ Φωκίδα	—	220	—
»	Παροράματα	—	220	—

1862 - 1863

Τεύχος Θ', Σεπτεμβρίου¹⁴

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἑλληνικὰ Ἐπιγραφαί:

	α' Ἐκ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου:				
Πιπτάκης, Κ. Σ.	Ἐπιγραφή IG II ² 3112	211	221	ΑΒ'	ἀρ. 1
Ρουσόπουλος, Ἰ. Α.	Ἐπιγραφή IG II ² 4268	212	224	ΑΒ'	ἀρ. 2
	Ἐπιγραφή IG II ² 4257	213	224	ΑΒ'	ἀρ. 3
	β' Ἐκ τῶν τοῦ Κατηφόρη:				
Ρουσόπουλος, Ἰ. Α.	Ἐπιγραφή IG II ² 2128	214	223	ΑΓ'	ἀρ. 1
	Ἀκέφαλος ἐρμαϊκὴ στήλη φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν IG II ² 3758	215	230	ΑΓ'	ἀρ. 2
	Ἀκέφαλος ἐρμαϊκὴ στήλη φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν IG II ² 3736	216	231	ΑΓ'	ἀρ. 3
Σεμιτέλος, Α.	Συμπληρωματικά ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 2601 ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2119	217	232	ΑΓ'	ἀρ. 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Κουπιτόρης, Π. Σαλαμανός, Α. Πετμεζᾶς, Θ.	Ἐκθεσις περὶ τῆς κατὰ τὸν Ἅγιον Σώ- στατην ἀνασκαφῆς καὶ τῶν ἐκεῖ εὑρεθέν- των ἀρχαίων	—	241	—	—
---	--	---	-----	---	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περβάνογλου, Η.	Βάσις ἀγάλματος τοῦ Μενάνδρου	—	244	—	—
-----------------	-------------------------------	---	-----	---	---

14. Ἐξεδόθη τῇ 10ῃ Ἰανουαρίου τοῦ 1863.

Όνομα περιγραφέως	Τίτλος ἔργου	Ἰσοθμιαὶ ἀριθμοὶ	Σελίδες	Πλάτος
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ				
Ρουσόπουλος, Ἰ. Α.	Ποικίλα:			
	1. Μαριμάριος ἀμφιρροὺς μετ' ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 11634 (σελ. ἀρ. 218, στ. 247)	218	247	
	2. Ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ καὶ εὐρέματα ¹⁵ : Κεφαλή ἀγάλματος ἀνδρός Προσωπεῖον γυναικός		248 248	ΑΓ' ἀρ. 5 ΑΓ' ἀρ. 6
	3. Συνέγρισις ἀνασκαφῆς σπηλαίου Μουμίας ὑπὸ Curtius		248	
	4. Διόρθωσις τοῦ τύπου εὐρέσεως τῆς μελανομόρφου κεφαλῆς μετ' ἐγχράχτου ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 45		248	
»	Παρατήρησις. Παραρτήματα		248	
Σεμιτέλος, Α.	Παραρτήματα		248	

Τεύχος Γ', Ὀκτωβρίου¹⁶

Ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαί :

α' Ἐκ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου:

Ρουσόπουλος, Ἰ. Α.	Ἐπιγραφή IG II ² 3779	219	249	ΑΔ' α-γ
Πιττάκης, Κ.Σ.	Ἐπιγραφή IG II ² 780	220	251	ΑΕ'
Ρουσόπουλος, Ἰ. Α. β'	Ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως : Ἐπιγραφή IG I ² 213	221	253	ΑΖ' ἀρ. 6
Ρουσόπουλος, Ἰ. Α. γ'	Νεκρικαὶ ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν: Ἐπιγραφή IG II ² 9187 Ἐπιγραφή IG II ² 10220 Ἐπιγραφή IG II ² 12604 Ἐπιγραφή IG II ² 11135 Ἐπιγραφή IG II ² 11869	222 223 224 225 226	255 255 255 256 256	ΑΖ' ἀρ. 1 ΑΖ' ἀρ. 2 ΑΖ' ἀρ. 3 ΑΖ' ἀρ. 4 ΑΖ' ἀρ. 5
Πιερίδης, Α.	δ' Ἐκ Κόπρου: Ἐπιγραφή	227	255	ΑΖ'

15. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀνασκαφῶν ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ εὐρέθησαν ἐπίσης: «καρμὰς κοίτης», Σκεληνοῦ καὶ ἕτερος μικρότεροι».

16. Ἐξεδόθη τῆς 23ης Ἰανουαρίου τοῦ 1863.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Ἀριθμὸς λήμματος	Στήλη	Πῶς
Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 227 ἐκ Κύπρου	—	256	—
Ηιττάκης, Κ.Σ.	Παρόραμα	—	256	—

Τεῦχος ΙΑ', Νοεμβρίου¹⁷

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α

Ἑλληνικὰ Ἐπιγραφαί:

Σακελίων, Ἰω.	α' Νησιωτικά:			
	Ἐπιγραφαὶ ἐκ Πάτμου	228-234	257	—
	Ἀνάγνωρος ἐπιτομβία στήλη ἐκ Πάτμου	235	263	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐκ Πάτμου	236-237	264	—
	Ἐπιγραφαὶ ἐκ Ληψίας	238-239	265	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Κῶ	240	266	—
	β' Ἀττικά:			
Κορμανούδης Στ.	Ψῆφισμα περὶ Λυκούργου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 457 (σχ. ἀρ. 241, στ. 270)	241	268	—
Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 3410 (σχ. ἀρ. 242, στ. 271)	242	271	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5080	243-244	271	—
Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	γ' Εὐβοίας:			
	Ἐπιγραφαὶ ἐπὶ 98 μολυβδίνων ἐλασμάτων ἐκ Στύρων IG XII 9 56	245-242	272	ΑΗ' ἀρ. 1-30, ΑΘ' ἀρ. 31-98

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β

Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Ποικίλα:			
	1. Ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ Θεάτρῳ:	—	277	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 5137	—	278	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 5152	—	278	—
	2. Σχέδιον τοῦ Θεάτρου	—	278	Μ' - ΜΒ'
	3. Ἀνασκαφή ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι:			
	Ἐπιτομβία στήλη Ἰγιάθωνος μετ' ἀνθε- μίου IG II ² 8551	—	279	ΜΠ' ἀρ. 2-4
Γραπτὸς ἐπιτύμβιος ναύσκος IG II ² 8550	—	280	ΜΔ' ἀρ. 1-2	

17. Ἐξεδόθη τῇ 19ῃ Ἰουνίου 1863.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος, ἄρθρον	Αριθμὸς λήμματος	Στιγμή	Πηγή				
Ρουσόπουλος, Γ.Α.	Ἀνάγλυφος ἐπιτύμβιος ναύσκου Κοραλλίου IG II ² 11891		280	MI ^v ἄρ. 1				
	Ἐπιγραφή IG II ² 5365		282					
	Γραπτὸς ἐπιτύμβιος ναύσκου Ἰουυσίων IG II ² 11169		282					
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη <i>Μεξίλειο</i> IG II ² 6217	343	284	<table border="0"> <tr><td rowspan="3"> </td><td>MB^v ἄρ. 1.</td></tr> <tr><td>MI^v ἄρ. 5.</td></tr> <tr><td>MD^v ἄρ. 3</td></tr> </table>		MB ^v ἄρ. 1.	MI ^v ἄρ. 5.	MD ^v ἄρ. 3
	MB ^v ἄρ. 1.							
	MI ^v ἄρ. 5.							
	MD ^v ἄρ. 3							

Τεύχος IB', Δεκεμβρίου¹⁸

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α

Ρουσόπουλος, Γ.Α.	Τὰ ἐκ τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου		285	MI-MB ^v
-------------------	-------------------------------	--	-----	--------------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β

Ρουσόπουλος, Γ.Α.	Ἀνασκαφή ἐν τῇ Ἀγίᾳ Τριάδι: Ἀγάλμα ταύρου ἐκ τοῦ γραπτοῦ ἐπιτυμ- βίου ναύσκου τοῦ Ἰουυσίων ἐν στήλῃ 282 IG II ² 11169	—	295					
	Ἀγάλμα κυνὸς ἐκ ταφικοῦ περιβόλου		295					
	Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον		295					
	Ἀνάγλυφος ἐπιτυμβία στήλη μετὰ λατινι- κῆς ἐπιγραφῆς Ἐθν. Μ. 1266		296					
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἀναγλύφου ἐπι- τυμβίας στήλης τοῦ <i>Μεξίλειο</i> ὑπ' ἀριθ. 343 IG II ² 6217	343	296					
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τοῦ ἀναγλύφου ἐπι- τυμβίου ναύσκου τοῦ Κοραλλίου ἐν στήλῃ 280 IG II ² 11891	344	297	MI ^v ἄρ. 1				
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιτυμβίας στή- λης τοῦ Ἰγνάθωτος μετ' ἀνθεμίου ἐν στήλῃ 279 IG II ² 8551	345	297	MI ^v ἄρ. 2-4				
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τοῦ γραπτοῦ ἐπι- τυμβίου ναύσκου ἐν στήλῃ 280 IG II ² 8550	346	297	MD ^v ἄρ. 1-2				
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τοῦ γραπτοῦ ἐπιτυμ- βίου ναύσκου τοῦ Ἰουυσίων ἐν στήλῃ 282 IG II ² 11169	347-348	298	<table border="0"> <tr><td rowspan="3"> </td><td>MB^v ἄρ. 1.</td></tr> <tr><td>MI^v ἄρ. 5.</td></tr> <tr><td>MD^v ἄρ. 3</td></tr> </table>		MB ^v ἄρ. 1.	MI ^v ἄρ. 5.	MD ^v ἄρ. 3
	MB ^v ἄρ. 1.							
	MI ^v ἄρ. 5.							
	MD ^v ἄρ. 3							

18. Ἐξεδόθη τῇ 28ῃ Σεπτεμβρίου 1863 (βλ. παράρτημα ἐν στήλῃ 316).

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἄρθρου	Ἀριθμὸς λόγιου	Στόλι	Πινάξ
Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Ἐπιγραφή IG II ² 12141	349	298	ΜΔ' ἄρ. 4
	Ἐπιγραφή IG II ² 9768	350	299	ΜΔ' ἄρ. 5
	Ἐπιγραφή IG II ² 9767	351	299	ΜΔ' ἄρ. 6
	Ἐπιγραφή IG II ² 7050	351*	299	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 8536	351*	299	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 7950	351*	299	—
	Ἐπιγραφή IG II ² 12696	351*	300	—
	Λατινικὴ ἐπιγραφή ἐπὶ λαβῆς πηλίνου ἀμοφορέως (σελ. ἄρ. 352, στ. 300)	352	300	—
	Ἐπιγραφή ἐπὶ λύχνου	353	301	ΜΒ' ἄρ. 2

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ

Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Ἑλληνικαὶ Ἐπιγραφαί:			
	α' Εὐβοίας:			
	Ἐπιγραφαὶ ἐπὶ 23 μολυβδίνων ἐλασμάτων ἐκ Στέρων IG XII 9 56	354-376	301	ΜΕ' ἄρ. 99-121
	β' Αἰγίνης:			
	Ἐπιγραφή ἐπὶ μολυβδίνου ἐλάσματος (κα- τάδεσμος) IG IV 191	377	302	ΜΕ' ἄρ. 1
	γ' Ἀττικῆς:			
	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 4038 (σελ. ἄρ. 378, στ. 303)	378	303	—
	Ἀκέφαλος ἐρμαϊκὴ στήλη ἐξ Ἀθηνῶν φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν IG III 3921	379	303	ΜΒ' ἄρ. 13

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Σκευὴ Δικαστικά :			
	α' Πινάκιον:			
	Δικαστικὸν πινάκιον ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1852	380	304	ΜΣ' ἄρ. 1
	β' Ψῆφος:			
	Χαλκῆ ψηφός δημοσίᾳ ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² Add. et Corr. 1923a	381	305	ΜΣ' ἄρ. 2
	Χαλκῆ ψηφός δημοσίᾳ ἐκ Στέρων IG XII 5 708	381*	305	—
	Πηλίνη ψηφός δημοσίᾳ ἐξ Ἀθηνῶν	382	307	ΜΣ' ἄρ. 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι.	Σταθμά :			
	Σταθμὰ ἐξ Ἀθηνῶν	383-392	307	ΜΖ' ἄρ. 1-15

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελιδή	Πίναξ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'				
<i>Ρουσόπουλος, Ἰ.Ι. Ποιήματα:</i>				
α' Ἐπιγραφαί:				
	1. Ἐρετρίαις IG XII 9 195		311	
	2. Κύπρου		312	
β' Ἀνασκαφαί:				
	Ἐπανάληψις ἀνασκαφῶν ἐν τῇ Ἀγίᾳ Τρι- άδι δαπάνη τῆς Κυβερνήσεως		312	
	Ἐπανάληψις ἀνασκαφῶν ἐν τῷ Διονυσια- κῷ θεάτρῳ δαπάνη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας		312	
	Ἰδιωτικῇ ἀνασκαφῇ Σταμπολοποδίου βο- ρείως Ἀθηνῶν καὶ εὐρήματα:			
	1. Ἐπιγραφή IG II ² 8444		313	
	2. Ἐπιγραφή IG II ² 8362		313	
	3. Ἐπιγραφή IG II ² 5548		313	
	4. Ἐπιγραφή IG II ² 9989		313	
	5. Ἐπιγραφή IG II ² 10666		313	
	6. Ἐπιγραφή IG II ² 10921		313	
	7. Ἐπιγραφή IG II ² 8758		313	
	8. Ἐπιγραφή IG II ² 12098		313	
	9. Ἐπιγραφή IG II ² 11392		313	
	10. Ἐπιγραφή IG II ² 8202		313	
	11. Ἐπιτύμβιος κιονίσκος μετ' ἀναγλύφου IG II ² 11372		313	
	12. Ἐπιγραφή IG II ² 12422		313	
	13. Ἐπιγραφή IG II ² 10386		313	
	14. Ἐπιγραφή IG II ² 12471		313	
	15. Ἐπιγραφή IG II ² 12185		313	
	16. Ἐπιγραφή IG II ² 8252		313	
γ' Νομίσματα:				
	Χαλκᾶ νομίσματα Τίρουθος		313	
	Χαλκᾶ νομίσματα ἐκ Κυθήρων	393-396	313	MB' ἀρ. 3-6
δ' Μολύβδιδες:				
	Μολύβδινοι ἐνεπίγραφοι πεσσοὶ σφενδόνης ἐκ Κυθήρων καὶ παρχαιμένων νησιδίων	397-402	314	MB' ἀρ. 7-12
	Ἐξ μολύβδινοι ἐνεπίγραφοι πεσσοὶ σφεν- δόνης εἰς Μουσεῖον Ἀρχαιολογικῆς Ἐται- ρείας		315	

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἄρθρου	Ἀριθμὸς λήμματος	Στήλη	Πίναξ
Ρουσόπουλος, Ἰ.Α.	ε' Δύο «κοσμήματα πήλινα» :			
	Ἐπίχρυσος ρόδαξ ἐξ Ἀθηνῶν	—	315	MB' ♦
	Ἀρχιτεκτονικὸν κόσμημα τάφου	—	315	MB' ♦
»	Ἐπίλογος καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἐργασίας του εἰς τὴν ἐκδόσιν τῆς <i>A.E.</i>	—	316	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG III 3869 (σελ. ἀρ. 403, στ. 316)	403	316	—
»	Παροράματα	—	316	—

1869

Τεύχος ΙΓ'

Ἐδστορατιάδης, Η.	Ἐπιγραφή μετ' ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐκ Χαλκίδος IG XII 9 191	404α-γ	317	48 α-γ ¹⁹
Κουμανούδης, Στ.	Μολύβδινον ἐνεπίγραφον πέταλον (κατάδεσμος) ἐξ Ἀττικῆς	405	333	49 γ
Ἐδστορατιάδης, Η.	Δύο μολύβδινα ἐνεπίγραφα ἐλάσματα (κατάδεσμοι) ἐκ Πειραιῶς	406-407	333	49 α-β
Κουμανούδης, Στ.	Ἐπιγραφή ἐκ Θεσπιῶν IG VII 1828	408	336	50 δ
Ἐδστορατιάδης, Η.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 329	409	337	50 γ
	Χαλκῆ ὀπισθογράφος πλάξ ἐκ Τεγέας IG V 2 159	410	341	50 α, β
Κουμανούδης, Στ.	Τρία ἐρυθρόμορφα ἐπίνητρα ἐξ Ἀθηνῶν	411	345	51 Α,α Β,β
Ἐδστορατιάδης, Η.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀλιβερίου Εὐβοίας IG XII 9 91	412	347	—

1870

Τεύχος ΙΔ'

Κουμανούδης, Στ.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1996	413	349	—
Λάμπρος, Η.	Νομίσματα: α' Τῆς νήσου Ἀμοργοῦ καὶ τῶν τριῶν			

19. Μέχρι τοῦδε οἱ πίνακες ἀριθμοῦνται διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου. Ἀπὸ τοῦ τεύχους ΙΓ' ἡ ἀρίθμωσις τῶν πινάκων γίνεται δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν.

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Λοθμὸς λήμματος	Σελ.	Πίναξ
Λάμπρος, Π.	αὐτῆς πόλεων Ἀιγιάλης, Μινώας καὶ Ἀρκεσίνης	414	352	54 ἄρ. 1, 3-24 ²⁰
	β' Θεσσαλίας	414*	357	54 ἄρ. 27
	γ' Ἀργολίδος	414*	357	54 ἄρ. 28-32
Εὐστρατιάδης, Π.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 2776	415	358	52 - 53
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 5200	415*	358	
	Μαρμάρων ἐνεπιγραφὸν μετρικὸν σκεῦος (σήκομα) ἐκ Γυθείου IG V 1 1156 (σχ. ἄρ. 416, σελ. 378)	416	378	
Κουμανούδης, Στ.	Παράρτημα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. Πληροφορίαι περὶ ἐκδεδομένων ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν ²¹	-	1-4	

1872

Τεύχος IE'

Εὐστρατιάδης, Π.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐρετρίας IG XII 9 188	417	381	54
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἐρετρίας IG XII 9 220	418	384	55
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 2345	419	386	56
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς	419*	387	—
	Ἐπιγραφή ἐκ Σαλαμῶνος IG II ² 2347	419*	391	—
Λάμπρος, Π.	Ἀνέκδοτα νομίσματα: α' Γουίδωνος Β' Δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν 1287 - 1308 (σχ. ἄρ. 1-12, σελ. 393-394)	420	392	
	β' Νικολάου Α' Δουκὸς τῆς Νάξου 1323 - 1341 (σχ. σελ. 396)	420*	394	—
Εὐστρατιάδης, Π.	Ἐπιγραφή ἐκ Πειραιῶς IG II ² 1669	421	397	57
Κουμανούδης, Στ.	Σφραγιῖδες καὶ ἄλλα σκεύη ἐγγράμματα	422	402	58 ἄρ. 1-18
Εὐστρατιάδης, Π.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1716	423	405	59 ἄρ. 423
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1523	424	407	59 ἄρ. 424

20. Τὸν ἀριθμὸν 54 φέρουν δύο πίνακες ὁ εἰς ἀνήκει εἰς τὸ παρὸν Τεύχος ΙΔ', ὁ δ' ἕτερος εἰς τὸ Τεύχος ΙΕ'.

21. Ἐξεδόθη τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1870.

1872-1873

Τεύχος ΙΖ' ²²

Όνομα συγγραφέως	Τίτλος ἔργου	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Πίναξ
Ρουσόπουλος, Ἰ. Α.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 529	425	409	60 ἀρ. 2
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 1002	426	411	60 ἀρ. 1
	Ἀνάγλυφος ἐπιτομβία στήλη Ἀριστίωνος ἐξ Ἀττικῆς IG I ² 1024	426*	413	—
	Ἀνάγλυφος ἐπιτομβία στήλη Ἀλξίγροτος ἐξ Ὀρχομενοῦ Βοιωτίας IG VII 3225	426*	413	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 9525	426*	414	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 8159	426*	414	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 7000	426*	414	—
Εἰσπρατιάδης, Η.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 288	427	415	61
	Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν καὶ 289	428	418	62
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀττικῆς IG II ² 1400	429	422	63
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1382	430	435	65
Μυλωνᾶς, Κ.	Ἑλληνικὸν ἐγγράμμα κατόπτρον ἐκ Κορίνθου IG IV 360	431	440	64
Εἰσπρατιάδης, Η.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 4225	432	443	—

1874

Τεύχος ΙΖ'

Εἰσπρατιάδης, Η.	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 555	433	445	66
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 471	434	447	67 ἀρ. 434
	Τμήμα ἐπιτίτλου ἀναγλύφου ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 127	435	451	67 ἀρ. 435
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG II ² 1011	436	454	—
	Ἐπιγραφή ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 275	437	456	68 ἀρ. 437
	Συμπληρωματικὰ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 174 ἐν σελ. 185 ἐξ Ἀθηνῶν IG I ² 274	437*	458	68 ἀρ. 437 β

22. Ἐδημοσιεύθη τῇ 15ῃ Φεβρουαρίου 1873.

<i>Όνομα συγγραφέως</i>	<i>Τίτλος ἔργου</i>	<i>Κοθμο- λίμνιο</i>	<i>Κοθμο- λίμνιο</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Πηγή</i>
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηῶν	IG II ² 1425	438	462	69 A' ἄρ. 438 γ
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηῶν	IG II ² 1428	439	470	69 B' ἄρ. 438 β
<i>Κοιρανιώδης, Στ.</i>	<i>Τρία ἀρχαῖα γλυπτὰ:</i>				
	Ἀγάλμα Ἰημοῦς ἐξ Ἀσέας Ἀρκαδίας IG V 2 559		440	480	71 A', γ A', β
	Τμήμα ἀγάλματος ἐξ Ἀθηῶν Ἐθν. Μ. 7		440*	480	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηῶν Ἐθν. Μ. 35		440*	482	71 B
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀττικῆς Ἐθν. Μ. 33		440*	483	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηῶν Ἐθν. Μ. 34		440*	483	
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης δι- σσοφύρου ἐξ Ἀθηῶν Ἐθν. Μ. 38		440*	484	71 Γ', α
	Τμήμα ἀναγλύφου ἐπιτυμβίας στήλης ἐξ Ἀθηῶν Ἐθν. Μ. 83		440*	484	71 Γ', β
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηῶν	IG I ² 986	440*	484	72
<i>Ροσσάπουλος, Α.</i>	Ἀνασκαφὴ τάφου ἐν Ἀθήναις		441	485	
<i>Εὐστρατιάδης, Η.</i>	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ὑπάτης	IG IX 2 5	442	488	
	Ἐπιγραφὴ ἐξ Ἀθηῶν	IG II ² 839	442*	490	
	Ἐπιγραφὴ ἐκ Λοκρίδος	IG IX 1 278	443	490	—

II. ΠΙΝΑΞ ΛΙΘΟΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Α΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1837 - 1860)

	Έτος	Φυλλάδων	Αριθμός λήμματος	Σελ.	Αριθμός λιθογραφήματα
ΛΓΓΕΙΑ					
1. ΜΑΡΜΑΡΙΝΑ					
α) Άνευ ανάγλυφου					
<i>Ἴ�θηνῶν:</i>					
Ἀμφορεύς IG II ² 7509	1842	25	761	483	761
Λήκυθος EM 329 IG II ² 8852	1842	25	760	483	760
β) Μετ' ανάγλυφου					
<i>Πειραιῶς:</i>					
Λήκυθος Ἐθν. Μ. 948 IG II ² 11888	1842	26	889	530	889
Λήκυθος Ἐθν. Μ. 1089	1842	26	890	530	890
Λουτροφόρος Ἐθν. Μ. 1042 IG II ² 9143	1842	21	539	402	539
<i>Σαλαμῖνος:</i>					
Λήκυθος Ἐθν. Μ. 1070 IG II ² 6928	1841	23	608 - 610	434	608 - 610
<i>Βελανιδέζας Ἀττικῆς:</i>					
Λουτροφόρος Ἐθν. Μ. 844 IG II ² 7825	1839	13	220	214	220
γ) Μετὰ γραπτῆς διακοσμῆσεως					
<i>Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:</i>					
Θραῦσμα ἄγγείου (;)	1839	13	254	226	254
2. ΠΗΛΙΝΑ					
<i>Πειραιῶς:</i>					
Ἐρυθρόμορφος ἀρυβαλλοσειδῆς λήκυθος	1841	24	723	469	723 καὶ 723 δις
Ἐρυθρόμορφος χούς	1841	24	722	468	722 καὶ 722 δις
<i>Βελανιδέζας Ἀττικῆς:</i>					
Θραῦσμα ἐρυθρομόρφου ἄγγείου (λου- τροφόρου;)	1839	15	270	258	270

	Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Αἰγύπτου:					
Ἐρυθρόμορφος κρατῆρ	1841	24	720	468	720 καὶ 720 δις

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

I. ΚΤΙΣΜΑΤΑ

Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:					
Ὁ Παρθενὼν κατὰ Cockerell	1839	14	—	239 σχμ. 2	♦
Ἀθηνῶν:					
Σχέδιον Σωτείρας Λυκοδήμου	1856	43	—	1449	♦
Αἰγύπτου:					
Τάφος Σκυθίνου IG IV 155 - 157	1839	13	231	219	231
Θήρας:					
Ἀρχαιότερες εἰς Περίσσαν καὶ σχεδιο- γράφημα τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας τοῦ Τιμίου Σταυροῦ	1842	25	774	490	774
Κέας:					
Ἐρείπια τοῦ ἐν Καρθαίᾳ ναοῦ τοῦ Ἀπόλ- λωνος	1843	29	—	627	[2] ¹
Πίναξ Καρθαίας καὶ τῶν πέριξ	1843	29	—	627	[2]
Πύργος τῆς Ἀγίας Μαρίνης	1843	29	—	628	[5]
Χελιδρομίον (Βορ. Σποράδων):					
Τάφοι	1853	34	—	947	♦

2. ΜΕΛΗ

α) Μαρμαρίνα

Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:					
Τεμάχιον σίμης(;)	1837	1	—	10, σχμ. ἐν. σελ. 20 καὶ 52	8

1. Ἄπαντα τὰ ἐντὸς ἀγκυλῶν λιθογραφήματα περιέχονται εἰς τὸ ἰδιαιτερον περὶ Κέας Φυλλάδιον ὑπ' ἀριθ. 29 τοῦ ἔτους 1843, ὅπου ἐξετυπώθησαν ἄνω ἀριθμοῦ. Οἱ ἐνταῦθα ἀναφερόμενοι ἀριθμοὶ ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ Εὐρε-
τηρίου πρὸς διευκρίνυσιν τῶν ἀναγνωστῶν.

	Ἔτος	Φυλλίδων	Ἰσθμο- λήμματα	Σελ.	Ἰσθμο- διθυγραφήματα
Τεμάχιον σίμης(ι)	1837	1		10, σελ. ἐν σελ. 20 καὶ 52	♦
Τεμάχιον σίμης Μ. Ἀκροπ. 4001 + 130	1837	1		10, σελ. ἐν σελ. 20 καὶ 52	♦
β) Πήλινα					
Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:					
Ἰγερμόν ἀκροκέραμος (γοργόνειον)	1837	1		10 καὶ σελ. ἐν σελ. 20	6
Τμήμα ἡγεμόνος στρωτήρας Μ. Ἀκροπ. 96	1837	1		10, σελ. ἐν σελ. 20 καὶ 52	7
Τμήμα ἡγεμόνος στρωτήρας Μ. Ἀκροπ. 9579	1837	1		10, σελ. ἐν σελ. 20 καὶ 52	♦
Ἀνοθεμωτός καλυπτῆρ	1837	3	25	52	25

ΓΛΥΠΤΑ

1. ΠΕΡΙΟΠΤΑ

α) Μαρμάρινα

Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν(ι):

Τμήμα καθημένης μορφῆς Μ. Ἀκροπ. 620	1839	13	253	225	253
---	------	----	-----	-----	-----

Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:

Ἀρκετύλος Μ. Ἀκροπ. 3737	1842	28	—	—	♦
--------------------------	------	----	---	---	---

Ἀθηνῶν:

Παπποσυληγὸς Ἐθν. Μ. 257	1839	17	325	282	325
Κερκλή ἀγάλματος	1842	26	888	530	888

Πειραιῶς:

Πάν Ἐθν. Μ. 251	1840	18	383	319	383
-----------------	------	----	-----	-----	-----

Αἰγίνης:

Κερκλή αἰγυπτιακοῦ ἀγάλματος	1842	27	956	559	955
------------------------------	------	----	-----	-----	-----

Ἄνδρου:

Ἐρμῆς Ἐθν. Μ. 218	1842	27	916	544	915
-------------------	------	----	-----	-----	-----

	Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἰσοθμός λήμματος	Σελίς	Ἰσοθμός λιθογραφήματος
<i>Ἰήλων:</i>					
« Ἄρπυια » Ἐθν. Μ. 1661	1842	25	759	483	759
<i>Κέας:</i>					
Ὁ ἐν Ἰουλίδι τῆς Κέας λέων	1843	29		629	[5]
Ἄγαλμα τῆς θεᾶς Νεμέσεως εὑρεθὲν πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Σμινθίου Ἀπόλλωνος	1843	29		629	[5]
Ὁ ἐν Ἰουλίδι τῆς Κέας λέων	1843	29		629	[6]
Ἄγαλμα γυναικὸς (torso) εὑρεθὲν ἐντὸς τοῦ προαυλίου τοῦ ἐν Καρθαίχ ναοῦ	1843	29	—	627	[6]
<i>Φθιώτιδος</i>					
<i>Ἰπάτης:</i>					
Ἐρμαφροδίτης	1839	12	II - III	209	II - III
Ἀφροδίτη	1839	12	III	209	III
β) Πήλινα					
<i>Φθιώτιδος</i>					
<i>Ἰπάτης:</i>					
Ἄθηνᾶ	1839	12	IIII	209	IIII
Ἦρα(;)	1839	12	IIIII	210	IIIII
2. ΑΝΑΓΛΥΦΑ					
α) Ἀναθηματικά					
<i>Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:</i>					
EM 919, 4255	1839	13	239	222	239
Μ. Ἀκροπ. 3010	1839	13	252	225	252
Ἐθν. Μ. 1841 IG II ² 4482	1839	15	286	264	286
Ἐθν. Μ. 1443	1840	18	389	322	389
EM 2813	1840	20	462	364	462
EM 9518 IG II ² 2914	1840	20	463	364	463
Μ. Ἀκροπ. 4069	1840	20	471	369	471
Μ. Ἀκροπ. 4070	1842	27	913	543	913
EM 8428 IG II ² 4775	1842	28	1022	584	1022
<i>Ἀθηνῶν:</i>					
Ἐθν. Μ. 43	1839	15	294	267	294
Ἐθν. Μ. 2407 IG II ² 4630	1839	15	298	268	298
Ἐθν. Μ. 1389 IG II ² 4558	1841	22	575	418	575

			Έτος	Φυλλάδια	Αριθμός λίθιματος	Σελ.	Αριθμός λιθογραφήματος
<i>Ἀττικῆς (;)</i>							
M. Λούβρου IG Π ² 4553			1841	22	570	415	570
<i>β) Ἀρχιτεκτονικά</i>							
<i>Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:</i>							
Γλυπτὰ ζωόρου Ἐρεχθείου			1838	4		68	33 - 49
Γλυπτὰ θωρακείου Ἀθηνῆς Νίκης:							
M. Ἀκροπ. 973			1842	28	1041	593	♦
M. Ἀκροπ. 991			1842	28	1042	593	♦
M. Ἀκροπ. 974			1842	28	1044	594	♦
M. Ἀκροπ. 1012			1842	28	1045	594	♦
M. Ἀκροπ. 996			1842	28			♦
M. Ἀκροπ. 1013			1842	28			♦
<i>γ) Ἐπίτιπλα</i>							
<i>Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:</i>							
EM 6928	IG Π ² 124		1837	3	24	52	24
EM 7862	IG Π ² 1374		1838	4	26	64	26
EM 7237	IG Π ² 336		1838	4	27	64	27
EM 7820	IG Π ² 1411		1838	7	58	110	58
EM 6595	IG Π ² 65		1838	9	85	134	85
EM 6595	IG Π ² 65		1839	11	163	180	163
EM 7063	IG Π ² 239		1839	13	240	222	240
EM 6588	IG Π ² 96		1840	18	364	305	364
Ἐθν. Μ. 2985	IG Π ² 406		1840	18	382	318	382
EM 13291	IG Π ² 226		1840	19	401	332	401
EM 13291	IG Π ² 226		1840	19	415	342	415
EM 2790	IG Π ² 89		1840	19	420	345	420
EM 6592	IG Π ² 101		1840	19	421	345	421
EM 6609	IG Π ² 145		1840	19	426	348	426
—	IG Π ² 1777		1840	19	428	349	428
EM 7160	IG Π ² 339		1840	20	464	365	464
EM 2806	IG Π ² 163		1842	27	914	544	1028
EM 8024	IG Π ² 1743		1842	27	931	549	931
EM 7166	IG Π ² 417		1842	27	959	560	959
EM 2626, 2634-2635, 6854,							
M. Ἀκροπ. 2996	IG Π ² 144		1842	28	1051	599	1051
<i>Ἀθηνῶν:</i>							
EM 6596	IG Π ² 57		1838	6	45	96	45
EM 9655	IG Π ² 2122		1839	13	222	214	222

				Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
Ἐθν. Μ. 2385	IG II ²	599, 874		1840	20	453	360	453
EM 8488	IG II ²	2124		1842	26	862	521	860
δ) Ἐπιτύμβια								
ΚΙΟΝΙΣΚΟΙ								
Ἰαθηνῶν:								
—	IG II ²	7673		1842	25	751	481	751
EM 11751	IG II ²	6624		1842	25	755	482	756
EM 11258	IG II ²	8586		1842	27	975	568	975
EM 11311	IG II ²	9432		1842	27	981	569	981
Περιοιῶς:								
Μ. Πειρ.	IG II ²	6701		1842	25	767	484	767
EM 11166	IG II ²	6798		1842	26	851	517	851
ΝΑΥΣΚΟΙ								
Ἰαθηνῶν:								
Ἐθν. Μ.	IG II ²	6199		1842	27	957	560	956
Ἐθν. Μ. 3080	—			1842	27	958	560	957
Περιοιῶς:								
Ἐθν. Μ. 819	—			1840	20	468	367	468
Ἐθν. Μ. 743	IG II ²	11037		1840	20	469	368	469
Ἐθν. Μ. 720	IG II ²	7695		1842	25	773	490	773
ΣΤΗΛΑΙ								
Ἀζροπόλεως Ἰαθηνῶν:								
EM 10726	IG II ²	7537		1839	13	225	216	225
EM 9079	IG II ²	5891		1839	13	226	217	226
Ἐθν. Μ. 866	IG II ²	6875		1839	17	338	289	338
Ἰαθηνῶν:								
EM 10953	IG II ²	9413		1840	18	397	328	397
—	IG II ²	11293		1840	18	400	329	400
Ἐθν. Μ. 3809	IG II ²	11491		1841	22	569	414	569
Ἐθν. Μ. 1192	IG II ²	5895		1841	23	601	431	601
—	IG II ²	12028		1841	23	632	440	632
Ἐθν. Μ. 871	—			1841	24	721	468	721
Ἐθν. Μ. 1155	IG II ²	9479		1842	26	828	511	828
EM 9173	IG II ²	7790		1842	26	881	526	881
EM 9388	IG II ²	11733		1842	27	908	542	908

				Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος.	Σελ.	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος.	
	IG	II ²	5322	1842	26	856 ²	518	856	
<i>Πειραιῶς:</i>									
Ἐθν. Μ.	2608	IG	II ²	5972	1839	13	268	228	268
EM	8844	IG	II ²	9112	1839	13	273	229	273
Ἐθν. Μ.		IG	II ²	12915	1839	15	268	258	268
Ἐθν. Μ.	1702	IG	II ²	12159	1839	15	273	259	273
Ἐθν. Μ.	971	IG	II ²	10991	1839	17	305	274	305
Ἐθν. Μ.	989	IG	II ²	8440	1839	17	308	274	308
Ἐθν. Μ.	1173	IG	II ²	7592	1840	18	398	328	398
Ἐθν. Μ.	886	IG	II ²	11200	1840	19	423	347	423
Ἐθν. Μ.	785, 970	IG	II ²	5732	1840	21	528	399	528
EM	9153	IG	II ²	7318	1840	21	535	401	535
Ἐθν. Μ.	986				1840	21	536	401	536
Ἐθν. Μ.	1013	IG	II ²	9110	1840	21	542	403	542
		IG	II ²	10017	1841	22	563	412	563
		IG	II ²	5841	1841	22	572	416	572
Ἐθν. Μ.	2065	IG	II ²	12459	1841	22	588	425	588
EM	10929	IG	II ²	5266	1841	22	589	425	589
		IG	II ²	12666	1841	24	708	465	708
Ἐθν. Μ.	1018	IG	II ²	7394	1841	24	715	467	715
Ἐθν. Μ.	1016	IG	II ²	7711	1842	25	748	480	748
Ἐθν. Μ.	1032	IG	II ²	10759	1842	26	865	523	865
					1842	28	1013	581	1013

Διαφόρων περιοχῶν Ἀττικῆς

Ἀττικῆς (ἄγνωστον πόθεν):

Ἐθν. Μ.	770	IG	II ²	10334/5	1840	18	394	327	394
---------	-----	----	-----------------	---------	------	----	-----	-----	-----

Βελαυδέζας :

Ἐθν. Μ.	29	IG	I ²	1024	1838	8	-	127	75
Ἐθν. Μ.	934	IG	II ²	7816	1839	13	227	217	227
Ἐθν. Μ.	858	IG	II ²	7817	1839	13	235	220	235

Λόχας:

Ἐθν. Μ.	852	IG	II ²	9331	1840	21	540	402	540
---------	-----	----	-----------------	------	------	----	-----	-----	-----

Βουωτίας

Θηβῶν:

—		IG	VII	2664	1842	26	842	514	842
---	--	----	-----	------	------	----	-----	-----	-----

2. Διὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην δὲν ἀναφέρεται τόπος εὐρέσεως οὔτε εἰς τὴν E.A. οὔτε εἰς IG. Κατ' εἰκαστικὴν περιελη-
φθη ἐδῶ διότι εἰς τὴν E.A. δημοσιεύεται μεταξύ ἐπιγραφῶν εὐρεθεισῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηρῶν.

				Ἔτος	Φελλιάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος	
	IG	VII	2662	1842	26	845	515	845	
	IG	VII	2677	1842	26	847	515	847	
	IG	VII	2672	1842	26	849	516	845	
<i>Κωπῶν:</i>									
	IG	VII	2806	1842	26	804	505	804	
<i>Ιερίων:</i>									
M. Δελφῶν			936	1842	28	1001	577	1001	
<i>Μήλων:</i>									
M. Μυζ.			17	1840	20	500	385	500	
M. Μυζ.			19	1840	20	501	385	501	
M. Μυζ.			18	1840	20	502	385	502	
M. Μυζ.			24	1840	20	503	386	503	
M. Μυζ.			60	1840	20	504	386	504	
M. Μυζ.			23	1840	20	505	386	505	
M. Μυζ.			20	1840	20	506	386	506	
M. Μυζ.			59	1840	20	508	387	508	
<i>Ρηρείας:</i>									
Ἐθν. Μ.			1201	1839	17	309	275	309	
Ἐθν. Μ.			2562	1840	18	393	326	393	
Ἐθν. Μ.			1248	1841	23	602	432	602	
Ἐθν. Μ.	IG	IV	89	1842	28	1002	577	1002	
Ἐθν. Μ.	IG	IV	74	1842	28	1003	578	1003	
Ἐθν. Μ.	IG	IV	160	1842	28	1014	581	1014	
<i>Σύρον:</i>									
M. Μυζ.	IG	XII	5	713 ⁴	1840	20	507	386	507
<i>Φωκίδος</i>									
<i>Ἐλατείας:</i>									
—	IG	IX	1	179	1842	26	838	513	838

ΑΒΕΒΑΙΑ ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ³*Βουσιτίας**Κωπῶν:*

—	IG	VII	2807	1842	26	806	505	806
---	----	-----	------	------	----	-----	-----	-----

3. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἐνετάχθη τὸ ἐκ Κωπῶν ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄγνωστον ποῦ εὑρίσκειται σήμερον, ὥστε νὰ προσδιορισθῇ. Πλὴν τῆς *E.A.* ἡ μόνη περὶ αὐτοῦ πληροφορία περιλαμβάνεται εἰς IG VII, ἧς χαρακτρίζεται ὡς *laris*, ἄνευ ἄλλης ἐνδείξεως.

	<i>Έτος</i>	<i>Φυλλάδα</i>	<i>Αριθμ. λήμματος</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Αριθμ. λιθογραφημάτων</i>			
ε) «Ήρωϊκά»								
<i>Πειραιῶς:</i>								
Ἔθν. Μ.	1501		1839	15	269	258	269	
	—		1842	26	852	517	852	
Ἔθν. Μ.	1538		1842	26	853	517	853	
<i>Αἰγίνης:</i>								
Ἔθν. Μ.	1385		1842	28	1012	581	1012	
<i>Εὐβοίας</i>								
<i>Καρύστου:</i>								
	IG NH 9	25	1842	25	775	490	775	
<i>Λοχρίδος:</i>								
			1842	26	807	505	807	
ΓΡΑΦΤΑΙ ΕΠΙΤΥΜΒΙΑΙ ΣΤΗΝΑΙ								
<i>Πειραιῶς:</i>								
Ἔθν. Μ.	2608	IG II ²	5972	1839	13	268	228	268
EM	9404	IG II ²	12077	1840	21	529	399	529
Ἔθν. Μ.	2603	IG II ²	10914	1840	21	549	406	549
Ἔθν. Μ.	2604	IG II ²	11117	1842	26	866	523	866
<i>Βελαριδέζας Ἀττικῆς:</i>								
Ἔθν. Μ.	30	IG I ²	1025	1838	9	103	242	103

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ⁴

*Ἀττικῆς*⁵

Ἀκροπόλεως Ἀθηρῶν:

Ψηφίσματα

EM	7383	IG II ²	687	1837	1	1	14	1
EM	6599	IG I ²	90	1837	1	5	19	5

4. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συντάξεως τοῦ Εὐρετηρίου ἐγένετο συστηματικὴ προσπάθεια ἀνευρέσεως, ἐν τοῖς Μουσείοις καὶ Συλλογῆς τοῦ Κράτους, τῶν εἰς τὴν *E.A.* δημοσιευθεισῶν ἐπιγραφῶν, με ἀποτέλεσμα νὰ προσδιορισθῇ τὸ Μουσεῖον ἢ ἡ Συλλογὴ ὅπου αἱ πλείστα εὕρισκονται. Κατόπιν τούτου, πλὴν τῆς δημοσιευσεῶς των εἰς IG, περιλαμβάνονται ἐν-ταῦθα οἱ ἀριθμοὶ Καταλόγου Μουσείων, ὅπου αὐταὶ ἀναφέρονται. Ὑπολείπεται μικρὸς ἀριθμὸς ἐπιγραφῶν, αἱ ὅποια εἶναι ἀγνωστον ποῦ ἀπόκεινται. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην εἰς τὴν στήλην τοῦ Μουσείου ἢ τῆς Συλλογῆς ὑπάρχει τὸ σημεῖον —.

5. Ἡ κατανομή τῶν λημμάτων τῶν ἐπιγραφῶν ἐγένετο —πλὴν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν Πειραιᾶ— κατὰ νομὸς: τὰ λήμματα τῶν νήσων περιλαμβάνονται ἀλφαβητικῶς ὑπὸ τὸ γενικὸν λῆμμα «Νῆσοι Ἀιγαίου καὶ Ἀργολικου».

					Ἔτος	Φυλλίδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
EM 7666	IG II ²	1034	1838	4	28	65	28		
EM 7294	IG II ²	490	1838	4	29	65	29		
EM 7001	IG II ²	105	1838	4	30	66	30		
EM 7197	IG II ²	415	1838	4	32	67	32		
EM 7386	IG II ²	646	1838	6	41	92	41		
EM 6984	IG II ²	216	1838	7	49	103	49		
EM 7370	IG II ²	651	1838	7	51	105	51		
EM 9487	IG II ²	1089	1838	7	55	109	55		
EM 7516	IG II ²	559	1838	7	56	109	56		
EM 7301	IG II ²	560	1838	7	57	109	57		
EM 7169	IG II ²	358	1838	9	83	133	83		
EM 7587	IG II ²	982	1838	9	86	134	86		
EM 6584	IG I ²	75	1838	9	93	137	93		
EM 7059	IG II ²	235	1838	9	95	138	95		
EM 7293	IG II ²	489	1838/1839	10	127	162	127		
EM 6931	IG II ²	75	1839	11	144	171	144		
EM 6601	IG I ²	110	1839	11	156	175	156		
EM 7203	IG II ²	411	1839	11	157	176	157		
EM 6975	IG II ²	96	1839	11	158	177	158		
EM 6580	IG I ²	71	1839	11	159	178	159		
EM 6591B	IG I ²	98	1839	11	160	178	158		
EM 6590	IG I ²	97	1839	11	164	180	164		
EM 7382	IG II ²	653	1839	12	176	189	176		
EM 6976	IG II ²	106	1839	12	184	193	184		
EM 7206	IG II ²	424	1839	12	188	196	187		
EM 7467	IG II ²	807	1839	12	189	197	189		
EM 7546	IG II ²	884	1839	12	209	204	209		
EM 7237z	IG II ²	336	1839	12	211	206	211		
EM 7244	IG II ²	549	1839	12	112	206	212		
EM 7670	IG II ²	1134	1839	12	213	207	213		
EM 6896	IG II ²	6	1839	12	214	207	214		
EM 7723	IG II ²	1222	1839	12	216	208	216		
EM 7354	IG II ²	768	1839	13	219	213	219		
EM 7860	IG II ²	1264	1839	13	223	215	223		
Μητροπ. Μ.									
Νέας Ὑόρκης	IG II ²	284	1839	13	228	217	228		
EM 7127	IG II ²	283	1839	13	234	220	234		
EM 7278	IG II ²	482	1839	13	236	220	236		
—	IG II ²	984	1839	13	237	221	237		
EM 7670	IG II ²	1134	1839	13	243	223	243		
EM 6589	IG I ²	108	1839	13	244	224	244		
EM 7180	IG II ²	367	1839	13	265	228	265		
EM 6964	IG II ²	125	1839	15	266	257	266		
EM 7306	IG II ²	501	1839	15	267	258	267		
EM 7151	IG II ²	333	1839	15	289	265	289		

				Έτος	Φελλάδιον	Αριθμός λίθου	Σελίς	Αριθμός λιθογραφημάτων
EM 7208	IG	H ²	426	1839	15	290	266	290
EM 7038	IG	H ²	213	1839	15	300	269	300
EM 7179	IG	H ²	365	1839	17	301	272	301
EM 7451	IG	H ²	700	1839	17	322	280	322
EM 7672	IG	H ²	876	1839	17	323	281	323
EM 5723	IG	H ²	1073	1839	17	324	282	324
EM 7228	IG	H ²	717	1839	17	332	287	332
EM 6822	IG	I ²	149	1839	17	337	289	337
EM 7402	IG	H ²	892	1839	17	339	290	339
EM 9482	IG	H ²	1073	1839	17	341	290	341
EM 7368	IG	H ²	505	1839	17	350	295	350
EM 7163	IG	H ²	342	1840	18	352	296	352
EM 7163	IG	H ²	342	1840	18	356	300	356
EM 7187	IG	H ²	374	1840	18	357	300	357
EM 7141	IG	H ²	301	1840	18	358	301	358
EM 7392	IG	H ²	673	1840	18	360	302	360
EM 7508	IG	H ²	887	1840	18	365	305	365
—	IG	H ²	214	1840	18	368	307	368
EM 7488	IG	H ²	804	1840	18	370	311	370
EM 7186	IG	H ²	373	1840	18	371	312	371
EM 7788	IG	H ²	995	1840	18	372	313	372
EM 7302	IG	H ²	469	1840	18	377	315	377
—	IG	H ²	340	1840	18	378	316	378
EM 7528	IG	H ²	979	1840	18	385	320	385
EM 7524	IG	H ²	946	1840	18	386	321	386
EM 6959	IG	H ²	53	1840	19	402	334	402
EM 7178	IG	H ²	365	1840	19	404	335	404
EM 6592z	IG	I ²	101	1840	19	406	336	406
EM 6961	IG	H ²	124	1840	19	407	337	407
EM 7234	IG	H ²	398	1840	19	408	338	408
EM 6601	IG	I ²	110	1840	19	409	338	409
EM 7046	IG	H ²	221	1840	19	411	340	411
EM 6950	IG	H ²	115	1840	19	412	341	412
EM 6632	IG	I ²	139	1840	19	417	343	417
EM 7181	IG	H ²	368	1840	19	419	344	419
EM 6601	IG	I ²	110	1840	19	424	347	424
EM 7165	IG	H ²	343	1840	19	473	370	473
EM 7563	IG	H ²	961	1841	22	583	422	583
M. Άχροπ.								
13216	IG	H ²	1072	1842	25	727	473	727
EM 6984z	IG	H ²	216	1842	26	870	524	870
EM 8369-8370,								
8375, 8379	IG	H ²	1076	1842	26	874	525	874
EM 7002	IG	H ²	109	1842	27	902	540	902
EM 7119	IG	H ²	275	1842	27	903	541	903

					Έτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
EM	7124	IG	II ²	281	1842	27	904	541	904
EM	6952	IG	II ²	118	1842	27	924	547	924
EM	6844	IG	I ²	113	1842	27	934	550	934
EM	7470	IG	II ²	838	1842	27	939	552	939
EM	6933	IG	II ²	76	1842	27	940	552	940
EM	7195	IG	II ²	353	1842	27	941	553	941
EM	7050	IG	II ²	120	1842	27	948	555	948
EM	7516	IG	II ²	559	1842	27	949	556	949
EM	7209	IG	II ²	344	1842	27	950	557	950
EM	7180	IG	II ²	367	1842	27	953	558	953
EM	7770-7773	IG	II ²	1341	1842	27	954	558	954
EM	6600	IG	I ²	114	1842	27	964	563	964
EM	6622	IG	I ²	69	1842	27	965	563	965
EM	7264	IG	II ²	468	1842	27	966	564	966
EM	8048	IG	II ²	774	1842	27	970	566	970
EM	7148	IG	II ²	333	1842	27	973	567	973
EM	6958	IG	II ²	121	1842	27	998	573	998
EM	6685	IG	I ²	158	1842	27	1000	573	1000
EM	6951	IG	II ²	114	1842	28	1011	580	1011
EM	6913	IG	II ²	40	1842	28	1015	581	1015
EM	6998	IG	II ²	117	1842	28	1019	583	1019
EM	6644	IG	I ²	105	1842	28	1020	583	1020
EM	7327	IG	II ²	573	1842	28	1023	584	1023
EM	7183	IG	II ²	371	1842	28	1026	586	1026
EM	7230	IG	II ²	435	1842	28	1027	586	1027
EM	7297	IG	II ²	495	1842	28	1031	588	1031
EM	7208	IG	II ²	426	1842	28	1032	589	1032
EM	6610	IG	I ²	129	1842	28	1035	591	1035
EM	9487	IG	II ²	1089	1842	28	1036	591	1036
EM	7154	IG	II ²	240	1842	28	1049	597	1049
EM	6564	IG	I ²	15	1842	28	1052	599	1052
EM	6901	IG	II ²	21	1842	28	1053	600	1053
EM	7314	IG	II ²	509	1842	28	1055	601	1055
EM	7359	IG	II ²	778	1842	28	1056	602	1056
EM	7706	IG	II ²	1165	1842	28	1057	603	1057
EM	7360	IG	II ²	777	1842	28	1058	604	1058
EM	7509	IG	II ²	554	1842	28	1059	604	1059
EM	7429	IG	II ²	743	1842	28	1060	605	1060
EM	7504	IG	II ²	735	1842	28	1061	606	1061
EM	6601	IG	I ²	110	1842	28	1062	606	1062
EM	7153	IG	II ²	334	1842	28	1064	608	1064
EM	6591	IG	I ²	99	1842	28	1065	610	1065
EM	7012	IG	II ²	186	1842	28	1066	610	1066
EM	6581	IG	I ²	83	1842	28	1068	611	1068
EM	7370	IG	II ²	651	1842	28	1069	612	1069

				Έτος	Φολλάδιον	Αριθμός λίθων	Σύν.	Αριθμός λιθογραφημάτων	
EM	6591	IG	I ²	98	1842	28	1070	613	1070
EM	7242	IG	II ²	418	1842	28	1073	614	1073
EM	7326	IG	II ²	584	1842	28	1074	615	1074
EM	6601	IG	I ²	110	1842	28	1075	616	1075
EM	7524 _z	IG	II ²	955	1842	28	1076	616	1076
EM	7389	IG	II ²	662	1842	28	1077	617	1077
EM	7317	IG	II ²	510	1842	28	1078	618	1078
EM	7460	IG	II ²	776	1842	28	1079	618	1079
EM	7398	IG	II ²	765	1842	28	1080	619	1080
EM	7510	IG	II ²	851	1842	28	1089	623	1089

Ἐπιστολὰὶ καὶ διατάξεις

EM	8582	IG	II ²	1116	1838	7	52	106	52
EM	9511	IG	III	55	1838	7	61	114	61
EM	9496	IG	II ²	1113	1842	28	1050	598	1050

Ἱεροὶ νόμοι

EM	7700	IG	II ²	1360	1838	9	87	135	87
----	------	----	-----------------	------	------	---	----	-----	----

Λόγοι ταμιῶν

EM	7812	IG	II ²	1448	1837	1	2	16	2
EM	6774	IG	I ²	255	1837	1	4	17	4
EM	6667	IG	I ²	374	1837	2	9	30	12
EM	6667	IG	I ²	374	1837	2	10	32	13
EM	6667	IG	I ²	374	1837	2	11	34	♦
EM	6788	IG	I ²	239	1837	3	14	37	15
EM	6788	IG	I ²	246-247	1837	3	15	38	14
EM	6773	IG	I ²	253	1837	3	16	39	16
EM	6762	IG	I ²	257-258	1837	3	17	41	18
EM	6793	IG	I ²	286-287	1837	3	18	42	17
EM	7789 _z	IG	II ²	1371	1837	3	19	44	19
EM	6741	IG	I ²	324	1837	3	20	44	20
EM	7794 _z	IG	II ²	1394	1837	3	21	48	21
EM	6742	IG	I ²	302	1837	3	23	49	23
EM	7905	IG	II ²	1491	1838	6	42-43	94	42-43
EM	6709, 6776, 6793	IG	I ²	279	1838	6	48	103	48
EM	7793	IG	II ²	1377	1838/1839	10	106	145	106
EM	7818	IG	II ²	1396	1838/1839	10	107	146	107
EM	7896	IG	II ²	1479	1838/1839	10	108-109	147	108-109
EM	7931	IG	II ²	1522	1838/1839	10	110	149	110
EM	6745, 6750, 6762, 6778	IG	I ²	261-262	1838/1839	10	112	151	112

					Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λίθμου	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
EM	7932	IG	II ²	1524	1838/1839	10	113-114	152	113-114
EM	7813	IG	II ²	1449	1838/1839	10	115	155	115
EM	6706	IG	I ²	299	1838/1839	10	116	156	116
EM	7941	IG	II ²	1553	1838/1839	10	124	159	124
EM	7807 - 7810	IG	II ²	1401	1838/1839	10	128	163	128
EM	7915	IG	II ²	1498	1838/1839	10	129-130	163	129-130
EM	ἄνευ ἀριθμοῦ	IG	II ²	1463	1838/1839	10	131-132	164	131-132
EM	7896	IG	II ²	1479	1839	11	134-135	167	134-135
EM	6772/4, 6788	IG	I ²	232	1839	11	137	168	137
EM	7908 - 7913	IG	II ²	1496	1839	11	161-162	179	161-162
EM	6778	IG	I ²	272-273	1839	11	165	181	165
EM	6768	IG	I ²	359	1839	11	166	182	166
EM	6667	IG	I ²	374	1839	11	172	185	172
EM	6762z	IG	I ²	274	1839	11	174	185	174
—		IG	II ²	1637	1839	12	180	191	180
EM	6665	IG	I ²	372	1839	12	215	208	215
EM	5294	IG	II ²	1518	1839	13	229	218	229
EM	6662	IG	I ²	372	1839	13	232	219	232
EM	6772/4, 6788	IG	I ²	234	1839	14	247	231	247
EM	6772/4, 6788	IG	I ²	236-239	1839	14	248	231	248
EM	6772/4, 6788	IG	I ²	244-245	1839	14	249	232	249
EM	6772/4, 6788	IG	I ²	254-255	1839	14	250	233	250
EM	6745, 6750, 6762, 6778	IG	I ²	262-263	1839	14	251	234	251
EM	6745, 6750, 6762, 6778	IG	I ²	272-273	1839	14	255	234	255
EM	6709, 6776, 6793	IG	I ²	277-278	1839	14	256	235	256
EM	6709, 6776, 6793	IG	I ²	279	1839	14	257	236	257
EM	6709, 6776, 6793	IG	I ²	287-288	1839	14	258	236	258
EM	6741	IG	I ²	324	1839	14	259	237	259
EM	6776	IG	I ²	368	1839	14	260	237	260
EM	7828	IG	II ²	1421	1839	15	299	268	299
EM	7929	IG	II ²	1515	1839	17	326	283	326
EM	7832	IG	II ²	1451	1840	18	355	299	355
EM	7979	IG	II ²	1649	1840	18	390	323	390
EM	6668	IG	I ²	374	1840	19	418	343	418
EM	7879	IG	II ²	1457	1840	20	470	368	470

				Έτος	Φυλλόδιον	Αριθμὸς λίθιατος	Σελ.	Αριθμὸς λιθογραφήματος
EM	6659	IG	I ²	385	1840	20	374	374
EM	6780	IG	I ²	282/3	1840	20	399	399
EM	6777	IG	I ²	295	1842	26	892	891
EM	6656, 6872	IG	I ²	196	1842	27	945	945
EM	7937	IG	II ²	1530	1842	27	960	960

Νόμοι

EM	8702	IG	II ²	1684	1842	27	967	967
----	------	----	-----------------	------	------	----	-----	-----

Κατάλογοι

—		IG	I ²	851	1838	4	31	31
EM	7386	IG	II ²	2305	1838	6	41	41
EM	3647, 9654	IG	II ²	2111/12	1838	7	59	104
EM	8021	IG	II ²	1701	1838	9	98	98
EM	7997	IG	II ²	1640	1838/1839	10	111	111
EM	8665	IG	II ²	2388	1838/1839	10	119	119
EM	8070, 8092	IG	II ²	2311	1839	11	136	136
EM	8677	IG	II ²	2402	1839	11	142	142
EM	8070	IG	II ²	2311	1839	11	170	170
EM	8056	IG	II ²	1937	1839	12	175	175
EM	8055	IG	II ²	1936	1839	12	181	181
EM	8316	IG	II ²	1834	1839	12	183	183
EM	8657	IG	II ²	2384	1839	12	185	185
M. Άχροπ.	13246	IG	II ²	2338	1839	12	186	186
EM	8671	IG	II ²	2396	1839	12	210	210
EM	8076	IG	II ²	1697	1839	13	242	242
EM	8062	IG	II ²	1951	1839	15	276	276
EM	8067	IG	II ²	1952	1839	17	320	320
EM	8567	IG	II ²	2298	1839	17	328	328
—		IG	II ²	2310	1839	17	329	329
EM	8037	IG	II ²	2362	1840	19	410	410
EM	8680	IG	II ²	2423	1841	24	678	678
M. Άχροπ.	13194	IG	II ²	1926	1842	25	725	725
EM	3776	IG	II ²	2488	1842	27	918	918
EM	8086	IG	II ²	1930	1842	27	947	947
EM	8659/60	IG	II ²	2385	1842	27	961	961
EM	8085	IG	II ²	2364	1842	28	1025	1025
EM	8679	IG	II ²	2374	1842	28	1033	1033
EM	8051	IG	II ²	1933	1842	28	1034	1034
—		IG	II ²	2476	1842	28	1037	1037
EM	9639	IG	II ²	1720	1842	28	1071	613

Όροι

—		IG	II ²	2691	1842	28	1072	1072
---	--	----	-----------------	------	------	----	------	------

				Ἔτος	Φυλλίδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος	
Ἀναθηματικά									
EM	447	IG	II ²	4323	1837	3	22	49	22
M.	Ἀχροπ. 13270	IG	I ²	532	1838	6	44	96	44
M.	Ἀχροπ. 13248	IG	I ²	531	1838	6	46	98	46
EM	9543	IG	II ²	4740	1838	7	47	103	47
M.	Ἀχροπ. 13255	IG	I ²	606	1838	7	54	107	54
M.	Ἀχροπ. 13262	IG	I ²	547	1838	7	60	112	60
EM	6297	IG	I ²	550	1838	8	78	125	76
EM	6290	IG	I ²	398	1838	8	80	126	77
M.	Ἀχροπ. 13201	IG	I ²	527	1838	9	81	131	81
M.	Ἀχροπ. 13183	IG	I ²	617	1838	9	94	137	94
M.	Ἀχροπ. 13243	IG	II ²	3127	1838	9	97	239	97
M.	Ἀχροπ. 1510	IG	I ²	760	1838	9	102	241	102
M.	Ἀχροπ. 13241	IG	II ²	4331	1838/1839	10	123	159	123
M.	Ἀχροπ. 13236	IG	I ²	556	1838/1839	10	126	161	126
EM	6322	IG	I ²	584	1838/1839	10	143	171	143
M.	Ἀχροπ. 13202	IG	II ²	4342	1839	11	152	174	152
EM	6315	IG	I ²	575	1839	11	155	175	155
EM	8806	IG	II ²	4321	1839	11	171	184	171
EM	9042	IG	II ²	4884	1839	11	173	185	173
EM	8727/8	IG	II ²	3022	1839	12	179	191	179
M.	Ἀχροπ. 13259	IG	I ²	395	1839	13	217	212	217
EM	10690	IG	II ²	4324	1839	13	221	214	221
EM	6322	IG	I ²	584	1839	13	230	218	230
EM	8969	IG	II ²	2860	1839	13	233	219	233
M.	Ἀχροπ. 13264	IG	I ²	535	1839	17	310	275	310
EM	8751	IG	II ²	4328	1839	17	316	278	316
EM	6375	IG	I ²	651	1839	17	330	286	330
EM	6341	IG	I ²	611	1839	17	331	286	331
EM	6339	IG	I ²	609	1839	17	335	288	335
EM	6241	IG	I ²	487	1839	17	336	289	336
M.	Ἀχροπ. 13209	IG	II ²	3122	1840	18	351	296	351
EM	6318	IG	I ²	579	1840	18	353	297	353
EM	9026	IG	II ²	4881	1840	18	361	302	361
EM	6354	IG	I ²	626	1840	18	366	306	366
M.	Ἀχροπ. 6504	IG	I ²	585	1840	18	373	314	373
EM	6250	IG	I ²	493	1840	18	375	314	375
EM	5130	IG	II ²	4950, 6840	1840	18	376	315	376
EM	6362	IG	I ²	635	1840	19	413	341	413
M.	Ἀχροπ. 13218	IG	I ²	559	1840	19	414	342	414
EM	8976	IG	II ²	3035	1840	19	416	343	416
EM	8803	IG	II ²	4332	1840	19	425	347	425
EM	9003	IG	II ²	4329	1840	19	427	348	427
M.	Ἀχροπ. 13267	IG	II ²	3193	1841	22	581	421	581

				Έτος	Φυλλάδιον	Λοθμός	Σίλι	Λοθμός	Λιθογραφήματα
						λίμματος			
M. Ἀκροπ. 13213	IG	I ²	604	1842	25	757	482	758	
EM 708	IG	II ²	3129	1842	25	758	482	758	
EM 9545	IG	II ²	4724	1842	26	876	525	876	
EM 8765	IG	II ²	4413	1842	26	878	526	878	
EM 8782	IG	II ²	4899	1842	27	921	546	121	
EM 8773	IG	II ²	4470	1842	27	933	550	933	
EM 8969	IG	II ²	2860	1842	27	938	551	938	
M. Ἀκροπ. 13243	IG	II ²	3127	1842	27	962	562	962	
EM 9516	IG	II ²	3119	1842	28	1021	584	1021	
EM 6289	IG	I ²	397	1842	28	1082	620	1082	
EM 6433	IG	I ²	708	1842	28	1083	621	1083	

Τυμητικά

EM 447	IG	II ²	4189	1837	3	22	49	22	
EM 446	IG	II ²	4211	1838	7	53	106	53	
M. Ἀκροπ. 13182	IG	II ²	4193	1838	7	59	110	59	
EM 6297	IG	II ²	4142	1838	8	78	125	76	
M. Ἀκροπ. 13263	IG	II ²	4175	1838	8	79	125	78	
EM 6290	IG	II ²	4136	1838	8	80	126	77	
M. Ἀκροπ. 13269	IG	II ²	3823, 3912	1838	9	82	132	82	
M. Ἀκροπ. 13176	IG	II ²	4113	1838	9	84	134	84	
M. Ἀκροπ. 13266	IG	II ²	4237	1838	9	89	135	89	
M. Ἀκροπ. 13223	IG	II ²	3952	1838	9	91	136	91	
EM 9573	IG	II ²	3433	1838	9	92	136	92	
M. Ἀκροπ. 13183	IG	II ²	3434	1838	9	94	137	94	
EM 9619	IG	II ²	3634	1838	9	96	239	96	
M. Ἀκροπ. 13244	IG	II ²	3249	1838	9	99	240	99	
M. Ἀκροπ. 13169	IG	II ²	4036	1838	9	100	240	100	
M. Ἀκροπ. 13238	IG	II ²	4184	1838/1839	10	104	144	104	
EM 10688	IG	II ²	3869	1838/1839	10	105	144	105	
M. Ἀκροπ. 13165	IG	II ²	3240	1838/1839	10	120	158	120	
M. Ἀκροπ. 13177	IG	II ²	3538	1838/1839	10	121	158	121	
EM 8746, 40682	IG	II ²	3464	1838/1839	10	125	161	125	
M. Ἀκροπ. 13236	IG	II ²	3889	1838/1839	10	126	161	126	
M. Ἀκροπ. 13222	IG	II ²	3829, 3256	1838/1839	10	133	166	133	
M. Ἀκροπ. 13220	IG	II ²	3829, 3255	1839	11	138-139	169	138-139	
M. Ἀκροπ. 13235	IG	II ²	3314	1839	11	145	171	145	
M. Ἀκροπ. 13207	IG	II ²	4128	1839	11	146	171	146	
M. Ἀκροπ. 13219	IG	II ²	3829, 3284	1839	11	148-149	172	148-149	
M. Ἀκροπ. 13221α	IG	II ²	3829, 3253	1839	11	150-151	173	150-151	
—	IG	II ²	3455	1839	11	168	183	168	
—	IG	II ²	3459	1839	11	175	186	174	
EM 8286	IG	II ²	4000	1839	12	188	196	188	
EM 8447	IG	II ²	3555	1839	13	238	221	238	

				Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος	
EM 8298	IG II ²	3515		1839	13	245	225	245	
EM 10479	IG II ²	3533		1839	13	246	225	276	
M. Ἀκροπ. 13182	IG II ²	3442		1839	13	266	226	261	
-	IG II ²	3554		1839	15	288	265	288	
EM 8998	IG II ²	3488		1839	15	291	266	291	
EM 8633	IG II ²	3935		1839	17	327	285	327	
M. Ἀκροπ. 13174	IG II ²	3786		1839	17	333	287	333	
EM 8999	IG II ²	3497		1839	17	334	288	334	
M. Ἀκροπ. 13229	IG II ²	4139		1840	18	362	303	362	
M. Ἀκροπ. 13158	IG II ²	4210		1840	18	363	303	363	
M. Ἀκροπ. 13175	IG II ²	4118		1840	18	374	314	374	
-	IG II ²	3244		1840	18	381	318	381	
M. Ἀκροπ. 13164	IG II ²	3876		1840	18	384	320	384	
EM 8436	IG II ²	3799		1840	18	387	322	387	
M. Ἀκροπ. 13217	IG II ²	3827		1842	25	726	472	726	
M. Ἀκροπ. 13168	IG II ²	4144		1842	25	728	474	728	
EM 10418	IG II ²	4173		1842	25	729	475	729	
M. Ἀκροπ. 13175	IG II ²	4118		1842	25	750	481	750	
M. Ἀκροπ. 13230	IG II ²	4119, 3691		1842	25	781-782	492	781-782	
EM 9567	IG II ²	3385		1842	27	929	549	929	
	IG II ²	4011		1842	27	936	551	936	
EM 8447	IG II ²	3555		1842	27	942	553	942	
M. Ἀκροπ. 13244	IG II ²	3249		1842	27	963	562	963	
EM 8313	IG II ²	4034		1842	27	979	569	979	
EM 9615	IG II ²	3635		1842	27	986	570	986	
EM 8306	IG II ²	4039		1842	27	993	572	993	
EM 9579	IG II ²	4194		1842	28	1007	579	1007	
EM 4689	IG II ²	3629		1842	28	1008	580	1008	
	IG III	958		1842	28	1010	580	1010	
EM 8441	IG II ²	3943		1842	28	1017	582	1017	
EM 8277	IG II ²	3431		1842	28	1024	585	1024	
EM 8290	IG II ²	4242		1842	28	1054	600	1054	
<i>Ὑπογραφαὶ Καλλιτεχνῶν</i>									
EM 8819	IG II ²	4270		1839	13	224	216	224	
EM 9041	IG II ²	4271		1840	19	405	336	405	
<i>Διάφορα</i>									
EM 10427	IG II ²	5173		1839	11	147	172	147	
EM 9042	IG II ²	5174		1839	11	173	185	173	
<i>Ἐπιτύμβια</i>									
	IG II ²	5225		1837	1	3	16	3	
EM 11298	IG II ²	9299		1838	9	90	136	90	

				Ἔτος	Φυλλίδιον	Ἀριθμὸς λίθου	Σύλλ.	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
	IG III	3503		1838/1839	10	122	159	122
EM 11625	IG II ²	5350		1839	11	140	170	169
EM 9360A	IG II ²	11333		1839	11	153	175	153
EM 9109	IG II ²	6478		1839	11	154	175	154
EM 11625	IG II ²	5350		1839	11	169	184	169
EM 9104	IG II ²	6390		1839	15	274	260	274
EM 12162	IG II ²	7931		1839	15	293	266	293
	IG II ²	6949		1839	15	296	267	296
EM 11392	IG II ²	10899		1839	17	345	294	345
EM 11135	IG II ²	5897		1841	22	597	428	597
	IG II ²	10424		1841	23	615	435	615
EM 11460	IG II ²	12986		1841	24	660	450	660
EM 11348	IG II ²	9841		1841	24	662	450	662
—	IG II ²	8269		1841	24	664	451	664
EM 11668	IG II ²	5790		1841	24	110	465	710
EM 9056	IG II ²	5362		1841	24	718	467	718
EM 11409A	IG II ²	11246		1842	25	747	480	747
EM 11325	IG II ²	9574		1842	26	871	524	871
	IG II ²	11460		1842	26	872	524	872
EM 11182	IG II ²	7300		1842	26	873	524	873
	IG II ²	5591		1842	26	879	526	879
EM 11122	IG II ²	5290		1842	27	917	545	917
EM 11130	IG II ²	5659		1842	27	919	546	919
EM 9471	IG II ²	13099		1842	27	930	549	930
	IG III	1383		1842	27	932	549	932
EM 11886	IG II ²	10013		1842	27	937	551	937
—	IG III	3518		1842	27	944	554	944
EM 9670	IG II ²	13166		1842	27	952	558	952
EM 6716	IG I ²	966		1842	27	968	566	968
EM 9128	IG II ²	6803		1842	27	969	566	969
EM 10825	IG II ²	6739		1842	27	972	567	972
EM 1368	IG II ²	5976		1842	27	989	571	989
EM 9756	IG II ²	9810		1842	27	996	573	996
EM 9136	IG II ²	7061		1842	27	997	573	997
EM 9674	IG II ²	13131		1842	28	1006	579	1006
EM 9700	IG II ²	5527		1842	28	1009	580	1009
EM 9091	IG II ²	6197		1842	28	1018	582	1018
EM 11253	IG II ²	8468		1842	28	1085	622	1085
EM 11241	IG II ²	8304		1842	28	1087	622	1087
EM 9478	IG II ²	13096		1842	28	1091	623	1091
Ἀβέβαια ⁶								
—	IG III	3949		1840	20	465	365	465

6. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην περιελήφθησαν μικρὰ θραύσματα ἐπιγραφῶν μὴ δυνάμενα νὰ προσδιορισθῶν, δημοσιευθέντα ὅμως εἰς IG III ὡς fragmenta incerta. Ἡ ἐπομένη κατηγορία ὑπὸ τίτλον «Ἀταύτιστοι ἐπιγραφῶν» περιέχει ἐπίσης θραύσματα ἐπιγραφῶν, τὰ ὅποια δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ταυτισθῶν.

				Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
—	IG III	3925		1842	27	920	546	920
—	IG III	3839		1842	27	943	553	943
—	IG III	3911		1842	27	955	559	955
—	IG III	3851		1842	27	999	573	999
Ἀταύτιστοι ἐπιγραφαί								
—				1839	13	218	213	218
—				1839	17	321	280	321
—				1840	20	472	370	472
—				1841	22	595	427	595
—				1841	22	599	428	599
—				1841	24	663	451	663
—				1842	26	875	525	875
—				1842	26	877	525	877
—				1842	26	891	530	887
—				1842	26	895	533	894
—				1842	27	922	547	922
—				1842	27	923	547	923
—				1842	27	926	548	926
—				1842	27	927	548	927
—				1842	27	928	549	928
—				1842	27	951	557	951
—				1842	28	1016	582	1016
—				1842	28	1028	587	1028
—				1842	28	1067	611	1067
—				1842	28	1088	622	1088
Ἀθηνῶν:								
Ψηφίσματα								
EM 7589	IG II ²	977		1839	15	283	263	283
EM 7622	IG II ²	1054		1839	15	284	263	284
EM 7605	IG II ²	1032		1839	17	314	277	314
EM 7018	IG II ²	188		1839	17	319	279	319
EM 7752 _α	IG II ²	1245		1840	18	369	307	369
EM 7733	IG II ²	1215		1840	18	379	316	379
EM 3822	IG II ²	1246		1840	18	388	322	388
EM 8090	IG II ²	1034		1840	18	392	325	392
EM 7606	IG II ²	1042		1842	26	855	518	855
EM 7774	IG II ²	1339		1842	26	861	520	861
EM 6608	IG I ²	115		1842	26	886	528	886
—	IG II ²	170		1842	27	978	569	978
EM 7519	IG II ²	907		1842	28	1004	578	1004
Ἐπιστολαὶ καὶ διατάξεις								
EM 40556	IG II ²	1121		1840	21	520	395	520

				Ἔτος	Φελλάδων	Ἀριθμὸς λίθμων	Σύνολο	Ἀριθμὸς λιθογραφημάτων
EM	2097	IG	II ²	1125	1840	21	524	397
		IG	II ²	1122	1842	25	731	475
Κατάλογοι								
		IG	II ²	2465	1839	13	263	227
EM	9653	IG	II ²	2042	1839	15	278	260
EM	9652	IG	II ²	2058	1839	15	279	261
EM	3132	IG	II ²	2463	1839	15	280	262
EM	8203	IG	II ²	2325	1839	17	313	277
EM	8654	IG	II ²	2382	1839	17	318	279
EM	10414	IG	II ²	1763	1839	17	344	293
EM	10472	IG	II ²	1767	1839	17	347	294
EM	10561	IG	II ²	2461	1840	21	516	392
		IG	II ²	2278	1840	21	519	395
EM	9510	IG	II ²	2291a	1840	21	522 ⁷	397
EM	8450	IG	II ²	1716	1841	22	578	420
EM	10748	IG	II ²	1974	1841	23	640	441
EM	10594	IG	II ²	2452	1841	24	706	464
EM	8073	IG	II ²	2327	1842	25	776	491
		IG	II ²	2424	1842	28	1005	579
EM	9656	IG	II ²	2196	1842	28	1830	587
Μισθώσεις								
		IG	II ²	2501	1842	25	734	477
Όροι								
EM	10181	IG	II ²	2528	1839	13	267	228
Διαθῆκαι καὶ ἐπιστολαὶ ἰδιωτικοῦ περιεχομένου								
EM	9513	IG	II ²	2775	1840	19	422	346
Ἀναθηματικά								
		IG	II ²	2877	1839	11	141	170
EM	8408	IG	II ²	2999	1839	13	262	226
EM	8410	IG	II ²	2953	1839	17	340	290
EM	278	IG	I ²	714	1840	18	367	306
		IG	I ²	769	1840	20	466	365
EM	8622	IG	II ²	4735	1840	21	518	394
EM	8426	IG	II ²	4702	1840	21	534	400

7. Κατ' οὐσίαν ἡ ἐπιγραφή αὕτη δὲν εἶναι κατάλογος, ἀλλὰ λόγος (oratio) ἐρήβων.

				Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
—	IG	II ²	2931	1841	22	559	411	559
EM 1920	IG	II ²	2876	1841	22	568	414	568
EM 3998	IG	II ²	4669	1842	26	821	509	821
—	IG	II ²	3070	1842	26	897	533	897
EM 10589	IG	II ²	3150	1842	27	915	544	915
EM 10673	IG	II ²	3086/7	1842	27	974	568	974
—	IG	II ²	3006	1842	27	983	570	983
Τυφτωτά								
EM 10349	IG	II ²	3328	1838	9	88	135	88
EM 10488	IG	II ²	3764	1839	15	287	264	287
EM 10441	IG	II ²	3618	1839	17	302	273	302
—	IG	II ²	3702	1840	18	391	324	391
EM 4071	IG	II ²	3644	1840	21	514	391	514
EM 10314	IG	II ²	3613	1840	21	521	396	521
EM 3918	IG	II ²	3684	1840	21	544	404	544
—	IG	II ²	4224	1841	22	560	411	560
EM 10581	IG	II ²	3445	1841	22	577	419	577
EM 9567	IG	II ²	3385	1841	22	579	420	579
—	IG	II ²	4248	1841	23	635	440	635
—	IG	II ²	3565	1842	26	887	530	889
EM 8629	IG	II ²	3683	1842	27	907	542	907
Ἐπιτύμβια								
—	IG	I ²	974	1838	9	101	241	101
EM 10646	IG	I ²	997	1839	11	167	183	167
EM 8572	IG	II ²	12767a	1839	13	264	227	264
—	IG	III	3547	1839	13	271	229	271
EM 3753	IG	II ²	11133	1839	13	272	229	272
EM 9353	IG	II ²	11181	1839	15	285	264	285
—	IG	II ²	9677	1839	15	297	268	297
EM 9785	IG	II ²	11973	1839	17	315	278	315
EM 9718	IG	II ²	6856	1839	17	317	278	317
—	IG	I ²	993	1839	17	342	291	342
EM 10887	IG	II ²	10451	1839	17	346	294	346
EM 10955	IG	II ²	7633	1839	17	349	294	349
EM 9340	IG	II ²	10970	1840	18	396	328	396
—	IG	II ²	6039	1840	19	403	335	403
EM 11707	IG	II ²	6141	1840	20	454	360	454
EM 11755	IG	II ²	6676	1840	20	455	361	455
EM 10442	IG	II ²	11907	1840	20	456	361	456
—	IG	II ²	6864	1840	20	457	362	457
EM 12235	IG	II ²	8407	1840	20	458	362	458
EM 12335	IG	II ²	10417	1840	20	459	363	459

				Έτος	Φυλλοδωρ	Αριθμο λίμματος	Σελι	Αριθμο εθνογραφημάτων
—	IG	H ²	12540	1840	20	460	463	460
—	IG	H ²	8770	1840	20	461	463	461
EM 2033	IG	H ²	11669	1840	21	517	494	517
EM 10230	IG	F ²	952	1840	21	525	498	525
—	IG	H ²	6127	1840	21	527	499	527
EM 10447	IG	H ²	8783	1840	21	532	499	532
EM 8829	IG	H ²	5226	1840	21	545	494	545
EM 10255	IG	F ²	989	1840	21	546	494	546
EM 9074	IG	H ²	5714	1841	22	566	413	566
—	IG	H ²	12478	1841	22	567	413	567
EM 12301	IG	H ²	10360	1841	22	584	423	584
EM 10273	IG	F ²	933	1841	22	585	423	585
EM 11702	IG	H ²	6114	1841	22	587	424	587
EM 11860	IG	H ²	9859	1841	22	591	426	591
EM 11860	IG	H ²	7682	1841	22	592	426	592
—	IG	H ²	10381	1841	22	593	426	593
EM 11117	IG	H ²	12701	1841	22	594	427	594
—	IG	H ²	12532	1841	22	598	428	598
—	IG	H ²	9389	1841	22	600	429	600
EM 12157	IG	H ²	9152	1841	23	616	436	616
EM 11748	IG	H ²	6612	1841	23	617	436	617
EM 11189	IG	H ²	7661	1841	23	618	436	618
EM 11667	IG	H ²	5769	1841	23	619	437	619
EM 11157	IG	H ²	6627	1841	23	620	437	620
EM 12033	IG	H ²	8557	1841	23	622	437	622
EM 10869	IG	H ²	11196	1841	23	623	438	623
EM 10830	IG	H ²	8544	1841	23	625	438	625
EM 11282	IG	H ²	9051	1841	23	626	438	626
EM 11237	IG	H ²	8244	1841	23	627	439	627
—	IG	H1	3683	1841	23	628	439	628
EM 12062	IG	H ²	9737 _a	1841	23	629	439	629
EOy. M. 1749	IG	H ²	7660	1841	23	630	439	♦
—	IG	H ²	6731	1841	23	631	440	631
EM 9099	IG	H ²	6333	1841	23	637	441	637
EM 10643	IG	F ²	978	1841	23	641	442	641
EM 10647-10648	IG	F ²	972	1841	23	642	443	642
—	IG	H ²	6188	1841	23	644	443	644
EM 11082	IG	H ²	12209	1841	23	645	444	645
EM 10997	IG	H ²	9080	1841	23	646	444	646
EM 11963	IG	H ²	9444	1841	23	648	444	648
EM 11963	IG	H ²	9793	1841	23	649	444	649
—	IG	H ²	9286	1841	24	659	450	659
EM 10811	IG	H ²	8169	1841	24	661	450	661
—	IG	H ²	5720	1841	24	675	455	675
—	IG	H ²	5253	1841	24	679	456	679

				Ἔτος	Φολλιάδων	Ἀριθμὸς	Σελί:	Ἀριθμὸς
						λήμματος		λιθογραφήματος
EM 11746	IG II ²	6550		1841	24	680	457	680
	IG II ²	10053		1841	24	681	457	681
	IG II ²	11542		1841	24	682	457	682
	IG II ²	40350		1841	24	683	457	683
EM 11819	IG II ²	7369		1841	24	701	463	701
EM 12115	IG II ²	8945		1841	24	702	463	702
EM 11912	IG II ²	8665		1841	24	703	463	703
EM 12237	IG II ²	11273		1841	24	704	463	704
	IG II ²	10547		1841	24	705	464	705
EM 11989	IG II ²	8860		1841	24	709	465	709
EM 11803	IG II ²	7321		1841	24	712	466	712
EM 206	IG II ²	6940		1841	24	713	466	713
EM 9686	IG II ²	13168		1841	24	716	467	716
	IG II ²	8426		1841	24	717	467	717
EM 11691	IG II ²	5990		1841	24	719	468	719
EM 12202	IG II ²	10216		1842	25	730	475	730
	IG II ²	10355/6		1842	25	733	476	733
	IG II ²	8312		1842	25	735	477	735
EM 11746	IG II ²	6550		1842	25	736	478	736
	IG II ²	5973		1842	25	737	478	737
EM 11386	IG II ²	8004		1842	25	738	478	738
EM 11723	IG II ²	6301		1842	25	739	478	739
EM 11386	IG II ²	10615		1842	25	740	478	740
	IG II ²	11955		1842	25	741	479	741
EM 11619	IG II ²	5335		1842	25	742	479	742
EM 11616	IG II ²	5286		1842	25	743	479	743
EM 11835	IG II ²	7526		1842	25	744	479	744
EM 11829	IG II ²	7422		1842	25	745	479	745
EM 12331	IG II ²	10322		1842	25	746	479	746
	IG II ²	8333		1842	25	752	481	752
EM 11825	IG II ²	11572		1842	25	753	482	753
	IG II ²	11238		1842	25			754
	IG II ²	11950/1		1842	25	754	482	755
EM 11751	IG II ²	5269		1842	25	756	482	757
EM 11696	IG II ²	6063		1842	25	762	483	762
	IG II ²	7845		1842	25	763	483	763
	IG II ²	8875		1842	25	764	484	764
	IG II ²	10031		1842	25	765	484	765
	IG II ²	8847		1842	25	766	484	766
EM 9334	IG II ²	10874		1842	25	768	485	768
	IG II ²	5784		1842	25	769	485	769
	IG II ²	10044		1842	25	770	489	770
EM 11994	IG II ²	9659		1842	25	771	489	771
EM 12191	IG II ²	8018		1842	25	779	492	779
EM 11829	IG II ²	7422		1842	25	780	492	745

					<i>Ετος</i>	<i>Φυλλοδίων</i>	<i>Αριθμ.</i> <i>λήμματος</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Αριθμ.</i> <i>επιθρονηγήματος.</i>
	IG	II ²	9384	1842	25	800	502	800	
	IG	II ²	5702	1842	26	826	511	826	
	IG	II ²	7583	1842	26	827	511	827	
	IG	II ²	8460	1842	26	829	511	829	
	IG	II ²	12359	1842	26	830	511	830	
	IG	II ²	9236	1842	26	831	511	831	
EM 9796/7	IG	II ²	12757	1842	26	832	512	832	
EM 12082	IG	II ²	8245	1842	26	833	512	833	
EM 11792	IG	II ²	7118	1842	26	834	512	834	
	IG	II ²	10838	1842	26	834	517	834	
EM 11089	IG	II ²	5791	1842	26	837	519	837	
EM 10271	IG	I ²	933	1842	26	860	520	860	
M. Ermitage, Λένινγκραντ	IG	I ²	954	1842	26	863	522	863	
EM 9678	IG	II ²	6983	1842	26	880	526	880	
	IG	II ²	11924	1842	26	893	532	892	
	IG	II ²	6220	1842	26	894	533	893	
	IG	II ²	9940	1842	26	896	533	895	
	IG	II ²	10264	1842	26	898	533	897	
	IG	II ²	8759	1842	26	899	533	898	
EM 1479	IG	II ²	8323	1842	26	900	534	899	
EM 10253	IG	I ²	980	1842	27	905	541	905	
	IG	II ²	8112	1842	27	906	542	906	
	IG	III	3745	1842	27	909	543	909	
	IG	II ²	11112	1842	27	910	543	910	
	IG	III	4618	1842	27	911	543	911	
	IG	III	3719	1842	27	912	543	912	
	IG	II ²	6914	1842	27	935	551	935	
EM 12242	IG	II ²	11829	1842	27	946	554	946	
EM 11939	IG	II ²	5423	1842	27	971	567	971	
EM 11951	IG	II ²	10123	1842	27	976	568	976	
EM 12161	IG	II ²	10235	1842	27	977	568	977	
	IG	II ²	9554	1842	27	982	569	982	
EM 745	IG	II ²	12555	1842	27	985	570	985	
EM 12082	IG	II ²	8245	1842	27	987	571	987	
EM 11792	IG	II ²	7118	1842	27	988	571	988	
	IG	II ²	8110	1842	27	990	571	990	
	IG	II ²	10260	1842	27	991	572	991	
	IG	II ²	8615	1842	27	992	572	992	
	IG	II ²	5323	1842	27	994	572	994	
	IG	II ²	8030	1842	27	995	572	995	
	IG	II ²	7609	1842	28	1086	622	1086	
EM 11901	IG	II ²	9529	1842	28	1090	623	1090	
EM 119	IG	II ²	11952	1842	28	1092	623	1092	

				Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελ.	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
EM 11162	IG II ²	6757		1841	23	624 ⁸	438	624
—	IG II ²	11616		1841	23	633	440	633
<i>Ἀβέβαια</i>								
	IG III	3963		1840	21	543	403	543
-	IG III	3924		1841	22	576	418	576
-	IG III	3976		1841	23	647	444	647
<i>Ἀτάκτιστοι ἐπιγραφαὶ</i>								
				1839	15	282	262	282
				1839	17	348	294	348
				1841	22	586	424	586
				1841	23	634	440	634
				1841	24	677	455	677
				1842	25	772	489	772
				1842	27	925	548	925
				1842	27	984	570	984
<i>Ἐλευσίως:</i>								
<i>Ψηφίσματα</i>								
Μ. Ἐλευσ.	295 IG II ²	1338		1841	22	556	408	556
<i>Ὄροι</i>								
Μ. Ἐλευσ.	61 IG II ²	2625		1841	22	564	413	564
<i>Μεγάρων:</i>								
<i>Ἐπιτύμβια</i>								
	IG VII	152		1841	24	711	466	711
<i>Πειραιῶς:</i>								
<i>Ἀναθηματικά</i>								
EM 10597	IG II ²	2983		1839	15	295	267	295
	IG II ²	2872		1842	26	864	522	864
<i>Κατάλογοι</i>								
EM 8200	IG II ²	2325		1842	25	732	476	732

8. Διὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ὡς καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ὑποκείμενους ὑπ' ἀριθ. 633, 543, 576 καὶ 647 ἰσχύει ἡ περίπτωση, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν ὑποσημείωσιν ὑπ' ἀριθ. 2, τῆς σελ. 145.

				Επίτ. Φορτίων	Αριθμ. Σίτι	Αριθμ. Σίτι	Αριθμ. Σίτι	Αριθμ. Σίτι	
				λήμματος,	λήμματος,	λήμματος,	λήμματος,	λήμματος,	
Επίπεδα βελτι									
EM	9105	IG	II ²	6391	1839	13	266	228	266
EM	9096	IG	II ²	6306	1839	13	269	229	269
EM	9167-9168	IG	II ²	7680	1839	13	270	229	270
EM	9169	IG	II ²	7792	1839	15	271	259	271
EM	9063	IG	II ²	5469	1839	15	281	262	281
EM	8848	IG	II ²	10494	1839	17	303	273	303
EM	9291	IG	II ²	10217/8	1839	17	304	273	304
EM	9233	IG	II ²	8853/4	1839	17	306	274	306
EM	10931	IG	II ²	5559	1839	17	307	274	307
EM	8888	IG	II ²	5673	1839	17	311	277	311
EM	9361	IG	II ²	11345	1840	18	359	302	359
—	—	IG	II ²	10476	1840	18	380	318	380
EM	9247	IG	II ²	8931	1840	21	523	397	523
EM	9185	IG	II ²	10329	1840	21	526	399	526
EM	11013	IG	II ²	10203	1840	21	530	399	530
EM	9299	IG	II ²	10363	1840	21	531	400	531
EM	9085	IG	II ²	6018	1840	21	533	400	533
EM	10946	IG	II ²	6929	1840	21	537	401	537
EM	10931	IG	II ²	5559	1840	21	538	402	538
EM	835,								
9230-9231	—	IG	II ²	8846	1840	21	541	403	541
EM	9134	IG	II ²	6996	1840	21	547	405	547
EM	4024	IG	II ²	7836	1840	21	548	405	548
EM	9248	IG	II ²	8940	1840	21	550	406	550
EM	9406	IG	II ²	10782	1840	21	551	406	551
EM	10991	IG	II ²	8936	1840	21	552	406	552
EM	9164	IG	II ²	7562	1840	21	553	406	553
EM	10952	IG	II ²	7291	1840	21	554	407	557
EM	9159	IG	II ²	7470	1840	21	555	407	555
—	—	IG	II ²	11865	1841	22	558	410	558
—	—	IG	II ²	11386	1841	22	561	412	561
—	—	IG	II ²	7994	1841	22	562	412	562
—	—	IG	II ²	6269	1841	22	565	413	565
—	—	IG	II ²	6384	1841	22	571	416	571
—	—	IG	II ²	8414	1841	22	573	416	573
—	—	IG	II ²	10271	1841	22	574	417	574
EM	13324	IG	II ²	5380	1841	22	580	420	580
EM	9320	IG	II ²	10803	1841	22	596	428	596
ΕΟρ. Μ. 1705	—	IG	II ²	7708	1841	23	603	433	603
EM	11110	IG	II ²	13029	1841	23	604	433	604
—	—	IG	II ²	11210	1841	23	605	433	605
EM	12144	IG	II ²	9454	1841	23	606	434	606
EM	12211	IG	II ²	8688	1841	23	607	434	607

				Ἔτος	Φυλλადων	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος
	IG	II ²	5375	1841	23	611	435	611
—	IG	II ²	7996	1841	23	612	435	612
EM 11015	IG	II ²	10303	1841	23	613	435	613
EM 11454	IG	II ²	12831	1841	23	621	437	621
	IG	II ²	11977	1841	23	636	441	636
—	IG	II ²	10733	1841	23	638	441	638
EM 10986	IG	II ²	8840	1841	23	639	441	639
EM 10979	IG	II ²	8404	1841	24	676	455	676
—	IG	II ²	12031	1841	24	707	465	707
Ἐθν. Μ. 1705	IG	II ²	7708	1842	25	749	481	749
EM 11219	IG	II ²	8055	1842	26	822	509	822
EM 9765	IG	II ²	10645	1842	26	867	523	867
EM 2039	IG	II ²	11483	1842	26	868	523	868
EM 9213	IG	II ²	8508	1842	26	869	523	869

*Διαφόρων τόπων Ἀττικῆς**Ἄλῶν Αἰξωνίδων:**Ἐπιτύμβια*

EM 7731	IG	II ²	1201	1842	26	858	519	858
---------	----	-----------------	------	------	----	-----	-----	-----

Ἐπιτύμβια

EM 7775-7776	IG	II ²	1356	1838/1839	10	117-118	156	117-118
--------------	----	-----------------	------	-----------	----	---------	-----	---------

Ἐπιτύμβια

EM 9080	IG	II ²	5906	1842	26	859	519	859
---------	----	-----------------	------	------	----	-----	-----	-----

*Καισαριανῆς:**Κατάλογοι*

	IG	II ²	2342	1840	18	354	297	354
--	----	-----------------	------	------	----	-----	-----	-----

*Καρρῶ:**Ἐπιτύμβια*

	IG	II ²	5459	1842	27	980	569	980
--	----	-----------------	------	------	----	-----	-----	-----

*Λαοβατίων:**Ἐπιτύμβια*

	IG	II ²	5936	1842	25	777	491	771
--	----	-----------------	------	------	----	-----	-----	-----

			Έτος,	Φολλადίων	Αριθμ.,	Σελ.	Αριθμ.,
			1842		λίθιματων,		λιθογραφημάτων.
<i>Ψυχικοῦ:</i>							
Ἐπιτόμβαιαι	IG	II ²	8950	1842	28	1084	622 1084
<i>Βοιωτίας:</i>							
<i>Ἀκραιφνίων:</i>							
Ἐπιτόμβαιαι	IG	VII	2746	1842	25	787	499 787
<i>Θηβῶν:</i>							
Ἐπιτόμβαιαι	IG	VII	2694	1842	26	837	513 837
	IG	VII	2574	1842	26	843	515 843
	IG	VII	2562	1842	26	844	515 844
<i>Διάφορα</i>							
—	IG	VII	2582	1842	26	846	515 846
—	IG	VII	2415	1842	26	848	515 848
<i>Κωπῶν:</i>							
<i>Κατάλογοι</i>							
	IG	VII	2784	1842	26	801	503 801
	IG	VII	2782	1842	26	802	504 802
<i>Ἀναθηματικὰ</i>							
	IG	VII	2793	1842	25	789	500 789
	IG	VII	2791	1842	25	793	501 793
	IG	VII	2795	1842	26	805	505 805
<i>Ἐπιτόμβαιαι</i>							
	IG	VII	2796	1842	25	788	500 788
	IG	VII	2799	1842	25	790	500 790
	IG	VII	2803	1842	25	791	500 791
	IG	VII	2800	1842	25	792	500 792
—	IG	VII	2796a	1842	26	803	505 •

				<i>Έτος</i>	<i>Φυλλίδιον</i>	<i>Ἰσθμὸς λήμματος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λιθογραφήματος</i>
<i>Δεβιδείας:</i>								
<i>Ἐπιτόμβαι</i>								
	IG	VII	3111	1842	26	836	513	836
<i>᾽Ορχομενοῦ:</i>								
<i>Ψηφίσματα</i>								
	IG	VII	3178	1842	26	819	508	819
	IG	VII	3186	1842	26	820	508	820
<i>Τιμητικά</i>								
	IG	VII	3224	1842	26	817	507	816
	IG	VII	3223	1842	26	818	508	817
<i>Ἐπιτόμβαι</i>								
	IG	VII	3264	1842	25	794	501	714
	IG	VII	3262	1842	25	795	501	795
	IG	VII	3238	1842	25	796	501	796
	IG	VII	3265	1842	25	797	501	797
	IG	VII	3241	1842	25	798	502	798
	IG	VII	3235	1842	25	799	502	799
	IG	VII	3278	1842	26	811	506	811
	IG	VII	3272	1842	26	812	506	812
	IG	VII	3274	1842	26	813	506	813
	IG	VII	3230	1842	26	814	507	814
	IG	VII	3273	1842	26	815	507	815
	IG	VII	3205	1842	26	816	507	918
	IG	VII	3265	1842	26	850	516	850
<i>Χαιρονείας:</i>								
<i>Ἀναθηματικά</i>								
	IG	VII	3410	1842	26	841	514	841
<i>Νήσων Αἰγαίου καὶ Ἰογγοσαρονικοῦ</i>								
<i>Αἰγίνης:</i>								
<i>Ψηφίσματα</i>								
	IG	IV	1	1839	17	343	291	343

					<i>Ετα.</i>	<i>Φυλλάδιον</i>	<i>Αριθμο</i> <i>λίθων</i>	<i>Στοι.</i>	<i>Αριθμο</i> <i>λίθων</i>
Ἐπιτύμβια									
ΕΜ	9125	IG	IV	72 <i>ζα</i>					
		IG	II ²	6669	1839	15	275	260	275
ΕΜ	10634	IG	IV	52 <i>ζα</i>					
		IG	II ²	11627	1841	23	614	635	614
Ἀνάγης:									
Ψηφίσματα									
—		IG	XII	3 254	1840	20	477	472	477
Κατάλογοι									
—		IG	XII	3 251	1840	20	485	476	485
Ἀναθηματικά									
—		IG	XII	3 261	1840	19	441	355	441
—		IG	XII	3 290	1840	19	444	356	444
—		IG	XII	3 259	1840	20	478	473	478
		IG	XII	3 258	1840	20	480	474	480
		IG	XII	3 268	1841	24	699	462	699
Τυμητικά									
		IG	XII	3 278	1840	19	440	355	440
		IG	XII	3 282	1840	19	442	355	442
—		IG	XII	3 283	1840	19	449	357	449
—		IG	XII	3 267	1840	20	475	371	475
		IG	XII	3 272	1840	20	479	374	479
		IG	XII	3 273	1840	20	481	374	481
—		IG	XII	3 274	1840	20	482	375	482
—		IG	XII	3 287	1840	20	483	376	483
		IG	XII	3 279	1840	20	486	377	486
—		IG	XII	3 265	1840	20	510	387	510
Ἐπιτύμβια									
—		IG	XII	3 304	1840	19	438	354	438
—		IG	XII	3 309	1840	19	439	354	439
—		IG	XII	3 292	1840	19	443	356	443
—		IG	XII	3 303	1840	19	445	356	445
		IG	XII	3 298	1840	19	446	356	446

				Ἔτος	Φυλλίδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελις	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος	
	IG	XII	3	307	1840	19	447	357	447
	IG	XII	3	316	1840	19	448	357	448
	IG	XII	3	296	1840	19	450	357	450
	IG	XII	3	300	1840	19	451	357	451
	IG	XII	3	297	1840	19	452	358	452
	IG	XII	3	313	1840	20	476	472	476
	IG	XII	3	276	1840	20	487	377	487
Ἐπιθρονον:									
Ἀναθηματικά									
	IG	XII	5	738	1841	24	673	454	673
Τιμητικά									
	IG	XII	5	747	1841	24	665	451	665
	IG	XII	5	757	1841	24	666	451	666
	IG	XII	5	745	1841	24	667	452	667
	IG	XII	5	758	1841	24	668	452	668
	IG	XII	5	787	1841	24	674	455	674
Ἀστροναυτικά:									
Ἀναθηματικά									
	IG	XII	3	191	1841	24	687	459	687
—	IG	XII	3	185	1841	24	688	459	688
-	IG	XII	3	196	1841	24	689	459	689
Τιμητικά									
	IG	XII	3	213	1841	24	684	457	684
	IG	XII	3	208	1841	24	685	458	685
	IG	XII	3	207	1841	24	686	458	686
-	IG	XII	3	214	1841	24	690	459	690
	IG	XII	3	215	1841	24	697	461	697
Ἐπιτύμβια									
	IG	XII	3	228	1841	24	693	460	693
Διάφορα									
	IG	XII	3	203	1841	24	694	461	694
	IG	XII	3	182	1841	24	696	461	696

				<i>Έτα</i>	<i>Φυλλοὶ</i>	<i>Ἰσθμοὶ σημάτων</i>	<i>Στοι</i>	<i>Ἰσθμοὶ ἀθροισματικά</i>
Ἀτάκτιστοι ἐπιγραφαὶ				1841	24	692	661	692
				1841	24	695	661	695
<i>Ἠλών:</i>								
Ἐπιτόμβια								
EM 855	IG	II ²	9924	1839	17	312	279	312
M. Μοζ. 188				1840	20	492	379	492
M. Μοζ. 189				1840	20	493	379	493
M. Μοζ. 191				1840	20	495	379	495
Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ								
				1840	21	515	392	515
<i>Ἐδβοίας</i>								
<i>Καρόστον:</i>								
Ἠφρίσματα								
	IG	XII	9 1	1841	24	671	554	671
Κατάλογοι								
EM 11551	IG	XII	9 11	1840	20	567	366	567
Τμηματικά								
	IG	XII	9 23	1841	24	672	553	672
Ἐπιτόμβια								
	IG	XII	9 22	1841	24	670	553	670
<i>Θήρας:</i>								
Ἠφρίσματα								
	IG	XII	3 329	1841	24	700	562	700
Ἱεροὶ νόμοι								
	IG	XII	3 436	1840	19	436	353	436
Ἀναθηματικά								
	IG	XII	3 438	1840	19	434	352	434

				Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος	
	IG	XII	3	437	1840	19	435	352	435
	IG	XII	3	346	1840	20	484	376	484
<i>Ἑμμετρικά</i>									
--	IG	XII	3	880	1840	19	431	350	431
-	IG	XII	3	516	1840	19	432	351	432
-	IG	XII	3	518	1840	20	488	377	488
<i>Ἐπιτύμβια</i>									
--	IG	XII	3	792	1840	19	429	349	429
--	IG	XII	3	866	1840	19	430	350	430
--	IG	XII	3	880	1840	19	431	350	431
--	IG	XII	3	921	1840	19	433	351	433
--	IG	XII	3	949	1840	20	489	378	489
--	IG	XII	3	929	1840	20	490	378	490
--	IG	XII	3	919	1841	24	698	462	698
<i>Διάφορα</i>									
--	IG	XII	3	559	1840	19	437	354	437
--	IG	XII	3	347	1840	20	491	378	491
<i>Καλανόιας:</i>									
<i>Ψηφίσματα</i>									
EM 11521	IG	IV		839	1840	18	395	327	395
<i>Κέας:</i>									
<i>Ψηφίσματα</i>									
-	IG	XII	5	537	1843	29	--	--	7 IVa
-	IG	XII	5	536	1843	29	--	--	7 V
--	IG	XII	5	532	1843	29	--	--	8 V
-	IG	XII	5	533-534	1843	29	--	--	8 VII
-	IG	XII	5	526	1843	29	--	--	9 VIII
-	IG	XII	5	528	1843	29	--	--	9 IX
-	IG	XII	5	527	1843	29	--	--	10 X
-	IG	XII	5	530	1843	29	--	--	10 Xa
-	IG	XII	5	535	1843	29	--	--	10 XI
-	IG	XII	5	536	1843	29	--	--	11 XII
<i>Ἀόγοι:</i>									
-	IG	XII	5	544	1843	29	--	--	10 XIIα-γ

					<i>Έτος</i>	<i>Φορτωθών</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>	<i>Σελ.</i>	<i>Αριθμός εθνογραφήματος</i>	
<i>Άναθηματικά</i>										
	IG	XII	5	615	1843	29		629	1	
	IG	XII	5	545	1843	29			7 I	
	IG	XII	5	548	1843	29			7 IV	
	IG	XII	5	547	1843	29			11 XIII	
<i>Τυμητικά</i>										
	IG	XII	5	628	1843	29			1	
	IG	XII	5	557	1843	29			7 II	
	IG	XII	5	556	1843	29			7 III	
<i>Επιτύμβια</i>										
	IG	XII	5	566	1843	29			11 XIIIa	
<i>Δέσφοι</i>										
<i>Άναθηματικά</i>										
	IG	XII	2	524	1841	24	658	449	658	
<i>Τυμητικά</i>										
	IG	XII	2	288	1841	24	651	447	651	
	IG	XII	2	290	1841	24	652	447	652	
	IG	XII	2	291	1841	24	653	448	653	
	IG	XII	2	289	1841	24	654	448	654	
	IG	XII	2	287	1841	24	655	448	655	
	IG	XII	2	515	1841	24	656	448	656	
	IG	XII	2	519	1841	24	657	449	657	
<i>Πάγοι</i>										
<i>Επιτύμβια</i>										
	IG	XII	5	406	1841	24	714	466	714	
<i>Συλαμίνος</i>										
<i>Υψίσματα</i>										
	IG	II ²		71	1842	28	1099	625	1099	
<i>Κατάλογοι</i>										
	EM	8562	IG	II ²	1946	1839	13	241	223	241

					Έτος	Φυλλάδιον	Αριθμός λήμματος	Σελίς	Αριθμός λιθογραφήματος
	IG	II ²	1768		1842	28	1100	625	1100
Ἐπιτύμβια									
	IG	II ²	12117		1842	28	1094	624	1094
	IG	II ²	11882/3		1842	28	1096	624	1096
Ἀβέβαια									
	IG	III	3955		1842	28	1098	625	1098
Ἀταύτιστοι ἐπιγραφαί									
					1842	28	1095	624	1095
					1842	28	1097	625	1097
Σύρον:									
Ψηφίσματα									
Μ. Σύρον 353	IG	XII	5	662	1840	21	511	388	511
Μ. Σύρον 156	IG	XII	5	655	1840	21	512	389	512
Μ. Σύρον 342	IG	XII	5	665	1840	21	513	390	513
Όροι									
Μ. Σύρον 343	IG	XII	5	671	1840	20	498	380	498
Ἀναθηματικά									
	IG	XII	5	672	1839	15	272	259	272
Ἐπιτύμβια									
Μ. Σύρον 320	IG	XII	5	695	1840	20	494	379	494
Μ. Μυκ. 192	IG	XII	5	683	1840	20	496	379	496
Μ. Μυκ. 190					1840	20	497	380	497
Μ. Σύρον 348	IG	XII	5	676	1840	20	509	387	509
Τήρον:									
Διαθήκαι									
EM 11569	IG	XII	5	873	1840	18	399	328	399
Φθιώτιδος									
Ήρακλείας:									
Ψηφίσματα									
	IG	IX	2	1	1842	26	825	510	825

				<i>Έτος.</i>	<i>Φυλλάδιον</i>	<i>Αριθμ., λίθων.</i>	<i>Στοι.</i>	<i>Αριθμ., λιθογραφημάτων.</i>	
<i>Δαμίας:</i>									
<i>Ψηφίσματα</i>									
	IG	IX	2	62	1838	8	62	115	62
	IG	IX	2	61	1838	8	63	115	63
	IG	IX	2	63	1838	8	64	116	64
	IG	IX	2	68	1838	8	65	116	65
	IG	IX	2	65	1838	8	66	117	66
	IG	IX	2	70	1838	8	67	117	67
<i>Ἀπελευθερωτικά</i>									
	IG	IX	2	71	1838	8	68	117	68
	IG	IX	2	72	1838	8	69	118	69
	IG	IX	2	77	1838	8	70	118	70
	IG	IX	2	74	1838	8	71	118	71
	IG	IX	2	75	1838	8	72	119	72
	IG	IX	2	76	1838	8	73	120	73
	IG	IX	2	73	1838	8	74	120	74
	IG	IX	2	78	1838	8	75	121	75
<i>Ἐπιτύμβια</i>									
	IG	IX	2	83 <i>zzz</i>					
	IG	VII	2646		1838	8	76	121	76
	IG	IX	2	88	1838	8	77	121	77
<i>Υπάτης:</i>									
<i>Ψηφίσματα</i>									
	IG	IX	2	4	1839	12	202	202	202
	IG	IX	2	9, 10	1842	26	823-824	509	823-824
<i>Ἀπελευθερωτικά</i>									
	IG	IX	2	17	1839	12	192	198	192
	IG	IX	2	16	1839	12	193	199	193
	IG	IX	2	22, 56	1839	12	194	199	194
	IG	IX	2	21	1839	12	195	199	195
	IG	IX	2	13	1839	12	196	200	196
	IG	IX	2	27, 28	1839	12	200-201	201	200-201
	IG	IX	2	26	1839	12	202	202	202
	IG	IX	2	15	1839	12	203	203	203
	IG	IX	2	23	1839	12	204	203	204
	IG	IX	2	24	1839	12	205	203	205

					Έτος	Φυλλάδιον	᾽Αριθμὸς λίμματος	Σελίς	᾽Αριθμὸς λιθογραφήματος
Ἀναθηματικά									
	IG	IX	2	31	1839	12	207	204	207
Τιμητικά									
	IG	IX	2	41	1839	12	191	198	191
—	IG	IX	2	17	1839	12	192	198	192
—	IG	IX	2	45	1839	12	198	201	198
—	IG	IX	2	42	1839	12	199	201	199
—	IG	IX	2	37	1839	12	205	203	205
Ἐπιτύμβια									
—	IG	IX	2	55 καὶ					
	IG	II ²		12836	1839	12	190	197	190
—	IG	IX	2	50	1839	12	202	202	202
—	IG	IX	2	52	1839	12	208	204	208
Ἀταύτιστοι ἐπιγραφαὶ									
—					1839	12	X	210	X
Φωκίδος									
Ἀμβρόσιου:									
Ψηφίσματα									
—	IG	IX	1	10	1842	26	840	514	840
Ἀναθηματικά									
—	IG	IX	1	16	1842	26	839	513	839
Ἐπιτύμβια									
—	IG	IX	1	29	1842	26	808	506	808
—	IG	IX	1	23	1842	26	809	506	809
—	IG	IX	1	25	1842	26	810	506	810
Τιθορέας:									
Ἀπελευθερωτικά									
—	IG	IX	1	187-190	1842	25	783	493	792
—	IG	IX	1	193	1842	25	784	496	794
—	IG	IX	1	191-192	1842	25	785	497	793
—	IG	IX	1	194	1842	25	786	498	795

	Έτα.	Φυλλάδιον	Αριθμὸς λίθιματ.	Σύνολο λίθογραφημάτων	Αριθμὸς λίθογραφημάτων
Ἄγνωστων προελεύσεως	1842	26			824 ⁹
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ					
Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:	1842	26	835	512	835
	1859	52	3712	1910	3709
Ἀθηνῶν:	1841	22	582	421	582
	1841	23	643	443	643
Σταυροῦ Ἀττικῆς:	1842	25	778	491	778
Πελοποννήσου:	1859	52	3713	1910	3910
Ἄγνωστων προελεύσεως:	1859	52	3714	1910	♦
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΧΑΡΑΓΜΑΤΑ					
ΑΡΧΑΙΩΝ ΝΑΩΝ					
Ἀθηνῶν:					
α) Ἑφαιστείου					
—	1853	34	1599-1600	939	♦
—	1854	38	2449	1214	♦
—	1854	38	2452-2454	1215	♦
—	1858	50	3468-3474	1809	3468-3474
—	1858	50	3476-3477	1810	3476-3477
—	1858	50			3463
β) Παρθενῶνος					
—	1856	43	2914-2968	1435	2914-2968
—	1856	43	2969	1439	2968

9. Τὸ καίμενον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 824 λιθογραφηματος σὺδανὸν σχολιάζεται.

	Ἔτος	Φυλλάδιον	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελίς	Ἀριθμὸς λιθογραφήματος			
	1856	43	2970-2992	1439	2970-2992			
	1859	52	3711	1910	3708			
γ) Προσυλαίων								
	1853	34	1591-1598	938	♦			
	1858	50	3457	1808	3459			
	1858	50	3459	1808	3459			
	1858	50	3460-3462	1808	3460-3462 ¹⁰			
	1858	50	3463-3466	1809	3463-3466			
ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ								
α) Ἁγίων Θεοδώρων:								
	1854	38	2447-2448	1214	♦			
β) Σωτείρας Λυκοδήμων:								
	1853	34	1574	936	1565			
	1853	34	1575	936	1566			
	1853	34	1576	936	1567			
	1853	34	1577	936	1568			
	1853	34	1578	936	1569			
	1853	34	1579	936	1570			
	1853	34	1580	936	1571			
	1853	34	1581	936	1572			
	1853	34	1582	936	1573			
	1853	34	1583	936	1574			
	1853	34	1584	936	1575			
	1853	34	1585	937	1576			
	1853	34	1586	937	1577			
	1853	34	1589	937	1578			
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΧΑΡΑΓΜΑΤΑ								
Παρθενῶνος								
	1856	43	--	1441	2994 δίσ 2995 δίσ 2996			
ΦΟΙΝΙΚΙΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ								
Πειραιῶς:								
Ἐπιτύμβιαι								
Ἔθν. Μ. 989	IG	II ²	8440	1839	17	308	274	308

10. Τὰ εἰς τὰ λήμματα ὑπ' ἀριθ. 3460, 3461 καὶ 3462 ἀντιστοιχοῦντα λιθογραφήματα ἐξετυπώθησαν εἰς τὴν Ε.Ι. δίσ: τὴν μίαν φοράν δὲν φέρουν ἀριθμὸν.

				Έτος	Φυλλάδιο	Αριθμ. λίθιμου	Σελ.	Αριθμ. λιθογραφ. λίθου
Έθν. Μ. 986				1840	21	536	401	536
	IG	II ²	10271	1841	22	574	417	574
<i>Ύδρευσις:</i>								
				1841	24	691	460	691
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ								
Κέρς				1843	29		630	3-4
ΣΑΡΚΟΦΑΓΟΙ (ἀγνώστου προελεύσεως)								
Τεμάχια δύο ἀνγκλύφων σαρκοφάγων				1842	28			1026-1027
ΣΚΕΥΗ								
<i>Ύθιρων:</i>								
Κληρώτήριον EM 8984	IG	II ²	2864	1841	22	590	425	590
ΧΑΡΤΑΙ								
Κέρς				1843	29		626	2
ΔΙΑΦΟΡΑ								
<i>Ύθιρων:</i>								
Τμήμα ἀνγκλύφου πλακάς				1842	26	901	534	900
<i>Σαλαμῖνος:</i>								
Ἐβάζιον EM 11515	IG	II ²	2777	1842	28	1081	620	1077

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1862 - 1874)

	Έτος	Τεύχος	Αριθμός λήμματος	Σύλλ. ή Στήλη	Πηγή
ΑΓΓΕΙΑ					
1. ΜΑΡΜΑΡΙΝΑ					
ἸΑθηνῶν:					
Λέκυθος IG II ² 12904	1862	Σ'	121	146	III' ἄρ. 5
2. ΠΗΛΙΝΑ					
α) Ἄνευ ἀναγλύφου					
ἸΑθηνῶν:					
Δύο ἐρυθρόμορφα ἐπίνητρα Ἔθν. Μ. Α. 2181, 2182	1869	II'	411	345	51 Α', α-Β', β
Πειραιῶς:					
Μελκινόμορφος λέκυθος μετ' ἐγγε- ράκτου ἐπιγραφῆς	1862	Β'	3	35	6' ἄρ. 6
Κρήτης:					
Ἐρυθρόμορφος ἀμοφορέας	1862	Γ'	—	53	ΙΔ'
β) Μετ' ἀναγλύφου					
Τεμάχια ἐξ ἸΑθηνῶν	1862	Α'	—	13	Ε' ἄρ. 24, 36-40
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ					
1. ΚΤΙΣΜΑΤΑ					
ἸΑθηνῶν:					
Περίβολος τοῦ Ὀλυμπιείου	1862	Β'	—	26	Γ'
Κερκίς καὶ κλίμακες τοῦ Διονυσια- κοῦ θεάτρου	1862	Σ'	—	143	ΙΘ' ἄρ. 3
Διάγραμμα διατάξεως τῶν θρόνων τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου	1862	Σ'	—	143	Κ'
Σχέδια τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου	1862-1863	ΙΑ'	—	278	Μ - ΜΒ'
2. ΜΕΛΗ					
Μαρμαρίνια					
ἸΑθηνῶν:					
Ὀλυμπιείου	1862	Γ'	—	51	ΙΒ' ἄρ. 11-13

	Ἔτος	Τεῦχος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελὶς ἢ Στήλη	Πίναξ
ΓΛΥΠΤΑ					
1. ΠΕΡΙΟΠΤΑ					
Μαρμαρίνα					
Ἰθιῶν:					
Πάν Ἐθν. Μ. 683	1862	Γ'	—	49	Π' ἀρ. 1
Δύο κεφαλαὶ ἀγάλματων ἀνδρῶν	1862	Γ'	—	49	Π' ἀρ. 2-3
Κεφαλή ἀγάλματος ἀνδρὸς	1862	Ϛ'	—	137 Ϛ'	III' ἀρ. 2
				181	KϚ' ἀρ. 1
Κεφαλή ἀγάλματος ἀνδρὸς	1862-1863	Θ'	—	248	ΔΓ' ἀρ. 5
Κεφαλή ἀγάλματος γυναικὸς	1862	Z'	—	138 Θ'	KϚ' ἀρ. 2
				181	
Κορμὸς ἀγάλματος Διονύσου(ι)	1862	Z'	—	137 ζ'	KϚ' ἀρ. 1
				181	
Στήριγμα ἀγάλματος	1862	Γ'	—	50	II' ἀρ. 6
Κομικὸν προσωπεῖον ἀνδρὸς	1862	II'	—	137 ε'	KΘ' ἀρ. 2
				214	
Τραχικὸν προσωπεῖον γυναικὸς	1862	II'	—	137 δ'	KΘ' ἀρ. 4
				214	
Προσωπεῖον γυναικὸς	1862/1863	Θ'	—	248	ΔΓ' ἀρ. 6
Ἑρμαϊκὴ στήλη Ἐθν. Μ. 387 IG II ² 3744	1862	II'	200-201	206	A' ἀρ. 1-3
Ἑρμαϊκὴ στήλη Ἐθν. Μ. 386 IG II ² 3740	1862	II'	202-203	207	AA' ἀρ. 1-3
Ἰοκαδίας					
Ἀσέας:					
Ἰαγμὸν Ἐθν. Μ. 6 IG V 2 559	1874	IZ'	440	480	71 A', α-Α', β
2. ΑΝΑΓΛΥΦΑ					
α) Ἀρχιτεκτονικὰ					
Ἰθιῶν:					
Ἐθν. Μ. 1673	1862	Γ'	—	49	II' ἀρ. 4
β) Ἐπίτιτλα					
Ἀκροπόλεως Ἰθιῶν:					
EM 6966 IG II ² 127	1874	IZ'	435	451	67 ἀρ. 435

	Έτος	Τεύχος	Αριθμός λήμματος	Σελ., η Στήλη	Πινάξ
Ἀθηνῶν:					
Ἐθν. Μ. 1470	1862	IG II ² 2130	1862	199 191	KΘ' ἀρ. 1

Εὐβοίας

Χαλκίδος:

	1869	IG XII 9 191	1869	404 α-γ 317	38 α-γ
--	------	--------------	------	-------------	--------

γ) Ἐπιτύμβια

Ἀθηνῶν:

ΚΙΟΝΙΣΚΟΙ

EM 11132	1862	IG II ² 5721	1862	A' 15 7	Γ' ἀρ. 15
EM 11116	1862	IG II ² 9713	1862	B' 38 20	Z' ἀρ. 38
EM 12227A	1862	IG II ² 8703	1862	B' 42 22	Z' ἀρ. 42

ΝΑΓΕΣΚΟΙ

Ἐθν. Μ. 738	1862	IG II ² 5462	1862	B' 40 21	Π'α-Π'β
Κερραμεικός	1862/1863	IG II ² 11891	1862/1863	IA' 280	MI' ἀρ. 1

ΣΤΗΛΑΙ

Κερραμεικός	1862/1863	IG II ² 8551	1862/1863	IA' 279	MI' ἀρ. 2-4
Ἐθν. Μ. 35	1874		1874	IZ' - 482	71 B'
Ἐθν. Μ. 38	1874		1874	IZ' 484	71 Γ',α
Ἐθν. Μ. 83	1874		1874	IZ' 484	71 Γ',β

ΓΡΑΠΤΟΙ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΙ ΝΑΓΕΣΚΟΙ

Κερραμεικός	1862/1863	IG II ² 8550	1862/1863	IA' 280	MA' ἀρ. 1-2
Κερραμεικός	1862/1863	IG II ² 11169	1862/1863	IA' 282	MB' ἀρ. 1 MF' ἀρ. 5 MA' ἀρ. 3

β) Διάφορα

Ἀθηνῶν:

Νήπιον εἰς ἀγκάλην γυναικός	1862		1862	I' 50	II' ἀρ. 5
Ὁρχουμένη γυναικεία μορφή Ἐθν. Μ. 259	1862		1862	Z' - 138, ια' 181	KΣ' ἀρ. 3 KZ'
Θρόνος N.K. 243	1862	IG II ² 5063a	1862	Σ' - 141	IO' ἀρ. 1
Θρόνος N.K. 269	1862	IG II ² 3700	1862	Σ' 105 100, 141	IO' ἀρ. 2
Θρόνος ἱερέως Διοτίσων Ἐλευθερίας N.K. 202	1862	IG II ² 5022	1862	Σ' - 142	KA' ἀρ. 1-4
Καθήμενος σάτυρος	1862		1862	II' 214	KΘ' ἀρ. 3

				Ἔτος	Τεῦχος	Ἀριθμὸς λόγγου	Σελὶς ἢ Στήλη	Πῆγξ
ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ								
ᾠτικῆς								
Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν:								
Ψήφισματα								
EM 7277	IG	II ²	555	1874	IZ'	433	445	66
EM 7260	IG	II ²	471	1874	IZ'	434	447	67 ἀρ. 434
Λόγοι								
—	IG	I ²	213	1862/1863	I'	221	253	Λ5' ἀρ. 6
EM 7933	IG	II ²	1523	1872	IE'	424	407	59 ἀρ. 424
EM 13337	IG	I ²	288	1872/1873	IS'	427	415	61
EM 6708	IG	I ²	284/5, 289	1872/1873	IS'	428	418	62
EM 7797-7799	IG	II ²	1382	1872/1873	IS'	430	435	65
EM 6745	IG	I ²	275	1874	IZ'	437	456	68 ἀρ. 437
EM 6762a	IG	I ²	274	1874	IZ'	437*	458	68 ἀρ. 437 β'
EM 7856/7	IG	II ²	1425	1874	IZ'	438	462	69 A' ἀρ. 438α 69 B' ἀρ. 438β
EM 7853	IG	II ²	1428	1874	IZ'	439	470	70
Ἀναθηματικά								
M. Ἀκροπ. 6978	IG	I ²	529	1872/1873	IS'	425	409	60 ἀρ. 2
Ἀθηνῶν:								
Ψήφισματα								
EM 7545	IG	II ²	967	1862	E'	108	113	IS'
EM 10409	IG	II ²	657	1862	E'	109	115	IZ'
EM 7559	IG	II ²	896	1862	Z'	180	171	KE'
EM 7375	IG	II ²	780	1862/1863	I'	220	251	AE'
Λόγοι								
EM 6763	IG	I ²	329	1869	II'	409	337	50γ
Κατάλογοι								
EM 8642	IG	II ²	2051	1862	E'	107	105	IE', A'-I'
EM 8087	IG	II ²	1928	1862	Z'	168	167	KE'
EM 10045	IG	II ²	2128	1862/1863	Θ'	214	223	AI' ἀρ. 1

				Έτος	Γέγρα.	Αριθμ. λίθων	Στοιχ. Στοιχ.	Ποσ.
EM 10348	IG	H ²	2119	1862/1863	Θ'	217	232	ΑΓ' όρ. 4
EM 8540	IG	H ²	1716	1872	ΠΕ'	423	405	39' όρ. 423
Όροι								
	IG	H ²	2639	1862	Σ	122	146	III' όρ. 1
N.K. 283	IG	I ²	879	1862	Π'	206	215	KΘ' όρ. 6
Διάφορα								
	IG	H ²	2776	1870	ΙΔ'	415	358	52-53
Άναθρομιατικά								
	IG	H ²	3053	1862	Σ'	120	145	III' όρ. 4
EM 10732	IG	H ²	2870	1862	Z'	169	168	KΔ' όρ. 1
EM 8707-8711	IG	H ²	3079	1862	Z'	170-175	169	KΔ' όρ. 2-7
EM 10702	IG	H ²	4902	1862	Z'	177	170	KΔ' όρ. 8
EM 10701	IG	H ²	4572	1862	Z'	178	170	KΔ' όρ. 9
Τμηματικά								
	IG	H ²	3299	1862	Γ'	50	41	IA' όρ. 1
	IG	H ²	3297	1862	Γ'	51	41	IA' όρ. 2
EM 10412	IG	H ²	3642	1862	Σ'	119	145	III' όρ. 3
N.K. 267	IG	H ²	3286	1862	Z'	124	153	KB' όρ. 1
N.K. 264	IG	H ²	3287	1862	Z'	125	155	KB' όρ. 2
Έθ. Μ. 387	IG	H ²	3744	1862	Π'	200-201	206	A' όρ. 1-3
Έθ. Μ. 386	IG	H ²	3740	1862	Π'	202-203	207	AA' όρ. 1-3
EM 8435	IG	H ²	3751	1862	Π'	204	208	AA' όρ. 4
N.K. 281	IG	H ²	3643	1862	Π'	205	215	KΘ' όρ. 5
N.K. 280	IG	H ²	3112	1862/1863	Θ'	211	221	AB' όρ. 1
N.K. 274	IG	H ²	4268	1862/1863	Θ'	212	224	AB' όρ. 2
N.K. 273	IG	H ²	4257	1862/1863	Θ'	213	224	AB' όρ. 3
EM 10356	IG	H ²	3758	1862/1863	Θ'	215	230	ΑΓ' όρ. 2
EM 10358	IG	H ²	3736	1862/1863	Θ'	216	231	ΑΓ' όρ. 3
	IG	H ²	3779	1862/1863	Γ'	219	249	ΑΔ' α-γ
	IG	III	3921	1862/1863	ΠΒ'	379	303	MB' όρ. 13
Επιτύμβια								
EM 11203	IG	H ²	9878	1862	Α'	2	4	B' όρ. 2
EM 11984	IG	H ²	8085	1862	Α'	3	4	B' όρ. 3
EM 12133	IG	H ²	9342	1862	Α'	4	4	B' όρ. 4
EM 11863	IG	H ²	7684	1862	Α'	5	4	B' όρ. 5
EM 11863	IG	H ²	5493	1862	Α'	6	4	B' όρ. 6
EM 11661	IG	H ²	5731	1862	Α'	7	5	B' όρ. 7

				Ἔτος	Τεῦχος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελὶς ἢ Στήλη	Πίναξ
EM	ἀνευ ἀριθμοῦ	IG	Π ²	10241	1862	A'	8	B' ἀρ. 8
EM	12109	IG	Π ²	8261	1862	A'	9	Γ' ἀρ. 9
EM	11987	IG	Π ²	8605	1862	A'	10	Γ' ἀρ. 10
EM	1101	IG	Π ²	12741	1862	A'	11	Γ' ἀρ. 11
EM	11758	IG	Π ²	6737	1862	A'	12	Γ' ἀρ. 12
EM	11961	IG	Π ²	9013	1862	A'	13	Γ' ἀρ. 13
EM	1081	IG	Π ²	11182	1862	A'	14	Γ' ἀρ. 14
EM	12176	IG	Π ²	7927	1862	A'	16	Γ' ἀρ. 16
EM	12166	IG	Π ²	10763	1862	A'	17	Γ' ἀρ. 17
EM	12020	IG	Π ²	9392	1862	A'	18	Δ' ἀρ. 18
EM	12001	IG	Π ²	8604	1862	A'	19	Δ' ἀρ. 19
EM	12209	IG	Π ²	8676	1862	A'	20	Δ' ἀρ. 20
EM	11161	IG	Π ²	6730	1862	A'	21	Δ' ἀρ. 21
EM	11656	IG	Π ²	5691	1862	A'	22	Δ' ἀρ. 22
EM	11882	IG	Π ²	7803	1862	A'	23	Δ' ἀρ. 23
EM	12098	IG	Π ²	8520	1862	A'	24	Δ' ἀρ. 24
EM	11757	IG	Π ²	6712	1862	A'	25	Ε' ἀρ. 25
EM	10856	IG	Π ²	11359	1862	B'	26	Σ' ἀρ. 26
EM	11829z	IG	Π ²	10806	1862	B'	27	Σ' ἀρ. 27
—		IG	Π ²	11735	1862	B'	28	Σ' ἀρ. 28
EM	2046	IG	Π ²	12225	1862	B'	29	Σ' ἀρ. 29
—		IG	Π ²	5371	1862	B'	30	Σ' ἀρ. 30
—		IG	Π ²	10279	1862	B'	31	Σ' ἀρ. 31
EM	12268	IG	Π ²	11826	1862	B'	32	Σ' ἀρ. 32
EM	1505	IG	Π ²	8027	1862	B'	33	Σ' ἀρ. 33
EM	11229	IG	Π ²	8130	1862	B'	34	Σ' ἀρ. 34
—		IG	Π ²	12707	1862	B'	35	Σ' ἀρ. 35
EM	10860	IG	Π ²	9223	1862	B'	36	Σ' ἀρ. 36
EM	11721	IG	Π ²	6268	1862	B'	37	Σ' ἀρ. 37
EM	11042	IG	Π ²	11425	1862	B'	39	Z' ἀρ. 39
—		IG	Π ²	6393	1862	B'	41	Z' ἀρ. 41
—		IG	Π ²	8540	1862	B'	43	Z' ἀρ. 43
—		IG	Π ²	8960	1862	B'	44	Z' ἀρ. 44
EM	9145	IG	Π ²	7372	1862	Γ'	52	1A' ἀρ. 3
—		IG	Π ²	12072	1862	Γ'	53	1B' ἀρ. 1
EM	10806	IG	Π ²	6206	1862	Γ'	54	1B' ἀρ. 2
—		IG	Π ²	8118	1862	Γ'	65	1Γ' ἀρ. 8
EM	11293	IG	Π ²	9187	1862/1863	Γ'	222	1Δ' ἀρ. 1
EM	11368	IG	Π ²	10220	1862/1863	Γ'	223	1Δ' ἀρ. 2
—		IG	Π ²	12604	1862/1863	Γ'	224	1Δ' ἀρ. 3
EM	11406	IG	Π ²	11135	1862/1863	Γ'	225	1Δ' ἀρ. 4
EM	11064	IG	Π ²	11869	1862/1863	Γ'	226	1Δ' ἀρ. 5
EM	8856	IG	Π ²	12141	1862/1863	1B'	349	1Δ' ἀρ. 4
Κεραμεικός		IG	Π ²	9768	1862/1863	1B'	350	1Δ' ἀρ. 5
Κεραμεικός		IG	Π ²	9767	1862/1863	1B'	351	1Δ' ἀρ. 6

				Έτος	Τόπος	Αριθμ. λίθιμου	Σύλλ. Στήλη	Ποσ.		
EM	10638	IG	I ²	1002	1872/1873	15'	426	411	60	ζρ. 1
EM	10642	IG	I ²	986	1874	1Z'	440*	484	72	
Ἀβέβια										
—		IG	III	3961	1862	I'	55	43	II'	ζρ. 3
—		IG	III	3962	1862	I'	63	43	II'	ζρ. 14
Ἀταύτιστοι ἐπιγραφὰί										
—			—		1862	I'	56	43	II'	ζρ. 4
—			—		1862	I'	57	43	II'	♦
—			—		1862	I'	58	43	II'	ζρ. 6
—			—		1862	I'	64	43	II'	ζρ. 7
—			—		1862	I'	66	43	II'	ζρ. 9
—			—		1862	Z'	179	170	KΔ'	ζρ. 10
Πειραιῶς:										
Ψηφίσματα										
M. Πειρ.	1213	IG	II ²	1314	1862	A'	1	1		Y'
EM	10550	IG	II ²	1328	1862	II'	198	189		KII'
Λόγοι										
EM	8039	IG	II ²	1669	1872	II'	421	397		57
Διαφόρων τόπων Ἀττικῆς										
Κατσιποδίου:										
Κατάλογοι										
EM	8036	IG	II ²	2345	1872	II'	419	386		56
Μενιδίου:										
Λόγοι										
EM	7839	IG	II ²	1400	1872/1873	1Z'	429	422		63
Βοιωτίας										
Θεσπιῶν:										
Ἀναθηματικὰ										
EM	11536	IG	VII	1828	1869	II'	408	336		50 δ

			<i>Ἔτος</i>	<i>Τεύχος</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>Σελὶς ἢ Στήλη</i>	<i>Πῖναξ</i>	
<i>Εὐβοίας</i>								
<i>Ἐρετροίας:</i>								
<i>Ψηφίσματα</i>								
	IG	XII 9	188	1872	IE'	417	381	54
	IG	XII 9	220	1872	IE'	418	384	55
<i>Κέρκρον:</i>								
<i>Τιμητικὰ</i>								
			1862/1863	I'	227	255		AZ'
ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΕΠΙ ΜΟΛΥΒΔΟΥ								
<i>Πειραιῶς:</i>								
			1869	II'	406-407	333		49 α-β
<i>Ἀττικῆς:</i>								
			1869	II'	405	333		49 γ
<i>Αἰγίνης:</i>								
	IG	IV	191	1862/1863	IB'	377	302	ME' ἀρ. 1
<i>Εὐβοίας</i>								
<i>Στόρων:</i>								
	IG	XII 9	56	1862/1863	IA'	245-342	272	ΔΗ' ἀρ. 1-30, ΛΘ' ἀρ. 31-98
	IG	XII 9	56	1862/1863	IB'	354-376	301	ME' ἀρ. 99-121
ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΕΠΙ ΧΑΛΚΟΥ								
<i>Πειραιῶς:</i>								
			1872	IE'	—	405		58 ἀρ. 18
<i>Τεγέας:</i>								
	Ἐθν. Μ. Ν.	8165 IG	V 2 159	1869	II'	410	341	50 α,β
<i>Ἀγνώστων Προελεύσεως:</i>								
			1872	IE'	—	405		58 ἀρ. 15
			1872	IE'	—	405		58 ἀρ. 16
			1872	IE'	—	405		58 ἀρ. 17

	Έτος	Τεύχο.	Αριθμ. λήμματος	Σελ., η Στήλη	Παναξ
ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΕΠΙ ΠΗΛΙΝΩΝ					
<i>Ἀθηρῶν:</i>					
	1862	A'		10	E' ἄρ. 22-23, 25 - 26
	1862	Γ'	59-62	43	ΠB' ἄρ. 7-10
	1862/1863	ΠB'	353	301	ΜΠB' ἄρ. 2

ΛΑΤΙΝΙΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

Ἀθηρῶν:

	1862	A'		10	E' ἄρ. 1-21, 27 - 35
N.K. 267	IG II ² 3286	Z'	124	153	ΚB' ἄρ. 1

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Ἄμφοργῶν	1870	ΙΔ'	414	352	54 ἄρ. 1, 3-24
Ἐπιδαύρου	1870	ΙΔ'	414*	357	54 ἄρ. 28-32
Θεσσαλίας	1870	ΙΔ'	414*	357	54 ἄρ. 27
Κυθήρων	1862/1863	ΠB'	393-396	313	ΜB' ἄρ. 3-6

ΣΚΕΥΗ

1. ΜΑΡΜΑΡΙΝΑ

Ἀθηρῶν:

Κληρωτήριον EM 8986 IG II ² 2864	1862	B'	—	24	Θ' ἄρ. 2-3
Κληρωτήριον EM 8984 IG II ² 2864	1862	B'	—	25	Θ' ἄρ. 4-5
Μετρικὸν σκεῦος (σίκομα)	1862	B'	—	23	Θ' ἄρ. 1

2. ΠΗΛΙΝΑ

Ἀθηρῶν:

Λύχνος μετ' ἀναγλύφου διακοσμῆ- σεως	1862	B'	—	35 ἄρ. 2 40 ἄρ. 12	Z' ἄρ. 45
Ψῆφος δημοσία	1862/1863	ΠB'	382	307	ΜC' ἄρ. 3

3. ΧΑΛΚΑ

ΚΑΤΟΠΤΡΑ

Κορίνθου IG IV 360					
M. Λούβρου 1699	1872/1873	IC'	431	440	64

	Ἔτος	Τεῦχος	Ἀριθμὸς λήμματος	Σελὶς ἢ Στήλη	Πῖναξ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΠΙΝΑΚΙΑ					
Ἀθηνῶν Ἐθν. Μ.Χ. 8062 IG II ² 1852	1862/1863	IB'	380	304	MΣ' ἀρ. 1
ΣΤΑΘΜΑ					
Ἀθηνῶν	1862/1863	IB'	383-392	307	MΖ' ἀρ. 1-15
ΣΤΑΛΕΓΓΙΔΕΣ					
Ἀττικῆς	1872	IE'	—	404	58 ἀρ. 14
Δομβραίνης Βοιωτίας	1872	IE'	—	404	58 ἀρ. 12
Ἀγνώστου προελεύσεως	1872	IE'	—	404	58 ἀρ. 13
ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ					
Ἀθηνῶν	1872	IE'	—	404	58 ἀρ. 9
Ἀθῶ	1872	IE'	—	403	58 ἀρ. 2
Λιγείρας Ἀχαΐας	1872	IE'	—	404	58 ἀρ. 4
Κυζίκου (?)	1872	IE'	—	403	58 ἀρ. 1
Ἀγνώστου προελεύσεως	1872	IE'	—	403	58 ἀρ. 3, 5-8, 10-11
ΣΦΡΑΓΙΔΟΛΙΘΟΙ					
Ἀμφιπόλεως	1862	B'	—	36 ἀρ. 4 40 ἀρ. 12	Z' ἀρ. 46
Αἰγύπτου	1862	B'	—	36 ἀρ. 5 40 ἀρ. 12	Z' ἀρ. 47
ΨΗΦΟΙ					
Ἀθηνῶν ψηφὸς δημοσίᾳ IG II ² Add. et Corr. 1923a	1862/1863	IB'	381	305	MΣ' ἀρ. 2
ΔΙΑΦΟΡΑ					
Μολύβδινοι ἐνεπίγραφοι πεσσοὶ σφραγίδων ἐκ Κυθήρων καὶ παρακει- μένων νησιῶν	1862/1863	IB'	397-402	314	MB' ἀρ. 7-12
Πήλινος ἐπίχρυσος ρόδαξ ἐξ Ἀθη- νῶν	1862/1863	IB'	—	315	MB' ♦
Πήλινον ἀρχιτεκτονικὸν κόσμημα τάφου	1862/1863	IB'	—	315	MB' ♦

III. ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΤΩΝ IG ΠΡΟΣ ΤΑ ΛΗΜΜΑΤΑ ΤΗΣ Δ.Ε.

Α΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1837 - 1860)

IG I²

IG I ²	Μουσείον*	Έτος	Σύλλ. Αριθμός	Λήμματος	IG I ²	Μουσείον	Έτος	Σύλλ. Αριθμός	Λήμματος
5	M. Έλεουσ. 9-10	1860	1949	3798			1853	862	1383
9	-	1853	880	1402			1854	1150	2214
12/13	EM 6562/3	1852	674	1119			1859	1812	3480
		1856	1421	2873			1859	1848	3548
		1859	1834	3514			1860	1960	3807
15	EM 6564	1842	599	1052			1860	2040	4062
17	EM 7000	1853	951	1604			1860	2048	4083
27	EM 6569. 56	1858	1788	3417	64	EM 6861. 6866.			
34/35	EM 6571. 6613	1859	1848	3547		6858δ	1853	744	1205
		1860	1962	3810			1853	771	1285
				3811					1286
45	EM 6577. 6577α	1852	640	1102			1860	2041	4069
				1103	65	EM 6595. 2494.			
		1853	961	1616		141. 5533.	1838	134	85
48	EM 6573	1860	2041	4068		6860α	1839	180	163
49	EM 6630. 6841.						1855	1319	2652
	6835	1853	875	1398			1856	1432	2911
50	EM 6623. 6623α.						1860	1961	3809
	6623β. 5408	1860	1989	3866			1860	1964	3817
57	EM 6596	1838	96	45	66	EM 6578	1854	1099	2071
58	EM 6579	1853	873	1396	68	EM 6611	1853	890	1422
59	EM 6615. 6593	1854	1141	2208	69	EM 6621. 6622.			
60	EM 6631. 6823.					12830	1842	563	965
	6823α. 6823β.						1853	889	1420
	Λο5βρον, Cat.						1854	1107	2097
	Somm. 2414	1853	892	1427			1856	1429	2902
63	EM 6860/2.				71	EM 6580. 6811.			
	6858. 6866.					6580α. 6580β	1839	178	159
	5399. 6858α	1852	668	1110			1853	841	1359
		1853	750	1217			1853	1075	2021
		1853	757	1235	75	EM 6583-6585α	1838	137	93
		1853	761	1244			1853	1035	1946
				1247			1854	1100	2072
		1853	770	1280			1860	2043	4073

* Οί πλάγιοι αριθμοί εις την στήλην των Μουσείων δηλοῦν ὅτι καὶ τὰ ἐνεπιγραφα ταῦτα τμήματα ἀνήκουν εις τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν, δὲν δηλοσιεῖονται ὅμως εις τὴν E.1

<i>IG P²</i>	<i>Μονασίον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>IG P²</i>	<i>Μονασίον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>
77	EM 6561	1856	1433	2912	114	EM 6600. 6835	1842	563	964
80	EM 6629. 6629α. 6629β	1856	1404	2830	115	EM 6602	1842	528	886
		1858	1795	3432	119	EM 6606	1853	891	1426
							1856	1370	2738
82	EM 6582	1859	1852	3555	121		1854	1257	2544
83	EM 6581	1842	611	1068	123	EM 6607	1853	833	1352
84	EM 6597	1858	1686	3232	124	EM 6928	1837	52	24
85	EM 6586	1858	1800	3445	127	EM 6594. 6100	1860	2103	4154
90	EM 6599	1837	19	5	129	EM 6610	1842	591	1035
		1854	1171	2262			1854	1171	2263
95	EM 6587	1858	1761	3364	130	EM 6627	1858	1792	3425
96	EM 6588. 6588α- 6588δ	1840	305	364	131	EM 6628	1858	1792	3427
		1853	1038	1951	136	EM 6641	1860	2037	4055
		1854	1124	2160	139	EM 6632. 6639. 6632α	1840	343	417
97	EM 6590. 6634	1839	180	164			1854	1137	2196
		1856	1332	2678			1856	1303	2622
98	EM 6591B 6591A	1839	178	160	143	EM 6820. 5409	1859	1835	3517
		1842	613	1070	144	EM 6626. 6854βγ. 2635.			
99	EM 6591. 6591Γ- 6591Z. 6591M	1842	610	1065		M. Ἀχρόπ. 2996	1842	599	1051
		1854	1110	2102			1854	1172	2265
		1858	1776	3397			1860	2007	4014
101	EM 6592. 6592α	1840	336	406	145	EM 6609	1840	348	426
		1840	345	421	149	EM 6821. 6822	1839	289	337
103	EM 6915. 6930	1853	847	1368			1853	1039	1953
105	EM 6644	1842	583	1020	152	EM 6619	1860	1960	3806
106	EM 6624. 6624α. 6604	1859	1835	3518	153	EM 6723	1860	2048	4084
107	EM 6824	1853	891	1424	158	EM 6685	1842	573	1000
108	EM 6598. 2496. 2497	1839	224	244	159	EM 6625	1860	1963	3815
					164	—	1859	1872	3621
110	EM 6601	1839	175	156	167	EM 6633	1853	893	1431
		1840	338	409	174	EM 6635	1853	901	1446
		1840	347	424	175	EM 5854	1853	1053	1978
		1842	606	1062- 1063	191	EM 6647. 6647α	1853	692	1146
							1853	695	1148
		1842	616	1075	192	EM 6870	1853	713	1165
		1856	1432	2910	192-193	—	1853	698	1151
		1859	1821	3488			1853	699	1152
							1853	712	1163
113	EM 6844. 6608. 6608α	1842	550	934	193	—	1853	717	1175
		1854	1110	2101	193-194	—	1853	702	1154
		1858	1796	3434			1853	703	1155
							1853	716	1167

<i>IG I²</i>	<i>Μοναχίας</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλ.</i>	<i>Αριθμ., ζεύγματος</i>	<i>IG I²</i>	<i>Μοναχίας</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλ.</i>	<i>Αριθμ., ζεύγματος</i>
194		1853	710	1160	199-200		1853	756	1230
		1853	711	1162			1853	752	1225
		1853	770	1283					1226
194-195				1284	200		1853	721	1179
		1853	704	1156			1853	724	1182
195	EM 4488, 5221	1853	696	1149			1853	752	1224
		1853	756	1231			1853	769	1271
195-196	EM 4488, 5221, 6656, 6872			1232	200-201		1859	1850	3531
		1853	704	1157			1853	701	1153
		1853	722	1180	201		1853	756	1233
				1181					1196
196	EM 6656, 6872	1853	758	1239			1853	744	1207
		1842	554	945			1853	760	1240
		1853	710	1161			1853	760	1242
		1853	733	1197	201-202	EM 5383, 5395	1853	709	1159
		1853	748	1212			1853	724	1183
		1853	749	1215			1853	756	1234
		1853	750	1221	202	EM 5383, 5395	1853	725	1185
		1853	753	1227			1853	729	1187
		1853	758	1237	202-203	EM 5383, 5395, 6873, 5388	1853	726	1186
		1853	760	1241			1853	729	1189
		1853	762	1248					
		1853	768	1259	203	EM 6873, 5388	1853	730	1190
		1853	769	1263			1853	745	1209
197	EM 5221			1264	204	EM 5162, 6651, 5528	1853	699	1152
		1853	769	1267			1853	701	1153
		1859	1849	3550			1853	701	1153
		1859	1850	3552			1853	732	1193
		1853	718	1176			1853	751	1223
		1853	713	1164	204-205	EM 5162, 6651, 5528, 6871,			
		1853	694	1147		5381	1853	706	1158
		1853	697	1150					
		1853	716	1166	205	EM 6651, 5381, 6871	1853	725	1184
		1853	716	1168			1853	731	1191
197-198	EM 5221	1853	717	1170			1853	731	1191
		1853	717	1173			1853	749	1214 δ:z
				1174			1853	750	1220
		1853	720	1178			1853	768	1257
		1853	744	1206	206	EM 6855, 6857	1853	762	1250
		1853	758	1238	206-207	EM 6855, 6857	1853	748	1211
		1853	718	1177	208a		1853	758	1236
		1853	732	1194	209		1853	734	1198
		1853	751	1222			1853	750	1218
		1853	753	1228	209-211		1853	734	1199
199									

<i>IG I²</i>	<i>Μονασιον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>	<i>IG I²</i>	<i>Μονασιον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>
211		1853	738	1202			1854	1104	2093
		1853	750	1216	233-235	EM 6772, 634	1854	1160	2237
		1853	770	1281	234	EM 6772, 634	1839	231	247
211a		1853	768	1258			1853	1076	2024
212	EM 12655	1853	737	1200	236-239	EM 6788	1839	231	248
				1201			1854	1085	2034
		1853	738	1203	239	EM 6788	1837	37	14
		1853	745	1210			1853	1077	2027
		1853	750	1219	244-245		1839	232	249
		1853	762	1249	246-247		1837	38	15
		1853	768	1255			1853	1073	2018
				1256	252-253	EM 6773	1854	1086	2035
		1853	769	1270	253	EM 6773	1837	39	16
		1853	890	1421	254-255	EM 6774	1839	233	250
212a		1853	769	1274			1854	1249	2494
213	EM 6855, 6857, 316				255	EM 6774	1837	17	4
		1853	691	1145			1854	1088	2037
		1853	748	1213	257-258		1837	41	17
		1853	763	1251			1854	1105	2094
		1853	770	1282	259	EM 635	1853	1076	2023
		1853	771	1287	260-262	EM 636	1838/		
214	EM 6863, 6652a, 6864, 6865	1853	729	1188			1839	451	112
216-217	EM 6856	1853	763	1252			1839	230	112
		1853	767	1254	262-263		1854	1125	2162
							1839	234	251
218	EM 6771, 6783, 6783a, 6785, 6655, 6786	1853	690	1144			1854	1140	2206
		1853	754	1229	272-273	EM 6778	1839	181	165
		1853	745	1208			1839	234	255
219	EM 6650	1853	745	1208	274	EM 6762z	1854	1106	2095
220	EM 6652, 6764, 6758	1859	1849	3549	276-277	EM 6793	1839	185	174
221	EM 6702, 6653, 6756, 6757	1859	1849	3549	277-278		1854	1162	2238
		1853	1067	2111			1860	2053	4093
222	EM 6654	1853	731	1192	278-279		1839	235	256
225		1853	769	1269	279		1854	1096	2069
226		1853	769	1266			1854	1163	2239
227		1853	769	1272			1838	103	48
228		1853	769	1265	282	EM 6780	1839	236	257
229		1853	769	1268	282-283	EM 6780	1854	1128	2164
230		1853	768	1262			1856	1429	2903
231		1853	764	1253	286-287	EM 6793, 6869	1840	381	499
232	EM 6772, 634	1839	168	137			1854	1097	2070
		1839	230	137	287-288	EM 6869, 13337	1837	42	18
		1853	1076	2022			1854	1109	2100
							1839	236	258
							1854	1106	2096

<i>IG I²</i>	<i>Μουσείο</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλη</i>	<i>Αριθμός λίθου</i>	<i>IG I²</i>	<i>Μουσείο</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλη</i>	<i>Αριθμός λίθου</i>
		1854	1163	2240			1860	2050	4087
293	EM 6770	1860	2049	4086			1860	2053	4094
294	EM 6707, <i>6718,</i> <i>5173</i>	1860	2051	4090	342	EM 6676, <i>6678,</i> <i>6675</i>	1860	2038	4057
295	EM 6777	1842	531	892	342, 343	EM 6675, 6676, <i>6678, 6679</i>	1860	2042	4071
299	EM 6706	1838/ 1839	156	116	343	EM 6679, <i>6675</i>	1860	2040	4063
302	EM 6742	1837	49	23	346	EM 6671, <i>6671</i>	1854	1128	2165
		1853	1079	2029	352	EM 6677, 6679	1853	1080	2030
		1854	1126	2163			1857	1588	3151
		1854	1141	2207			1860	2040	4064
		1854	1170	2261	359	EM 6768	1839	182	166
305	EM 6705, <i>6705a,</i> <i>6781</i>				362	EM 6825	1854	1118	2132
		1854	1139	2204	363	EM 6673, 5572, <i>6700, 5218</i>			
309	EM 6704	1858	1792	3426		<i>5220, 5222,</i>			
310	EM 6701	1859	1842	3533		<i>6712</i>	1853	1037	1949
		1860	2031	4048			1854	1124	2159
		1860	2035	4051					
				4054	363, 364	EM 6700, <i>6673,</i>			
		1860	2038	4056		<i>5572, 5218,</i>			
		1860	2039	4058		<i>5220, 5222,</i>			
				4061		<i>6712, 6719,</i>			
		1860	2041	4065		<i>6684, 6671b,</i>			
				4066		<i>5221</i>	1853	1034	1945
		1860	2051	4089	364	EM 6700, 6719, <i>6684, 6671b,</i>			
1860	2052	4091		<i>5221</i>	1860	1960	3808		
Add. et									
Corr. 310	EM 6645, 6646	1860	2041	4067	365	EM <i>6712, 5219,</i>			
		1860	2042	4070		<i>6711b, 6834</i>			
		1860	2050	4088		<i>6711, 6718a</i>	1853	1078	2028
324	EM 6741	1837	44	20	366	EM 6700, <i>6719</i>	1853	1033	1944
		1839	237	259	367	EM 6673	1853	1036	1948
		1853	740	1204			1854	1123	2158
		1853	830	1204δ, ε	368	EM 6776	1839	237	260
		1853	833	1351			1854	1108	2098
		1854	1133	2189	371	EM 6699	1860	1923	3753
		1854	1173	2266					3754
				2267	372	EM 6662, 6665, <i>6735</i>	1839	208	215
324a	EM 6695	1857	1603	3174			1839	219	232
327	EM 6766	1853	689	1142			1854	1140	2205
328	EM 6767	1852	678	1125			1854	1169	2259
333	EM 6692	1860	2012	4032					
338	EM 6680/2, <i>6688, 6715,</i> <i>6715z</i>				374	EM 6667, 6668, <i>6667β, 6713,</i>			
		1859	1812	3481		<i>6711, 8879</i>			

IG I'	Μουσείο	Έτος	Σελίς	Ἀριθμός λήμματος	IG I'	Μουσείο	Έτος	Σελίς	Ἀριθμός λήμματος
	<i>6711a</i>	1837	30	9 11	575	EM 6315	1839	175	155
		1839	185	172	577	EM 6317	1859	1834	3516
		1840	343	418	579	EM 6318	1840	297	353
		1853	1077	2025– 2026	580	EM 6319	1838/ 1839	159	121*
		1853	1084	2033	584	EM 6322	1839	171	143
		1854	1087	2036			1839	218	230
		1854	1169	2260	585	M. Ἀχροπ. 6504	1840	314	373
375	EM 6697	1858	1786	3415	602	EM 6336	1852	673	1115
378	EM 6743	1856	1410	2844	604	M. Ἀχροπ. 13213	1842	482	757
381		1854	1137	2195			1860	1962	3813
385	EM 6659	1840	371	474	606	M. Ἀχροπ. 13255	1838	107	54
		1842	597	1048	609	EM 6339	1839	288	335
		1854	1108	2099	611	EM 6341	1839	286	331
388	EM 6660, 5327	1860	2046	4078	617	M. Ἀχροπ. 13183	1838	137	94
390b	—	1853	833	1353	618	M. Ἀχροπ. 13250	1858	1767	3373
392	EM 6219	1852	673	1116	626	EM 6354	1840	306	366
395	M. Ἀχροπ. 13259	1839	212	217	631	EM 6358	1859	1834	3515
397	EM 6289	1842	620	1082	635	EM 6362	1840	341	413
398	EM 6290	1838	126	80	639	EM 6365	1852	686	1141
408	—	1852	682	1131	651	EM 6375	1839	286	330
475	EM 6225	1852	675	1120	669	M. Ἀχροπ. 13214	1858	1740	3296
487	EM 6241	1839	289	336	673	EM 6395, 13254,			
493	EM 6250	1840	314	375		<i>6694</i>	1854	1125	2161
501	EM 6257	1858	1791	3423	684	EM 6408	1852	671	1113
516	EM 6278	1856	1387	2778	688	EM 6412	1852	675	1122
520	EM 6283	1852	673	1117	697	EM 6420	1852	682	1133
527	M. Ἀχροπ. 13201	1838	131	81	708	EM 6433	1842	621	1083
530	M. Ἀχροπ. 13206	1858	1738	3291	714	EM 6442	1840	306	367
531	M. Ἀχροπ. 13248	1838	98	46	715	EM 6443	1856	1411	2850
		1838	113	60*	716	EM 6444	1852	681	1126
532	M. Ἀχροπ. 13270	1838	96	44					1127
533	EM 6259	1858	1797	3436	752	EM 6538	1852	681	1128
534	—	1853	690	1143	760	EM 8179	1838	241	102
535	M. Ἀχροπ. 13264	1839	275	310	765	EM 6698	1858	1755	3343
538	EM 6273	1852	675	1121	769		1840	365	466
546	EM 6295	1858	1734	3272	772		1852	675	1123
547	M. Ἀχροπ. 13262	1838	112	60	777		1856	1377	2757
		1858	1791	3423*	835		1838	130	—
				καὶ σελ. 1	840	EM 6559	1852	670	1112
550	EM 6297	1838	125	78	841	EM 6560	1860	2054	4095
556	M. Ἀχροπ. 13236	1838/ 1839	461	126	851	—	1838	67	31
		1839	461	126			1852	686	1140
559	M. Ἀχροπ. 13218	1840	342	414	854		1838	76	
571	EM 6312	1860	1935	3769			1852	669	1111

IG I ²	Μουσείο	Έτος	Στίλις	Άρθρος, λήμματος	IG I ²	Μουσείο	Έτος	Στίλις	Άρθρος, λήμματος
		1854	1233	2458*			1854	1153	2221
857		1854	1117	2128	941		1852	642	1104
860	EM 10070	1857	1636	3180	950		1838	131	81*
862		1856	1374	2750	951	EM 10231	1852	665	1107
863		1838	76	-	952	EM 10230	1840	398	525
		1852	683	1134	953		1852	672	1114
				1135	954	Μουσείο Ερμι-			
		1856	1370	2739		ταγο, Νέουαρχατος	1842	522	863
871	EM 10071	1856	1400	2819	958	EM 10277	1854	1172	2264
876	EM 10093, 10094, 10097	1858	1715	3269	960	EM 10264	1854	1154	2218
		1858	1745	3319	962		1854	1152	2220
				3320	966	EM 10234	1842	566	968
882	EM 10069	1853	774	1290			1856	1409	2839
883	EM 10072	1853	1003	1798	972	EM 10647, 10648	1841	443	642
884	EM 10634z	1853	773	1289			1858	1739	3293
		1856	1357	2700					3294
887		1853	773	1288	973	EM 10635	1852	686	1139
915		1853	777	1300	974		1838	241	101
				(δὲ)	978	EM 10643	1841	442	641
928	EM 10232	1852	680	1125*	980	EM 10253	1842	541	905
		1852	684	1138	989	EM 10255	1840	404	546
929	-	1838	131	81*	993	-	1839	291	342
931	EM 10276	1852	674	1118	997	EM 10646	1839	183	167
933	EM 10271, 10233, 10262	1841	423	585	998	EM 10254	1856	1427	2893
		1842	520	860	1005	EM 10637	1852	667	1109
		1852	642	1105			1852	676	1123*
		1855	1308	-	1024	Ἡ09, M. 29	1838	127	-
936	-	1856	1411	2847	1025	Ἡ09, M. 30	1838	242	103
937	-	1852	643	1106	1056	EM 10215	1853	982	1682
938	-	1852	667	1108	1058		1855	1299	2611
939	EM 10272	1852	676	1124	1063	Ἡ09, M. 712	1853	775	1291
940	EM 10265, 10267	1854	1152	2219	1067	EM 1804	1856	1359	2705
					1082	Ἡ09, M. 718	1853	993	1743

IG II/III²

6	EM 6896	1839	207	214	19	EM 6888, 6982	1859	1880	3643
7	EM 6880	1853	882	1405	21	EM 6901	1842	600	1053
14	EM 6884	1853	1050	1972	22	EM 6938, 6902	1853	887	1415
15	EM 6886	1858	1684	3226	30	EM 6916, 6904	1853	855	1375
17	EM 6900, 390	1853	1065	2007			1855	1306	2626

IG III ²	Μονατίον	Έτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λήμματος	IG III ²	Μονατίον	Έτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λήμματος
33	EM 6898	1856	1430	2905	110	EM 7024	1860	2028	4046
35	EM 6908, 6908a	1853	846	1367	114	EM 6951	1842	580	1011
36	EM 7030	1860	1918	3737			1853	867	1388
37	EM 6910, 7618	1853	900	1444			1853	1050	1971
40	EM 6913	1842	581	1015	115	EM 6950	1840	341	412
46	EM 7117, 7116, 7108, 7102, 7109, 7104, 7110, 7109, 7105, 7103, 7107, 7115, 63, 7104, 7106, 7111, 7112, 7113, 7114				117	EM 6998, 6998a	1842	583	1019
					118	EM 6952	1842	547	924
					119	EM 6955	1853	1017	1851
					120	EM 7050	1842	555	948
							1856	1399	2818
							1858	1752	3340
									3342
					121	EM 6958	1842	573	998
		1853	1017	1852			1853	1047	1965
51	EM 6920, 7008	1860	1922	3751	123	EM 6957	1853	969	1630
52	EM 6932	1853	881	1404	124	EM 6961, 6962, 6963			
		1853	1042	1957			1840	337	407
53	EM 6959	1840	334	402	125	EM 6964	1839	257	266
54	EM 6939	1858	1794	3430	132	EM 6970	1853	840	1357
56	EM 7027	1857	1642	3198	135	EM 6971	1853	881	1403
59	EM 6989	1853	1052	1975	142	EM 7067	1858	1787	3416
60	EM 6921	1853	826	1346	143	EM 7046, 8081, 2695, 2696			
		1859	1816	3485			1853	1058	1991
61	EM 6922	1853	872	1394			1858	1758	3354
		1856	1358	2701	144	EM 7091, 7098, 7099, 64, 7092, 7097, 1190, 7096, 7095, 7094, 7093, 7101, M. Λαγοσ,			
62	-	1858	1651	3215					
70	EM 6924	1853	952	1605					
71		1842	625	1099					
73	EM 6926	1842	592	1039					
74	EM 6929	1853	1059	1992					
		1856	1434	2913					
75	EM 6931	1839	171	144	145	EM 6978	1858	1775	3396
		1853	886	1412	153	EM 6990	1856	1410	2845
76	EM 6933, 225	1842	552	940	156	EM 6992	1860	1982	3850
79	EM 6935	1853	1052	1974	158	EM 6993	1853	1056	1986
80	EM 6936	1853	1062	1998			1856	1410	2842
81	EM 6940	1853	950	1602	161	EM 7029z, 7029	1859	1878	3639
82	EM 6943	1853	1063	2000	163	EM 2806	1842	544	914
83	EM 6944	1860	1916	3728	166	EM 2814	1860	2007	4016
89	EM 2799	1840	345	420	170		1842	569	978
96	EM 6975	1839	177	158	173	EM 7005	1853	873	1395
105	EM 7001	1838	66	30	174	EM 7006, 7010	1853	902	1448
106	EM 6976, 6947	1839	193	184	175	EM 7011	1854	1091	2045
		1853	967	1627	179	EM 7204, 7014, 7121			
109	EM 7002	1842	540	902			1853	953	1606

<i>IG Η-III² Μοναχίου</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σέλις</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>	<i>IG Η-III² Μοναχίου</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σέλις</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>		
180	EM 7007	1853	951	1603	275	EM 7119	1842	541	903
186	EM 7012	1842	610	1066	278	EM 7120	1830	1992	3870
187	EM 7016	1859	1895	3673	281	EM 7124	1842	541	904
188	EM 7018	1839	279	319	283	EM 7127	1839	220	234
		1853	902	1447	284	Μετρωσι. Μ. Ν			
191	EM 7020	1859	1894	3672		Υόρρασε. EM 7126	1839	217	228
193	EM 7075	1853	882	1406	285	EM 7132	1858	1751	3338
		1853	1064	1997	286	EM 7128	1853	893	1430
196	EM 7130	1853	862	1382	289	EM 7129	1853	1056	1984
198		1858	1797	3438	292	EM 7140	1859	1859	3589
199		1860	2008	4019	300	EM 7156	1853	898	1439
202	EM 13217	1853	1054	1979	301	EM 7141	1840	301	358
203		1859	1821	3489	328	EM 7175	1853	892	1428
207	EM 7035, 7035a, 7036	1855	1283	2583*	333	EM 7151, 7148 7150, 7071, 7117, 7119	1839	265	289
			σημ. 1						
208	EM 7033	1853	1062	1999			1842	567	973
211	EM 7229	1858	1796	3435			1855	1327	2674
213	EM 7038	1839	269	300	334	EM 7153	1842	608	1064
214		1840	307	368	336	EM 7237, 7237z	1838	64	27
215	EM 7039	1853	906	1452			1839	206	211
216	EM 6984, 6984z	1838	103	49			1853	1074	2019
		1842	524	870	339	EM 7160, 7078	1840	365	464
		1853	1068	2012	340		1840	316	378
221	EM 7046	1840	340	411	342	EM 7163	1840	296	352
226	EM 13291	1840	332	401			1840	300	356
		1840	342	415	343	EM 7165	1840	370	473
233	EM 7056, 7057	1858	1793	3428			1853	842	1362
234	EM 7058	1853	1057	1987	344	EM 7209	1842	557	950
235	EM 7059	1838	138	95	345	EM 7168, 7167	1858	1785	3412
236	EM 7146, 7182	1859	1851	3554			1859	1843	3534
237	EM 7138	1853	788	1309	346	EM 7164	1853	1046	1963
238	EM 7062, 7061, 7061a	1860	1976	3834	351	EM 7196	1856	1333	2682
239	EM 7063	1839	222	240	352	EM 7161	1858	1805	3453
240	EM 7154	1842	593	1043			1853	883	1407
		1842	597	1049	353	EM 7195	1856	1357	2699
242	EM 7064	1853	786	1305	358	EM 7169	1842	553	941
243	EM 7065	1853	785	1303	361	EM 7174	1838	133	83
250	EM 7143	1856	1373	2744	365	EM 7178, 7179	1857	1600	3166
251	EM 5565, 5320a, 5320	1860	1922	3750	367	EM 7180	1839	272	301
262	EM 7780	1860	1922	3750	367	EM 7180	1840	335	404
		1853	899	1441			1839	228	265
		1853	1064	2002	368	EM 7181	1842	558	953
268	EM 7647	1857	1546	3138			1840	344	419
							1856	1333	2681

<i>IG II III² Μουσείο</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>IG II III² Μουσείο</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>		
371	EM 7183	1842	586	1026	456	EM 7172, 7250	1853	818	1340
		1856	1358	2702	462	EM 7413	1853	1054	1980
373	EM 7186	1840	312	371	463	EM 10396	1853	819	1340*
374	EM 7187	1840	300	357					
		1853	908	1455	466	EM 7241	1853	1054	1981
381	EM 7198	1853	385	1411	467	EM 7263	1859	1814	3484
		1853	1061	1996	468	EM 7264	1842	564	966
385	EM 7131, 8175	1853	1055	1983	469	EM 7302	1840	315	377
390	EM 7231	1860	1963	3816	470	EM 7286, 7259	1853	822	1342
392	EM 7233	1858	1774	3394	477	EM 7247	1853	954	1608
398	EM 7191, 7234	1840	338	408	479	EM 7284	1854	1190	2308
		1858	1782	3409	481	EM 7288	1860	1965	3819
406	EM 2985	1840	318	382	482	EM 7278	1839	220	236
407	EM 7192	1859	1829	3503	485	EM 7289	1858	1795	3433
408	EM 7194	1860	2006	4012	489	EM 7293	1838/		
411	EM 7203	1839	176	157			1839	162	127
		1853	827	1350	490	EM 7294	1838	65	29
414	EM 7332, 7177, 7334	1853	901	1445	491	EM 7295, 7037	1853	1075	2020
415	EM 7197	1838	67	32	492	EM 7367	1854	1089	2039
417	Ἐθν. Μ. 2958				494	EM 7296	1853	912	1462
	EM 7166	1842	560	959	495	EM 7297	1842	588	1031
418	EM 7242	1842	614	1073	496	EM 7298	1853	912	1461
423	EM 7205	1853	949	1601	501	EM 7306	1839	258	267
424	EM 7206	1839	196	188	505	EM 7368	1839	295	350
		1853	867	1389	508	EM 7369	1858	1803	3450
425	EM 7207	1853	875	1399	509	EM 7314	1842	601	1055
426	EM 7208	1839	266	290	510	EM 7317	1842	618	1078
		1842	589	1032	519	EM 7345	1858	1786	3414
427	EM 7210	1853	887	1416	520	EM 7336	1853	962	1617
428	EM 7211	1860	1998	3889	521	EM 7338	1853	842	1361
429	EM 7213	1853	895	1434	530	EM 7319	1853	840	1358
430		1854	1193	2315	532	EM 7339	1860	1911	3715
431		1853	1047	1964	534	EM 7651	1856	1494	3105
435	EM 7230	1842	586	1027	542	EM 7329	1853	1040	1955
438	EM 7662	1853	854	1373	543	EM 7426	1853	898	1438
441	EM 7661	1853	827	1349	545	EM 7225	1859	1858	3587
		1858	1751	3339	549	EM 7244	1839	206	112
444	EM 7217	1854	1166	2248	554	EM 7509	1842	604	1059
445	EM 7218	1860	2009	4023	557	EM 7287	1853	1059	1993
451	EM 7060	1853	855	1374	558	EM 7243	1858	1765	3369
452	EM 7246	1859	1844	3539	559	EM 7516	1838	109	56
453	—	1859	1860	3590			1842	556	949
		1859	1877	3636	560	EM 7301	1838	109	57
454	EM 7253	1853	954	1609			1853	907	1454

IG II/III ²	Μοναχίων	Έτος	Στήλ:	Αριθμός λίθου	IG II/III ²	Μοναχίων	Έτος	Στήλ:	Αριθμός λίθου
564	EM 7157	1853	825	1345	670	EM 7238	1853	874	1397
565	EM 7158	1853	821	1341	673	EM 7392, 7394, 7395	1840	392	360
569	EM 7328	1859	1868	3617			1853	886	1413
572	EM 7512	1860	1966	3821			1853	888	1418
573	EM 7327, 7081	1842	584	1023			1853	960	1614
576	EM 7330	1853	963	1620			1853	963	1622
		1853	963	1622	680	EM 7400	1860	1939	3772
		1853	1068	2013	681	EM 7423	1854	1235	2462
577		1853	960	1615					2463
578		1854	1119	2138			1854	1239	2470
580	EM 7440	1853	897	1437			1854	1240	2472
584	EM 7326	1842	615	1074	682	EM 10546	1860	2086	1108
586	EM 7335	1853	888	1417	684	EM 7320	1859	1873	3623
587	EM 7070, 7070x	1853	1058	1990	687	EM 7383, 7384, 7385	1837	14	1
		1855	1303	2623			1853	1070	2017
593		1853	869	1392			1859	1883	3648
609		1853	1065	2009			1855	1305	2625
629		1854	1101	2076	689	EM 7401	1854	1233	2459
631		1853	1058	1989	690	EM 7424	1854	1242	2477
632		1853	1064	2004			1860	1976	3835
633		1853	1065	2008	692	EM 7428	1859	1881	3645
634		1855	1324	2665	696	EM 7313	1839	280	322
635	EM 7091	1860	1912	3717	700	EM 7451, 7081	1853	905	1451
636	-	1854	1101	2077	706	EM 7446	1859	1873	3622
641	EM 7372	1853	852	1372	715	EM 7439	1839	287	332
643	EM 7348	1856	1497	3114	717	EM 7228, 7227, 7226	1853	1069	2016
646	EM 7386	1838	92	41			1854	1116	2124
651	EM 7370	1838	105	51			1854	1119	2139
		1842	612	1069	720		1853	896	1436
653	EM 7382	1839	189	176			1858	1802	3449
655	EM 7365, 7366	1858	1793	3429	721	EM 7472	1853	953	1607
656	EM 7713	1853	844	1364	722	EM 7125	1856	1372	2743
661	EM 7376	1859	1886	3651	728	EM 7416	1842	696	1961
662	EM 7389	1842	617	1077	734	EM 7323	1853	892	1429
665	EM 7555	1854	1230	2456	735	EM 7504	1853	1064	2005
		1854	1236	2464	736	EM 7441	1853	1045	1961
		1854	1237	2467- 2468	737	EM 7781	1853	1036	1947
		1854	1245	2485	739	EM 7442	1842	605	1060
		1854	1247	2487	742	EM 7425	1853	1047	1966
		1854	1255	2525	743	EM 7429	1859	1903	3697
		1855	1279	2582	745	EM 7432	1854	1091	2044
		1855	1311	2627- 2628	746	EM 7436	1859	1909	3708
666	EM 7387	1859	1826	3499	748	EM 7437, 7437x	1842	619	1080
					764	-			

<i>IG II III² Μοναίον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>	<i>IG II III² Μοναίον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>
766	EM 7542	1854	1130 2176	876	EM 7672	1839	281 323
		1854	1237 2465	881	—	1856	1388 2782
			2466	884	EM 7546	1839	204 209
		1854	1239 2469	886	EM 7477	1860	1968 3826
		1854	1240 2471	887	EM 7508	1840	305 365
		1854	1241 2474	889	EM 7450	1853	843 1363
768	EM 7354, 7497	1839	213 219	892	EM 7402, 7544	1839	290 339
769	EM 7357	1859	1867 3616	899	EM 7547, 13346	1860	2010 4027
774	EM 8048	1842	566 970	907	EM 7519	1842	578 1004
		1853	1048 1967	914	EM 7485	1858	1799 3444
776	EM 7460, 7461, 7459	1842	618 1079	917	EM 7481, 7482	1854	1229 2455
		1853	955 1610	920	EM 7517	1854	1234 2460
		1858	1785 3413	942	EM 7679	1853	963 1621
777	EM 7360	1842	604 1058	946	EM 7524	1840	321 386
778	EM 7359	1842	602 1056	954	EM 7521, 7538	1853	868 1390
787	EM 7408-7410	1854	1231 2457	955	EM 7524z	1853	1045 1962
		1854	1241 2473	961	EM 7563, 7564	1842	616 1076
		1854	1243 2481		7565	1841	422 583
			2483	962	EM 7562	1853	955 1611
		1856	1498 3115			1859	1896 3677
794	EM 7453	1859	1811 3479	968	EM 7557, 7556		
795	EM 7454	1860	1979 3842		7558	1857	1641 3197
804	EM 7488	1840	311 370	977	EM 7589	1839	263 283
805	EM 5549	1859	1904 3699	979	EM 7528, 7529	1840	320 385
807	EM 7467	1839	197 189	981	EM 7522	1853	864 1386
808	EM 7391, 7390	1859	1883 3647	982	EM 7587	1838	134 86
		1860	2002 4005	983	EM 7594, 7664	1853	959 1613
810	EM 7448	1858	1750 3336	984	—	1839	221 237
819	EM 7783	1858	1808 3455	986	EM 7623, 7577	1853	899 1442
824	EM 7645	1853	889 1419	991	EM 5296	1853	822 1343
827	EM 7465	1856	1364 2727	992	EM 7540	1857	1586 3147
833	EM 7474	1858	1769 3376	995	EM 7788	1840	313 372
838	EM 7470, 7471	1842	552 939	1001		1857	1642 3199
		1859	1822 3492	1003	EM 7591	1853	910 1458
845	EM 7364	1853	803 1326	1006	EM 10339, 1977		
848	EM 7553, 7554	1853	870 1393		7637, 7636, 4181	1860	2065 4098
851	EM 7510, 7493	1842	623 1089	1008	EM 10337, 5318	1860	2027 4045
853	EM 7486, 7579	1859	1813 3482			1860	2084 4107
854	EM 7491	1853	787 1308	1010		1855	1322 2662
855	EM 7487	1853	846 1366	1011	EM 10338	1860	2057, 4097
857	EM 7480	1853	859 1380				2105
858	EM 7478	1853	786 1306	1014	EM 7592	1853	909 1457
863	EM 7466	1853	1060 1995	1018	EM 7595	1860	1912 3720
874	EM 2385	1840	360 453	1028	EM 10336	1860	2072 4104

IG II/III ²	Μορφή	Έτος	Σύζυγος	Αριθμός ζώων	IG II/III	Μορφή	Έτος	Σύζυγος	Αριθμός ζώων
1029	EM 7573	1860	2018	4041	1111	EM 8392	1859	1902	3995
1030	EM 7597	1860	2022	4042	1113	EM 9496	1842	598	1050
1032	EM 7605	1839	277	314	1116	EM 8582	1838	106	52
1034	EM 7666, 8090, 7665	1838	65	28	1117	EM 8393	1856	1427	2896
		1840	325	392			1858	1697	3200
1037	EM 7541	1859	1833	3513	1118	EM 9499, 9502, 9500, 9501,			
1040	EM 7608, 7609, 7610, 5216	1860	2024	4043 4044		9498	1856	1429	2904
							1859	1875	3629
1042	EM 7606	1842	518	855			1859	1898	3685
		1853	1004	1805			1859	1903	3696
1048	EM 7613	1853	848	1369	1119	EM 9504	1853	826	1347
1051	EM 7614-7615, 7617, 7618, 5267	1853	802	1325	1121	EM 10556	1840	395	520
		1853	827	1348	1122		1842	475	731
		1856	1488	3089	1125	EM 2097	1840	397	524
		1859	1885	3650	1127	EM 7684, 7685a, 7685, 51	1856	1425	2885
1052	EM 7621	1842	596	1047	1128	EM 7570	1856	1367	2733
1054	EM 7622	1839	263	284	1134	EM 7670	1839	207	213
1072	M. Άχρον., 13216	1842	473	727			1839	223	243
1073	EM 5723, 9482	1839	282	324	1135	EM 7717, 7716	1856	1493	3104
		1839	290	341	1136	EM 7667	1860	2045	4077
1075	EM 10431	1860	1979	3841	1139	EM 7690	1853	779	1301
1076	EM 8369, 8370, 8375, 8379	1842	525	874	1143	EM 7701	1860	1988	3865
		1860	2001	4001	1144	EM 7695	1853	1053	1977
					1148	EM 7699	1858	1750	3337
1080	EM 2723	1853	909	1456	1152	EM 7697	1853	887	1414
1081/5	EM 9484	1860	1920	3743	1155	EM 10663, 10664, 7742	1853	1008	1819
1088	EM 9486, 9485, 8383, 4944, 5832, 9490	1853	841	1360	1165	EM 7706, 7707	1856	1422	2876
		1853	894	1432	1169		1842	603	1057
		1853	900	1443			1853	1055	1982
		1854	1117	2131	1171	EM 7740	1856	1422	2877
		1856	1331	2676	1185	EM 7720	1860	1923	3752
1089	EM 9487	1838	109	55	1195	EM 7732	1860	2047	4082
		1842	591	1036	1199	EM 7725	1853	1051	1973
1093	EM 8384	1860	1922	3749	1201	EM 7731	1859	1846	3545
1094	EM 9488	1854	1189	2307	1212		1842	519	858
1099	EM 10404	1853	1041	1956	1215	EM 7733	1853	858	1378
1106	EM 9492-9493	1853	845	1365	1222	EM 7723	1840	316	379
1107	—	1856	1331	2675			1839	208	216
1109	EM 9503	1860	1920	3742	1224	EM 7644, 7737,	1853	1037	1950

<i>IG II/III² Μουσείον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>	<i>IG II/III² Μουσείον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>
	7520, 7738	1853	911 1460		1858	1763	3368
		1853	1015 1848	1405	EM 7837	1860	2034 4050
		1859	1869 3618	1410	EM 7859	1858	1768 3375
1228	-	1853	860 1381	1411	EM 7820	1838	110 58
1230	M. Έλευσ. 58	1860	1967 3825	1412	EM 7824/5	1854	1136 2192
1236	EM 7754	1854	1232 2458	1421	EM 7828	1839	268 299
		1856	1496 3113			1853	967 1626
1238	EM 7739, 7698	1853	911 1459	1422		1860	2045 4076
1245	EM 7752α	1840	307 369	1430	EM 7830	1856	1499 3117
1246	EM 3822	1840	322 388	1437	EM 7869	1860	2016 4040
1248	EM 7843	1859	1892 3663	1445	EM 7821	1853	956 1612
1264	EM 7860	1839	215 223	1448	EM 7812	1837	16 2
1265	EM 7760	1853	883 1408	1449	EM 7813	1838/	
1267	EM 7778	1853	1069 2015			1839	155 115
1273	EM 7757	1855	1281 2583	1451	EM 7832	1840	299 355
1301	-	1855	1321 2661	1457	EM 7879	1840	368 470
1327	EM 7854	1855	1284 2584	1460	EM 7884	1854	1151 2217
1331	EM 7768, 7769, 594	1860	1980 3844	1463	EM ζνενυ ζουθμω	1838/	164 131-
						1839	432
1333	EM 7588	1853	1043 1959	1468	EM 7889	1853	1040 1954
1338	M. Έλευσ. 295	1841	408 556	1473	EM 7893	1853	1039 1952
1339	EM 7774	1842	520 861	1475	EM 7895	1854	1186 2297-
1341	EM 7770 - 7773	1842	558 954				2298
		1853	869 1391	1476		1860	2032 4049
1353	EM 8256	1859	1898 3684	1479	EM 7896	1838/	147 108-
1354	EM 8378	1853	891 1425			1839	109
1356	EM 7775, 7776	1838/	156 117-			1839	167 134-
		1839	118				135
		1855	1325 2667	1480	EM 7897	1859	1899 3686-
1359	EM 7777	1853	895 1433				3687
1360	EM 7700	1838	135 87	1484	EM 7898	1853	1057 1988
1362	EM 7990	1857	1547 3139	1485	EM 7899	1855	1291 2593-
1371	EM 7789α	1837	44 19				2594
1374	EM 7862	1838	26 64	1486	EM 7900	1860	2044 4075
1375	EM 7814, 7791, 12951	1853	1053 1976	1487	EM 7901-7902	1859	1870 3619-
							3620
1376	EM 7806	1853	1005 1806	1488	EM 7902α	1860	2030 4047
1377	EM 7793	1838/		1491	EM 7905	1838	94 42-43
		1839	145 106	1496	EM 7908-7913	1839	179 161-
1382	EM 7797-7799	1855	1304 2624				162
1394	EM 7794α	1837	48 21			1858	1704 3266
1396	EM 7818	1838/				1858	1804 3451-
		1839	146 107				3452-
1401	EM 7807-7810	1838/		1497	EM 7922	1860	2043 4072
		1839	163 128	1498	EM 7915	1838/	163 129-

<i>IG Η ΗΡ²</i>	<i>Μονάται</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σύλλ.</i>	<i>Αριθμός ζήμματος</i>	<i>IG Η ΗΡ²</i>	<i>Μονάται</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σύλλ.</i>	<i>Αριθμός ζήμματος</i>
		1839		130	1632	EM 10381	1857	1532	3124
1514	Βρεταν. Μ.	1839	284	326*	1636	EM 7973	1860	1990	3868
1515	EM 7929	1839	283	326					3869
1517	EM 7924-7926	1858	1782	3410	1637		1839	191	180
				3411	1640	EM 7997	1838		
1518	EM 5294	1839	218	229			1839	150	111
1521	EM 7934	1856	1390	2785	1649	EM 7979	1840	323	390
				2786	1663	EM 7983	1854	1159	2216
1522	EM 7931	1838/			1684	EM 8702	1842	564	967
		1839	149	110	1697	EM 8076-8078	1839	223	242
1524	EM 7932	1838/	152	113	1698	EM 8079, 8080,			
		1839		114		8656	1842	587	1029
1530	EM 7937	1842	561	960			1854	1120	2141
		1856	1409	2840	1699	EM 8672-8675,			
1531	EM 7938	1860	2043	4074		8670	1853	896	1435
1535	EM 8017	1858	1703	3265			1854	1091	2043
1553	EM 7941	1838/					1854	1112	2111
		1839	159	124	1701	EM 8021	1838	240	98
1556	EM 7947	1854	1134	2190	1713	EM 8670	1860	1946	3793
				2191	1716	EM 8450	1841	420	578
1561	EM 7944	1853	1044	1960	1720	EM 9639	1842	613	1071
1596	EM 7962	1853	849	1370	1723	EM 9641	1853	1032	1941
		1853	856	1376	1724	EM 8315	1859	1866	3612
1597	EM 7963	1853	903	1449	1728	EM 3520	1858	1695	3257
1599	EM 7964	1860	1911	3715	1735	EM 9638	1854	1120	2143
1601	EM 7965	1853	834	1354	1736	EM 9640	1854	1150	2215
1604	EM 10394	1857	1614	3176	1743	EM 8024	1842	549	931
1605	EM 10384Γ	1857	1635	3179	1754	EM 9643	1858	1779	3400
1607	EM 10395	1857	1580	3146	1757	EM 10596	1858	1677	3220
1611	EM 10393	1857	1574	3145	1763	EM 10414	1839	293	344
1613	EM 10392	1857	1604	3175	1767	EM 10472	1839	294	347
		1859	1890	3662			1853	964	1623
1614	EM 10390	1857	1620	3177	1768	-	1842	625	1100
1615	EM 7971	1853	835	1355	1769	-	1854	1197	2325
				1356	1770	EM 8452	1856	1366	2732
1618	EM 10391	1858	1673	3218	1777	-	1840	349	428
1619	EM 10388	1858	1671	3217	1781	EM 10309	1858	1698	3261
		1858	1683	3222	1784	-			3263
1621	EM 10387	1858	1680	3221	1789	-	1854	1197	2324
1622	EM 10386	1857	1516	3123	1790	EM 10468	1854	1184	2293
1627	EM 10385	1857	1503	3122	1793	EM 10471	1853	965	1624
1628	EM 10384	1858	1716	3271	1803	EM 9584c	1854	1195	2321
1629	EM 10383	1857	1552	3144	1805	EM 9645	1856	1416	2859
1631	EM 10382	1857	1628	3178	1806	EM 10472	1853	964	1623
		1858	1652	3216	1815	EM 5784	1857	1549	3141

<i>IG II III²</i>	<i>Μουσείον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>	<i>IG II III²</i>	<i>Μουσείον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>
1819	EM 10470	1856	1420	2870	2042	EM 9653	1839	260	278
1820	EM 9644	1842	527	884	2055	EM 9651	1854	1158	2235
1824-	EM 10322	1860	1970	3830-	2058	EM 9652	1839	261	279
1828				3832	2079	EM 8471	1855	1293	2596
1834	EM 8316	1839	192	183			1858	1687	3233
		1856	1422	2875	2098	EM 8479	1857	1642	3200
1879		1856	1470	3039	2107	EM 8483-8484	1857	1644	3202
1883		1856	1470	3038	2111/12	EM 9654, 3647	1838	194	50
1926		1842	471	725	2116	-	1855	1295	2600
1930	EM 8086	1842	554	947	2119	EM 10348	1855	1296	2601
1932	EM 8050	1842	595	1046	2122	EM 9655, 9648	1839	214	222
1933	EM 8051	1842	590	1034	2123	EM 8487	1855	1294	2599
		1860	1977	3838			1857	1647	3205
1936	EM 8055	1839	192	181	2124	EM 8488	1842	521	862
		1854	1138	2198	2140	EM 8522	1858	1689	3239
1937	EM 8056	1839	189	175	2148	EM 8524	1857	1646	3204
1939	EM 10554	1860	1927	3760	2160	EM 8547	1858	1692	3250
1942	EM 8057	1859	1825	3495	2163	EM 8550	1857	1645	3203
1943	EM 8059, 8058	1859	1878	3637	2194	EM 8496	1857	1593	3161
1946	EM 8562	1839	223	241	2196	EM 9656	1842	587	1830
		1853	1016	1850	2197	EM 8497	1856	1406	2831
1951	EM 8062, 8060, 8063, 438, 8064, 438a, 12366, 12365, 8061	1839	260	276	2216	EM 8543	1860	1920	3744
		1853	823	1344	2225	-	1855	1296	2602
		1853	879	1401	2264	EM 4345	1858	1690	3241
					2275	-	1855	1297	2604
					2278	-	1840	395	519
					2291a	EM 9510, 9506, 9509, 9508, 9505	1840	397	522
1952	EM 8067, 8065, 8066	1839	279	320			1858	1689	3240
		1854	1113	2113	2293	M. Άεροπ. 13265	1858	1767	3371
		1854	1181	2290	2295	Έορ. M. 2931	1859	1900	3690-
1956	EM 8091	1853	876	1400					3691
1962	EM 8537	1854	1120	2142	2298	EM 8567	1839	285	328
		1860	1966	3822	2305	EM 7386	1838	92	41
1974	EM 10748	1841	441	640	2308	EM 9662	1855	1293	2597
1979	EM 8455	1856	1362	2720			1856	1394	2794
1986	EM 8557	1860	1913	3721	2309	EM 9833	1854	1116	2126
Add. et Corr.					2310	-	1839	286	329
1987a	-	1858	1696	3258	2310	-	1854	1139	2202
1988	EM 4345	1858	1690	3241	2311	EM 8070, 8092	1839	167	136
1994	EM 8453	1855	1297	2603			1839	184	170
1999	EM 8542	1858	1777	3398	2312	EM 8658	1853	899	1440
2023	EM 10340	1858	1748	3329-			1856	1425	2886
				3331	2318	EM 8217, 8225,			

<i>IG II III²</i>	<i>Μονατορ</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλ:</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>	<i>IG II III²</i>	<i>Μονατορ</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλ:</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>
					2385	EM	8659/60	1842	561 961
								1860	1936 3770
					2388	EM	8665	1838/	
								1839	157 119
2323	EM	8238	1859	1904 3700	2393	EM	8669	1853	1032 1943
2325	EM	8203, 8200, 8188, 8191, 8197/8, 8195/6, 8213, 8214, 8207, 8190, 8208, 8208a, 8192, 8196a, 8202, 8199, 8201, 8206, 8210, 8211, 8205, 8205a, 249, 821, 8199, 8189, 8209 8193, 8194	1853	1012 1839	2395			1859	1901 3694
					2396	EM	8671	1839	205 210
					2397	EM	8682	1858	1789 3419
					2402	EM	8677	1839	170 142
					2407	EM	8701	1853	966 1625
					2411			1853	1016 1849
					2423	EM	8680	1841	456 678
					2424			1842	579 1005
					2425			1856	1374 2748
					2434	EM	8688	1853	851 1371
					2435	EM	8684	1857	1601 3169
					2444	EM	8689	1858	1740 3295
					2448	EM	8690	1859	1903 3698
					2452	EM	10594	1841	464 706
								1853	1005 1807
								1853	1006 1810
2327	EM	8073	1842	491 776	2459	EM	8691	1858	1757 3348
2330	EM	8075	1853	787 1307	2461	EM	10561	1840	392 516
2336	EM	10398, 2725	1854	1244 2484	2463	EM	3132	1839	262 280
					2465	—		1839	227 263
					2467	EM	10468	1854	1182 2292
					2472	EM	8570	1860	1975 3833
					2475			1853	1027 1916
2338	M. Άκροπ.	13246,	1839	194 186	2476			1842	591 1037
	EM	9659	1854	1113 2114	2482	EM	9584c	1854	1195 2322
2342	—		1840	297 354	2488	EM	3776	1842	545 918
2346	EM	8666, 8661, 5253, 8687	1856	1403 2829	2490	EM	8693	1853	884 1410
2351	EM	8681	1855	1300 2613	2492			1853	829 1350*
2352	EM	8957	1860	1978 3839	2495	EM	8694	1853	865 1387
2354	EM	8082	1859	1828 3500	2501			1842	477 734
					2505	EM	10091	1858	1746 3323
2357	EM	8084	1860	1948 3796	2509	EM	10089	1858	1746 3324
2362	EM	8037	1840	339 410	2511	EM	10090, 512	1858	1745 3317
2364	EM	8085	1842	585 1025					3318
2374	EM	8679	1842	590 1033	2528	EM	10181	1839	228 267
2377	EM	8698	1856	1414 2853— 2854	2554	EM	10108	1857	1590 3152
					2572	EM	10185	1858	1715 3270
2382	EM	8654	1839	279 318	2574	—		1853	927 1536
					2591	EM	10181z	1853	1028 1920
2384	EM	8657	1839	193 185	2613	Άθῶνα, πλάστ. Συγγ.	1859	1889	3660
			1854	1138 2197	2625	M. Έλευστ. 61	1841	413 564	

<i>IG II III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>	<i>IG II III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>		
2630	EM 10172	1858	1746	3322	2971	M. Ἐλευσ. 665	1855	1266	2567
2644	—	1860	2001	4003	2975	EM 10576	1853	999	1772
2657	EM 10078	1856	1375	2751	2981	EM 10665	1853	1049	1969– 1970
2669	—	1853	927	1538					
2677	EM 10202	1856	1471	3043	2983	EM 10597	1839	267	295
2691	—	1842	614	1072	2993	EM 8406	1853	863	1384
2745	EM 10137	1853	857	1377	2998	EM 10734	1853	1081	2031– 2032
2756	—	1858	1747	3325					
2771	EM 9512	1853	1043	1958	2999	EM 8408	1839	226	262
2774	—	1858	1688	3234	3000	—	1860	2097	4128
2775	EM 9513	1840	346	422	3006	—	1842	570	983
2777	EM 11515	1842	620	1081	3018	EM 8974	1859	1824	3494
2802	EM 8796	1854	1178	2280	3019	M. Ἀκροπ. 13233	1854	1101	2079
2813	EM 8988	1860	1964	3818	3021	EM 8975	1856	1398	2813
2821	EM 10570	1854	1194	2320	3022	EM 8727/8	1839	191	479
2824	EM 8797	1854	1121	2144	3023	EM 10659	1857	1650	3214
		1859	1877	3635	3026	M. Ἀκροπ. 6465	1858	1800	3446
2825	EM 10601	1860	2092	4111	3028	EM 8989	1853	1014	1844
2829	EM 8717	1853	1032	1942	3033	EM 8963, 8964/5	1856	1470	3037
2834	EM 10660	1854	1179	2282	3034	EM 8962	1854	1185	2296
2836	—	1854	1155	2230	3035	EM 8976	1840	343	416
2840–	M. Ἐλευσ. 14–16	1860	1950	3799–	3037	EM 10667– 10669	1853	1013	1841– 1842
2841	—			3801					
2842	Ἐθν. Μ. 2964	1854	1193	2314					
2848	EM 8716	1854	1116	2123			1858	1771	3381
2852	—	1856	1422	2874	3040	—	1853	1013	1840
2860	EM 8969	1839	219	233	3049	—	1858	1771	3380
		1842	551	938	3061	EM 5633(;))	1860	1917	3734
2864	EM 8984	1841	425	590	3064	—	1853	1014	1843
2865	EM 8720	1854	1122	2154			1856	1393	2792
2872	—	1842	522	864	3070	—	1842	533	897
2875	—	1853	937	1590	3076	EM 4743	1858	1770	3379
2876	EM 1920	1841	414	568	3084	—	1853	1014	1846
2877	—	1839	170	141	3085	M. Θυβῶν	1853	1014	1845
2882	M. Ἀκροπ. 13261	1860	1921	3746– 3747	3086/7	EM 10673	1842	568	974
							1853	1014	1847
2914	EM 9518	1840	364	463	3111	EM 8215	1859	1875	3630
2931	—	1841	411	559	3114	Ἡρῶ Στ. Ἀττιόλου	1860	1944	3785
2936	EM 10675	1860	1915	3725– 3726	3119	EM 9516	1842	584	1021
2950/1	EM 10677	1855	1287	2587	3122	M. Ἀκροπ. 13209	1840	296	351
2953	EM 8410	1839	290	340	3125	M. Ἀκροπ. 13234	1854	1179	2281
2955	EM 5718	1854	1115	2120	3127	M. Ἀκροπ. 13243	1838	239	97
		1854	1117	2130	3129	EM 708	1842	482	758
2964	EM 2099	1853	1006	1809	3134	M. Ἀκροπ. 3176			

IG Η/Η ²	Μονατίον	Έτος	Σέλις	Αριθμός λήμματος	IG Η/Η ²	Μονατίον	Έτος	Σέλις	Αριθμός λήμματος
	6460	1858	1771	3382	3392		1860	1919	3740
				3384	3413	M. Έλευσ. 187, 186	1860	1977	3837
3150	EM 10589	1842	544	915	3420	EM 9572	1857	1549	3140
3156	EM 10610	1860	1996	3884	3425		1853	913	1465
3160	—	1856	1472	3046	3430		1855	1299	2612
3169/70	EM 10326	1860	2054	4096			1860	1965	3820
3174	EM 9559, 4304, 3992	1853	1004	1804	3431	EM 8277	1842	585	1024
3191	—	1853	904	1450	3433	EM 9573	1838	136	92
3193	M. Άχροπ. 13267	1841	421	581	3434	M. Άχροπ. 13183	1838	137	94
3194	EM 10430	1856	1423	2878	3440	M. Άχροπ. 13249	1858	1798	3442
3201	EM 10678	1860	1982	3849	3441	M. Άχροπ. 13245	1860	1935	3768
3205	EM 9025	1853	997	1762	3442	M. Άχροπ. 13182	1839	226	266
				1763	3444	M. Άχροπ. 13254	1860	1985	3860
		1856	1361	2715	3445	EM 10581	1841	419	577
				2716	3449		1856	1397	2810
3207	EM 10679	1856	1385	2772	3455		1839	183	168
3208	EM 9018	1854	1123	2156	3458		1854	1123	2155
3212	EM 4119	1853	991	1732	3459		1839	186	175
3216	EM 8745	1857	1544	3128	3461		1854	1115	2119
3220	M. Έλευσ. 150- 151	1860	1951	3802	3464	EM 8746, 10682	1838/ 1839	161	125
3240	M. Άχροπ. 13165	1838/ 1839	158	120	3465	EM 8996	1855	1324	2666
3243	Πρό Στ. Άττάλλου	1860	2047	4081	3479	EM 10612	1858	1697	3258*
3244	—	1840	318	381	3481	EM 8981z, 12364	1853	1004	1803
3246	—	1858	1767	3372	3488	EM 8998	1839	266	291
3247	EM 2192	1856	1399	2817	3497	EM 8999	1839	288	334
3249	M. Άχροπ. 13244	1838	240	99	3502	—	1855	1317	2647
		1842	562	963	3503	EM 9580	1853	1048	1968
3253	M. Άχροπ. 13221	1839	173	151	3515	EM 8298	1839	225	245
3254	M. Άχροπ. 13221	1856	1356	2698	3530	M. Έλευσ. 786	1855	1268	2569
3255	M. Άχροπ. 13220	1839	169	139	3532	EM 10483	1856	1496	3112
3256	M. Άχροπ. 13222	1838/ 1839	166	133	3533	EM 10479	1839	225	246
3280	EM 8291-8296	1854	1103	2084	3534		1860	1967	3823
3284	M. Άχροπ. 13219	1839	172	149			1860	1984	3857
3314	M. Άχροπ. 13235	1839	171	145	3535	M. Άχροπ. 13239	1860	1914	3724
3316	EM 10364	1860	2003	4006	3538	M. Άχροπ. 13279	1838/ 1839	158	121
3328	EM 10349	1838	135	88	3543	EM 8630, 1889, 2341	1860	1945	3786
3359	—	1854	1256	2534	3553	M. Έλευσ. 788	1860	1938	3771
3360	—	1859	1875	3628	3554	—	1839	265	288
3385	EM 9567	1841	420	579	3555	EM 8447	1839	221	238
		1842	549	929			1842	553	942
3387	EM 10369	1860	2004	4009	3556	EM 10604	1838	239	96*
					3565		1842	530	887

<i>IG II/III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>	<i>IG II/III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>
3571 EM 10572	1858	1747	3327- 3328	13222	1838/ 1839	166	133
3572 EM 10319	1853	864	1385		1838/ 1839	169	138
3589 EM 10304	1860	2004	4008		1839	172	148
3594 EM 10313	1842	526	882		1839	173	150
3596 M. Ἀχροπ. 13257	1858	1760	3363		1856	1356	2698
3597 EM 10311. 4793. Πρὸ Στ. Ἀττάλλου	1860	1932	3763- 3764	3834 M. Ἀχροπ. 13277	1853	914	1470
				3844 —	1856	1398	2814
3613 EM 10314	1840	396	521	3854 EM 10569	1860	2096	4127
3618 EM 10441	1839	273	302	3868 M. Ἀχροπ. 13163	1856	1431	2907 2908
3626 EM 9584	1860	2008	4018				
3629 EM 4689. 9587 4585. 4730	1842	580	1008	3869 EM 10688	1838/ 1839	144	105
3634 EM 9619	1838	239	96	3870 M. Ἀχροπ. 13275	1854	1114	2115
3635 EM 9615	1842	570	986		1860	1929	3760*
	1856	1428	2900	3871 EM 10689	1860	2096	4126
3644 EM 4071	1840	391	514	3875 Πρὸ Στ. Ἀττάλλου	1860	1931	3761
3649 EM 9584z	1854	1196	2323	3876 M. Ἀχροπ. 13164	1840	320	384
3667 EM 10328	1854	1194	2319		1853	971	1632
3683 EM 8629	1842	542	907		1856	1358	2703
3684 EM 3918	1840	404	544	3878 —	1855	1268	2570
3685 EM 9594	1853	1028	1918	3884 EM 10480. 10484	1854	1252	2507
3691 M. Ἀχροπ. 13230	1842	492	781- 782	3889 M. Ἀχροπ. 13236	1838/ 1839	161	126
3692 EM 10512	1854	1168	2256	3890 M. Ἀχροπ. 13163	1856	1431	2907- 2908
3695 EM 10315	1860	2101	4146				
3701 EM 10512	1854	1168	2258	3892 EM 9000	1853	1009	1821
3702 —	1840	324	391	3893 EM 9606	1859	1841	3532
3729 —	1838	239	96*	3896 —	1859	1879	3642
3731 EM 1884	1856	1469	3035	3897 EM 8632. 8632z	1856	1409	2841
3762 EM 10333	1855	1293	2595	3898 EM 10321	1856	1479	3079
3764 EM 10488	1839	264	287	3899 EM 9603	1857	1546	3137
3774 M. Ἀχροπ. 13173	1856	1358	2704		1858	1779	3401
	1859	1861	3598	3900 EM 10681	1853	917	1487
3782 —	1860	2071	4103	3906 Πρὸ Στ. Ἀττάλλου	1860	1945	3788 3789
3786 M. Ἀχροπ. 13174	1839	287	333				
	1859	1862	3599	3910 —	1854	1256	2533
3788 EM 10417	1858	1808	3454	3912 M. Ἀχροπ. 13269	1838	132	82
3799 EM 8436	1840	322	387	3913 M. Ἐλευσ. 210	1860	1981	3846
3818 EM 10512	1854	1168	2257	3916 EM 9604	1858	1770	3378
3823 M. Ἀχροπ. 13269	1838	132	82	3918 —	1854	1251	2501
3824 M. Ἀχροπ. 13272	1853	914	1471	3920 M. Ἐλευσ. 732	1860	1977	3836
3827 M. Ἀχροπ. 13217	1842	472	726	3929 EM 8287. 8289	1854	1252	2509
3829 M. Ἀχροπ. 13219				3935 EM 8633	1839	285	327

<i>IG Η/III²</i>	<i>Μονατίον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>	<i>IG Η/III²</i>	<i>Μονατίον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>
3942	EM 8440	1854	1255	2526					2254
3943	EM 8441	1842	582	1017	4146		1859	1844	3540
3948/49	M. Ἐλευσ. 160	1860	1978	3840	4155	Ἡρό Στ. Ἀττάλλου	1860	2047	4080
3952	M. Ἀκροπ. 13223	1838	136	91	4156	M. Ἀκροπ. 13250	1858	1767	3374
3959	—	1856	1354	2695	4158	Ἡρό Στ. Ἀττάλλου	1854	1167	2255
		1856	1405	—			1860	1935	3767
3968	EM 10740	1860	2014	4035	4161	Ἡρό Στ. Ἀττάλλου	1860	2006	4011
4000	EM 8286	1839	196	188	4162	—	1859	1862	3600
		1856	1491	3097	4163	M. Ἀκροπ. 13199	1856	1383	2764
4011	—	1842	551	936					2765
4012	—	1853	914	1468	4164	—	1856	1382	2762
4015	EM 4877	1856	1424	2879	4166	M. Ἀκροπ. 13181	1858	1790	3422
4019	—	1858	1684	3225	4168	M. Ἀκροπ. 13206	1858	1739	3292
4022	—	1854	1252	2504	4169	EM 8433	1854	1102	2083
4034	EM 8313, 8314	1842	569	979	4170	—	1858	1780	3404
4035	EM 9001	1853	1006	1808	4173	EM 10418	1842	475	729
4036	M. Ἀκροπ. 13169	1838	240	100	4175	M. Ἀκροπ. 13263	1838	125	79
4037	M. Ἐλευσ. 207	1860	1959	3804	4176	—	1854	1114	2118
4039	EM 8306	1842	572	993	4177	EM 8625	1854	1113	2112
4061	EM 5857	1860	2009	4022	4179	EM 9576	1855	1320	2655
4063	EM 10312	1860	1932	3762	4180	—	1854	1188	2305
4098	—	1856	1384	2769	4184	M. Ἀκροπ. 13238	1838/		
4105	EM 2911, 2981, 3006, 3046, 3107				4189	EM 447	1839	144	104
		1854	1251	2502	4193	M. Ἀκροπ. 13265	1837	49	22
		1854	1255	2527	4194	EM 9579	1838	110	59
4107	Ἡρό Στ. Ἀττάλλου	1860	1946	3790	4196	Ἡρό Στ. Ἀττάλλου	1842	579	1007
4109	Ἡρό Στ. Ἀττάλλου	1860	1934	3766	4198	EM 8626, 8627	1860	1969	3827
4110	Ἡρό Στ. Ἀττάλλου	1860	2046	4079	4210	M. Ἀκροπ. 13158	1840	303	363
4111	—	1856	1382	2763	4211	EM 446	1838	106	53
4113	M. Ἀκροπ. 13176	1838	134	84	4224	—	1841	411	560
4114	Ἡρό Στ. Ἀττάλλου	1860	1934	3765	4234	—	1854	1166	2250
4118	M. Ἀκροπ. 13175	1840	314	374	4237	M. Ἀκροπ. 13266	1838	135	89
		1842	481	750	4238	EM 8443, 8442	1854	1139	2200
4119	M. Ἀκροπ. 13230	1842	492	781– 782	4241	EM 10481, 10482	1860	1982	3848
							1856	1407	2833
4128	M. Ἀκροπ. 13207	1839	171	146			1860	1983	3851
4133	M. Ἀκροπ. 13261	1860	1921	3745	4242	EM 8290	1842	600	1054
4136	EM 6290	1838	126	80	4243	M. Ἀκροπ. 13156	1857	1543	3125
4139	M. Ἀκροπ. 13229	1840	303	362	4244	EM 8636	1858	1798	3443
4141	M. Ἀκροπ. 13253	1858	1780	3403	4246	EM 8297	1856	1408	2834
4142	EM 6297	1838	125	78	4248	—	1841	440	635
4143	M. Ἀκροπ. 13214	1858	1740	3297	4254	—	1854	1254	2520
4144	M. Ἀκροπ. 13168	1842	474	728	4255	—	1858	1780	3406
4145	—	1854	1167	2253	4259	EM 10606	1859	1905	2702

IG II/III ²	Μουσείον	Ἔτος	Σελίς	Ἀριθμός λήμματος	IG II/III ²	Μουσείον	Ἔτος	Σελίς	Ἀριθμός λήμματος
4261	EM 10425	1858	1800	3447	4553	Μ. Αούβρου	1841	415	570
4262	—	1858	1801	3447*	4558	Ἐθν. Μ. 1389	1841	418	575
			σημ. 1		4574	—	1860	2061	4097*
4266	Μ. Ἀχροπ. 13256	1858	1762	3367	4601	EM 8787	1860	1921	3748
4269	Μ. Ἀχροπ. 13178	1858	1790	3422	4606	EM 9030	1860	1917	3730
4270	EM 8819	1839	216	224	4611	EM 8791	1854	1118	2136
4271	EM 9041	1840	336	405	4626	EM 8812	1858	1703	3264
4272	Μ. Ἀχροπ. 13251	1858	1772	3389	4630	Ἐθν. Μ. 2407	1839	268	298
4273	—	1858	1797	3437	4636	EM 10603	1855	1286	2585
4278	—	1860	2071	4099	4637	—	1855	1289	2591
4280	—	1860	2071	4102	4646	Ἐθν. Μ. 1448	1852	637	1101
4285	—	1860	2071	4100	4669	EM 3998	1842	509	821
4290	—	1854	1242	2476	4670	EM 5248	1856	1401	2820
4294	—	1860	2071	4101	4674	—	1853	839	1356*
4295	Μ. Ἀχροπ. 13274	1854	1115	2121				σημ. 1	
4298	EM 10641	1838	80	—	4688	EM 8884	1859	1881	3646
4303	—	1854	1159	2236	4692	EM 8816	1853	1007	1813
4306	Μ. Ἐλευσ. 782	1855	1267	2568	4700	—	1856	1403	2828
4309	EM 9563	1859	1828	3501	4702	EM 8426	1840	400	534
4315	Ἡρὸ Στ. Ἀττάλου	1860	2080	4106	4703	—	1855	1288	2590
4321	EM 8806	1839	184	171	4714	Ἐθν. Μ. 710	1859	1889	3661
		1854	1191	2309	4720	Μ. Ἐλευσ. 750	1855	1268	2572
4323	EM 447	1837	49	22	4723	EM 8422	1860	1999	3892
4324	EM 10690	1839	214	221	4724	EM 9545	1842	525	876
4325	EM 10691	1859	1848	3546	4726	—	1856	1355	2696
4328	EM 8751	1839	278	316	4735	EM 8622	1840	394	518
4329	EM 9003	1840	348	427	4738	EM 9527	1853	923	1514
4331	Μ. Ἀχροπ. 13241	1838/					1853	1008	1814
		1839	159	123	4740	EM 9543	1838	103	47
4332	EM 8803	1840	347	425	4741	EM 8267	1860	1917	3731
4335	—	1858	1762	3366	4743	EM 5761	1856	1374	2749
4336	EM 6295	1858	1734	3273	4759	—	1855	1287	2588
4337	—	1854	1246	2485*	4760	—	1855	1288	2589
4342	Μ. Ἀχροπ. 13202	1839	174	152	4770	EM 8618	1853	1011	1833
4344	EM 8263	1853	1008	1818	4775	EM 8428. 8429	1842	584	1022
4345	EM 9536	1860	1917	3733	4785	EM 10575	1860	1999	3893
4347	EM 9547	1860	1914	3723	4786	EM 8423	1857	1637	3182
4398	EM 8808	1853	1008	1815	4791	—	1853	904	1450*
4399	EM 9013	1859	1896	3676				σημ. 3	
4413	EM 8765	1842	526	878	4814	EM 8424	1855	1287	2586
4466	EM 8405	1859	1895	3675	4819	EM 9546	1856	1388	2780
4470	EM 8773	1842	550	933	4821	EM 9553	1858	1790	3421
		1853	1028	1919	4822	Μ. Αούβρου	1840	404	544*
4482	Ἐθν. Μ. 1841	1839	264	286	4850	—	1853	1009	1825
4525	—	1853	1008	1817	4855	—	1853	1010	1826

<i>IG Η/Η² Μοναχικ</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σύλλ. Αριθμός, λήμματος</i>	<i>IG Η/Η² Μοναχικ</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σύλλ. Αριθμός, λήμματος</i>
4874	1856	1336 2686	5286	EM 11616	1842 479 743
4880	1853	1009 1823	5287	Έ09. Μ. 1126	1860 1946 3792
4881	EM 9026	1840 302 361	5290	EM 11122	1842 545 917
4884	EM 9042	1839 185 173			1853 996 1761
4889	EM 9043	1853 1006 1811	5294	Έ09. Μ. 1031	1860 1946 3791
4894	EM 8778	1858 1749 3335	5308	Σπ. Αττικής 12288	1853 914 1469
4896	EM 10580	1860 2080 4105	5310		1853 999 1773
4899	EM 8782	1842 546 921	5312	EM 11123	1857 1546 3136
4903	EM 10704	1860 1999 3894	5315	EM 10496	1858 1744 3313
4905		1856 1495 3109	5318		1853 1011 1832
4907	EM 8779	1853 1030 1928	5320	EM 950	1853 1030 1930
4911	Μ. Άχροπ. 13260	1858 1766 3370	5322		1842 518 856
4915	EM 9604	1858 1770 3378	5323		1842 572 994
4950	EM 5130	1840 315 376	5324	Μ. Έβρου. 792	1855 1265 2566
4951	-	1856 1354 2693	5328	EM 9702	1856 1495 3110
4956	-	1853 1009 1820	5330	EM 11617	1853 922 1508
4970	EM 8828	1856 1389 2784	5334	-	1853 987 1710
4995	Έ09. Μ. 1730	1856 1335 2685	5335	EM 11619	1842 479 742
5000	EM 8621	1853 1022 1881*	5343	EM 11623	1853 978 1662
5015	EM 5248	1856 1401 2820	5345	EM 11624	1856 1500 3121
5081	N.K. 262	1853 863 1384*	5350	EM 11625	1839 179 140
		1856 1334 2683			1839 184 169
5166	Μ. Άχροπ. 13231	1837 36 -	5362	EM 9056	1841 467 718
		1853 863 1384*	5375	-	1841 435 611
5173	EM 10427	1839 172 147	5377	Έ09. Μ. 1137	1853 993 1742
5174	EM 9042	1839 185 173	5380	EM 13324	1841 420 580
5175	-	1860 2001 4004	5381	-	1858 1737 3289
5181	EM 9560	1853 1007 1812	5387		1853 776 1298
5183	EM 9561	1853 1010 1830	5394	EM 10466	1853 1004 1801
5188	EM 9558	1860 1985 3859	5397	-	1856 1487 3086
5193	EM 12349	1838 80 -	5398	EM 12346	1853 979 1665
5204	EM 10736	1853 935 1573	5400	EM 11204	1857 1545 3130
5217	-	1860 1916 3729			1858 1797 3439
5225	-	1837 16 3	5410	-	1853 986 1795
5226	EM 8829	1840 404 545	5413	Έ09. Μ. 2098	1853 926 1531
5227	EM 10551	1855 1301 2619	5414	Έ09. Μ. 1071	1853 928 1539
5238	-	1853 918 1492	5423	EM 11939	1842 567 971
5252	EM 9054	1856 1486 3082			1853 934 1572
5253	-	1841 456 679	5425	EM 9061	1856 1427 2894
5256	Έ09. Μ. 721	1853 994 1748	5428	EM 11633	1856 1364 2726
		1856 1394 2795	5433	-	1853 928 1541
5263	EM 10928	1853 925 1522	5435	EM 11634	1858 1706 3268
5266	EM 10929. 2050	1841 425 589	5446	-	1854 1130 2171
5269	EM 11613	1842 482 756	5459	-	1842 569 980
5273	Έ09. Μ. 763	1858 1735 3279	5460		1853 1022 1881

<i>IG II/III²</i>	<i>Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>IG II/III²</i>	<i>Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>
5463	—	1853	977	1653	5769	EM 11667	1841	437	619
		1853	977	1655	5776	—	1860	2015	4037
5469	EM 9063	1839	262	281	5784	—	1842	485	769
5478	EM 11636	1858	1741	3300	5786	—	1858	1709	—
5479	—	1853	977	1656	5790	EM 11668	1841	465	110
5490	—	1853	1021	1879	5791	EM 11069	1842	519	857
5507	—	1853	1020	1871	5797	—	1856	1377	2754
5510	EM 440	1858	1709	—	5810	—	1858	1759	3357
5514	EM 11638	1857	1601	3167	5814	EM 11671	1859	1889	3656
5527	EM 9700	1842	580	1009	5815	EM 10935	1854	1149	2211
5529/30	—	1853	1003	1795	5817	—	1856	1376	2752
5534	EM 10764	1853	1029	1923	5832	—	1856	1354	2694
5538	EM 11641	1860	2092	4110	5840	EM 9076	1857	1639	3186
5545	—	1858	1694	3252	5841	—	1841	416	572
5546	EM 11129	1856	1402	2824	5842	EM 9077	1856	1376	2753
5559	EM 10931	1839	274	307	5843	EM 10755	1853	1012	1838
		1840	402	538	5851	—	1854	1178	2278
5561	EM 11645	1853	981	1678	5856	EM 11674	1858	1736	3285
		1856	1428	2898	5858	EM 11675	1853	916	1478
5576	—	1853	986	1700	5864	EM 11678	1854	1180	2284
5588	—	1853	776	1297	5874	EM 11680	1854	1176	2269
5591	—	1842	526	879	5881	EM 9705	1854	1093	2057
5602	—	1853	985	1697	5884	—	1853	994	1746
5603	EM 10752	1859	1865	3611	5886	EM 11681	1853	972	1636
5616	Πρὸ Στ. Ἀττάλου	1860	2003	4007	5891	EM 9079	1839	217	226
5632	—	1857	1639	3188			1855	1260	2554
5634	EM 9071	1853	971	1633	5893	EM 11682	1858	1773	3390
5638	EM 10932	1860	1927	3759	5895	Ἐθν. Μ. 1192	1841	431	601
5650	—	1853	922	1510	5897	EM 11135	1841	428	597
5659	EM 11130	1842	546	919	5906	EM 9080	1842	519	859
		1854	1130	2172	5909	EM 9706	1854	1103	2087
5667	—	1853	1002	1790	5910	—	1853	999	1775
5671	EM 9045/6	1854	1180	2287	5911	EM 68	1855	1259	2547
5673	EM 8888	1839	277	311	5936	—	1842	491	777
5690	—	1853	1024	1894	5941	—	1853	1024	1898
5699	EM 11657	1858	1685	3229	5942	—	1853	1024	1895
5702	—	1842	511	826	5943	—	1856	1424	2882
5714	EM 9074	1841	413	566	5944	EM 9708	1853	989	1721
5720	—	1841	455	675			1853	1009	1824
5722	EM 10933	1860	1926	3758	5952	EM 9081	1853	933	1567
5732	Ἐθν. Μ. 785. 970	1840	399	528	5953	—	1853	915	1477
5735	EM 8830	1857	1650	3213	5954	—	1853	1022	1882
5741	—	1853	918	1489	5972	Ἐθν. Μ. 2608	1839	228	268
5764	EM 11666	1853	988	1713	5973	—	1842	478	737
5765	EM 9082	1853	976	1650	5976	EM 1368	1842	571	989

IG Η/ΗΠ²	Μοναίον	Έτος	Σελίς	Άριθμός λήμματος	IG Η/ΗΠ²	Μοναίον	Έτος	Σελίς	Άριθμός λήμματος
5984	EM 11689	1860	2093	4114	6222		1853	974	1647
5988	—	1853	1032	1940	6224		1854	1166	2251
5990	EM 11691	1841	468	719	6233	Στ. Άεττάλλος			
6000	—	1853	916	1482		13302	1854	1253	2515
6018	EM 9085	1840	400	533	6234	EM 9092	1853	934	1571
6033	EM 11693	1860	2094	4116	6236		1860	2097	4129
6039	—	1840	335	403	6245		1853	776	1295
6040	EM 11828	1853	986	1703	6247	EM 11717	1856	1359	2707
6041	EM 10610	1860	1996	3885	6253	EM 11720	1853	924	1519
6050	EM 11694	1860	2095	4119	6255		1853	1019	1861
6062	—	1853	1024	1896	6257		1853	920	1500
6063	EM 11696	1842	483	762	6262		1854	1187	2299
6064	—	1853	999	1774	6266		1853	926	1530
6069	EM 10757	1853	989	1718	6269		1841	413	565
6073/4	EM 9586	1854	1133	2188	6279	EM 10939	1856	1338	2689
6076	—	1853	1021	1878	6300	Έ09. Μ. 836	1858	1774	3395
6093	Έ09. Μ. 1185	1853	922	1511	6301	EM 11723	1842	478	739
6102	EM 10762	1853	987	1709			1858	1734	3275
6114	EM 11702	1841	424	587	6304	Έ09. Μ. 863	1853	997	1764
6115	EM 11701	1858	1742	3304	6306	EM 9096	1839	229	269
6125	EM 9089	1856	1359	2706	6307	—	1853	1019	1865
6127	EM 10765	1840	399	527	6313	EM 9101	1859	1910	3710
6128	EM 11704	1858	1735	3276	6319	EM 11145	1856	1430	2906
6141	EM 11707	1840	360	454	6325	EM 11725	1859	1863	3602
6143	EM 11141	1853	992	1737	6333	EM 9099	1841	441	637
6153	—	1856	1361	2714	6334	—	1853	988	1714
6156	—	1856	1491	3098	6335	Έ09. Μ. 2121.			
6157	EM 11709	1857	1588	3150		EM 9100	1853	996	1759
6160	—	1853	985	1696	6344	—	1853	913	1463
6162	EM 11710	1859	1863	3603	6347	EM 9102	1853	983	1689
6163	EM 11711	1860	1993	3871	6361	EM 8832	1858	1735	3280
6164	—	1853	926	1528			1858	1756	3345
6166	Έ09. Μ. 1056	1853	927	1532	6384		1841	416	571
				1533	6385		1856	1398	2812
6167	EM 12955	1858	1691	3245	6389		1853	1023	1888
6170	EM 11712	1853	929	1543	6390	EM 9104	1839	260	274
6175	EM 11718	1853	916	1479	6391	EM 9105	1839	228	266
6180	—	1854	1181	2288	6395	EM 11148	1853	994	1747
6188	EM 9114	1841	443	644	6397	EM 10370	1858	1741	3298
6197	EM 9091	1842	582	1018	6401	EM 9931	1853	1004	1802
6199	Έ09. Μ. 4833	1842	560	957	6406	EM 278	1860	2015	4036
6202	—	1853	1025	1902	6415	EM 9107	1854	1180	2283
6203	EM 11716	1853	972	1639	6426	—	1854	1177	2274
6220	—	1842	533	894	6433	—	1853	979	1663
6221	—	1856	1383	2766	6447	EM 11150	1853	991	1730

<i>IG II/III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>	<i>IG II/III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>
6449	—	1854	1093	2056	6685	EM 11158	1859 1865 3608
6453	EM 5657	1853	998	1769	6696	EM 11159	1853 1012 1836
6455	EM 11151	1854	1138	2199			1854 1112 2110
6463	EM 10801	1853	931	1557	6701	M. Πατρ. 2232	1842 484 767
6468	EM 10461	1858	1735	3278			1853 994 1749
6473	EM 11152	1856	1495	3108	6703	EM 5989	1859 1898 3682
6475		1853	973	1642	6724	M. Ἀκροπ. 13273	1853 922 1509
		1856	1370	2737	6728	—	1853 1002 1794
6477	—	1853	1018	1854	6731	—	1841 440 631
6478	EM 9109	1839	175	154	6739	EM 10825	1842 567 972
		1853	1027	1912	6750	EM 9147	1853 987 1708
6480	P. A. 511	1853	974	1646	6757	EM 11162	1841 438 624
6483	EM 10777	1859	1876	3631	6759	—	1853 1000 1781
6486	—	1854	1114	2116	6761	EM 10524	1853 1011 1834
6490	EM 9110	1853	983	1684	6762	—	1859 1850 3553
6507		1854	1165	2244	6763	—	1853 1022 1883
6512	—	1858	1676	3219	6765	EM 11164	1853 972 1637
6517	EM 11741	1857	1638	3184	6768	—	1856 1360 2708
6524	EM 9175	1856	1399	2816	6769	—	1854 1104 2092
6526	—	1853	1003	1796	6770	EM 11764	1853 933 1564
6531	—	1853	1010	1828	6772	EM 11165	1860 2009 4021
6546	EM 11156	1856	1427	2895	6777	M. Ἀκροπ. 13252	1858 1773 3393
6550	EM 11746	1840	457	680	6787	EM 11761	1860 2102 4150
		1842	478	736	6796	—	1859 1900 3688
6564		1853	1031	1939	6798	EM 11166	1842 517 851
6576	EM 11756	1854	1187	2300	6803	EM 9128	1842 566 969
6577	—	1856	1373	2745	6805	EM 11765	1853 978 1660
6592	EM 10718	1860	2101	4147	6811	EM 11759	1853 932 1560
6599	—	1853	921	1506	6820	—	1854 1118 2133
		1856	1360	2709	6838	EM 11168	1853 996 1756
6612	EM 11748	1841	436	617	6840	EM 5130	1840 315 376
6614	—	1854	1101	2078	6844	—	1853 1020 1868
6618	—	1853	986	1704	6848	—	1853 1011 1831
6619	—	1853	971	1635	6850	—	1853 1021 1875
6621	EM 10770	1860	2000	3899	6856	EM 9718	1839 278 317
6624	EM 11751	1842	482	755	6864	—	1840 362 457
6627	EM 11157	1841	437	620	6875	Ἔθ. M. 866	1839 289 338
6631	—	1854	1094	2061	6878	EM 10458	1853 987 1711
6638	EM 11752	1854	1096	2068	6882	EM 9719	1854 1139 2201
6660	—	1853	930	1553	6900	—	1853 1019 1864
6661	Ἔθ. M. 857	1853	1010	1829	6902	Ἔθ. M. 772	1858 1737 3287
6669	EM 9125	1839	260	275	6908	—	1853 1001 1787
6676	EM 11755	1840	361	455	6909	EM 11776	1860 2001 4000
		1856	1417	2862	6914	—	1842 551 935
6680	EM 10780	1853	994	1750	6921	Στ. Ἀττάλλου 14287	1854 1165 2243

IG II/III ² Μοναχίων	Έτος	Σύλις	Λαθρομάζ λίμματος	IG II/III ² Μοναχίων	Έτος	Σύλις	Λαθρομάζ λίμματος
6928 Έθν. Μ. 1070	1841	434	608 610	7218	1853	963	1619
				7221	1854	1157	2232
6929 EM 10946	1840	401	537	7225 EM 10788	1860	2098	4133
6930	1853	973	1645	7228	1853	929	1546
6940 EM 206	1841	466	713	7234	1858	1758	3353
6948 EM 11176	1853	998	1768	7244	1857	1639	3185
6949	1839	267	296	7255/6 EM 11181	1854	1192	2311
6963 EM 10778	1856	1490	3091	7279	1853	1000	1782
6969	1853	990	1724	7280	1853	1019	1863
6979/80 EM 10784	1860	1969	3829	7291 EM 10952	1840	407	554
6983 EM 9678	1842	526	880	7298 Κερκισία, οίκισ Ηζώνη	1859	1893	3668
6994 EM 10508	1858	1742	3305	7300 EM 11182	1842	524	873
6995 EM 11782	1860	2091	4109	7301	1854	1111	2103
6996 EM 9134	1840	405	547	7303	1856	1396	2805
7001 EM 11657	1858	1685	3228	7318 EM 9153	1840	401	535
7010 EM 11177	1859	1866	3614	7321 EM 11803	1841	466	712
7013	1853	985	1695	7325	1854	1192	2312
7017 EM 9149	1859	1901	3693	7332	1853	1022	1884
7030 EM 11783	1853	928	1540	7338 EM 11809	1858	1759	3360
7035	1856	1491	3092	7339 EM 11808	1858	1759	3361
7036	1856	1402	2825	7348 EM 11810	1860	2094	4117
7046	1853	1029	1927	7351 EM 11811	1860	2094	4115
7061 EM 9136	1842	573	997	7356 EM 11183	1859	1888	3655
7065	1853	915	1476	7358	1853	1018	1854
7075 EM 10793	1859	1825	3498	7367	1853	979	1664
7081 EM 11787	1858	1735	3277	7369 EM 11819	1841	463	701
7103	1853	996	1761	7371 EM 10456	1853	994	1745
7107	1856	1369	2736	7380 EM 11821	1860	2104	4155
7114 EM 11790	1857	1551	3143	7386 EM 11822	1860	2094	4118
7117 EM 11791	1853	919	1496	7387	1856	1386	2774
7118 EM 11792	1842	512	834	7388 EM 11824	1860	2093	4113
	1842	571	988	7394 Έθν. Μ. 1018	1841	467	715
7121	1854	1177	2275	7408 EM 11739	1860	2103	4152
7127	1855	1259	2548	7409 EM 9728	1855	1325	2668
7129	1853	932	1561	7422 EM 11829	1842	479	745
7130 EM 11178	1855	1259	2549		1842	492	780
7133 EM 10950	1860	2102	4148	7435 EM 10523	1856	1363	2723
7144 EM 11795	1853	921	1504	7441 Μ. Ηετρ. 1160	1854	1178	2277
7159 EM 11799	1854	1095	2066	7450 EM 9157	1856	1410	2846
7161	1853	1002	1792	7454 EM 9731	1853	979	1666
7166	1853	933	1565	7470 EM 9159	1840	407	555
7179	1853	1030	1931	7503 EM 11832	1860	1994	3874
7183	1853	1023	1891	7505	1855	1260	2532
7190	1853	995	1752	7509	1842	483	761

<i>IG II/III² Μουσείο</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>	<i>IG II/III² Μουσείο</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>
7526	EM 11835	1842	479 744	7745	—	1853	1025 1904
7529	EM 11836	1860	1996 3882	7757	EM 11846	1854	1094 2062
7530	EM 10787	1857	1640 3191			1854	1212 2432
7531	—	1853	986 1701	7760	EM 11878	1854	1102 2082
7533	—	1854	1094 2060	7764	Ἐθν. Μ. Ἀποθ. 290	1853	1018 1855
7537	EM 10726	1839	216 225	7777	EM 11193	1857	1590 3153
7544	EM 5868	1853	996 1757	7790	EM 9173	1842	526 881
7550	—	1853	971 1631			1853	1003 1800
7555	Μ. Πειρ. 2147	1858	1909 3709	7791	—	1853	986 1702
7562	EM 9164	1850	406 553	7794	—	1853	775 1292
7563	—	1853	993 1744	7802	—	1853	993 1740
7583	—	1842	511 827	7808	EM 11885	1854	1176 2268
7592	Ἐθν. Μ. 1173	1840	328 398	7816	Ἐθν. Μ. 934	1839	217 227
7593	EM 10453	1853	929 1544	7817	Ἐθν. Μ. 858	1839	220 235
7596	EM 11842	1857	1637 3181	7819	EM 11175	1857	1544 3126
7609	—	1842	622 1086	7822	—	1854	1177 2273
7611	EM 10833	1853	987 1706	7825	Ἐθν. Μ. 844	1839	214 220
7630	—	1853	913 1466	7836	EM 4024	1840	405 548
7633	EM 10955	1839	294 349	7842	—	1853	990 1725
7644	EM 11850	1853	917 1486	7845	—	1842	483 763
7656	—	1853	930 1549	7847	—	1855	1261 2555
7659	—	1858	1773 3392	7848	—	1858	1757 3349
7660	Ἐθν. Μ. 1749	1841	439 630	7850	—	1858	1741 3299
7661	EM 11189	1841	436 618	7851	EM 9738	1853	923 1516
7664	EM 11190	1853	913 1467	7857	EM 11120	1858	1695 3253
7673	—	1842	481 751	7867	EM 10973	1858	1743 3306
7680	EM 9167. 9168	1839	229 270	7871	EM 12332	1854	1192 2313
7682	EM 11860	1841	426 592	7880	—	1853	776 1296
7683	EM 11191	1853	931 1556	7885	EM 12148	1859	1861 3595
7695	Ἐθν. Μ. 720	1842	490 773	7888	EM 12135	1858	1734 3274
7701	—	1856	1361 2717	7890	EM 10789	1853	997 1765
7702	EM 9169	1839	259 271	7894	—	1853	980 1672
7703	—	1853	920 1498	7909	EM 11208	1853	1031 1937
7706	EM 11867	1853	917 1484	7910	EM 12066	1858	1689 3237
7708	Ἐθν. Μ. 1705	1841	433 603	7911	—	1854	1095 2064
		1842	481 749	7928	—	1856	1360 2711
7710	EM 11889	1860	1980 3843	7929	EM 11210	1853	934 1569
7711	Ἐθν. Μ. 1016	1842	480 748	7931	EM 12162	1839	266 293
7714	—	1853	1012 1837	7936	EM 13062	1853	1024 1893
7715	—	1855	1260 2550	7939	EM 11212	1857	1640 3192
7717	Ἐθν. Μ. 1724	1854	1156 2231	7958	EM 11983	1859	1859 3588
		1856	1355 2697	7959	—	1860	2100 4143
7721	EM 11870	1860	1994 3876	7975	EM 11954	1860	2099 4137
7722	EM 11871	1853	924 1520	7981	EM 11924	1860	2102 4149
7726	EM 11873	1860	1994 3877	7994	—	1841	412 562

<i>IG Η/III² Μουσείων</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>	<i>IG Η/III² Μουσείων</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>
7995	1853	988	1712	8219	EM 12123	1853	931 1558
7996	1841	435	612	8235		1853	1001 1783
8002	EM 12149	1858	1757 3352	8236		1859	1893 3666
8004	EM 11386	1842	478 738	8244	EM 11237	1841	439 627
		1860	1943 3780	8245	EM 12082	1842	512 833
8008	EM 11215	1853	984 1693			1842	571 987
8011	EM 11216	1856	1426 2891	8257	EM 12041	1859	1864 3605
8014	EM 11217	1859	1860 3593	8269		1841	451 664
8018	EM 12191	1842	492 779	8282		1853	984 1694
8026	EM 9740	1853	916 1481	8296		1858	1759 3356
8029	EM 1027	1856	1393 2793	8299		1856	1401 2823
		1856	1426 2890	8303	EM 11971	1859	1860 3591
8030	—	1842	572 995	8304	EM 11241	1842	622 1087
8031	EM 12178	1860	1926 3756	8312	—	1842	477 735
8033	EM 12163	1858	1744 3314	8320	—	1853	1029 1925
8036	EM 10803	1859	1822 3490	8323	EM 1479	1842	534 900
8055	EM 11219	1842	509 822	8330	EM 12069	1854	1149 2212
8058	EM 12040	1858	1773 3391	8332	—	1859	1844 3537
8061	EM 11220	1853	991 1731	8333		1842	481 752
8069	EM 12012	1859	1865 3610	8346		1853	933 1566
8070	EM 11998	1860	1942 3779	8349	EM 11246	1859	1844 3538
8073	EM 11221	1858	1686 3230	8364	EM 9200	1854	1130 2170
8076	—	1856	1426 2889	8366	EM 11247	1860	1942 3777
8077	EM 11970	1853	924 1521	8374	EM 11942	1859	1861 3597
		1854	1122 2150	8389	EM 11928	1854	1121 2145
8080	EM 11223	1854	1104 2091	8391	EM 10978	1853	927 1534
8088	—	1853	920 1501	8404	EM 10979	1841	455 676
8096	—	1860	1969 3828	8407	EM 12235	1840	362 458
8110	EM 13193	1842	571 990			1853	971 1634
8112	—	1842	542 906	8414		1841	416 573
8124	EM 11227	1855	1298 2605	8426		1841	467 717
8126	EM 11228	1859	1845 3541			1853	915 1473
8128	EM 1370	1853	992 1735	8427	EM 12221	1860	1993 3873
8141	—	1853	924 1517	8436	EM 10837	1859	1889 3659
8142	EM 12232	1860	2099 4135	8437	Έθ. Μ. 1721	1853	972 1638
8147	EM 443	1857	1601 3168	8440	Έθ. Μ. 989	1839	274 308
8155	EM ζνευ ἀριθμοῦ	1858	1772 3388			1856	1368 2734
8157	EM 12261	1853	996 1760	8441	—	1854	1095 2065
8160	EM 12206	1854	1165 2246	8460	Στ. Αττάλλου 12530	1842	511 829
8169	EM 10811	1841	450 661	8468	EM 11253	1842	622 1085
8173	EM 12179	1859	1888 3652	8478	Έθ. Μ. 940	1858	1737 3288
8177	EM 12765	1853	918 1491	8479	EM 10821	1859	1822 3491
8185	EM 11235	1853	1026 1907	8480	—	1853	1020 1869
8188	EM 12192	1858	1737 3286	8493		1858	1744 3315
8207	EM 12137	1857	1546 3134	8501		1859	1894 3671

IG II/III ² Μουσείον	Ἔτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λήμματος	IG II/III ² Μουσείον	Ἔτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λήμματος			
8508	EM	9213	1842	523	869	8800	EM 10848	1860	1942	3778
8526	EM	10507	1853	972	1640	8811	—	1853	916	1483
8529	EM	9222	1860	1916	3727	8814	EM 11272	1853	976	1649
8534			1860	1995	3880	8819	EM 11274	1860	1943	3782
8539			1853	932	1562	8822	—	1855	1294	2598
8542	—		1860	1997	3887	8824	—	1853	981	1677
8544	EM	10830	1841	438	625	8840	EM 10986	1841	441	639
			1853	1029	1922			1853	1025	1901
8545	EM	10983	1860	1995	3881	8846	EM 9230, 9231,			
8546	EM	10838	1854	1102	2081		835	1840	403	541
8552	EM	10841	1857	1602	3173			1853	982	1683
8554	EM	9224	1860	2010	4025	8847	—	1842	484	766
8557	EM	12033	1841	437	622	8852	EM 329	1842	483	760
8571	EM	11255	1853	976	1648	8853/4	EM 9233	1839	274	306
8577	EM	10815	1858	1736	3283	8859	EM 11275	1853	984	1691
8581	EM	12016	1860	1994	3875			1853	1023	1886
8586	EM	11258	1842	568	975	8860	EM 11989	1841	465	709
8592	EM	11259	1859	1879	3640			1854	1149	2209
8597	EM	11974	1858	1742	3391	8867	EM 10859	1853	992	1736
8610	EM	11973	1853	988	1716	8868	—	1860	1997	3886
8615	—		1842	572	992	8874	EM 11975	1853	919	1497
8630	EM	11913	1853	979	1667	8875	—	1842	484	764
8632	—		1855	1260	2551	8900	—	1859	1876	3633
8665	EM	11912	1841	463	703	8904	EM 10989	1860	1959	3805
8682	—		1853	923	1515	8907	EM 11914	1859	1888	3653
8688	EM	12211	1841	434	607	8908	—	1853	1019	1866
8691	EM	11266	1853	991	1733	8918	EM 9665	1858	1744	3316
8701	—		1853	990	1723	8926	—	1853	991	1729
8702	—		1854	1132	2183	8928	—	1853	920	1499
8703	EM	11227A	1860	2103	4151	8931	EM 9247	1840	397	523
8719	—		1853	930	1550	8932	—	1853	1020	1867
8723	—		1859	1884	3649	8936	EM 10991	1840	406	552
8729	—		1856	1360	2710	8940	EM 9248	1840	406	550
8739	EM	12208	1860	1993	3872	8941	EM 12279	1859	1861	3596
8745	EM	12265	1858	1757	3351	8944	—	1853	776	1300
8759			1842	533	899	8945	EM 12115	1841	463	702
8768			1853	1020	1872	8950	—	1842	622	1084
8770	—		1840	363	461	8990	—	1853	1023	1890
8773	—		1853	776	1299	8999	—	1856	1408	2837
8777	EM	12086	1859	1863	3601			1856	1494	3106
8781	EM	12072	1853	972	1641	9001	EM 12100	1853	917	1485
			1853	977	1654	9018	EM 10992	1856	1371	2741
8783	EM	10447	1840	400	532	9028	EM 11280	1859	1860	3592
8784	—		1858	1758	3355	9036	M. Ηετρ. 1261	1860	2096	4125
8787	EM	11270	1853	931	1559	9042	—	1853	980	1673

IG II/III ² Μοναίον		Έτος	Στήλη	Αριθμός λίμματος	IG II/III ² Μοναίον		Έτος	Στήλη	Αριθμός λίμματος
9051	EM 11282	1841	438	626	9384	-	1842	502	800
9059	EM 11976	1858	1688	3235	9385	EM 11301	1853	1028	1921
9065	EM 12004	1860	2093	4112	9389	-	1841	429	600
9078	EM 10851	1853	934	1568	9399	EM 11307	1858	1790	3420
9080	EM 10997	1841	444	646	9403	-	1857	1544	3127
9088	EM 11946	1860	1996	3883	9404	EM 12006	1860	1926	3755
9096	EM 9267	1854	1123	2157	9413	EM 10953	1840	328	397
9110	Έθ. Μ. 1013	1840	403	542	9428	-	1859	1893	3664
9112	EM 8844	1839	229	273	9432	EM 11311	1842	569	981
9124	EM 11000	1859	1878	3638	9444	EM 11963	1841	444	648
9143	Έθ. Μ. 1042	1840	402	539	9447	EM 11948	1858	1691	3246
9144	Έθ. Μ. 1708	1860	2095	4120	9454	EM 12144	1841	434	606
9152	EM 12157	1841	436	616	9458	-	1853	1017	1853
9162	-	1854	1104	2090	9467	EM 11313	1853	1022	1885
9165	-	1859	1894	3670	9479	Έθ. Μ. 1155	1842	511	828
9169	EM 11288	1860	1926	3757	9480	EM ένου χρόμους	1853	998	1766
9171	EM 11290	1853	931	1555	9482	EM 11917	1853	930	1554
9182	EM 12074	1853	917	1488	9490	EM 11315	1853	924	1518
9205	EM 11986	1856	1471	3044	9491	-	1853	1001	1785
9211	EM 332	1853	918	1490	9494	EM 9745	1853	996	1758
		1853	930	1552	9498	-	1858	1688	3236
9235	-	1853	995	1753	9509	EM 9762	1854	1188	2304
9236	-	1842	511	831	9521	EM 11316	1853	995	1754
9244	EM 12550	1853	775	1294	9522	-	1854	1177	2272
9247	EM 11933	1853	990	1727	9529	EM 11901	1842	623	1090
9253	EM 9274	1853	1024	1897	9538	EM 11319	1853	928	1542
9256	EM 11632	1853	980	1668	9542	EM 12241	1853	919	1493
9271	EM 10924	1853	934	1570	9546	EM 11321	1860	1981	3747
9278	EM 12198z	1858	1743	3308	9547	EM 10920	1860	1918	3735
9281	-	1853	1031	1934	9551	EM 12050	1856	1392	2789
9282	EM 12146	1858	1760	3362	9553	-	1855	1260	2553
9283	EM 11759	1860	2096	4124	9554	-	1842	569	982
9286	-	1841	450	659	9570	EM 9744	1857	1546	3135
9292	EM 11297	1857	1602	3171	9574	EM 11325	1842	524	871
9294	EM 11468	1860	2009	4024	9580a	EM 11327	1853	998	1771
9295	EM 11996	1853	926	1527	9590	-	1854	1093	2054
9299	EM 11298	1838	136	90	9592	EM 12174 (:)	1853	981	1674
9308	EM 9276	1853	1027	1913	9594	EM 11331	1853	1031	1936
9329	EM 11300	1853	992	1734			1854	1155	2229
9331	Έθ. Μ. 852	1840	402	540	9598	EM 10449	1859	1879	3641
9350	-	1856	1361	2713	9600	-	1855	1301	2618
9352	-	1853	915	1474	9614	EM 12145	1858	1742	3302
9362	EM 12048	1860	1995	3878	9618	EM 11795	1853	921	1503
9367	EM 11302	1859	1874	3625	9622	EM 11334	1859	1876	3634
9369	EM 12158	1853	925	1524	9644	EM 12325	1860	2099	4138

<i>IG II/III²</i>	<i>Μουσείο</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>	<i>IG II/III²</i>	<i>Μουσείο</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμός λήμματος</i>
9656		1860	2100	4144	10013	EM 11886	1842	551	937
9659	EM 11994	1842	489	771	10014	EM 12078	1853	980	1671
9667	EM 9746	1859	1845	3543	10017	Ἀθῶναι, οἰκία			
9677	—	1839	268	297		Ἀλ. Κοντοσταύλου	1841	412	563
9694	—	1854	1131	2177	10020	EM 11006	1856	1338	2688
9710	EM 11337	1853	992	1739	10031	Στ. Ἀττάλου 11736	1842	484	765
9711	EM 11980	1854	1094	2059	10032	EM 10444	1858	1743	3311
9723	EM 11339	1860	1998	3890	10034	—	1856	1373	2746
9727	EM 11950	1857	1641	3196	10037	—	1854	1167	2252
9733	—	1854	1122	2152	10044	—	1842	489	770
9737	EM 11977	1860	1986	3862	10047	—	1840	325	391*
9737a	EM 12062	1841	439	629	10049	EM 11362	1853	990	1726
9747	EM 11202	1856	1382	2760	10050	—	1853	988	1715
9756	EM 11993	1858	1695	3254	10053	—	1841	457	681
9769	Στ. Ἀττάλου 13302	1854	1253	2514	10068	—	1853	1026	1910
9778	EM 11343	1859	1865	3609	10074	—	1854	1149	2210
9785	EM 11979	1860	2095	4122	10075	—	1853	984	1692
9797	M. Ἀχροπ. 13159	1860	1998	3888	10077	—	1859	1843	3536
9809	—	1854	1122	2148	10080	—	1853	985	1699
9810	EM 9756	1842	573	996	10082	EM 12054	1859	1888	3654
9816	EM 9755	1859	1825	3497	10090	Ἐθν. Μ. 2559	1853	920	1502
9819	EM 11935	1860	2095	4121	10091	Ἐθν. Μ. 725	1859	1893	3665
9831	—	1853	984	1690	10096	Ἐθν. Μ. 749	1855	1302	2620
9841	EM 11348	1841	450	662	10112	EM 12336	1854	1111	2107
9859	EM 11860	1841	426	591	10114/5	EM 11012	1860	1941	3774
9869	—	1853	987	1707	10123	EM 11951	1842	568	976
9870	Ἐθν. Μ. 1175	1860	1943	3783	10130	—	1853	929	1545
9873	Ἀθῶναι, Βασιλικὸς Κῆπος (φρυτώρια)	1854	1112	2108			1854	1154	2226
9882	—	1853	923	1512	10140	—	1856	1470	3040
9902	EM 11354	1853	981	1675	10146	—	1854	1154	2225
9906	EM 11119	1860	2015	4039	10156	—	1853	1000	1777
9910	EM 11356	1853	992	1738	10181	—	1855	1264	2564
9912	—	1853	1020	1870	10196	EM 12327	1854	1095	2067
9919	EM 12215	1854	1155	2228	10203	EM 11013	1840	399	530
9923	—	1856	1428	2899	10208	Ἐθν. Μ. 1165	1860	1944	3784
9924	EM 855	1839	277	312	10216	EM 12202	1842	475	730
9940	—	1842	533	896	10217/8	EM 9291	1839	273	304
9942	EM 9761	1856	1491	3094	10219	EM 12175	1854	1181	2291
9949	EM 878	1856	1418	2865	10228	EM 8845	1853	1028	1917
9957	EM 11360	1857	1545	3131	10235	EM 12161	1842	568	977
9963	EM 9750	1860	1984	3855	10255	EM 12052	1858	1743	3307
9976	—	1854	1164	2241	10256	Κηφισία, οἰκία			
9977	—	1853	989	1722		Πάλλη	1859	1893	3667
9984	M. Πειρ. 1216	1860	2100	4142	10260	—	1842	572	991
					10264	—	1842	533	898

IG II/III ² Μοναίον	Έτος	Σύλλ.	Αριθμός λήμματος	IG II/III ² Μοναίον	Έτος	Σύλλ.	Αριθμός λήμματος
10265a	—	1854	1180 2286	10523	1857	1545	3132
10271	Ἀθῶνα, οἰκία			10532	1854	1177	2276
	Ἄλ. Κοντοστυλίου	1841	417 574	10535	1853	1001	1786
10296	—	1853	989 1720	10540	1857	1639	3187
10303	EM 11015	1841	435 613	10543	1853	1018	1858
10307	EM 11967	1853	919 1495	10547	1841	464	705
10320	EM 12334	1853	921 1505	10561	Ἔθν. Μ. 2004	1858	1691 3243
10322	EM 12331	1842	479 746	10582	EM 9763	1860	1941 3773
10325	—	1853	1000 1778	10583		1854	1188 2303
10329	EM 9185	1840	399 526	10585		1853	1000 1780
10334/5	Ἔθν. Μ. 770	1840	327 394	10587	EM 12184	1859	1874 3626
10341	—	1853	1021 1873	10601	EM 11385	1860	2000 3898
10344	Ἔθν. Μ. 928	1853	993 1741	10604		1853	915 1475
10348	—	1860	2101 4145	10614	—	1856	1371 2740
10350	—	1841	457 683	10615	EM 11386	1842	478 740
10351	EM 10917	1853	981 1679	10627/8	EM 10909	1858	1683 3223
10355/6	—	1842	476 733	10632a	—	1853	1019 1860
10357	—	1853	978 1661	10645	EM 9765	1842	523 867
10360	EM 12301	1841	423 584	10662	EM 11389	1856	1411 2849
10363	EM 9299	1840	400 531	10673	—	1858	1759 3359
10365	EM 9300, 9301	1857	1640 3193	10677	EM 11020	1855	1300 2616
10381	—	1841	426 593	10710	EM 12257	1853	925 1523
10396	EM 10892	1854	1154 2227	10723	—	1853	976 1651
		1856	1402 2827	10725	—	1858	1743 3309
10397	—	1857	1639 3189	10729	EM 11877	1860	2096 4123
10411	—	1856	1363 2722	10733	—	1841	441 638
10417	EM 12335	1840	363 459	10759	Ἔθν. Μ. 1032	1842	523 865
10422	—	1853	926 1529	10766	—	1856	1492 3100
10423	EM 11373	1860	1943 3781	10782	EM 9406	1840	406 551
10424	—	1841	435 615	10803	EM 9320	1841	428 596
10429	EM 12305	1856	1498 3116	10808	—	1854	1093 2055
10433	EM 12132	1853	985 1698	10838	—	1842	517 854
10440	—	1854	1157 2233	10855	Ἔθν. Μ. 2682	1853	1001 1784
10442	EM 1229	1854	1253 2512	10861	EM 9332	1857	1638 3183
10451	EM 10887	1839	294 346	10874	EM 9334	1842	485 768
10452	—	1853	962 1618	10886	—	1840	325 391*
10454	Ἔθν. Μ. 2607	1853	982 1680	10899	EM 11392	1839	294 345
10456	—	1853	1000 1779	10914	Ἔθν. Μ. 2603	1840	406 549
10464	—	1854	1100 2073	10919	EM 1676	1854	1111 2105
10476	—	1840	318 380	10923	EM 10908	1853	980 1669
10485	—	1859	1876 3632	10926	EM 11395	1854	1166 2249
10486	—	1856	1426 2888	10927	—	1860	2098 4134
10494	EM 8848	1839	273 303	10930	EM 9771	1855	1324 2663
10519	EM 12112z	1853	990 1728	10936	EM 9773, 1006	1853	998 1770
10520	EM 12290	1859	1825 3496	10941	EM 1474	1856	1428 2901

<i>IG II III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>IG II III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>
10955 EM 10900	1860	2007	4017	11312	--	1859	1845 3542
10964 —	1855	1326	2672	11314	—	1856	1401 2821
10970 EM 9340	1840	328	396	11323 EM 1710		1856	1492 3101
10983 Ἐθν. Μ. 903	1854	1129	2167	11333 EM 9360A		1839	175 153
10988 EM 9772	1853	1027	1914	11345 EM 9361		1840	302 359
10991 Ἐθν. Μ. 971	1839	274	305	11346 EM 12245		1857	1545 3133
11009 Μ. Πειρ. 1259	1860	2100	4140	11386 —		1841	412 561
11030 EM 12194	1855	1261	2557	11415 EM 12116		1856	1392 2788
11035 —	1853	775,	1293	11423 —		1853	1021 1874
		777		11432 —		1860	2098 4130
11037 Ἐθν. Μ. 743	1840	368	469	11460 EM 1501		1842	524 872
11042 EM 1641	1854	1093	2052	11463 EM 11420		1860	1999 3891
11058 EM 9251	1860	1942	3775	11464 EM 9254		1853	982 1681
11084 EM 10911	1853	1022	1880	11466 Στ. Ἀττάλλου 11114		1855	1300 2614
11102 Ἐθν. Μ. 4832	1853	983	1685	11477 EM 8566		1854	1193 2318
11112 —	1842	543	910	11483 EM 2039		1842	523 868
11113 EM 934	1858	1772	3386	11491 Ἐθν. Μ. 3809		1841	414 569
11117 Ἐθν. Μ. 2604	1842	523	866	11507 EM 1032		1854	1188 2301
11133 EM 3753	1839	229	272	11508 EM 9780		1860	2012 4028
11153 EM 12220	1854	1132	2185	11510 Μ. Λούβρου, Cat. somm. 820		1856	1338 2690
11159 —	1855	1325	2671	11511 EM 11422		1858	1743 3310
11173 —	1854	1255	2532	11524 EM 12169		1854	1122 2151
11181 EM 9353	1839	264	285	11542 —		1841	457 682
11188 EM 9775	1856	1491	3096	11554 —		1856	1426 2892
11196 EM 10869	1841	438	623	11572 EM 11825		1842	482 753
		1853	1029 1926	11586 EM 10906		1853	929 1547
11200 Ἐθν. Μ. 886	1840	347	423	11588 EM 5649		1855	1299 2609
11210 —	1841	433	605			1860	2010 4026
11219 —	1853	1023	1892	11589 EM 9673		1856	1428 2897
11226 Ἐθν. Μ. 1704	1858	1736	3281	11591 —		1854	1112 2109
		1858	1756 3344	11601 EM 11426		1853	1029 1924
11233 EM 8578	1856	1398	2815	11604 Ἐθν. Μ. 1121		1856	1377 2756
11238 —	1842	—	ἄθροισμα 754	11608 EM 11427		1854	1093 2051
11243 —	1854	1193	2317	11616 —		1841	440 633
11244 EM 12225	1857	1590	3154	11617 —		1853	915 1472
11246 EM 11409A	1842	480	747	11627 EM 10434		1841	435 614
11248 —	1854	1154	2224	11635 —		1853	1001 1788
11262 EM 11410	1859	1874	3624	11669 EM 2033		1840	394 517
11268 EM 9803	1856	1492	3099	11670 —		1853	1025 1903
11273 EM 12237	1841	463	704	11671 —		1853	930 1548
11289 —	1853	1018	1857	11681 —		1853	913 1464
11293 —	1840	329	400	11694 Ἐθν. Μ. 1088		1856	1392 2787
11298 EM 11412	1858	1691	3247	11695 EM 11054		1854	1129 2169
11305 Ἐθν. Μ. 1302	1854	1121	2146	11700 EM 11055		1855	1300 2615

<i>IG Η' III²</i>	<i>Μοναχικόν</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σύλλογος</i>	<i>Αριθμός ζήμιατος</i>	<i>IG Η' III</i>	<i>Μοναχικόν</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σύλλογος</i>	<i>Αριθμός ζήμιατος</i>
11711		1854	1130	2173	12104	EM 11072	1858	1742	3303
11730	EM 11425	1853	1003	1797	12109		1853	998	1797
11753	EM 9388	1842	542	908	12117		1842	624	1093
11768	-	1854	1122	2153	12136/7	EM 9410	1854	1129	2168
11792	Στ. Άτζάλλος 1612	1853	989	1719	12154	EM 12240	1854	1122	2149
11802	ΈΘγ. Μ. 1095	1856	1415	2857	12158	ΈΘγ. Μ. 826	1853	1002	1789
11803	Μ. Πείρ. 1254	1860	2098	4132	12159	ΈΘγ. Μ. 1702	1839	279	273
11805	-	1856	1471	3041	12167		1853	925	1329
11808	EM 9391	1842	513	837	12179/80	ΈΘγ. Μ. 2050	1858	1739	3358
11811		1853	1025	1899	12187	EM 11441	1856	1396	2803
11829	EM 12242	1842	554	946	12203		1853	921	1597
		1854	1095	2063	12209	EM 11082	1841	444	645
11855		1853	930	1551	12213		1854	1180	2285
11862	EM 8893	1854	1129	2166	12222		1859	1874	3627
11865		1841	410	558	12223	EM 976	1860	1983	3852
11882/3		1842	624	1096	12242	EM 9414	1856	1338	2692
11888	ΈΘγ. Μ. 948	1842	530	889	12247	EM 11442	1860	1918	3736
11892	EM 11067	1854	1176	2270	12253		1854	1164	2242
11907	EM 10442	1840	361	456	12255	EM 11085	1860	1945	3787
11912	EM 9288	1858	1778	3399	12268	EM 10515, 11445	1854	1248	2490
11919/20		1860	2105	4157	12276	EM 11637	1856	1363	2724
11924		1842	532	803	12281		1853	978	1659
11942	EM 9400	1858	1756	3346	12282	EM 11444	1856	1364	2725
11950/1	-	1842	482	754	12301		1860	2104	4156
11952	EM 119	1842	623	1092	12305		1854	1149	2213
11955	-	1842	479	741	12328		1857	1640	3190
11958	ΈΘγ. Μ. 3252	1854	1157	2234	12358	ΈΘγ. Μ. 3955	1854	1111	2104
11960	-	1855	1265	2565	12359	-	1842	511	830
11972	EM 10406	1858	1744	3312	12412		1856	1491	3095
11973	EM 9785	1839	278	315	12444	EM 9787	1855	1320	2658
11977	-	1841	441	636	12454	EM 10888	1856	1396	2804
		1853	1023	1889			1856	1401	2822
12008	-	1853	1025	1900	12457		1854	1130	2174
12014	EM 9402	1853	980	1670	12459	ΈΘγ. Μ. 2065	1841	425	588
12020	--	1853	995	1751	12464		1856	1360	2712
12021/2	-	1853	927	1535	12478		1841	413	567
12026	Μ. Πείρ. 21	1860	2103	4153	12484	EM 5642	1853	1030	1942
12028	-	1841	440	632	12485	ΈΘγ. Μ. 773	1858	1736	3284
12031		1841	465	707	12526	ΈΘγ. Μ. 2625	1853	1026	1911
		1853	988	1717	12532		1841	428	598
12054	-	1860	2015	4038	12540		1840	363	460
12064	-	1854	1253	2513	12541	EM 11451	1853	1003	1799
12066	Μ. Πείρ. 1260	1860	2099	4139	12555	EM 745	1842	570	985
12077	EM 9404	1840	399	529			1842	624	1093
12097		1855	1301	2617	12561	EM 9432	1858	1695	3255

<i>IG II/III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>IG II/III² Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>			
12572	—	1859	1894	3669	12924	EM	9468	1853	983	1688
12588	—	1853	999	1776	12936	—	—	1858	1690	3242
12619	EM 1326	1854	1111	2106	12952	—	—	1853	1023	1887
12637	—	1856	1362	2719	12976	EM	9469	1857	1640	3194
12643	—	1856	1377	2755	12986	EM	11460	1841	450	660
12649	EM 9444	1860	2105	4158	12989/90	EM	9802	1856	1494	3107
12655	EM 9792/93	1856	1487	3083	12996	EM	ἄνεν ἀριθμοῦ	1858	1691	3244
12656	EM 12338	1860	2099	4136	13001	—	—	1853	1031	1935
Add. et Corr.					13003	EM	9470A	1856	1432	2909
12663a	EM 8317	1853	1012	1835	13009a	—	—	1856	1386	2773
12666	—	1841	465	708	13029	EM	11110	1841	433	604
12670	—	1854	1102	2080	13035	EM	11115	1857	1641	3195
12679	EM 11095	1860	1995	3879	13036	—	—	1854	1118	2135
12685	Ἐθν. Μ. 1310	1854	1178	2279	13038	EM	11109	1855	1261	2556
12698	Ἐθν. Μ. 1122	1858	1749	3334				1857	1641	3195*
12701	EM 11117	1841	427	594	13047	EM	10423	1856	1397	2811
12713	—	1859	1843	3535	13049	EM	11464	1858	1756	3347
12718	EM 9450	1856	1365	2730	13056	EM	11465	1856	1470	3036
12730	—	1854	1093	2053	13061	Ἐθν. Μ.	2077	1856	1338	2691
12743	—	1853	983	1686	13069	EM	11466	1853	1026	1908
12744	—	1853	983	1687	13089	EM	8870/71	1858	1791	3424
12757	EM 9796/7	1842	512	832	13093	EM	8867	1856	1397	2807
12767a	EM 8572	1839	227	264	13096	EM	9478	1842	623	1091
12788	—	1854	1130	2175	13099	EM	9471	1842	549	930
12798	—	1853	973	1644	13104/5	EM	9475	1857	1588	3149
12811	—	1853	978	1657	13131	EM	9674	1842	579	1006
12822	EM 9460	1853	919	1494	13166	EM	9670	1842	558	952
12831	EM 11454	1841	437	621	13168	EM	9686	1841	467	716
		1853	1025	1905	Add. et Corr.					
12836	EM 1888	1839	197	190	13177c	—	—	1856	1388	2781
12841	—	1853	981	1676	13188	—	—	1856	1412	2851
12847	EM 4951	1856	1417	2860	13192	—	—	1860	2014	4034
12867	—	1854	1165	2245	13200	EM	10317	1860	2013	4033
12891	Μ. Περ. 1384	1860	2100	4141	13229	EM	9806	1860	1913	3722
12901	EM 11458	1854	1188	2302	13244	—	—	1852	683	1137
12915	Ἐθν. Μ. Ἀποθ. 227	1839	258	268	13245	—	—	1853	1066	2010

IG I*

409	EM 6296	1860	1963	3814	552	1853	890	1423
-----	---------	------	------	------	-----	------	-----	------

* Ὅσαι ἐκ τῶν ἀττικῶν ἐπιγραφῶν ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν α' ἔκδοσιν τῶν IG, δὲν περιελήφθησαν ὅμως εἰς τὴν editio minor, παρατίθενται ἐνταῦθα πρὸ τοῦ IG IV. Ἡ αὐτὴ γραμμὴ ἐτηρήθη καὶ διὰ τὰς ἐπιγραφὰς τῆς Β' Περιόδου.

IG II

<i>IG II</i>	<i>Μοναχία</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλ.</i>	<i>Αριθμός ἐπιγράμματος</i>	<i>IG II</i>	<i>Μοναχία</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλ.</i>	<i>Αριθμός ἐπιγράμματος</i>
99		1856	1332	2680	2700		1856	1418	2864
		1860	1986	3864	2704		1853	916	1480
2347		1856	1408	2835	3315		1854	1181	2289

IG III

55	EM 9511	1838	114	61	1618		1842	543	911
690		1840	324	391	1659		1853	932	1563
955		1854	1252	2506	2127		1856	1492	3103
956		1853	1009	1822	2967		1856	1409	2838
958		1842	580	1010	3503	Μ. Ἀνζόπ. 13190	1838/		
959		1857	1544	3129			1839	159	122
960		1856	1411	2848	3518		1842	554	944
962		1854	1251	2499	3527		1856	1424	2881
969		1860	2012	4029	3547		1839	229	271
971		1854	1256	2537	3683		1841	439	628
972		1854	1116	2125			1855	1320	2657
974		1860	1983	3853	3719		1842	543	912
975		1854	1254	2519	3745		1842	543	909
976		1854	1255	2528	3748		1856	1402	2826
978		1855	1324	2664	3756		1856	1415	2858
979		1854	1251	2503	3786		1856	1365	2729
980		1854	1253	2516	3837		1859	1900	3689
985		1856	1384	2767	3839		1842	553	943
986		1854	1254	2524	3847		1854	1189	2306
990		1854	1243	2480	3848		1860	1989	3867
993		1858	1684	3224	3851		1842	573	909
995		1854	1248	2492	3853		1858	1770	3377
997		1858	1798	3440	3862		1854	1117	2129
998		1859	1898	3683	3864		1853	1010	1827
1001		1854	1254	2518	3880		1858	1685	3227
1002		1854	1254	2521	3881		1858	1798	3441
1003		1854	1256	2539	3882		1854	1092	2050
1004		1854	1256	2538	3883		1856	1332	2679
1383		1842	549	932	3885		1855	1298	2607
1386		1854	1132	2186	3899		1857	1643	3201
1397		1856	1426	2887	3902		1853	1031	1938
1515		1856	1366	2731	3903		1854	1185	2295

<i>IG III</i>	<i>Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λίθματος</i>	<i>IG III</i>	<i>Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λίθματος</i>
3905		1860	1948	3795	3934	-	1856	1407	2832
3908		1854	1139	2202	3949		1840	365	465
3909		1856	1365	2728	3955		1842	625	1098
3910		1857	1602	3170	3959		1854	1257	2541
3911		1842	559	955	3960		1854	1257	2542
3912		1854	1185	2294	3963	-	1840	403	543
3915		1854	1121	2147	3973		1854	1419	2137
3922		1860	1917	3732	3974		1854	1116	2122
3923		1856	1408	2836	3975		1860	2000	3895
3924		1841	418	576	3976		1841	444	647
3925		1842	546	920					

IG IV

1		1839	291	343	185		1853	1021	1876
49		1855	1318	2649	375		1855	1317	2644
52		1841	435	614	376		1855	1317	2645
72	EM 9125	1839	260	275	377		1855	1317	2646
74	EM 1255	1842	578	1003	435		1855	1318	2648
89	Ἐθ. Μ. 1245	1842	577	1002	810		1854	1094	2058
132	—	1853	1018	1856	823	EM 10054	1855	1271	2581
155-157	—	1839	219	231	839	EM 11521	1840	327	395
158	—	1853	1021	1877	1252		1853	1008	1816
160	Ἐθ. Μ. 1313	1842	581	1014					

IG V 1

89		1860	1988	3864	754		1856	1395	2799
135		1856	1395	2800	955		1859	1829	3504
210	Μ. Σπάρτης 205	1857	1595	3163	958		1859	1830	3505
211	Μ. Σπάρτης 207	1857	1597	3164	959		1859	1831	3506
212	Μ. Σπάρτης 206	1857	1598	3165	1435	-	1855	1270	2579

IG V 2

255		1855	1315	2636	258		1855	1315	2634
256		1855	1315	2637	259		1855	1315	2633
257		1855	1315	2635	419		1859	1823	3493

IG VII

IG VII	Μονατίον	Έτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λίμματος	IG VII	Μονατίον	Έτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λίμματος
2		1853	804	1327	481	ἘΘρ. Μ. 749	1855	1302	2620
3		1853	806	1328	1679		1856	1421	2871
4		1853	812	1334	1680		1854	1211	2426
5		1853	810	1332	1684		1856	1421	2872
6		1853	811	1333	1690		1854	1212	2428
		1853	818	1339	1713		1854	1211	2427
8		1853	814	1336	1766		1858	1694	3251
		1853	817	1338	1776		1856	1483	
9		1853	813	1335	1810		1854	1212	2431
12		1853	807	1329	1840		1856	1483	
13		1853	808	1330	1843		1856	1478	3074
14		1853	809	1331			1856	1483	
21		1853	816	1337	1864		1854	1213	2439
22	EM 10061	1860	1952	3803	1866		1854	1213	2438
47	—	1855	1264	2563			1856	1479	3078
48	—	1855	1261	2558			1856	1484	
50	—	1856	1424	2883	1935	—	1854	1212	2429
74	—	1860	1947	3794	1954	—	1854	1212	2430
91	—	1860	1949	3797	1963	—	1854	1214	2442
101	—	1855	1264	2562	1984	—	1854	1214	2441
125	—	1855	1263	2560	2083	—	1856	1477	3069
127	—	1855	1263	2561		—	1856	1484	
152	—	1841	466	711	2085	—	1856	1474	3056
154	—	1855	1263	2559		—	1856	1483	
165	—	1856	1332	2677	2107	—	1854	1214	2444
182	—	1855	1263	2559	2120	—	1856	1477	3070
259-260	—	1853	790	1310		—	1856	1484	
	—	1853	802	1324	2123	—	1856	1477	3068
261	—	1853	790	1311		—	1856	1484	
262	—	1853	792	1312	2159	—	1856	1479	3076
	—	1855	1326	2673		—	1856	1483	
287	—	1853	795	1315	2189	—	1854	1213	2440
287-288	—	1853	801	1321	2218	—	1854	1214	2443
288	—	1853	795	1316	2220	—	1854	1214	2445
304	—	1853	794	1314	2221	—	1854	1214	2446
386	—	1853	793	1313	2226	—	1856	1475	3061
401	—	1853	800	1320		—	1856	1481	—
416	—	1853	797	1317	2234	—	1856	1476	3064
	—	1853	799	1319		—	1856	1482	
434	—	1853	799	1318	2235	—	1856	1476	3062
450	—	1853	802	1323		—	1856	1481	—
458	—	1853	801	1322	2236	—	1856	1478	3075

<i>IG VII</i>	<i>Μοναστήριον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>IG VII</i>	<i>Μοναστήριον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>
		1856	1483		2555	—	1856	1478	3072
2241	—	1856	1477	3067			1856	1484	—
		1856	1482	—	2562	—	1842	515	844
2249	—	1856	1479	3077	2571	—	1842	515	843
		1856	1482	—	2582	—	1842	515	846
2258	—	1856	1474	3055	2586	Μ. Θηβῶν 128	1856	1394	2796
		1856	1483	—	2591	—	1838	58	—
2263	—	1856	1474	3054			1854	1212	2433
		1856	1482	—	2596	—	1838	58	—
2265	—	1856	1476	3065			1854	1212	2434
		1856	1482	—	2606	—	1856	1424	2880
2268	—	1856	1474	3053	2629	—	1856	1478	3073
		1856	1482	—			1856	1484	—
2290	—	1856	1476	3066	2634	—	1855	1269	2576
		1856	1482	—	2644	—	1855	1269	2574
2309	—	1856	1473	3049					2575
		1856	1480	—	2662	—	1842	515	845
2311	—	1856	1475	3060	2664	—	1842	514	842
		1856	1481	—	2670	—	1856	1485	—
2321	—	1856	1476	3063	2672	—	1842	516	849
		1856	1482	15	2677	—	1842	515	847
2324	—	1856	1473	3050	2694	EM 9391	1842	513	837
		1856	1480	5	2727	EM 11539	1859	1908	3707
2336	—	1856	1473	3048	2746	—	1842	499	787
		1856	1480	3	2781	—	1842	503	801
2343	—	1856	1475	3057	2782	—	1842	504	802
		1856	1481	7	2791	—	1842	501	793
2348	—	1856	1475	3059	2793	—	1842	500	789
		1856	1481	9	2795	—	1842	505	805
2349	—	1856	1473	3051	2796	—	1842	500	788
		1856	1480	2	2796a	—	1842	505	803
2354	—	1856	1472	3047	2799	—	1842	500	790
		1856	1480	1	2800	—	1842	500	792
2358	—	1856	1473	3052	2803	—	1842	500	791
		1856	1480	6	2806	—	1842	505	804
2362	—	1856	1475	3058	2807	—	1842	505	806
		1856	1481	8	2855	—	1854	1199	2343
2415	—	1842	515	848	2857	—	1854	1199	2344
2430	—	1853	906	1453	2872	—	1854	1206	2405
2469a	—	1856	1477	3071	2874	—	1854	1206	2404
		1856	1484	32	2879	—	1854	1201	2356
2479	—	1855	1269	2573	2880	—	1854	1201	2357
2490	—	1856	1395	2797	2881	—	1854	1209	2412
2495	—	1856	1395	2798	2882	—	1854	1205	2390
2544	—	1838	58	—	2889	—	1854	1203	2379

<i>IG VII</i>	<i>Μονατίον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλη</i>	<i>Αριθμός</i> <i>λήμματος</i>	<i>IG VII</i>	<i>Μονατίον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλη</i>	<i>Αριθμός</i> <i>λήμματος</i>
2892		1854	1204	2383			1854	1203	2370
2894	—	1854	1205	2392	3023		1838	61	
		1854	1205	2401			1854	1202	2359
2898		1838	61		3024		1854	1205	2400
		1854	1203	2373	3028		1838	61	
2901		1854	1200	2353			1854	1203	2369
2904		1838	61		3034		1854	1204	2386
		1854	1202	2362	3043		1854	1201	2358
2907		1854	1202	2364	3047		1854	1203	2372
2909		1838	61		3050		1854	1202	2360
		1854	1203	2371	3051		1854	1207	2406
2914		1838	61		3053		1854	1205	2402
		1854	1202	2361	3071		1854	1209	2413
2918		1854	1204	2385	3072		1854	1201	2354
2920		1854	1205	2398	3077		1854	1207	2408
2926		1854	1204	2387	3086		1854	1208	2409
2928		1854	1205	2396	3087		1855	1314	2630
2929	—	1854	1204	2381	3095		1854	1198	2330
2930	—	1854	1205	2394	3096		1838	61	
2935		1854	1203	2377	3097		1838	61	
2936	—	1854	1203	2376	3098		1854	1198	2332
2940	—	1854	1205	2399	3104		1854	1198	2333
2944	—	1854	1204	2380	3106		1854	1201	2355
2947	—	1854	1205	2391	3108		1854	1198	2328
2950	—	1854	1203	2378	3109		1854	1200	2347
2951	—	1854	1204	2384	3111		1842	513	836
2956	—	1854	1202	2366	3119		1854	1200	2348
2961	—	1854	1205	2393			1854	1213	2435
2963	—	1854	1204	2382	3122		1854	1200	2349
2968	—	1854	1202	2368	3124		1854	1200	2350
2971	—	1854	1203	2374	3125		1854	1200	2351
2974	—	1854	1205	2397	3127		1854	1200	2346
2981	—	1854	1200	2352	3129		1854	1200	2345
2982	—	1854	1203	2375	3150		1854	1199	2334
2984	—	1854	1205	2395					2342
2987	—	1854	1205	2403	3153		1854	1198	2329
2996	—	1838	61		3159		1854	1210	2418
		1854	1202	2363	3160		1854	1198	2331
2998	—	1854	1204	2389	3178		1842	508	819
3007	—	1838	61		3186		1842	508	820
		1854	1202	2367	3205		1842	507	816
3008	—	1838	61		3219		1854	1211	2424
		1854	1202	2365	3223		1842	508	818
3019	—	1854	1204	2388	3224		1842	507	817
3021	—	1838	61		3230		1842	507	814

<i>IG VII</i>	<i>Μονασείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>IG VII</i>	<i>Μονασείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>
3235		1842	502	799	3272		1842	506	812
3238		1842	501	796	3273		1842	507	815
3240	-	1854	1210	2417	3274	-	1842	506	813
3241	-	1842	502	798	3275	-	1854	1210	2414
3243		1854	1210	2415	3278		1842	506	811
3248	-	1854	1211	2425	3410		1842	514	841
3253		1854	1211	2423	3415		1854	1197	2327
3262		1842	501	795	3420		1854	1209	2411
3264		1842	501	794	3434		1854	1209	2410
3265	-	1842	501	797	3458		1854	1207	2407
		1842	516	850	3462		1855	1315	2631
3269	-	1854	1210	2416	3463		1855	1315	2632

IG IX 1

10	-	1842	514	840	179		1842	513	838
16	-	1842	513	839	187-190		1842	493	783
23	-	1842	506	809	191-192		1842	497	785
25	-	1842	506	810	193		1842	496	784
29	-	1842	506	808	194		1842	498	786
67	-	1854	1213	2437	685	-	1859	1906	3703
73	-	1854	1213	2436	688		1859	1907	3704

IG IX 2

1	-	1842	510	825	27		1839	201	200
4	-	1839	202	202	28	-	1839	202	201
9-10	-	1842	509	823-	31	-	1839	204	207
				824	37		1839	203	205
13	-	1839	200	196	38		1839	198	192
15	-	1839	203	203	41	-	1839	198	191
16	-	1839	199	193	42	-	1839	201	199
17	-	1839	198	192	44		1859	1840	3530
21	-	1839	199	195	45		1839	201	198
22	-	1839	199	194	50		1839	202	202
23	-	1839	203	204	52		1839	204	208
24	-	1839	203	206	55	EM 1888	1839	197	190
26	-	1839	202	202	56	-	1839	199	194

<i>IG IX 2</i>	<i>Μοναρία</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίδα</i>	<i>Αριθμός ζήμματος</i>	<i>IG IX 2</i>	<i>Μοναρία</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίδα</i>	<i>Αριθμός ζήμματος</i>
61		1838	115	63	73		1838	120	74
62		1838	115	62	74		1838	118	71
63		1838	116	64	75		1838	119	72
65		1838	117	66	76		1838	120	73
68		1838	116	65	77		1838	118	70
70		1838	117	67	78		1838	121	75
71		1838	117	68	83		1838	121	76
72		1838	118	69	88		1838	121	77

IG XII 2

287		1841	448	655	291		1841	448	656
288		1841	447	651	515		1841	448	655
289		1841	448	654	519		1841	449	657
290		1841	447	652	524		1841	449	658

IG XII 3

182		1841	461	696	273		1840	374	381
185		1841	459	688	274		1840	375	382
191		1841	459	687	276		1840	377	387
196		1841	459	689	278		1840	355	340
203		1841	461	694	279		1840	377	386
207		1841	458	686	282		1840	355	342
208		1841	458	685	283		1840	357	349
213		1841	457	684	287		1840	376	383
214		1841	459	690	290		1840	356	344
215		1841	461	697	292		1840	356	343
228		1841	460	693	296		1840	357	350
251		1840	376	485	297		1840	358	352
254		1840	472	477	298		1840	356	346
258		1840	374	480	300		1840	357	351
259		1840	473	478	303		1840	356	345
261		1840	355	441	304		1840	354	338
265		1840	387	510	307		1840	357	347
267		1840	371	475	309		1840	354	339
268		1841	462	699	313		1840	372	376
272		1840	374	479	316		1840	357	348

<i>IG XII 3 Μουσείον</i>	Έτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λήμματος	<i>IG XII 3 Μουσείον</i>	Έτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λήμματος
329	1841	462	700	919	1841	462	698
346	1840	376	484	921	1840	351	433
347	1840	378	491	926	1857	1602	3172
436	1840	353	436	929	1840	378	490
437	1840	352	435	949	1840	378	489
438	1840	352	434	1033	1856	1492	3102
516	1840	351	432	1097	1859	1831	3507
518	1840	377	488	1112	1859	1832	3511
559	1840	354	437	1115	1859	1857	3586
792	1840	349	429	1118	1859	1832	3509
832	1853	925	1525	1188	1859	1831	3508
834	1854	1181	2289	1230	1859	1832	3510
866	1840	350	430	1235	1859	1833	3512
880	1840	350	431				

IG XII 5

26	1855	1318	2650				3520	
406	1841	466	714	551		1856	1467	3023
526	1843	λ.0.	9VIII*	552	EM 10595	1856	1467	3022
527	1843	λ.0.	10 X	555		1856	1468	3025
528	1843	λ.0.	9 IX	556		1843	λ.0.	7 III
530	1843	λ.0.	10 Xa	556		1856	1465	3013
532	1843	λ.0.	8 V	557		1843	λ.0.	7 II
533-534	1843	λ.0.	8 VII	557		1856	1465	3012
535	1843	λ.0.	10 XI	558	-	1856	1468	3030
536	1843	λ.0.	7 V	559		1857	1649	3211
536	1843	λ.0.	11 XIII	560		1858	1692	3248
537	1843	λ.0.	7 IVa	561		1856	1468	3024
539	1856	1463	3007-	562		1858	1692	3249
			3007b	563	-	1857	1592	3160
541	1859	1897	3681	564	EM 11564	1856	1418	2866
544	1843	λ.0.	10 XIa,			1856	1461	3002
			XII,	566		1843	λ.0.	11 XIIIa
			XIIa	567		1856	1469	3033
545	1843	λ.0.	7 I	569		1856	1462	3006
545	1859	1897	3679			1859	1836	3523
546	1856	1468	3028	571		1856	1465	3011
547	1843	λ.0.	11 XIII	572		1857	1591	3156
548	1843	λ.0.	7 IV	573		1859	1836	3522
549	1859	1835	3519	575		1856	1460	3000

<i>IG XII 5 Monastir</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλη</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>	<i>IG XII 5 Monastir</i>	<i>Έτος</i>	<i>Στήλη</i>	<i>Αριθμός λήμματος</i>
576	1856	1460	2909	628	1853		
580	1856	1463	3008		1856	1459	2995
581	1856	1467	3017	632	1857	1649	3212
584	1856	1467	3020	634	1856	1463	3009
585	1859	1836	3521	635	1856	1469	3034
586	1856	1468	3027	636	1856	1485	3080
589	1856	1468	3026	637	1856	1466	3015
590 <i>xxi</i>				639	1857	1648	3207
Add. σ. 332	1856	1466	3014	640	1857	1649	3209
591 EM 11566	1856	1469	3032	641	1857	1591	3157
	1859	1896	3678	643	1856	1467	3021
593 EM 11557	1859	1837	3527	644	1857	1591	3158
			3529	650	1856	1467	3018
596 EM 11558	1856	1460	3001	655	1840	389	512
	1857	1649	3210	662	1840	388	511
599 EM 11555	1858	1706	3267	665	1840	390	513
600 EM 11561	1857	1592	3159	671	1840	380	498
602	1856	1461	3004	672	1839	259	272
603	1856	1462	3005	676	1840	387	509
604	1857	1590	3155	683	1840	379	496
605	1859	1897	3680	695	1840	379	494
606	1855	1314	2629	713 ⁴	1840	386	507
	1856	1461	3003	738	1841	454	673
607	1856	1466	3016	745	1841	452	667
610 EM 10059	1856	1464	3010	747	1841	451	665
	1856	1486	4081	757	1841	451	666
612	1856	1468	3029	758	1841	452	668
613	1857	1648	3208	787	1841	455	674
614	1856	1467	3019	801	1855	1316	2642
615	1843	629	—	873	1840	328	399
615	1856	1459	2996	898	1855	1315	2638
623	1856	1459	2997				2641
624	1856	1460	2998	911	1858	1781	3408
626	1856	1459	2994	993	1841	452	666*

IG XII 7

416 1860 1942 3776

IG XII 8

631 - 1859 1856 3582 657 1859 1857 3583
 632 - 1859 1857 3585 674 1859 1857 3584

IG XII 9

<i>IG XII 9</i>	<i>Μονασίον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>IG XII 9</i>	<i>Μονασίον</i>	<i>Έτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>
1		1841	454	671	1023		1859	1854	3569
10		1841	453	669	1029		1859	1855	3578
11	EM 11551	1840	366	567	1031		1859	1854	3568
22		1841	453	670	1036		1859	1854	3557
23		1841	454	672	1040		1859	1855	3574
25		1842	490	775	1042		1859	1854	3561
37	ΈΘγ. Μ. 730	1854	1176	2271	1049		1859	1854	3564
43	—	1857	1595	3162	1056		1859	1854	3570
57	—	1853	969	1628	1061		1859	1854	3556
70	—	1853	969	1629	1068		1859	1854	3562
132	EM 2034	1853	923	1513	1074		1859	1855	3572
142		1859	1836	3524	1092		1854	1132	2184
				3525	1094		1859	1854	3565
180		1859	1836	3526	1101		1859	1854	3566
236		1853	781	1302	1119		1859	1855	3575
923		1859	1856	3581	1121		1859	1855	3576
964	—	1859	1854	3558	1132		1859	1854	3559
968		1859	1855	3579	1137		1859	1854	3563
973		1859	1855	3573	1170		1859	1855	3577
980		1859	1855	3580	1210		1854	1211	2421
999		1859	1855	3571	1214		1854	1210	2419
1003		1859	1854	3567	1220		1854	1211	2422
1009		1859	1854	3560	1224		1854	1210	2420

Β' ΗΕΡΩΔΟΣ (1862 - 1874)

IG I²

IG I ²	Μονασιών	Ἔτος	Σύλλ. Ἰσθμιαίου	IG I ²	Μονασιών	Ἔτος	Σύλλ. Ἰσθμιαίου			
59	EM 6593	1862	125	117	324	EM 6741	1862	124	115	
63	EM 6860/2	1862	65	68	72	327	EM 6766	1869	340	—
213	—	1862/ 1863	253	221	354	329	EM 6763	1869	337	409
274	EM 6762x	1874	458	437*	529	M. Ἀζροπ. 6978	1872/ 1873	409	425	
275	EM 6745	1874	456	437	—	—	1862	215	206	
284/5	EM 6708	1872/ 1873	418	428	879	—	1874	484	440*	
288	EM 13337	1872/ 1873	415	427	986	EM 10642	1872/ 1873	411	426	
289	EM 6708	1872/ 1873	418	428	1024	Ἐθν. Μ. 29	1872/ 1873	413	426*	

IG II/III²

127	EM 6966	1874	451	435	—	—	1873	422	429
457	EM 7249	1862/ 1863	268	241	1425	EM 7856/7	1874	462	438
471	EM 7260	1874	447	434	1428	EM 7853	1874	470	439
555	EM 7277	1874	445	433	1523	EM 7933	1872	407	424
657	EM 10409	1862	115	109	1669	EM 8039	1872	397	421
780	EM 7375	1862/ 1863	251	220	1716	EM 8540	1872	405	423
839	EM 10548	1874	490	442*	1852	Ἐθν. Μ. Ν. 8062	1862/ 1863	304	380
896	EM 7559	1862	171	180	—	—	1862/ 1863	305	381
967	EM 7545	1862	113	108	—	—	1862	170	176
1011	EM 10338	1874	454	436	1924	EM 8248	1862	167	168
1289	—	1862	125	118	1928	EM 8087	1870	349	413
1314	M. Ηετρ. 1213	1862	1	1	1996	EM 10343	1862	105	107
1328	EM 10550	1862	189	198	2051	EM 8642	—	—	109
1382	EM 7797-7799	1872/ 1873	435	430	2119	EM 10348	1862/ 1863	232	217
1400	EM 7839	1872/ 1873	435	430	—	—	—	—	—

IG II/III ²	Μουσείο	Έτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λίμματος	IG II/III ²	Μουσείο	Έτος	Σελίς	Ἀριθμὸς λίμματος
2128	EM 10045	1862/ 1863	223	214			1862 1862	178 244	183
2130	Ἐθν. Μ. 1470	1862	191	199	3779	N.K. 287	1862/ 1863	249	219
2345	EM 8036	1872	386	419			1862	177	182
2347		1872	391	419*	3800	N.K. 278	1862/ 1863	303	378
2555		1862	78	78	4038	EM 8444	1862/ 1863	165	166
2639		1862	146	122			1862	165	166
2662	EM 10132	1862	77	76	4215	N.K. 276	1872/ 1873	443	432
2776	Πρὸ Στ. Ἀττάλῶν	1870	358	415	4225	EM 10516	1862/ 1863	224	213
2864	EM 8986, 8984	1862	24	—			1862	158	—
2870	EM 10732	1862	168	169	4257	N.K. 273	1862/ 1863	218	209
3053		1862	145	120			1862	217	208
3079	EM 8707-8711	1862	169	170- 175	4264	N.K. 282	1862	217	208
3112	N.K. 280	1862/ 1863	221	211	4267	N.K. 270	1862	158	—
3118	EM 8353	1862	164	165	4268	N.K. 274	1862/ 1863	224	212
3161	N.K. 286	1862	216	207			1862	147	123
3286	N.K. 267	1862	153	124	4286	N.K. 275	1862	170	178
3287	N.K. 265, 264, 263	1862	101, 155	106	4289	N.K. 272	1862	80	79
		1862	158, 779	184	4572	EM 10701	1862	170	177
		1862	41	51	4588	EM 8790	1862	83	84
3297		1862	41	50	4902	EM 10702	1862	129	—
3299		1862	80	80	4977		1862	163	164
3323	EM 3117	1862	80	80	5021	N.K. 201	1862	97	85
3410	N.K. 268	1862/ 1863	271	242	5022	N.K. 202	1862	142	—
3427	N.K. 284	1862	165	167	5023	N.K. 203	1862	97	86
3605	N.K. 277	1862	175	181	5024	N.K. 204	1862	97	88
3642	EM 10412	1862	102	—	5025	N.K. 205	1862	97	87
		1862	145	119	5026	N.K. 206	1862	97	89
3643	N.K. 281	1862	215	205	5027	N.K. 207	1862	100	104
3700	N.K. 269	1862	100, 141	105			1862	141	—
3736	EM 10358	1862/ 1863	231	216	5028	N.K. 208	1862	99	101
		1862	183	186	5029	N.K. 209	1862	99	100
3739	Ἐθν. Μ. 385	1862	207	202- 203	5030-		1862	64	—
3740	Ἐθν. Μ. 386	1862	206	200- 201	5031	N.K. 211	1862	99	103
3744	Ἐθν. Μ. 387	1862	208	204	5032	N.K. 212	1862	99	102
		1862	208	204	5033	N.K. 213	1862	99	97
3751	EM 8435	1862	230	215	5034	N.K. 214	1862	99	98
3758	EM 10356	1862/ 1863	230	215	5035	N.K. 215	1862	156	133
		1862	158	—	5036	N.K. 216	1862	156	132
3777	N.K. 279	1862	158	—	5037	N.K. 216	1862	156	132

IG II/III ² Μουσείων			Έτος	Σελίς Ἀριθμὸς λήμματος	IG II/III ² Μουσείων			Έτος	Σελίς Ἀριθμὸς λήμματος		
5038	N.K.	217	1862	133	5067	N.K.	247	1862	161	153	
			1862	155				126	5068	N.K.	248
5039	N.K.	218	1862	133	5069	N.K.	249	1862	102		
			1862	156				127	1862	160	145
5040	N.K.	219	1862	133	5070	N.K.	250	1862	102		
			1862	156				128	1862	160	146
5041	N.K.	220	1862	133	5071	N.K.	251	1862	102		
			1862	156				129	1862	160	147
5042	N.K.	221	1862	133	5072	N.K.	252	1862	102		
			1862	156				130	1862	160	148
5043	N.K.	222	1862	133	5073	N.K.	253	1862	102		
			1862	156				131	1862	160	149
5044	N.K.	223	1862	133	5074	N.K.	254	1862	159	139	
			1862	157				134	5075	N.K.	255
5045	N.K.	224	1862	133	5076	N.K.	256	1862	159	141	
			1862	157				135	5077	N.K.	257
5046	N.K.	225	1862	134	5078	N.K.	258	1862	159	142	
			1862	157				136	1862	102	
5047	N.K.	226	1862	134	5079	N.K.	259	1862	159	143	
			1862	157				137	1862	102	
5048	N.K.	227	1862	134	5080	N.K.	260, 261	1862/			
			1862	157				138	1863	271	243
5049	N.K.	228	1862	98	94						
5050	N.K.	229	1862	98	93					244	
5051	N.K.	230	1862	98	92	5081	N.K.	262	1862	218	210
5052	N.K.	231	1862	97	91	5087	-		1862	64	
5053	N.K.	232	1862	97	90	5093			1862	163	
5054	N.K.	233	1862	162	160	5094			1862	163	
5055	N.K.	234	1862	162	161	5137			1862/		
5056	N.K.	235	1862	162	162				1863	278	
5057	N.K.	236	1862	98	96	5152			1862/		
			1862	162	-				1863	278	
5058	N.K.	237	1862	98	95	5185	-		1862	31	
5059	N.K.	238	1862	161	155	5200	Ἡρὸ Στ. Ἀττάλλου	1870	358	415*	
5060	N.K.	239	1862	161	156	5279	-		1862	82	82
5061	N.K.	240	1862	161	157	5365	-		1862	282	-
5062	N.K.	241	1862	162	158	5371	-		1862	18	30
5063	N.K.	242	1862	162	159	5462	Ἐθ. Μ. 738		1862	21	40
5063a	N.K.	243	1862	141	-				1862	35	
			1862	163	163	5493	EM 11863		1862	4	6
5064	N.K.	244	1862	102	-	5548	EM 10964		1862/		
			1862	160	150				1863	313	
5065	N.K.	245	1862	102	-	5642	-		1862	82	83
			1862	161	151	5691	EM 11656		1862	9	22
5066	N.K.	246	1862	161	152	5721	EM 11132		1862	7	15

<i>IG II/III² Μονασίων</i>		<i>Έτος</i>	<i>Σελίς Ἀριθμός λήμματος</i>		<i>IG II/III² Μονασίων</i>		<i>Έτος</i>	<i>Σελίς Ἀριθμός λήμματος</i>	
5731	EM 11661	1862	5	7			1873	414	426*
6058	EM 11695	1862	16	—	8164	—	1862	187	188
		1862	87	—	8167	—	1862	187	192
6206	EM 10806	1862	42	54	8193	—	1862	187	194
6217	M. Κερραμ. P. 1130	1862/			8202	EM 12150	1862/		
		1863	284	343			1863	313	—
		1862/			8252	EM 10820	1862/		
		1863	296	343			1863	313	—
6232	EM 11144	1862	80	71	8261	EM 12109	1862	5	9
6268	EM 11721	1862	20	37	8315	EM 11242	1862	88	—
6393	—	1862	22	41	8362	EM 10977	1862/		
6712	EM 11757	1862	9	25			1863	313	—
6730	EM 11161	1862	8	21	8444	EM 9207A	1862/		
6737	EM 11758	1862	6	12			1863	313	—
6784	EM 11760	1862	16	—	8463	EM 12260	1862	16	—
		1862	87	—			1862	88	—
7000	EM 10528	1872/			8520	EM 12098	1862	9	24
		1873	414	426*	8536	—	1862/		
7050		1862/					1863	299	351*
		1863	299	351*	8540	—	1862	22	43
7211	EM 10798	1862	123	112	8550	Κερραμεικός	1862/		
7356	EM 11183	1862	81	—			1863	280	—
7372	EM 9145	1862	41	52			1862/		
7505	—	1862	187	189			1863	297	346
7623	EM 11845	1862	16	—	8551	Κερραμεικός	1862/		
		1862	87	—			1863	279	—
7684	EM 11863	1862	4	5			1862/		
7803	EM 11882	1862	9	23			1863	279	345
7889	EM 13121	1862	16	—	8596	—	1862	187	193
		1862	87	—	8604	EM 12001	1862	8	19
7927	EM 12176	1862	7	16	8605	EM 11987	1862	6	10
7950	EM 10817	1862/			8632	—	1862	187	190
		1863	299	351*	8676	EM 12209	1862	8	20
7972	EM 10813	1862	88	—	8679	—	1862	188	196
8027	EM 1505	1862	19	33	8703	EM 12227A	1862	22	42
8085	EM 11984	1862	4	3	8710	—	1862	187	195
8111	EM 11926	1862	16	—	8734	EM 12127	1862	88	—
		1862	88	—	8758	EM 12099	1862/		
8118	EM 11225	1862	43	65			1863	313	—
		1862	124	113	8960	—	1862	23	44
8123	EM 11927	1862	88	—	9013	EM 11961	1862	6	13
8130	EM 11229	1862	19	34	9187	EM 11293	1862/		
8156	EM 11234	1862	16	—			1863	255	222
		1862	88	—	9223	EM 10860	1862	20	36
8159	EM 1401	1872/			9238	EM 11947	1862	187	191

IG Η/III	Μουσείο	Έτη	Στοιχ. Αριθμός	Αριθμός λήμματος	IG Η/III	Μουσείο	Έτη	Στοιχ. Αριθμός	Αριθμός λήμματος
9342	EM 12133	1862	4	4					148
9392	EM 12020	1862	7	18	11182	EM 1081	1862	6	14
9462		1862	188	197	11359	EM 10856	1862	17	26
9466	EM 10879	1862	88		11372	EM 12011	1862		
9525	EM 1134	1872/					1863	113	
		1873	414	426*	11392	EM 12140	1862		
9713	EM 11116	1862	20	38			1863	313	
		1862	62		11425	EM 11042	1862	21	39
9767		1862/			11456	EM 11713	1862	88	
		1863	299	351	11634	ΝΕΩ, Μ. 2615	1862/		
9768		1862/					1863	247	218
		1863	299	350	11735		1862	18	28
9878	EM 11203	1862	4	2	11826	EM 12268	1862	19	32
9989	EM 12287	1862/			11829	EM 12242	1862/		
		1863	313				1863	256	226
10220	EM 11368	1862/			11891	Κερραμεικός	1862/		
		1863	255	223			1863	280	
10241	EM Άνω αλλή, ξενυ αριθμός	1862	5	8			1862/		
10248	Άθηναι, Περσεφόνης 7				12072		1862	42	53
		1862	124	114	12098	EM 12244	1862/		
10279	-	1862	19	31			1863	313	
10386	EM 2430	1862/			12141	EM 8856	1862/		
		1863	313				1863	298	349
10666	EM 11840	1862/			12185	EM 1455	1862/		
		1863	313				1863	313	
10763	EM 12166	1862	7	17	12225	EM 2046	1862	18	29
10806	EM 11829α	1862	17	27	12422	EM 12299	1862/		
10921	EM 11852	1862/					1863	313	
		1863	313		12471	EM 12292	1862/		
11135	EM 11406	1862/					1863	313	
		1863	256	225	12604		1862/		
11169	Κερραμεικός	1862/					1863	255	224
		1863	282		12696		1862/		
		1862/					1863	300	351
		1863	295		12707		1862	20	35
		1862/			12741	EM 11101	1862	6	11
		1863	298	347-	12904		1862	146	121

IG III

<i>IG III</i>	<i>Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>	<i>IG III</i>	<i>Μουσείον</i>	<i>Ἔτος</i>	<i>Σελίς</i>	<i>Ἀριθμὸς λήμματος</i>
3809		1862	88				1863	303	379
3869		1862/			3961		1862	43	55
		1863	316	403	3962		1862	43	63
3921		1862/							

IG IV

44		1872	389		360	<i>Μ. Αὐβέρου</i>	1699	1872/	
191	--	1862/						1873	440 431
		1863	302	377					

IG V 1

1156	<i>Ἔθρ. Μ. 2669</i>	1870	378	416	1227			1862	187 185
------	---------------------	------	-----	-----	------	--	--	------	---------

IG V 2

159	<i>Ἔθρ. Μ. Ν. 8165</i>	1869	341	410	559	<i>Ἔθρ. Μ. 6</i>		1874	480 440
554	<i>Ἔθρ. Μ. Ν. 7959</i>	1869	342	<i>σημ.*-</i>					

IG VII

1828	<i>EM 11536</i>	1869	336	408	3225	<i>EM 39</i>		1872/	
								1873	413 426

IG IX 1

278		1874	490	443					
-----	--	------	-----	-----	--	--	--	--	--

IG IX 2

IG IX2	Μουσείο	Έτος	Σελ.	Αριθμός λήμματος	IG	Μουσείο	Έτος	Σελ.	Αριθμός λήμματος
5		1874	488	442					

IG XII 5

708		1862/ 1863	305	381*					
-----	--	---------------	-----	------	--	--	--	--	--

IG XII 7

58		1862	77	77					
----	--	------	----	----	--	--	--	--	--

IG XII 9

56		1862/ 1863	272	245	188	EM 10046	1869	347	412
				342	191	EM 11553	1872	384	417
		1862/ 1863	301	354	195	M. Έρετζιζ	1869	317	4049-51
				376	220		1862/ 1863	311	
91		1869	325				1872	384	418

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

- Σελ. 4, στ. 20: IG IX 2 83. Πρόσθ. IG VII 2646.
- Σελ. 9, στ. 24: Ἀντὶ ἐξ Ἐλευθέρων ἀνάγκη. ἐκ Σαλαμῶνος.
- Σελ. 10, στ. 1: Ἀντὶ τριμῆμα ἐπιτομῆς στήλης ἀνάγκη. τριμῆμα γραπτῆς ἐπιτομῆς στήλης.
- Σελ. 12, στ. 11: Ἀντὶ ἐκ Δήλου ἀνάγκη. ἐκ Ρηγείας.
- Σελ. 14, στ. 25: Ἀντὶ ἐκ Δήλου ἀνάγκη. ἐκ Ρηγείας.
- Σελ. 16, στ. 26: IG II² 874. Πρόσθ. IG II² 599.
- Σελ. 20, στ. 33: Ἀντὶ βυζαντινῆ ἀνάγκη. χριστιανική.
- Σελ. 21, στ. 30: Ἀντὶ ἐκ Δήλου ἀνάγκη. ἐκ Ρηγείας.
- Σελ. 22, στ. 31: Ἀντὶ βυζαντινῆ ἀνάγκη. χριστιανική.
- Σελ. 28, στ. 4: Ἀντὶ βυζαντινῆ ἀνάγκη. χριστιανική.
- Σελ. 29, στ. 21: Ἀντὶ βυζαντινῆ ἀνάγκη. χριστιανική.
- Σελ. 29, στ. 26: Ἀντὶ ἐξ Ἐλευθέρων ἀνάγκη. ἐκ Πειραιῶς.
- Σελ. 31, στ. 22: Κεφαλὴ αἰγυπτιακοῦ ἀγάλματος ἐξ Αἰγίνης. Πρόσθ. Ἐθν. Μ. ANE 108.
- Σελ. 32, στ. 35: Ἀντὶ ἐκ Δήλου ἀνάγκη. ἐκ Ρηγείας.
- Σελ. 32, στ. 36: Ἀντὶ ἐκ Δήλου ἀνάγκη. ἐκ Ρηγείας.
- Σελ. 33, στ. 9: Ἀντὶ ἐκ Δήλου ἀνάγκη. ἐκ Ρηγείας.
- Σελ. 38, στ. 4: Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευθέρων. Πρόσθ. IG I² 196.
- Σελ. 80, στ. 29: Ἐπιγραφή ἐξ Ἐλευθέρων IG II² 5015. Πρόσθ. IG II² 4670.
- Σελ. 84, στ. 2: IG XII 5 590 Πρόσθ. Add. σελ. 332.
- Σελ. 88, στ. 36: Ἀντὶ ἐπιτόμῆς κιονίσκου ἀναγλύφου ἀνάγκη. ἐπιτόμῆς κιονίσκου μετ' ἀναγλύφου.
- Σελ. 92, στ. 19: Ἀντὶ βυζαντινῆ ἀνάγκη. χριστιανική.
- Σελ. 104, στ. 16: Ἀντὶ τοῦ σημείου \diamond νὰ τεθῆ τὸ σημεῖον \blacklozenge .
- Σελ. 109, στ. 20: Ἀντὶ βυζαντινῆ ἀνάγκη. χριστιανική.
- Σελ. 119, στ. 9: Στήριγμα ἀγάλματος. Πρόσθ. Μ. Ἀκροπ. 6510.
- Σελ. 124, στ. 24: Ἀντὶ 165 ἀνάγκη. 155.
- Σελ. 131, στ. 26: Ἀντὶ τοῦ Κοβαλλίου ἀνάγκη. τῆς Κοβαλλίου.
- Σελ. 141, στ. 28: Κεφαλὴ αἰγυπτιακοῦ ἀγάλματος. Πρόσθ. Ἐθν. Μ. ANE 108.
- Σελ. 182, στ. 11: Στήριγμα ἀγάλματος. Πρόσθ. Μ. Ἀκροπ. 6510.

ΤΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ, ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ (1837 -1874)
ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ
ΥΠΟ ΔΘΗΝΑΣ Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΔΟΥ ΚΑΙ
ΜΑΡΙΑΣ ΠΡΟΥΝΗ-ΦΛΑΗ, ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΒΛΕ
ΨΤΗ ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΡΟΥΖΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟ
ΛΕΟΝΤΟΣ, ΕΞΕΤΥΠΩΘΗ ΕΙΣ 1500 ΑΝΤΙΤΥ
ΠΑ ΕΙΣ ΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Φ. ΚΩΝΣΤΑΝ
ΤΙΝΙΔΗ ΚΑΙ Κ. ΜΙΧΑΛΑ ΔΙΟ ΤΟΥ ΙΟΥ
ΝΙΟΥ 1970 ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1973.

